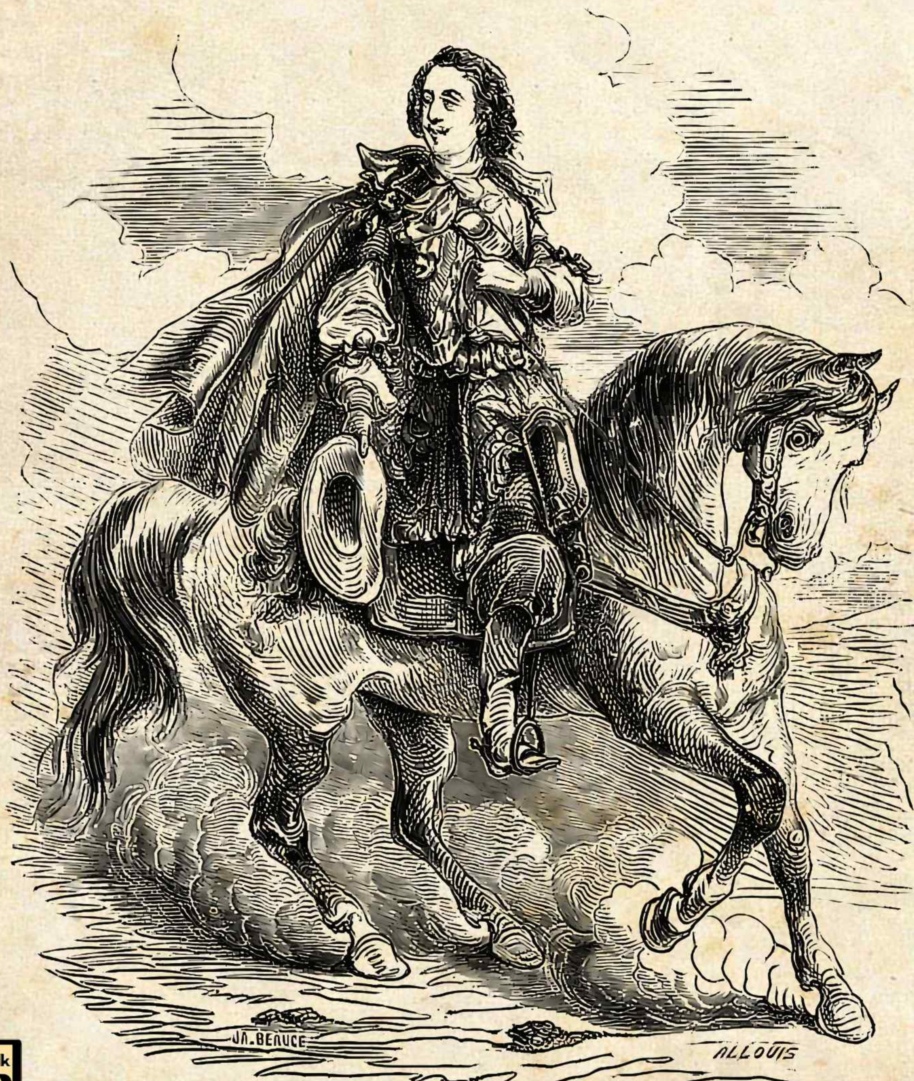
Alexandre Dumas

Ti år efter

Musketerernes sidste bedrifter

Bibliotek 1800

Alexandre Dumas

Ti år efter

Musketerernes sidste bedrifter

eBibliotek 1800

2023

Ophavsret og brugsbetingelser

Generelt forbehold *Vær opmærksom på, at denne ebog er baseret på en over 100 år gammel tekst. Normer og udtryksmåder mm. var anderledes dengang, og der kan derfor forekomme indhold, som på nogle virker stødende. Bogen skal derfor, ligesom alle andre kunstneriske værker fra andre tider, ses i sin kulturelle og tidsmæssige kontekst, og udgiveren kan og vil ikke påtage sig noget ansvar for forfatterens verdensbillede og udtryksmåder.*

Copyright and conditions of use

Disclaimer: *Please note that this book is based on a more than a hundred year old original. Norms and language were different then, and some readers might find offensive content. We believe that any work of art from previous times should be viewed in its cultural and temporal context and not in the light of latter-day prejudices, and we can and will not accept any responsibility for the author's views or language.*

1. Brevet

En dag i midten af maj måned i året 1660, klokken ni om morgenen, da den allerede varme sol tørrede duggen på levkøjerne i slotshaven i Blois, red en lille, af tre herrer og to pager bestående procession over byens bro uden at gøre andet indtryk på fodgængerne på kajen, end at de uvilkårligt løftede hånden til hatten for at hilse og derpå med et smæk med tungen udbrød:

"Det er Monsieur, der kommer tilbage fra jagten."

Og det var det hele.

Den ene af pagerne bar to falke på en stang og den anden et jagthorn, som han skødesløst blæste i, da de var kommet i tyve skridts afstand fra slottet. Enhver, der kom i berøring med den skødesløse prins, opførte sig skødesløst.

Otte gardere, der solede sig i den indre gård, ilede til og greb deres hellebarder og Monsieur holdt sit højtidelige indtog på slottet.

Monsieur steg af hesten uden at sige et ord og begav sig til sit værelse, hvor hans kammertjener klædte ham om, og da Madame endnu ikke havde givet ordre til at servere frokosten, strakte han sig på en sofa og faldt i en så dyb søvn, som om klokken havde været elleve om aftenen.

De otte gardere, der så, at deres tjeneste var forbi for den dag, lagde sig på stenbænkene og slikkede solskin, staldkarlene forsvandt i staldene med deres heste, og med undtagelse af nogle vævre småfugle, der hoppede omkring mellem

levkøjerne, skulle man tro, at hele slottet sov ligesom Hans Højhed.

Pludselig hørtes midt under den almindelige stilhed en hjertelig latter, der fik nogle af hellebardisterne til at åbne øjnene.

Denne latter kom fra et af slottets vinduer, som i dette øjeblik beskinnedes af solen.

I værelset, der fik sit lys fra det nævnte vindue, sås et firkantet bord, på dette en stenvase med liljer og liljekonvaller, og for hver ende af bordet en ung pige.

Disse to børns stilling var meget påfaldende, og man kunne gerne have antaget dem for to kostgængere, der var flygtet fra klosteret. Med begge armene hvilende på bordet og en pen i hånden skrev den ene af dem bogstaver på et ark smukt, hollandsk papir, mens den anden, liggende på knæ på en stol, hvorved hun nåede over hele bordet, så på, at hendes veninde skrev eller rettere sagt tøvede med at skrive. Herfra skrev sig den latter og de muntre udbrud, der havde forskrækket fuglene i levkøj-bedene og forstyrret Monsieurs garderes søvn.

"Montalais! Montalais!" udbrød den ene med en blid, melodisk stemme, "De ler alt for højt, ligesom et mandfolk. De vil ikke alene vække de herrer garderes opmærksomhed, men De vil ikke kunne høre Madames klokke, når hun ringer."

Den unge pige, der blev kaldt Montalais, lo efter denne irettesættelse kun endnu højere og svarede:

"Louise, De mener ikke, hvad De siger, min kære. De ved godt, at når de herrer gardere, som De kalder Dem, først er faldet i søvn, ville ikke en gang et kanonskud kunne vække dem. De ved, at Madames klokke kan høres fra broen i Blois, og at jeg

følgelig også vil kunne høre den, når min tjeneste kalder mig til Madame. Nej, det ærgrer Dem, mit barn, at jeg ler, når De skriver. De er bange for, at Deres moder, fru de Saint-Remy, skal komme herop, som hun undertiden gør, når vi ler alt for højt, at hun skal overraske os og se dette umådelige blad papir, hvorpå De i et helt kvarter ikke har skrevet andet end ordene: 'Hr. Raoul'. For resten har De ret, min kære Louise, for efter disse ord: Hr. Raoul kan der sættes så mange andre og så betydningsfulde, at fru de Saint-Remy, Deres kære moder, ville have grund til at springe i flint over det. Nå, er det ikke sandt?"

Og Montalais lo endnu højere.

Louise ville netop svare, da hestegalop hørtes under slottets porthvælving.

"Hvem kan det være?" sagde Montalais og gik hen til vinduet, "en smuk kavaler på min ære!"

"O! Det er Raoul!" udbrød Louise, der var fulgt efter sin veninde.

Dødbleg faldt hun ned på stolen ved siden af sit ufuldendte brev.

"Han er på min ære en behændig elsker!" udbrød Montalais, "han kommer lige tilpas!"

"Gå bort fra vinduet, gå bort, jeg beder Dem!" mumlede Louise.

"Bah! Han kender mig ikke; lad mig dog se, hvad han har at gøre her."

Frøken de Montalais havde ret, den unge kavaler frembød et smukt syn.

Det var en ung mand på fire og tyve til fem og tyve år, høj, slank og med anstand bærende den tids militære dragt. Hans store støvler indesluttede et par fødder, som frøken de Montalais ikke ville have kastet vrag på, hvis hun havde forklædt sig som mand. Med den ene af sine velskabte, kraftige hænder standsede han sin hest midt i gården, og med den anden tog han sin med lange fjer smykkede hat af, der skjulte hans på en gang alvorlige og troskyldige ansigt.

Den støj, hesten gjorde, vækkede garderne, som på et øjeblik kom på benene.

Den unge mand kaldte en af dem hen til sig og sagde, idet han bøjede sig ned til ham, med en høj, klar stemme, der tydeligt kunne høres i det vindue, hvor de to unge piger holdt sig skjult:

"Et bud til Hans kongelige Højhed."

"Ah!" udbrød gardisten, "jeg skal straks opsøge hofmarskallen hr. de Saint-Remy."

Den unge mand steg imidlertid af hesten, og mens de andre soldater nysgerrigt betragtede alle den smukke hests bevægelser, kom soldaten tilbage og spurgte:

"Undskyld, hr. adelsmand, men Deres navn, om De behager?"

"Vicomte de Bragelonne, sendt af Hans Højhed hr. prinsen af Condé."

Soldaten bukkede dybt og ligesom om sejrherren ved Rocrois og Lens' navn havde givet ham vinger, fo'r han op ad trappen til forgemakkerne.

Raoul fulgte efter ham med hatten i hånden og lidt forskrækket over den støj, hans støvler gjorde på gulvene i de umådelige sale.

Så snart han var forsvundet i det indre af palæet, kom de to unge pige til syne i vinduet, ivrigt hviskende sammen; de tog imidlertid snart en beslutning, for den ene af dem forsvandt fra vinduet, nemlig Montalais, hvorimod den anden blev stående på balkonen, skjult af blomsterne og opmærksomt stirrende mellem grenene på trappen, hvor hr. de Bragelonne havde holdt sit indtog i paladset.

Genstanden for pigebørnenes nysgerrighed skred imidlertid videre, følgende efter hofmarskallen. Lyden af skridt, duften af vin og mad samt en raslen med tallerkener og glas underrettede ham om, at han nærmede sig målet for sin vandring.

Hr. de Saint-Remy trådte ind i spisesalen og sagde til Monsieur:

"Der er kommet et sendebud fra Paris. Men det er jo tidsnok, når Deres Højhed har spist frokost."

"Fra Paris?" udbrød prinsen og tabte sin gaffel, "et bud fra Paris, siger De? Og fra hvem er dette bud kommet?"

"Fra hr. prinsen," skyndte hofmarskallen sig at svare.

Som bekendt blev hr. de Condé kaldt således.

"Et bud fra hr. prinsen!" sagde Gaston med en uro, der ikke undgik nogen af de tilstedeværende, og som forøgede den almindelige nysgerrighed.

Monsieur skubbede sin tallerken fra sig.

"Jeg vil sige til buddet, at han skal vente," sagde hr. de Saint-Remy.

Et blik fra Madame satte mod i Gaston, og han svarede:

"Nej, lad ham tværtimod straks komme ind. Apropos, hvem er det?"

"En adelsmand her fra egnen, hr. vicomten af Bragelonne."

"Åh, ja så, meget vel ... Før ham ind, Saint-Remy ... før ham ind ..."

Raoul trådte ind og standsede ved den nederste ende af bordet midt imellem Madame og Monsieur. Derpå gjorde han en dyb bøjning for Monsieur og efter et lige så dybt buk for Madame vendte han sig atter om og ventede, til Monsieur tiltalte ham.

Monsieur løftede sine øjne op til vicomten af Bragelonne og sagde:

"Man har sagt mig, at De kom fra hr. prinsen, men man har sikkert taget fejl."

"Nej, Deres Højhed, hr. prinsen har overdraget mig at overlevere Deres kongelige Højhed dette brev og vente på svar."

Monsieur tog prinsen af Condés brev og brækkede det, som havde det været en mistænkelig pakke, og vendte sig så om for at læse det, uden at nogen kunne iagttage hans ansigt.

Madame fulgte med en næsten lige så stor ængstelighed som prinsen alle sin ophøjede gemals bevægelser.

"Ah!" udbrød Monsieur pludselig med et strålende smil, "men det er jo en behagelig overraskelse og et charmant brev, hr. prinsen der har sendt mig! Læs, Madame."

Brevet lød sådan:

> Deres Højhed!
>
> Kongen rejser til grænsen. De har sikkert hørt, at Hans Majestæts bryllup skal finde sted. Kongen har gjort mig den ære at udnævne mig til sin rejsemarskal på denne rejse, og da jeg ved, hvilken glæde det vil berede Hans Majestæt at tilbringe en dag i Blois, vover jeg at anmode Deres kongelige Højhed om tilladelse til at lægge vejen

over det slot, De bebor. Hvis denne uventede anmodning imidlertid skulle komme Deres kongelige Højhed ubelejlig, beder jeg Dem at sige det til overbringeren af nærværende brev, en adelsmand, som står i min tjeneste, hr. vicomten af Bragelonne. Min rejserute vil bero på Deres kongelige Højheds beslutning og i stedet for at tage over Blois lægger jeg vejen over Vendôme eller Romorantier, jeg vover at håbe, at Deres kongelige Højhed vil betragte min begæring som et udtryk for min grænseløse hengivenhed og mit ønske om at være Dem behagelig.

"Min herre," sagde Hans Højhed, "jeg beder Dem takke hr. prinsen af Condé, og bevidne ham min erkendtlighed for den glæde, han bereder mig."

Raoul bukkede.

"Hvilken dag indtræffer Hans Majestæt?" spurgte prinsen.

"Kongen vil efter al sandsynlighed indtræffe i aften, Deres Højhed."

"Men hvorledes skulle man da have fået mit svar, hvis det havde været et afslag?"

"Jeg havde fået befaling til, Deres Højhed, skyndsomst at vende tilbage til Beaugency for at give kureren kontraordre, som derpå skulle være redet tilbage for at give prinsen kontraordre."

"Hans Majestæt er altså i Orleans?"

"Nærmere, Deres Højhed. Hans Majestæt må i dette øjeblik være i Meung."

"Ledsager hoffet ham?"

"Ja, Deres Højhed."

"Det er sandt, jeg har rent glemt at spørge til hr. kardinalen."

"Hans Eminence lader til at være ved godt helbred, Deres Højhed."

"Hans niecer følger ham formodentlig?"

"Nej, Deres Højhed, Hans Eminence har befalet frøknerne de Mancini at tage til Brouages. De følger den venstre bred af Loire, mens hoffet følger den højre."

"Hvorledes! forlader frøken Marie de Mancini også hoffet," spurgte Monsieur, hvis tilbageholdenhed begyndte at tabe sig.

"Frøken Marie de Mancini først og fremmest," svarede Raoul diskret.

Et flygtigt smil, der mindede om hans gamle hang til intriger, oplivede prinsens blege kinder.

"Tak, hr. de Bragelonne," sagde Monsieur nu, "De vil måske ikke gerne bringe hr. prinsen det bud, jeg kunne have lyst til at give Dem med til ham, nemlig at hans sendebud har været mig meget velkomment, men jeg skal selv sige ham det."

Raoul takkede med et buk Monsieur for den ære, han viste ham. Derpå trak han sig tilbage.

Idet han passerede porthvælvingen, kaldte en spæd stemme, der kom fra en mørk gang, på ham.

"Hr. Raoul!" sagde stemmen.

Den unge mand vendte sig overrasket om og så en ung brunet pige, der med fingeren på læben rakte hånden ud imod ham.

Raoul nærmede sig den unge pige, der kaldte sådan på ham.

"Følg mig, hr. Raoul!"

"Men min hest, frøken?" sagde han.

"Det er også noget at bryde sig om! Gå udenfor; i den forreste gård findes et skur, bind Deres hest der, og kom hurtigt

tilbage."

"Jeg adlyder, min frøken."

Raoul var ikke fire minutter om at gøre, hvad der var blevet ham befalet; han skyndte sig tilbage til den lille dør, hvor han i mørket traf sin hemmelighedsfulde førerske, der ventede på ham på de nederste trin af en vindeltrappe.

"Har De mod til at følge med mig, hr. ridder?" spurgte den unge pige leende over de betænkeligheder, Raoul et øjeblik havde næret.

Han svarede ved at ile op ad en mørk trappe efter hende. Sådan steg de tre etager i vejret, han bagefter hende. Derpå stødte den unge pige til en dør, der straks gik op, hvorved et lyshav strømmede ud på trappen, hvor Raoul stod, holdende sig ved rækværket.

Den unge pige gik videre. Han fulgte efter hende. Hun trådte ind i et værelse. Raoul gjorde det samme.

Så snart han var kommet indenfor, hørte han et højt skrig. Idet han vendte sig om, så han et par skridt fra sig med foldede hænder og lukkede øjne den smukke, blonde unge pige med de blå øjne og hvide skuldre, der havde genkendt ham og kaldt ham Raoul.

Han så hende og faldt på knæ midt i værelset, mumlende navnet Louise.

"Ak, Montalais, Montalais!" udbrød denne, "det er stor synd sådan at bedrage mig."

"Har jeg bedraget Dem?"

"Ja, De sagde, at De ville gå ned for at høre, hvad der var på færde, og så fører De denne herre herop."

"Nå vær nu ikke vred, Louise!" sagde Montalais. "De, min herre, fortryder vist ikke, at De er fulgt med mig for at få frøkenen at se. Lad os nu passiare som gamle venner. Forestil mig, Louise, for hr. de Bragelonne."

"Hr. vicomte," sagde Louise med sit uskyldige smil, "jeg har den ære at forestille Dem frøken Aure de Montalais, hofdame hos Hendes kongelige Højhed Madame og min veninde, min fortræffelige veninde."

Raoul bukkede ceremonielt.

"Men vil De ikke også præsentere mig, Louise, for frøkenen?" spurgte han.

"O, hun kender Dem! Hun ved alt!"

Dette naive udråb fik Montalais til at le og Raoul til at sukke af glæde, for han fortolkede det sådan: Hun kender *vor kærlighed*.

"Formaliteterne er nu iagttaget, hr. vicomte," sagde Montalais, "her er en stol, fortæl os så hurtigt den nyhed, De har bragt."

"Det er ingen hemmelighed længere, frøken. Kongen gør på sin rejse til Poitiers holdt i Blois for at besøge Hans kongelige Højhed."

"Kongen her!" udbrød Montalais og slog hænderne sammen, "vi vil få hoffet at se! Fatter De det, Louise? Det rigtige pariserhof! O, min Gud, men hvornår vil det ske, min herre?"

"Måske i aften, frøken, men ganske sikkert i morgen."

Montalais satte et fortrædeligt ansigt op.

"Man får ingen tid til at pynte sig, til at sørge for sin kjole. Vi er her lige så langt tilbage som polakinderne. Vi vil komme til at

ligne portrætter fra Henri den Fjerdes tid! ... Ak, min herre! det er en dårlig nyhed, De har bragt os!"

Der opstod en pause.

"O, min Gud!" udbrød Montalais på en gang, "der kommer nogen!"

"Mine damer, jeg falder Dem til besvær, jeg har sikkert været meget indiskret," stammede Raoul ilde til mode.

"Det er tunge skridt," bemærkede Louise.

"Hvis det ikke er andre end Malicorne, behøver vi ikke at genere os," sagde Montalais.

"Min Gud!" udbrød Louise, der havde lyttet ved den på klem åbnede dør, "jeg kender min moders gang."

"Fru de Saint-Remy! hvor skal jeg skjule mig?" sagde Raoul og greb ivrigt Montalais, der syntes at være noget fortabt, i kjolen.

"Ja," sagde denne, "ja, jeg genkender også hendes klaprende sko. Det er vor fortræffelige moder! ... det er skade, hr. vicomte, at vinduet vender ud til en brolagt gård og at det er halvtredsindstyve fod fra jorden."

Raoul så forstyrret på balkonen, Louise greb ham i armen og standsede ham.

"Men jeg er nok ikke rigtig klog!" udbrød Montalais, "der er jo skabet, hvor galladragterne gemmes. Det ser ud, som om det var gjort til samme brug."

Det var på høje tid, for fru de Saint-Remy gik hurtigere end sædvanlig. Hun viste sig på dørtærsklen i samme øjeblik, som Montalais lukkede skabet ved at læne sig op mod dets dør.

"Ah!" udbrød fru de Saint-Remy, "er De her, Louise?"

"Ja, frue," svarede denne, mere bleg, end om hun var blevet overbevist om en stor forbrydelse.

"Sæt Dem, frue," sagde Montalais, idet hun bød fru de Saint-Remy en stol og stillede den sådan, at den vendte ryggen til skabet.

"Tak, frøken Aure, tak. Skynd dig, min datter."

"Hvorhen, frue?"

"Ih, til dit værelse. Skal du da ikke tænke på dit toilette?"

"Hvad behager?" sagde Montalais, og skyndte sig med at spille den overraskede af frygt for, at Louise skulle begå en dumhed.

"I har altså ikke hørt nyheden?" spurgte fru de Saint-Remy.

"Hvilken nyhed, frue, skal to piger erfare i dette dueslag?"

"Nuvel," sagde fru de Saint-Remy, "der er kommet en kurer, som har meldt Hans Majestæts forestående ankomst. Ja, mine damer, det gælder nu om at tage sig godt ud!"

"Hurtigt! hurtigt!" råbte Montalais, "gå med Deres fru moder, Louise, og lad mig ordne min galladragt."

Louise rejste sig op, hendes moder tog hendes hånd og trak hende med over gulvet.

Så snart de var gået, lukkede Montalais skabet op og sagde til Raoul:

"Nå, nu hurtigt til hest! så at fru de Saint-Remy, hvis hun skulle komme tilbage for at holde en moralprædiken for mig, ikke længere træffer Dem her."

Og med disse ord skød den overgivne unge pige Raoul ud af døren; han listede sig ned ad trappen, fandt sin hest, sprang i sadlen og red bort med en sådan fart, som om han havde haft Monsieurs otte gardere i hælene på sig.

2. Fader og søn

Raoul fulgte den velkendte, kære vej, der førte fra Blois til grev de la Feres gods.

Det var mere end et år siden, at Raoul sidst havde set sin fader. Al denne tid havde han tilbragt hos prinsen.

Nogle breve havde formindsket, men ikke forjaget adskillelsens bitterhed. Man har set, at Raoul i Blois efterlod en anden kærlighed end den sønlige.

Imidlertid må vi dog vise ham den retfærdighed at sige, at uden tilfældet og frøken de Montalais, to fristende dæmoner, ville Raoul, efter at have udført det ham overdragne hverv, i galop have begivet sig til sin faders bolig, uden tvivl hyppigt seende sig tilbage, men uden at standse et øjeblik, selv om han havde set Louise række sine arme ud efter sig.

Raoul fandt haveporten åben og styrede sin hest ind i alleen uden at bryde sig om, at en olding forbitret vinkede ad ham.

Denne olding, der var beskæftiget med at luge et bed med dværgroser og gåseurt, harmedes over at se en hest således trave i hans gruslagte og revne gange.

Han gik igennem forværelset, spisesalen og salonen uden at træffe nogen. Da han endelig nåede grev de la Feres værelse, stødte han utålmodigt til døren og trådte næsten ind uden at afvente de ord: *Kom ind!* som en på en gang alvorlig og blid stemme tilråbte ham.

Greven sad ved et med bøger og papirer dækket bord. Han var endnu den samme ædle og smukke adelsmand som i

fordums dage, men tiden havde givet hans skønhed og adel et mere højtideligt og distingveret præg. Han beskæftigede sig for øjeblikket med at rette et manuskript, der var skrevet med hans hånd.

Raoul tog sin fader om skuldrene, om halsen, hvor han kunne, og kyssede ham så ømt og så hurtigt, at greven ikke kunne få tid og manglede kraft til at unddrage sig hans kærtegn og beherske sin faderlige bevægelse.

"De her, Raoul! De her!" udbrød han. "Har De fået permission til Blois, eller er der hændet noget ubehageligt i Paris?"

"Der er Gud være lovet ikke hændt andet end godt, min herre," svarede Raoul, der lidt efter lidt blev roligere, "kongen gifter sig, som jeg allerede i mit sidste brev har haft den ære at meddele Dem, og han rejser til Spanien. Hans Majestæt vil tage over Blois."

"For at besøge Monsieur?"

"Ja, hr. greve. Af frygt for at komme bag på ham eller måske for at vise ham en speciel opmærksomhed har prinsen sendt mig i forvejen for at bestille kvarter."

"Har De set Monsieur?" spurgte greven ivrigt.

"Jeg har haft den ære."

"Nej virkelig, vicomte? ... Jeg gratulerer Dem."

Raoul bukkede.

"Men har De ikke set andre i Blois?"

"Jeg har set Hendes kongelige Højhed, Madame, min herre."

"Meget vel, men jeg tænker ikke på Madame."

Raoul rødmede stærkt, men sagde intet.

"De forstår mig ikke, som det lader til, hr. vicomte," fortsatte hr. de la Fère uden at lægge mere eftertryk på sine ord, men

tvingende sit blik til at antage et strengere udtryk.

"Det mishager Dem formodentlig, hr. greve, at jeg har set ..."

"Frøken de la Vallière, ikke sandt?"

"Det er hende, De sigter til, det ved jeg godt, hr. greve," sagde Raoul med en ubeskrivelig blidhed.

"Og jeg spørger Dem, om De har set hende."

"Da jeg ankom til slottet, min herre, var jeg aldeles uvidende om, at frøken de la Vallière befandt sig der. Først da jeg efter at have udført mit ærinde stod i begreb med at tage bort, bragte tilfældet os sammen. Jeg har haft den ære at gøre hende min opvartning."

"Hr. vicomte, jeg vil ikke drive mit forhør videre, som jeg allerede fortryder at have gjort alt for langt. Jeg har rådet Dem til at undgå frøken de la Vallière og til ikke at se hende uden mit samtykke! O! jeg ved, at De har talt sandt og at De ikke har gjort noget skridt for at nærme Dem hende. Tilfældet har spillet mig et puds og jeg har intet at bebrejde Dem. Jeg vil derfor indskrænke mig til, hvad jeg allerede tidligere har sagt Dem angående denne dame. Jeg gør Dem ingen bebrejdelser, Gud er mit vidne dertil, kun stemmer det ikke med mine planer, at De besøger hendes hjem. Jeg beder Dem derfor endnu en gang, min kære Raoul, at betragte det som en afgjort sag."

Det var, ligesom om Raouls klare og uskyldige øjne blændedes ved disse ord.

"Og nu, min ven," fortsatte greven med sit blide smil og sin sædvanlige stemme, "lad os tale om noget andet. De vender måske tilbage til Deres tjeneste?"

"Nej, min herre, jeg kan blive hos Dem hele dagen. Hr. prinsen har heldigvis ikke pålagt mig anden tjeneste end

denne, der så aldeles efter mit ønske."

"Skal vi gå ned i haven, Raoul? Jeg skal vise Dem den nye lejlighed, som jeg har ladet indrette for Dem, når De har permission, og mens De beser haven og to nye heste, som jeg har fået, kan De fortælle mig om vore venner i Paris."

Greven lagde sit manuskript sammen, tog den unge mand under armen og gik ned i haven med ham.

Mens grev de la Fère og Raoul beser de nye bygninger, som den første har ladet opføre, og de nye heste, han har købt, vil vore læsere tillade os at føre dem til byen Blois og lade dem overvære det usædvanlige røre, der fandt sted i byen.

Det var især i hotellerne, at virkningen af den af Raoul bragte nyhed viste sig.

Kongen og hoffet i Blois, det vil sige hundrede ryttere, ti vogne, to hundrede heste, lige så mange tjenere som herrer – hvor skulle man huse alle disse mennesker, hvor skulle alle de adelsmænd fra omegnen indlogeres, der ville strømme til om et par timer, så snart nyheden havde udbredt sig?

Blois der, som vi har set, om morgenen havde været lige så rolig som den roligste sø i verden, kom pludselig i bevægelse.

Alle slottets tjenere sendtes under opsigt af de højere officianter i byen for at hente provisioner, og ti kurerer til hest galopperede til Chambord for at hente vildt, til Beuvron efter fisk, til drivhusene i Chaverny efter blomster og frugter.

De kostbare tæpper og forgyldte lysekroner blev taget frem; en hel armé af fattige fejede gårdene, mens deres koner gennemstrejfede engene på den anden side af Loire for at samle

grønt og markblomster. Hele byen havde for ikke at stå til bage travlt med at børste, feje og vaske.

Bækkene i den øvre del af byen svulmede op ved disse uafladelige vaskninger og blev til floder i den nedre del af byen, og stenbroen, der som oftest var meget slet, rensedes og tørredes af Solens venskabelige stråler.

Endelig øvede musikken sig; husmødrene gjorde indkøb af brød, kød og urtekramvarer. En stor del borgere, hvis huse var blevet forsynet som til en belejring, iførte sig, i mangel af noget andet at bestille, deres søndagsklæder og vandrede hen ad byens port til for at være de første, der så optoget. De vidste godt, at kongen først ville ankomme, når det var blevet mørkt, måske endog først den følgende morgen.

I den nedre del af byen, knap hundrede skridt fra slottet, var et gæstgiveri, hvis vært hed Cropole.

Cropole havde for øjeblikket kun en eneste gæst.

Det var en mand på knap tredive år, smuk, høj, med et strengt eller snarere melankolsk ansigt.

Han var iført en sort fløjls kjole med stenkulsbesætning; et hvidt halstørklæde, så simpelt som de strengeste puritaneres, gjorde hans teint endnu blegere og finere, og en fin blond knebelsbart dækkede knap hans hånligt opkastede læbe.

Når han talte med folk, så han dem lige i ansigtet og glansen af hans blå øjne var så stærk, at mere end et blik sænkede sig for hans.

Denne adelsmand var altså taget alene ind til Cropole. Uden at betænke sig havde han lagt beslag på de bedste værelser, som værten havde vist ham.

Disse værelser indtog hele forsiden af det gamle hus, og bestod af en stor salon på to fag i første etage, et lille kammer ved siden af og et andet ovenover.

Om morgenen på den dag, da denne historie begynder, var adelsmanden stået tidligt op, havde taget plads ved vinduet i sin salon og med et melankolsk blik set op og ned ad gaden.

Kort efter åbnedes døren, og værten trådte ind. Med mange omsvøb meddelte han ham, at han var nødsaget til at sætte lejen op, da tilstrømningen til byen var så stor på grund af kongen af Frankrigs besøg.

Den ukendte blev meget overrasket ved at høre dette, men erklærede, at han ville beholde sine værelser, og da han ikke havde penge nok til at betale med, bad han værten om at prøve at sælge en diamant for ham.

Da værten havde fjernet sig, indtog han atter sin plads ved vinduet, og blev længe siddende der uden at røre sig, indtil det frembrydende mørke fik folk til at begynde at sætte lys i vinduerne.

Mens den ukendte betragtede illuminationen og lyttede til tummelen på gaderne, trådte mester Cropole ind i hans værelse med to tjenere, der dækkede bordet.

Cropole nærmede sig sin gæst og hviskede ærbødigt til ham:

"Diamanten er blevet vurderet, min herre."

"Ah!" udbrød den rejsende. "Nå?"

"Ja, min herre, Hans kongelige Højheds juvelér har givet to hundrede og firsindstyve pistoler for den."

"Gør Dem betalt," sagde den fremmede.

"Siden De absolut vil have det, skal jeg gøre det, min herre."

Et sørgmodigt smil svævede om adelsmandens læber.

"Læg pengene på dette bord," sagde han, og vendte sig i det samme om.

Cropole lagde en temmelig tung pose på det anviste møbel, efter at han først havde taget sit tilgodehavende.

Den fremmede forlangte et glas vin og et stykke brød og nød begge dele uden at forlade vinduet.

Kort efter hørtes fanfarer og trompetstød. En forvirret råben lød fra det fjerne, og den første bestemte lyd, der nåede den fremmedes øre, var lyden af hovslag, der kom nærmere.

"Kongen! Kongen!" råbte den larmende mængde.

"Kongen!" gentog Cropole, og forlod skyndsomst sin gæst for at tilfredsstille sin nysgerrighed.

Toget bevægede sig langsomt fremad, belyst af faklerne på gaderne og lysene i vinduerne.

Efter et kompagni musketerer og en tætsluttet skare adelsmænd kom hr. kardinal Mazarins bærestol, der ligesom en vogn blev trukket af fire sorte heste.

Kardinalens pager og folk gik bagefter.

Derefter kom dronningemoderens vogn med hendes hofdamer siddende på vogntrinnene og hendes kavalerer til hest på begge sider.

Endelig viste kongen sig, ridende på en smuk hest af saksisk race. Den unge fyrste hilste nådigt til nogle vinduer, hvorfra der især lød entusiastiske bifaldsråb.

Prinsen af Condé, hr. Dangeau og tyve andre hofmænd afsluttede, fulgt af deres folk og bagage, kongens triumftog.

Kun nogle af de ældre hofmænd var rejseklædte, hvorimod næsten alle de andre var i uniform. Man så mange med

ringkrave og køllert ligesom i Henri den Fjerdes og Louis den Trettendes tid.

Idet kongen passerede forbi den fremmede, der lænede sig ud over balkonen for bedre at se og skjulte sit ansigt med armene, bemægtigede en bitter skinsyge sig denne.

"Han er konge! Han!" mumlede han fortvivlet.

Førend han atter udrev sig af det drømmeri, han havde været hensunket i, var det glimrende, larmende optog draget forbi. Kun af og til hørtes nogle uharmoniske og hæse stemmer råbe: "Kongen leve!"

Cropole, der tillige med to karle havde taget plads uden for hotellet med fakler i hænderne, gentog uafladeligt:

"Hvor han er smuk, kongen, og hvor han ligner sin højsalige, berømmelige fader!"

Cropole havde travlt med at give sine egne personlige bemærkninger til bedste, så han lagde ikke mærke til en olding, der, trækkende en lille irsk hest efter sig, anstrengte sig for at gennembryde skaren.

Men i dette øjeblik hørtes den fremmedes stemme oppe fra vinduet.

"Sørg dog for, at folk kan komme ind i Deres hus, hr. vært."

Cropole vendte sig om, og da han fik øje på oldingen, banede han vej for ham.

Den fremmede ventede på ham på trappen, modtog ham med åbne arme og førte ham til en stol, som oldingen imidlertid vægrede sig ved at tage plads på.

"Nej, nej, mylord!" sagde han "Jeg skulle sidde i Deres nærværelse! Aldrig!"

"Parry!" udbrød adelsmanden, "jeg beder Dem ... De kommer fra England ... har gjort en lang rejse! En mand i Deres alder burde ikke være udsat for sådanne anstrengelser, som De må døje i min tjeneste. Hvil Dem."

"Først og fremmest må jeg meddele Dem det svar, jeg er overbringer af, mylord."

"Parry! ... jeg besværger dig, sig intet ... for hvis det havde været en god nyhed, ville du ikke være begyndt således. Du bruger omsvøb, fordi det er dårlige nyheder, du har at bringe mig."

Oldingen løftede sine skælvende hænder mod himlen.

"Nå," fortsatte den fremmede, "skjul intet for mig, hvad er der sket?"

"Jeg skal fatter mig i korthed, mylord; men ryst for Guds skyld ikke således!"

"Det er af utålmodighed, Parry. Nå, hvad svarede generalen dig? Lad høre!"

"For det første ville generalen ikke tage imod mig."

"Han anså dig for en spion."

"Ja, mylord, men jeg skrev et brev til ham."

"Nå?"

"Det modtog og læste han, mylord."

"I dette brev havde du forklaret min stilling og mine ønsker?"

"Ja," svarede Parry med et sørgmodigt smil, "det var et tro billede af Deres tanker."

"Nå, Parry ..."

"Generalen sendte mig brevet tilbage med en adjudant med den besked, at hvis jeg den næste dag endnu befandt mig indenfor hans område, ville han lade mig arrestere."

"Arrestere!" mumlede den unge mand, "arrestere! Dig, min mest trofaste tjener!"

"Ja, mylord."

"Og dog havde du underskrevet dig Parry?"

"Ja, mylord, mit fulde navn, og adjudanten kendte mig desuden fra Saint-James og," tilføjede oldingen med et suk, "fra White Hall!"

"O!" sukkede den unge mand og greb sig krampagtigt om halsen med sin kraftfulde hånd for at undertrykke den frembrydende gråd, "er det alt, Parry, er det virkelig alt?"

"Ja, mylord, det er det hele."

Efter dette korte svar fra Parry indtrådte der en lang pause, under hvilken man kun hørte lyden af den unge mands skridt på gulvet.

Oldingen ønskede at føre samtalen over på andre ting, men var ikke meget heldig i sine bestræbelser.

"Mylord," sagde han, "hvad betyder al denne støj, jeg hørte ved min ankomst hertil? Hvad er det for folk, der råber: Kongen leve!… om hvilken konge er talen, og hvorfor er der illumineret?"

"Ak, Parry," svarede den unge mand ironisk, "det er kongen af Frankrig, der besøger sin gode by Blois; alle disse trompetskrald gælder ham, alle disse forgyldte skaberakker tilhører ham, og alle disse adelsmænd står i hans tjeneste. Hans moder kører foran ham i en prægtig, med guld og sølv indlagt vogn. Lykkelige moder! Hans ministre opdynger millioner til ham og skaffer ham en rig brud. Folket er glædesdrukkent, for det elsker sin konge, og råber: Kongen leve! Kongen leve!"

"Godt, godt, mylord!" sagde Parry, ængstelig over den vending, samtalen tog.

"Du ved," fortsatte den ukendte, "at min moder og søster, mens alt dette sker til ære for kong Louis den Fjortende, mangler både penge og brød; du ved, at jeg om fjorten dage vil være vanæret og beskæmmet, når hele Europa erfarer, hvad du har fortalt mig! Parry ... findes der noget eksempel på, at en mand i min stilling har ..."

"Mylord, for Guds skyld!"

"Du har ret, Parry, jeg er fej, og når jeg ikke selv gør noget, hvad skal Gud så gøre for mig. Nej, nej, jeg har to arme, Parry, jeg har et sværd ..."

Og han slog heftigt på sin arm og tog sin kårde ned fra væggen.

"Hvad vil De gøre, mylord?"

"Hvad jeg vil gøre, Parry? Det, som hele min familie gør. Min moder lever af den offentlige godgørenhed, min søster tigger for min moder, og mine brødre tigger ligeledes et eller andet sted for sig selv. Jeg, den ældste, vil gøre som alle de andre, og ligeledes bede om almisse!"

Med disse ord, der ledsagedes af et frygteligt smil, spændte den unge mand kården om sig, tog sin hat og kastede en sort kappe, som han havde båret på rejsen, om sine skuldre.

3. Hans Majestæt Louis den Fjortende som 22-årig yngling

Som vi har set, var kong Louis den Fjortendes indtog i byen Blois larmende og glimrende, og den uge majestæt syntes at være meget tilfreds med det.

Ved ankomsten til slottet modtoges kongen i porten af Hans kongelige Højhed hertug Gaston af Orleans, omgivet af sine gardere og kavalerer. Hans Højheds af naturen majestætiske ansigt så endnu ædlere og værdigere ud i anledning af dagens højtidelighed.

Madame ventede, pyntet med sin bedste stads, på sin nevø på en af de indre balkoner. I alle det gamle, sædvanligvis så øde og tavse slots vinduer sås damer og lys.

Efter at have beundret den unge, smukke, ædle og huldsalige konge, vendtes alles øjne sig til den anden gamle, blege og krumryggede konge af Frankrig, der var mere konge end den første, og som man kaldte kardinal Mazarin.

Kavalererne og damerne blev nu forestillet for majestæterne og hr. kardinalen.

Kongen bemærkede, at han og hans moder sjældent kendte de forestillede ved navn, hvorimod kardinalen med en beundringsværdig hukommelse og åndsnærværelse aldrig undlod at tale med hver enkelt om hans godser, forfædre eller børn, af hvilke han nævnte nogle ved navn, hvilket henrykkede de værdige landjunkere og bestyrkede dem i den forestilling, at

den alene i virkeligheden er konge, som kender sine undersåtter.

Damerne – der er visse ting, som damerne i Blois bemærker lige så godt som damerne i Paris – damerne bemærkede nu, at Louis den Fjortende havde et hurtigt og dristigt blik, der bebudede, at han ville blive en udmærket kender af ædle metaller. Mændene på deres side lagde mærke til, at fyrsten var stolt og hovmodig, og at han holdt af at få dem, der alt for længe og alt for stift så på ham, til at slå øjnene ned, hvilket syntes at bebude en kommende herre.

Louis den Fjortende var omtrent blevet præsenteret for tredjedelen af de tilstedeværende, da han opfangede et ord af Hans Eminence, der underholdt sig med Monsieur.

Dette ord var navnet på en kvinde.

Så snart Louis den Fjortende hørte dette ord, havde han ikke øre for noget andet og tænkte kun på så hurtigt som muligt at nå enden af rækkerne.

Som god hofmand havde Monsieur forespurgt sig hos Hans Eminence om hans niecers befindende. Fem eller seks år i forvejen var der nemlig fra Italien ankommet tre niecer af kardinalen: frøknerne Hortense, Olympe og Marie de Mancini.

"Deres Højhed," svarede kardinalen, "frøkenerne de Mancinis opdragelse skal først fuldendes. Opholdet ved et ungt og glimrende hof adspreder dem for meget."

Denne bemærkning aflokkede Louis et sørgmodigt smil. Ungt var hoffet ganske vist, men kardinalens gerrighed satte en pind for, at kunne være glimrende.

"De har dog vel ikke i sinde at sende dem i kloster?" sagde Monsieur.

"Nej, på ingen måde," svarede kardinalen og hævede sin italienske stemme, så at den blev skarp og skrigende, "på ingen måde. Jeg har kort og godt i sinde at gifte dem, og det snarest muligt."

"Partier vil det ikke komme til at mangle på, hr. kardinal," bemærkede Monsieur forekommende.

"Det håber jeg heller ikke, Deres Højhed, så meget mere som Gud har forlenet dem med ynde, dyd og skønhed."

Under denne samtale tilendebragte, som allerede bemærket, Louis den Fjortende, ført af Madame, præsentationen, og han nærmede sig netop kardinalen, da denne endte sådan:

"Marie og hendes søstre er i dette øjeblik på vej til Brouages. Jeg lader dem følge den modsatte bred af Loire af den, vi har fulgt, og hvis man har lydt mine ordrer, vil de i morgen være i højde med Blois."

Disse ord udtaltes med den takt og denne sikkerhed i stemmen, der gjorde *il signor Giulio Mazarini* til verdens første skuespiller. De traf Louis den Fjortende lige i hjertet, og da kardinalen, der hørte Hans Majestæt nærme sig, vendte sig om, så han i sin elevs rødmende ansigt den umiddelbare virkning af dem. Men hvad var en sådan hemmelighed også for ham, hvis snedighed i tyve år havde ført alle europæiske diplomater bag lyset?

Fra dette øjeblik af syntes det, som om den unge konge var blevet såret i hjertet af en forgiftet pil. Han kunne ikke mere holde sig rolig på noget sted og betragtede forsamlingen med et tomt, stirrende blik.

Efter at han hundrede gange havde bidt sig i læberne og slået arme og ben over kors ligesom et velopdragent barn, der ikke

vover at gabe, men på enhver måde lægger sin kedsomhed for dagen, efter at han på ny havde anråbt moderen og ministeren, så han fortvivlet til døren, hvorfra han ventede friheden.

I denne dør så han lænet til karmen et stolt og solbrændt ansigt med en ørnenæse, gennemborende og funklende øjne, langt, gråt hår og sorte knebelsbarter, en type på krigerisk skønhed. Officeren havde en grå hat med en rød fjer på hovedet, et tegn på, at han befandt sig i tjeneste og ikke var til stede for fornøjelsens skyld.

Han stod altså som sagt med ryggen op mod dørkarmen, da han tilfældigvis mødte kongens øjne, hvori nedslåethed og træthed stod at læse.

Det var, som det lod til, ikke første gang, at officerens øjne havde mødt kongens, og han kendte til bunds deres udtryk og tanker, for så snart han havde ladet sit blik hvile på Louis den Fjortendes ansigt og i dette læst, hvad der foregik i hans hjerte, det vil sige al den kedsommelighed, hvoraf han plagedes, råbte han med en gennemtrængende stemme:

"Kongens eskorte!"

Ved disse ord, der gjorde den samme virkning som et tordenskrald og overdøvede orkestret, sangerne og de samtalendes stemmer, så kardinalen og dronningen forundret på Hans Majestæt.

Louis den Fjortende, der således så sine tanker gættet af musketerofficeren, rejste sig bleg, men bestemt fra sin stol og gjorde et skridt hen imod døren.

"Går De, min søn?" sagde dronningen, mens Mazarin nøjedes med at spørge med øjnene, der ville have været venlige, hvis de ikke havde været så gennemborende.

"Ja, moder," svarede kongen, "jeg føler mig træt og ønsker desuden også at skrive noget i aften."

Kongen hilste, gik igennem salen og nåede døren.

Ved døren ventede tyve musketerer på Hans Majestæt.

I spidsen for dem stod officeren ubevægelig og med dragen kårde.

Kongen gik forbi, og hele skaren hævede sig på tåspidserne for at se ham endnu en gang.

Ti musketerer gik i forvejen og banede vej for Hans Majestæt.

De ti andre sluttede sig om kongen og Monsieur, der ville ledsage Hans Majestæt.

De tjenstgørende hoffolk kom bagefter.

Den lille skare eskorterede kongen til den for ham bestemte lejlighed. Monsieur havde givet sine befalinger. Musketererne skred, anført af deres officer, ind i den lille gennemgang, der forbinder slottets to fløje med hinanden.

Da man kom til den for kongen bestemte lejlighed, hvortil der var adgang, ikke blot gennem gangen, men også ad en stor, til gården førende trappe, sagde Gaston:

"Jeg beder Deres Majestæt være så god at tage til takke med denne lejlighed, der er alt for ringe for Dem."

"Jeg takker Dem for Deres hjertelige gæstfrihed, onkel," svarede den unge fyrste.

Gaston bukkede for sin nevø, der omfavnede ham, og trak sig derpå tilbage.

Af de tyve musketerer, der havde eskorteret kongen, ledsagede de ti Monsieur tilbage til audienssalen, der trods Hans Majestæts bortgang var fuld af mennesker.

De ti andre blev posteret af officeren, der selv i et par minutter undersøgte lokaliteterne med dette sikre, rolige blik, der ikke altid erhverves ved øvelse.

Da det var gjort, valgte han til sit hovedkvarter forværelset, hvor han fandt en stor lænestol, en lampe, vin, vand og tørt brød.

Han pudsede lampevægen, drak et halvt glas vand, satte sig med et udtryksfuldt smil i lænestolen og traf alle forberedelser til at sove.

Denne officer, der sov, eller skulle til det, havde imidlertid trods sin sorgløse mine en meget ansvarsfuld post.

Som løjtnant ved kongens musketerer kommanderede han hele det kompagni, der var fulgt med fra Paris, og dette kompagni bestod af hundrede og tyve mand. Med undtagelse af de tyve, som vi alt har omtalt, var de hundrede andre beskæftigede med at våge over dronningemoderen og især over hr. kardinalen.

Monsieur Giulio Mazarini havde for at spare de med rejsen forbundne udgifter ladet sine egne gardere blive tilbage; han brugte kongens, og det i den grad, at han for sin part lagde beslag på de halvtreds af dem, noget, som enhver, der ikke var bekendt med dette hofs skikke, ville have fundet meget upassende.

Ti minutter efter, at Louis den Fjortende havde taget sit værelse i besiddelse, havde han af et vist røre kunnet slutte sig til kardinalens bortgang, hvilken herre fulgtes til sit sovekammer af en stor skare adelsmænd og damer.

For at bemærke dette røre behøvede han for øvrigt blot at se ud af sine vinduer, hvis skodder ikke var blevet tillukket.

Han Eminence gik over gården, ført af Monsieur i egen person, der holdt lyset for ham; dernæst kom dronningemoderen, som Madame havde givet armen, og begge gik og hviskede sammen som to gamle veninder.

Efter disse to par kom hele sværmen af fornemme damer, pager og officerer; hele gården skinnede som ét lyshav. Derefter tabte lyden af fodtrin og stemmer sig i de øvrige etager.

Ingen tænkte mere på kongen, der, stående ved vinduet, med et melankolsk blik havde set lysene forsvinde og hørt larmen fjerne sig. Ingen! – uden måske den ukendte fra Mediciernes hotel, som vi har set gå ud, indhyllet i sin sorte kappe.

Han styrede kursen lige til slottet og sneg sig med sit melankolske ansigt om i nærheden af paladset, som folket endnu omgav; da den fremmede så, at den store port var ubevogtet, eftersom Monsieurs soldater fraterniserede med de kongelige soldater, trængte gennem mængden og skred over gården.

Men han standsedes straks af skildvagtens anråb.

Denne skildvagt var en af de tyve, hos kongen tjenestegørende musketerer, der forrettede sin tjeneste med en statues stivhed og samvittighedsfuldhed.

"Hvem der?" råbte musketeren.

"En ven," svarede den ubekendte.

"Hvad vil De?"

"Tale med kongen."

"Aha! Det kan ikke lade sig gøre, min kære herre. Kongen er gået til sengs."

"Lige meget, jeg må tale med ham."

"Men jeg siger Dem, at det er umuligt."

"Men ..."

"Af vejen!"

Denne gang ledsagede skildvagten sine ord med en truende gestus, men den ukendte stod så ubevægelig, som om han havde været rodfæstet til stedet.

"Hr. musketer," sagde han, "er De adelsmand?"

"Jeg har den ære."

"Nuvel, det er jeg også, og adelsmænd bør være høflige mod hinanden."

Skildvagten sænkede sit våben, overvundet af den fremmedes imponerende væsen.

"De har en officer, ikke sandt?"

"Jo, vor løjtnant, min herre."

"Nuvel, jeg ønsker at tale med Deres løjtnant."

"Ah! det er en anden sag. Gå ovenpå, min herre."

Den ubekendte hilste stolt skildvagten og gik op ad trappen, mens råbet "Et besøgt til løjtnanten!" bragtes fra skildvagt til skildvagt og forstyrrede officerens første søvn.

Idet han gned sine øjne og knappede sin kappe, trådte løjtnanten den fremmede et par skridt i møde.

"Hvad er til Deres tjeneste, min herre?" spurgte han.

"Jeg må absolut tale med kongen, min herre."

Løjtnanten så opmærksomt på den ukendte. Hvor flygtigt dette blik end var, så han dog alt, hvad han ønskede at se, nemlig en udmærket personlighed under en simpel dragt.

"Jeg antager ikke, at De er gal, min herre," svarede han, "og dog forekommer det mig, at De må vide, at man ikke således kan komme ind til en konge uden hans samtykke."

"Når han hører, hvem jeg er," svarede den ubekendte og løftede sit hoved i vejret, "vil han give sit samtykke."

Officeren blev mere og mere overrasket.

"Hvis jeg samtykker i at melde Dem, må jeg i det mindste vide, hvem jeg skal melde, min herre."

"De kan melde Hans Majestæt Charles den Anden, konge af England, Skotland og Irland."

Officeren udstødte et skrig af forbavselse og fo'r et skridt tilbage.

"O! Ja, sire, jeg burde i sandhed have kendt Dem!" udbrød han.

"Har De set mit portræt?"

"Nej, sire, men jeg har set Hans Majestæt kongen, Deres fader, i et frygteligt øjeblik."

"Den dag ..."

"Ja."

En mørk sky lagde sig over fyrstens pande; han fo'r med hånden over den og sagde:

"Nærer De endnu betænkelighed ved at melde mig?"

"Tilgiv mig, sire," svarede officeren, "men jeg kunne ikke gætte, at en konge var skjult under et så simpelt ydre ... men om forladelse, jeg iler med at melde kongen Deres nærværelse."

Og officeren ilede hen til døren og bankede på den, hvorpå kammertjeneren lukkede op.

"Hans Majestæt kongen af England!" meldte officeren.

"Hans Majestæt kongen af England!" gentog kammertjeneren.

Ved disse ord slog en kavaler kongens dør op på vid gab og Louis den Fjortende kom til syne uden hat og kårde, med åben

frakke og med alle kendetegn på den største forbavselse.

"De i Blois, min kære broder!" udbrød Louis den Fjortende, idet han med en håndbevægelse afskedigede kavaleren og kammertjeneren.

"Sire," svarere Charles den Anden, "jeg var på vej til Paris i håb om at få Deres Majestæt i tale, da rygtet fortalte mig Deres forestående ankomst til denne by. Jeg forlængede da mit ophold her, eftersom jeg havde noget meget vigtigt at meddele Dem."

"Nuvel, så tal da min broder, jeg hører Dem."

"Straks, sire, og gid Deres Majestæt ville føle medlidenhed med vor families ulykker!"

Kongen af Frankrig rødmede og flyttede sin stol nærmere til kongen af Englands.

"De ved, sire, at jeg 1650 under Cromwells tog til Irland blev kaldet til Edinburgh og kronet i Stone. Året efter kom Cromwell, berøvet en af de provinser, han havde usurperet, tilbage til os. At møde ham var mit mål, at forlade Skotland mit ønske. Ved en dristig march slap jeg gennem Cromwells arme og nåede til England. Protektoren satte efter mig. Hvis jeg havde kunnet nå London før han, ville jeg uden tvivl have vundet prisen, men han indhentede mig ved Worcester. Englands genius var ikke længere med os, men med ham. Den 3. september 1651 blev jeg overvundet, sire. To tusind mand faldt rundt omkring mig, førend jeg tænkte på at gøre et skridt tilbage. Til sidst måtte jeg gribe flugten."

"Men sig mig en gang, min broder," spurgte Louis den Fjortende, "hvordan kan De efter denne hårde modtagelse i England endnu håbe noget af dette ulykkelige land og dette rebelske folk?"

"O, sire, siden slaget ved Worcester er der indtrådt en stor forandring derovre. Cromwell er død efter at have sluttet en traktat med Frankrig, i hvilken han har skrevet sit navn oven over Deres. Han døde 3. september 1658, årsdagen for slagene ved Worcester og Dumbar. Siden den tid er England ikke andet end et stort spillehus, hvor enhver kaster terninger om min faders krone. De ivrigste spillere er Lambert og Monck. Nu, sire, jeg kunne også have lyst til at være med i dette spil, hvori indsatsen er min kongekåbe. Sire, en million til at bestikke en af disse spillere, til at skaffe mig ham til allieret, eller to hundrede af Deres adelsmænd til at jage dem ud af mit palads White-Hall."

"De er altså," sagde Louis den Fjortende, "kommet for at anmode mig om ..."

"Deres bistand, det vil sige noget, som ikke blot kongerne, men de simpleste kristne skylder hinanden; Deres hjælp, sire, enten i penge eller folk, og jeg vil skylde Deres Majestæt mere end min fader. Stakkels fader! der så dyrt måtte betale vor families undergang! Der ser De, sire, hvor ulykkelig og fortvivlet jeg må være, siden jeg anklager min fader."

Blodet steg op i Charles den Andens blege ansigt og han skjulte det et øjeblik mellem sine hænder.

Den unge konge var ligeså ulykkelig som hans ældre broder. Han flyttede sig uroligt frem og tilbage i sin stol og vidste ikke, hvad han skulle svare.

Endelig brød Charles den Anden, der som ti år ældre havde mere styrke til at betvinge sin bevægelse, først tavsheden.

"Hvad svarer De, sire? Jeg venter ligesom en forbryder på sin dom. Skal jeg leve eller skal jeg dø?"

"Min broder," svarede den franske fyrste, "De anmoder mig om en million, mig, der aldrig har ejet fjerdedelen af denne sum! der intet ejer! Jeg er ikke mere konge i Frankrig, end De er det i England. Jeg er et navn, et tal, der er iført fløjl, som er broderet med liljer og intet videre. Jeg sidder på en usynlig trone, det er den eneste fordel, jeg har frem for Deres Majestæt. Jeg har intet og formår intet. Kast blikket omkring Dem og se, hvordan man behandler mig. Sammenlign den stilhed og det mørke, der hersker her, med travlheden, røret og den stærke belysning histovre! Der, der er den virkelige konge af Frankrig."

"Kardinalen?"

"Ja, kardinalen."

"I så fald er jeg fordømt, sire."

Louis den Fjortende gav intet svar.

Denne tavshed, der skjulte en så synlig indre bevægelse, slog kong Charles og han tog den unge mands hånd.

"Tak, min broder," sagde han, "De har beklaget mig, og det er alt, hvad jeg kunne forlange af Dem i Deres nuværende stilling."

"Sire," sagde Louis den Fjortende, idet han pludselig hævede hovedet, "sagde De ikke, at De behøvede en million eller to hundrede adelsmænd?"

"En million vil være tilstrækkelig for mig, sire."

"Hvis jeg altså kunne skaffe Dem en million eller to hundrede adelsmænd, ville De være tilfreds og anse mig for Deres gode broder?"

"Jeg ville anse Dem for min frelser, og hvis jeg bestiger min faders trone, skal England, i det mindste så længe jeg regerer, være en søster for Frankrig, lige som De vil være en broder for mig."

"Nuvel, min broder," sagde Louis og rejste sig, "hvad De betænker Dem på at bede om, det vil jeg bede om! Hvad jeg aldrig har villet gøre for mig selv, vil jeg gøre for Dem. Jeg vil opsøge kongen af Frankrig – den anden – den rige og mægtige, og jeg vil bønfalde ham om millionen eller om de to hundrede adelsmænd. Vi får at se!"

"O!" udbrød Charles, "De er en ædel ven, sire! De frelser mig, min broder, og hvis De skulle komme til at trænge til det liv, De skænker mig, så forlang det!"

Mens kongen hurtigt begav sig til den fløj, der blev beboet af kardinalen, kun ledsaget af sin kammertjener, trådte musketerofficeren, idet han trak vejret dybt som en mand, der har været nødt til længe at holde det tilbage, ud af det lille kabinet, som vi allerede har omtalt, og som kongen troede var tomt. Dette lille kabinet havde tidligere udgjort en del af værelset, hvorfra det kun var skilt ved en tynd væg, så at man kunne høre alt, hvad der foregik i værelset.

Der kunne derfor ingen tvivl være om, at musketerløjtnanten havde hørt alt, hvad der var passeret hos Hans Majestæt.

Advaret af kongens sidste ord forlod han kabinettet tidsnok til at hilse ham på hans vej gennem forværelset. Han fulgte ham med øjnene, indtil han forsvandt i korridoren.

Da han var forsvundet, rystede han på hovedet på en for ham ejendommelig måde, og sagde med en stemme, som fyrre års ophold udenfor Gascogne ikke havde berøvet dens gascogniske accent:

"En sørgelig tjeneste! en sørgelig herre!"

Med disse ord indtog løjtnanten atter sin plads i lænestolen, strakte benene fra sig og lukkede øjnene som en mand, der

sover eller tænker.

Kongen begav sig imidlertid til kardinalen for at bede om hjælp til den engelske fyrste. Men kardinalen nægtede med mange omsvøb og undskyldninger at yde nogen som helst hjælp, og skuffet og fortvivlet vendte kongen atter tilbage til sit værelse, hvor han traf kongen af England siddende på den samme plads, hvor han havde forladt ham.

Den engelske fyrste rejste sig op ved hans indtræden, men ved første øjekast så han modløsheden, som med mørke bogstaver var skrevet på hans fætters pande.

Ligesom for at lette Louis den pinlige tilståelse, han havde at gøre ham, tog han først ordet og sagde:

"Hvad udfaldet end er blevet, skal jeg aldrig glemme den godhed og det venskab, De har lagt for dagen for mig."

"Ak!" sagde Louis den Fjortende mørkt, "en godhed, der intet gavner, min broder!"

Charles den Anden blev overordentlig bleg, for sig med sin kolde hånd over panden og kæmpede nogle øjeblikke med en svimmelhed, der bragte ham til at vakle.

"Jeg forstår Dem," sagde han, "endelig er da alt håb forbi!"

Louis greb Charles den Andens hånd.

"Vent, min broder," sagde han, "forhast Dem ikke, alt kan endnu blive godt. Overilede beslutninger fører sjældent til noget godt resultat. Jeg beder Dem, føj endnu et prøvelsens år til dem, De allerede har oplevet. Der er intet, der kan bestemme Dem til at handle mere i dette øjeblik end i ethvert andet; bliv hos mig, min broder, jeg vil give Dem et af mine residensslotte, hvilket af dem De selv ønsker; jeg vil i forening med Dem holde øje med begivenhederne; fat mod, min broder!"

Charles den Anden trak sin hånd ud af kongens og, idet han trådte et skridt tilbage for at hilse ham, sagde han:

"Jeg takker Dem af mit ganske hjerte, sire, men da jeg forgæves har bønfaldet Jordens første konge, vil jeg nu bede Gud gøre et mirakel for mig."

Og han forlod værelset uden at ville høre mere, med hævet pande, skælvende hænder og en krampagtig trækning i sit ædle ansigt.

Da musketerofficeren så ham gå sådan bort, bukkede han sig næsten til gulvet for at hilse ham.

"O! hvilken afskyelig tjeneste!" udbrød han da kongen af England havde fjernet sig. "Hvilken jammerlig herre! Dette liv er ikke til at udholde og det er på tide, at jeg tager en bestemmelse! ... Ingen ædelmodighed, ingen energi!" fortsatte han, "læreren har haft held med sig, og eleven er blevet kujoneret for stedse. Guds død! jeg kan ikke længere holde det ud! Det er en afgjort sag, i morgen nedlægger jeg min post!"

Efter et øjebliks betænkning fortsatte han:

"Nej, endnu ikke! jeg vil endnu gøre et forsøg, men det skal, sværger jeg, også være det sidste!"

Førend han endnu havde talt ud, hørtes en stemme, som kom fra kongens værelse.

"Kongen vil tale med Dem."

"Nå, måske er det for det samme, som jeg tænker på," sagde løjtnanten.

Og han trådte ind til kongen.

Da kongen så officeren, sendte han sin kammertjener og sin kavaler bort.

"Hvem har tjeneste i morgen, min herre?" spurgte han derpå.

Løjtnanten bøjede hovedet på soldatermanér og svarede:
"Jeg, sire."
"De vil altså være her i morgen tidlig?"
"Ja, sire, ligesom nu."
Kongen gik nogle gange frem og tilbage i værelset. Det var let at se, at han havde noget på hjertet, men at han nærede en eller anden betænkelighed.
Løjtnanten, der stod stiv som en støtte, med hatten i hånden og næven i siden, fulgte ham med øjnene og brummede i skægget:
"Han har på min ære ikke karakter for en halv pistol! Jeg vil vædde på, at han ikke siger et ord."
Kongen fortsatte med at gå frem og tilbage, og skottede fra tid til anden til løjtnanten, endelig sagde han:
"I morgen tidlig klokken halv fem skal De stige til hest, min herre, og besørge en hest sadlet til mig."
"Fra Deres Majestæts stald?"
"Nej, en af Deres musketerers."
"Meget vel, sire, er det alt?"
"Og De skal følge med mig."
"Alene?"
"Ja, alene."
"Skal jeg hente Deres Majestæt eller vente på Dem?"
"De skal vente på mig."
"Hvor, sire?"
"Ved den lille låge til parken."
Løjtnanten bukkede, da han begreb, at kongen havde sagt alt, hvad han havde at sige ham.

Kongen afskedigede ham virkelig med en særdeles bevågen håndbevægelse.

Officeren forlod kongens gemak og satte sig atter filosofisk på sin plads, hvor han i stedet for at sove, som man på grund af det sene tidspunkt skulle have troet, gav sig til at tænke.

"Endelig har han da begyndt," mumlede han. "Det er kærlighed, der driver ham, og han kommer sig nok. Af kongen er der intet hos ham, men mennesket vil måske have mere at sige. Forresten vil vi i morgen få at se ... O! o!" udbrød han pludselig og satte sig op i stolen, "gudsdød! det er en gigantisk idé! måske kan den gøre lykke."

Efter dette udbrud rejste officeren sig op og gik med hænderne i lommen op og ned i det umådelige forværelse.

"Hm!" mumlede han, "hvis jeg ikke tager fejl, har Mazarin her lagt en snare for den unge forelskede; Mazarin gav et stævnemøde med lige så megen behændighed, som selve Dangeau havde kunnet gøre det. Jeg hørte, hvad han sagde, og jeg forstår at bedømme meningen af hans ord. – I morgen tidlig, sagde han, vil de være i højde med broen i Blois. – Gudsdød! det er tydeligt nok! og især for en elsker! Herfra skriver sig hans forlegenhed og betænkeligheder."

Og officeren slog en vældig latter op.

"Lad os sove," fortsatte han, "lad os sove, og det straks; jeg er træt af at tænke; i morgen vil jeg se klarere end i dag."

Med disse ord hyllede han sig i sin kappe.

Fem minutter efter sov han med knyttede næver og halvt åbne læber, snorkende så voldsomt, at det gav genlyd i det høje værelse.

4. Marie de Mancini

Solen havde næppe kastet sine første stråler på de høje træer i haven og slottets fløje, førend den unge konge, der allerede i to timer havde ligget vågen, selv åbnede vinduesskodderne og kastede et nysgerrigt blik ned i det sovende palads' gård.

Han så, at det var den bestemte tid; det store ur i gården viste netop et kvarter over fire.

Kongen klædte sig på i hast og gik ned i gården, hvor officeren allerede ventede.

Louis trådte nærmere og tog hestens tømmer. Officeren holdt stigbøjlen for ham uden at stige af hesten og udbad sig med dæmpet stemme Hans Majestæts befalinger.

"Følg mig," svarede Louis den Fjortende.

Da de var kommet over på den anden side af Loire, sagde kongen:

"Gør mig den tjeneste, min herre, at ride i forvejen, til De får øje på en vogn. Da skal De vende tilbage og underrette mig om det. Jeg bliver imidlertid her."

Officeren satte sin hest i stærkt trav og red i den af kongen angivne retning. Men han havde næppe redet fem hundrede skridt, førend han så fire muldyr og derpå en vogn komme op ad højen.

Bag denne vogn kom en anden.

Han behøvede kun at kaste et blik på dem for at overbevise sig om, at det var de ekvipager, han var sendt ud for at opsøge.

Han gjorde øjeblikkeligt omkring, red tilbage til kongen og sagde:

"Der er vognene, sire. I den første sidder to damer med deres kammerjomfruer. Den anden fører tjenerne og bagagen."

"Godt, godt," svarede kongen med skælvende stemme. "Nu, gå, jeg beder Dem, og sig disse damer, at en kavaler fra hoffet ønsker at gøre dem sin opvartning i enrum."

Officeren galopperede bort.

"Gudsdød!" mumlede han, mens han fo'r af sted, "det er en ganske ny bestilling, og det en hæderlig, skulle jeg mene! Jeg beklagede mig over, at jeg ingenting var, og jeg er kongens fortrolige! En musketer! det er til at revne af stolthed over!"

Han red hen til vognen og udrettede sit ærinde som en galant kavaler.

"Mine damer," sagde han, "jeg er løjtnant i musketererne og hist henne på vejen holder en kavaler, som ønsker at gøre Dem sin opvartning."

Ved disse ord, hvis virkning han med nysgerrigt blik fulgte, udstødte den ene af damerne et glædesskrig, hældede sig ud af vognen, rakte, da hun så kavaleren komme tililende, armene ud og udbrød:

"O! min kære sire!"

Hendes øjne fyldtes af tårer.

Kusken standsede sine heste, kammerjomfruerne rejste sig forvirrede op i vognen og den anden dame gjorde sin reverens, ledsaget af det mest ironiske smil, som skinsygen nogen sinde havde aftegnet om et par kvindelæber.

"Marie! Kære Marie!" udbrød kongen og greb begge den sortøjede dames hænder.

Og idet han selv åbnede den svære dør, trak han hende ud af vognen med en sådan heftighed, at hun lå i hans arme, førend hun berørte jorden.

Løjtnanten, som befandt sig på den anden side af vognen, så og hørte til uden at blive bemærket.

Kongen bød frøken de Mancini sin arm og gav kusken og lakajen et tegn til at køre videre.

Da officeren så, at den omvankende hest forskrækkede frøken de Mancini, benyttede han dette som påskud og nærmede sig for at standse hesten. Gående mellem begge hestene, som han holdt i tømmerne, tabte han ikke et ord eller en gebærde af de to elskende.

Frøken de Mancini brød først tavsheden.

"Ak, min kære sire," udbrød hun, "De forlader mig altså ikke!"

"Nej, det ser De jo, Marie," svarede kongen.

"Og dog har man sagt mig, at De ville glemme mig, så snart vi var blevet skilt ad."

"Kære Marie, har De først i dag opdaget, at vi er omgivet af folk, der har interesse af at bedrage os?"

"Men denne rejse, sire, denne alliance med Spanien! Man gifter Dem!"

Louis så ned for sig.

På samme tid så officeren frøken de Mancinis øjne funkle i solen ligesom en blank dolk.

"Og De har intet gjort for vor kærlighed?" spurgte den unge pige efter et øjebliks tavshed. "Oh, De elsker mig ikke mere!"

"Gør mig kun bebrejdelser," mumlede kongen, "men sig ikke, at jeg ikke elsker Dem."

En lang pause indtrådte efter disse ord, som den unge konge udtalte med en sand og dyb følelse.

"Jeg kan slet ikke tænke mig," fortsatte Marie, gørende et sidste forsøg, "at jeg i overmorgen ikke mere vil se Dem. Jeg kan ikke få i mit hoved, at jeg skal ende mit sørgelige liv langt fra Paris, at en oldings, en fremmeds læber skal berøre denne hånd, som De holder i Deres; nej, jeg kan i sandhed ikke tænke på alt dette, min kære sire, uden at mit hjerte er ved at briste af fortvivlelse."

Og Marie de Mancini brast virkelig i tårer.

Kongen, der ligeledes var rørt, førte lommetørklædet til sine læber og kvalte en frembrydende gråd.

"Se, sire," sagde hun, "vognene er standsede. Min søster venter på mig, det er på høje tid. Hvad De bestemmer, vil blive for hele livet! O, sire, De vil altså, at jeg skal miste Dem? Det er altså Deres vilje, Louis, at den, til hvem De har sagt: 'Jeg elsker Dem', skal tilhøre en anden end sin konge, sin herre, sin elsker? O, fat mod, Louis! et ord, blot et ord! Sig: Jeg vil! og jeg vil for hele mit liv være bundet til Dem, og mit hjerte vil for bestandig tilhøre Dem."

Kongen gav intet svar.

Marie så nu på ham som Dido på Æneas på de elysæiske marker, med et foragteligt og forbitret blik.

"Så farvel da, liv, kærlighed og himmel!" udbrød hun.

Frøken de Mancini forlod forbitret kongen, steg hurtig op i vognen og råbte til kusken:

"Hurtigt, af sted!"

Kusken adlød og gav hestene af pisken. Den tunge vogn fløj hvinende af sted, mens kongen af Frankrig, der var blevet ene

tilbage, ikke vovede at se enten frem eller tilbage.

Da kongen som alle Verdens forelskede længe og opmærksomt havde stirret efter vognen, der bortførte hans elskerinde; efter at han hundrede gange havde vendt sig, og det endelig var lykkedes ham at dæmpe sit hjertes og sit sinds bevægelse, gik han hen til officeren og sagde med klagende stemme:

"Nu er vi færdige ... til hest."

Officeren efterlignede hans langsomme, sørgmodige bevægelser, og steg langsomt og nedslået til hest. Kongen travede ud, løjtnanten fulgte bagefter.

Da kongen først var indenfor slottets mure, drog officeren, der havde set rullegardinet i kardinalens vindue blive trukket lidt til side, et dybt suk og mumlede:

"I sandhed, jeg håber, at det nu er forbi!" –

Kongen kaldte på sin kavaler.

"Jeg vil ikke se nogen før klokken to, forstår De, min herre?" sagde han.

"Sire," svarede kavaleren, "der er imidlertid en, der har bedt om at måtte blive indladt."

"Hvem er det?"

"Deres musketerløjtnant."

"Ham, der har været ude med mig?"

"Ja, sire."

"Ah! lad ham komme ind."

Officeren trådte ind.

På et vink af kongen fjernede kavaleren og kammertjeneren sig.

"De minder mig ved Deres nærværelse, min herre, om noget, som jeg har glemt at pålægge Dem, nemlig den mest ubetingede tavshed."

"O, sire, hvorfor gør Deres Majestæt sig den ulejlighed at pålægge mig sligt? Man ser nok, at De ikke kender mig."

"De har ret. Jeg ved, at De er diskret. Min herre, De kan trække Dem tilbage."

"Må det ikke være mig tilladt, sire, først at tale med min konge?"

"Hvad har De at sige mig? Tal, min herre."

"Noget, der i Deres øjne, sire, er en bagatel, men som interesserer mig uhyre. Tilgiv mig, at jeg taler til Dem om det. Med et ord, sire, jeg kommer for at bede Deres Majestæt om min afsked."

Kongen så forundret på officeren, men denne stod lige så ubevægelig som en statue.

"Hvad for noget, De vil forlade min tjeneste, min herre?" spurgte Louis forbavset.

"Jeg er i den sørgelige nødvendighed, sire."

"Umuligt."

"Jo, sire, jeg bliver gammel. Jeg har nu i fire til fem og tredive år båret kyrasset og mine stakkels skuldre er trætte. Jeg føler, at jeg må gøre plads for yngre mænd. Jeg er ikke fra dette århundrede, og deraf følger, at alt er fremmed og nyt for mig. Kort sagt, jeg har den ære at bede Deres Majestæt om min afsked."

"Min herre," sagde kongen med et blik på officeren, der bar sin rustning med en anstand, som et ungt menneske ville have misundt ham, "De er stærkere og kraftigere end jeg."

"O!" svarede officeren med en falsk beskedenhed, "Deres Majestæt siger det, fordi jeg endnu har et temmelig skarpt øje og en temmelig sikker fod, fordi jeg sidder ordentligt på min hest og min knebelsbart endnu er sort; men, sire, det er lutter forfængelighed, det er kun et ydre skin, sire! Jeg ser rigtignok ung ud endnu, men i grunden er jeg gammel, og inden seks måneder er jeg vis på, at jeg vil blive kasseret som ubrugelig. Derfor, sire ..."

"Min herre," sagde kongen med en håndbevægelse, der var fuld af anstand og majestæt, "De fortier den sande grund for mig. De vil forlade min tjeneste, men De siger mig ikke bevæggrunden til dette skridt."

"Sire, tro mig ..."

Kongen rynkede panden.

"Nå, min herre," sagde han, "lad os tale frit med hinanden. Behager min tjeneste Dem ikke, sig frem! Ingen omsvøb, tal rent ud. Det er min vilje."

Officeren, der i nogen tid havde pillet forlegen ved sin hat, løftede ved disse ord hovedet i vejret.

"O, sire," svarede han, "De gør mig lettere om hjertet. På et så ligefremt spørgsmål vil jeg også svare ligefremt. Det er en prægtig ting at tale sandhed, dels på grund af den fornøjelse, man føler ved at lette sit hjerte, dels på grund af sjældenheden."

Louis betragtede sin officer med en levende uro.

"Nå, så tal da," sagde han; "jeg er utålmodig efter at høre de sandheder, De har at sige mig."

Officeren lagde sin hat på et bord og hans i forvejen så kløgtige og martialske ansigt antog pludselig et besynderligt udtryk af højhed og højtidelighed.

"Sire, jeg har nu, som jeg sagde, snart i fem og tredive år tjent Frankrigs kongeslægt. Få mennesker har brugt så mange sværd i denne tjeneste som jeg, og de sværd, hvorom jeg taler, var gode, sire. Jeg var et barn, uvidende om alt undtagen om mod, da kongen, Deres fader, gættede en mand i mig. Jeg var en mand, sire, da kardinal de Richelieu, der forstod sig på den slags, gættede en fjende i mig. Jeg har været hr. Mazarins favorit: – Løjtnant her, løjtnant der! Løjtnant til venstre og løjtnant til højre! Der uddeltes ikke et slag i Frankrig, som Deres ydmyge tjener ikke havde i kommission at uddele. Men hr. kardinalen indskrænkede sig snart ikke længere til Frankrig. Han sendte mig til England til hr. Cromwell. Det var også en herre, der ikke var blødhjertet, det kan jeg forsikre Dem, sire. Jeg har haft den ære at kende ham og har kunnet vurdere ham. Der var blevet gjort mig store løfter i anledning af denne mission, og da jeg gjorde alt andet end det, man havde pålagt mig at gøre, blev jeg også rigelig belønnet, for man udnævnte mig endelig til musketerkaptajn, det vil sige den mest eftertragtede post ved hoffet, der endda rangerer over marskallerne af Frankrig, og det er ikke mere end billigt, for den, der er kaptajn over musketererne, er konge for de tapre."

"Kaptajn, min herre," sagde kongen, "De tager fejl. De mener løjtnant."

"Nej, sire, jeg tager aldrig fejl. Deres Majestæt kan i den henseende forlade sig på mit ord. Hr. de Mazarin gav mig bestallingen. Men hr. de Mazarin, hvilket De ved bedre end nogen, giver ikke ofte og tager endog undertiden tilbage, hvad han har givet. Han fratog mig atter bestallingen, da der var blevet fred og han ikke længere trængte til mig."

"Er det grunden til Deres misfornøjelse, min herre? Nuvel, jeg skal forhøre mig. Jeg er en ven af retfærdighed og Deres reklamation mishager mig ikke."

"O, sire," sagde officeren, "Deres Majestæt har ikke forstået mig, jeg forlanger ikke længere noget."

"Min regerings fremtid frister Dem ikke meget, som det lader til, min herre," sagde Louis stolt.

"Jeg lever i en ulykkelig tid, sire! Jeg ser ungdommen modløs, frygtsom og fattig, mens den burde være rig og mægtig. I går aftes for eksempel åbnede jeg kongen af Frankrigs dør for en konge af England, hvis fader jeg ubetydelige person nær havde reddet, hvis Gud ikke havde erklæret sig imod mig, Gud, der inspirerede sin udvalgte, Cromwell! Jeg åbner altså, som sagt, en broders dør for en broder, og jeg ser – det piner mig at skulle sige det! – jeg ser denne konges minister jage den landflygtige bort og ydmyge sin herre ved at fordømme en anden konge, hans ligemand, til elendighed. Ja, jeg forstår Deres blik, sire. Jeg er dristig indtil vanvid, men hvad skal man sige! Jeg er en gammel karl og jeg siger Dem, min konge, ting, som jeg ville tvinge enhver anden, der sagde Dem i min nærværelse, til at sluge igen. Endelig har Deres Majestæt befalet mig at lette mit hjerte for Dem, og jeg har nu for Deres Majestæts fødder udøst al den galde, som jeg i tredive år har samlet på, ligesom jeg ville udgyde alt mit blod, hvis Deres Majestæt befalede mig det."

Kongen sagde intet, men aftørrede sin af sved fugtige pande.

Det minuts tavshed, der fulgte efter dette heftige udbrud, var et århundrede af lidelser både for den, der havde talt, og for den, der havde hørt på.

Louis målte et par gange værelset med lange skridt, stadig tørrende sveden af sit ansigt. Denne sved ville have forskrækket lægerne meget, hvis de havde set kongen i en sådan tilstand.

"Det er godt, min herre," sagde han derpå kort, "De ønsker Deres afsked og De skal få den. De indgiver Deres demission som løjtnant i musketererne?"

"Jeg nedlægger den underdanigst for Deres Majestæts fødder."

"Godt, jeg skal give de fornødne befalinger med hensyn til Deres pension."

"Jeg vil være Deres Majestæt uendelig taknemmelig."

"Min herre," sagde kongen med en voldsom anstrengelse, "jeg tror, at De mister en god herre."

"Det er jeg vis på, sire."

"Vil De nogen sinde finde en sådan igen?"

"Nej, sire, jeg ved meget vel, at Deres Majestæt ikke har sin lige i verden. Derfor vil jeg heller ikke mere tage tjeneste hos nogen jordisk konge, og jeg vil ikke have nogen anden herre end mig selv."

"Jeg tager Dem på ordet, min herre."

D'Artagnan bukkede, tog sin hat fra bordet, hvorpå han havde lagt den, og gik sin vej.

Vi skal snart få at vide, hvordan hr. d'Artagnan benyttede sin fritid. For øjeblikket må vi med læserens tilladelse vende tilbage til den ulykkelige kong Charles. Morgenen efter sit besøg hos kongen af Frankrig forlod han hotellet og steg til hest. Hans gamle tjener gjorde det samme og begge tog vejen til Paris, næsten uden at møde nogen i byens gader eller forstæder.

De ulykkelige klynger sig til det mindste håb, og når de må forlade det sted, hvor dette håb har tilsmilet dem, følger de den samme dødelige smerte som den landsforviste, der betræder det skib, der skal føre ham til hans eksil.

Et øjeblik havde Charles den Andens håb været mere end en flygtig glæde. Det var, da han så sig venligt modtaget af sin broder Louis. Men Mazarins afslag havde på en gang tilintetgjort dette håb. Louis den Fjortendes løfte havde ikke været andet end en spot, ligesom hans krone, hans scepter, hans venner, kort sagt alt, hvad der havde omgivet hans kongelige barndom og svigtet hans proskriberede ungdom.

Således var den ulykkelige fyrstes tanker, da han, siddende på sin hest, som han havde givet tøjlerne, red videre i det klare, varme majmåneds solskin, der i hans mørke stemning forekom ham at være en ny fornærmelse.

En rytter, der red hurtigt hen ad vejen til Blois, passerede de to rejsende. Hvor travlt han end havde, tog han imidlertid hatten af for dem, idet han red dem forbi. Kongen lagde knap mærke til den unge mand, rytteren var nemlig et ungt menneske på fire til fem og tyve år. Han vendte sig ofte om og vinkede venskabeligt til en olding, der stod udenfor porten til et smukt, hvidt og rødt sted, som lå til venstre for den vej, fyrsten fulgte.

Som allerede fortalt, red kongen med sænket hoved og lod hesten gå, som den selv ville, mens Parry, der havde taget hatten af for at lade solens stråler varme ham, så sig om til højre og venstre. Hans øjne mødte den mod porten lænede oldings og, ligesom om denne havde mødt et usædvanligt syn,

udstødte han et udråb og gjorde et skridt hen imod de to rejsende.

Fra Parry fløj hans blik til kongen, på hvem det et øjeblik hvilede. Hvor hurtig denne undersøgelse end var, afspejlede den sig dog øjeblikkelig på en synlig måde i oldingens ansigt. For næppe havde han genkendt den yngste af de rejsende, førend han først foldede sine hænder med en ærbødig forundring og derpå aftog hatten og bukkede så dybt, at det næsten så ud, som om han knælede.

Skønt kongen var fordybet i tanker, tiltrak denne demonstration sig dog øjeblikkelig hans opmærksomhed.

"O, sire!" udbrød Parry, idet han pludselig standsede en fem, seks skridt fra oldingen, som endnu knælede, "o, sire! Jeg er ganske fuld af forundring, for det forekommer mig, at jeg skulle kende denne brave mand. Ih, ja, det er jo ham. Tillader Deres Majestæt mig at tale til ham?"

"Javist."

"Det er jo Dem, hr. Grimaud?" sagde Parry.

"Ja," svarede oldingen, og rejste sig op.

"Sire," fortsatte Parry, "jeg havde ikke taget fejl, denne mand er grev de la Feres tjener, og grev de la Fère er, hvis De husker det, den værdige adelsmand, om hvem jeg har talt så ofte til Deres Majestæt, at De må have bevaret mindet om ham, i det mindste i Deres hjerte."

"Han, der var hos min fader i hans sidste stund?" spurgte Charles.

Og han skælvede ved erindringen om denne begivenhed.

Derpå vendte han sig om til Grimaud.

"Min ven," sagde han, "bor Deres herre, hr. grev de la Fère, her i egnen?"

"Der," svarede Grimaud og pegede bagud på det hvide og røde hus.

"Er hr. greven hjemme for øjeblikket?"

"Han er i haven, i kastanjealleen."

"Parry," sagde kongen, "jeg vil ikke lade denne gunstige lejlighed gå ubenyttet til at takke en adelsmand, som vor familie skylder et smukt eksempel på opofrelse og ædelmodighed. Hold min hest, min ven."

Med disse ord kastede kongen tømmen til Grimaud og gik alene ind til Athos, ligesom han kunne være dennes ligemand.

Vejledet af Grimauds anvisning lod Charles huset ligge på sin venstre hånd og begav sig lige til den omtalte allé, der var let at finde, da kastanjetræerne, som allerede havde både blade og blomster, ragede op over alle de andre træer.

Da den unge fyrste nåede alleen, fik han øje på en adelsmand, der spadserede frem og tilbage med hænderne på ryggen og syntes at være hensunket i dybe tanker. Ved lyden af skridt så grev de la Fère op og, da han fik øje på en fremmed af et ædelt, fornemt ydre, der nærmede sig ham, tog han hatten af og blev stående. I nogle skridts afstand fra ham tog Charles den Anden sin hat i hånden. Derpå sagde han, ligesom for at besvare grevens stumme spørgsmål:

"Jeg kommer til Dem, hr. greve, for at opfylde en pligt. Jeg har længe været i en stor taknemmelighedsgæld til Dem. Jeg er Charles den Anden, en søn af Charles Stuart, som herskede over England og døde på skafottet."

Da Athos hørte dette berømte navn, for der en gysen igennem ham, men ved synet af den unge fyrste, der stod foran ham med blottet hoved og rakte sin hånd frem imod ham, fyldtes hans smukke blå øjne med tårer.

Han bukkede ærbødigt, men fyrsten tog hans hånd.

"De ser, hvor ulykkelig jeg er, hr. greve," sagde Charles, "siden det er et rent tilfælde, der har bragt mig sammen med Dem. Ak! Jeg burde have de folk, jeg elsker, ved min side, i stedet for at jeg må indskrænke mig til at bevare mindet om deres tjenester og deres navne i mit hjerte. Havde Deres tjener ikke genkendt min, ville jeg være redet forbi Deres dør, som om den kunne have været en fremmeds."

"Det er sandt," sagde Athos, som svar på prinsens første bemærkning, "det er sandt. Deres Majestæt har gået meget igennem."

"Og det værste står måske endnu tilbage!" svarede Charles.

"Vi vil håbe det bedste, sire."

"Greve, greve!" fortsatte Charles, rystende på hovedet, "jeg har håbet lige til i går aftes."

Athos så spørgende på kongen.

"O! Det er snart fortalt," sagde Charles. "Landsforvist, fattig, foragtet, besluttede jeg, hvor modbydeligt det end var mig, for sidste gang at prøve lykken. I går aftes henvendte jeg mig til kong Louis om hjælp."

"Har kongen nægtet dem den, sire?"

"O, nej, han ikke, jeg må være retfærdig mod min unge broder Louis, men hr. de Mazarin."

Athos bed sig i læberne.

"Nu, min herre, jeg føler i dette øjeblik en underlig tilfredsstillelse, det er fortvivlelsens. For visse sjæle, og jeg føler, at min hører til disse, ligger der en tilfredsstillelse i den forvisning, at alt er forbi."

"O!" udbrød Athos, "jeg håber, at det endnu ikke er kommet til denne yderlighed med Deres Majestæt."

"De må ikke rigtig have forstået, hvad jeg nylig sagde, hr. greve, siden De kan tale sådan til mig og forsøge på at genoplive håbet i mig. Jeg kom til Blois, greve, for at bede min broder Louis om en million, med hvilken jeg håbede at bringe min sag på fode, og min broder har afslået min bøn. De ser altså, at alt er forbi."

"Efter min erfaring, sire, finder der gerne et omslag sted, når ens stilling er allerværst fortvivlet."

"Tak, greve, det er en trøst af træffe folk som Dem, der har så megen tillid til Gud og monarkiet, at de aldrig fortvivler om en konges skæbne, hvor dybt han end er faldet. Intet kan nu redde mig. Jeg er så overbevist om dette, at jeg var på vej til eksilet med min gamle Parry; jeg vender tilbage til det asyl, Holland har tilbudt mig, for dér at fortære min dræbende smerte. Tro mig, greve, det vil snart være forbi; døden vil ikke lade vente længe på sig; den er ofte nok blevet påkaldt af min sjæl, der længes efter Himlen."

"Sire," sagde Athos, "vil Deres Majestæt tilstå mig nogle minutter endnu og med opmærksomhed høre på, hvad jeg har at sige?"

Charles så vist på Athos.

"Gerne, min herre," svarede han.

Athos førte kongen til sit kabinet og bragte ham til sæde.

"Deres Majestæt," sagde han, "har været så nådig at mindes, at jeg ydede den ædle og ulykkelige Charles den første nogle tjenester, da hans bødler førte ham fra Saint James til White-Hall."

"Ganske vist har jeg erindret det og vil bestandig mindes det."

"Da kongen, Deres fader," fortsatte Athos, "besteg skafottet, eller rettere sagt fra sit værelse trådte ud på skafottet, der var oprejst udenfor hans vinduer, var alle forberedelser til hans flugt truffet. Bøddelen var blevet fjernet og et hul var blevet anbragt under gulvet i hans værelse. Jeg selv befandt mig under det frygtelige stillads, som jeg pludselig hørte knage under hans skridt."

"Parry har fortalt mig disse frygtelige enkeltheder, min herre."

Athos bukkede og blev ved:

"Hvad jeg nu vil sige, har han ikke kunnet fortælle Dem, sire, for det passerede imellem Gud, Deres fader og mig, og jeg har aldrig talt om det, ikke en gang til mine bedste venner. 'Gå til side,' sagde kongen til bøddelen, 'det skal kun vare et øjeblik, og jeg ved, at jeg tilhører dig, men husk på, at du ikke slår til, førend jeg giver signalet. Jeg vil have ro til at forrette min bøn.' Da kongen af England havde talt således til bøddelen, tilføjede han: 'Du skal først slå til, når jeg rækker armene i vejret og siger: *Remember!*' Kongen knælede derpå og sagde: 'Grev de la Fère, er De der?' – Ja, sire, svarede jeg. Kongen bukkede sig da længere ned og sagde: 'Jeg har en million i guld tilbage. Jeg har nedgravet den i klosterkælderen i Newcastle, da jeg stod i begreb med at forlade denne by.'"

Charles så op med et udtryk af smertelig glæde og mumlede:

"En million! Hvorledes, greve?"

"'Kun De kender disse penges eksistens, brug dem, når De tror, at det rette øjeblik er kommet, til min ældste søns vel. Og sig mig nu farvel, grev de la Fère!'"

Charles den Anden rejste sig op, gik hen til vinduet og støttede sin brændende pande mod ruden.

"Min herre," sagde han endelig med en af bevægelse skælvende stemme. "De er for mig en af Gud sendt engel; De er min frelser, opstået af selve min faders grav; men tro mig, i de sidste ti år har borgerkrigen hærget mit land, vendt op og ned på alt, både mennesker og ting; der er sandsynligvis lige så lidt blevet noget guld tilbage i mit fædrelands jordbund som kærlighed i mine undersåtters hjerte."

"Sire, jeg kender meget godt det sted, hvor Hans Majestæt har nedgravet sin million, og ingen, det er jeg overbevist om, har kunnet opdage den. Er klostret i Newcastle da for resten aldeles ødelagt? Har man ikke ladt sten på sten blive tilbage?"

"Nej, det står endnu, men for øjeblikket holder general Monck det besat. Som De ser, er det eneste sted, hvorfra jeg kunne vente nogen hjælp, hvor jeg ejer en hjælpekilde, i mine fjenders magt."

"Hvad Deres Majestæt ikke kan gøre, hvad ingen andre kan forsøge på, det vil jeg kunne udføre."

"De, De, greve, vil De tage dertil?"

"Ja, sire, hvis Deres Majestæt ikke har noget imod det," svarede Athos med et buk.

Og han gik hen til vinduet og råbte:

"Grimaud, mine heste!"

"Hvordan! nu straks?" udbrød kongen. "O, min herre, De er i sandhed en mærkværdig mand."

"Sire," svarede Athos, "jeg kender intet vigtigere end Deres Majestæts tjeneste. For resten," tilføjede han smilende, "er det en gammel vane fra Deres tantes og faders tjeneste. Hvor skulle jeg aflægge den netop nu, når talen er om Deres Majestæts tjeneste?"

"Hvilken mand!" mumlede kongen.

Glæden drev blodet op i Charles den Andens blege kinder. Imidlertid kom Grimaud, der allerede havde taget sine ridestøvler på, trækkende med to af Athos' heste.

"Blaisois, dette brev er til vicomte de Bragelonne. Jeg er, hvis nogen skulle spørge efter mig, rejst til Paris. Dem, Blaisois, betror jeg huset."

Blaisois bukkede, omfavnede Grimaud og lukkede porten.

5. D'Artagnan forbereder sig til at rejse til England

Da d'Artagnan forlod kong Louis i Blois, begav han sig til Athos' slot, men fik her at vide, at Athos for to timer siden var rejst til Paris.

"Det var en dårlig begyndelse," tænkte d'Artagnan, "men lad mig da så opsøge den kære Aramis i hans præstegård i Melun og betro ham mine sorger."

Som tænkt, så gjort. D'Artagnan tilbagelagde de fem og fyrretyve mil på fire dage og ankom til Melun, hvor han traf Bazin, der fortalte, at hans herre var rejst uden at fortælle, hvor han var rejst hen, og hvor længe han blev borte.

D'Artagnan begyndte at blive lidt underlig til mode over al denne hemmelighedsfuldhed. Han satte nu sin lid til Porthos og begav sig på vej til dennes slot Pierrefonds, men her fik han samme besked som hos sine to andre gamle venner.

"Ak!" tænkte d'Artagnan, "ingen venner mere, ingen fremtid mere, aldeles intet! Min kraft er brudt og den kolde, ubønhørlige alderdom nærmer sig. Den indhyller i sit ligklæde alt, hvad der oplivede og forskønnede min ungdom."

En gysen gennemfo'r gascognerens mod alle livets ulykker så stærke og hærdede hjerte.

"Hvor rider jeg hen?" sagde han ved sig selv, "hvad vil jeg gøre? Alene, ganske alene, uden familie, uden venner ... Bah!" råbte han pludselig.

Og han satte begge sporerne i siderne på sin hest.

"Til Paris!" sagde han til sig selv.

Og dagen efter steg han af i Paris.

Han havde været to dage om denne rejse.

Løjtnanten steg af hesten udenfor en butik i Rue des Lombards. En mand med et velnæret ydre, der bar et hvidt tørklæde og med en svær hånd strøg sin grå knebelsbart, udstødte et glædesskrig, da han så den blissede hest.

"Hr. chevalier," råbte han, "er det Dem?"

"God dag, Planchet," svarede d'Artagnan.

Planchet førte sin gamle herre op på et værelse på første sal og dækkede bord for ham.

D'Artagnan betragtede nu Planchets ansigt nærmere, som han ikke havde set i et helt år. Den kløgtige Planchet havde lagt sig mave til, men hans ansigt var ikke oppustet. Planchet tronede med lige så megen værdighed i sin spisesal som i sin butik. Han opvartede sin herre med et frugalt, men fuldkommen parisisk måltid: en steg, der var stegt hos bageren, med gemyse og salat, og en dessert, der var taget i selve butikken. D'Artagnan syntes godt om, at urtekræmmeren havde fundet en flaske frem af denne anjouvin, der altid havde været hans yndlingsvin.

"I gamle dage, min herre," sagde Planchet med et godmodigt smil, "var det mig, der drak Deres vin. Nu har jeg den ære, at De drikker min."

"Og med Guds hjælp skal jeg endnu i lang tid drikke den, min ven Planchet, for jeg er nu fri."

"Fri? Har de permission, min herre?"

"En ubegrænset!"

"De forlader tjenesten?" spurgte Planchet overrasket.

"Ja, jeg udhviler mig."

"Og kongen?" udbrød Planchet, der ikke kunne forstå, at kongen kunne undvære en mand som d'Artagnan.

"Kongen kan søge sin lykke andet steds ... men vi har nu andet at tænke på end mad og drikke. Luk dine øren op, for jeg har fået en god idé."

"Jeg er lutter øre."

"Du skulle vel ikke tilfældig have hørt tale om Hans Majestæt Charles den Første, konge af England, min kære Planchet?"

"Ak, jo, herre, De forlod jo Frankrig for at hjælpe ham, men trods denne hjælp faldt han og havde nær trukket Dem med i sit fald."

"Netop, jeg ser, at du har en god hukommelse, Planchet. Jeg behøver da ikke at minde dig om en ting, nemlig at kong Charles den Første havde en søn."

"Han havde to, min herre," sagde Planchet, "jeg så den anden, hr. hertugen af York, i Paris en dag, da han begav sig til Palais-Royal, og man forsikrede mig, at han kun var kong Charles den Førstes anden søn. Hvad den ældste angår, da har jeg kun den ære at kende ham af navn."

"Det er netop ham, vi skal tale om, Planchet, det er denne ældste søn, der tidligere kaldtes prinsen af Wales og som nu hedder Charles den Anden, konge af England."

"Konge uden kongerige," bemærkede Planchet dybsindigt.

"Ja, Planchet, og du kan tilføje: ulykkelig fyrste, ulykkeligere end en mand af folket i Paris' usleste kvarter."

Planchet ytrede sin medlidenhed, som man plejer at gøre det med folk, man ikke antager, man nogensinde kommer i

berøring med. For resten så han i denne politisk sentimentale digression ikke det mindste spor af d'Artagnans kommercielle idé, og det var den, han helst ville høre om. D'Artagnan, der havde megen øvelse i at forstå mennesker og ting, forstod straks Planchet.

"Nu kommer det," sagde d'Artagnan. "Denne unge prins af Wales, kongen uden kongerige, som du meget rigtigt bemærkede, Planchet, har vakt min interesse. Jeg, d'Artagnan, har set ham tigge om hjælp hos Mazarin, der er en skolefuks, og hos kong Louis, der er et barn, og det forekom mig, der forstår sig på sligt, at der i den faldne konges kloge øjne og ædle person fandtes stof til en modig mand og en konge. – Nuvel, Planchet, jeg vil hjælpe kongen. Jeg låner tyve tusinde livres af dig og skyder selv lige så mange til. Med disse fyrretyve tusinde livres bringer jeg en armé på benene."

Planchet slog hænderne sammen, og da han så d'Artagnans alvorlige ansigt, troede han fuldt og fast, at hans herre havde mistet forstanden.

"En armé ... ah! herre," sagde han med sit mest indtagende smil, af frygt for at opirre den gale og gøre ham rasende. "En armé ... hvor stor?"

"På fyrretyve mand," svarede d'Artagnan.

"Fyrretyve mod måske fyrretyve tusinde er ikke nok. Vel ved jeg nok, hr. d'Artagnan, at De alene er lige så meget værd som tusinde mand, men hvorfra vil De få ni og tredive, der kan måle sig med Dem? Og selv om De finder dem, hvem skal så give pengene til at betale dem med?"

"Ikke dårligt, Planchet ... for fanden! du taler jo som en hofmand."

"Nej, herre, jeg siger blot min mening, og det, fordi jeg er bange for Dem i det første feltslag, De vil levere med Deres fyrretyve mand."

"Derfor vil jeg heller ingen feltslag levere," sagde gascogneren leende. "Min kære Planchet, har du ikke hørt tale om general Monck, der for tiden er Englands største mand?"

"Nu?" spurgte Planchet.

"Nuvel, min ven, jeg tager derover og med mine fyrretyve mand bortfører jeg ham, emballerer ham og bringer ham til Frankrig, hvor to alternativer frembyder sig for mine blændede øjne."

"Og for mine med!" råbte Planchet, henrevet af begejstring. "Vi sætter ham i et bur og viser ham frem for penge!"

"Det er endnu et alternativ, som jeg slet ikke havde tænkt mig, Planchet, og som du har opfundet."

"Finder De det godt?"

"Bestemt, men jeg tror, at mine egne er bedre."

"Lad os da høre Deres."

"For det første bestemmer jeg visse løsepenge for ham."

"Hvor meget?"

"For pokker, en fyr som han må vel være en hundrede tusind daler værd."

"Eller også ..."

"Eller også, hvad der er endnu bedre, udleverer jeg ham til kong Charles, som, når han ikke længere behøver at frygte for generalen og diplomaten, selv vil kunne bevirke sin restauration og, når det først er sket, vil udbetale mig de omtalte hundrede tusinde daler. Det er min idé. Hvad siger du til den, Planchet?"

"Den er prægtig, min herre," udbrød Planchet skælvende af bevægelse. "Hvorledes er De faldet på den idé?"

"Den faldt mig ind en morgen ved Loires bredder, mens kong Louis den Fjortende, vor højtelskede konge, vædede frøken Mancinis hånd med sine tårer."

"Jeg forsikrer Dem, herre, at Deres idé er udmærket. Men ..."

"Ah! der er altså et men."

"Tilgiv mig, men det forholder sig omtrent som med bjørnens hud – De ved nok – som man ville sælge, men som først skulle tages af den levende bjørn. For at fange hr. Monck må man angribe ham."

"Naturligvis – men jeg hverver jo en armé."

"Ja, ja, jeg forstår Dem – en overrumpling – De vil have lykke med Dem, herre, for i den slags affærer har De ikke Deres lige."

"Det er sandt, at jeg har lykken med mig," sagde d'Artagnan med en beskeden stolthed; "du indser nok, at hvis jeg havde min kære Athos, min tapre Porthos og min snilde Aramis med mig, ville sagen være meget simpel, men de er forsvundet, ser det ud til, og ingen ved, hvor de er at finde. Jeg må altså udføre affæren alene. Synes du om den, og finder du, at det er en fordelagtig måde at anbringe sine penge på?"

"Rejs, herre, rejs jo før jo hellere."

"Pengene er altså parate?"

"I morgen skal De få dem udbetalt. Vil De have guld eller sølv?"

"Guld, det er det bekvemmeste, men hvordan skal vi ordne denne sag?"

"Det er den simpleste sag af verden, De giver mig et modtagelsesbevis og intet videre."

"Nej, nej," sagde d'Artagnan ivrigt, "der må være orden i alt. Vi opsætter en kontrakt ifølge hvilken du får en tredjedel af belønningen, den dag kong Charles sidder på Englands trone, og jeg de to tredjedele, da det er min idé, og jeg sætter mit liv i vove."

"Fuldkommen retfærdigt, herre. Og nu," sagde Planchet, idet han skænkede et glas anjouvin til d'Artagnan, "læg Dem nu til at sove, min kære herre."

"Jeg tror fanden tage mig, at du har ret," sagde d'Artagnan. "I alt fald vil jeg prøve på det, eller tænke videre over min idé."

Med disse ord tog d'Artagnan et lys, gik op på sit kammer og lagde sig.

D'Artagnan tænkte så vel hele natten, at hans plan om morgenen var fuldt færdig.

Han havde først tænkt at hverve fyrretyve mand, men han kom efterhånden til det resultat, at han lige så godt kunne nøjes med ti mand og derved spare en hel del udgifter.

Ved denne beslutning blev d'Artagnan stående. Han havde allerede i hovedet en liste over ti berømte mænd, der var mishandlet af lykken og foruroliget af retfærdigheden. D'Artagnan stod op og begav sig straks ud for at opsøge dem, efter at han havde ladet Planchet vide, at han ikke skulle vente ham til frokost. Efter at have tilbragt halvanden dag med at strejfe om i visse huller i Paris havde han opnået sit øjemed; uden at bringe sine eventyrere i forbindelse med hinanden, havde han i mindre end tredive timer samlet et charmant udvalg af døgenigte.

Det var for størstedelen gardere, hvis fortjenester d'Artagnan ved forskellige sammenstød havde haft lejlighed til at lære at kende, og som drukkenskab, uheldige kårdestød, uventet gevinst i spil eller hr. de Mazarins økonomiske reformer havde tvunget til at søge skygge og ensomhed.

D'Artagnan satte sine rekrutter stævne i det nordlige Frankrig, mellem Berghes og Saint Omer. Seks dage blev fastsat som termin, og d'Artagnan kendte sine berømmelige rekrutters gode vilje og relative retskaffenhed så godt, at han var vis på, at ikke en af dem ville svigte.

Da dette var besørget, gik han hen for at sige farvel til Planchet, der spurgte om, hvordan det gik med hans armé. D'Artagnan fandt ikke for godt at underrette ham om den reduktion, han havde foretaget i sit personel, for han frygtede for ved denne tilståelse at svække sin associés tillid. Planchet blev meget fornøjet ved at høre, at armeen var hvervet.

Planchet udbetalte i gode dobbelt-louisdorer d'Artagnan tyvetusind livres for sin egen part og andre tyvetusind ligeledes i smukke dobbelte louisdorer for d'Artagnans part.

D'Artagnan tog afsked med Planchet og red af sted mod Calais.

Denne by var samlingsstedet. Han havde opgivet enhver af sine rekrutter gæstgiverstedet Grand Monarque, hvor der var billigt at leve, hvor matroserne søgte ind, og hvor krigsfolk kunne få natteleje, kost og alle bekvemmeligheder for tredive sous om dagen.

D'Artagnan besluttede at komme bag på dem for at finde ud af, om han turde stole på dem som gode kammerater.

Klokken halv fem om eftermiddagen nåede han til Calais.

Gæstgiverstedet Grand Monarque lå i en lille, med havnen parallelt løbende gade, uden dog at føre direkte til havnen; nogle stræder overskar havnens og gadens to store lige linjer. Gennem stræderne kom man fra havnen til gaden og fra gaden til havnen.

D'Artagnan nåede først havnen, slog ind i et af disse stræder og befandt sig ganske uventet foran gæstgiverstedet Grand Monarque.

Inde i værtshuset befandt sig nogle matroser, der havde moret sig med at spille terninger, de var nu kommet i klammeri og udstødte de frygteligste trusler.

På en stenbænk sad to mænd, der lod til at holde øje med døren, ved fire i baggrunden af det fælles værelse sad otte andre individer. Hverken mændene på bænken eller ved bordene tog del i trætten eller spillet. I disse rolige og ligegyldige tilskuere genkendte d'Artagnan sine mænd.

Striden tiltog imidlertid. En matros, der ikke længere kunne styre sin forbitrelse, væltede bordet med de derpå liggende penge. Bordet faldt, og pengene rullede hen ad gulvet. I samme øjeblik styrtede hele gæstgiverstedets personale sig over pengene og en stor mængde sølvmønter blev samlet op af folk, der listede sig bort, mens matroserne slog løs på hinanden.

Kun de to mænd på bænken og de otte, der sad længere inde i stuen syntes, skønt de lod til at være fuldkommen fremmede for hinanden, at være blevet indbyrdes enige om at forholde sig som rolige tilskuere til tumulten. To af dem stødte blot med foden de kæmpende bort, der var kommet for nær til deres bord.

Men nu blev matroserne endnu mere rasende.

Den ene af disse, der var halvt beruset af vrede og helt af øl, spurgte i en truende tone den mindste af de to stilfærdige, med hvilken ret han havde bragt sin fod i berøring med den gode Guds skabninger, som ikke var hunde. Samtidig med dette spørgsmål holdt han for at give sine ord mere eftertryk sin store næve under d'Artagnans rekruts næse.

Manden blegnede, uden at det var muligt at afgøre, om det var af vrede eller angst, han blev bleg. Da matrosen så det, besluttede han, at det var af angst, og løftede sin hånd i den tydelige hensigt at lade den falde på den fremmedes hoved. Men uden at man bemærkede nogen bevægelse hos den truede mand, gav han matrosen et så voldsomt stød i maven, at denne rullede hen til døren, idet han udstødte et frygteligt skrig. I samme øjeblik faldt alle den overvundnes kammerater over sejrherren.

D'Artagnan indså nu, at det var på tide at træde til, han trådte frem med kården i hånden og udstødte et kraftigt "holla!" der øjeblikkelig gjorde ende på kampen. Idet de kæmpende trak sig tilbage til væggen, kom d'Artagnan til at stå alene midt i stuen.

"Hvad er der på færde her?" spurgte han derpå forsamlingen i en majestætisk tone.

Ved den første lyd af denne velbekendte stemme betvang hr. d'Artagnans rekrutter deres vrede.

Matroserne på deres side samlede, da de så den lange dragne kårde, d'Artagnans majestætiske, kommandovante mine og kraftige arm, der kom deres modstandere til hjælp, deres sårede op.

Pariserne tørrede deres pander og gjorde anføreren deres opvartning.

D'Artagnan blev overvælde med komplimenter af værten i Grand Monarque.

Han modtog dem som en mand, der ved, hvad der tilkommer ham, og erklærede derpå, at han, mens aftensmaden blev lavet, ville gå en tur i haven.

Straks tog hver af rekrutterne, der forstod vinket, sin hat, knappede sin frakke og fulgte efter d'Artagnan.

Efter at have nået et ensomt sted standsede d'Artagnan, vendte sig smilende om til dem og sagde:

"Mine herrer, I ved alle, hvem jeg er. Jeg har hvervet jer, da jeg kendte jer som tapre mænd og ønskede at gøre jer delagtige i et hæderligt foretagende. – Det gælder at komme efter og rapportere til hr. overintendanten over finanserne, hvor meget den engelske smughandel skader de franske købmænd. Vi er fattige picardiske fiskere, der er blevet kastet i land af en storm. Vi vil som virkelige fiskere sælge fisk. Da man imidlertid kan få nys om, hvem vi er, og forurolige os, er det nødvendigt, at vi må være i stand til at forsvare os. Af den grund har jeg valgt jer som snilde og tapre mænd. Vi vil føre et muntert liv uden at have synderligt at risikere, for vi har en mægtig beskytter i ryggen."

Efter denne lille tale befalede d'Artagnan sine folk at holde sig parate til at tage til Haag. Nogle af dem skulle drage langs med kysten og andre følge vejen til Antwerpen.

Mødestedet blev bestemt til fjorten dage fra dato på hovedtorvet i Haag.

D'Artagnan anbefalede sine folk at forene sig to og to. Selv valgte han mellem de mindst skurkagtigt udseende ansigter to gardere, som han tidligere havde kendt, og hvis eneste fejl var, at de var forfaldne til drik og spil. Disse mænd havde bevaret et

nogenlunde civiliseret anstrøg. For ikke at gøre de andre skinsyge, lod d'Artagnan dem rejse først. Han beholdt sine to gardere tilbage, beklædte dem af sin egen garderobe og rejste i selskab med dem.

Fjorten dage efter var hele troppen forsamlet i Haag.

D'Artagnan bemærkede, at alle hans folk havde forklædt sig som mere eller mindre af havet mishandlede matroser.

D'Artagnan indkvarterede dem i et værtshus i Newkerke-Stret og tog selv logi ved den store kanal.

Han hørte, at kongen af England var kommet tilbage til sin allierede, Vilhelm den Anden af Nassau, den hollandske statholder. Han erfarede fremdeles, at kong Louis den Fjortendes afslag noget havde kølnet den beskyttelse, der hidtil var blevet ham tilstået, og at han som følge heraf havde trukket sig tilbage til et lille hus i landsbyen Scheweningen, der lå i klitterne ved strandbredden, en lille mil fra Haag.

Der, sagde man, trøstede den ulykkelige landsforviste sig i sit eksil med at betragte den umådelige Nordsø, der skilte ham fra hans England, ligesom den engang havde skilt Maria Stuart fra Frankrig.

D'Artagnan tog en gang til Scheweningen for at forvisse sig om sandheden af, hvad man fortalte om fyrsten. Han så virkelig Charles den Anden i dybe tanker komme ud af en lille låge, der førte til skoven, og spadsere ved strandbredden uden så meget som at tiltrække sig fiskernes opmærksomhed.

D'Artagnan så kongen stirre på det umådelige hav og derpå vende tilbage til det enligt beliggende hus.

Allerede samme aften lejede d'Artagnan for tusinde livres en fiskerbåd, der var fire værd. Det ene tusinde betalte han

kontant og deponerede de tre andre hos borgmesteren. Derefter indskibede han om natten i mulm og mørke sine folk, og klokken tre om morgenen, da flodtiden begyndte, gik han til søs.

6. Hvori forfatteren mod sin vilje er nødt til at fremkomme med lidt historie

Mens konger og mennesker således beskæftigede sig med England, gik en mand, hvis navn skulle indskrives i historien med glimrende bogstaver, sin hemmelighedsfulde og dristige gang. Ingen vidste, hvor han ville hen, skønt ikke alene England, men Frankrig og hele Europa havde blikket fæstet på ham.

Monck havde for nylig erklæret sig for Rump-parlamentet, som general Lambert, følgende Cromwells eksempel, hvis underbefalingsmand han havde været, havde holdt i en så streng blokade for at få det til at gøre, som han ville, at intet medlem under hele denne blokade kunne slippe ud og kun et, Peter Wentworth, havde kunnet komme ind.

Alt drejede sig om Lambert og Monck, af hvilke den første repræsenterede den militære despotisme og den anden den rene republikanisme.

Monck og Lambert havde lige fra begyndelsen af haft deres bestræbelser rettede på at skabe sig en arme. Monck i Skotland, hvor presbyterianerne og royalisterne, med andre ord de misfornøjede, havde søgt tilhold, Lambert i London, hvor som altid den stærkeste opposition fandtes mod den der bestående magt.

Monck havde pacificeret Skotland, dannet sig en arme og søgt sig et tilflugtssted der; han vidste, at dagen endnu ikke var kommet, den af Herren til en stor begivenhed bestemte dag, og derfor syntes hans sværd at være rustet i skeden. Uangribelig i sit vilde og bjergrige Skotland, absolut general, konge over en armé på elleve tusind gamle soldater, som han mere end én gang havde ført til sejr; lige så godt og måske bedre underrettet om sagernes gang i London end Lambert, garnisonerede City – således var Moncks stilling, da han pludselig – hundrede mil fra London – erklærede sig for parlamentet.

Det var i London, at Lambert erfarede den beskyttelse, som Monck fra Skotlands grænse lovede parlamentet. Efter hans mening var der ingen tid at spilde, og desuden ville Moncks hær efter hans overbevisning på sin vej gennem England vokse som en snebold. Han samlede derfor sin armé, der var frygtelig både ved sin sammensætning og sit antal, og ilede Monck i møde, der rykkede frem i små dagsmarcher.

De to armeer nærmede sig hinanden på højden af Newcastle. Lambert, som kom først, camperede i selve byen.

Den altid forsigtige Monck gjorde holdt, hvor han var, og opslog sit hovedkvarter i Coldstream ved Tweed.

Synet af Lambert udbredte glæde i Moncks armé, mens derimod synet af Monck bragte forvirring i Lamberts. Man skulle næsten tro, at disse uforfærdede kæmper, der havde gjort så meget spektakel i Londons gader, var draget ud i håb om ikke at møde nogen, og at de nu, hvor de så, at de havde mødt en armé, var kommet på den tanke, at de var mindre gode republikanere end Moncks soldater, eftersom disse opretholdt

parlamentet, mens Lambert ikke opretholdt nogen, ikke en gang sig selv.

Hvad Monck angår, så måtte det være sørgelige tanker, han tænkte – hvis han overhovedet gav sig af med at tænke – for historien fortæller, at den dag, han ankom til Coldstream, ledte man forgæves i hele byen efter en bede.

Hvis Monck havde kommanderet en engelsk armé, ville det have været nok til at få den til at desertere. Men det går ikke med skotterne som med englænderne, for hvem kød er en absolut nødvendighed. Skotterne tog til takke med en smule byg, der var knust mellem to sten, rørt ud med vand og bagt på en sandsten.

Monck, der var lige så sulten som sine folk, men affekterede den mest fuldkomne ligegyldighed med hensyn til det manglende kød, tog sig en halv tomme lang skrå og begyndte at tygge løs på den, idet han forsikrede sine officerer, at sult ikke var andet end indbildning, og at man desuden aldrig kunne være sulten, så længe man havde noget at putte mellem tænderne.

Mellem Moncks og fjendens lejr lå et gammelt abbedi, hvoraf der i vore dage knap er nogle ruiner tilbage, men som den gang kaldtes Newcastle Abbey. Det lå på en stor slette, der næsten var et morads, eftersom det gennemstrømmedes af flodens mange kilder. Imidlertid var der mellem disse mange vandpytter forskellige faste punkter, der tidligere havde været brugt som køkkenhave, park, lysthave osv.

Monck havde ladet dette sted besætte, da det truede hans front. På den anden side af abbediet sås fjendens vagtild. Men mellem denne og abbediet løb Tweed.

Monck kendte til punkt og prikke denne stilling, da Newcastle og dets omegn mere end en gang havde tjent ham til hovedkvarter.

Han vidste, at en fjende vel om dagen kunne kaste blænkere ind mellem ruinerne og åbne en skærmydsel, men at han nok ville vogte sig for at gøre det om natten, og han følte sig derfor fuldkommen sikker.

Efter at have nydt det, han kaldte sin aftensmad, kunne hans soldater se ham, ligesom Napoleon aftenen før slaget ved Austerlitz, sidde og sove på sin træstol, beskinnet dels af lampen og dels af Månen, der begyndte at komme til syne.

Klokken var hen ved ti om aftenen.

Pludselig vaktes Monck af sin slummer, der måske var forstilt, af en trop soldater, der nærmede sig med høje skrig.

Generalen åbnede øjnene.

"Nå, børn, hvad er der på færde?" spurgte han.

"General," svarede flere stemmer, "general, De vil få aftensmad."

"Jeg har spist til aften," svarede han roligt, "og jeg fordøjer nu, som I ser. Men træd indenfor, og fortæl mig, hvad der fører jer herhen."

"En nyhed, general. Vi har i dette øjeblik opsnappet en fiskerbåd, der var på vejen til lejren i Newcastle med fisk."

"Hvem er disse fiskere?"

"Picardiske søfolk, der har fisket på kysterne af Frankrig eller Holland og af vinden er blevet kastet i land her."

"Taler nogle af dem vort sprog?"

"Skipperen sagde nogle engelske ord til os."

"Det er godt," sagde generalen, "jeg ønsker at se disse folk, bring dem til mig."

En officer fjernede sig straks for at hente dem og kom kort efter tilbage med bådføreren, en mand på halvtreds til fem og halvtreds år. Han var af middelhøjde og bar en pjækkert af groft stof og en hue, der var trukket langt ned over øjnene; i hans bælte sad en kniv, og hans gang var som sømænds i almindelighed.

Monck betragtede længe med et gennemborende blik fiskeren, der smilede til ham på den halvt listige, halvt enfoldige måde, der er ejendommelig for vore bønder.

"Taler du engelsk?" spurgte Monck på fortræffelig fransk.

"Temmelig dårligt, mylord," svarede fiskeren.

Dette svar blev givet med en accent, der snarere passede for folk fra den anden side af Loire end for dem, der har hjemme i det vestlige og nordlige Frankrig.

"Men du taler det dog," fortsatte Monck for endnu en gang at høre denne accent.

"Vi søfolk taler lidt af alle sprog," svarede fiskeren.

"Du er fisker?"

"Ja, mylord, og det en udmærket fisker. Jeg har fanget en helleflynder, der vejer mindst tredive pund, og over halvtredsindstyve kuller; jeg har også små hvillinger."

"Du ser mig snarere ud til at have fisket i bugten ved Gascogne end i kanalen," bemærkede Monck smilende.

"Jeg er også fra syden, men er det til hinder for at være en god fisker, mylord?"

"Jeg er også fra syden, men er det til hinder for at være en god fisker, mylord?"

"Nej, og jeg vil købe dine fisk af dig; vær nu oprigtig, hvem havde du bestemt dem for?"

"Jeg vil ikke skjule for Dem, mylord, at jeg var på vej til Newcastle, idet jeg holdt mig langs med bredden, da en del ryttere kom i den modsatte retning og befalede mig at ro tilbage til Deres Herligheds lejr eller i modsat fald få en salve. Da jeg ikke er rustet til krig," tilføjede fiskeren smilende, "var der ikke andet for end at adlyde."

"Og hvorfor ville du til Lambert og ikke til mig?"

"Jo, ser De, mylord, jeg ville til hr. Lambert, fordi de herrer fra byen betaler godt, mens I puritanske, presbyterianske skotter, spiser, men slet ikke betaler."

Monck trak på skuldrene, men kunne dog ikke lade være at smile.

"Og dine kammerater, hvor er de?"

"O, mine kammerater er blevet om bord, det er uvidende matroser."

"Mens du ..." bemærkede Monck.

"O, jeg," svarede skipperen smilende, "har rejst meget omkring med min fader, og jeg ved, hvad en sou, en daler, en pistol, en louisdor og en dobbelt louisdor hedder i alle europæiske tungemål, derfor lytter min besætning til mig som et orakel og adlyder mig som en admiral."

"Du er vist en fiffig skælm," tænkte Monck.

Efter nogle minutters tavshed, i hvilke han havde betragtet fiskeren, fortsatte generalen:

"Du kommer fra Ostende, siger du?"

"Ja, mylord, direkte."

"Du har da hørt tale om dagens begivenheder, for jeg tvivler ikke om, at man i Frankrig og Holland beskæftiger sig med dem. Hvad foretager han sig, som kalder sig konge af England?"

"O, mylord," udbrød fiskeren, "De kunne virkelig ikke henvende Dem til nogen bedre end til mig for at få dette spørgsmål besvaret. Tænk Dem, mylord, da jeg løb ind til Ostende for at sælge den smule makrel, jeg havde fisket der, så jeg ekskongen spadsere i klitterne, mens han ventede på sine heste, der skulle bringe ham til Haag; det er en høj, bleg mand med sort hår og et meget hårdt udtryk. Han ser forresten ud til at befinde sig ilde, og jeg tror ikke, at den hollandske luft bekommer ham vel."

Generalen syntes at blive mere og mere tilfreds med sin undersøgelse.

"Du har måttet høre, i hvilken hensigt denne ekskonge, som du kalder ham, begav sig til Haag?"

"O ja, det har jeg bestemt."

"I hvilken hensigt var det da?"

"Altid den samme," svarede fiskeren, "han har jo den fikse idé at ville tilbage til England."

"Du er stærk i politikken, lader det til," bemærkede Monck.

"O, mylord, vi sømænd er vant til at studere vandet og luften, med andre ord de to mest bevægelige ting i verden, og det er sjældent, vi tager fejl i andre retninger."

"Nå," sagde Monck, og skiftede over til noget andet, "jeg vil give dig et råd. Hvis du vender tilbage til general Lambert, så drag ikke gennem sumpene, du vil have penge på dig, og i sumpene har jeg lagt nogle skotter i baghold. Det er uhøflige folk, der kun dårligt forstår det sprog, du taler, skønt det

forekommer mig at bestå af tre sprog, og som let kunne fratage dig, hvad jeg har givet dig, og når du kommer hjem, vil du så sige, at general Monck har to hænder, en skotsk og en engelsk, og at han tager igen med den skotske hånd, hvad han har givet med den engelske."

"O, general, jeg går, hvorhen De ønsker, vær De ganske rolig i så henseende," sagde fiskeren med en angst, der var alt for levende til ikke at være overdrevet.

"Så vil jeg lade dig bringe din båd."

"Som Deres Herlighed behager. Hvis Deres Herlighed ville lade mig føre tilbage af en tømmermand, ville jeg være Dem meget taknemmelig."

"Hvorfor det?"

"Fordi de herrer af Deres armé, da de trak min båd op ad floden, har sønderslået den mod klipper, så at jeg har mindst to fod vand i lasten, mylord."

"Du er en skikkelig djævel," sagde Monck, hvis forskende blik ikke havde kunnet opdage nogen skygge i fiskerens klare øjne. – "Holla, Digby!"

En adjudant trådte frem.

"Bring denne værdige gut og hans kammerater til de små kantinetelte foran sumpene. Der vil de være i nærheden af deres båd og kommer ikke til at ligge i vand i nat. – Hvad er der, Spithead?"

Spithead var den sergent, Monck havde lånt skråen af.

"Mylord," svarede Spithead, "en fransk adelsmand har i dette øjeblik indfundet sig ved forposterne og forlanger at tale med Deres Herlighed."

"Hvem er denne adelsmand?" spurgte Monck.

"Han sagde mig det, mylord," svarede Spithead, "men de fordømte franske navne er så vanskelige at udtale, at jeg har glemt det. Forresten er denne adelsmand, efter hvad mine folk siger, den samme, som i går fremstillede sig, da vi holdt rast, og som Deres Herlighed ikke ville modtage."

"Det er sandt, jeg holdt krigsråd. Men lad ham blive ført herhen."

"Og den mand der, mylord?" fortsatte han, pegende på fiskeren, som under denne samtale var blevet stående ubevægelig som en mand, der ser, men ikke forstår, hvad der foregår.

"Ah! Det er sandt," sagde Monck.

Derpå vendte han sig om til fiskeren og sagde:

"Farvel, min gode mand, jeg har sørget for et natteleje til dig. Vær ikke bange – du skal straks få dine penge sendt. Vis ham vej, Digby!"

"Tak, mylord," svarede fiskeren.

Og han gik bort, ledsaget af Digby.

Hundrede skridt fra teltet genfandt han sine kammerater, der hviskede ængsteligt sammen. Men han beroligede dem med et tegn.

Adjudanten indkvarterede sine gæster i et ret renligt telt, som en irsk soldaterkone måtte forlade med samt sine seks børn. Et stort bål brændte udenfor teltet. Adjudanten ønskede matroserne en god nat efter at have gjort dem opmærksomme på, at man fra teltet kunne se deres båds master. Dette syn lod til at glæde skipperen overordentligt.

Den franske adelsmand, som Spithead havde meldt for Monck, passerede de forskellige poster uden en gang at se sig omkring, af frygt for at synes indiskret. Som det var blevet befalet, førtes han til generalens telt. Man lod ham blive alene i forværelset, hvor Monck indfandt sig, efter at han havde modtaget sine folks rapport og gennem en revne i teltvæggen studeret den fremmedes ansigt.

"Mylord," sagde adelsmanden på godt engelsk, "jeg har udbedt mig en sammenkomst med Deres herlighed i anledning af en meget vigtig sag."

"Tal, min herre, hvad er til Deres tjeneste og hvad ønsker De af mig?"

"De skal få det at vide, men sig mig først: er vi alene?"

"Fuldkommen, min herre, med undtagelse af skildvagten, der står på post udenfor teltet."

"I så fald, mylord," sagde adelsmanden lige så roligt, som om han i lang tid havde været en ven af generalen, "vil jeg tale til Deres Herlighed, fordi jeg ved, De er en retskaffen mand. Forresten vil den meddelelse, jeg står i begreb med at give Dem, vise Dem, hvor højt jeg agter Dem."

"Jeg takker Dem, min herre," svarede Monck, "men jeg beder Dem, sig mig først, hvem De er."

"Mit navn er grev de la Fère, min herre," sagde Athos med et buk.

"Grev de la Fère?" gentog Monck, idet han prøvede at huske, "om forladelse, min herre, men det forekommer mig at være første gang, at jeg hører det navn. Beklæder De en eller anden post eller værdighed ved hoffet i Frankrig?"

"Nej, jeg er en simpel adelsmand."

"Hvilken værdighed?"

"Kong Charles den Første gjorde mig til ridder af hosebåndsordenen og dronning Anna af Østrig har givet mig helligåndsordenen. Det er mine eneste værdigheder, min herre."

"Hosebåndsordenen! Helligåndsordenen! De er ridder af disse to ordener, min herre?"

"Ja."

"Og ved hvilken lejlighed har De opnået en så stor nåde?"

"For nogle tjenester, jeg viste majestæterne."

Monck betragtede forbavset denne mand, der syntes ham på en gang så simpel og så stor.

"I året 1648 opholdt jeg mig i længere tid i Newcastle," fortsatte Athos, "det var på kong Charles den Førstes tid, den gang højsalig kongen blev udleveret til hr. Cromwell af Skotland. Jeg havde den gang en betydelig sum guld hos mig, og dagen før slaget skjulte jeg den, måske drevet af en anelse om, hvordan det ville gå den næste dag, i klosteret Newcastles hovedkælder, i det tårn, hvis månebeskinnede tinde De kan se herfra. Der ligger min skat altså begravet og jeg er kommet for at bede Deres Herlighed tillade mig at føre den bort, førend bygningen under det forestående slag bliver ødelagt ved en mine eller på en anden måde, og mit guld enten adsplittet eller røvet af soldaterne."

Monck forstod sig på mennesker; han kunne ikke andet end tilskrive den franske adelsmands meddelelse en ædel tillid, og han følte sig dybt rørt.

"De har handlet fuldkommen rigtigt, min herre," sagde Monck. "Men er summen virkelig værd, at De udsætter Dem for

fare for dens skyld? Tror De, at den endnu findes der, hvor De har gemt den?"

"Den er der, min herre, det kan De forlade Dem på."

"De besvarer kun mit ene spørgsmål, men nu det andet ..."

"Den er meget betydelig, mylord, for det er en million, som jeg har forvaret i to krudttønder."

"En million!" udbrød Monck, som Athos denne gang betragtede stift og længe.

Monck mærkede det, og hans mistillid vendte tilbage.

"Han lægger en snare for mig," tænkte han. "Altså," fortsatte han højt, "ønsker De at opgrave denne sum, så vidt jeg har forstået Dem?"

"Ja, hvis De tillader det, mylord."

"I dag?"

"Endnu i aften, og det på grund af de omstændigheder, jeg netop har forklaret Dem."

"Lad gå da! Jeg vil lade Dem opsøge Deres penge, hvis de forresten er der endnu, men det er mere end tvivlsomt, for siden 1648 er der gået tolv år og sket mange ting."

Monck lagde eftertryk på dette punkt for at se, om den franske adelsmand ville gribe den udvej, der herved åbnedes ham, men Athos var bestemt.

"Jeg forsikrer Dem, mylord," sagde han med fast stemme, "at det er min fuldkomne overbevisning, at de to krudttønder hverken har skiftet plads eller herre."

Dette svar betog Monck en mistanke, men indgød ham en anden.

Formodentlig var denne franskmand udsendt for at forlokke parlamentets beskytter.

"Nuvel, min herre," vedblev Monck, "jeg vil af nysgerrighed gøre Dem følgeskab. De ville forresten møde de største vanskeligheder på Deres vej gennem lejren, hvis De ikke havde mig eller en af mine løjtnanter med Dem."

"Jeg ville virkelig ikke tillade mig, general, at gøre Dem ulejlighed, hvis jeg ikke trængte til Deres følgeskab, men da jeg indser, at Deres ledsagelse er ikke blot hæderfuld, men også nødvendig for mig, modtager jeg den."

"Det er godt," sagde Monck, "jeg følger med Dem."

Med disse ord spændte han et kort sværd om livet og stak en pistol i bæltet, ved hvilken bevægelse de fine ringe af et brystharnisk kom til syne, som var bestemt til at beskytte ham mod snigmorderdolke.

Derpå vendte han sig om til Athos og sagde:

"Er De færdig, min herre? Jeg er det."

I modsætning til Monck lagde Athos sin dolk og sit sværd på et bord, og idet han ligesom for at søge efter sit lommetørklæde åbnede sin frakke, lod han under en fin battistes skjorte sit blottede bryst se.

"Det er i sandhed en mærkværdig mand," tænkte Monck, "han er aldeles våbenløs, han må altså have et baghold derhenne."

"General," sagde Athos, som om han havde gættet Moncks tanker, "en stor hærfører bør aldrig dumdristigt udsætte sig for fare; det er mørkt, vejen over sumpene kan frembyde farer, tag derfor folk med Dem."

"De har ret," svarede Monck og kaldte på Digby.

Adjudanten trådte ind.

"Halvtreds mand med sværd og musketter," sagde han og så på Athos.

"Det er temmelig få," sagde Athos, "hvis der nogen fare forbundet med vor vandring, og alt for mange, hvis det ikke er tilfældet."

"Jeg vil gå alene," sagde Monck. "Jeg behøver ingen folk, Digby. Kom, min herre."

7. Sumpene

Athos og Monck passerede på vejen fra lejren til Tweed det samme terræn, hvorigennem Digby havde ført fiskeren fra Tweed til lejren. Athos havde kun øje for de triste omgivelser, mens Monck udelukkende holdt øje med Athos.

Efter ti minutters gang mellem teltene, der stod tættere i nærheden af hovedkvarteret, slog Monck ind på en lille vej, der delte sig i tre grene. Den venstre førte til floden, den mellemste til Newcastle Abbey over sumpene og den højre gennemskar de yderste linjer af Moncks lejr.

På denne side af floden, omtrent fem hundrede skridt fra det gamle abbedi, havde fiskerne deres kvarter mellem en mængde små telte, som soldaterne havde opslået til deres koner og børn.

Da Monck ankom til det sted, hvor vejen delte sig, standsede han og sagde til sin ledsager:

"Kender De vejen, min herre?"

"Hvis jeg ikke tager fejl, general, er det den midterste vej, der fører til abbediet."

"Ganske rigtigt, men vi må have lys for at finde vej i kældrene."

"Den første den bedste soldat kan lyse for os, general."

"Nej," svarede Monck, "jeg vil foretrække en af de franske matroser, der i aften har solgt fisk til mig. De rejser i morgen og hemmeligheden vil altså være bedst bevaret hos dem. Får den skotske armé derimod nys om, at man finder skatte i Newcastle

Abbey, vil mine højlændere tro, at der ligger en million under hver flise, og ikke lade sten på sten tilbage af bygningen."

Da generalen nærmede sig fiskernes telt, forekom det ham, at en skikkelse sneg sig ind i teltet, men da han trådte indenfor, så han, at han havde taget fejl, for alle sov mellem hinanden.

Athos blev udenfor teltet, da han frygtede for, at man skulle mistænke ham for at være i forståelse med nogen af sine landsmænd.

"Holla!" råbte Monck på fransk, "vågn op! Jeg behøver en mand til at lyse for mig."

Alle kom i en fart på benene, skipperen først.

"Deres Herlighed kan stole på os," sagde en stemme, der fik Athos til at fare sammen. "Hvorhen gælder rejsen?"

"Det skal du få at se. Kom hurtigt med en lygte."

"Det er forunderligt," tænkte Athos, "hvilken besynderlig stemme."

"Slå ild," råbte fiskeren, "skynd jer lidt!"

Derpå tilføjede han sagte til en af sine kammerater, der befandt sig in nærheden af ham:

"Lys du, Menneville, og holdt dig parat til alt."

En af fiskerne slog ild og tændte med en svovlstik en lygte.

"Er De færdig, min herre," spurgte Monck Athos, som vendte sig bort, for at lyset ikke skulle falde på hans ansigt.

"Ja, general," svarede han.

"Ah! den franske adelsmand!" hviskede skipperen. "For Fanden! det var et heldigt indfald af mig at overdrage Menneville denne forretning. Han kunne let have genkendt mig. Lys, lys!"

Monck, Athos og fiskeren forlod teltet.

De var knap kommet tyve skridt bort fra teltet, da den samme skikkelse, der var forekommet dem at snige sig ind i teltet, kom ud af det og krøb hen til de ved vejen anbragte palisader, hvorfra han opmærksomt holdt øje med generalen.

De tre skikkelser forsvandt hen imod abbediet.

Efter et øjebliks ophold i klosterporten trådte de indenfor. Monck gav feltråbet og trådte ind i det indre af klosteret efter de to andre, vogtende på den mindste bevægelse af Athos, og beredt til at støde sin dolk i livet på adelsmanden ved det første mistænkelige tegn, han opdagede. Men Athos skred med faste og sikre skridt gennem salene og gårdene.

Da Athos var kommet til kældrene, der lå under den store sal, men hvortil indgangen var fra kapellet, standsede han.

"Vi er nu ved målet, general," sagde han. "Men vi må have en løftestang."

"Det kan vi let få."

Monck og Athos så sig omkring og fik øje på et lille asketræ, der voksede op i et hjørne ved muren.

Efter at fiskeren havde skåret asken om og tildannet den som en løftestang, begav de tre mænd sig ind i kælderen.

"Nu er vi der," sagde Athos og viste generalen en latinsk indskrift.

Athos tog løftestangen.

"Skal jeg hjælpe Dem?" spurgte Monck.

"Tak, mylord, men jeg vil ikke have, at Deres Herlighed skal lægge hånd på et værk, for hvilket De måske ikke ville bære ansvaret, hvis De kendte dets sandsynlige følger."

Monck så op.

"Hvad mener De, min herre?" spurgte han.

"Jeg mener ... men manden der ..."

"Han ønsker at have mig alene i denne kælder," tænkte Monck. "Men lige meget, siden jeg har sagt A, vil jeg også sige B."

"Min ven," sagde Monck til fiskeren, "gå op ad den trappe, vi er kommet ned ad, og pas på, at ingen forstyrrer os."

Fiskeren adlød.

"Lad din lygte blive," tilføjede Monck, "den ville røbe din nærværelse og måske skaffe dig en kugle i livet."

Fiskeren lod til at sætte pris på dette råd, satte lygten på jorden og forsvandt op ad trappen.

Monck tog lygten og flyttede den hen til foden af søjlen.

"Det er altså mange penge, der er gemt i denne grav?" spurgte Monck.

"Ja, mylord, om fem minutter vil De selv kunne overbevise Dem om det."

På samme tid slog Athos et vældigt slag på kalken, der revnede og derved frembød en åbning, hvori løftestangen kunne anbringes. Athos stak denne ind i hullet og snart gav hele stykker af kalk efter, hvorpå han fjernede stenene, og man kunne nu se de to tønder, som stod med enderne mod hinanden.

"Mylord," sagde Athos, "De ser nu, at mine anelser ikke har skuffet mig."

"Ja, min herre," svarede Monck, "og jeg antager, at De er tilfreds, ikke sandt?"

"Ganske vist; tabet af disse penge ville have været meget føleligt for mig, men jeg var fuldkommen overbevist om, at

Gud, der beskytter den gode sag, ikke ville have tilladt, at dette guld, der skal bringe den til at sejre, blev stjålet."

"Deres ord er på ære lige så hemmelighedsfulde som Deres handlinger, min herre," sagde Monck. "For et øjeblik siden forstod jeg Dem heller ikke, da De ville vælte ansvaret for nærværende foretagende over på mig."

Athos så stift på Monck, tog sin hat af og begyndte derpå med højtidelig stemme at tiltale sin ledsager.

"Mylord," sagde grev de la Fère, "De er en ædel englænder, en loyal mand. De taler med en ædel franskmand, en modig mand. Jeg har sagt Dem, at det guld, der gemmes i disse to tønder, tilhørte mig, men det er ikke sandt, det er den første løgn, jeg i mit liv har sagt. Dette guld tilhører kong Charles den Anden, der er forvist fra sit fædreland, forjaget fra sit palads, på en gang faderløs og uden trone og berøvet alt, selv den sørgelige lykke at kysse den sten, hvorpå morderne har skrevet den simple gravskrift, der evigt vil råbe til Himlen over dem: *Her hviler kong Charles den Første*."

Monck blegnede let og en umærkelig gysen for gennem ham.

"Jeg," fortsatte Athos, "jeg, grev de la Fère, den eneste, den sidste, der er er blevet den ulykkelige, forladte fyrste tro, har tilbudt ham at opsøge den mand, på hvem kongedømmets skæbne i England for øjeblikket beror, og jeg er kommet hertil, har givet mig våbenløs i hans magt og siger nu til ham:

Mylord, dette er en fyrstes sidste hjælpekilde, som Gud har gjort til Deres herre og fødslen til Deres konge. På Dem, på Dem alene beror hans liv og hans fremtid. Vil De bruge disse penge til at lindre de onder, som England har lidt under

anarkiet, med andre ord vil De hjælpe eller i al fald ikke træde i vejen for kong Charles den Anden?"

Athos tav. I den tid, den ædle adelsmand havde talt, havde Monck ikke givet noget tegn enten til misbilligelse eller bifald. Grev de la Fère så bedrøvet på ham, og synet af hans mørke åsyn berøvede ham aldeles modet. Endelig kom der liv i Monck og han brød tavsheden.

"De taler til mig," sagde Monck, "om kong Charles den Anden, men sig mig, hvad vedkommer dette fantom af en konge mig? Jeg er blevet gammel i krigen og politikken, der nu til dags er så nøje forbundne, at enhver soldat kæmper med et personligt formål for øje, og ikke blindt som i almindelige krige. Jeg for mit vedkommende ønsker måske intet, men er bange for meget. Af den nuværende krig afhænger Englands og måske enhver englænders vel. Hvorfor skulle jeg, der er aldeles fri, række hånden til en fremmed? Og andet er Charles ikke for mig. Jeg står i parlamentets tjeneste, som befaler mig at bekæmpe general Lambert og kong Charles, der er dets og ikke mine fjender. Og derfor slås jeg. Hvis parlamentet derimod befalede mig at sende mine soldater til kysten og tage imod kong Charles den Anden ..."

"Ville De så adlyde?" udbrød Athos glad.

"Tilgiv mig," sagde Monck smilende, "jeg, en gammel karl, stod i begreb med at sige en dumhed. Hvor havde jeg dog min forstand?"

"Altså ville De ikke adlyde?" spurgte Athos.

"Det siger jeg heller ikke, min herre. Mit fædrelands vel går frem for alt hos mig. Hvis parlamentet befalede mig sådant, ville jeg betænke mig."

Athos' åsyn formørkedes.

"Ja, jeg ser nok," sagde han, "at Deres Herlighed ikke har lyst til at støtte kong Charles den Anden."

"De udspørger mig hele tiden, hr. greve; nu vil jeg med Deres tilladelse en gang gøre gengæld."

"Gør det, min herre, og Gud give, at De vil spørge mig lige så oprigtigt, som jeg vil svare Dem."

"Når De har bragt Deres prins denne million, hvilket råd vil De så give ham?"

Athos så stolt på Monck.

"Mylord," svarede han, "for denne million, som andre måske ville bruge til at indlede underhandlinger med, vil jeg råde kongen til at hverve to regimenter for med disse at gøre landgang i Skotland, som De nylig har beroliget, og skænke folket de friheder, som revolutionen havde lovet det, men ikke givet det. Jeg ville råde ham til selv at stille sig i spidsen for denne lille armé, der – tro mig – ville vokse, og lade sig dræbe med fanen i hånden og sværdet i skeden, med ordene: Englændere! det er den tredje konge af min slægt, som i dræber, vogt jer for Guds retfærdighed!"

Monck bøjede hovedet og faldt i tanker.

"Nå, lad det være nok herom, hr. greve. – Jeg skal give ordre til at transportere de to tønder, hvorhen De ønsker det. Hvor bor De, min herre?"

"I en lille by ved floden, Deres Herlighed."

"O, jeg kender den; den består af fem-seks huse, ikke sandt?"

"Ganske rigtigt. Jeg bor i det første hos to fiskere, hvis båd bragte mig i land."

"Men Deres eget fartøj, min herre?"

"Det ligger for anker en kvartmil ude i havet."

"De har vel ikke i sinde at rejse lige straks?"

"Jeg vil endnu en gang forsøge på at overtale Deres Herlighed."

"Det vil ikke lykkes Dem," svarede Monck, "men det er af vigtighed, at De forlader Newcastle uden at efterlade den ringeste mistanke, der kunne skade Dem eller mig. Mine officerer antager, at Lambert i morgen vil angribe mig. Jeg for mit vedkommende tror derimod, at han ikke vil røre sig af pletten. Jeg siger Dem det, for at De ikke skal være bange. Forhast Dem derfor ikke med at tage tilbage – inden otte dage vil der ske noget, enten et slag eller en forsoning. Da vil jeg, eftersom De har betragtet mig som en hæderlig mand og betroet mig Deres hemmelighed, besøge Dem eller sende bud efter Dem. Rejs altså ikke, førend De hører fra mig."

"Det lover jeg Dem, mylord," udbrød Athos henrevet af en glæde, der var så stor, at han trods al sin forsigtighed ikke kunne skjule den.

"Holla!" skreg Monck på fransk idet han nærmede sig trappen, "holla, fisker!"

Fiskeren, der var blevet forkølet i nattekulden, spurgte med hæs stemme, hvad man ville ham.

"Gå hen til vagten," sagde Monck, "og befal sergenten fra general Monck straks at komme herhen."

Det var et ærinde, som var meget let at udføre, for sergenten, der var blevet nysgerrig ved generalens nærværelse i det øde abbedi, havde lidt efter lidt nærmet sig, og befandt sig kun nogle få skridt fra fiskeren.

Han blev følgelig straks bekendt med generalens befaling og skyndte sig at ile til.

Monck befalede ham at tage to mand og hjælpe Athos med at transportere de to tønder til huset ved floden.

Derpå rakte Monck Athos hånden.

"Ak, mylord, hvis De ville!" mumlede Athos.

"Stille, min herre," sagde Monck, "det er en aftale, at vi ikke vil tale mere om det."

Med disse ord bukkede han for Athos og gik op ad trappen. Han var knap kommet tyve skridt fra abbediet, førend der i det fjerne hørtes en langtrukken piben. Monck spidsede øren, men da han ikke så eller hørte noget, gik han videre. Han kom nu til at tænke på fiskeren og så sig om efter ham, men han var intet steds at se. Hvis han imidlertid havde brugt sine øjne bedre, ville han have set denne krybe ligesom en slange hen ad jorden og forsvinde i tågen, der hvilede over mosen. Han ville ligeledes have set et syn, der ville have tildraget sig hans opmærksomhed, nemlig fiskerens båd, som havde skiftet plads og nu lå meget nærmere ved flodbredden.

Tågen var så tæt, at man knap kunne se ti skridt for sig.

Det forekom Monck, at han hørte lyden af åreslag på sin højre hånd.

"Hvem der?" råbte han.

Men han fik intet svar. Han spændte nu hanen på sin pistol, trak kården og gik raskere til. At kalde nogen til hjælp forekom ham at være uværdigt.

8. Kontrebanden

Klokken var syv om morgenen og de første solstråler skinnede på floden, da Athos åbnede vinduerne i sit sovekammer, der vendte ud mod floden og i en femten skridts afstand fik øje på sergenten og de soldater, der aftenen i forvejen havde ledsaget ham og, efter at have sat tønderne fra sig, var vendt tilbage til lejren.

"Er generalen i lejren?" spurgte Athos.

"Uden tvivl, min herre, eftersom han begav sig derhen, da han forlod Dem i aftes."

"Godt, vent på mig, jeg vil gå derhen for at bevidne, med hvilken troskab De har udført det hverv, der blev Dem overdraget, og for at hente min kårde, som jeg lagde fra mig i går på bordet."

"Det træffer sig meget heldigt," svarede sergenten, "for vi ville netop bede Dem om at følge med derhen."

Det forekom Athos, at der var et vist tvetydigt udtryk i sergentens ansigt, men eventyret i abbediets kælder kunne have vakt mandens nysgerrighed, og i så fald var der ikke noget underligt i, at hans ansigt bar spor af de følelser, der bevægede hans sjæl.

Athos lukkede omhyggeligt døren og overgav nøglerne til Grimaud, der havde opslået sin bolig i selve indgangen til den kælder, hvor tønderne var blevet forvaret. Sergenten eskorterede grev de la Fère lige til lejren. Her blev de fire mand, der havde ledsaget Athos, afløst af en anden kommando.

Athos fortsatte imidlertid vejen til hovedkvarteret. I generalens telt, hvor han dagen før var blevet indført, traf han tre højere officerer: Moncks løjtnant og to oberster. Athos så, at hans kårde lå på generalens bord, på det samme sted, hvor han selv aftenen før havde lagt den.

Ingen af officererne havde før set Athos, og kendte ham følgelig ikke. Da Moncks løjtnant så Athos, spurgte han, om det var det samme adelsmand, med hvem generalen havde forladt sit telt.

"Ja, Deres Herlighed," svarede sergenten, "det er den samme."

"Så vidt jeg ved, benægter jeg det ikke," sagde Athos stolt, "og nu, mine herrer, tillad mig at spørge Dem, hvortil alle disse spørgsmål skal føre, og forklar mig navnlig, hvorfor De bruger en sådan tone imod mig."

"Min herre," svarede løjtnanten, "når vi henvender disse spørgsmål til Dem, kommer det af, at vi har ret til det, og hvad tonen, hvori det gøres, angår, da passer den til situationen."

"De ved ikke, hvem jeg er, mine herrer," genmælede Athos, "men jeg kan lade Dem vide, at jeg kun anerkender general Monck for min ligemand. Hvor er han? Før mig til ham og, hvis han har noget at spørge mig om, skal jeg svare ham, som jeg håber, til hans tilfredshed. Jeg gentager det, mine herrer, hvor er generalen?"

"For fanden! De ved nok bedre end vi, hvor han er!" udbrød løjtnanten.

"Jeg?"

"Ja, De."

"Jeg forstår Dem ikke, min herre," sagde Athos.

Officererne så på hinanden.

"De påstår altså, min herre, ikke at vide, hvor generalen er?" sagde de.

"Jeg har allerede svaret Dem, mine herrer."

"Ja, men Deres svar lyder utroligt."

"Og dog er det sand, mine herrer. Folk i min stand lyver i almindelighed ikke. Jeg er adelsmand, og når jeg ved min side bærer den kårde, som jeg af overdreven delikatesse i går lod blive liggende på det bord, hvor den endnu ligger, skal ingen sige mig andet, end hvad jeg ønsker at høre, det kan De stole på."

"Men, min herre ..." indvendte løjtnanten høfligere, slået af Athos koldblodige og imponerende væsen.

"Min herre, jeg var kommet hertil for i fortrolighed at tale med Deres general om sager af vigtighed. Han har ikke modtaget mig på nogen almindelig måde, hvilket Deres soldater vil kunne bekræfte. Når generalen altså har modtaget mig sådan, har han vidst, at jeg var berettiget dertil. Jeg antager nu, at De ikke er af den mening, at jeg vil åbenbare mine og endnu mindre hans hemmeligheder."

"Men hvad er der i de tønder?"

"Har De ikke spurgt Deres soldater? Og hvad har de svaret?"

"At de indeholdt krudt og kugler."

"Hvorfra havde de disse oplysninger? Det har de sikkert også fortalt Dem?"

"Af generalen, men vi har ikke ladet os narre."

"Tag Dem i agt, min herre, det er ikke længere mig, men Deres general, De giver et dementi."

Officererne betragtede atter hinanden. Athos fortsatte:

"I Deres soldaters påhør bad generalen mig at vente otte dage, til hvilken tid han vil give mig svar. Er jeg løbet bort? Nej, jeg er blevet."

"Han har anmodet Dem om at vente otte dage?" udbrød løjtnanten.

"Ja, min herre."

Løjtnanten vendte sig om til de to andre officerer og sagde med sagte stemme:

"Hvis denne herre taler sandt, er der endnu håb. Generalen har sikkert nogle så hemmelige underhandlinger for, at han har anset det klogest ikke en gang at underrette os om dem. Hans fraværelse vil altså ikke udstrække sig over otte dage."

Idet han vendte sig om til Athos, fortsatte han:

"Min herre, skønt vi er overbeviste om sandheden af, hvad De siger, er der dog en besynderlig hemmelighedsfuldhed bredt ud over det hele. Generalen er en alt for klog mand til, at han således skulle forlade sin armé dagen før et slag, uden i det mindste at have underrettet en af os om det. Hvad mig angår, da tilstår jeg, at jeg ikke kan andet end tro, at en skæbnesvanger begivenhed er årsagen til hans forsvinden. I går indfandt nogle fremmede fiskere sig her for at sælge deres fisk, og de blev indkvarteret der nede hos skotterne, det vil sige på den vej, som generalen har fulgt for at gå til abbediet med herren og vende tilbage igen. Det var en af disse fiskere, der ledsagede generalen med en lygte. Og i morges var både båden og fiskerne forsvundet."

"Jeg ser ikke noget påfaldende i det," bemærkede en af obersterne, "for, når alt kommer til alt, var disse folk ikke fanger."

"Nej, men jeg gentager det, det var en af dem, der lyste generalen og herren til abbediets kælder, og Digby har forsikret os, at generalen ikke havde nogen god tro til de folk. Hvem siger os desuden, at disse fiskere ikke har været i forståelse med herren, og at han, der sikkert er en tapper mand, efter at anslaget er udført, kun er blevet tilbage for ved sin nærværelse at gøre os trygge og forhindre os fra at finde det rette spor?"

Denne bemærkning gjorde indryk på de to andre officerer.

"Tillad mig, min herre," sagde Athos, "at sige Dem, at Deres tilsyneladende meget rigtige ræsonnement dog ikke holder stik med hensyn til de punkter, der angår mig. Jeg er blevet tilbage, siger De, for at aflede Deres mistanke. Nuvel, jeg deler tvært imod Deres mistanke, og jeg siger: Det er umuligt, at generalen kan være taget bort dagen før et slag uden at tale om det til nogen. Led derfor alle vegne, både på jorden og havet. Generalen er ikke rejst bort, eller i alt fald er det ikke sket med hans gode vilje."

Officererne rådførte sig med hinanden; efter nogle minutters rådslagning sagde løjtnanten:

"Min herre, De kan vende tilbage til Deres kvarter."

Derpå gav de Athos en vagt på halvtreds mand, som han indkvarterede i sit hus og ikke et eneste øjeblik tabte af syne.

To dage efter de ovenfor omtalte begivenheder og mens man hvert øjeblik ventede general Monck tilbage til hans lejr, kastede en lille hollandsk felukke, der havde en besætning af ti mand, anker ved Scheweningen, omtrent et kanonskud fra land.

Så snart felukken havde kastet anker, stødte en jolle fra skibet og nærmede sig land med otte matroser, mellem hvilke man så en aflang genstand, en slags stor kurv eller balle.

Strandbredden var øde; de få fiskere, der boede i klitterne, var gået til sengs. Den eneste skildvagt, der bevogtede kysten, sov lige så fast i sit skilderhus som fiskerne i deres senge. Den eneste lyd, der hørtes, var vindens piben.

Man var knap stødt til land, førend en eneste mand sprang ud af jollen efter at have givet en kort befaling med en stemme, der røbede, at han var vant til at kommandere. Som følge af denne befaling kom flere musketter til syne, hvorefter den omtalte aflange balle, hvori der formodentlig fandtes smuglergods, med megen forsigtighed blev transporteret i land. Så snart det var gjort, ilede den mand, der først var sprunget i land, hen ad landsbyen Scheweningen til, idet han styrede kursen mod det nærmeste punkt af skoven. Her opsøgte han det hus, som vi allerede en gang har fået et glimt af mellem træerne, og som vi har betegnet som den foreløbige, meget beskedne bolig for den mand, man af høflighed kaldte konge af England.

Den fremmede nærmede sig huset og bankede på, kort efter lød en stemme indefra, der spurgte:

"hvad vil De?"

"Jeg ønsker at tale med Hans Majestæt kong Charles den Anden," svarede den fremmede.

"Hvad vil De ham?"

"For fanden! De stiller mig alt for mange spørgsmål; jeg holder ikke af at tale gennem lukkede døre."

"De er vel overbringer af nyheder, ikke sandt, min herre?" spurgte stemmen, der lød som en oldings.

"Jeg svarer Dem for, at jeg bringer nyheder, og det uventede. Luk derfor op, om De behager."

"Jeg kan ikke lukke op, min herre, førend De har sagt mig Deres navn."

"Er det aldeles nødvendigt?"

"Det er min herres ordre."

"Nuvel da, jeg er chevalier d'Artagnan."

Den gamle udstødte et skrig.

"Ah, min Gud!" udbrød stemmen. "Hr. d'Artagnan! Hvilken lykke! Jeg syntes nok, at jeg skulle kende den stemme."

"Nej se, man kender min stemme her," sagde d'Artagnan, "det er meget smigrende."

"O, ja, man kender den," svarede oldingen, og trak skodderne fra døren, "og se her beviset for det."

Med disse ord åbnede han for d'Artagnan, der ved skinnet af den lygte, han havde i hånden, genkendte sin utrættelige udspørger.

"Ah! for fanden!" udbrød han, "det er jo Parry! Det burde straks være faldet mig ind."

Parry gik ind til kongen for at meddele, hvem der var kommet.

"Hvem vil tale med mig?" spurgte kongen inde fra værelset.

"Sire, det er hr. chevalier d'Artagnan, der er overbringer af nyheder."

Der hørtes straks en larm i værelset. En dør åbnedes og et stærkt lysskær faldt ud i gangen og gården.

"Kom indenfor, hr. chevalier," sagde Charles og vendte sig om imod sin gæst.

Men da han fik øje på fiskeren, tilføjede han:

"Hvad var det, De sagde, Parry? Hvor er hr. chevalier d'Artagnan?"

"Han står for Dem, sire," sagde d'Artagnan.

"I dén dragt?"

"Ja. Se på mig, sire; genkender De mig ikke, fra da De så mig i Blois i kong Louis den Fjortendes forgemak?"

"Jovel, min herre, og jeg mindes også, at De var særdeles forekommende imod mig."

D'Artagnan bukkede.

"De bringer mig efterretninger, siger De?"

"Ja, sire."

"Formodentlig fra kongen af Frankrig?"

"Nej, sire," svarede d'Artagnan. "De efterretninger, hvoraf jeg er overbringer, skriver sig udelukkende fra mig selv, men jeg vover at håbe, at Deres Majestæt vil låne Dem et gunstigt øre."

"Tal, min herre."

"Hvis jeg ikke tager fejl, sire, talte Deres Majestæt i Blois meget om den forviklede tilstand, hvori Englands affærer befinder sig. Deres Majestæt beklagede sig for sin broder Louis den Fjortende over det vanskelige i at vende tilbage til England og bestige tronen uden penge og mandskab."

Charles gjorde en utålmodig bevægelse.

"Og den fornemste hindring, der stillede sig i vejen for Dem," fortsatte d'Artagnan, "var en kommanderende general over parlamentets armé, der spillede en anden Cromwell derovre.

Denne mand, der generede Deres Majestæt så meget, var, så vidt jeg forstod, general Monck?"

"Ja, min herre, men hvortil disse spørgsmål?"

"Ja, jeg ved nok, sire, at det strider mod etiketten at udspørge konger. Men jeg håber, at Deres Majestæt om et øjeblik vil tilgive mig denne forsyndelse mod etiketten. Deres Majestæt tilføjede, at hvis De blot kunne få ham at se og komme til at tale med ham, ville De nok enten med det gode eller det onde få bugt med denne hindring, den eneste alvorlige, uovervindelige og virkelige hindring, der stod i vejen for Dem."

"Det er alt sammen fuldkommen sandt. Men min herre, en konge, der hverken har folk eller penge, hvilket De må vide er tilfældet med mig, kan intet foretage sig mod en mand som Monck."

"Ja, jeg ved nok, at det var Deres mening, sire, men til alt held for Dem var det ikke min."

"Hvad vil De sige med det?"

"At jeg uden folk og penge har gjort, hvad Deres Majestæt ikke troede at kunne gøre uden en armé og en million."

"Hvordan! Hvad siger De? Hvad har De gjort?"

"Hvad jeg har gjort? Ih, jeg er rejst derover og har fanget denne mand, der generede Deres Majestæt så meget."

"Hvor?"

"Midt i hans lejr."

Kongen trak utålmodigt på skuldrene.

"Og efter at have pågrebet ham på vejen til Newcastle," blev d'Artagnan troskyldigt ved, "bringer jeg ham nu til Deres Majestæt. Han er derovre i en stor kasse, som er forsynet med huller for at skaffe ham luft."

"O, min Gud!" udbrød Charles, "o, min Gud! Taler De også sandhed, min herre? Er det hele ikke en fornærmelig spøg af Dem? De kan umuligt have udført denne uhørt dristige og geniale streg."

"Tillader Deres Majestæt mig at åbne vinduet?" spurgte d'Artagnan og åbnede med det samme vinduet.

Kongen fik ikke en gang tid til at sige ja. D'Artagnan stødte tre gange i en fløjte.

"Se så," sagde han derpå. "Man vil nu bringe ham til Deres Majestæt."

Kongen kunne ikke komme sig igen af sin forundring og så snart på musketerens smilende ansigt, snart gennem det åbne vindue ud i den mørke nat. Men førend han kunne få sine tanker samlet, kom seks af d'Artagnans folk – de to blev tilbage for at passe på båden – bærende den aflange genstand, hvori Englands skæbne for øjeblikket indesluttedes, og standsede udenfor huset, hvor Parry tog imod dem.

D'Artagnan lod kassen bære ind i kongens forgemak. Efter at han med største omhyggelighed havde lukket dørene, åbnede han derpå kassen og sagde til kongen:

"Sire, her er Deres fjende, hr. Monck. Jeg havde lovet mig selv at gøre Dem denne tjeneste, nu er den gjort."

"Hr. Monck," tilføjede han, og vendte sig om til fangen, "De står for Hans Majestæt kong Charles den Anden, Storbritanniens suveræne herre."

Monck lånte den unge fyrste et koldt, stoisk blik og svarede:

"Jeg kender ingen konge af Storbritannien, jeg kender ikke en gang nogen her, der er værdig til at bære navn af adelsmand, for i kong Charles den Andens navn har en udsending, som jeg

antog for en retskaffen mand, lagt en skændig snare for mig. Jeg er faldet i denne snare – så meget desto værre for mig. Og nu De, som er forføreren" – disse ord gjaldt kongen – "og De, som er udføreren" – her vendte han sig til d'Artagnan – "læg vel mærke til, hvad jeg siger: I har mit legeme og det kunne I dræbe, men min sjæl, min vilje skal I aldrig blive herrer over. Og nu vil jeg blot endnu lade jer vide, at det ikke kan hjælpe, at I taler til mig, for fra dette øjeblik af åbner jeg ikke min mund. Jeg har talt."

Han udtalte disse ord med den krasseste puritaners vildhed og bestemthed. D'Artagnan betragtede sin fange som en mand, der forstår at vurdere betydningen af ethvert ord, og i så henseende retter sig efter den stemme, hvormed det udtales.

"Sagen er," sagde han sagte til kongen, "at generalen er en bestemt mand; han har i to dage ikke nydt en bid brød eller smagt en dråbe vin. Men da det fra dette øjeblik der Deres Majestæt, der råder over hans skæbne, så vasker jeg mine hænder, som Pilatus sagde."

Charles var hensunket i dybe tanker. For første gang i sit liv befandt han sig sammen med Monck, den mand, han så meget havde ønsket at få at se, og med det skarpe blik, som Gud skænker ørne og konger, havde han udgrundet hans hjertes dyb.

Han så følgelig, at Monck var fast bestemt på før at dø end at tale, hvilket ikke var så mærkeligt for en så højtstående mand, der i dette øjeblik måtte føle sig grusomt krænket. Charles den Anden tog øjeblikkeligt sit parti.

"Min herre," sagde han til Monck, "De har fuldkommen ret i visse punkter. Jeg forlanger derfor ikke, at De skal svare mig,

men høre mig."

Der indtrådte et øjebliks tavshed, under hvilket kongen så på Monck, der forblev ubevægelig.

"De gjorde mig for et øjeblik siden en hård bebrejdelse, min herre," fortsatte kongen. "De sagde, at en af mine udsendinge var rejst til Newcastle for at lægge en snare for Dem, hvilken ytring, i parentes bemærket, ikke blev forstået af hr. d'Artagnan, som De ser her, og hvem jeg først og fremmest bringer min oprigtige tak for hans ædelmodige, heroiske opførsel."

D'Artagnan bukkede dybt, hvorimod Monck ikke forandrede en mine.

"For hr. d'Artagnan – og læg vel mærke til, hr. Monck, at jeg ikke siger det for at undskylde mig – for hr. d'Artagnan," fortsatte kongen, "er rejst til England af egen indskydelse, uden personlig interesse, uden ordre, som en ægte adelsmand, hvad han er, for at vise en ulykkelig konge en tjeneste og for at føje endnu en smuk handling til de mange berømmelige, hans liv kan opvise."

Og kongen trykkede hjerteligt d'Artagnans hånd.

Puritanerens øjne skød et lyn, men kun et eneste, og hans ansigt, der et øjeblik var blevet opklaret, antog atter sin mørke ubevægelighed.

"Hør nu, hr. d'Artagnan," fortsatte Charles, "hvad der er passeret: Hr. grev de la Fère, som jeg tror, at De kender, er rejst til Newcastle ..."

"Athos!" råbte d'Artagnan.

"Ja, jeg tror, at det er hans krigernavn. Grev de la Fère er altså rejst til Newcastle og ville måske have formået generalen til en sammenkomst med mig eller nogle af mit parti, hvis De ikke,

som det lader til, på en voldsom måde, havde blandet Dem i underhandlingerne."

"For pokker!" udbrød d'Artagnan, "det var formodentlig ham, der kom til lejren samme aften som jeg og mine fiskere."

Ved en umærkelig rynken af sin pande underrettede Monck d'Artagnan om, at han havde gættet rigtigt.

"Ja, ja," mumlede han, "jeg syntes nok, jeg skulle kende hans figur og stemme. Jeg klodrian! O, sire! Tilgiv mig, jeg troede at bære mig så overmåde godt ad."

"Der er ingen ulykke sket, min herre," svarede kongen, "uden at generalen beskylder mig for at have lagt en snare for ham, hvilket ikke er tilfældet. Nej, general, det var ikke den slags våben, jeg havde i sinde at bruge mod Dem, hvilket De snart vil få at se. Det giver jeg mit ord som adelsmand på. Og nu, hr. d'Artagnan, et ord til Dem."

"Jeg er lutter øre, sir."

"Vær så god at følge mig, general. Kom med os, hr. d'Artagnan."

Charles den Anden gik ud af stuen, fulgt af Monck og d'Artagnan. Charles slog ind på den samme vej, som d'Artagnan havde fulgt for at komme til ham, og snart slog den friske havluft de tre natlige vandringsmænd i møde. Da de var kommet et halvt hundrede skridt uden for en lille låge, som Charles havde åbnet, befandt de sig i klitterne lige foran oceanet, der nu ikke længere steg, men ligesom et træt uhyre hvilede sig på strandbredden.

Her vendte kongen sig om til Monck og sagde:

"Min herre, De er fri."

Trods sin beslutning kunne Monck ikke tilbageholde et udråb. Kongen nikkede bekræftende og fortsatte:

"Vi vil vække en af fiskerne her i byen, som endnu i denne nat skal gøre sit fartøj klart og føre Dem, hvorhen De ønsker. Hr. d'Artagnan vil ledsage Deres Herlighed. Jeg stiller hr. d'Artagnan under beskyttelse af Deres loyalitet, hr. Monck."

Monck mumlede i sin overraskelse nogle uforståelige ord og d'Artagnan udstødte et dybt suk. Kongen lod derimod, som om han intet mærkede, og bankede på døren til den nærmest liggende fiskerhytte.

"Holla, Keyser," råbte han, "vågn op!"

"Hvem er det, der kalder på mig?" spurgte fiskeren.

"Mig, Charles, kongen!"

"Ah, mylord!" udbrød Keyser og kom fuldt påklædt frem fra det sejl, hvorunder han havde ligget, "hvad er til Deres tjeneste?"

"Mester Keyser," svarede Charles, "du skal straks gøre dig klar til at gå til søs. Her er en rejsende, som vil leje din båd og betale dig godt. Tjen ham vel."

Og kongen trådte nogle skridt tilbage, for at Monck kunne tale ugenert med fiskeren.

"Jeg vil over til England," sagde Monck, der talte så meget hollandsk, at han kunne gøre sig forståelig.

"På timen, om De ønsker det," svarede fiskeren.

"Vil det vare længe?" spurgte Monck.

"Ikke en halv time, Deres Herlighed. Min ældste søn er netop ved at gøre båden klar, eftersom vi agtede os ud klokken tre."

"Nu, er sagen i orden?" spurgte Charles, idet han atter nærmede sig.

"Ja, sire, på betalingen nær," svarede fiskeren.

"Det bliver min sag," sagde Charles, "herren er en ven af mig."

Monck fo'r sammen og så ved disse ord på Charles.

"Godt, mylord," sagde Keyser.

I det samme gav hans ældste søn signalet til afrejse.

"Nu af sted, mine herrer," sagde kongen.

"Sire," sagde d'Artagnan, "vil Deres Majestæt ikke være så nådig at tilstå mig nogle minutter. Da jeg rejser bort uden mine folk, må jeg først tale et par ord med dem."

"Stød i fløjten," sagde Charles smilende.

D'Artagnan gjorde, som kongen havde sagt.

"Her har I noget på afdrag," sagde d'Artagnan og gav folkene en pung med to tusinde og fem hundrede livres i guld. "Vent mig i Calais der, hvor I nok ved."

Og med et dybt suk lod d'Artagnan pungen falde i Mennevilles hånd.

D'Artagnan vendte nu tilbage til Monck og sagde:

"Min herre, jeg venter på Deres befalinger, for vi vil rejse sammen, med mindre mit selskab er Dem ubehageligt."

"Tværtimod, min herre," svarede Monck.

"Nå, mine herrer, ombord med Dem," råbte Keysers søn.

Charles hilste med anstand og værdighed generalen og sagde:

"De vil tilgive mig de ubehageligheder, De har døjet, når De bliver overbevist om, at jeg ingen del har haft i dem."

Monck bukkede dybt uden at svare. Derpå sagde Charles højt til d'Artagnan:

"Endnu en gang tak, hr. chevalier, for Deres udviste tjeneste. De vil blive betalt af Gud, der, som jeg håber, vil forbeholde mig alene prøvelserne og sorgerne."

9. Monck bestemmer sig

Efter to nætters og to dages rejse nåede Keyser endelig det sted, hvor Monck, der under overfarten havde uddelt alle ordrer, havde befalet ham at lande. Det var netop i indløbet til den lille flod, ved hvilken Athos havde opslået sin bopæl.

Dagen hældede og solen var allerede under havets blå linje. Felukken krydsede op ad den på dette sted temmelig brede flod, men Monck befalede i sin utålmodighed at lande, og Keysers båd bragte ham og d'Artagnan i land.

D'Artagnan fulgte resigneret og med en blind lydighed Monck ligesom en lænket bjørn sin herre, men hans stilling ydmygede ham meget, og han mumlede ganske sagte, at det er et utaknemmeligt hverv at tjene konger og at den bedste af dem ikke duer noget.

Pludselig udbrød han:

"Gud forlade mig! Tror jeg ikke, at der er et hus, der brænder!"

Monck så op. Der var ganske rigtig ild i et hus. Den var opstået i et lille skur, der stødte op til huset, hvis tag allerede brændte. Den friske vind forøgede ilden.

De to rejsende gik raskere til. De hørte høje skrig og så, da de kom nærmere, soldater, der truede med deres våben og knyttede næver ad det brændende hus. Det var formodentlig denne beskæftigelse, der var skyld i, at de ikke havde opdaget felukken.

Monck henvendte sig til en fisker og spurgte:

"Hvad er her på færde?"

"Min herre," svarede manden, der ikke kendte Monck på grund af den tykke kappe, hvori han var indhyllet, "det hus der beboedes af en fremmed, som soldaterne havde fattet mistanke til. De ville trænge ind til ham under påskud af at føre ham til lejren, men uden at lade sig forskrække af deres antal truede han den første, der satte foden over hans dørtærskel, med døden, og da en virkelig vovede at gøre det, strakte franskmanden ham til jorden med et pistolskud. De andre blev nu rasende som løver og fyrede over hundrede skud på huset; men franskmanden stod i læ bag muren, og hver gang nogen ville trænge ind gennem døren, blev han hilst af et skud af hans tjener, der skyder fortrinligt. Hver gang man truede vinduet, mødte man herrens pistoler. Syv mand er blevet på pladsen."

Fiskeren afbrødes af en ny salve mod huset og et nyt pistolskud, der besvarede denne salve og kastede den dristigste af angriberne til jorden. Soldaternes forbitrelse var på det højeste.

Branden tiltog imidlertid og røg og flammer hvirvlede om huset. D'Artagnan kunne ikke styre sig længere.

"Gudsdød!" sagde han med et skævt blik til Monck. "De er general og lader Deres soldater brænde huse af og myrde folk! og De ser ganske roligt til, mens De varmer Deres hænder ved ilden. Gudsdød! De er ingen mand!"

"Tålmodighed, min herre, tålmodighed!" sagde Monck smilende.

"Tålmodighed, tålmodighed, indtil den tapre adelsmand er blevet stegt, ikke sandt?"

Og han fo'r af sted.

"Bliv, min herre," sagde Monck i en bydende tone.

"Med disse ord gik han hen imod huset. En officer havde netop nærmet sig dette og sagde til den belejrede:

"Huset brænder og inden en time vil du være stegt. Det er tid endnu. Hvis du vil sige os, hvad du ved om general Monck, vil vi lade dig beholde livet. Svar, eller ved den hellige Patrick ...!"

"Førend jeg svarer, skal alle have fjernet sig," sagde franskmanden, "jeg vil alene begive mig til lejren; hvis ikke lader jeg mig dræbe."

"Torden og lynild!" brølede d'Artagnan, "det er jo Athos' stemme. Ah! I kanaljer!"

Og hans sværd fo'r ud af skeden.

Monck standsede ham og trådte selv frem. Derpå sagde han med lydelig stemme:

"Hallo! Hvad er her på færde? Digby, hvad er anledningen til denne ildebrand og al denne skrigen og støjen?"

"Generalen!" råbte Digby og tabte kården.

"Generalen?" gentog soldaterne.

"Nå, hvem har antændt denne ild?"

Soldaterne hang med hovedet.

"Hvorledes, jeg spørger, og man svarer mig ikke!" sagde Monck. "Jeg gør bebrejdelser, og man retfærdiggør sig ikke! Jeg tror, huset brænder endnu."

Øjeblikkelig sprang tyve mand frem og slukkede ilden med endnu større iver, end de et øjeblik i forvejen havde vist for at udbrede den. Men d'Artagnan var allerede kommet dem i forkøbet og havde sat en stige op til huset, råbende:

"Athos! Det er mig, mig, d'Artagnan, skyd mig ikke, kære ven."

Et par minutter efter trykkede han greven i sine arme.

Da ilden var slukket, kom soldaterne med Digby i spidsen hen til Monck.

"Undskyld os, general," sagde Digby. "Vi har kun handlet sådan af kærlighed til Deres Herlighed, som vi anså for fortabt."

"I er gale, mine herrer. Fortabt! En mand som jeg bliver ikke så let borte! Har jeg måske ikke lov til at tage bort uden først at spørge om tilladelse? Antager I mig måske for en cityborger? Skal en adelsmand, der er min ven og gæst, belejres i sit hus og trues med døden, blot fordi man nærer mistanke til ham? Gud fordømme mig, om jeg ikke lader dem, den brave adelsmand har skånet, skyde."

"General," sagde Digby med ynkelig stemme, "vi var otte og tyve, og deraf er de otte blevet på pladsen."

"Jeg giver hr. grev de la Fère tilladelse til at sende de tyve efter de otte," svarede Monck.

Og han gav Athos hånden.

"Og nu tilbage til lejren," fortsatte Monck. "Hr. Digby, De har arrest i en måned."

"General ..."

"Det vil lære Dem, min herre, en anden gang kun at handle efter mine ordrer."

Soldaterne fjernede sig slukørede.

"Og nu, da vi er alene," sagde Monck til Athos, "sig mig så, min herre, hvorfor De er blevet her og, skønt De havde Deres skib ..."

"Jeg ventede på Dem, general," svarede Athos. "Satte Deres Herlighed mig ikke stævne til om otte dage?"

D'Artagnan lånte Monck et veltalende blik, hvoraf denne så, at hans bortførelse ikke havde været et aftalt spil mellem disse to brave og loyale mænd. Men det vidste han allerede.

"Min herre," sagde han til d'Artagnan. "De havde fuldkommen ret. Lad mig tale et øjeblik med hr. grev de la Fère."

D'Artagnan gik hen til Grimaud for at sige goddag til ham.

Monck bad Athos føre ham op på hans værelse. Dette befandt sig i en jammerlig forfatning, for over et halvt hundrede kugler var gået gennem vinduerne og havde ødelagt væggene. Der fandtes dog et bord, et blækhus og alt, hvad man behøvede for at skrive. Monck tog en pen og skrev en eneste linje, hvorunder han satte sit navn. Derpå lagde han papiret sammen, forseglede brevet med sin ring og gav det til Athos med de ord:

"Min herre, gør mig den tjeneste at overbringe kong Charles den Anden dette brev og rejs straks, hvis intet holder Dem tilbage her."

"Og tønderne?" spurgte Athos.

"Fiskerne, som har bragt mig hertil, kan bringe dem ombord. Vær om muligt borte inden en time."

"Ja, general," sagde Athos.

"Hr. d'Artagnan!" råbte Monck ud af vinduet.

D'Artagnan skyndte sig op i stuen.

"Omfavn Deres ven og sig ham farvel, min herre, før han rejser til Holland."

"Til Holland?" udbrød d'Artagnan, "og jeg?"

"De kan gerne følge med ham, hvis De vil, min herre, men jeg beder Dem at blive," sagde Monck. "Vil De nægte mig denne bøn?"

"O, nej, general, jeg er ganske til Deres tjeneste."

D'Artagnan omfavnede Athos og fik netop tid til at sige ham farvel. Monck holdt øje med dem begge to. Efter at tønderne var kommet ombord og Athos havde indskibet sig, tog han den ganske fortumlede d'Artagnan ved armen og førte ham med sig til Newcastle.

Så snart Monck kom tilbage til lejren, modtog han det forslag, som Lambert aftenen i forvejen havde stillet, hvilket hans løjtnanter havde afslået under det påskud, at generalen var syg. Denne sammenkomst var hverken lang eller interessant. Lambert forlangte en trosbekendelse af sin rival, hvortil denne svarede, at han ikke havde anden mening end majoritetens. Lambert spurgte derpå, om det ikke ville være bedre at ende striden ved et forbund end ved et slag. Til at overveje dette forlangte Monck otte dage. Lambert kunne ikke afslå det, og dog var han, som han sagde, kommet for at sluge Moncks armé.

Da der altså intet blev afgjort i denne sammenkomst, begyndte den oprørske arme at foretrække den gode sag for den slette, og fra det øjeblik af hørte man i Lamberts armé kun tale om desertioner.

Monck gjorde den regning, at når der deserterede tusind mand om dagen, ville Lambert være færdig om tyve dage. Men desertionen tiltog i en langt højere grad, end Monck havde ventet, så at den til sidst steg til fire tusinde om dagen.

Da Lambert nu indså, at han ikke længere kunne holde stand i åben mark, valgte han det fornuftige parti at hæve sin lejr om natten og vende tilbage til London.

Monck, der nu var befriet for al frygt, marcherede mod London som sejrherre, og forøgede undervejs sin armé. Men

Monck kunne ikke marchere ind i London uden at fremkalde en borgerkrig. Derfor trak han tiden i langdrag.

Men pludselig, uden at nogen ventede det, lod han det militære parti forjage fra London, indkvarterede sig efter parlamentets ordre i City, midt imellem borgerne, og i det øjeblik, da borgerne opløftede skrig mod ham, da selv soldaterne anklagede deres anfører, befalede Monck, der nu følte sig sikker på at have majoriteten for sig, Rump-parlamentet, at det måtte nedlægge sin magt, hæve sessionen og vige pladsen for en regering, som det var alvor med. Monck afgav denne erklæring, støttet på halvtreds tusinde sværd, med hvilke samme aften under afsindige hurraråb fem hundrede tusinde af den gode stad Londons indvånere forenede sig.

Endelig i det øjeblik, da folket efter at have nydt sin triumf så sig om efter en herre, erfarede man, at et skib nylig havde forladt Haag, medførende Charles den Anden og hans lykke.

"Mine herrer," sagde Monck til sine officerer, "jeg drager den legitime konge i møde. Hvem, der elsker mig, følger mig!"

En umådelig jubel hilste disse ord, der bragte d'Artagnan til at skælve af glæde.

"Guds død," sagde han til Monck, "det er dristigt, min herre."

"De ledsager mig jo, ikke sandt?" spurgte Monck.

"Naturligvis, general. Men sig mig, jeg beder Dem, hvad stod der i det brev, De afsendte med Athos, jeg mener med grev de la Fère ... De ved nok ... den dag, vi kom hertil."

"Jeg har ingen hemmeligheder for Dem," svarede Monck, "jeg skrev følgende ord: *Sire, om seks uger venter jeg Deres Majestæt i Dover.*"

10. Audiensen

Kongen af England holdt med stor pragt sit indtog i Dover og derpå i London. Han havde sendt bud efter sine brødre og førte ligeledes sin moder og søster med sig. England havde så længe været overladt til sig selv, det vil sige til tyranniet og anarkiet, at kong Charles den Andens tilbagekomst, som englænderne kun kendte som en søn af den mand, hvis hoved de havde afhugget, var en fest for de tre kongeriger.

Blandt tilskuerne på gaderne var også d'Artagnan, og pludselig befandt han sig ansigt til ansigt med Athos.

"Athos!" råbte d'Artagnan, "De her?"

Og de to venner omfavnede hinanden.

"De her!" fortsatte musketeren, "hvorfor er De ikke mellem alle disse hofmænd, min kære greve? Hvorfor rider De, festens helt, ikke ved Hans genindsatte Majestæts venstre side, ligesom hr. Monck rider ved hans højre? I sandhed, jeg forstår mig hverken på Dem eller på den fyrste, der skylder Dem så meget."

"De er den samme spotter som altid, min kære d'Artagnan," svarede Athos. "Vil De da aldrig aflægge denne slemme fejl?"

"Men De hører jo ikke med til toget."

"Jeg hører ikke med til det, fordi jeg ikke har villet."

"Og hvorfor har De ikke villet?"

"Fordi jeg ikke er kongen af Frankrigs gesandt eller repræsentant, og fordi det ikke sømmer sig for mig at vise mig ved siden af en anden konge, som Gud ikke har givet mig til herre."

"For pokker! De kunne dog vise Dem ved siden af hans fader."

"Det var en anden sag, han stod i begreb med at dø –"

"Og dog forekommer det mig, at det, De har gjort for ham ..."

"Har jeg gjort, fordi det var min pligt at gøre det. Jeg kender ikke den unge mand. Jeg forsvarede faderen, der repræsenterede et for mig helligt princip, og jeg følte mig draget mod sønnen af sympati for det samme princip. For resten var faderen, som De vil mindes, en værdig kavaler, en ædel mand."

"Det er sandt, det var en brav, fortræffelig mand, hvis liv var sørgeligt, men som fik en smuk død."

"Nuvel, min kære d'Artagnan, denne konge tilsvor jeg i hans sidste time at bevare hemmeligheden om et depositum, der ved lejlighed skulle komme hans søn til nytte, den unge fyrste opsøgte mig og fortalte mig sin elendighed, uden at vide, hvilken tjeneste jeg kunne vise ham. Jeg gjorde da for Charles den Anden, hvad jeg havde lovet Charles den Første, det er det hele. Hvad bryder jeg mig om, enten han viser sig erkendtlig eller ej. Det er mig selv, jeg har bevist en tjeneste ved at befri mig for dette ansvar, ikke ham."

"Jeg har altid sagt," svarede d'Artagnan med et suk, "at uegennyttighed er den smukkeste ting i verden."

"Men," fortsatte Athos, "De befinder Dem jo i samme situation som jeg, min kære ven. Hvis jeg har forstået Dem rigtigt, er De blevet rørt af den unge mands ulykker, hvilket er smukkere gjort af Dem end af mig, for jeg havde en pligt at opfylde, mens De ikke skyldte martyrens søn noget. De har ene og alene ladet Dem lede af Deres gode hjerte, hvilket De har trods Deres tilsyneladende skepticisme og sarkastiske ironi."

"Athos, Athos," mumlede d'Artagnan tankefuld, "jeg har tidligere sagt, at den dag, De prædiker, vil jeg gå i kirke; den dag, De siger mig, at der findes et Helvede, vil blive bange for den evige ild. De er bedre end jeg, eller rettere sagt bedre end hele verden, og jeg anerkender kun én fortjeneste hos mig selv, nemlig den, at jeg ikke er jaloux. Ellers har jeg, Gud fordømme mig, som englænderne siger, alle andre fejl."

"Jeg kender ingen, der opvejer d'Artagnan," svarede Athos. "Men vi er nu kommet til det hus, hvor jeg bor; vil De ikke gå med op, min ven?"

"Men det er jo gæstgiverstedet La Corne de Cerf, hvis jeg ikke ser fejl," bemærkede d'Artagnan.

"Jeg har valgt det med forsæt, min ven, for jeg holder af gamle bekendte, jeg holder af at sidde på den samme plads, hvor jeg udmattet og fortvivlet havde kastet mig, da De den 31. januar om aftenen kom tilbage."

"Efter at have opdaget den maskerede bøddels bolig? Ja, det var en frygtelig dag."

"Kom med," sagde Athos, afbrydende ham.

De trådte ind i den fordums gæstestue. Gæstgiverstedet i almindelighed, og denne stue i særdeleshed var undergået store forandringer; musketerernes gamle vært havde, efter at have samlet sig formue nok, lukket butikken og gjort den omtalte stue til pakkammer for kolonialvarer. Det øvrige hus udlejede han derimod møbleret til fremmede.

"Det er elleve år siden!" udbrød d'Artagnan. "Det forekommer mig at være et helt århundrede siden."

"Og mig kun en dag," bemærkede Athos. "De gør Dem intet begreb om, min ven, hvor det glæder mig at have Dem her,

trykke Deres hånd, kaste sværd og dolk langt bort, og uden uro drikke denne flaske sherry. Min glæde ville være fuldstændig, hvis vore to venner sad her på de ledige pladser, og Raoul, min højtelskede Raoul, betragtede os med sine store glimrende og blide øjne."

"Ja, ja," sagde d'Artagnan, "det er sandt, det er en behagelig tanke at kunne smile her, hvor vi har svævet i en sådan angst for, at hr. Mordaunt hvert øjeblik kunne træde ind ad døren."

I det samme åbnedes døren og d'Artagnan kunne trods sit mod ikke undertrykke en let gysen.

Athos forstod ham og sagde smilende:

"Det er vor vært, der kommer med et brev til mig."

Athos brækkede smilende brevet.

"Ah!" udbrød han, "et brev fra Parry."

"O!" råbte d'Artagnan, "læs højt, min ven, læs højt. Det indeholder sikkert nyheder."

Athos rystede på hovedet og læste:

> Det har gjort kongen meget ondt, at han ikke i dag har set Dem ved sin side under indtoget. Hans Majestæt pålægger mig at bringe ham i Deres erindring. Hans Majestæt venter Deres Herlighed i aften i Saint James mellem klokken ni og elleve.
>
> Jeg er med den største højagtelse Deres Herligheds ydmygste og lydigste tjener,
>
> *Parry.*

"Ser De, min kære d'Artagnan," sagde Athos, "man skal ikke tabe troen på kongerne."

"De har i alt fald ingen grund til at gøre det," svarede d'Artagnan.

"O, min kære ven," fortsatte Athos, som det bitre i d'Artagnans svar ikke var undgået, "tilgiv mig. Skulle jeg mod min vilje have såret min bedste kammerat?"

"De er ikke rigtig klog, Athos, og for at vise Dem, at jeg ikke føler mig fornærmet, vil jeg følge Dem lige til slottet, lige til døren. Lad os gå, min ven, det vil blive en behagelig spadseretur. I forbigående skal jeg vise Dem Moncks hus, hvor jeg bor, det er på min ære et smukt hus, for, som De ved, er det mere indbringende at være general i England end marskal i Frankrig."

Athos lod sig trække med, ganske bedrøvet over d'Artagnans forstilte munterhed.

Hele byen var på benene, hvert øjeblik stødte de to venner på entusiaster, der i deres begejstringsrus opfordrede dem til at råbe: Leve den gode kong Charles! D'Artagnan brummede over det, hvorimod Athos smilede ad disse opfordringer. På denne måde nåede de til Moncks hus, som man måtte forbi for at komme til Saint James Palace.

D'Artagnan skred foran sin ven ind ad porten på Moncks hus.

"Jeg vil lægge min pung fra mig," sagde han, "for hvis De så meget omtalte londonske lommetyve i trængslen skulle frastjæle mig mine stakkels par skilling, ville jeg ikke kunne komme tilbage til Frankrig. Vent blot et sekund, kære ven, så skal jeg være hos Dem igen. Jeg ved, at De længes efter at indfinde Dem på højere steder for at modtage Deres belønning, men tro mig, jeg længes ikke mindre efter at nyde Deres glæde … vent blot et øjeblik."

D'Artagnan var allerede kommet ind i forhallen, da en mand, halvt tjener og halvt soldat, der indtog en portners stilling hos Monck, standsede vor musketer og tiltalte ham således på engelsk:

"Undskyld mig, mylord d'Artagnan."

"Nå, hvad er der nu på færde?" spurgte denne. "Jager generalen mig måske også på døren? ... Det manglede blot, at han også skulle give mig løbepas!"

Disse ord blev sagt på fransk, og ikke forstået af den, de blev henvendt til, som kun talte en blanding af engelsk og skotsk.

Englænderen viste d'Artagnan et brev og sagde:

"*From the general.*"

"Godt, det er sikkert nok mit rejsepas," sagde gascogneren. "Skal jeg læse det, Athos?"

"De kunne muligvis tage fejl," svarede Athos, "ellers kender jeg ikke andre retskafne folk end De og jeg."

D'Artagnan trak på skuldrene og åbnede brevet, mens den flegmatiske englænder holdt en stor lygte hen til ham, for at han bedre kunne se at læse.

"Nå, hvad går der af Dem?" spurgte Athos, da han så den forandring, der foregik i den læsendes ansigt.

"Se her, læs selv," svarede musketeren.

Athos tog brevet og læste:

> Hr. d'Artagnan!
>
> Kongen har meget beklaget, at De ikke var fulgt med hans eskorte til Saint Paul. Kongen siger, at De har slået hånden af ham, ligesom De gør ved mig, min kære løjtnant. Der er kun én måde at gøre det godt på igen. Hans Majestæt venter mig klokken ni i Saint James. Vil De indfinde Dem

der på samme tid som jeg? Hans Majestæt har fastsat denne tid til den audiens, som han nådigst tilstår Dem.

Brevet var fra Monck.

"Nå!" udbrød Athos med en mildt bebrejdende stemme, da d'Artagnan havde læst brevet.

"Nåda!" svarede d'Artagnan rød af glæde. "Charles den Anden modtager altså Monck klokken ni og mig vil han se samtidig. Det er en stor audiens, en sådan, som vi i Louvre kalder en uddeling af hoffets vievand. Lad os stille os under tagrenden, min ven."

Athos svarede intet, og begge skyndte sig nu til paladset Saint James, som mængden endnu omringede for gennem vinduerne at få et glimt at se af hoffolkenes skygger og af kongen. Klokken slog otte, da de to venner tog plads i det af hofmænd og audienssøgende opfyldte galleri. Alle skottede til deres simple, udenlandske dragter og betragtede deres ædle ansigter, hvori der lå så megen karakter. Athos og d'Artagnan gav sig, efter med et blik at have taget forsamlingen i øjesyn, til at tale med hinanden.

Pludselig hørtes en stærk larm i den yderste ende af galleriet. Det var general Monck, der kom, ledsaget af en snes officerer, der bejlede til et smil af ham, for dagen før havde han endnu været Englands herre og man spåede familien Stuarts genindsætter på tronen en glimrende fremtid.

Pludselig gik døren til den unge konges kabinet op og Charles kom til syne.

"God aften, mine herrer," sagde han. "Er general Monck her?"

"Her er jeg, sire," svarede den gamle general.

Charles ilede hen til ham og greb ivrigt hans hænder.

"General," sagde kongen højt, "jeg har i dette øjeblik underskrevet Deres bestalling som hertug af Albemarle, og det er min hensigt, at ingen skal være Deres ligemand i magt og rigdom i dette rige, hvor ingen med undtagelse af den ædle Montrose har lignet Dem i loyalitet, mod og talent. Mine herrer, hertugen er kommanderende general over vore armeer til lands og til vands. Gør ham Deres opvartning som sådan."

Pludselig fik kongen øje på Athos og d'Artagnan.

"Ah, mine franskmænd!" udbrød han med den sorgløse munterhed, som han trods al modgang og alle sorger havde beholdt; "franskmændene, min trøst!"

Athos og d'Artagnan bukkede.

"Hertug, før disse herrer ind i mit studereværelse. Jeg er til Deres tjeneste, mine herrer," tilføjede han på fransk.

Derpå afskedigede han hurtigt sit hof og vendte tilbage til sine franskmænd, som han kaldte dem.

"Hr. d'Artagnan," sagde han, da han trådte ind i sit kabinet, "det glæder mig at se Dem igen."

"Sire," svarede d'Artagnan, "jeg føler en ubeskrivelig glæde over at kunne hilse Deres Majestæt i Deres palads Saint James."

"De har villet vise mig en meget stor tjeneste, min herre, hvorfor jeg er i en taknemmelighedens gæld til dem. Hvis jeg ikke frygtede for at gribe ind i vor kommanderende generals rettigheder, ville jeg tilbyde Dem en eller anden til Deres fortjenester passende post om min person."

D'Artagnan bukkede dybt og svarede:

"Så ville jeg have den sorg at måtte afslå Deres Majestæts nådige tilbud, for da jeg forlod kongen af Frankrigs tjeneste, gav jeg min fyrste det løfte ikke at tjene nogen anden konge."

"Så lad os ikke tale mere om det," sagde kongen og vendte sig om til Athos.

Og han forlod d'Artagnan, der følte sig på det smerteligste skuffet.

"Jeg sagde det nok," mumlede musketeren, "ord! hofvievand! Kongerne har altid et mærkværdigt talen for at tilbyde os, hvad de ved, vi ikke vil modtage, og at vise sig ædelmodige uden at risikere. Nar! … tredobbelt nar, som jeg var, at jeg et øjeblik kunne håbe."

Charles havde imidlertid grebet Athos' hånd.

"Greve," sagde han, "De har været en anden fader for mig. Skønt den tjeneste, De har vist mig, ikke kan betales, har jeg dog tænkt på en belønning til Dem. Min fader gjorde Dem til ridder af hosebåndsordenen, en orden, som ikke alle Europas konger kan bære. Dronningen har udnævnt Dem til ridder af helligåndsordenen, en ikke mindre berømt orden. Jeg føjer nu hertil denne gyldne vlies, der er blevet mig sendt af kongen af Frankrig, hvem kongen af Spanien, hans svigerfader, i anledning af hans bryllup havde givet to. Men til gengæld har jeg en tjeneste at udbede mig af Dem."

"Sire," stammede Athos forvirret, "at give mig den gyldne vlies! når kongen af Frankrig er den eneste i mit land, der nyder denne udmærkelse!"

"Jeg vil, at De i Deres fædreland og over alt skal stå lige med alle dem, der er blevet hædrede med deres suveræners nåde," svarede Charles og tog ordenskæden af sin hals, "og jeg er vis på, at min fader smiler til mig fra sin himmel."

"Det er dog besynderligt," mumlede d'Artagnan, mens hans ven knælende modtog den glimrende orden af kongen, "det er

dog utroligt, at jeg altid har set lykken regne på alle dem, jeg omgikkes, og at der aldrig er faldet en dråbe på mig. Hvis man var skinsyg, var det på min ære til at rive håret ud af hovedet over."

Athos rejste sig atter op, hvorpå Charles omfavnede ham kærligt.

"General," sagde han til Monck, men standsede straks og tilføjede smilende, "om forladelse, jeg mente hertug ... ser De, grunden til, at jeg tager fejl, er den, at ordet hertug er alt for kort for mig ... jeg har søgt at finde en længere titel ... Jeg ville helst se Dem så nær min trone, at jeg kunne sige til Dem ligesom til Louis den Fjortende: Broder. – O, nu har jeg det. De vil næsten blive min broder, for jeg gør Dem til vicekonge over Irland og Skotland, min kære hertug ... på denne måde vil jeg i fremtiden ikke tage fejl."

Hertugen greb kongens hånd, men uden begejstring, uden glæde, som han gjorde alt. Imidlertid *var* han blevet rørt over denne sidste gunstbevisning. Charles havde holdt meget klogt hus med sin ædelmodighed og givet hertugen tid til at ønske ... skønt han ikke havde kunnet ønske så meget, som man gav ham.

"Gudsdød!" brummede d'Artagnan, "det er til at blive gal over!"

Og han vendte sig om med en så komisk ærgerlig mine, at kongen ikke kunne lade være med at smile.

Monck lavede sig til at forlade kabinettet.

"Hvad for noget, min trofaste," sagde kongen til hertugen, "vil De gå?"

"Ja, hvis Deres Majestæt ikke har noget imod det, for jeg er i sandhed meget træt ... dagens bevægelse har anstrengt mig, jeg trænger til hvile."

"Men," fortsatte kongen, "jeg vil da ikke håbe, at De vil gå uden hr. d'Artagnan?"

"Hvorfor, sire?" udbrød den gamle kriger.

"De ved nok selv hvorfor," svarede kongen.

Monck så forbavset på Charles.

"Jeg beder Deres Majestæt om forladelse," sagde han, "men jeg ved ikke, hvad De mener."

"Det er muligt; men hvis De har glemt det, så har hr. d'Artagnan ikke."

Nu var det musketerens tur til at sætte et forbavset ansigt op.

"Nå, hertug," blev kongen ved, "bor De ikke sammen med hr. d'Artagnan?"

"Jo, sire, jeg har den ære at huse hr. d'Artagnan."

"Har De fået dette indfald af Dem selv?"

"Ja, sire."

"Godt, men det burde egentlig være omvendt ... for fangen bor altid hos sin overvinder."

Monck blev blodrød.

"Ja, det er sandt," sagde han, "jeg er hr. d'Artagnans fange."

"Naturligvis, Monck, eftersom De ikke endnu har løskøbt Dem, men bryd Dem ikke om det, det er mig, der har berøvet hr. d'Artagnan Dem, og det er altså også mig, der betaler Deres løsepenge."

D'Artagnans øjne fik atter deres muntre, spillende udtryk, for der begyndte at gå et lys op for gascogneren. Charles gik hen imod ham.

"Generalen," sagde han, "er ikke rig og ville ikke kunne betale Dem, hvad han er værd. Hvad mig angår, da er jeg sikkert rigere, men nu, da han er hertug, og om ikke just konge, så dog næsten konge, er han en sum værd, som jeg måske heller ikke ville kunne betale. Skån mig derfor, hr. d'Artagnan, hvor meget skylder jeg Dem?"

Henrykt over den vending, sagen havde taget, men fuldkommen herre over sig selv, svarede d'Artagnan:

"Sire, Deres Majestæt skal ikke være urolig. Da jeg havde den ære at tage Hans Herlighed til fange, var han kun general, og altså skylder han mig kun generalsløsepenge. Men hvis generalen vil give mig sit sværd, vil jeg anse mig for fuldkommen betalt, for der er intet i hele verden uden generalens sværd, der er så meget værd som han selv."

"*Odds-fish!* som min fader sagde," udbrød Charles, "det var galant sagt, ikke sandt, hertug?"

"Jo, sire," svarede hertugen, "det var det på min ære."

Og med disse ord trak han sit sværd.

D'Artagnan modtog med stolthed det sværd, der nylig havde skabt en konge.

"Hvordan!" udbrød Charles den Anden, "det sværd, der har skaffet mig min trone, skulle komme ud af landet og ikke en gang i tiden figurere blandt min krones klenodier. Nej, ved min sjæl! det skal ikke ske. Løjtnant d'Artagnan, jeg giver to hundrede tusinde livres for dette sværd. Er det for lidt, så sig mig det."

"Det er alt for lidt, sire," svarede d'Artagnan med uforlignelig alvor. "For det første vil jeg ikke sælge det, men Deres Majestæts ønske er en lov for mig, og jeg adlyder altså. Den agtelse, jeg

skylder den berømte kriger, der hører mig, nøder mig imidlertid til at vurdere mit sejrspant en tredjedel højere. Jeg forlanger altså tre hundrede tusinde livres for sværdet, hvis ikke giver jeg Deres Majestæt det for intet."

Og ved at tage kården ved spidsen rakte han den til kongen.

Charles brast i skoggerlatter, gik hen til et bord, tog en pen og skrev en anvisning på skatkammeret på tre hundrede tusinde livres.

D'Artagnan modtog den, vendte sig om til Monck og sagde med største alvor:

"Jeg ved godt, at jeg har forlangt alt for lidt, men tro mig, hr. hertug, jeg vil hellere dø end anses for pengegrisk."

Kongen lo atter af fuld hals.

"De må besøge mig, førend De rejser, chevalier," sagde han. "Og De, greve," tilføjede Charles, og vendte sig om til Athos, "De må også komme igen, for jeg har et vigtigt hverv at betro Dem. Deres hånd, hertug!"

Monck trykkede kongens hånd.

"Farvel, mine herrer," sagde Charles, og rakte hånden til de to franskmænd, der ærbødigt kyssede den.

11. Atter i Frankrig

Dagen efter modtog kong Charles atter de to franskmænd i audiens, og Athos fik en vigtig skrivelse med til kongen af Frankrig.

De blev begge forestillet for kongens søster, madame Henriette, og for den unge hertug af Buckingham, der blev meget bevæget ved at se de mænd, der havde gjort hans fader så store tjenester.

Efter endnu en gang at have modtaget kongens tak for deres kække handlinger, forlod de to venner England for at rejse tilbage til Frankrig.

Ved ankomsten til Paris begav d'Artagnan sig til Planchet for at dele udbyttet på den aftalte måde. Athos begav sig til kongen af Frankrig.

I et stort værelse i Palais-Royal, der var betrukket med mørkt fløjl, som fremhævede de forgyldte rammer om de mange prægtige malerier, var den samme aften, vore to franskmænd var ankommet, hele hoffet forsamlet hos hr. de Mazarin, der gav et spilleparti for kongen og dronningen.

Et lille skillerum adskilte tre i værelset anbragte borde. Ved det ene af disse borde sad kongen og de to dronninger. Louis den Fjortende, der sad lige over for sin kone, den unge dronning Marie Theresia, smilte til hende med et udtryk af virkelig lykke. Anna af Østrig spillede med kardinalen, og

hendes svigerdatter hjalp hende, når hun ikke smilte til sin gemal. Hvad angår kardinalen, der lå ned og som så meget anstrengt og svag ud, da spillede grevinden af Soissons for ham. Han fulgte hele tiden spillet med et blik, hvori begærlighed stod at læse.

Kardinalen havde ladet sig sminke af Bernouin, men da sminken kun var blevet siddende på kindbenene, trådte det øvrige ansigts sygelige bleghed så meget desto mere frem. Kun øjnene havde en mere levende glans, og på disse den syges øjne fæstede kongen, dronningerne og hoffolkene fra tid til anden urolige blikke.

Sagen var nemlig den, at signor Mazarins øjne var de to mere eller mindre glimrende stjerner, i hvilke det syttende århundredes Frankrig hver aften og morgen læste sin skæbne.

Man passiarede sammen. Ved det første bord spejlede kongens unge broder Philippe, hertug af Anjou, sit smukke ansigt i et lommespejl. Hans favorit chevalier de Lorraine lænede sig til prinsens stol og hørte med en hemmelig misundelse på grev de Guiche, Philippes anden favorit, der i velvalgte talemåder berettede den eventyrlige kong Charles den Andens forskellige lykkeomskiftelser. Lidt efter lidt interesserede den ulykkelige konges skæbne i den grad tilhørerne, at spillet gik i stå, endog ved det kongelige bord, og at den unge konge, hensunken i tanker og uden tilsyneladende at lægge mærke til det, lyttede til denne af grev de Guiche med levende farver skildrede Odyssé.

Grevinden af Soissons afbrød fortælleren.

"Tilstå kun, greve, at De pynter på historien," sagde hun.

"Jeg gentager lige så trofast som en papegøje, Madame, Historien, således som forskellige englændere har fortalt mig den. Jeg må endog til min skam tilstå, at jeg er nøjagtig som en kopi."

"Charles den Anden måtte være død, hvis han havde gået alt det igennem."

Louis den Fjortende løftede sit stolte hoved i vejret og sagde med en stemme, der endnu røbede det frygtsomme barn:

"Madame, hr. kardinalen vil kunne sige Dem, at det i min mindreårighed stod slet til med Frankrigs affærer, og at jeg, hvis jeg havde været stor nok til at føre sværdet, undertiden måtte have kæmpet for min aftensmad."

"Deres Majestæt overdriver, Gud være lovet," svarede kardinalen, der talte for første gang. "Deres aftensmad er altid blevet tilberedt på samme tid som Deres tjeneres."

Kongen rødmede.

"I dette øjeblik," sagde grev de Guiche, "må den ulykkelige fyrstes skæbne være afgjort. Hvis Monck har bedraget ham, er han fortabt. Fængsel, måske døden vil da ende, hvad landflygtighed, slag og ulykker har begyndt."

Mazarin rynkede panden.

"Er det ganske sikkert," spurgte Louis den Fjortende, "at Hans Majestæt Charles den Anden har forladt Haag?"

"Aldeles sikkert, Deres Majestæt," svarede den unge mand. "Min fader har fået brev, hvori de nærmere omstændigheder meget udførligt meddeles. Man ved endog, at kongen er landet i Dover. Nogle fiskere har set ham sejle ind i havnen, men udfaldet er endnu en hemmelighed."

"Jeg ville ønske, jeg kendte udfaldet," sagde Philippe utålmodigt. "De ved det vel, min broder ..."

Louis den Fjortende rødmede atter.

"Spørg hr. kardinalen," svarede han i en tone, der fik Mazarin, Anna af Østrig og alle andre tilstedeværende til at se op.

"Det vil med andre ord sige, min søn," faldt Anna af Østrig ham leende i talen, "at kongen ikke ønsker, at der tales om statsanliggender udenfor statsrådet."

Philippe bukkede dybt og smilede til sin broder og moder.

Men Mazarin så, at der i et hjørne af stuen dannede sig en gruppe, og frygtede for, at hertugen af Orleans samt grev de Guiche og chevalier de Lorraine, da de ikke turde tale højt, let kunne hviske mere end godt var. Han lånte dem mistroiske og urolige blikke og opfordrede Anna af Østrig til at forstyrre dette koncilium, da Bernouin pludselig løftede tæppet i vejret, trådte hen til sengen og hviskede sin herre i øret:

"Et sendebud fra Hans Majestæt kongen af England, Deres Nåde."

Mazarin kunne ikke undertrykke en let bevægelse, som kongen bemærkede. For at undgå at være indiskret rejste Louis den Fjortende sig straks op, trådte hen til Hans Eminence og ønskede ham godnat.

"Lad selskabet lidt efter lidt trække sig tilbage," hviskede Mazarin til Louis, "og tilstå mig nogle minutter. Jeg har en sag af vigtighed at tale med Deres Majestæt om i aften."

Alle rejste sig og skød med megen larm stolene tilbage.

"Og dronningerne?" spurgte Louis den Fjortende.

"Ja, og hr. hertugen af Anjou," sagde kardinalen.

Hans Eminence havde imidlertid ikke tabt sine konspiratører af syne.

"Hr. grev de Guiche," sagde han med honningsød stemme, mens han bag gardinerne, der var blevet trukket for og skjulte sengen, iførte sig den slåbrok, som Bernouin rakte ham.

"Her er jeg, Deres Nåde," svarede den unge mand og trådte nærmere.

"Tag mine kort, De har lykken med Dem ... vind mig nogle penge fra disse herrer."

"Ja, Deres Nåde."

Den unge mand satte sig ved bordet, hvorfra kongen fjernede sig for at tale med dronningerne.

Da kardinalen kom ind i sit kabinet, traf han der grev de la Fère, som ventede på ham, fortabt i beskuelsen over en meget smuk Rafael.

Hans Eminence trådte sagte ind og tog efter sædvane grevens ansigt skarpt i øjesyn for at gætte sig til, hvem han havde for sig og hvad man ville ham.

Men denne gang blev Mazarin skuffet. Han læste aldeles intet i Athos' ansigt, ikke en gang den ærbødighed, som han plejede at læse i alles ansigter.

"De bringer bud fra England?" spurgte han.

"Fra Hans Majestæt kongen af England, ja, Deres Eminence."

"De taler meget rent fransk af en englænder at være, min herre," sagde Mazarin nådigt.

"Jeg er ingen englænder, men franskmand, hr. kardinal," svarede Athos.

"Det er besynderligt, at kongen af England vælger franskmænd til sine gesandter, det er et godt varsel ... Deres

navn, min herre, om jeg tør være så fri?"

"Grev de la Fère," svarede Athos og bukkede mindre dybt, end ceremoniellet og den almægtige ministers stolthed fordrede.

Mazarin trak på skuldrene, som om han ville sige: Jeg kender ikke dette navn.

Athos forandrede ikke en mine.

"Og De er kommet, min herre," fortsatte Mazarin, "for at meddele mig ..."

"Jeg er sendt af Hans Majestæt kongen af Storbritannien for at melde kongen af Frankrig ..."

Mazarin rynkede panden.

"Melde kongen af Frankrig," fortsatte Athos koldblodigt, "Hans Majestæt Charles den Andens lykkelige genindsættelse på hans fædres trone."

Mazarin kendte menneskene alt for godt til ikke i Athos' kolde, næsten stolte høflighed at se et tegn på et fjendtligt sindelag, der ikke var den almindelige temperatur i det drivhus, der kaldtes hoffet.

Athos var klædt i sort med simpelt sølvbroderi. Han bar helligåndsordenen, hosebåndsordenen og den gyldne vlies, tre så store ordener, at kun en konge eller en skuespiller kunne bære dem alle på en gang.

Mazarin søgte længe i sin hukommelse for at komme på det navn, som dette ansigt bar, men var ikke heldig i så henseende.

"Jeg vidste," sagde han til sidst, "at der ville komme et bud til mig fra England."

Og han satte sig ned og afskedigede Bernouin og Brienne, hvilken sidste i sin egenskab af sekretær lavede sig til at føre pennen.

"De har vel en fuldmagt?" spurgte Mazarin kort.

"Ja ... Deres Nåde."

Det sidste ord havde ondt ved at komme over Athos' læber.

Athos fremtog en depeche. Kardinalen rakte hånden ud efter den.

"Om forladelse, Deres Nåde," sagde Athos, "men min depeche er til kongen."

"Da De er franskmand, min herre, må De vide, hvilken betydning en førsteminister har ved det franske hof."

"Der var en tid," svarede Athos, "da jeg virkelig bekymrede mig om, hvad førsteministre betyder, men jeg har allerede for flere år siden fattet den beslutning kun at forhandle med kongen."

"I så fald, min herre," svarede Mazarin, der begyndte at blive vred, "vil De hverken få kongen eller ministeren i tale."

Med disse ord rejste han sig. Athos stak atter depechen i lommen, bukkede ceremonielt og gjorde et skridt hen imod døren.

"Ah!" udbrød Mazarin pludselig og slog sig for panden, "nu husker jeg ham."

Athos så forbavset på ham.

"Jo, det er ham," fortsatte kardinalen, idet han betragtede Athos, "det er ganske rigtigt ham ... nu kender jeg Dem igen, min herre. Ah! *diavolo!* nu forundrer jeg mig ikke mere."

"I sandhed," svarede Athos smilende, "det forbavser mig, at Deres Eminence med sin glimrende hukommelse ikke for længe siden har genkendt mig."

"Altid trodsig og utilfreds ... hr. ... hr. ... Hvad var det nu, De kaldte Dem? Vent lidt Navnet på en flod ... Potamos ... nej ...

navnet på en ø ... Naxos ... nej, *per Jove* ... navnet på et bjerg ... Athos! Nu har jeg det! Det glæder mig at se Dem igen, og at jeg ikke længere er i Rueil, hvor De med Deres fordømte kammerater ordentlig lod mig bøde ... Fronde! altid Fronde! forbandede Fronde! Men det forbavser mig for resten, hr. ... Athos ... at en frondør som De har påtaget Dem en mission til Mazarin, som man sagde i den gode gamle tid."

Og Mazarin brast i en latter, som ofte afbrødes af en skarp hoste.

"Jeg har ikke påtaget mig en mission til andre end kongen af Frankrig, hr. kardinal," svarede greven igen noget mindre stolt, for han mente allerede at have så mange fordele, at han gerne kunne vise sig mådeholden.

"Det er imidlertid nødvendigt, hr. frondør," sagde Mazarin muntert, "at den forretning, De har påtaget Dem, må gå gennem mine hænder ... lad os ikke spilde den kostbare tid ... nævn mig betingelserne."

"Jeg har haft den ære at forsikre Deres Eminence, at kun Hans Majestæt Charles den Andens brev indeholder oplysninger om hans ønske."

"Hør! De er latterlig med Deres halsstarrighed, hr. Athos. Man ser godt, at De har omgåedes med puritanerne derovre. Jeg kender Deres hemmelighed bedre end De, og De har måske handlet urigtigt i ikke at tage noget hensyn til en meget gammel og meget lidende mand, der har arbejdet meget i sit liv og kækt forsvaret sine ideer, ligesom De Deres ... De vil intet sige? godt; De vil ikke meddele mig Deres brev? ... ypperligt. Følg med mig ind i mit sovekammer, så skal De få kongen i tale ... Blot et ord endnu: Hvem har givet Dem det gyldne vlies?

Jeg mindes, at det blev fortalt om Dem, at De havde hosebåndsordenen, men det gyldne vlies har jeg ikke vidst ..."

"I anledning af Hans Majestæt Louis den Fjortendes formæling sendte Spanien for kort tid siden kong Charles den Anden en bestalling *in blanco* for en ridder af det gyldne vlies; Charles den Anden har udfyldt denne med mit navn."

Mazarin rejste sig op og støttende sig til Bernouins arm vendte han tilbage til sit sovekammer i samme øjeblik, som hr. prinsen blev meldt. Prinsen af Condé, den første prins af blodet, sejrherren fra Rocroi, Lens og Nordlingen, trådte virkelig ind til monsignor Mazarin, fulgt af sine kavalerer, og han var i færd med at komplimentere kongen, da førsteministeren løftede dørforhænget i vejret.

Athos fik netop tid til at bemærke Raoul, der trykkede grev de Guiches hånd, og til at sende ham et smil for hans ærbødige hilsen.

Han bemærkede ligeledes kardinalens strålende ansigt, da denne så på bordet en uhyre masse guld, som grev de Guiche havde vundet, efter at Hans Eminence havde betroet ham sine kort. Han glemte aldeles ambassadøren, ambassaden og prinsen og tænkte kun på guldet.

"Hvorledes!" udbrød oldingen, "er alt dette gevinst?"

"Ja, der er omtrent halvtreds tusinde daler, Deres Nåde," svarede grev de Guiche og rejste sig. "Vil Deres Eminence selv indtage sin plads, eller skal jeg blive ved?"

"Nej, nej! De er en nar! De vil tabe alt igen, hvad De har vundet."

"Deres Nåde," sagde prinsen af Condé bukkende.

"God aften, hr. prins," sagde ministeren skødesløst, "det er meget smukt af Dem at besøge en syg ven."

"En ven!" mumlede grev de la Fère forbavset.

Mazarin gættede frondørens tanker, for han smilede triumferende til ham og sagde derpå henvendt til kongen:

"Sire, jeg har den ære at forestille Deres Majestæt hr. grev de la Fère, Hans britanniske Majestæts ambassadør ... statssager, mine herrer," tilføjede han derpå, idet han med en håndbevægelse afskedigede de tilstedeværende, der med prinsen af Condé i spidsen listede sig ud af værelset blot på et tegn af Mazarin.

Philippe af Anjou og dronningen gjorde ligeledes mine til at gå deres vej.

"Familieaffærer," sagde Mazarin hurtigt og opfordrede dem ved et blik til at blive siddende. "Herren, som De her ser, er overbringer af et brev til kongen, hvori Charles den Anden, der atter har taget tronen fuldstændig i besiddelse, anholder om en forening mellem Monsieur, kongens broder, og mademoiselle Henriette, Henri den Fjerdes datterdatter ... hav den godhed at overrække kongen Deres kreditiv, hr. greve."

Athos var et øjeblik nær ved at tabe næse og mund. Hvordan kunne ministeren kende indholdet af et brev, der ikke et eneste øjeblik havde været ude af hans hænder? Som altid herre over sig selv rakte han imidlertid sin depeche til den unge kong Louis den Fjortende, der rødmende modtog den.

En højtidelig tavshed herskede i kardinalens kammer, der kun afbrødes af klangen af guldet, som Mazarin, mens kongen læste brevet, gemte i et skrin.

12. Hr. Mazarin viser sig fra den ødsle side

Kardinalen havde ikke ladet ambassadøren meget tilbage at fortælle. Imidlertid havde ordet restauration frapperet kongen, og idet han vendte sig til greven, som han siden hans indtrædelse ufravendt havde betragtet, sagde han:

"Min herre, vær så god at give os nogle nærmere oplysninger om sagernes stilling i England. De kommer lige derfra, De er franskmand, og de ordener, jeg ser glimre på Deres bryst, røber, at De er en mand af fortjeneste og stand."

"Herren," sagde kardinalen og vendte sig til dronningemoderen, "er en af Deres Majestæts gamle tjenere, hr. grev de la Fère."

Anna af Østrig var glemsom som en dronning, hvis liv har været en afveksling af gode og stormfulde dage. Hun så først på Mazarin og derefter på Athos med et spørgende blik.

"Herren," vedblev kardinalen, "var en af Trévilles musketerer, i salig kongens tjeneste ... herren er godt kendt i England, hvor han har gjort flere rejser til forskellige tider, han er en undersåt af overordentlig store fortjenester."

Disse ord alluderede til alle de minder, som Anna af Østrig altid skælvede for at genopvække. England var det samme som hendes had til Richelieu og hendes kærlighed til Buckingham.

Disse ord havde stor virkning, for de gjorde alle de kongelige personer tavse, der med meget forskellige følelser gav sig til at

tænke på de hemmelighedsfulde år, som de unge ikke havde oplevet, og de gamle troede glemte for stedse.

"Tal, min herre," sagde Louis den Fjortende, som først fattede sig.

"Ja, tal," tilføjede Mazarin, som det lille ondskabsfulde udfald mod Anna af Østrig havde gengivet hans energi og munterhed.

Athos fortalte nu, hvordan en kæk franskmand havde bortført general Monck til Haag og om Moncks møde med Charles den Anden, og hvordan en anden franskmand havde hjulpet kongen til den million, der var gemt i Newcastle. Philippe klappede begejstret i hænderne, mens den mere satte Louis den Fjortende vendte sig om til greven og sagde:

"En af mine adelsmænd kendte hemmeligheden med denne million og bevarede den?"

"Ja, sire."

"Og denne adelsmand er?"

"Deres tjener," svarede Athos ligefremt.

En bifaldsmumlen hørtes. Selv Mazarin løftede hænderne i vejret.

"Min herre," sagde kongen, "jeg skal bestræbe mig for at finde en måde at belønne Dem på."

Athos gjorde en bevægelse.

"O, nej, ikke for Deres retskaffenhed, det ville naturligvis krænke Dem at blive betalt for dén; men jeg skylder Dem en belønning, fordi De har del i min broder Charles den Andens genindsættelse."

"Bestemt!" bemærkede Mazarin.

"Men er det også sandt, at en eneste mand er trængt ind i Moncks lejr og har bortført ham?" spurgte kongen videre.

"Denne mand havde ti ledsagere af simpel stand."

"Ikke andre?"

"Nej."

"Og De kalder ham?"

"Hr. d'Artagnan, forhen løjtnant i Deres Majestæts musketerer."

Anna af Østrig rødmede, Mazarin blev ganske gul af skam, Louis den Fjortendes ansigt formørkedes, mens en sveddråbe faldt fra hans blege pande.

"Hvilke mænd!" mumlede han.

Og han lånte uvilkårligt ministeren et blik, der ville have forfærdet denne, hvis han ikke i dette øjeblik havde skjult sit hoved under puden.

"Hr. greve," fortsatte Louis den Fjortende, "meddel os nu Deres ærinde."

Athos tilbød nu ceremonielt kongens unge broder lady Henriette Stuarts hånd.

Konferencen varede en time, hvorpå dørene til kammeret atter åbnedes for hofmændene, der igen indtog deres pladser, som om intet havde afbrudt aftenens beskæftigelse for dem.

Athos nærmede sig Raoul, og fader og søn kunne nu trykke hinandens hånd.

"De er altså i Paris, Raoul," sagde greven.

"Ja, min herre, jeg har været her siden hr. prinsen kom tilbage."

"Jeg kan ikke tale med Dem her, hvor man iagttager os, men jeg begiver mig snart hjem og venter Dem der, så snart Deres tjeneste tillader Dem at fjerne Dem."

Raoul bukkede. Hr. prinsen kom hen imod dem.

Netop som prinsen ville til at tiltale Raoul, kom Athos ham i forkøbet.

"Hvis hr. vicomte de Bragelonne ikke var en af Deres Højheds ringeste tjenere," sagde han, "ville jeg bede ham forestille mig for Dem ... min prins."

"Jeg har vist den ære at tale med grev de la Fère?" svarede hr. de Condé øjeblikkelig.

"Min beskytter," tilføjede Raoul rødmende.

"En af de hæderligste mænd i landet," fortsatte prinsen, "en af Frankrigs første adelsmænd, om hvem jeg har hørt så meget godt, at jeg ofte har ønsket at henregne ham til mine venner."

"En ære, som jeg kun ville fortjene ved min agtelse og beundring for Deres Højhed," svarede Athos.

"Hr. de Bragelonne," sagde prinsen, "er en god officer, som man ser har gået i en god skole. Ak, hr. greve, på Deres tid havde generalerne soldater ..."

"Fuldkommen sandt, Deres Højhed, men nu til dags har soldaterne generaler."

Denne kompliment, der ikke var ganske fri for smiger, glædede den mand overordentligt, i hvem hele Europa allerede så en helt.

"Det er uheldigt for mig," vedblev prinsen, "at De har forladt tjenesten, hr. grev, for kongen må snart komme i krig med Holland eller England, og det ville være en gunstig lejlighed for en mand som Dem, der kender Storbritannien lige så godt som Frankrig."

"Jeg tror at have handlet meget klogt i at forlade tjenesten, Deres Højhed," svarede Athos smilende, "Frankrig og

Storbritannien vil for fremtiden leve sammen som to søstre, hvis jeg tør tro mine anelser."

"Deres anelser?"

"Hør, Deres Højhed, læg mærke til, hvad der tales om derhenne ved hr. kardinalens bord."

"Ved spillebordet?"

"Ja, Deres Højhed."

Kardinalen havde rejst sig op på den ene albue og gav kongens unge broder tegn til at komme hen til sig.

"Deres Højhed," sagde kardinalen, "tag alle disse gulddalere."

Med disse ord pegede han på den uhyre bunke af gule, glimrende mønter, som grev de Guiche lidt efter lidt havde opdynget foran ham.

"Er de til mig?" råbte hertugen af Anjou.

"Ja, Deres Højhed, disse halvtreds tusinde dalere er til Dem."

"De giver mig dem?"

"Jeg har spillet for Dem, Deres Højhed," svarede kardinalen, idet han blev mere og mere svag, som om den anstrengelse, det kostede ham at bortgive penge, havde udtømt alle hans fysiske og moralske kræfter.

"O, min Gud!" mumlede Philippe næsten overvældet af glæde, "hvilken herlig dag!"

Og han begyndte fylde sine lommer med guldet. Imidlertid blev over en tredjedel liggende tilbage på bordet.

"Chevalier," sagde Philippe til sin favorit, "chevalier de Lorraine, kom her hen."

Chevalieren skyndte sig at efterkomme opfordringen.

"Put resten i Deres lommer," sagde prinsen.

Dette besynderlige optrin betragtedes af alle tilstedeværende som en rørende familiescene. Kardinalen gav sig mine af at være en fader for Frankrigs sønner, der voksede op under hans vinger. Ingen så derfor nogen uforskammethed i denne førsteministerens gavmildhed, således som man ville have gjort i vore dage.

"Jeg har aldrig haft så mange penge," sagde den unge prins glad, idet han gik over gulvet med sin favorit for at begive sig til sin vogn. "Nej, aldrig ... Hvor halvtreds tusinde dalere er tunge!"

"Men hvorfor giver hr. kardinalen alle disse penge bort på en gang," spurgte prinsen sagte grev de la Fère. "Den kære kardinal må da være meget syg."

"Ja, Deres Højhed, han må sikkert være meget syg; han ser for resten også dårlig ud, som Deres Højhed kan se."

"Ganske vist ... Men hundrede og halvtreds tusinde livres! O, det er utroligt. Nå, hr. greve, hvorfor? Sig os en grund."

"Hav tålmodighed, Deres Højhed; der kommer hr. hertugen af Anjou med chevalier de Lorraine; det skulle ikke undre mig, om de ville spare mig den ulejlighed at være indiskret. Hør."

Chevalieren sagde virkelig halvhøjt til prinsen: "Det går ikke naturligt til, Deres Højhed, at hr. Mazarin giver Dem så mange penge. Tag Dem i agt, Deres Højhed, De taber pengene. – Hvad mon kardinalen vil forlange af Dem til gengæld for sin gavmildhed?"

"Hvad sagde jeg?" hviskede Athos, "nu vil De måske få svar på Deres spørgsmål."

"Nå, så sig mig det dog, Deres Højhed," gentog chevalieren utålmodigt.

"Det er en brudegave, min kære chevalier."

"Hvorledes, en brudegave?"

"Javel, jeg gifter mig!" svarede hertugen af Anjou uden at lægge mærke til, at han i det samme gik forbi prinsen og Athos, der begge bukkede dybt for ham.

Chevalieren lånte den unge hertug et så besynderligt, hadefuldt blik, at grev de la Fère fo'r sammen.

"De! De gifter Dem!" gentog chevalieren, "o, det er ikke muligt! ... Vil De være så dum?"

"Bah! det er ikke mig, der er det, andre handler for mig," svarede hertugen af Anjou, "men skynd Dem, lad os bruge vore penge."

Med disse ord forsvandt han leende og snakkende med sin kammerat, mens alle bøjede sig for ham på hans vej.

"Det er altså hemmeligheden?" spurgte prinsen hviskende Athos.

"Det er ikke mig, der har fortalt Deres Højhed den."

"Han gifter sig med Charles den Andens søster?"

Prinsen grundede et øjeblik, mens hans øjne skød lyn.

"Jeg tror det."

"Nå," sagde han langsomt, ligesom talende med sig selv, "nu er sværdet så atter stukket i skeden for lang tid."

Og han sukkede.

Kun Athos gættede, hvad der lå i dette suk, for han alene havde hørt det.

Prinsen tog straks efter bort. Kongen gik ligeledes.

Athos nikkede til Bragelonne for at minde ham om den aftale, der var truffet mellem dem.

Værelset blev lidt efter lidt tomt og Mazarin blev ene tilbage, et bytte for smerter, som han ikke længere tænkte på at skjule.

"Bernouin! Bernouin!" råbte han med svag stemme.

"Hvad vil Deres Højhed!"

"Guénaud ... hent Guénaud!" sagde eminencen, "jeg tror, at jeg dør."

Bernouin skyndte sig ud i kabinettet for at give den fornødne befaling og tjeneren, der red efter lægen, fo'r forbi kongens vogn i gaden Saint Honoré.

13. Guénaud og Colbert

Guénaud lod ikke vente på sig.

Han fandt den syge liggende på sengen, med ophovnede ben og sammentrykket mave. Mazarin havde fået et voldsomt anfald af podagra. Han led frygteligt og med en mands utålmodighed, der ikke er vant til at støde på modstand. Da han fik øje på Guénaud, udbrød han:

"Ah! Nu er jeg frelst!"

Guénaud var en meget lærd og forsigtig mand, som ikke behøvede at blive kritiseret af Boileau for at blive berømt. Når han stod over for en sygdom, selv om den var personificeret i en kongen, behandlede han patienten, som om denne kunne være en tyrk. I stedet for at svare Mazarin, som ministeren havde ventet, betragtede han med et meget alvorlig ansigt den syge og udbrød:

"O! o!"

"Hvad er der på færde, Guénaud? ... hvilket ansigt De dog sætter op!"

"Mit ansigt svarer til Deres Eminences sygdom, der er meget farlig."

"Podagraen ... ja, ja, podagraen."

"I forbindelse med forskellige andre tilfælde, Deres Nåde."

Mazarin rejste sig op på den ene albue og sagde med et spørgende blik:

"Hvad er det, De siger? Er jeg måske mere syg, end jeg selv tror?"

"Deres Eminence," sagde Guénaud, idet han tog plads ved sengen, "har arbejdet meget i sit liv og har gået meget igennem."

"Men jeg er ikke gammel ... Salig hr. de Richelieu døde kun sytten måneder yngre end jeg, da han døde af en dødelig sygdom. Jeg er ung, Guénaud, husk vel på det, jeg er knap to og halvtreds år."

"O, Deres Nåde er langt ældre; hvor længe varede Fronden?"

"Hvorfor spørger De mig om det, Guénaud?"

"For at jeg kan anstille en medicinsk beregning, Deres Nåde."

"Så omtrent ti år ..."

"Meget vel; når De nu vil regne hvert år af Fronden for tre år, får De i alt tredive år; tyve og to og halvtreds er to og halvfjerds. Deres Nåde er altså to og halvfjerds ... og det er en meget høj alder."

Med disse ord følte han patientens puls. Den slag var så foruroligende, at lægen uden at agte på den syges afbrydelser øjeblikkelig fortsatte:

"Lad os regne hvert af Fronde-årene for fire; det bliver altså to og firs år, De har levet."

Mazarin blev meget bleg og sagde med mat stemme:

"Er det Deres alvor, Guénaud?"

"Ja, desværre, Deres Nåde."

"De bruger altså omsvøb for at lade mig vide, at jeg er meget syg?"

"Ja vel, Deres Nåde, skønt man lige over for en så forstandig og modig mand som Deres Eminence ikke behøver at bruge omsvøb."

Kardinalen trak sit vejr så tungt, at han indgød endog den ubarmhjertige læge medlidenhed.

"Der er forskel på sygdomme," bemærkede Mazarin, "nogle slipper man fra."

"Meget sandt, Deres Nåde."

"Ja, ikke sandt!" udbrød Mazarin næsten glad; "hvortil skulle ellers viljestyrke og karakterfasthed nytte; hvortil Deres geni, Guénaud? Hvortil skulle videnskab og kunst hjælpe, når den syge, der stoler på dem, ikke kan frelses fra faren?"

Guénaud ville netop svare, da Mazarin vedblev:

"Husk på, at jeg er den mest tillidsfulde af Deres klienter, at jeg adlyder Dem blindt, og at følgelig ..."

"Alt det ved jeg," sagde Guénaud.

"Jeg vil altså komme mig?"

"Deres Nåde, hverken viljestyrke eller karakterfasthed eller geni eller videnskab kan hjælpe mod de onder, som Gud sender os. Er ondet dødeligt, dræber det og intet ..."

"Er min ... sygdom ... da dødelig?" stammede Mazarin.

"Ja, Deres Nåde."

Eminencen faldt et øjeblik aldeles sammen, men han havde en hærdet sjæl eller rettere sagt et stærkt hoved.

"Hvor lang tid har jeg at leve i?" spurgte han og så vist på lægens ubevægelige ansigt.

"Sådan noget siger man aldrig, Deres Nåde."

"Nej, ikke til almindelige mennesker, men til mig ... til mig, for hvem hvert minut er en skat værd; sig mig det Guénaud, sig mig det!"

"Nej, nej, Deres Nåde."

"Jeg befaler dig det. O! giv mig en måned, og jeg vil betale dig hundrede tusinde livres for hver dag."

"Deres Nåde," svarede Guénaud fast, "det er Gud, der forlænger Deres liv af sin nåde, og ikke mig. Gud giver Dem kun fjorten dage."

Kardinalen udstødte et smerteligt suk og faldt tilbage på puderne, idet han mumlede:

"Tak, Guénaud, tak!"

Lægen ville til at fjerne sig, da den døende atter rejste sig op og sagde med funklende øjne:

"Tavshed! Tavshed!"

"Jeg har i to måneder kendt denne hemmelighed, Deres Nåde, og som De ser, har jeg bevaret den godt."

"Farvel, Guénaud, jeg skal sørge for Deres fremtid; farvel, bed Brienne hente mig skriveren Colbert. Farvel."

Colbert var ikke langt borte. Han havde hele aftenen opholdt sig i gangen og passiaret med Bernouin og Brienne.

Det er på tide, at vi omtaler en af århundredets interessanteste personligheder.

Han var tretten år ældre end Louis den Fjortende, hans tilkommende herre. Han var af middelhøjde, snarere mager end fed, havde dybtliggende øjne, et simpelt ansigt og sort tyndt hår, hvilket efter hans tids biografer bragte ham til at anlægge kalot. Når hertil kommer et strengt, endda hårdt blik, noget stift, der af hans undermænd ansås for stolthed, men frem for alt et hovmodigt væsen, selv når han var alene og så sig i spejlet, har vi et billede af personens ydre.

Med hensyn til hans indre, da roste man ham for at have talent for beregninger.

Colbert havde fundet på at tvinge guvernørerne i grænsefæstningerne til at føde deres garnisoner, uden at give dem sold, af det, de fik ind i kontributioner. Dette gav hr. kardinal Mazarin den idé at besætte hans nylig afdøde intendant hr. Jouberts plads med hr. Colbert.

Da Colbert trådte ind, sagde Mazarin:

"Vi vil tale et alvorligt ord sammen, hr. Colbert, for jeg er syg, og det kunne let hænde sig, at jeg døde."

"Mennesket er dødeligt," bemærkede Colbert.

"Det har jeg aldrig glemt, hr. Colbert, og jeg har altid arbejdet med denne tanke for øje ... Som De ved, har jeg samlet mig en smule formue ..."

"Det ved jeg, Deres Nåde."

"Hvor meget anslår De omtrent min formue til, hr. Colbert?"

"Til fyrretyve millioner, fem hundrede og tresindstyve tusinde, to hundrede livres, ni sous og otte deniers," svarede Colbert.

Kardinalen sukkede dybt og så beundrende på Colbert, mens et smil svævede over hans ansigt.

"Kendt formue," tilføjede Colbert som svar på dette smil.

Kardinalen gjorde et hop i sengen.

"Hvad mener De med det?" sagde han.

"Jeg mener," svarede Colbert, "at foruden de fyrretyve millioner, fem hundrede og tresindstyve tusind, to hundrede livres, ni sous og otte deniers er der tretten andre millioner, som man ikke ved noget af."

"Uf!" sukkede Mazarin, "hvilket menneske!"

I dette øjeblik kom Bernouins ansigt til syne i døren.

"Deres Eminences skriftefader er udenfor. Han er blevet kaldet et sted hen i aften og kommer ikke tilbage før i overmorgen."

Mazarin så på Colbert, der straks tog sin hat og sagde:

"Jeg skal komme igen, Deres Nåde."

Mazarin betænkte sig et øjeblik og svarede så:

"Nej, nej, jeg har lige så meget brug for Dem som for ham. For resten er De min anden skriftefader, og hvad jeg siger til den ene, kan den anden gerne høre. Bliv, Colbert."

"Men vil Deres Nådes skriftefader give lov til det?"

"Bryd Dem ikke om det, træd ind i gangen mellem sengen og væggen."

"Jeg kan vente udenfor, Deres Nåde."

"Nej, nej, De kan have godt af at høre en retskaffen mands skriftemål."

Colbert bukkede og gik ind i gangen mellem sengen og væggen.

"Før Hans Højærværdighed ind," sagde Mazarin, idet han trak gardinerne for sengen.

14. En retskaffen mands skriftemål

Skriftefaderen, en munk, trådte ind, uden at bekymre sig særligt om den uro og ængstelse, som kardinalens slette sundhedstilstand havde fremkaldt i huset.

"Kom nærmere, ærværdige," sagde Mazarin, "kom og trøst mig."

"Det er min pligt, Deres Eminence," svarede munken.

"Gør Dem det først mageligt, for jeg vil begynde med en fuldstændig bekendelse, og derpå giver De mig absolution, som jeg tror vil gøre mig roligere."

"Deres Eminence er ikke så syg, at et fuldstændigt skriftemål kan være nødvendigt," svarede den ærværdige; "husk på, at det vil være meget trættende."

"De tror altså, at det vil blive langt, ærværdige?"

"Hvorledes kan jeg tro andet, når man har levet så fuldstændigt som Deres Eminence?"

"Ja, det er sandt ... bekendelsen kan blive langvarig."

"Guds barmhjertighed er stor," snøvlede munken.

"Det kan ikke være andet, end at De må have hørt tale om et vist forhold, hvori jeg skal have stået til Hendes Majestæt dronningemoderen ... de ildesindede ..."

"De ildesindede er tosser, Deres Nåde ... måtte De ikke for statens og den unge konges skyld leve på en god fod med dronningen? Videre, videre ..."

"Jeg har været meget ærgerrig, ærværdige ..."

"Det er tingenes gang, Deres Nåde."

"Jeg har endda rettet mine tanker på tiaraen ..."

"Paven er den første blandt de kristne, og jeg ser ingen grund til, at De ikke skulle ønske at være det."

"Man har skrevet, at jeg for at nå dette mål har solgt Cambrias til spanierne."

"De har vel ikke forfulgt disse pamfletskrivere?"

"Nej, ærværdige, i den henseende har jeg virkelig min samvittighed fri. Der er nu kun småsynder tilbage."

"Lad høre ..."

"Spillesyge."

"Det er meget verdsligt, men De har jo på grund af Deres stilling været nødt til at føre hus."

"Jeg har holdt af at vinde. Jeg har også brugt en smule kneb ..."

"De har benyttet Dem af Deres fordele. Videre."

"Jeg føler ikke mere noget tynge på min samvittighed, ærværdige. Giv mig absolution, og når Gud kalder min sjæl, vil den uden hindring kunne stige op til Hans trone."

Munken bevægede hverken arme eller læber.

"Hvad venter De på, ærværdige?" spurgte Mazarin.

"På slutningen."

"Slutningen på hvilket?"

"På skriftemålet, Deres Nåde."

"Men jeg er jo færdig ..."

"O nej, Deres Eminence tager fejl."

"Ikke det jeg ved."

Munken hostede et par gange og sagde derpå:

"De har slet ikke talt om gerrigheden, der også er en dødssynd, eller om Deres millioner."

"Hvilke millioner, ærværdige?"

"Ih, dem, som Deres Nåde ejer."

"Min fader, da de penge tilhører mig, hvorfor skulle jeg så tale til Dem om dem?"

"I det kapitel er vi netop af forskellig mening. De siger, at pengene tilhører Dem, og jeg tror, at de til dels er andres."

Mazarin tørrede sveden af sin pande med sin kolde hånd.

"Hvorledes det?" stammede han.

"Deres Eminence har samlet sig en stor formue ... i kongens tjeneste ..."

"Hm! ... ikke synderlig stor."

"Hvad enten den nu er stor eller ej, hvorfra er den så kommet?"

"Fra staten."

"Staten, det er kongen."

"Men hvad slutter De egentlig af dét, ærværdige?" spurgte Mazarin, der begyndte at skælve.

"Jeg kan ikke slutte noget, uden at jeg har fortegnelse over Deres formue ... Lad os regne efter, om De behager; De har bispedømmet Metz?"

"Ja."

"Abbedierne Saint Clément, Saint Arnoud og Saint Vincent, ligeledes i Metz?"

"Ja."

"Fremdeles abbediet Saint Denis i Frankrig, et smukt gods."

"Ja, ærværdige."

"Abbediet Clony, der er rigt!"

"Det har jeg."

"Saint Médard i Soissons, der indbringer hundrede tusinde livres!"

"Jeg nægter det ikke."

"Saint Victor i Marseille, et af de bedste abbedier i syden."

"Ja, min fader."

"Heraf har De rigeligt en million om året, og når hertil lægges Deres indtægter som kardinal og minister, er det ikke for meget sagt, at De har to millioner om året."

"Af en munk at være regner De fortræffeligt."

"Siden Deres Eminence i 1644 flyttede vor orden til det kloster, vi bebor i nærheden af Saint Germain des Prés, har jeg forestået klosterets regnskabsvæsen."

"Og mit også, som jeg ser, ærværdige."

"Man må vide lidt besked med alt, Deres Nåde."

"Nå, lad mig så høre, hvad De slutter af alt dette?"

"Jeg slutter, at Deres bagage er alt for stor, til at De kan komme gennem porten til Paradis."

"Vil jeg da blive fordømt?"

"Ja, hvis De ikke afleverer igen."

Mazarin udstødte et ynkeligt skrig.

"Aflevere! Men gode Gud, til hvem?"

"Til pengenes ejermand, til kongen!"

Mazarin stønnede dybt og sagde:

"Giv mig absolution."

"Det er umuligt, Deres Nåde ... giv tilbage, giv tilbage," svarede munken.

"Men da De dog har absolveret mig for alle de andre synder, hvorfor vil De så ikke gøre det for denne?"

"Fordi," svarede den ærværdige, "det at absolvere Dem herfor er en synd, som kongen aldrig ville absolvere mig for, Deres Nåde."

Med disse ord forlod skriftefaderen sit skriftebarn med en salvelsesfuld mine.

"O, min Gud," stønnede Mazarin. "Kom herhen, Colbert, jeg er meget syg, min ven."

Colbert kom atter frem fra gardinerne.

"Har De hørt det?" spurgte Mazarin.

"Ja, desværre, Deres Nåde."

"Har han ret? Er alle disse penge slet erhvervet gods?"

"Det er ikke af vejen, Deres Nåde," sagde Colbert, "at undersøge, om det, munken har sagt, ikke er en snare."

"En snare! Nej ... hvorfor skulle det være det? Munken er en skikkelig mand."

"Han har troet, at Deres Eminence stod med det ene ben i graven, siden De havde ladet ham kalde. Hørte jeg ham ikke opfordre Dem til at skelne mellem det, kongen har givet Dem, og det, De selv har givet Dem? Husk Dem om, Deres Nåde, om han ikke sagde omtrent noget sådant."

"Det er muligt."

"I så fald, Deres Nåde, anser jeg det for en påmindelse af munken om ..."

"At give tilbage?" udbrød Mazarin ganske betuttet.

"Jeg siger ikke nej."

"At give alt tilbage! Hvad tænker De på! De er jo ikke et hår bedre end skriftefaderen."

"Når gaven gøres i en vis form, vil kongen afslå den."

"Hvor vil De hen?"

"Det er ganske vist. Et ungt menneske, der intet har udrettet, der brænder af begærlighed efter at blive berømt, efter at komme til at herske alene, vil ikke tage noget fuldfærdigt, han vil selv opføre det. Denne fyrste, Deres Nåde, vil ikke lade sig nøje med Palais-Royal, som De har ladet bygge i så smuk en stil, eller med Louvre, som hans forfædre har beboet, eller med Saint Germain, hvor han er født. Han vil foragte alt, hvad der ikke skriver sig fra ham selv, det forudser jeg med bestemthed."

"Og De indestår for, at hvis jeg giver kongen mine fyrretyve millioner ..."

"Ja, når De siger ham visse ting, indestår jeg for, at han vil afslå dem."

"Men når alt kommer til alt, hvilken fordel vil jeg så have af det?"

"En umådelig. Ingen kan længere beskylde Dem for gerrighed, som pamfletskrivere ellers har forekastet århundredets mest glimrende geni."

"De har ret, Colbert, De har ret, opsøg kongen fra mig af og bring ham mit testamente."

"En donation, Deres Nåde."

"Men hvis han nu tog imod! Hvis han nu alligevel tog imod!"

"Så vil Deres familie altid beholde tretten millioner, en meget smuk sum."

"I så fald er De enten en forræder eller en nar."

"Ingen af delene, Deres Nåde ... De synes mig at være bange for, at kongen skal modtage Deres gave ... O, frygt før for, at han ikke gør det ..."

"Hvis han ikke modtager den, vil jeg sikre ham de tretten millioner, som jeg har i reserve ... ja, det vil jeg gøre ..."

Colbert affattede nu følgende gavebrev:

> I begreb med at fremtræde for Gud, menneskenes herre, beder jeg kongen, min jordiske herre, at modtage den formue, som han i sin godhed har skænket mig og som min familie vil være lykkelig ved at se gå over i så berømmelige hænder. Listen over mine ejendele – der er opsat – vil blive udleveret efter Hans Majestæts rekvisition eller ved det sidste suk af hans hengivneste tjener.
>
> *Jules*
> Kardinal af Mazarin.

Kardinalen skrev sukkende sit navn under. Colbert forseglede dokumentet og bragte det ufortøvet til Louvre, hvortil kongen netop var vendt tilbage.

Derpå begav han sig til sit hjem, idet han gned sine hænder med en inderlig selvtilfredshed som en mand, der har anvendt sin dag godt.

15. Hvorledes Anna af Østrig gav kongen et råd og hr. Fouquet gav ham et andet

Rygtet om kardinalens betænkelige tilstand havde allerede bredt sig og trak i det mindste lige så mange mennesker til Louvre som nyheden om kongens broders, Monsieurs, formæling, der allerede var blevet officielt forkyndt for hoffet.

Louis den Fjortende var næppe kommet hjem, endnu ganske opfyldt af alt, hvad han havde hørt og set den aften, førend dørvogteren meddelte, at den samme skare hofmænd, der om morgenen havde været så ivrige efter at fremstille sig ved hans *lever*, nu på ny indfandt sig ved hans *coucher*, en opmærksomhed, som hoffet i al den tid, Mazarin havde regeret, kun havde vist ministeren uden at bryde sig om at mishage kongen.

Anna af Østrig havde næppe ledsaget den unge dronning til hendes værelser, førend hun opsøgte sin søn, der befandt sig alene i sit kabinet.

Den unge konge befandt sig i en ophidset tilstand, og mumlede, mens han så sig i et spejl:

"Konge! – ja, konge af navn, men ikke af gavn! – Skygge, som du er, livløse statue, hvis hele kraft består i at få hoffolkene til at hilse, hvornår vil du dog løfte din fløjlsklædte arm? Hvornår vil du åbne dine læber til andet end sukke og smil ..."

Han fo'r med hånden over panden og, da han trængte til frisk luft, gik han hen til vinduet og fik nedenfor øje på nogle ryttere, der talte sammen, og nogle grupper af nysgerrige. Rytterne var en afdeling af vagten og de nysgerrige nogle af folket, for hvem en konge altid er en seværdig genstand, ligesom et næsehorn, en krokodille eller en slange.

Han slog sig for panden og udbrød:

"Konge af Frankrig! Hvilken titel! Frankrigs folk? Hvilken skare skabninger! Jeg er nylig vendt tilbage til mit Louvre, mine heste er ikke spændt fra vognen endnu og jeg har netop vakt opsigt nok til, at tyve personer er blevet stående stille for at se efter mig ... hvad siger jeg, tyve! Nej, der er ikke en gang tyve nysgerrige for kongen af Frankrig. Der er ikke en gang ti bueskytter til at bevogte mit hus: bueskytter, folket, gardere, alt er ved Palais-Royal. Min Gud, hvorfor? Har jeg, kongen ikke ret til at spørge dig om dette?"

"Fordi," svarede en stemme fra den anden side af dørforhænget, "fordi i Palais-Royal findes alt guldet, det vil sige det, der giver den, der vil herske, magten."

Louis vendte sig hurtigt om. Den stemme, der havde udtalt disse ord, tilhørte Anna af Østrig. Kongen fo'r sammen og, idet han gik sin moder i møde, sagde han:

"Jeg håber ikke, at Deres Majestæt tager nogen notits af tomme deklamationer, der på grund af den ensomhed og kedsomhed, hvortil kongerne er vant, kan undslippe selv de lykkeligste."

"Jeg har kun lagt mærke til én ting, min søn, og det var, at De beklagede Dem."

"Jeg? Nej, aldeles ikke," svarede Louis. "De tager i sandhed fejl, madame."

"Hvad gjorde De da, sire?"

"Det forekom mig, at jeg endnu stod under min hovmesters svøbe. Men, Madame, hvad har De at meddele mig?"

"Jeg har aldeles intet at meddele Dem, min søn. Kun må De have lagt mærke til, at hr. kardinalen var meget syg i aften."

Louis betragtede sin moder for at se, om hendes ansigt bar spor af sorg; Anna af Østrigs ansigt var lidt fortrukket, men dette hidrørte fra en personlig lidelse, nemlig den kræft, der begyndte at fortære hendes bryst.

"Ja, madame," sagde kongen, "ja, hr. de Mazarin er meget syg."

"Det ville være et stort tab for landet, hvis Hans Eminence skulle blive kaldet herfra af Gud. Er De ikke af samme mening som jeg, min søn?" spurgte Anna af Østrig.

"Jo, madame, jo ganske vist, det ville være et stort tab for landet," svarede Louis rødmende, "men jeg tror ikke, at faren er så stor, og desuden er hr. kardinalen endnu ung."

Kongen havde knap talt færdig, førend en dørvogter løftede forhænget i vejret og blev stående med et papir i hånden og ventede på, at kongen skulle tiltale ham.

"Hvad er det?" spurgte kongen.

"Et brev fra hr. de Mazarin," svarede dørvogteren.

"Giv hid," sagde kongen.

Han tog papiret, men idet han ville åbne det, hørtes en stærk støj fra galleriet, i forværelset og i gården.

"Aha!" udbrød Louis, "jeg sagde før, at der kun var én konge i Frankrig, men jeg tog fejl, der er to."

I det samme åbnedes døren og finansoverintendanten Fouquet trådte frem for Louis den Fjortende. Det var ham, støjen i galleriet skrev sig fra. Det var ham, fra hvem støjen i galleriet skrev sig; larmen i forværelset og gården hidrørte fra lakajer og heste. En mumlen hilste ham overalt på hans vej og tabte sig først længe efter, at han var forsvundet. Det var denne mumlen, som Louis den Fjortende så bittert beklagede ikke ledsagede hans skridt.

"Han er ikke konge, som De mener," sagde Anna af Østrig til sin søn; "det er en mand, der er alt for rig, det er det hele."

Dronningen sagde disse ord med en hadefuld bitterhed, mens Louis derimod forblev rolig og fuldkommen herre over sig selv.

Han hilste altså aldeles ugenert på Fouquet og vedblev at udfolde den rulle dokumenter, som dørvogteren for lidt siden havde bragt ham.

Da Fouquet så, at kongen var beskæftiget, nærmede han sig Anna af Østrig med en på en gang utvungen og ærbødig høflighed.

Louis havde åbnet papiret, men læste ikke i det.

Han hørte Fouquet gøre hans moder komplimenter i anledning af hendes hænder og arme.

Anna af Østrigs ansigt glattedes og smilede næsten.

Louis havde imidlertid åbnet og atter lukket Mazarins brev, som han endnu ikke havde læst. Endelig hvilede hans øjne på det og ved den første linje udstødte han et svagt skrig.

"Hvad er det, min søn?" spurgte Anna af Østrig og nærmede sig hurtigt kongen.

"Det er fra kardinalen," svarede kongen, der blev ved at læse. "Ja, ja, det er fra ham."

"Er det værre med ham?"

"Læs selv," sagde kongen og rakte dokumentet til sin moder som om han tænkte, at Anna af Østrig selv måtte læse det for at tro noget så forbavsende, som det, der stod i brevet.

Anna af Østrig løb det ligeledes igennem. Alt som hun læste, strålede hendes øjne af en glæde, som hun forgæves søgte at skjule og som tiltrak sig Fouquets opmærksomhed.

"O! Det er et lovformeligt gavebrev," udbrød hun.

"Et gavebrev?" gentog Fouquet.

"Ja," sagde kongen som svar på finansoverintendantens spørgsmål, "ja, hr. kardinalen gør mig en gave af alle sine ejendele."

"Fyrretyve millioner," udbrød dronningen. "O, min søn, det er et smukt træk af hr. kardinalen, der vil modsige alle onde rygter; fyrretyve langsomt opsamlede millioner, der på en gang flyder ind i det kongelige skatkammer; det er et ægte undersåtligt og sandt kristeligt træk."

Og efter endnu en gang at have kastet et blik på brevet, gav hun det til Louis den Fjortende, som den uhyre sum havde gjort ganske fortumlet.

Fouquet var trådt et par skridt tilbage og sagde intet.

Kongen så på ham og rakte ham dokumentet.

Overintendanten lod kun et øjeblik sit stolte blik hvile på det. Derpå bukkede han og sagde:

"Ja, sire, jeg ser det, det er et gavebrev."

"De må svare, min søn," sagde Anna af Østrig ivrigt. "De må svare straks."

"Hvordan, Madame?"

"Ved at aflægge kardinalen et besøg."

"Men det er jo knap en time siden, jeg forlod Hans Eminence," sagde kongen.

"Så skriv til ham, sire."

"Skrive!" sagde den unge konge med uvilje.

"Det forekommer mig, min søn," blev Anna af Østrig ved, "at en mand, der gør en sådan foræring, har ret til at vente, at man skynder sig med at takke ham."

Idet hun vendte sig mod overintendanten, tilføjede hun:

"Er det ikke også Deres mening, hr. Fouquet?"

"Foræringen er ganske bestemt den ulejlighed værd, madame," svarede overintendanten med en værdighed, der ikke undgik kongen.

"Så modtag den og tak for den," sagde Anna af Østrig.

"Hvad siger hr. Fouquet?" spurgte Louis den Fjortende.

"Ønsker Deres Majestæt at høre min mening?"

"Ja."

"Tak, sire, men modtag ikke!" svarede Fouquet.

"Og hvorfor ikke?" spurgte Anna af Østrig.

"Fordi kongen ikke bør eller kan modtage foræringer af sine undersåtter."

Kongen forholdt sig tavs lige overfor disse to modsatte meninger.

"Men fyrretyve millioner!" bemærkede Anna af Østrig.

"Jeg ved det nok," sagde Fouquet leende, "fyrretyve millioner er en smuk sum, der kan friste endog en konge."

"Det passer sig ikke for Dem, min herre," sagde Anna af Østrig, "at foreskrive kongen, hvorledes han skal handle; skaf

ham før fyrre millioner i stedet for dem, han går glip af ved Deres råd."

"Når kongen befaler det, skal han få dem," svarede overintendanten over finanserne bukkende.

"Ja, ved at udsuge folket," sagde Anna af Østrig.

"Er det måske ikke blevet udsuget, madame, ved at skaffe de fyrre millioner til veje, der skænkes bort i dette gavebrev?" spurgte Fouquet. "Hans Majestæt har forresten selv forlangt at høre min mening, og ønsker Hans Majestæt min bistand, skal den blive ydet lige så beredvilligt."

"Nå, modtag gaven, min søn," sagde Anna af Østrig, "De er hævet over folkesnak."

"Afslå den, sire" sagde Fouquet. "Så længe en konge lever, har han ingen anden dommer end sine ønsker, men når han er død, er det efterverdenen, der roser eller anklager."

"Tak, moder," sagde Louis, idet han ærbødigt bukkede for dronningen. "Tak, hr. Fouquet," tilføjede han og afskedigede overintendanten med en høflig håndbevægelse.

"Modtager De?" spurgte Anna af Østrig nok en gang.

"Jeg vil betænke mig," svarede kongen med et blik på Fouquet.

16. Dødskampen

Den samme dag, som gavebrevet blev sendt til kongen, lod kardinalen sig flytte til Vincennes. Kongen og hoffet fulgte med ham. Det sidste skin af denne fakkel kastede endnu så stærkt et skær fra sig, at det fordunklede alle andre lys. Den unge Louis den Fjortende var, som man ser, lige til det sidste sin ministers tro drabant. Efter Guénauds sigende havde ondet forværret sig, det var ikke længere et anfald af podagra, men af døden. Hvad der gjorde hans dødskamp endnu værre, var den angst, han følte i anledning af det til kongen sendte gavebrev, som kongen efter Colberts mening ville sende tilbage uimodtaget.

Jo længere det varede, inden gavebrevet kom tilbage, desto mere fandt Mazarin, at fyrre millioner nok fortjente, at man risikerede noget for dem, selv noget så uvist som sjælen.

Hver gang døren åbnedes, vendte han sig hurtigt om mod den i den tro, at det var hans ulykkelige gavebrev, der kom tilbage, men skuffet i sit håb lagde han sig atter ned med et suk, og hans smerter vendte så meget heftigere tilbage, som han et øjeblik havde glemt dem.

Også Anna af Østrig var fulgt med kardinalen. Skønt alderen havde gjort hende egoistisk, kunne hendes hjerte dog ikke undslå sig for at bevidne den døende en sorg, som hun skyldte ham, efter nogles mening som kvinde, efter andres som suveræn.

Hun havde allerede på en vis måde anlagt sorg, og hele hoffet fulgte hendes eksempel.

For at ikke hans ansigt skulle røbe, hvad der foregik i hans hjerte, havde Louis hårdnakket spærret sig inde i sine værelser, hvor alene hans amme holdt ham med selskab. Jo nærmere tiden kom, da enhver tvang skulle ophøre for ham, desto ydmygere og tålmodigere viste han sig.

Den sidste olie var i al hemmelighed blevet givet kardinalen, der sig selv lig kæmpede mod skinnet, ja selv mod virkeligheden, idet han modtog den i sin seng, som om han var angrebet af en forbigående sygdom.

Louis, der ikke i to dage havde været hos kardinalen, og som havde øjet fæstet på den gave, der beskæftigede kardinalen så meget, Louis vidste ikke bestemt, hvorledes det stod sig med Mazarin. Louis den Trettendes søn havde, idet han fulgte sin faders traditioner, hidtil været så lidt konge, at han, skønt han følte en brændende længsel efter kongedømmet, dog længtes efter det med den skræk, der er forbundet med alt ubekendt. Efter at han havde taget sin beslutning, som han forresten ikke meddelte nogen, besluttede han derfor at anmode Mazarin om en sammenkomst. Anna af Østrig, der næsten bestandig var hos kardinalen, blev først underrettet om kongens ønske og meddelte det til den døende, hvem det bragte i stærk bevægelse.

I hvilket øjemed bad Louis den Fjortende ham om en sammenkomst? Var det, som Colbert havde sagt, for at give gaven tilbage? Var det for at beholde den og takke for den, som Mazarin selv troede? Da den døende følte, at uvisheden forværrede hans tilstand, tøvede han ikke et øjeblik.

"Hans Majestæt skal være mig velkommen, ja, meget velkommen," udbrød han, og gav Colbert, der sad ved fodenden af sengen, et tegn, som denne meget godt forstod.

I det samme meldte dørvogterne kongen i det af mennesker overfyldte forværelse. Den herved fremkaldte bevægelse benyttede Colbert til at liste sig bort gennem døren bag sengen. Anna af Østrig rejste sig og modtog stående sin søn.

Louis trådte ind med blikke fæstet på den døende, der ikke en gang gjorde sig den ulejlighed at røre sig for den Majestæt, af hvem han ikke troede at kunne vente mere.

En lakaj satte en stol hen til sengen. Efter at have hilst på sin moder og kardinalen, satte Louis sig, hvorpå dronningen ligeledes tog plads.

Kongen, der endnu var meget ung og frygtsom over den mand, der lige fra hans fødsel havde været hans herre, nærede endnu mere respekt for ham i denne højtidelige time. Han manglede derfor mod til at begynde samtalen, vel følende, at ethvert ord ville indeholde en hentydning ikke blot til denne verdens, men også til den andens sager.

Kardinalen havde i dette øjeblik kun tanke for en ting: nemlig hans gave. Det var ikke smerter, der gav ham det nedslåede udseende og mørke blik, nej, det var forventningen om den taksigelse, der ville udgå af kongens mund og berøve ham ethvert håb om en tilbagegivelse.

Mazarin brød først tavsheden.

"Deres Majestæt," sagde han, "har opslået Deres bolig i Vincennes."

Louis nikkede bekræftende.

"Det er en stor nåde," vedblev Mazarin, "som De viser en døende, og som vil gøre ham døden lettere."

"Jeg håber," svarede kongen, "at jeg besøger ikke en døende, men en helbredelig syg."

Mazarin gjorde en bevægelse med hovedet, som om han ville sige: "Deres Majestæt er meget god, men jeg ved bedre end De, hvorledes det er fat."

"Det er det sidste besøg, sire, det sidste," sagde han.

"Hvis det forholdt sig sådan," svarede Louis den Fjortende, "ville jeg komme en gang endnu for at høre råd af den mand, hvem jeg skylder alt."

Anna af Østrig var kvinde og kunne altså ikke tilbageholde sine tårer. Louis var selv meget bevæget og Mazarin endnu mere end hans to gæster, men af andre grunde. Der indtrådte atter en pause. Dronningen tørrede sine øjne, og Louis fattede sig atter.

"Jeg sagde," tog kongen atter ordet, "at jeg skyldte Deres Eminence meget."

Kardinalen slugte Louis med øjnene, for han mærkede, at det afgørende øjeblik nærmede sig.

"Hovedhensigten med mit besøg," fortsatte kongen, "er at bringe Dem min oprigtige tak for det sidste venskabsbevis, De har været så god at sende mig."

Kardinalen åbnede munden halvt, og det ynkeligste suk, han nogen sinde havde udstødt, belavede sig til at forlade hans bryst.

"Sire," sagde han, "jeg har plyndret min familie, ødelagt mine egne, hvilket måske vil blive lagt mig til last, men i det mindste skal man ikke sige, at jeg har undslået mig for at bringe min konge ethvert offer."

Anna af Østrig begyndte atter at græde.

"Min kære hr. Mazarin," sagde kongen i en alvorligere tone, end man skulle have tiltroet ham efter hans alder, "De har, som

jeg ser, misforstået mig."

Mazarin rejste sig op, støttende sig til sin albue.

"Talen er her slet ikke om at ødelægge Deres kære familie eller at plyndre Deres tjenere."

"Nå, han vil give mig en smule tilbage," tænkte Mazarin, "lad os få det størst mulige stykke fra ham."

"Kongen er rørt og vil spille den ædelmodige," tænkte dronningen, "men jeg tør ikke lade ham gøre sig selv fattig, en sådan lejlighed vil aldrig mere frembyde sig."

"Sire," sagde kardinalen højt, "min familie er meget talrig og mine niecer vil komme til at lide nød, når jeg ikke er mere."

"O," skyndte dronningen sig at sige, "vær ikke bange for Deres familie, min kære hr. Mazarin; vi har ikke kærere venner end Deres venner; Deres niecer skal være mine børn, mine søstre, og hvis der bliver sørget for nogen i Frankrig, skal det blive for dem, De elsker."

"Vind!" tænkte Mazarin, der bedre end nogen vidste, hvor meget kongeløfter er til at stole på.

Louis læste den døendes tanker i hans ansigt.

"Vær rolig, min kære hr. de Mazarin," sagde kongen med et halvt melankolsk, halvt ironisk smil, "frøknerne de Mazarin vil ved at miste Dem miste deres værdifuldeste skat, men de vil alligevel blive de rigeste arvinger i Frankrig, og eftersom De har været så god at ville give mig deres medgift ..."

Kardinalen kunne knap få vejret.

"Giver jeg Dem den tilbage," fortsatte Louis og fremtog fra sin barm gavebrevet, der i to dage havde forårsaget Mazarin så megen bekymring.

"Hvad sagde jeg, Deres Nåde?" mumlede en stemme bag sengen.

"Deres Majestæt giver mig mit gavebrev tilbage?" råbte Mazarin, så overvældet af glæde, at han aldeles glemte sin rolle som velgører.

"Deres Majestæt giver de fyrretyve millioner tilbage?" udbrød Anna af Østrig så forbavset, at hun glemte sin rolle som bedrøvet.

"Ja, hr. kardinal, ja, Madame," svarede Louis den Fjortende, og rev pergamentet itu, hvilket Mazarin endnu ikke havde haft mod til at tage. "Ja, jeg tilintetgør dette dokument, hvorved en hel familie ville være blevet plyndret. Den formue, Hans Eminence har erhvervet sig i min tjeneste, er hans og ikke min ejendom."

"Men, sire," udbrød Anna af Østrig, "Deres Majestæt husker nok ikke på, at De ikke har ti tusinde daler i Deres kasse."

"Madame, jeg har nys udført min første kongelige handling, og jeg håber, at den på værdig måde vil indvie min regering."

"Ja, sire, De har ret," udbrød Mazarin, "hvad De netop har gjort, er i sandhed stort og ædelt."

Og han betragtede de på sengen liggende stykker af dokumentet for at forvisse sig om, at det var originalen og ikke en kopi, der var blevet revet i stykker.

Endelig opdagede han det stykke, hvorpå hans underskrift fandtes, og da han havde genkendt den, faldt han ganske afmægtig tilbage på sengen.

Ude af stand til at skjule sin ærgrelse løftede Anna af Østrig sine hænder og øjne mod himlen.

"O, sire!" udbrød Mazarin, "o, sire! vær velsignet! min Gud, hvor min familie vil elske Dem! *Per Baccho*, hvis nogen af mine nogen sinde skulle give Dem anledning til misfornøjelse, så rynk blot panden, sire, og jeg skal stige op af min grav."

Disse ord gjorde ikke ganske den virkning, som Mazarin havde gjort regning på. Louis' tanker var allerede henvendt på alvorlige genstande, og Anna af Østrig, der ikke uden at give sin vrede luft kunne se på sin søns højmodighed og kardinalens hykleri, rejste sig og forlod værelset uden at bryde sig om at skjule sin ærgrelse.

Mazarin gætte alt, og da han frygtede for, at Louis den Fjortende skulle forandre sin beslutning, gav han sig til at skrige.

Skrigene blev imidlertid lidt efter lidt svagere, og da Anna af Østrig havde forladt værelset, ophørte de på en gang aldeles.

"Hr. kardinal," sagde kongen, "har De ikke et eller andet råd at give mig?"

"Sire," svarede Mazarin, "Deres Majestæt er allerede visdommen og klogskaben i egen person; om Deres ædelmodighed vil jeg slet ikke tale, det, De netop har gjort, overgår alt, hvad oldtidens og den nyere tids ædelmodigste mænd har gjort."

Kongen forblev kold ved denne lovtale.

"De indskrænker Dem altså til at takke mig, min herre," sagde han, "og Deres erfaring, der er langt mere bekendt end min visdom, klogskab og ædelmodighed, siger Dem ikke et venskabeligt råd til mig, der kunne tjene mig til vejleder for fremtiden?"

Mazarin betænkte sig et øjeblik og sagde derpå:

"De har nys gjort meget for mig, det vil sige for mine, sire."

"Lad os ikke tale om det," sagde kongen.

"Nuvel," fortsatte Mazarin, "jeg vil give Dem noget til gengæld for de fyrretyve millioner, som De så kongeligt har givet afkald på."

Louis gjorde en bevægelse, der røbede, at al denne smiger var ham imod.

"Jeg vil," fortsatte Mazarin, "give Dem et råd, ja, et råd, og det et, der er mere værd end disse fyrretyve millioner. Kom nærmere, sire, for jeg bliver meget svag – nærmere, sire, nærmere."

Kongen bøjede sig over den døendes seng.

"Sire," hviskede Mazarin i øret på den lyttende unge konge – "sire, tag aldrig nogen førsteminister."

Louis rejste sig forbavset op. Rådet var et skriftemål, men forresten en hel skat. Kardinalens testamente til den unge konge bestod kun af fem ord, men de var, som Mazarin havde sagt, mere værd end fyrretyve millioner.

"Og nu med hensyn til Deres familie, hr. Mazarin," spurgte den unge konge, "er der ikke nogen af den, som De ønsker at anbefale mig?"

En sagte skraben hørtes bag sengeforhænget. Mazarin forstod, hvad det skulle betyde.

"Jo, jo," udbrød han ivrigt, "jo, sire, jeg anbefaler Dem en klog, en retskaffen og en dygtig mand."

"Sig hans navn, hr. kardinal."

"Hans navn er Dem næsten endnu ukendt, sire, det er hr. Colbert, min intendant. Prøv ham," tilføjede Mazarin med eftertryk. "Alt, hvad han har forudsagt mig, er indtruffet, han

har et sikkert blik og har aldrig taget fejl hverken af ting eller mennesker, hvilket er endnu mere forbavsende. Jeg skylder Dem meget, sire, men jeg tror at betale min gæld til Dem ved at give Dem hr. Colbert."

"Godt," sagde Louis ligegyldigt, for som Mazarin havde sagt, var Colberts navn ham ukendt, og han antog kardinalens begejstring for en døendes fantaseren.

Kardinalen var imidlertid sunket tilbage i puderne.

"Og nu farvel for denne gang, sire – farvel," mumlede Mazarin. "Jeg er træt og har endnu en lang vej at tilbagelægge, førend jeg fremstiller mig for min nye herre – farvel, sire."

Tårerne kom den unge konge i øjnene. Han bøjede sig over den døende, der allerede halvt var et lig, og fjernede sig derpå hurtigt.

17. Colberts første fremtræden

Den døende og kongen tilbragte hele natten i en ængstelig spænding. Den døende ventede sin befrielse, kongen sin frihed.

Hen imod midnat indfandt dødskampen sig hos Mazarin. Han havde gennemset sit testamente, og da dette var det nøjagtige udtryk for hans vilje, og han frygtede for, at nogen skulle benytte hans svaghed til at gøre forsøg på at få noget forandret i testamentet, havde han givet Colbert de fornødne ordrer, ifølge hvilke denne spadserede frem og tilbage i den korridor, der førte til sovekammeret, som den mest årvågne skildvagt.

Kongen, der havde lukket sig inde i sine værelser, sendte hver time sin amme til Mazarin med ordre til at bringe ham en nøjagtig bulletin over kardinalens sundhedstilstand.

Efter at have erfaret, at Mazarin havde ladet sig klæde på, sminke og frisere og taget mod gesandterne, hørte han, at man begyndte at læse dødsbønnerne for kardinalen.

Klokken et om morgenen havde Guénaud forsøgt det sidste middel, et heroisk middel.

Efter at Mazarin havde taget medicinen, befandt han sig i omtrent ti minutter bedre. Straks gav han ordre til at udsprede alle vegne, at der var indtrådt en heldig krise. Da kongen hørte denne nyhed, gøs det ligefrem i ham; han havde skimtet frihedens dag, og slaveriet forekom ham nu mere utåleligt end nogen sinde. Men den følgende bulletin forandrede aldeles sagernes stilling. Mazarin befandt sig meget ilde og kunne

knap følge med de bønner, som sognepræsten ved Saint Nicholas des Champs læste for ham.

Hen imod klokken to om morgenen kunne kongen endelig ikke holde øjnene åbne længere. I fire og tyve timer havde han ikke sovet. I omtrent en time sov han fast. Han havde ikke lagt sig til sengs, men sov i sin lænestol. Hen imod klokken fire trådte ammen ind til ham og vækkede ham.

"Nu?" spurgte kongen.

"Nu, min kære sire," svarede ammen og foldede hænderne, "nu er han død!"

I et spring var kongen oppe af stolen.

"Død!" udbrød han. "Hvem har sagt dig det?"

"Hr. Colbert."

"Og han var vis på, hvad han sagde?"

"Han kom lige fra kammeret og havde i flere minutter holdt et spejl for kardinalens læber."

"Ah!" udbrød kongen, "men hvor er hr. Colbert blevet af?"

"Han forlod for et øjeblik siden Hans Eminences værelse."

"Og hvor gik han så hen?"

"Han fulgte med mig."

"Altså er han –"

"Her, min kære sire, han venter udenfor, til det måtte behage Dem at lade ham kalde."

Louis ilede hen til døren, åbnede den selv og så Colbert, der ventede uden for i gangen. Kongen fo'r sammen ved synet af denne sortklædte statue.

Med et dybt buk trådte Colbert nærmere.

Louis vendte tilbage til sit værelse, idet han gav Colbert tegn til at følge med.

"Hvad budskab bringer De mig, min herre?" spurgte Louis, der var kommet noget ud af fatning ved således at blive overrasket i sine hemmelige tanker, som han ikke formåede at skjule fuldstændigt.

"At kardinalen er død, sire, jeg bringer Dem hans sidste farvel."

Kongen faldt et øjeblik i tanker, imidlertid betragtede han opmærksomt Colbert. Det var tydeligt, at han tænkte på det, der sidst havde beskæftiget kardinalens tanker.

"De er hr. Colbert?" sagde han endelig.

"Ja, sire."

"En tro tjener af Hans Eminence, efter hvad Hans Eminence selv har fortalt mig."

Colbert bukkede.

"Så vidt jeg ved, er De nok finansmand, min herre?"

"Ja, sire."

"Hr. kardinalen brugte Dem nok til at bestyre sin formue?"

"Jeg nød den ære, sire."

"Hvis jeg ikke fejler, har De nok ikke gjort noget personligt for mit hus?"

"Det er mig, Hans Eminence har brugt til at gennemgå overintendantens regnskaber, sire."

"Ah!" udbrød Louis, der allerede ville til at affærdige Colbert, men som nu betænkte sig, "ah! Det er Dem, Hans Eminence har overdraget at kontrollere hr. Fouquet. Og resultatet af denne kontrol –"

"Er, at der er et deficit, sire, men hvis Deres Majestæt vil være så nådig at tillade mig –"

"Tal, hr. Colbert."

"Jeg må give Deres Majestæt nogle oplysninger."

"På ingen måde, min herre, det er jo Dem, der har kontrolleret regnskaberne, giv mig blot et udtog af dem."

"Det vil være meget let, sire – hvorhen De end vil se, findes der ingen penge."

"Tag Dem i agt, min herre; det er et stærkt angreb på hr. Fouquets embedsførelse, der dog, efter hvad jeg har hørt sige, skal være en meget dygtig mand."

Colbert blev først rød, derpå bleg, for han følte, at fra dette øjeblik af begyndte en kamp mellem ham og en mand, hvis magt var næsten lige så stor som den afdødes.

"Ja, sire, en meget dygtig mand," gentog Colbert bukkende.

"Men hvis hr. Fouquet er en dygtig mand, og der alligevel mangler penge, hvis er så skylden?"

"Jeg anklager ingen, sire, men anfører blot kendsgerninger."

"Meget vel; gør Deres regnskaber færdige og forelæg dem så for mig. Der er deficit, siger De. Men det kan være forbigående, og der kan atter komme penge i kasserne."

"Nej, sire."

"Jeg forstår Dem, måske ikke i år, men så til næste år."

"Næste år vil det gå akkurat som i år."

"Det er besynderligt, min herre, skulle min overintendant, der som De selv siger, er en dygtig mand, ikke kunne opdrive penge til mig?"

Colbert rystede på sit tykke hoved.

"Hvordan hænger det egentlig sammen?" spurgte kongen. "Er statsindtægterne så forgældede, at de ikke længere er indtægter?"

"Ja, sire!"

Kongen gjorde en utålmodig gestus og sagde: "Forklar mig det, hr. Colbert."

"De er pantsatte mod obligationer, sire."

Kongen rynkede panden og gik frem og tilbage i stærk bevægelse.

"Men hvis det forholder sig, som De siger, hr. Colbert," sagde han og standsede pludselig, "så er jeg jo ødelagt, endda førend jeg kommer til at regere?"

"Det er De virkelig, sire," svarede Colbert ganske roligt.

"Og dog må pengene være et sted, min herre."

"Ja, sire, og til en begyndelse bringer jeg Deres Majestæt en fortegnelse over summer, som hr. kardinal Mazarin ikke har villet optage i sit testamente eller i noget andet lignende dokument, men som han har betroet mig."

"Dem?"

"Ja, med ordre til at overgive Dem til Deres Majestæt."

"Hvordan! foruden de fyrretyve millioner, der omtales i testamentet?"

"Ja, sire!"

"Hr. Mazarin havde altså endnu flere penge?"

Colbert bukkede.

"Men det menneske har jo været umættelig!" mumlede kongen. "Hr. Mazarin på den ene side, hr. Fouquet på den anden. Begge til sammen måske over hundrede millioner. Det undrer mig ikke, at min kasse er tom."

Colbert forandrede ikke en mine.

"Og den sum, De bringer mig, er den den ulejlighed værd?" spurgte kongen.

"Ja, sire, det er en temmelig rund sum."

"Som beløber sig til –"

"Tretten millioner livres, sire."

"Tretten millioner!" råbte Louis den Fjortende, gysende af glæde; "De siger tretten millioner, hr. Colbert?"

"Ja, Deres Majestæt, jeg sagde tretten millioner."

"Som ingen ved noget af?"

"Ja."

"Hvornår kan jeg få dem?"

"Om to timer."

"Men hvor er de da?"

"I kælderen i et hus, som hr. kardinalen ejede i byen, og som han ved en klausul i sit testamente forærer mig."

Louis kastede et blik fuld af beundring på Colberts simple, men udtryksfulde hoved.

"De er en retskaffen mand, hr. Colbert," sagde kongen.

"Det er ingen dyd, sire, men en pligt," svarede Colbert koldt.

Louis fo'r sig med hånden over panden.

"Hvornår må jeg sende Deres Majestæt pengene?" vedblev Colbert.

"I nat klokken elleve. Jeg ønsker ikke, at nogen skal vide af, at jeg ejer disse penge."

Colbert svarede ikke.

"Består denne sum af varer eller møntede penge?"

"Af møntede penge, sire."

"Godt."

"Hvor skal jeg sende dem hen?"

"Til Louvre! Tak, hr. Colbert!"

Colbert bukkede og gik.

"Tretten millioner!" udbrød Louis, da han var blevet alene, "men det er jo ligefrem en drøm."

Og han støttede hovedet i hænderne, som om han virkelig sov.

Efter et øjeblik løftede han imidlertid atter hovedet, rystede sit smukke hår, rejste sig op og rev vinduet op for at afkøle sin brændende pande i den friske morgenluft.

Solen stod glimrende op, og dens første stråler omgav den unge konges pande som en glorie.

"Denne morgenrøde er min regerings," mumlede Louis den Fjortende. "Er det et varsel, du sender mig, almægtige Gud?"

Om morgenen blev kardinalens død kendt på slottet og derfra i byen.

Ministrene Fouquet, Lyonne og Letellier indfandt sig i statsrådssalen for at holde statsråd.

Kongen lod dem øjeblikkelig kalde.

"Mine herrer," sagde han til dem, "så længe hr. kardinalen levede, lod jeg ham styre mine sager, men nu agter jeg selv at regere. De kan give mig Deres råd, når jeg spørger Dem. Farvel!"

Ministrene så forbavset på hinanden, de vidste, at den unge fyrste, der var opdraget i en fuldkommen uvidenhed om forretninger, af forfængelighed påtog sig en byrde, der langt overgik hans kræfter.

Klokken ti begav kongen sig til sin moder, med hvem han havde en hemmelig samtale. Efter taffelet steg han ind i en

lukket vogn og begav sig direkte til Louvre. Her gav han audiens til en hel del mennesker.

Hen imod aften befalede kongen, at Louvres porte skulle lukkes med undtagelse af en eneste, den nemlig, der gik ud til kajen. Ved denne udstillede han to schweizere, der ikke forstod et ord fransk.

Klokken 11 præcis hørte han en tung vogn komme rullende, derpå nok en og endelig en til. Derefter blev porten lukket.

Kort efter blev der banket på døren til hans kabinet. Kongen lukkede selv op og fik øje på Colbert, hvis første ord var:

"Pengene er i Deres Majestæts kælder."

Kongen gik nu derned og tog guldet og sølvet i øjesyn, som Colbert ved hjælp af fire mand havde ladet transportere ned i en kælder, hvortil kongen samme morgen havde givet ham nøglen. Da det var bestilt, begav Louis sig atter til sine værelser, fulgt af Colbert.

"Min herre," sagde kongen, "hvad skal jeg give Dem til gengæld for Deres troskab og retskaffenhed?"

"Aldeles intet, sire."

"De skal blive finansintendant, hr. Colbert."

"Men der er jo en overintendant, sire."

"Netop derfor."

"Sire, overintendanten er den mægtigste mand i landet."

"Tror De," udbrød Louis rødmende.

"Inden otte dage vil han have gjort det af med mig, sire. Deres Majestæt må give mig en kontrol, hvortil der uundgåelig hører magt. At være intendant under en overintendant er en underordnet stilling."

"De glemmer den støtte, De vil have i mig."

"De har haft den ære at sige, Deres Majestæt, at hr. Fouquet i hr. Mazarins levetid var den anden mand i landet, men nu, da hr. Mazarin er død, er han blevet den første."

"Min herre, i dag vil jeg endnu finde mig i alt, hvad De siger, men i morgen, læg vel mærke til det, tåler jeg det ikke længere."

"Jeg vil altså blive overflødig for Deres Majestæt?"

"De er det allerede, eftersom De er bange for at kompromittere Dem ved at tjene mig."

"Jeg er blot bange for at blive ude af stand til at tjene Dem."

"Hvad vil De da?"

"Jeg vil, at Deres Majestæt skal give mig medhjælpere i mit arbejde som intendant."

"Godt, vælg selv Deres kolleger."

"De herrer Breteuil, Morin og Hervard."

"I morgen skal de få deres udnævnelser. ER det alt, hvad De ønsker?"

"Nej, sire, der er én ting endnu."

"Og det er?"

"Lad mig sammensætte en domstol til at dømme de bedragere og finansforpagtere, der i ti år har begået underslæb."

"Men – hvad skal man gøre ved dem?"

"Hænge tre af dem, hvilket vil bringe de andre til at give tilbage, hvad de har erhvervet med urette."

"Men jeg kan dog ikke godt begynde min regering med henrettelser, hr. Colbert."

"Tværtimod, sire, for ikke at komme til at ende med det."

Kongen betænkte sig et øjeblik.

"Er det alt?" spurgte han.

"Nej, sire, der er endnu en vigtig ting – jeg fordrer at få lov til at læse korrespondancen med England."

"Det er umuligt min herre, for denne korrespondance er kun kendt for statsrådets medlemmer. Hr. kardinalen besørgede den selv."

"Jeg troede, at Deres Majestæt i morges havde erklæret, at De ikke mere ville have noget statsråd."

"Ja, det har jeg erklæret."

"Måske Deres Majestæt da vil være så god selv og i enrum at læse disse breve, især dem fra England. Jeg lægger særdeles vægt på dette punkt."

"De skal få den omtalte korrespondance, og så kan De gøre mig regnskab for den."

"Tak, jeg går nu rolig min vej."

Med disse ord gik han virkelig. Louis så efter ham. Colbert var endnu ikke kommet hundrede skridt bort fra Louvre, da en kurér fra England blev meldt kongen. – Kureren overbragte Louis den Fjortende et brev. – Efter at have betragtet omslaget med stor opmærksomhed brød kongen det hurtigt og fandt inden i det et brev fra kong Charles den Anden. Den engelske fyrste skrev følgende til sin kongelige broder:

> Deres Majestæt må være meget urolig over hr. kardinal Mazarins sygdom, men farens størrelse må på en vis måde trøste Dem. Kardinalen er dømt af sin læge. Jeg takker Dem for Deres nådige svar på mit forslag med hensyn til min søster lady Henriette Stuart, og om en otte dages tid vil prinsessen begive sig på rejsen til Paris med sit hof.
>
> Det er behageligt for mig at se, hvilket faderligt venskab De nærer for mig, og at kunne med en endnu større ret

> kalde Dem min broder. Det er mig især en glæde at vise Deres Majestæt, hvor meget jeg tænker på, hvad der kan behage Dem. De lader ivrigt arbejde på at befæste Belle Isle en Mer. Men det er uret af Dem, for vi vil aldrig komme i krig med hinanden. Denne foranstaltning ængster mig ikke, den bedrøver mig. – De kaster der millioner bort til ingen nytte, sig det kun til Deres ministre. De kan stole på, at jeg er godt underrettet, vis mig i lignende tilfælde den samme tjeneste.

"Jeg gennemskuer det hele!" udbrød Louis den Fjortende. "Belle Isles befæstelse er en sammensværgelse af hr. Fouquet – opdagelsen af denne sammensværgelse vil styrte overintendanten, og denne opdagelse beror på korrespondancen med England. Derfor vil Colbert have fingre i denne korrespondance. Men jeg kan ikke lægge alt på denne mands skuldre. Han er kun hovedet, jeg mangler armen."

På en gang udstødte Louis et glædesskrig og ringede på sin kammertjener.

"Jeg havde," sagde han til kammertjeneren, "en gang en musketerløjtnant."

"Ja, sire, hr. d'Artagnan."

"Han har for nogen tid siden forladt min tjeneste."

"Ja, sire."

"Se at finde ham og lad ham indfinde sig i morgen ved min *lever*."

Kammertjeneren bukkede og gik.

"Tretten millioner i min kælder," sagde kongen, "Colbert skal holde min pung og d'Artagnan føre mit sværd. Nu er jeg konge."

18. En lidenskab

Den samme dag, Athos ankom til Paris, vendte han, da han forlod Palais-Royal, tilbage til sit hotel i Rue Saint Honoré.

Her traf han vicomten af Bragelonne, der ventede på ham, og imens underholdt sig med Grimaud.

Det var ikke nogen let sag at passiare med den gamle tjener, kun to mennesker kendte denne hemmelighed: Athos og d'Artagnan. Den første lykkedes de, fordi Grimaud bestræbte sig for at få sig selv til at tale, d'Artagnan derimod, fordi han forstod at få Grimaud til at snakke.

Raoul lod sig fortælle rejsen til England, og Grimaud havde aflagt en omstændelig beretning om den med en hel del gebærder, men kun få ord.

"Det er besynderligt," sagde Raoul, "at hr. greven stadig anser mig for en novice, og at han ikke vil lade mig dele æren eller faren ved disse togter."

Grimaud smilede.

I det samme kom Athos hjem.

Værten lyste ham op ad trappen, og Grimaud, der kendte sin herres skridt, skyndte sig at tage imod ham, hvorved han gjorde en hurtig ende på samtalen.

Men Raoul, der nu engang var begyndt at spørge, og ikke ville lade sig således afspise, greb grevens hænder med en levende, men ærbødig kærlighed, idet han udbrød:

"Hvoraf kommer det, min herre, at De begav Dem på en farlig rejse uden at sige farvel til mig, uden at forlange hjælp af

mit sværd, af mig, der er stærk nok til at yde Dem den bistand, som De har opdraget som en mand? Ak, min herre, vil De da udsætte mig for denne skrækkelige prøvelse ikke at skulle få Dem at se mere?"

"Hvem har sagt Dem, Raoul, at min rejse har været forbundet med fare?" spurgte greven, idet han overgav kappe og hat til Grimaud, der imidlertid havde spændt hans sværd af.

"Jeg," sagde Grimaud.

"Og hvorfor det?" spurgte Athos strengt.

Grimaud blev meget forbløffet, men Raoul skyndte sig at svare for ham.

"Det er så naturligt, min herre, at den gode Grimaud siger mig sandheden i alt, hvad der angår Dem. Hvem skulle vel elske Dem og stå Dem bi, når det ikke skulle være mig?"

Athos sagde intet. Med et venligt nik fjernede han Grimaud og satte sig derpå i en lænestol, mens Raoul blev stående foran ham.

"Lad os ikke tale mere om det, vicomte," sagde Athos venligt. "Jeg rejste noget hovedkulds bort, det er sandt, men Charles den Andens tarv fordrede det. Hvad Deres uro angår, da takker jeg Dem; jeg ved, jeg kan stole på Dem. Har De manglet noget i min fraværelse?"

"Nej, tak, min herre."

"Jeg havde givet Blaisois ordre til at udbetale Dem hundrede pistoler, hvis De kom i forlegenhed for penge."

"Jeg har ikke set Blaisois, min herre."

"Har De ikke været på La Fère?"

Raoul rødmede. Athos så på ham med sit rolige, faste blik.

"De vil gøre mig uret ved ikke at tro mig," sagde Raoul, "jeg føler godt, at jeg bliver rød, men det er mod min vilje. Det spørgsmål, De gjorde mig den ære at henvende til mig, er af den beskaffenhed, at det bringer i stærk sindsbevægelse. Jeg rødmer derfor, fordi jeg er bevæget, og ikke fordi jeg lyver."

"Jeg ved godt, at De aldrig lyver, Raoul."

"Nej, min herre."

"For resten tager De fejl, min ven, hvad jeg ville sige ..."

"Jeg ved det meget godt, min herre, De ville spørge mig, om jeg har været i Blois."

"Netop."

"Jeg har ikke været der, jeg har ikke en gang set den person, som De tænker på. De har jo forbudt mig at tage til Blois og gense frøken de la Vallière."

Den unge mand tav pludselig. Han kunne knap få det kære navn over sine læber.

"Og jeg har gjort vel, Raoul," skyndte Athos sig at svare, "jeg er ikke en barbarisk eller uvillig fader. Jeg respekterer den sande kærlighed, men jeg tænker mig en glimrende fremtid for Dem. En ny regering vil snart begynde. Krigen kalder den unge, ridderlige konge. Hvad han behøver hertil, er en bataljon løjtnanter, der er unge og frie, som med begejstring styrter sig i farer og fælder med råbet: Kongen leve! i stedet for: Farvel, min kone! ... De forstår mig, Raoul. Hvor hårdt mit ræsonnement end kan forekomme Dem at være, besværger jeg Dem dog at tro mig og glemme Deres ungdoms første kærlighed. De må i mit råd kun se et ønske om at gavne Dem og se Dem lykkelig. Jeg tror Dem i stand til at blive en berømt mand; gå alene, og De vil gå hurtigere og bedre."

"De har befalet, min herre, og jeg adlyder," svarede Raoul.

"Befalet!" udbrød Athos, "er det et svar at give mig? Har jeg befalet Dem noget? Nej, De forvansker mine ord, ligesom De miskender min hensigt. Jeg har ikke befalet, jeg har bedt!"

"Nej, min herre, De har befalet," sagde Raoul stædigt. "Men selv om De kun havde bedt, så har en bøn fra Dem større virkning end en befaling. Jeg har ikke genset frøken de la Vallière."

"De ser bleg og bedrøvet ud ... denne følelse er altså meget stærk?"

"Det er en lidenskab," svarede Raoul.

"Nej ... en vane."

"Min herre, De ved, at jeg har rejst meget, at jeg har tilbragt to år langt fra hende. I to år tror jeg, at enhver vane må glemmes ... nuvel, ved min tilbagekomst elskede jeg ikke mere – det er en umulighed – men lige så meget. Frøken de la Vallière er min udkårne, men De er min Gud her på Jorden, og for Dem er jeg beredt til at ofre alt."

"Det ville være meget urigtigt af Dem," sagde Athos, "jeg har ikke længere nogen rettighed over Dem. Alderen har emanciperet Dem, de behøver ikke en gang mere mit samtykke efter alt, hvad De nys har fortalt mig. Gift Dem da med frøken de la Vallière, hvis De vil."

"Hvor De er god, min herre," svarede Raoul, "Deres eftergivenhed opfylder mig med taknemmelighed, men jeg kan ikke modtage den."

"De afslår mit tilbud?"

"Ja, min herre."

"Jeg skal aldrig lade Dem høre et ord om det, Raoul."

"Men i hjertet har De noget imod dette giftermål; De har ikke valgt for mig."

"Nej, det er sandt."

"Jeg vil anstille en prøve, Raoul, og se, om frøken de la Vallière vil vente ligesom De."

"Det håber jeg, min herre."

"Men tag Dem i agt, Raoul. Hvis hun nu ikke ventede? De er så ung, så tillidsfuld og oprigtig ... kvinderne er lunefulde."

"Hvad mener De, min herre?"

"Hvis hun kastede sine øjne i en anden retning?"

"Nuvel, min herre, så ville jeg dræbe denne mand," svarede Raoul ganske ligefremt, "og alle de mænd, som frøken de la Vallière ville vælge, indtil en af dem dræbte mig, eller frøken de la Vallière atter skænkede mig sit hjerte."

Athos så på vicomten.

"Det er nok," sagde Athos efter en lang pause, "nok om denne sørgelige genstand, hvor vi begge går til yderligheder. Sørg ikke for den dag i morgen, Raoul; pas Deres tjeneste, elsk frøken de la Vallière, med ord: De skal handle som den mand, De jo efter Deres alder er, men glem blot ikke, at jeg elsker Dem ømt."

"O, hr. greve!" udbrød Raoul og trykkede Athos' hånd til sit hjerte.

"Godt, mit kære barn, forlad mig nu, jeg trænger til at hvile mig. Apropos, hr. d'Artagnan er kommet tilbage med mig fra England. De skylder ham en visit."

"Jeg skal aflægge ham den, min herre, og det med største fornøjelse, for jeg holder overordentlig meget af hr. d'Artagnan."

"Kender De hans adresse?"

"Han er vel i Louvre, i Palais-Royal, overalt hvor kongen opholder sig. Kommanderer han ikke musketererne?"

"Nej, ikke for øjeblikket. Hr. d'Artagnan er permitteret, han hviler sig. Søg ham derfor ikke på slottet, men forhør Dem om ham hos en vis Planchet."

"Hans gamle tjener?"

"Netop, nuværende urtekræmmer."

"Jeg kender ham, han bor i Rue des Lombards."

"Hils ham mange gange fra mig og bed ham spise til middag hos mig før han afrejser til Paris."

"Ja, min herre."

"Godnat, Raoul."

Raoul traf ikke den næste dag hr. d'Artagnan, som han havde håbet. Han traf kun Planchet, hvis glæde var meget stor over at gense den unge mand. Men da Raoul dagen efter kom tilbage fra Vincennes med halvtreds dragoner, som prinsen havde givet ham kommandoen over, fik han på Place Baudoyer øje på en mand, der stod og så på et hus lige som man ser på en hest, som man har lyst til at købe.

Denne mand, der bar en borgerlig dragt med et militært snit, havde en ganske lille hat på hovedet og en lang kårde ved siden, vendte sig straks om, så snart han hørte hestetrav, og holdt op med at betragte huset for at se på dragonerne.

Det var ingen anden end hr. d'Artagnan, d'Artagnan til fods med hænderne på ryggen, der holdt revy over dragoner, efter at have holdt den over huset. Ikke en mand, ikke en knap, ikke en hestesko undgik hans inspektion.

Da Raoul red på siden af sin kommando, fik d'Artagnan sidst øje på ham.

"Ej, ej!" udbrød han.

"Tager jeg ikke fejl?" råbte Raoul og sporede sin hest fremad.

"Nej, du tager ikke fejl, god dag!" svarede den forhenværende musketer. "Men forlader du din kommando?"

"Kornetten kan tage min plads."

"Vil du spise til middag med mig?"

"Med fornøjelse, hr. d'Artagnan."

Raoul skyndte sig at give kornetten den fornødne ordre, hvilken derpå indtog hans plads, derefter steg han af hesten, som han overgav til en af dragonerne, og tog muntert hr. d'Artagnan under armen. Denne havde hele tiden betragtet ham med en kenders tilfredshed.

"Du kommer nok fra Vincennes?" sagde han.

"Ja, hr. chevalier."

"Kardinalen?"

"Er meget syg; man siger endog, at han er død."

"Står du dig godt med hr. Fouquet?" spurgte d'Artagnan og gav ved en foragtelig trækken på skuldrene til kende, at Mazarins død ikke afficerede ham i mindste måde.

"Med hr. Fouquet?" gentog Raoul, "jeg kender ham ikke."

"Så meget desto værre, for en ny konge søger altid at skabe sig kreaturer."

"O, kongen har ikke noget imod mig," svarede den unge mand.

"Jeg taler ikke om kronen," vedblev d'Artagnan, "men om kongen ... Hr. Fouquet er den egentlige konge nu, hvis kardinalen er død ... Det gælder om at stå sig godt med hr.

Fouquet, hvis du ikke vil vegetere hele dit liv, sådan som jeg har gjort ... rigtignok har du heldigvis andre protektioner."

"Ja, først og fremmest hr. prinsen."

"Forslår ikke, min ven, forslår ikke."

"Hr. grev de la Fère?"

"Athos! Ja med ham er det en anden sag. Hvis du vil gøre din lykke i England, kan du ikke henvende dig til nogen bedre. Jeg kan endda uden ubeskedenhed sige, at jeg selv har noget at sige ved Charles den Andens hof. Han er en konge!"

"Ja, en konge, der rigtignok morer sig, men som tillige forstår at føre sværdet og bedømme menneskene."

"Men hvorfor søger De ikke selv lykken, kære hr. d'Artagnan?"

"O, jeg er nu blevet stadig," svarede d'Artagnan i en skødesløs tone, "jeg har arvet nogen formue efter min familie."

Raoul så på ham. d'Artagnans fattigdom var blevet til et ordsprog.

D'Artagnan bemærkede hans forundrede blik.

"Din fader har vel fortalt dig, at jeg har været i England?"

"Ja, hr. chevalier."

"Og at jeg der har haft et heldigt møde?"

"Nej, min herre, det ved jeg ikke noget om."

"Jo, en af mine gode venner, en meget fornem herre, vicekongen af Skotland og Irland, har hjulpet mig til en arv."

"Jeg ønsker Dem af et oprigtigt hjerte til lykke."

"Tak ... se blot, der ligger mit hus!"

"På Place de Grève?"

"Ja, ynder du ikke det kvarter?"

"Jo, bestemt! Vandet frembyder et smukt syn ... hvilket smukt antikt hus!"

"*L'Image de Notre Dame* er et gammelt værtshus, som jeg på to dage har omskabt til et hus."

"Men værtshuset er jo åbent endnu?"

"Javel."

"Men hvor bor De?"

"Hos Planchet."

"Men De sagde jo i dette øjeblik: Der er mit hus."

"Det sagde jeg, fordi det virkelig er mit hus ... Jeg har købt det."

"Ah!" udbrød Raoul.

"En fortræffelig affære, min kære Raoul. Jeg har købt huset for tredive tusinde livres. Der hører en have til, som vender ud mod Rue de la Mortellerie. Værtshuset sammen med første etage indbringer tusinde livres i leje og et loft eller anden etage fem hundrede livres."

"Fem hundrede livres for et loft? Men det er jo ikke til at bebo."

"Derfor bebos det heller ikke, men du ser nok, at det har to vinduer ud til pladsen."

"Ja, min herre."

"Nu, hver gang nogen bliver hængt, radbrækket eller brændt, lejer man de to vinduer ud for tyve pistoler."

"O!" fortsatte Raoul gysende.

"Det er afskyeligt, ikke sandt?" sagde d'Artagnan.

"Jo," svarede Raoul.

"Ja, men de gode parisere er undertiden sande menneskeædere. Jeg forstår ikke, at mennesker, at kristne kan gøre den slags spekulationer. Men lad os gå ned ad Rue de la Vannerie, den fører lige til mester Planchet."

D'Artagnan gik raskere til og førte Raoul til Planchet, ind i et værelse, som urtekræmmeren havde overladt sin gamle herre. Planchet var gået ud, men middagsmaden var færdig. Der herskede i urtekræmmerens hus en levning af den militære regelmæssighed og punktlighed.

D'Artagnan kom atter tilbage til Raouls fremtid.

"Din fader holder dig strengt," sagde han.

"Han behandler mig med retfærdighed, hr. chevalier."

"Javel, men han er måske noget påholdende."

"Nej, aldeles ikke, hr. d'Artagnan."

"Gener dig ikke, min dreng, hvis du mangler et par pistoler, så kom til den gamle musketer."

"Kære hr. d'Artagnan."

"Du spiller vel en gang imellem lidt?"

"Aldrig."

"Så er du vel lykkelig i kærlighed? – Du bliver rød – o, du lille Aramis. Men det er dyrere endnu end spil, min kære. Rigtig nok slås man, når man har tabt, og det vejer altid lidt op. Bah! den grædevorne konge lader folk, som trækker blank, betale mulkt. Hvilken regering, min stakkels Raoul, hvilken regering! Når jeg tænker på, at man i min tid belejrede musketererne i husene ligesom Hector og Priamus i byen Troja. Men sligt vil I ikke opleve."

"De er streng imod kongen, kære hr. d'Artagnan, skønt De knapt kender ham."

"Jeg? Hør, Raoul! Jeg kan sige dig i forvejen, hvad han vil gøre hver dag og hver time. Når kardinalen er død, vil han græde. Derpå vil han lade sig udbetale en sum penge af hr. Fouquet og tage til Fontainebleau for at skrive vers til en eller anden

Mancini, som dronningen kunne have lyst til at rive øjnene ud af hovedet på. Hun er spanierinde, ser du, og hendes svigermoder er madame Anna af Østrig. Jeg kender spaniolerne af huset Østrig."

"Og så?"

"Efter at have berøvet sine schweizere sølvgalonerne, fordi broderiet er alt for dyrt, vil han gøre musketererne til fodfolk, fordi havre og hø til en hest koster fem sous om dagen."

"O, sig ikke det."

"Hvad kommer det mig ved, jeg er jo ikke længere musketer. Det kan være mig ligegyldigt, om man er til fods eller til hest, eller man bærer et stegespid, et sværd eller ingen ting ved siden!"

I dette øjeblik trådte en af urtekræmmerens drenge ind og sagde:

"Et brev til hr. d'Artagnan."

"Det er hr. grevens skrift," sagde Raoul.

D'Artagnan åbnede brevet.

"Kære ven," skrev Athos, "kongen har ladet mig anmode om at opsøge Dem."

"Mig," sagde d'Artagnan og lod brevet falde på bordet.

Raoul tog det op og læste højt videre:

"Skynd Dem – Hans Majestæt længes meget efter at tale med Dem og venter Dem i Louvre."

19. Kongen

Da den første bevægelse havde sat sig, læste d'Artagnan atter billetten.

"Det er besynderligt," sagde han, "at kongen lader mig kalde."

"Hvorfor det," sagde Raoul, "tror De ikke, min herre, at kongen savner en tjener som Dem?"

"Ha! ha!" udbrød officeren leende. "Hvis kongen havde savnet mig, ville han ikke have ladet mig rejse. Nej, nej, jeg ser heri noget bedre eller værre, ligesom du vil."

"Værre! Hvordan det, hr. chevalier?"

"Du er ung og tillidsfuld. – Gid jeg var i din alder! O, Raoul, så længe du ikke er blevet beæret med kongers smil og dronningers fortrolighed, så længe du ikke har to henfarne kardinaler bag dig, den ene en tiger, den anden en ræv, så længe du ikke har – men hvortil alle disse narrestreger – vi må skilles, Raoul."

"Hvor De siger det højtideligt!"

"Ih! Sagen fortjener det nok – hør mig, jeg har et godt råd at give dig."

"Jeg er lutter øre, kære d'Artagnan."

"Du skal ikke underrette din fader om min afrejse."

"De rejser?"

"Ja – bilder du dig måske ind, at jeg vil begive mig til Louvre og stille mig til denne lille kronede ulvs disposition?"

"Ulv, kongen! Men De er jo ikke rigtig klog, hr. chevalier."

"Jeg har tværtimod aldrig været klogere; du forstår altså ikke, hvad denne værdige søn af Louis den Retfærdige vil gøre med mig. – For pokker! Han vil ganske simpelt sætte mig i Bastillen."

"Af hvilken grund?" spurgte Raoul ganske forbavset over det, han hørte.

"På grund af noget, jeg sagde til ham en vis dag – jeg var temmelig heftig, og det mindes han."

"Hvad sagde De da til ham?"

"At han var en kujon, en tosse."

"Min Gud!" udbrød Raoul, "er det muligt, at slige ord er kommet over Deres læber?"

"Det er måske ikke ord til andet, men meningen er det i alt fald. Opsøg derfor din fader, fortæl ham sammenhængen og bring ham mit farvel."

"Min kære hr. d'Artagnan," sagde Raoul, der havde set ud af vinduet, ganske bevæget. "De kan ikke mere flygte."

"Hvorfor?"

"Fordi en schweizerofficer står her udenfor og venter på Dem."

"Nå?"

"Han vil arrestere Dem."

D'Artagnan brast i en homerisk latter.

"O, jeg ved meget vel, at De vil sætte Dem til modværge og slås med ham. Jeg ved også godt, at De vil gå af med sejren, men det er oprør, og som officer ved De, hvad disciplin er."

"Fandens dreng! Hvor er han logisk!" brummede d'Artagnan. "Du råder mig altså til at lade mig kaste i Bastillen."

"Hr. grev de la Fère ville give Dem det samme råd."

"For pokker! det ved jeg nok," sagde d'Artagnan tankefuld. "Men hvis man nu kaster mig i Bastillen?"

"Så hjælper vi Dem ud af den," svarede Raoul roligt.

"Guds død!" udbrød d'Artagnan og greb hans hånd, "hvor du siger det kækt, Raoul! Det er Athos op ad dage. Nu vil jeg drage af sted. Glem ikke, hvad jeg har sagt dig."

Med disse ord tog d'Artagnan sit gehæng, spændte kården om livet, tog sin hat, der havde fået en ny fjer, og rakte hånden ud til Raoul, der kastede sig i hans arme.

Da han kom ned i butikken, skottede han til svendene, der så til med en blanding af stolthed og uro, stak hånden ned i en kasse korender, og nærmede sig så officeren, der filosofisk ventede på ham uden for butiksdøren.

"Jeg kender det ansigt – er det Dem, hr. de Friedisch?" udbrød musketeren muntert.

"Skal jeg give Dem min kårde? Jeg vil blot sige Dem, at den er lang og tung. Lad mig beholde den, til vi når Louvre. Jeg er ikke rigtig tilpas, når jeg går på gaden uden kårde, og det vil genere Dem at have to at bære på."

"Kongen har ikke talt noget om det," svarede schweizeren, "så De kan godt beholde Deres kårde."

"Godt, det er meget smukt af kongen. Lad os skynde os at komme af sted."

Hr. de Friedisch var ikke meget for at snakke, og d'Artagnan havde nok at tænke på. Der var ikke langt fra Planchets butik til Louvre, og på ti minutter tilbagelagde de vejen derhen.

Hr. de Friedisch ville gå ind ad lågen.

"Nej," sagde d'Artagnan, "det er blot at spilde tiden; lad os gå op ad den lille trappe."

Schweizeren gjorde, som d'Artagnan sagde, og førte ham til forværelset udenfor Louis den Fjortendes kabinet.

D'Artagnan havde endnu ikke fået tid til at spørge sig selv, hvorfor man ikke fratog ham hans kårde, da døren til kabinettet åbnedes, og en kammertjener råbte:

"Hr. d'Artagnan."

Musketeren satte sig i positur og trådte ind med et roligt åsyn.

Kongen sad ved sit bord og skrev.

Han lod sig ikke forstyrre af musketerens indtræden, ja drejede ikke engang hovedet om. D'Artagnan nærmede sig, til han havde nået midten af salen, men da han så, at kongen ingen notits tog af ham, og meget godt vidste, at det ikke var andet end affektation, en slags indledning til den påfølgende forklaring, gav han sig til at betragte væg- og loftsmalerierne.

Louis rejste sig kort efter op og fo'r med hånden over panden. Derpå standsede han lige for d'Artagnan og lånte ham et på en gang strengt og velvilligt blik.

"Hvad mon han egentlig vil mig," tænkte musketeren, "gid det snart vil få en ende."

"Min herre," sagde kongen, "De ved formodentlig, at hr. kardinalen er død?"

"Jeg har anet det, sire."

"Så ved De selvfølgelig også, at jeg er herre i mit eget hus."

"Det er noget, der ikke daterer sig fra kardinalens død, sire. Man er altid herre i sit eget hus, når man selv vil."

"Ja, men husker De alt, hvad De sagde mig i Blois."

"Nu kommer det," tænkte d'Artagnan, "jeg har ikke taget fejl. Nå, så meget bedre, det er et tegn på, at jeg endnu har en fin

næse."

"De svarer mig ikke," sagde Louis.

"Jeg tror at mindes det, sire."

Kongen så atter på musketeren, denne glattede sin hattefjer, strøg sin knebelsbart og ventede uforsagt på, hvad der ville komme.

Louis den Fjortende fortsatte:

"De forlod min tjeneste, min herre, efter at have sagt mig sandheden?"

"Ja, sire."

"Det vil sige efter at have sagt, hvad der efter Deres overbevisning var rigtigt, om min måde at tænke og handle på. De begyndte med at sige mig, at De havde tjent min familie i fireogtredive år, og at De var træt."

"Ja, det sagde jeg, sire."

"Og De tilstod derpå, at denne træthed var et påskud, og at misfornøjelse var den virkelige grund."

"Ja, jeg var virkelig misfornøjet, men denne misfornøjelse har aldrig, så vidt jeg ved, givet sig luft og har jeg end som en mand med hjertet på det rette sted udtalt mig for Deres Majestæt, så har jeg dog ikke engang tænkt sligt i andres nærværelse."

"Det er jeg overbevist om, men hvad har De foretaget Dem, siden De fik Deres afsked?"

"Jeg har gjort min lykke, sire."

"Det er stærkt sagt, hr. d'Artagnan."

"Deres Majestæt tager det sikkert i den værste betydning. Jeg nærer den dybeste ærbødighed for min konge, og skulle jeg have været noget plump i mine udtryk, hvilket måske kan undskyldes ved, at jeg har levet hele mit liv i lejre og kaserner,

så står Deres Majestæt alt for højt over mig til at fornærmes af en uskyldig ytring af en soldat."

"Ja, jeg ved nok, at De har udmærket Dem i England, min herre, og jeg beklager kun, at De har brudt Deres ord."

"Jeg?" udbrød d'Artagnan.

"Javist ... De gav mig Deres ord på, at De ikke ville tjene nogen anden fyrste, da De forlod min tjeneste ... og dog har De arbejdet for kong Charles den Anden ved Moncks mærkværdige bortførelse ..."

"Tilgiv mig, sire, det var for mig selv."

"Og lykkedes det for Dem?"

"Det lykkedes, sire; og jeg har tjent en formue."

"Hvad kalder De lykke? Hvad forstår De ved en formue?"

"Hundrede tusinde daler, som jeg nu ejer, det er tre gange så meget, som jeg har ejet i halvtredsindstyve år."

"Det er en smuk sum ... men jeg troede, at De var ærgerrig."

"Fjerdedelen ville forekomme mig at være en skat, sire, og jeg forsikrer Dem, at jeg aldeles ikke tænker på at forøge den."

"Ah! De har i sinde at slå Dem til ro? At opgive den militære løbebane?"

"Det har jeg allerede gjort."

"Det er umuligt, hr. d'Artagnan," sagde Louis bestemt.

"Men hvorfor sire?"

"Fordi jeg ikke vil have det!" svarede den unge fyrste med en så alvorlig og bydende stemme, at d'Artagnan blev ganske forbavset, ja endda ængstelig.

"Tillader Deres Majestæt mig at sige et ord?" spurgte han.

"Tal."

"Jeg har taget denne beslutning, mens jeg endnu var fattig."

"Godt, og så?"

"Deres Majestæt vil altså nu, da jeg ved min egen flid har sikret mig et sorgfrit udkomme, berøve mig min frihed og fordømme mig til mindre, efter at jeg har opnået det større."

"Hvem har tilladt Dem, min herre, at udforske mine planer og gå i rette med mig?" spurgte Louis næsten vredt; "hvem har sagt Dem, hvad jeg vil gøre – hvad De selv vil gøre?"

I det samme bankede nogen på døren. Kongen så op med et stolt blik.

"Om forladelse, hr. d'Artagnan," sagde han, "det er hr. Colbert, der har noget at meddele mig. Kom kun ind, hr. Colbert."

D'Artagnan gik til side. Colbert trådte ind med hånden fuld af papirer og nærmede sig kongen.

Vi behøver naturligvis ikke at sige, at gascogneren benyttede lejligheden til at tage dette nye ansigt i øjesyn.

"Undersøgelsen er altså sluttet?" spurgte kongen Colbert.

"Ja, sire."

"Og dommernes mening er?"

"At de anklagede bør dømmes til at have deres formue og liv forbrudt."

"Aha!" sagde kongen med et sideblik til d'Artagnan.

"Og hvad er Deres mening, hr. Colbert?" spurgte Louis.

Colbert så på d'Artagnan, hvis nærværelse standsede ordene på hans læber. Louis den Fjortende forstod ham.

"Bryd Dem om ingen ting," sagde han, "det er hr. d'Artagnan. Kender De ikke hr. d'Artagnan?"

De to mænd betragtede hinanden; d'Artagnan med store, spillende øjne, Colbert med sine halvt lukkede. Den enes kække

frimodighed mishagede den anden; finansmandens snedige og forsigtige blik mishagede soldaten.

"Hr. d'Artagnan," fortsatte kongen, "talen er om nogle bedragere, der har bestjålet mig, som jeg vil lade hænge, og hvis dødsdom jeg nu vil underskrive."

D'Artagnan fo'r sammen.

Louis den Fjortende tog nu pennen og satte sit navn under de to papirer, som Colbert havde præsenteret ham.

Colbert bukkede og sagde, idet han ville til at gå:

"Jeg havde nær glemt at sige Deres Majestæt, at de konfiskerede formuer beløber sig til fem millioner livres."

"Det er ikke dårligt," tænkte d'Artagnan.

"Hvor meget har jeg så i min kasse i det hele?" spurgte kongen.

"Atten millioner livres, sire," svarede Colbert bukkende.

"Gudsdød!" brummede d'Artagnan, "det er jo prægtigt."

"Har Deres Majestæt mere brug for mig aften?" spurgte Colbert.

"Nej, min herre. Farvel."

Colbert gik.

"Lad os nu komme tilbage til vor affære, hr. d'Artagnan," sagde kongen. "De fortalte mig den dag i Blois, at De ikke var rig."

"Men nu er jeg det, sire."

"Ja, men det vedkommer ikke mig, De har Deres egne penge, ikke mine."

"Jeg forstår ikke rigtig Deres Majestæt."

"Nå, så tal selv i stedet for at lade hvert ord presse ud af Dem. Har De nok i tyve tusinde livres om året i fast indtægt?"

"Sire ..." udbrød d'Artagnan og gjorde store øjne.

"Har De nok i fire heste, som underholdes på min regning, foruden et tillæg efter omstændighederne og Deres behov, eller foretrækker De en fast gage, for eksempel på fyrretyve tusinde livres? Nå, svar mig."

"Men sire, jeg har sagt Deres Majestæt ..."

"At De ville hvile Dem, det ved jeg nok, men jeg har svaret Dem, at jeg ikke ville lade Dem gøre det ... og jeg er dog herren, skulle jeg mene."

"Ja, sire."

"Godt. De var en gang på nippet til at blive musketerkaptajn."

"Ja, sire."

"Nuvel, her er Deres bestalling underskrevet. Jeg lægger den i denne skuffe. Den dag, De kommer tilbage fra en vis ekspedition, som jeg vil betro Dem, kan De selv tage den i skuffen."

D'Artagnan tøvede endnu og så ned for sig.

"Nå, min herre," sagde kongen, "når man ser Dem, skulle man tro, at De ikke vidste, at ved Hans allerkristeligste Majestæts hof har musketerernes generalkaptajn forrangen for marskallerne af Frankrig."

"Det ved jeg, sire."

"Så skulle man tro, at De ikke stolede på mit ord."

"O, sire! tro ikke sligt."

"Jeg har villet vise Dem, om ikke De, der er en god tjener, synes, at jeg er den herre, De behøver?"

"Jeg begynder at tro det, sire."

"Godt! De skal gøre Dem rejsefærdig, hr. d'Artagnan."

"Straks?"

"Om to dage."

"Meget vel, sire, for jeg har meget at bringe i orden, før jeg tager bort, især hvis der vil vanke hug. Hvor sender Deres Majestæt mig hen?"

"Kender De noget til Bretagne?"

"Nej, sire."

"Har De venner der?"

"I Bretagne? Nej, på min ære, om jeg har."

"Så meget des bedre. Forstår De Dem på fortifikationsvæsenet?"

D'Artagnan smilte.

"Jeg tror det, sire."

"Det vil sige, at De kan skelne en fæstning fra en simpel befæstning."

"Jeg forstår at skelen mellem et fort og en skanse lige så vel som mellem et kyras og en postej. Er det tilstrækkeligt, sire?"

"Ja, min herre. De skal altså rejse."

"Alene?"

"Ganske alene. De må ikke en gang tage en tjener med Dem."

"Tør jeg spørge Deres Majestæt af hvilken grund?"

"Fordi De vil gøre bedst i, min herre, selv at forklæde Dem som en tjener i et fornemt hus. Deres ansigt er meget kendt i Frankrig, hr. d'Artagnan."

"Og så, sire?"

"De skal rejse omkring i Bretagne og omhyggeligt undersøge dette lands befæstninger. De skal begynde med Belle Ile en Mer."

"Der tilhører hr. Fouquet," sagde d'Artagnan alvorligt og med et klogt blik på kongen.

"Jeg tror, De har ret, min herre, Belle Ile tilhører virkelig hr. Fouquet."

"Deres Majestæt ønsker vel altså, at jeg skal undersøge, om Belle Ile er et godt sted?"

"Ja."

"Om fæstningsværkerne er nye eller gamle?"

"Netop."

"Om hr. overintendantens vasaller hændelsesvis skulle være for talrige til at være en garnison?"

"Det er netop, hvad jeg ønsker, min herre, De har truffet sømmet på hovedet."

"Og hvis man ikke befæster, sire?"

"Vender De ganske roligt tilbage uden at anstrenge Deres hest."

"Jeg er færdig, sire."

"De skal begynde med i morgen at begive Dem til hr. overintendanten og hæve det første kvartal af Deres gage. Kender De hr. Fouquet?"

"Meget lidt, sire, men jeg må gøre Dem opmærksom på, at der ingen magt ligger på, om jeg kender ham."

"Jeg beder om forladelse, min herre, for han vil nægte Dem de penge, som jeg anviser Dem, og det er netop dette afslag, jeg venter."

"Ah!" udbrød d'Artagnan. "Og så, sire?"

"Når han har nægtet Dem pengene, går De til hr. Colbert og hæver dem hos ham. Apropos, har De en god hest?"

"En fortræffelig, sire."

"Hvor meget har De givet for den?"

"Hundrede og halvtreds pistoler."

"Jeg køber den af Dem. Her har De en anvisning på to hundrede pistoler."

"Men jeg behøver min hest til rejsen, sire."

"Ja?"

"Og De berøver mig den."

"Aldeles ikke, jeg giver Dem den tværtimod. Men da den nu tilhører mig og ikke længere Dem, er jeg vis på, at De ikke vil skåne den."

"Deres Majestæt har altså hastværk?"

"Meget."

"Men hvorfor da vente to dage?"

"Af grunde, som kun jeg kender."

"Det er det samme. Hesten kan godt indvinde de to dage af de otte, rejsen vil tage, og desuden går posten jo."

"Nej, nej, posten kompromitterer så let, hr. d'Artagnan. Farvel og glem ikke, at De tilhører mig."

"Det har jeg aldrig glemt, sire. Men jeg mangler anvisningen til at hæve min gage, sire."

"Her er den."

Kongen satte sit navn under.

D'Artagnan så efter, om alt var i orden.

"Farvel, hr. d'Artagnan," sagde kongen, "jeg antager, at De har forstået mig."

"Jeg har forstået, at Deres Majestæt sender mig til Belle Ile en Mer."

"For at få at vide?"

"Hvordan det går med hr. Fouquets arbejder."

"Godt, jeg forudsætter, at De bliver pågrebet."

"Det forudsætter jeg aldeles ikke," svarede gascogneren dristigt.

"Jeg forudsætter, at De bliver dræbt," fortsatte kongen.

"Det er ikke sandsynligt, sire."

20. Hr. Fouquets huse

Mens d'Artagnan vendte tilbage til Planchet ganske fortumlet af alt, hvad der nylig var hændet ham, foregik der et optrin af en ganske anden art, der imidlertid stod i en vis forbindelse med den samtale, vor musketer havde haft med kongen. Dette optrin fandt sted uden for Paris i et hus, som overintendant Fouquet ejede i landsbyen Saint Mandé.

Ministeren var nylig ankommet til dette landsted, ledsaget af sin første fuldmægtig, der bar en umådelig portefølje, som var fuld af papirer, der dels skulle gennemgås, dels underskrives.

Da klokken kunne være hen ved fem om eftermiddagen, havde herrerne spist til middag. Der gjordes tilberedelser til aftensmaden for tyve underordnede gæster.

Overintendanten standsede ikke, men begav sig lige fra vognen til sit kabinet, hvor han sagde, at han lukkede sig inde for at arbejde, idet han tilføjede, at man under ingen omstændigheder måtte forstyrre ham, undtagen der skulle indløbe en ordre fra kongen.

Fouquet lukkede sig virkelig inde, og to lakajer blev stillet som skildvagter foran døren. Han gik lige hen til sit skrivebord, satte sig, åbnede porteføljen og gjorde et udvalg mellem den mængde af papirer, den indeholdt.

Han havde ikke været lukket inde i ti minutter, da lyden af flere regelmæssige slag nåede hans øren og syntes at lægge beslag på hele hans opmærksomhed. Fouquet rejste sig op og gik hen til et spejl, bag hvilket lyden hørtes.

Der kunne ikke være tvivl om, at disse gentagne slag var et signal, for idet Fouquet nærmede sig spejlet, hørtes den samme lyd.

"Hm!" mumlede overintendanten overrasket, "hvem mon det dog kan være? Jeg venter ingen i dag."

Uden tvivl for at besvare signalet slog overintendanten tre gange på spejlet.

Derpå vendte han tilbage til sin plads.

Mens han arbejdede aller ivrigst, lød atter slagene bag spejlet, stærkere end nogen sinde.

"Men hvad kan der dog være på færde? Hvilken Ariadne er det dog, der venter mig med en sådan utålmodighed?"

Med disse ord trykkede han på en lille knap, hvorefter spejlet åbnedes lige som en fløjdør og demaskerede en temmelig dyb gang, hvori overintendanten forsvandt. Han trykkede atter på en fjeder, hvorved en i muren skjult dør åbnedes, og forlod gangen.

Fouquet gik nu en snes skridt ned ad en vindeltrappe, til han kom til en lang, flisebelagt underjordisk gang, som fik sit lys gennem huller i loftet. Gulvet i gangen var belagt med tæpper og væggene behængt med tæpper.

Denne gang førte under gaden, som lå mellem Fouquets hus og Vincennes-parken. Ved enden af gangen fandtes en anden vindeltrappe parallel med den, ad hvilken Fouquet var steget ned. Ad denne trappe gik han op, åbnede ved hjælp af en fjeder en dør, der førte ind i et værelse, som var møbleret med den største elegance.

Han gik gennem dette værelse og med en nøgle han havde hos sig, åbnede en dør med en nøgle, der førte ind til et

prægtigt møbleret værelse, hvori befandt sig en overordentlig smuk kvinde, der, da hun hørte døren blive åbnet, hurtigt rejste sig op og ilede Fouquet i møde.

"Min Gud!" udbrød denne og fo'r forbavset et skridt tilbage, "fru marquise de Bellières! De her!"

"Ja," mumlede marquisen nervøst, "som De ser."

"Marquise, kære marquise," fortsatte Fouquet, "men hvordan er De kommet her? Og jeg, som har ladet Dem vente!"

"De ved vel nok, at Colbert er udnævnt til intendant for finanserne."

"Nå, hvad skrækkeligt ser De i det, min kære marquise? At den små Colbert er blevet intendant, forbavser mig, det indrømmer jeg, men der er ikke noget frygteligt i det."

"Tror De, at kongen uden meget vigtige bevæggrunde har givet en sådan post til den mand?"

"Først og fremmest, er det også sandt, at kongen har givet ham den?"

"Man siger det."

"Hvem siger det?"

"Alle mennesker."

"Alle mennesker er ingen; nævn mig en, der kan være godt underrettet og som har sagt det."

"Fru Vanel."

"Ah! De begynder i sandhed at gøre mig ganske bange," sagde Fouquet leende, "for hvis nogen er vel underrettet eller kan være det, så er det den person, De nævnte."

"Sig intet ondt om den stakkels Marguerite, hr. Fouquet, for hun elsker Dem endnu; og hun har betroet mig, at hr. Colbert hader Dem."

"Mig!" udbrød Fouquet, "min Gud, marquise, hvor vil De dog hen? Mig, alle mennesker hader mig, han såvel som enhver anden."

"Nej, han mere end andre."

"Lad gå da, mere end andre."

"Han er ærgerrig."

"Hvem er ikke det, marquise?"

"Ganske rigtigt, men hans ærgerrighed kender ingen grænse."

"Mener De dermed, at han har i sinde at avancere fra intendant til overintendant?"

"Har De ikke allerede næret frygt i så henseende?"

"O!" udbrød Fouquet, "at blive min efterfølger hos fru de Vanel, det kan være, hvad det er, men hos kongen, det er noget ganske andet. Frankrig købes ikke så let som en bogholders kone."

"Alt kan købes, min herre, om ikke for guld, så ved intriger."

"Efter Deres mening er hr. Colbert altså i færd med at købslå om min overintendantpost. Nej, nej, marquise, berolige Dem, han er ikke rig nok endnu til at købe den."

"Men hvad om han stjæler den fra Dem?"

"Ja, det er noget ganske andet. Men uheldigvis må han, førend han kommer til mig, det vil sige til den egentlige fæstning, først ødelægge og skyde breche i udenværkerne, og jeg er forbandet godt befæstet, marquise."

"Det, De kalder Deres udenværker, er vel Deres kreaturer, Deres venner, ikke sandt?"

"Netop."

"Er hr. d'Emerys et af Deres kreaturer?"

"Ja."

"Er hr. Lyodot en af Deres venner?"

"Vist så!"

"Nuvel, hvis De vil have, at man ikke skal røre ved de herrer d'Emerys og Lyodot, så er det på høje tid, at De sætter Dem i bevægelse."

"Hvem truer dem?"

"Vil De høre mig et øjeblik?"

"Tal."

"Nuvel, i morges lod Marguerite mig hente."

"Og hvad ville hun Dem?"

"Jeg tør ikke selv se hr. Fouquet, sagde hun. Begiv De Dem til ham og sig ham, at han skal tage sig i agt for hr. de Colbert."

"Hvorledes! hun lader mig anmode om at vogte mig for hendes elsker!"

"Jeg har jo sagt Dem, at hun stadig elsker Dem."

"Videre, marquise."

"Hr. de Colbert," tilføjede hun, "kom for et par timer siden og fortalte mig, at han var blevet intendant."

"Jeg har allerede sagt Dem, marquise, at jeg derved kun vil kunne holde så meget desto bedre øje med hr. de Colbert."

"Ja, men det er ikke alt. Marguerite er, som De ved, en god veninde af fru d'Emerys og fru Lyodot."

"Ja."

"Nuvel, hr. de Colbert udspurgte hende udførligt om de to herrers formuestilstand og om, i hvilken grad de nærede hengivenhed for Dem."

"O, dem indestår jeg for, de vil være mine til deres sidste åndedræt."

"Da fru de Vanel derpå et øjeblik måtte forlade hr. Colbert for at tage imod et besøg, og hr. Colbert er meget arbejdsom, var den nye intendant næppe alene, førend han tog et blyant op af lommen og, da der netop lå et stykke papir på bordet, gav sig til at gøre notitser."

"Om d'Emerys og Lyodot."

"Netop."

"Jeg kunne have lyst til at vide, hvad de notitser indeholdt."

"Det er netop det jeg er kommet for at fortælle Dem. Ved et tilfælde, der ligner et mirakel, har hun fået en kopi af disse optegnelser."

"Hvordan det?"

"Da hr. Colberts blyant var meget hård, skrev den sort på det øverste stykke papir og hvidt på det underneden liggende. Det første stykke rev Colbert itu, men det andet tænkte han ikke på."

"Nå?"

"På det andet kunne man læse, hvad der var skrevet på det første. Da fru de Vanel havde læst det, lod hun mig hente. Da hun først havde overbevist sig om, at jeg var Deres trofaste veninde, gav hun mig papiret og betroede mig hemmeligheden med forbindelsen mellem dette og Deres hus."

"Og papiret," spurgte Fouquet lidt urolig.

"Er her, min herre, læs det."

Fouquet læste.

"Navne på de bedragere, der skal domfældes af retten: d'Emerys, ven af hr. F., Lyodot, ven af hr. F., de Vanin."

"D'Emerys, Lyodot!" udbrød Fouquet.

"Venner af hr. F.," sagde marquisen, og pegede på ordene.

"Men hvad skal de ord betyde: 'der skal domfældes af retten'?"

"For pokker!" sagde marquisen, "det forekommer mig at være klart nok. For resten er De ikke færdig endnu, læs videre."

Fouquet fortsatte:

"De to første dømmes til døden, den tredje til at miste sit embede tillige med de herrer d'Hautemont og de la Valette, hvis godser skal konfiskeres."

"Store Gud!" råbte Fouquet, "til døden, Lyodot og d'Emerys dømmes til døden! Men selv om retten skulle dømme til døden, vil kongen ikke stadfæste dommen og ingen henrettelse kan finde sted uden kongens underskrift."

"Kongen har gjort hr. Colbert til intendant."

"O!" udbrød Fouquet, som om han uventet så en afgrund for sine fødder, "det er ikke muligt, det er ikke muligt! Men hvem har trukket hr. Colberts skrift op med blyant?"

"Det har jeg, da jeg var bange for, at skriften ellers skulle blive slettet ud."

"O, jeg skal nok få alt at vide."

"De vil få intet at vide, min herre, dertil foragter De alt for meget Deres fjende."

"Tilgiv mig, kære Marquise, undskyld mig; ja, jeg tror, at hr. Colbert er min fjende, jeg indrømmer, han er en mand, man må være bange for, men der er tid endnu, og siden De er her, siden De har forsikret mig om Deres hengivenhed og ladet mig skimte Deres kærlighed, siden vi er alene ..."

"Jeg er kommet for at frelse Dem, hr. Fouquet, og ikke for at styrte mig selv i ulykke," sagde marquisen. "Jeg har gjort min pligt, min ven, med fare for at forspilde mit gode navn og rygte. Farvel!"

"Ikke farvel, men på gensyn."

"Måske," sagde marquisen.

Og idet hun gav Fouquet sin hånd at kysse, skred hun hen imod døren med så faste skridt, at han ikke vovede at standse hende.

21. Slagplan

Fouquet skyndte sig tilbage til sig selv gennem den underjordiske gang. Han havde næppe betrådt sit kabinet, førend der blev banket på døren. I det samme råbte en velkendt stemme:

"Luk op, Deres Nåde, luk op, jeg beder Dem."

Fouquet spredte hurtigt papirerne på skrivebordet, tog en pen og sagde gennem døren for at vinde endnu mere tid:

"Hvem er De?"

"Hvorledes? kender Deres Nåde mig ikke?" svarede stemmen.

"Jovist," sagde Fouquet ved sig selv, "jovist, min ven, jeg kender dig meget godt;" og så tilføjede han højt: "Er det ikke Gourville!"

"Jo, Deres Nåde."

Fouquet rejste sig, gik hen til døren, slog slåen fra, og Gourville trådte ind.

"O, Deres Nåde," udbrød han, "o, hvilken grusomhed!"

"Hvordan det?"

"Jeg har nu i et helt kvarter bedt Dem om at lukke op, og De har ikke en gang svaret mig."

"De ved da godt, at jeg ikke vil forstyrres, når jeg arbejder, men skønt De danner en undtagelse, Gourville, skal min ordre dog respekteres af alle andre."

"I dette øjeblik ville jeg have sprængt og opbrudt alt, både døre, skodder og mure, Deres Nåde."

"Ah! Der er altså hændet noget overordentligt?" sagde Fouquet.

"Ja, det skal jeg love for, Deres Nåde," svarede Gourville.

"Og hvad er det?" fortsatte Fouquet noget ængstelig over sin intimeste fortroliges uro.

"Der er nedsat en hemmelig ret, Deres Nåde."

"Det ved jeg nok, men er den trådt sammen, Gourville?"

"Den er ikke alene trådt sammen, Deres Nåde, men har endda fældet en dom ..."

"En dom!" udbrød overintendanten gysende og ligbleg. "En dom! Og over hvem?"

"Over to af Deres venner."

"Lyodot og d'Emerys, ikke sandt?"

"Jo, Deres Nåde."

"Men hvad lyder dommen på?"

"På døden."

"Den skulle allerede være fældet! De tager fejl, Gourville, det er ikke muligt."

"Her er kopien af dommen, som kongen vil underskrive i dag, hvis han ikke allerede har gjort det."

Fouquet snappede ivrigt papiret, læste det og gav det derpå tilbage til Gourville.

"Er de da arresteret?"

"Naturligvis."

"Men hvor, hvornår, hvordan er de blevet arresteret?"

"Lyodot i går ved daggry, d'Emerys i forgårs aftes, da han vendte hjem fra sin maitresse. Deres forsvinden havde ikke foruroliget nogen, men på en gang aftog Colbert masken og gjorde det offentligt kendt. I dette øjeblik publiceres det med

trompetskrald i byens gader, og De er i sandhed den eneste, Deres Nåde, der ikke er kendt med denne begivenhed."

Fouquet gav sig til at gå op og ned ad gulvet med en stedse tiltagende uro.

"Hvad bestemmer Deres Nåde sig til?" spurgte Gourville.

"Hvis det forholder sig sådan, vil jeg gå til kongen," svarede Fouquet, "men på vejen til Louvre vil jeg aflægge et besøg i Hôtel de Ville. Hvis dommen er underskrevet, må vi se."

Gourville trak på skuldrene.

"Vantro!" sagde han, "du er alle store ånders fordærvelse."

"Gourville!"

"Ja," vedblev han, "og du ødelægger dem, ligesom smitsoten dræber de stærkeste, nemlig på et øjeblik."

"Af sted," sagde Fouquet, "luk op, Gourville!"

"Tag Dem i agt," sagde Gourville, "hr. abbed Fouquet er uden for."

"Ah, min broder," sagde Fouquet, "er han her? Han ved altså en eller anden dårlig nyhed, som han som sædvanlig er glad ved at kunne overbringe mig. For Fanden! når min broder er her, står mine sager slet; Gourville, hvorfor sagde De mig ikke det straks, så ville jeg lettere have ladet mig overbevise."

"Hans Nåde Bagvaskelsen kommer ikke i nogen slet hensigt," sagde Gourville leende.

"Du undskylder ham," udbrød Fouquet, "han er en hjerteløs krabat, der sætter alt overstyr."

"Han ved, at De er rig."

"Og han vil ruinere mig."

"Nej, han vil blot have fat i Deres pung, det er det hele."

"Men hør, Gourville, jeg får en idé, lad min broder komme ind."

Gourville gik ud og vendte kort efter tilbage med abbed Fouquet.

"Har De hørt, hvad der er hændt d'Emerys og Lyodot?" udbrød overintendanten.

"Ja, de er dømt til at hænges i morgen på Grèvepladsen," svarede abbeden.

"Oh, De må hjælpe mig!" udbrød Fouquet. "Har De ikke nogen pålidelige mænd i Deres sold, abbed?"

"Jo, min herre," svarede abbeden

"sig mig oprigtigt, hvad er det for folk?"

Abbeden tøvede.

"Nå, vær ikke bange, og gør heller ingen narrestreger. Jeg hverken truer eller spøger."

"Siden De vil have sandheden at vide, min herre, skal De også få den. Jeg har hundrede og tyve venner eller kammerater, der hænger lige så meget ved mig, som tyven ved galgen."

"Er det pålidelige folk?"

"De vil brænde Paris af, hvis jeg lover dem, at de ikke selv skal blive brændt."

"Hvad jeg vil bede Dem om, abbed," sagde Fouquet, mens han tørrede sveden af sin pande, "er at slippe Deres hundrede og tyve mand løs på de folk, som jeg nærmere skal betegne, og i et vist øjeblik – kan det lade sig gøre?"

"Det er ikke første gang, at sligt er hændt dem, min herre."

"Godt, men vil de angribe – den bevæbnede magt?"

"Det har de øvelse i."

"Så sammenkald Deres hundrede og tyve mand, abbed."

"Godt, men hvor?"
"På vejen til Vincennes, i morgen klokken to præcis."
"For at bortføre Lyodot og d'Emerys? – Der vil vanke hug."
"Mange. Er De bange?"
"Ikke for mig selv, men for Dem."
"Deres folk får altså at vide, hvad de skal gøre."
"De er alt for kloge til ikke at gætte det. En minister, der gør oprør mod sin konge – udsætter sig –"
"Hvad vedkommer det Dem, når jeg blot befaler? – Forresten, hvis jeg falder, falder, De med mig."
"I så fald ville det være klogest, min herre, ikke at røre sig af pletten, men lade kongen få denne lille tilfredsstillelse."
"Husk vel på, abbed, at Lyodot og d'Emerys ophold i Vincennes er indledningen til min families ruin. Jeg gentager det, bliver jeg arresteret, bliver De også fængslet, kastes jeg i fængsel, bliver De jaget i landflygtighed."
"Jeg er til Deres tjeneste, min herre. Hvad har De at befale?"
"Jeg har allerede sagt det, jeg ønsker, nemlig at de to finansembedsmænd, som man vil ofre, mens der er så mange ustraffede forbrydere, i morgen vil blive revet ud af mine fjenders klør. Tag Deres forholdsregler derefter. Er det muligt?"
"Ja, det er muligt."
"Meddel mig Deres plan."
"Den er overordentlig simpel. Den almindelige vagt ved henrettelser består af tolv bueskytter."
"I morgen vil der være hundrede."
"Det gør jeg også regning på. Jeg går endnu videre og siger, at der vil være to hundrede."
"Så har De ikke nok i hundrede og tyve mand."

"Om forladelse, blandt de hundrede tusinde tilskuere vil der være tusinde banditter eller lommetyve, men de vil mangle mod til at tage initiativet."

"Nå?"

"I morgen vil der altså på Grèvepladsen, som jeg vil vælge til valplads, være ti tusinde hjælpetropper for mine hundrede og tyve mand. Når disse har begyndt angrebet, vil de andre gøre resten."

"Godt, men hvad vil man gøre ved fangerne på Grèvepladsen?"

"Man skaffer dem ind i et eller andet hus på pladsen, nogle af husene har to udgange, den ene til pladsen, den anden til Rue de la Tixanderie. Fangerne går ind ad den ene dør og ud af den anden."

"Nævn mig et bestemt hus."

"Jeg tænker mig netop om for at finde et."

"Og jeg," udbrød Fouquet, "har fundet det. Hør, hvad der falder mig ind."

"Jeg hører."

"En af mine venner låner mig undertiden nøglerne til et hus, som han har lejet på Rue Baudoyer og hvis rummelige have strækker sig bag et vist hus på Grèvepladsen."

"Det er netop, hvad vi behøver," sagde abbeden, "hvad er det for et hus?"

"Et meget besøgt værtshus, hvis skilt forestiller den hellige jomfru."

"Jeg kender det," sagde abbeden.

"Dette værtshus har vinduer ud til pladsen. Gennem gadedøren må man kunne komme til min vens have."

"Godt."

"Før fangerne ind i værtshuset og forsvar indgangen, mens de flygter gennem haven og over Place Baudoyer."

"De vil kunne blive en lige så udmærket general som hr. prinsen, min herre."

"Har De forstået mig?"

"Fuldkommen."

"Lad abbeden få hundrede tusinde livres, Gourville."

"Godt – og vi behøver jo ingen hensyn at tage, vel?"

"Nej."

"Meget vel."

"Deres Nåde," indvendte Gourville, "hvis det bliver kendt, sætter vi vore hoveder på spil."

"Ih, Gourville," svarede Fouquet purpurrød af vrede, "De vækker min medlidenhed. Tal for Dem selv, min kære. Mit hoved sidder ikke så løst. Nå, abbed, det er altså en afgjort sag."

"Ja."

"Klokken to i morgen."

"Klokken tolv, for jeg må forberede vore hjælpetropper."

"Det er sandt. Spar ikke på værtshusholderens vin."

"Jeg skal hverken spare hans vin eller hans hus," svarede abbeden leende. "Jeg har som sagt min plan, lad mig bringe den til udførelse, og De skal få at se!"

"Gå med ham, Gourville," sagde Fouquet, "og udbetal ham pengene – et øjeblik – abbed – og De også, Gourville – hvilket udseende skal man give denne bortførelse?"

"Et ganske naturligt, min herre – udseendet af et oprør."

"Oprør i anledning af hvad? For er pariserne nogen sinde oplagte til at holde med kongen, er det, når man lader

finansembedsmænd hænge."

"Jeg skal nok arrangere det," sagde abbeden.

"Lad høre."

"Mine folk skal råbe: "Leve Colbert!" og kaste sig over fangerne, som om de vil rive dem i stykker og slæbe dem bort fra galgen, ligesom om den var en alt for mild straf."

"Det er i sandhed en ypperlig idé!" udbrød Gourville. "Guds død, hvilken opfindsomhed De har, hr. abbed."

"Man gør familien ære, min herre," svarede abbeden stolt.

"Skælm!" mumlede Fouquet. Så tilføjede han:

"Det er et meget snildt indfald! Gør Deres bedste, men undgå blodsudgydelse."

Gourville og abbeden skyndte sig bort.

22. Værtshuset L'Image de Notre Dame

Klokken to den følgende dag havde halvtreds tusinde mennesker samlet sig på pladsen om de to galger, der var oprejst på Grèvepladsen.

Samme morgen havde alle den gode stad Paris' skrålhalse gennemstrejfet La Cités kvarterer, navnlig hallerne og forstæderne, mens de råbte med deres hæse stemmer, at kongen ville lade to bedragere, to af folkets udsugere hænge, og folket, hvis interesser man tog sig så varmt af, forlod af ærbødighed for kongen sine butikker og værksteder for at vise Louis den Fjortende en smule erkendtlighed.

Ifølge dommene, som skrålhalsene oplæste, skulle de to bedragere og falsknere lide døden på Grèvepladsen med deres navne opslået over deres hoveder.

Navnene selv omtalte dommen imidlertid ikke. Parisernes nysgerrighed var derfor på det højeste, og som allerede bemærket, ventede en umådelig skare med en feberagtig utålmodighed på den til henrettelsen bestemte time.

Efter at hr. d'Artagnan den samme dag havde modtaget sine sidste instrukser af kongen og taget afsked med sine venner, der for øjeblikket indskrænkede sig til Planchet, udkastede han en plan for anvendelsen af sin dag.

"Min afrejse," sagde han, "er fastsat til klokken tre, ved daggry, og jeg har altså femten timer til min disposition. Når vi

herfra trækker seks timer til den allernødvendigste søvn, en time til måltiderne, en til at besøge Athos og to til uforudsete tilfælde, har jeg endnu fem timer tilbage."

"En time til at hæve mine penge hos hr. Fouquet, hos hvem jeg vel at mærke ikke får dem, en til at hæve dem hos hr. Colbert, en til at efterse mine våben og klæder og lade mine støvler indsmøre med fedt; jeg har endnu to til overs. Gudsdød, hvor jeg er rig!"

Og d'Artagnan følte en forunderlig glæde, en duft af de smukke og lykkelige ungdomsår.

"I de to timer," sagde musketeren, "vil jeg gå hen og hæve min kvartårsleje i *L'Image de Notre Dame*. Trehundrede og fem og halvfjerds livres! For pokker! det er forbavsende! De tre hundrede og fem og halvfjerds livres falder som ned fra himlen til mig."

D'Artagnan begav sig først til grev de la Fère, som han fortalte en del af sin lykke.

Athos havde været meget ængstelig i anledning af d'Artagnans besøg hos kongen, men et par ord var tilstrækkeligt til at betage ham hans uro. Athos gættede, at Louis havde betroet d'Artagnan en eller anden vigtig sendelse og søgte ikke engang at få ham til at røbe sin hemmelighed. Han pålagde ham at skåne sig og tilbød at ledsage ham, hvis det kunne lade sig gøre.

"Men jeg rejser slet ikke, kære ven," sagde d'Artagnan.

"Hvad for noget! De kommer for at sige farvel til mig og rejser ikke."

"Jovist, jovist," svarede d'Artagnan og blev noget rød, "jeg rejser, men i anledning af en handel."

"Det er en anden sag," sagde Athos, der var alt for delikat til at tillade sig endog et smil.

Raoul efterlignede sin faders tilbageholdenhed.

"Jeg rejser i morgen ved daggry," sagde d'Artagnan. "Vil du holde mig med selskab så længe, Raoul? Så kan vi følges ad hen og hæve lejen af mit hus."

"Ja, hr. chevalier," svarede den unge mand og forlangte sin kårde af Grimaud, der straks bragte ham den.

"Og nu farvel, kære ven," sagde d'Artagnan åbnende sine arme for Athos.

Athos omfavnede ham ømt, og musketeren, der godt forstod hans diskretion, hviskede til ham:

"Statssager."

Athos svarede kun med et endnu mere betydningsfuldt håndtryk.

Derpå skiltes de. Raoul tog sin gamle ven under armen, hvilken førte ham gennem Rue Saint Honoré.

"Der er mange mennesker på gaden i dag," bemærkede Raoul.

"Finder der en procession sted i dag?" spurgte d'Artagnan en forbigående.

"Nogle forbrydere skal hænges, min herre," svarede den tiltalte.

"Hvorledes! hænges?" sagde d'Artagnan, "på Grèvepladsen?"

"Ja, min herre."

"Gid fanden havde dem, at de lader sig hænge netop den dag, da jeg skal hæve min leje!" udbrød d'Artagnan. "Har du set nogen blive hængt, Raoul?"

"Nej, min herre. Gud være lovet."

"Man mærker nok, at du er ung. – Hvis du som jeg havde haft vagt i løbegravene og en spion ... men tilgiv mig, jeg snakker i tåger. – Du har ret, det er et stygt syn at se folk blive hængt. – Hvornår skal henrettelsen gå for sig?"

"Klokken tre, min herre," lød svaret.

"O, den er kun halv to, lad os tage benene med os, så vil vi akkurat komme tids nok til at hæve mine tre hundrede og fem og halvfjerdsindstyve livres og gå igen før delinkventernes ankomst."

Og idet han trak Raoul med sig, gik han hurtigt hen imod Grèvekvarteret.

Da de fik de to galger i sigte, vendte Raoul sig om med afsky. D'Artagnan så dem ikke engang. Hans hus, der var fuldt af nysgerrige, lagde udelukkende beslag på hans opmærksomhed.

På pladsen og i nærheden af husene så han en mængde permitterede musketerer, der, nogle i selskab med kvinder, andre med venner, ventede på at ceremonien skulle begynde.

Hvad der mest glædede ham, var at se, at hans lejer, værtshusholderen, ikke vidste, hvem han først skulle besørge.

Tre opvartere kunne ikke tilfredsstille de tørstige. Butikken, værelserne, selv gården var fuld af gæster.

D'Artagnan gjorde Raoul opmærksom på det, og tilføjede:

"Skælmen vil ingen undskyldning have for ikke at betale mig sin husleje; se blot alle disse tørstige sjæle, Raoul. Men man kan ikke få en plads her."

Imidlertid lykkedes det dog d'Artagnan at attrapere værten i en snip af hans forklæde.

"Ah! Hr. chevalier!" sagde værtshusholderen, "vent blot et minut, jeg beder Dem! Her er hundrede galninge, der er nær

ved at vende op og ned på min kælder."

"Jeg går min vej," sagde Raoul sagte til d'Artagnan, "dette er en uværdig fornøjelse."

"De gør mig den fornøjelse at blive her, min herre," sagde d'Artagnan strengt. "Soldaten må gøre sig fortrolig med alle skuespil. Når man er ung, har man i øjet nogle nerver, som man må hærde, og man er først da virkelig ædelmodig og god, når øjet er blevet hærdet, mens hjertet er forblevet blødt. Vil du forresten lade mig blive alene tilbage her, min lille Raoul? Det ville være stygt af dig. Se, der bag i gården står et træ, lad os sætte os under det, der vil være behageligere der end i denne vinatmosfære."

Fra det sted, hvor de to nye gæster havde taget plads, kunne de høre folkemængdens stadigt voksende stemmer samt holde øje med de i skænkestuen bænkede eller i værelserne spredte gæster.

Træet, hvorunder d'Artagnan og Raoul sad, skjulte dem aldeles med sit allerede tætte løvværk. D'Artagnan kunne derimod se alt fra dette sted. Han iagttog de gående og kommende opvartere, ankomsten af nye gæster, den snart venskabelige, snart fjendtlige modtagelser, der blev visse gæster til del af visse tidligere ankomne.

D'Artagnan ville netop til at rejse sig, da døren mellem gården, hvor han befandt sig sammen med Raoul, og den bagved liggende have åbnedes og en som kavaler klædt mand kom til syne med kården i skeden, men ikke i gehænget. Han gik gennem gården uden at lukke døren efter sig, og efter at have skottet til d'Artagnan og hans kammerat, tog han vejen ind i selve værtshuset.

"Hm," mumlede d'Artagnan, "det er formodentlig en, der også er nysgerrig efter at se hængningen."

I det samme hørte larmen op i værelserne oven på. Under sådanne omstændigheder overrasker stilhed mere end en forøget larm. D'Artagnan ønskede at kende årsagen til denne pludselige stilhed.

Han så, at den som kavaler klædte mand var trådt ind i det største værelse og talte til svirebrødrene, der alle hørte på ham med den største opmærksomhed. D'Artagnan kunne måske have hørt, hvad han sagde, hvis ikke støjen uden for på pladsen havde overdøvet talerens stemme. Denne var forresten snart færdig, hvorpå alle de, der befandt sig i værtshuset, forlod dette i små hobe. Der blev kun seks tilbage i værelset. Den ene af disse, manden med kården, tog værten til en side og gav sig i snak med ham, mens de andre tændte et stort bål på ildstedet, hvilket var meget besynderligt i så smukt et vejr og i en sådan varme.

"Det er løjerligt," sagde d'Artagnan til Raoul, "jeg kender de ansigter."

"Synes De ikke, at her lugter af røg?" spurgte Raoul.

"Jeg synes snarere, at her lugter af sammensværgelse," svarede d'Artagnan.

Han havde næppe talt ud, førend fire af de omtalte mænd kom ned i gården og mens de lod som ingen ting tog pladser i nærheden af forbindelsesdøren, idet de af og til lånte d'Artagnan betydningsfulde øjekast.

"Guds død!" hviskede d'Artagnan til Raoul, "her er noget i gære. Er du ikke nysgerrig, Raoul?"

"Det er som man tager det, hr. chevalier."

"Jeg er så nysgerrig som en gammel kælling. Følg med mig, lad os tage pladsen nærmere i øjesyn."

De gik atter ind i huset og stillede sig i nærheden af vinduet, der, mærkeligt nok, var tomt.

De to tilbageblevne vedligeholdt ilden i stedet for at se ud af vinduet.

Da de så d'Artagnan og hans ven træde ind, mumlede de:

"Ah! der kommer forstærkning."

D'Artagnan stødte Raoul på armen.

"Ja, mine brave, forstærkning," sagde han, "Guds død! det er en dygtig ild ... hvad vil I egentlig koge?"

De to mænd brast i en munter latter og lagde i stedet for at svare mere brænde på ilden.

D'Artagnan kunne ikke få sine øjne fra dem.

"Hør," sagde en af fyrbøderne, "De er nok blevet sendt for at sige os, når det skal gå løs, ikke sandt?"

"Naturligvis," svarede d'Artagnan der ønskede at få lys i sagen. "Hvorfor skulle jeg være her, hvis det ikke var af den grund?"

"Så stil Dem i vinduet, om De behager, og pas godt på."

D'Artagnan lo i skægget, gjorde et tegn til Raoul og tog plads ved vinduet.

Grèvepladsen frembød i dette øjeblik et frygteligt skuespil.

Omkring galgerne og navnlig ved indgangen til buegangen Saint Jean, var der en stor trængsel. Kække, determinerede ansigter sås blandede mellem intetsigende og ligegyldige fysiognomier. Der blev vekslet tegn og håndtryk. Blandt grupperne og navnlig blandt dem, hvor der herskede mest liv, så d'Artagnan den kavaler, der var kommet gennem døren til

hans have og som var gået op på første sal for at tale til svirebrødrene. Denne mand havde travlt med at uddele ordrer.

"For fanden!" mumlede d'Artagnan, "jeg tog altså ikke fejl, jeg kender dette menneske, det er Menneville. Hvad fanden bestiller han her?"

En dump mumlen standsede hans betragtninger og drog hans opmærksomhed i en anden retning. Denne mumlen foranledigedes ved delinkventernes ankomst; en stærk afdeling bueskytter gik foran. Hele sværmen gav sig til at brøle: "Til bålet med tyvene! Leve Colbert!" og en skare stormede frem og rev delinkventerne fra bueskytterne.

"Guds død!" mumlede d'Artagnan, "det forekommer mig, at det bliver alvorligt."

En af mændene, der stod ved kaminen, kom nu hen til vinduet med en brand i hånden.

"Vi vil nu give signalet."

Med disse ord holdt han sin brand hen til panelet.

D'Artagnan, der ikke så noget, fordi han havde sin opmærksomhed henvendt på pladsen, mærkede på en gang røgen og ilden.

"Holla!" råbte han, og vendte sig om, "er der ild i huset? Er I gale, folkens?"

De to mænd så forbavsede på ham og sagde:

"Hvordan! Det var jo en aftale!"

"En aftale, at I skulle brænde mit hus af?" sagde d'Artagnan, og rev branden af hånden på brandstifteren og kastende ham den i ansigtet.

Den anden ville hjælpe sin kammerat, men Raoul tog fat i ham, slæbte ham af sted og kastede ham ud af vinduet, mens

d'Artagnan puffede den anden ned ad trappen.

Raoul, der først var blevet sin mand kvit, rev de brændende tapeter ned og kastede dem på gulvet.

Med et blik så d'Artagnan, at der ingen fare var mere, og skyndte sig hen til vinduet.

Forvirringen var på sit højeste. Der råbtes imellem hinanden: "Til bålet! Til galgen! Colbert leve! Kongen leve!"

Den gruppe, der havde revet forbryderne ud af bueskytternes hænder, nærmede sig huset, der syntes at være det mål, de søgte hen mod.

Menneville var i spidsen for sværmen og råbte højere end nogen anden:

"Brænd tyvene! Brænd tyvene! Colbert leve!"

D'Artagnan begyndte nu at fatte sammenhængen. Man ville brænde de dømte, og hans hus var udset til bål.

"Holdt der!" råbte han med kården i hånden og den ene fod i vinduet. "Hvad har De i sinde, Menneville? Det er nederdrægtigt at brænde de stakkels djævle, når de kun er dømt til at hænges."

Menneville og hans mænd, der slæbte af sted med delinkventerne, var ikke mere end ti skridt fra døren.

"Til hjælp, musketerer!" råbte d'Artagnan med en stemme, der overdøvede larmen, "til hjælp, musketerer!"

Og idet han lænede sig ud over balkonen, lod han sig falde midt ned mellem mængden.

Raoul var nede på jorden lige så hurtigt som han. Begge drog sværdet.

Alle de musketerer, der befandt sig på pladsen, havde hørt råbet. De havde alle vendt sig om og genkendte d'Artagnan.

"Til hjælp for løjtnanten!" råbte de.

Mængden gjorde plads for dem.

I dette øjeblik mødtes d'Artagnan og Menneville.

"Plads! Plads!" råbte Menneville, da han så, at han ikke var mere end en armslængde fra døren.

"Her kommer ingen frem!" svarede d'Artagnan.

"Så tag det," sagde Menneville og affyrede sin pistol mod d'Artagnan.

Men førend skuddet gik af, havde d'Artagnan slået Mennevilles arm i vejret med sin kårde og jaget ham klingen gennem livet.

"Jeg har sagt dig, at du skulle holde dig rolig," sagde han til Menneville, der faldt om for hans fødder.

"Plads! Plads!" råbte Mennevilles kammerater, der i begyndelsen blev forskrækkede, men snart atter beroligede sig, da de så, at de kun havde at gøre med to mænd.

Men disse to mænd var to kæmper med hundrede arme. Ved hvert stød af deres kårde faldt en mand.

"For kongen!" råbte d'Artagnan, hver gang han dræbte en.

"For kongen!" gentog Raoul.

Dette råb viste musketererne vej, og snart stødte de til d'Artagnan.

Da sværmen så de dragne sværd, flygtede den.

De to forbrydere var atter faldet i bueskytternes hænder. D'Artagnan gik hen til dem og, da han så deres bleghed, sagde han:

"Trøst jer, stakkels folk, I skal ikke lide den frygtelige straf, som de elendige havde tiltænkt jer. Kongen har dømt jer til at

hænges, og I skal blive hængt. Hæng dem nu, og lad så den historie være forbi."

Der var intet mere at gøre i L'Image de Notre Dame. Ilden var blevet slukket med to fade vin i mangel af vand. De sammensvorne havde taget flugten gennem haven. Bueskytterne slæbte af sted med delinkventerne hen til galgerne.

Fra nu af gik det rask. Skarpretteren skyndte sig og ekspederede på et minut de to ulykkelige.

"O, det er skrækkeligt," mumlede Raoul, "lad os gå, hr. chevalier."

"Du er da ikke såret?" spurgte d'Artagnan.

"Nej."

"Nuvel, du er en brav karl. Det er faderens hoved og Porthos' arm. Ah! hvis Porthos havde været her, skulle du blot have set et syn."

23. Hvorledes hr. d'Emerys diamant kom i d'Artagnans hænder

Mens dette larmende og blodige optrin foregik på Grèvepladsen, havde mænd barrikaderet havelågen, hjulpet en mand på en hest, der stod fuldt opsadlet i haven, og flygtede nu som en flok opskræmte fugle i alle retninger.

Den af dem, der var steget til hest, galopperede over Place Baudoyer og holdt ti minutter senere uden for overintendantens port, mere forpustet end hans hest.

Ved lyden af hovslagene trådte abbed Fouquet hen til et vindue, der vendte ud til gården, og førend rytteren endnu var steget af hesten, sagde han, idet han halvt hældede sig ud af vinduet:

"Nu, Danicamp?"

"Det er forbi," svarede rytteren.

"Forbi?" skreg abbeden, "de er altså reddet?"

"Nej, min herre," svarede rytteren, "de er hængt."

"Hængt!" gentog abbeden blegnende.

En sidedør åbnedes pludselig, og Fouquet ledsaget af Gourville trådte ind i værelset, bleg og med forstyrrede træk.

Han standsede på dørtærsklen og lyttede efter, hvad der blev talt om mellem den i gården og den ved vinduet stående.

"I uslinger!" sagde abbeden, "I har altså ikke kæmpet?"

"Som løver."

"Sig før som kujoner."

"Min herre!"

"Hundrede krigsvante mænd med sværd i hånden vejer lige så meget som ti tusinde bueskytter ved en overrumpling. – Hvor er Menneville, denne pralhans, der kun ville komme tilbage død eller som sejrherre?"

"Han har holdt sit ord, min herre, han er død."

"Død! hvem har dræbt ham?"

"En som menneske forklædt djævel, en med ti flammende sværd forklædt kæmpe, en rasende, der med et eneste slag har slukket ilden og dæmpet oprøret, og ladet hundrede musketerer opstå af Grèvepladsens stenbro."

Fouquet så op og mumlede:

"Lyodot og d'Emerys døde! Og jeg vanæret!"

Fouquet gav Gourville og abbeden et tegn til at følge sig og havde allerede vendt sig om for at gå ind i sit kabinet, da en høj stemme meldte:

"Hr. chevalier d'Artagnan."

"Hvem er det?" spurgte Fouquet ligegyldigt Gourville.

"En eksløjtnant i Hans Majestæts musketerer," svarede Gourville i samme tone.

Fouquet skred videre.

"Om forladelse, Deres Nåde," sagde Gourville, "men det falder mig ind, at den brave fyr har forladt kongens tjeneste, og formodentlig kommer han nu for at hæve sin pension."

"Lad ham gå fanden i vold!" sagde Fouquet, "hvorfor vælger han tiden så dårligt?"

"Tillad, Deres Nåde, at jeg taler et par ord med ham for at formilde afslaget. Jeg kender ham, og det er en mand, der under de forhåndenværende omstændigheder er bedre at have til ven end til fjende."

"Svar, hvad De vil," sagde Fouquet.

"Ih, min Gud!" sagde abbeden, "svar, at der er ingen penge – især ikke til musketerer."

Denne uforsigtige ytring var næppe undsluppet abbeden, førend den på klem stående dør åbnedes helt, og d'Artagnan trådte ind.

"Ih, hr. Fouquet," sagde han, "jeg vidste meget godt, at der ingen penge var her til musketerer. Derfor er jeg heller ikke kommet for at få penge, men for at lade mig give et afslag. Det er nu sket og jeg vil nu begive mig til hr. Colbert."

Dermed gik han med et skødesløst buk.

"Gourville," sagde Fouquet, "rend efter ham og bring ham tilbage."

Gourville adlød og indhentede d'Artagnan på trappen. Da d'Artagnan hørte skridt bag sig, vendte han sig om og fik øje på Gourville.

"Gudsdød, min kære herre," sagde han, "det er en ubehagelig måde, man bliver behandlet på af Deres finansmænd; jeg kommer til hr. Fouquet for at hæve en sum, som Hans Majestæt har givet ordre til at udbetale, og man behandler mig som en tigger, der kommer for at bede om almisse, eller som en tyv, der vil stjæle en sølvmønt."

"De nævnte hr. Colberts navn, kære hr. d'Artagnan; sagde De ikke, at De ville gå til hr. Colbert?"

"Visselig går jeg derhen, om ikke for andet, så for at forlange retfærdighed af ham over de folk, der ville brænde mit hus af under råbet: Leve Colbert!"

Gourville spidsede øren.

"O," sagde han, "De sigter til, hvad der nylig har tildraget sig på Grèvepladsen."

"Javel."

"Men i hvilken henseende vedrører det Dem?"

"Hvad for noget! De spørger mig om, i hvilken henseende det vedrører mig, at hr. Colbert vil gøre mit hus til et bål?"

"Deres hus ... var det Deres hus, man ville brænde af?"

"Ja, jeg købte det for otte dage siden."

"De er altså den tapre mand, den kæmpe, der splittede dem ad, som ville brænde forbryderne?"

"Mig selv," svarede d'Artagnan beskedent.

"Det er Dem, der dræbte Menneville?"

"Jeg var så uheldig," svarede d'Artagnan og bukkede som en mand, man gør en kompliment.

"Det er kort sagt Dem, der er skyld i, at de to forbrydere blev hængt?"

"I stedet for at blive brændt, ja min herre, og jeg gør mig en ære af det. Jeg har befriet de stakkels djævle fra frygtelige lidelser. Tænk Dem, min kære hr. Gourville, man ville brænde dem levende. Det er næsten utroligt."

"Farvel, min kære hr. d'Artagnan, farvel," sagde Gourville, der ønskede at forskåne Fouquet for synet af en mand, der nylig havde tilføjet ham et så hårdt slag.

"Nej," sagde Fouquet, der havde hørt hele samtalen, "nej, hr. d'Artagnan, kom tværtimod nærmere."

D'Artagnan tørrede af sit kårdefæste en blodplet, der hidtil var undgået hans opmærksomhed, og trådte inden for.

Han befandt sig nu ansigt til ansigt med de tre mænd, hvis ansigter røbede så forskellige følelser: hos abbeden vrede, hos Gourville bestyrtelse, og hos Fouquet bedrøvelse.

"Undskyld mig, hr. minister," sagde d'Artagnan, "men min tid er kostbar, jeg må til intendanturen for at tale med hr. Colbert og hæve min pension."

"Men der er penge her, min herre," sagde Fouquet.

D'Artagnan så forbavset på overintendanten.

"Jeg ved nok, at De fik et temmelig kort svar, min herre, jeg hørte det," sagde ministeren. "En mand af Deres fortjeneste burde være kendt af alle."

D'Artagnan bukkede.

"Har De en anvisning?" spurgte Fouquet.

"Ja, min herre."

"Giv mig den, så skal jeg selv betale Dem. Kom med."

Efter at have givet Gourville og abbeden et tegn til at blive, hvor de var, tog han d'Artagnan med sig til sit kabinet.

"Hvor meget har De til gode, min herre?" spurgte han, da døren var blevet lukket efter dem.

"En fem tusinde livres, Deres Nåde."

"I tilgodehavende sold?"

"For et fjerdingårs pension."

Overintendanten åbnede en skuffe, hvoraf han tog fire ruller, som han lagde for d'Artagnan.

Gascogneren løste en af dem op.

"Guld!" sagde han. "Men så er der tyve tusinde livres, min herre. Og jeg skal kun have fem."

"Jeg vil spare Dem den ulejlighed at komme fire gange til overintendanten."

"De er alt for god, min herre."

"Jeg gør kun min skyldighed, hr. Chevalier, og jeg håber, De ikke vil bære nag til mig for min broders uhøflighed. Han har et pirreligt og lunefuldt gemyt."

Fouquet tog en diamantring af omtrent tusinde pistolers værdi af fingeren.

"Min herre," fortsatte han, "den ring, De ser her, har jeg fået af en barndomsven, af en mand, som De har vist en stor tjeneste."

Fouquets stemme rystede mærkbart.

"En tjeneste?" udbrød musketeren, "har jeg vist en af Deres venner en tjeneste?"

"De kan ikke have glemt det, min herre, for det er sket endnu i dag."

"Og denne ven hedder?"

"Hr. d'Emerys."

"En af de dømte?"

"Ja, et af ofrene. – Nu, hr. d'Artagnan, til gengæld for den tjeneste, De har vist ham, beder jeg Dem modtage denne diamant. Gør det for min skyld."

"Men, hr. Fouquet ..."

"Farvel, hr. d'Artagnan, farvel," udbrød Fouquet med bristefærdigt hjerte, "eller rettere sagt, på gensyn."

Og ministeren forlod sit kabinet, og lod musketeren tilbage med ringen og de tyve tusinde livres.

"Hoho!" sagde d'Artagnan efter et øjebliks betænkning. "Mon jeg skulle forstå ham? – for fanden! det er en galant mand. Jeg

vil gå til hr. Colbert for at få en forklaring på dette."

Og han gik.

Colbert boede i Rue Neuve-des-Petits-Champs. D'Artagnan tilbagelagde vejen på et kvarter.

Da han ankom hos den nye favorit, var gården fuld af bueskytter og politibetjente. Disse folk eller deres anfører mente at gøre hr. Colbert en fornøjelse ved at fortælle ham, hvordan hans navn var blevet råbt under tumulten.

D'Artagnan kom netop til, da anføreren for vagten aflagde sin rapport. Han blev stående ved døren, bag bueskytterne.

Den nævnte officer trak Colbert til side, trods hans modstand, og uagtet han rynkede sine buskede øjenbryn.

"Hvis De virkelig havde ønsket, min herre," sagde han, "at folket skulle tage sig til rette over de to forrædere, havde De gjort klogest i at underrette os om det, for skønt det ville gøre os meget ondt af mishage Dem eller forstyrre Deres hensigter, måtte vi jo gå efter vore ordrer."

"Tredobbelte nar!" svarede Colbert rasende og rystede sit sorte hår ligesom en manke, "hvad er det for noget snak, De opvarter mig med? Jeg skulle være faldet på at anstifte et opløb? Er De fuld eller gal?"

"Men, min herre, man råbte: Leve Colbert!" svarede anføreren heftigt.

"Virkelig?" sagde Colbert, mens hans ansigt atter opklaredes; "folket råbte: Leve Colbert! Er De nu også sikker på, hvad De siger, min herre?"

"Man behøvede kun at lukke ørene op, eller rettere sag, at lukke dem i, så frygtelige var råbene."

"Og det var folket, det rigtige folk?"

"Ganske vist, min herre, men det rigtige folk slog os på flugt."

"O, meget godt," sagde Colbert mere formildet. "De tror altså, at folket ville brænde forbryderne?"

"Ja, min herre."

"Det er en anden sag ... De satte Dem vel dygtigt til modværge?"

"Vi fik tre mand kvalt, min herre."

"Men De har da vel ikke dræbt nogen?"

"Der blev nogle vagabonder på pladsen, blandt andet en, der ikke var et almindeligt menneske."

"Hvem var det?"

"En vis Menneville, til hvem politiet i længere tid har haft et godt øje."

Colbert rynkede panden.

"Sagde De ikke, at råbene kom fra folket?" fortsatte han modfalden. "Menneville var min fjende, og jeg ville have ladet ham hænge, det vidste han meget godt. Menneville stod i abbed Fouquets sold ... det hele skriver sig fra Fouquet. De dømte var jo hans barndoms venner."

"Det er sandt," tænkte d'Artagnan, "nu er min tvivl opklaret. Men lad hr. Fouquet nu være, som han vil, så er han en galant mand."

"Og," vedblev Colbert, "tror De at være sikker på, at denne Menneville er død?"

D'Artagnan antog nu, at øjeblikket var kommet for ham til at træde nærmere.

"Fuldkommen, min herre," svarede han og trådte pludselig frem.

"Ah, er det Dem, min herre?" sagde Colbert.

"I egen person," svarede musketeren, "det lader til, at De havde en fjende i Menneville."

"Ikke jeg, min herre," sagde Colbert, "men kongen."

"Hykler!" mumlede d'Artagnan og tilføjede højt: "Nu, det glæder mig meget, at jeg har vist kongen en så stor tjeneste. Vil De ikke have den ulejlighed at fortælle Hans Majestæt det, hr. intendant?"

"Hvilket ærinde overdrager De mig, og hvad skal jeg havde den ulejlighed at sige, min herre? Tal tydeligere, jeg beder Dem," svarede Colbert gnavent.

"Jeg overdrager Dem intet ærinde," sagde d'Artagnan med den ro, der aldrig forlader en spotter. "Jeg troede, at det ville være en let sag for Dem at underrette Hans Majestæt om, at det er mig, der, dag jeg tilfældigvis befandt mig i nærheden, har ekspederet hr. Menneville og bragt orden i tingene igen."

Colbert gjorde store øjne og så spørgende på anføreren.

"Ja, det er fuldkommen sandt," sagde denne, "herren har været vor redningsmand."

"Hvorfor sagde De ikke, at De kom for at fortælle mig det?" udbrød Colbert misundeligt.

"De tager fejl, hr. intendant, jeg er aldeles ikke kommet for at fortælle det."

"Hvad skylder jeg da æren af Deres besøg?"

"Ganske simpelt den omstændighed, at kongen har befalet mig at indfinde mig hos Dem."

"Ah!" sagde Colbert, der så d'Artagnan tage et papir op af lommen, "det er for at bede mig om penge."

"Netop, min herre."

"Men jeg må bede dem om at vente lidt, min herre, jeg skal blot nedskrive vagtens rapport."

D'Artagnan drejede sig temmelig uforskammet rundt på sine hæle, og idet han atter befandt sig ansigt til ansigt med Colbert, bukkede han for ham sådan, som Harlekin ville have gjort. Og mens han gentog den samme manøvre styrede han derpå sine skridt mod døren.

Colbert blev frapperet over denne opsætsighed, som han ikke var vant til. I almindelighed trængte krigsfolk, når de kom til ham, i den grad til penge, at tålmodigheden ikke ville have forladt dem, selv om de skulle vente så længe, til deres fødder var vokset fast til gulvet.

Ville d'Artagnan gå lige til kongen? Ville han beklage sig over den modtagelse, han havde fået, eller fortælle sin bedrift? Det var et spørgsmål, det nok var værd at overveje.

Colbert anså det for bedst at ryste stoltheden af sig og kalde d'Artagnan tilbage.

"Hej, hr. d'Artagnan," råbte han, "vil De forlade mig sådan?"

D'Artagnan vendte sig om.

"Hvorfor ikke?" svarede han roligt, "vi har jo ikke mere at sige hinanden, vel?"

"De skal da i det mindste hæve penge, siden De har en anvisning?"

"Jeg, nej på ingen måde, min kære hr. Colbert."

"Men De har jo en anvisning, min herre. Kom med den."

"Behøves ikke, min kære hr. Colbert," svarede d'Artagnan, der i sit indre glædede sig over hr. Colberts forlegenhed, "den er betalt."

"Betalt! Men af hvem?"

"Ih, af overintendanten."

Colbert blegnede.

"Forklar Dem tydeligere," sagde han med kvalt stemme, "hvis de er betalt, hvorfor da præsentere mig dette papir?"

"Kongen har befalet mig at hæve et fjerdingår af en pension, som han har tilstået mig ..."

"Hos mig?" spurgte Colbert.

"Ikke så ganske. Kongen sagde: Gå til hr. Fouquet. Overintendanten har måske ingen penge, og i så fald går De til hr. Colbert."

Colberts ansigt opklaredes et øjeblik.

"Og ... der var penge hos overintendanten?" spurgte han.

"Javel, og det ikke så få endda," svarede d'Artagnan, "... i alt fald kan man ikke tro andet, eftersom hr. Fouquet i stedet for at betale mig et fjerdingår med fem tusinde livres ..."

"Et fjerdingår med fem tusinde livres! Det er ti gange så meget som en finansintendants gage, jeg gratulerer Dem," sagde Colbert med et giftigt smil.

"Ah," sagde d'Artagnan, "kongen gjorde undskyldninger, fordi han ikke gav mig mere, men han har lovet mig senere at erstatte mig det, når han er blevet rig. Men jeg må af sted, da jeg har meget travlt."

"Altså, imod kongens forventning betalte overintendanten Dem?"

"Ligesom De imod kongens forventning har nægtet at betale mig."

"Jeg har ikke nægtet det, min herre, men blot bedet Dem at vente. De siger altså, at hr. Fouquet har betalt Dem Deres fem tusinde livres?"

"Og han har gjort mere endnu, kære hr. Colbert."

"Hvad har han da gjort?"

"Han var så forekommende at udbetale mig hele summen, idet han sagde, at for kongen var kassen altid fuld."

"Hele summen! Hr. Fouquet har udbetalt Dem tyve tusinde livres i stedet for fem tusinde?"

"Ja, min herre."

"Og hvorfor?"

"For at spare mig at gå tre gange til overintendanten; jeg har de tyve tusinde livres her i min lomme i funklende nye guldstykker. Som De ser, trænger jeg altså ikke til Dem, men jeg er alene kommet for en forms skyld."

Og d'Artagnan slog på sine lommer og gik, leende den tilkommende minister lige op i øjnene.

24. Rejsen

For en mand som d'Artagnan, der havde set ganske andre farer i øjnene, var hans stilling overfor Colbert kun komisk.

Han nægtede sig derfor ikke den fornøjelse at le på intendantens bekostning lige fra Rue Neuve-des-Petits-Champs til Rue des Lombards.

Det var en lang vej, og d'Artagnan lo altså længe.

Han lo endnu, da Planchet, ligeledes leende, viste sig for ham i døren til sit hus.

Efter aftensmaden pakkede d'Artagnan sin vadsæk, han gjorde en runde i stalden, klappede sin hest og efterså dens ben; efter derpå at have talt sine penge gik han i seng og sov som en tyveårig yngling, efter først at have pustet lampen ud.

Ved daggry stod d'Artagnan op.

Han vækkede ingen, tog sin vadsæk under armen, listede sig sagte ned ad trappen og efter at have sadlet sin hest og lukket stalden og butikken red han bort i skridt ad vejen til Bretagne.

Men hvor ypperlig hans hest end var, kunne den dog dagen efter hans afrejse fra Paris ikke gå længere og blev ladt tilbage i Chartres hos en gammel ven, som d'Artagnan havde dér i en af byens gæstgivere.

Fra nu af rejste han med posten.

Takket være denne forandring tilbagelagde han hurtigt afstanden mellem Chartres og Chateaubriand.

I denne sidste by, der lå for langt fra havet, til at nogen kunne gætte, at d'Artagnan agtede sig til kysten, og for langt fra Paris,

til at nogen kunne finde på, at han kom derfra, opgav Hans Majestæt Louis den Fjortendes sendebud postbefordringen og købte sig en ussel krikke, et af disse dyr, som en kavaleriofficer aldrig ville vælge sig af frygt for at prostituere sig.

Rigtig nok må det bemærkes, at fra det øjeblik, han havde besteget den omtalte hest, var det ikke længere d'Artagnan, der rejste, men en skikkelig borgermand i stålgrå frakke og kastanjebrune benklæder, en mellemting af en præst og en lægmand.

"I stedet for d'Artagnan vil jeg kort og godt kalde mig Agnan. Det er en indrømmelse, jeg skylder min grå frakke, runde hat og kalot."

Hr. Agnan rejste altså videre på sin hest, som han havde givet navnet Furet og gjorde alt imens sine iagttagelser og studerede det kolde, stygge land, som han passerede, alt imens han tænke på et påskud til at tage til Belle Ile en Mer og til at se alt uden at vække mistanke.

I denne fjerne egn, det gamle hertugdømme Bretagne, der på den tid ikke var fransk og knap nok er det den dag i dag, kendte folk ikke kongen af Frankrig.

De ikke alene ikke kendte ham, de ville ikke kende ham.

De kendte kun én begivenhed i historien, nemlig den, at deres gamle hertuger ikke mere regerede. I stedet for den suveræne hertug førte landets herremænd et uindskrænket herredømme.

Og over disse stod Gud, der aldrig er blevet glemt i Bretagne.

Blandt de nævnte herremænd var hr. Fouquet, herren til Belle Ile, den mægtigste, rigeste og især den populæreste.

Øens berømthed skrev sig ikke fra i går; dens navn skriver sig fra den grå oldtid, da den hed Kalonese, to græske ord, der betyder den smukke ø.

Alt dette erfarede d'Artagnan, uden at lade sig mærke med noget; han erfarede også, at det det sted, han bedst kunne indhente de fornødne oplysninger var La Roche-Bernard.

Der kunne han måske også indskibe sig. Hvis ikke, ville han begive sig til Guerande eller Croific for at afvente en lejlighed til at komme til Belle Ile

I La Roche Bernard lod han sig til aften servere en krikand og lod hente fra kælderen, til at skylle den bretagniske ret ned, en cider, som han ved første mundfuld straks mærkede var endnu mere bretagnisk.

Efter aftensmaden fik d'Artagnan anvist et værelse og gik til sengs.

Ved daggry sadlede d'Artagnan selv øget, der havde levet flot hele natten, og blandt andet ædt sine to kammeraters levninger.

Musketeren forhørte sig hos værten, i hvem han fandt en klog, mistroisk mand, der var Fouquet hengiven med sjæl og legeme.

For ikke at vække mistanke hos denne mand fortalte han ham derfor en historie om køb af saltværker.

Musketeren gav sig altså til at forhøre sig om saltværkerne og tog næste morgen vejen til saltkærene, idet han lod havet ligge på højre hånd og trængte ind i den øde og umådelige slette, der ligner et hav af snavs.

Øget travede fortræffeligt på den én fod brede veje, der løber mellem salinerne. Beroliget med hensyn til følger af et fald, der

ville skaffe ham et koldt bad, lod d'Artagnan den passe sig selv og havde kun øje for de tre spidse klipper, der viste sig i horisonten, og som lignede lansespidser, der ragede frem af den bare slette.

Pirial, flækken Batz og Le Croific, der aldeles lignede hinanden, tiltrak sig og lagde beslag på hans opmærksomhed.

Pirial var den første havn på hans højre hånd.

Netop som han ankom dertil, forlod fem fartøjer havnen ladede med sten.

Det forekom d'Artagnan påfaldende, at der udførtes sten fra et land, hvor de ikke voksede. Han påtog sig hele hr. Agnans venlighed og spurgte folkene i havnen om grunden til dette særsyn.

En gammel fisker svarede hr. Agnan, at stenene hverken kom fra Pirial eller fra saltkærene.

"Men hvorfra kommer de?" spurgte musketeren.

"De kommer fra Nantes og Paimboeuf."

"Og hvor skal De hen?"

"Til Belle Isle, min herre."

"Aha!" udbrød d'Artagnan, "der arbejdes altså på Belle Isle?"

"Javel, min herre, hr. Fouquet lader hvert år slottets mure reparere."

"I grunden," udbrød d'Artagnan til sig selv, "er det ganske naturligt, at enhver ejer har ret til at lade sin ejendom reparere. Det er akkurat, som om man ville beskylde mig for at befæste L'Image de Notre Dame, når jeg simpelthen lader den reparere. Jeg tror i sandhed, man har aflagt falske rapporter til Hans Majestæt, og at han, når det kommer til stykket, har uret."

Efter at d'Artagnan havde fået disse oplysninger, klappede han øget, der, for at vise sin fortræffelige karakter, atter travede hen ad salinerne til.

Hen imod klokken fem ankom d'Artagnan til Croific. Her så han ligesom i Pirial umådelige dynger af sten, der var opstablet på strandbredden.

Var det en mur, hr. Fouquet opførte, var det en fæstning, han anlagde? For at få dette at vide måtte han tage stedet i øjesyn.

D'Artagnan satte øget i stalden, spiste til aften, gik til sengs og begav sig den følgende morgen tidligt ned i havnen.

Tre-fire fiskere sad på sandet.

Hr. Agnan nærmede sig dem med et muntert ansigt og et smil på læberne.

"Fisker man i dag?" spurgte han.

"Ja, min herre, vi venter blot på floden," svarede en af folkene.

"Hvor er den bedste fangst?"

"Å, det er, lige som det kan falde sig. Strøget ved øerne for eksempel."

"Men det er langt borte."

"Ikke synderlig – fire mil."

"Fire mil, det er jo en hel rejse, i hvert tilfælde er det langt – meget langt endda, ellers ville jeg have bedt jer om at tage mig med og vise mig noget, som jeg aldrig har set."

"Hvad er det?"

"En saltvandsfisk."

"Herren er fra provinserne?" spurgte en af fiskerne.

"Nej, jeg er fra Paris."

Bretagneren trak på skulderen og fortsatte derpå:

"Har De set hr. Fouquet i Paris?"

"Ofte," svarede Agnan.

"Ofte!" udbrød fiskerne og sluttede tættere kreds om pariseren.

"Og" tilføjede d'Artagnan, "jeg har set alle hans slotte i Saint-Mandé og Vaux, og hans hotel i Paris."

"Er de smukke?"

"Prægtige."

"De kan ikke være så smukke som Belle Isle," bemærkede en af fiskerne.

"Bah!" svarede d'Artagnan med en foragtelig latter, der sårede alle de omstående.

"Man mærker nok, at De ikke har set Belle Isle," sagde den nysgerrigste af fiskerne. "Ved De vel, at den er seks mil, og at der findes træer der, som man ikke ser magen til i Graven i Nantes."

"Træer på havet," udbrød d'Artagnan, "det gad jeg nok se!"

"Det er meget let, vi fisker ved øen Hoedic, følg med os. Fra dette sted vil De kunne se Belle Isles mørke træer og det hvide slot."

"Oh!" udbrød d'Artagnan, "det må være smukt."

"Vil De se Belle Isle?" spurgte bretagneren.

"Kan det lade sig gøre?" spurgte hr. Agnan.

"Ja, med guvernørens tilladelse."

"Men jeg kender ikke denne guvernør."

"Eftersom De kender hr. Fouquet, behøver De blot at sige Deres navn."

"Jeg er ikke adelsmand, mine venner."

"Alle mennesker har adgang til Belle Isle," fortsatte fiskeren, "forudsat, at de ikke har ondt i sinde mod Belle Isle og dens

herre."

En let gysen fo'r gennem musketeren.

"Nå, De overtaler mig," sagde hr. Agnan, "jeg vil tage med over for at se Belle Isle, i afstand, for man vil vel ikke lade mig komme inden for."

"Vi skal nok komme ind."

"Hvordan det?"

"Ih, for pokker – ved at sælge fisk til kaperne."

"Kaperne, hvad er det, De siger?"

"Jeg siger, at hr. Fouquet lader to kapere udruste for at gøre jagt på hollænderne eller englænderne, og at vi sælger vore fisk til besætningerne på de små fartøjer."

"Se, se!" tænkte d'Artagnan, "det bliver bedre og bedre. Bastioner og kapere! – Nå, hr. Fouquet er ikke nogen almindelig modstander, som jeg havde troet, det er nok umagen værd, at man gør sig den ulejlighed at se ham på nært hold."

D'Artagnan så fiskerne sætte båden i søen, og da havet steg, gik han ombord, hvor han lagde sig på et sejl.

De fiskede og gjorde en heldig fangst, og nærmede sig efterhånden øen. De sagde, at d'Artagnan bragte dem lykke. Soldaten fandt så meget behag i denne beskæftigelse, at han lagde hånd på værket, det vil sige på snørerne, og udstødte glædesbrøl, der endog ville have forbavset hans musketerer, hver gang et ryk i snøren lagde beslag på hans kræfter og behændighed.

Lystfiskeriet havde fået ham til at glemme sin diplomatiske sendelse. Han havde netop fuldt op at gøre med en vældig ål, da skipperen sagde til ham:

"Tag Dem i agt for, at man ikke ser os fra Belle Isle."

Disse ord gjorde samme virkning på d'Artagnan som den første kugle, man hører pibe på en slagdag; han slap snøren og ålen.

D'Artagnan så en halv mil borte Belle Isles blålige klipper og beherskende dem det hvide majestætiske slot.

Dette syn tiltrak sig straks musketerens opmærksomhed.

"Ej, ej!" sagde d'Artagnan ved synet af disse sorte klippemasser, "den befæstning synes mig ikke at trænge til nogen ingeniør. Hvor fanden kan man lande på den ø, som Gud selv har været så forekommende at forsvare?"

"Her," svarede skipperen, idet han vendte sejlet og gav roret et tryk, der bragte båden til at vende stavnen mod den lille havn.

"Gudsdød! der er soldater."

"Der er sytten hundrede mand på Belle Isle, min herre," svarede fiskeren stolt. "Den mindste garnison er toogtyve kompagnier infanteri."

"For fanden," udbrød d'Artagnan og stampede med foden i båden, "det er nok muligt, Hans Majestæt har ret."

Båden lagde til.

25. Hvori d'Artagnan forbavses ved gensynet med en gammel bekendt

Det er altid forbundet med så megen forstyrrelse og forvirring ved en udskibning, at man ikke rigtig får lejlighed og tid til at studere de nye omgivelser, hvor man befinder sig.

Det var altså først efter at d'Artagnan var kommet fra borde og i nogle minutter havde befundet sig i land, at han lagde mærke til en mængde arbejdere, der færdedes i havnen, og navnlig i det indre af øen.

For sine fødder så d'Artagnan de fem pramme, der var ladede med sten, som han havde set løbe ud fra Piriacs havn. Stenene var blevet transporteret i land af femogtyve til tredive bønder.

Over alt herskede der en overordentlig virksomhed.

D'Artagnan følte stor lyst til at gå længere frem, men han turde ikke lade sig mistænke for at være nysgerrig. Han avancerede derfor kun lidt efter lidt, og fjernede sig næppe fra den kreds, fiskerne dannede på strandbredden.

Det første, d'Artagnan så, var for øvrigt noget, som en soldats øjne umuligt kunne tage fejl af.

På havnens to yderpunkter havde man for det første opkastet to batterier, der åbenbart var bestemt til at monteres med kanoner, for d'Artagnan så arbejderne i færd med at fuldføre bridskerne.

Hvad der yderligere forbavsede d'Artagnan, da han lod sit blik svæve fra kystbatterierne til byens befæstning, var, at Belle Isle var befæstet efter et ganske nyt system, som han ofte havde hørt tale om hos grev de la Fère som et stort fremskridt, men som han endnu ikke havde set bragt i anvendelse.

Ved disse værker var der den mærkelighed, at i stedet for at hæve sig op af jorden, som de gamle volde gjorde, var de tvært imod gravede ud i den, og at det, der gjorde murene høje, var gravenes dybde.

D'Artagnan behøvede ikke lang tid til at erkende et sådant systems fortrinlighed.

Da gravene desuden lå under havets niveau, kunne de sættes under vand ved underjordiske sluser.

Værkerne var for øvrigt næsten fuldførte, og en gruppe arbejdere, der modtog ordrer af en mand, der syntes at lede arbejdet, var beskæftigede med at lægge de sidste sten.

En bro af planker, der var lagt over graven for større bekvemmeligheds skyld, forbandt det indre med det ydre.

D'Artagnan spurgte med en troskyldig nysgerrighed, om det var tilladt at passere broen, og fik til svar, at ingen befaling forbød det.

Følgelig gik d'Artagnan over broen og nærmede sig den omtalte gruppe.

Midt i denne stod en mand, som d'Artagnan allerede havde lagt mærke til og som syntes at være den kommanderende ingeniør. En plan var bredt ud på en stor sten, der gjorde tjeneste som bord, og et par skridt fra manden arbejdede en kran.

Denne ingeniør var en høj mand med brede skuldre, og på hovedet bar han en hat, der aldeles skjultes af fjerbuske. Han gestikulerede på den mest majestætiske måde og syntes, for man så kun ryggen af ham, at bebrejde arbejderne enten deres ladhed eller deres svaghed.

D'Artagnan kom stadig nærmere.

I dette øjeblik havde manden med fjerbusken holdt op med at gestikulere, og med hænderne støttet på knæene fulgte han med øjnene seks arbejdere, der forsøgte at løfte en sten i højde med et stykke træ, der var bestemt til at understøtte denne sten sådan, at man kunne få kranens tov ind under den.

De seks mand samlede svedende og stønnende alle deres kræfter for at hæve stenen otte eller ti tommer fra jorden, mens den syvende stod parat til at skyde planken ind, der skulle bære den. Men stenen var allerede to gange sluppet dem ud af hænderne førend den var kommet højt nok i vejret til, at planken kunne skydes ind under den.

Et tredje forsøg havde et lige så uheldigt resultat, og ledsagedes af en tiltagende modløshed.

Mens de seks arbejdere havde bøjet sig over stenen, havde manden med fjerbusken med en vældig stemme råbt til dem, at de skulle holde godt fast.

Han rejste sig nu op.

"For fanden! Flyt jer, og jeg skal vise jer, hvordan det skal gøres."

Manden med fjerbusken nærmede sig stenen, bukkede sig, stak hænderne ind under den side, der lå på jorden, anspændte sine herkuliske muskler og løftede langsomt klippen en fod fra jorden.

Arbejderen, der stod parat med løftestangen, anbragte den øjeblikkelig under stenen.

"Guds død!" udbrød d'Artagnan, "jeg kender kun et menneske, der kan gøre et sådant kraftstykke."

"Se så!" sagde kæmpen og vendte sig om.

"Porthos!" mumlede d'Artagnan grebet af forbavselse, "Porthos på Belle lsle!"

Manden med fjerbusken stirrede på den falske intendant og genkendte ham straks trods hans forklædning.

"D'Artagnan!" råbte han og blev ganske rød i hovedet.

"Stille!" sagde han derpå til d'Artagnan.

"Stille!" svarede musketeren.

Den første tanke, der påtrængte sig dem, var tydeligt den gensidige interesse, de havde af at bevare hinandens hemmelighed.

Ikke desto mindre kastede de to mænd sig i hinandens arme.

Men efter denne omfavnelse lod fornuftens stemme sig høre.

"Hvorfor fanden er Porthos på Belle Isle og løfter sten?" sagde d'Artagnan, ganske stille og for sig selv.

Porthos, der var mindre stærk i diplomatien end sin ven, tænkte derimod højt.

"Hvad fanden bestiller De på Belle lsle?" spurgte Porthos.

Det var nødvendigt at svare uden betænkning.

"Ih, min ven, jeg er kommet til Belle lsle, fordi De er her."

"Ah!" udbrød Porthos, synlig slået af dette argument.

"Naturligvis," sagde d'Artagnan, der ikke ville give sin ven tid til at samle sine tanker, "har jeg været på Pierrefonds for at se til Dem."

"Og De traf mig ikke der."

"Nej."

"Men hvordan har De båret Dem ad med at finde mig?"

"Ih, min kære, en fornem herre som De efterlader sig altid spor på sin vej, og jeg ville kun have ringe agtelse for mig selv, hvis jeg ikke forstod at følge mine venners spor."

Porthos smilede huldsaligt og omfavnede atter d'Artagnan med en sådan hjertelighed, at musketeren i hele fem minutter ikke kunne få vejret.

I de fem minutter, d'Artagnan havde brugt til at få sit vejr, havde han overvejet, hvilken vanskelig rolle, han havde at spille.

Han måtte nemlig bestandig spørge uden at svare. Da han atter fik vejret, var hans slagplan lagt.

D'Artagnan greb straks offensiven.

"Og nu, kære ven, sig mig så, hvad De bestiller her, dækket med støv og snavs."

Porthos tørrede sin pande og svarede, idet han så sig stolt omkring.

"Det forekommer mig, at De selv må kunne se, hvad jeg bestiller her."

"Ganske vist, ganske vist! De løfter sten."

"Å, det er blot for at vise de dovne æsler, hvad en mand er for noget!" sagde Porthos foragteligt. "Men De forstår nok ..."

"Ja, det er ikke Deres næringsvej at løfte sten, skønt der er mange, der lever af det, som ikke gør det så godt som De. Derfor spurgte jeg Dem også før, hvad De egentlig foretager Dem her, baron."

"Jeg bygger fæstningsværker."

"Gudsdød! min ven, disse fæstningsværker er beundringsværdige."

"Er det Deres mening?"

"Javist. I sandhed, når der ikke foretages en fuldstændig belejring efter alle kunstens regler, er Belle Isle uindtagelig."

Porthos gned sig i hænderne og sagde:

"Det er også min mening."

"Men hvem fanden har befæstet denne rede sådan?"

Porthos brystede sig.

"Kan De ikke gætte Dem til det?"

"Nej, alt, hvad jeg kan sige, er, at det er en mand, der har studeret alle systemer, og som forekommer mig at være blevet stående ved det bedste."

"Tys!" sagde Porthos," skån min beskedenhed, kære d'Artagnan."

"O, Porthos, Porthos, man må bøje sig for Dem, og beundre Dem, men De har altid skjult Deres geni for os. Jeg håber, min ven, at De vil vise mig alt dette i dets detaljer."

"Intet er lettere. Her ligger min plan."

"Vis mig den."

På foden af planen var der skrevet med Porthos frygtelige klo, som vi tidligere har haft lejlighed til at omtale:

"I stedet for at betjene Dem af firkanten eller rektanglen, som man hidtil har gjort, giver De pladsen form af en regelmæssig sekskant, hvilken polygon har den fordel at frembyde flere vinkler end den firsidige figur. Hver side af Deres sekskant, hvis længde De har at bestemme efter pladsens dimensioner, skal deles i de to dele, og fra midten af den trækker De en perpendikulær til polygonens centrum, som i længden bliver lig med en sjettedel af siden. Fra hver af polygonens siders endepunkter trækker De to diagonaler, der vil skære

perpendikulæren. Disse to lodrette linjer skal danne forsvarslinjerne."

"For fanden!" udbrød d'Artagnan, idet han standsede ved dette punkt, "men det er jo et komplet system, Porthos."

"Aldeles fuldstændigt!" svarede Porthos.

Skønt d'Artagnan kun et øjeblik havde haft planen i sin hånd havde han dog mellem Porthos' uhyre kragetæer opdaget en langt finere skrift, der mindede ham om visse breve til Marie Michon, som han i sin ungdom havde gjort bekendtskab med. Et mindre øvet øje end vor musketers ville måske ikke have lagt mærke til denne skrift, der var blevet overstrøget med gummi.

"Lad os nu spise frokost," sagde Porthos.

"Ja, lad os det," sagde d'Artagnan.

"Jeg vil kun gøre Dem opmærksom på, min ven, at vi ikke har mere end to timer til vort måltid."

"Det er mere end nok. Men hvorfor har vi forresten ikke mere end to timer?"

"Fordi det om en time er flodtid, og jeg da skal til Vannes. Men jeg kommer tilbage i morgen og De kan derfor godt blive her, min kære ven, og lade, som om De var hjemme. Jeg har en god kok og en fortrinlig kælder."

"Nej," sagde d'Artagnan, "jeg har et indfald, der er bedre."

"Hvad mener De?"

"De tager til Vannes, siger De?"

"Ja."

"For at besøge Aramis?"

"Ja."

"Jeg rejser med Dem."

"Ypperligt."

"De tager vel ofte til Vannes, da De er så nær ved bispesædet?"

"Ja, en gang om ugen."

"Godt!" tænkte d'Artagnan, "nu tror jeg nok, at jeg ved, hvem den virkelige ingeniør er, der befæster Belle Isle."

To timer senere, da flodtiden indtrådte, rejste Porthos og d'Artagnan til Sarzeau.

Da de landede, forhørte Porthos sig, om hestene var parate; han fik snart øje på dem ved korset på den vej, der løber uden om Sarzeau til Vannes.

Der var to heste, en til hr. du Vallon og en til hans staldmester.

D'Artagnan ventede, at Porthos skulle foreslå at sende sin staldmester i forvejen for at hente en hest, og lovede sig selv at modsætte sig dette forslag. Men intet af dette skete. Porthos befalede ganske simpelt tjeneren at tage benene på nakken og vente på ham i Sarzeau, mens d'Artagnan besteg hans hest.

"De er en forsynlig mand, min kære Porthos," sagde d'Artagnan til sin ven, da han sad i sadlen på staldmesterens hest.

"Ja, men det er en høflighed af Aramis. Jeg har ikke mine heste her, og derfor har Aramis stillet sin stald til min rådighed."

"Det er et godt dyr af en biskoppelig hest at være," sagde d'Artagnan. "Men Aramis er rigtig nok også en ualmindelig biskop."

"Han er en hellig mand," svarede Porthos næsten snøvlende og med øjnene løftet mod himlen.

"Bravo!" udbrød d'Artagnan, "det fordobler min længsel efter at se den kære Aramis."

Og han sporede sin hest, der satte af sted i galop.

"Gudsdød!" udbrød Porthos, "hvis vi farer således af sted, vil min hest snart styrte. Jeg er i den sidste tid blevet temmelig svær, min ven."

"Ja, i sandhed, min ven," sagde d'Artagnan, "det forekommer mig, at Deres hest allerede sveder."

"Det er varmt i vejret. Ah! Kan De se Vannes?"

"Ja, meget tydeligt. Der er en meget smuk by, lader det til."

"Har De aldrig været i Vannes, d'Artagnan?" spurgte Porthos.

"Nej."

"Så kender De altså ikke byen."

"Nej."

"Ser De der til venstre i forstaden en kirke?"

"Ja."

"Det er Saint Paterne, Aramis' yndlingskirke."

"Ah! Men min ven," sagde d'Artagnan, "hvad er det for en stor, hvid bygning med de mange vinduer?"

"Det er jesuiterkollegiet. For pokker, De har en lykkelig hånd. Ser De tæt ved kollegiet et stort hus med klokketårne og anlagt i gotisk stil? Der bor Aramis."

"Meget vel."

"Endelig ser De, er forstaden lige som en by for sig selv. Den har sine mure, tårne og grave. Selv kajen støder lige op til den, og ved kajen lægger skibene til. Hvis vor lille kaper ikke stak otte fod, ville vi kunne være sejlet lige ind under Aramis' vinduer."

"Porthos, Porthos! Min ven," udbrød d'Artagnan. "De er en brønd af kundskaber, en kilde af dybsindige og sindrige

bemærkninger. De overrasker mig ikke længere, Porthos, De forvirrer mig."

"Nu er vi der," sagde Porthos, idet han med sin sædvanlige beskedenhed gav samtalen en anden retning.

Næsten i samme øjeblik red de ind i forstaden, men de havde næppe gjort hundrede skridt, førend de overraskedes ved at gaderne var overstrøet med blomster og blade. Ved omdrejningen af en gade hørte de pludselig sang. En søndagsklædt skare kom til syne gennem røgelsesskyerne, der steg op mod himlen.

Det var en procession.

Mens d'Artagnan og Porthos så til med en slet skjult utålmodighed efter at komme videre, nærmede sig en prægtig baldakin, foran hvilken gik hundrede jesuitter og lige så mange dominikanere, og som eskorteredes af to ærkediakoner, en almisseuddeler, en afladspræst og tolv kannikker.

Under baldakinen sås et blegt, nobelt ansigt, med sorte øjne, sort, gråsprængt hår, en smuk, klog mund og en fremstående hage. Dette majestætiske hoved var smykket med den biskoppelige hue.

"Aramis!" udbrød musketeren uvilkårligt, da den nybeskrevne passerede forbi.

Prælaten fo'r sammen. Det forekom ham, at han før havde hørt den stemme.

Han løftede sine store, sorte øjne med de lange øjenhår i vejret og fæstede dem uden betænkning på det sted, hvorfra udråbet var kommet.

Med et blik så han Porthos og d'Artagnan ved siden af denne.

For at blive fri for d'Artagnans inkvisitoriske blik, der for enhver pris må bringes til at sænke sig, ligesom en general for enhver pris søger at standse ilden fra et batteri, der generer ham, strækker Aramis sin hvide hånd ud, hvorpå den biskoppelige ring sidder. Han gør korsets tegn og lyser sin velsignelse over sine venner.

Men i sin tankefuldhed og distraktion ville d'Artagnan måske mod sin vilje have opført sig ugudeligt og ikke bøjet sig for denne hellige velsignelse, hvis ikke Porthos havde lagt mærke til ham og med et venskabeligt puf i ryggen næsten slået ham til jorden.

D'Artagnan sank i knæ, og der manglede ikke meget i, at han havde lagt sig, lige så lang han var.

Processionen er nu draget forbi, og vejen er fri. D'Artagnan og Porthos begav sig til det biskoppelige palads, der belejredes af en talløs menneskemasse, som ønskede at se prælatens tilbagekomst.

Ti minutter efter, at de to venner havde overskredet det biskoppelige palads dørtærskel, vendte Aramis hjem som en triumfator.

26. Biskoppen af Vannes storhed

Porthos og d'Artagnan var kommet ind i paladset gennem en dør, som kun husets venner kendte.

Det er overflødigt at bemærke, at Porthos havde vist d'Artagnan vej.

Efter et kvarters forløb, som d'Artagnan og Porthos fordrev med at betragte det hvide i hinandens øjne, åbnedes en dør, og Hans Højærværdighed kom til syne i en huslig, men fuldstændig prælatagtig dragt.

Aramis bar hovedet højt som en mand, der er vant til at befale, hans violette klædning var ophæftet i siden, og den ene hånd hvilede på hoften.

Forresten havde han beholdt den fine knebelsbart og det lange skæg fra Louis den Trettendes tid.

Idet Aramis trådte ind i værelset, betænkte han sig ikke et øjeblik, men uden at sige et eneste ord skred han lige hen til musketeren, der var så godt forklædt i hr. Agnans kostume, og trykkede ham i sine arme med en ømhed, som selv den mest mistroiske ikke ville have beskyldt for at være kold eller forstilt.

D'Artagnan på sin side omfavnede ham med samme hjertelighed, og Porthos trykkede Aramis' fine hånd i sine plumpe næver.

Imellem omfavnelserne iagttog Aramis d'Artagnan, bød ham derpå en stol og satte sig selv i skyggen, idet han sørgede for, at

lyset faldt på den andens ansigt.

D'Artagnan lod sig ikke narre af denne manøvre, men lod, som om han ikke lagde mærke til det.

Det var Aramis, der begyndte samtalen.

"Min kære ven! Min gode d'Artagnan!" sagde han, "hvilket heldigt træf!"

"Det er et træf, min ærværdige kammerat, som jeg vil kalde venskab," svarede d'Artagnan. "Jeg har opsøgt Dem, som jeg altid har gjort, når jeg har haft et eller andet foretagende at tilbyde Dem en part i eller nogle ledige timer at skænke Dem."

"Virkelig," sagde Aramis ganske roligt, "så De har opsøgt mig!"

"Ja, han har søgt efter Dem, min kære Aramis," sagde Porthos, "og i den anledning endda fulgt mit spor lige til Belle Isle, det er smukt, ikke sandt?"

"Godt!" tænkte d'Artagnan, "Porthos har uden at tænke over det lige straks affyret kanonen, der giver signalet til kamp."

"På Belle lsle," vedblev Aramis, "i det hul, i den ørken! Det er virkelig smukt."

"Og det er mig, der har fortalt ham, at De var i Vannes," fortsatte Porthos.

Et næsten ironisk smil spillede om d'Artagnans mund, idet han sagde:

"De har vel ikke begravet Dem her for bestandig?"

"Tilgiv mig, men det ord begravet kan jeg ikke gå ind på."

"Da forekommer det mig dog, at man i denne afstand fra Paris er begravet eller så omtrent."

"Jeg bliver gammel, min ven," svarede Aramis, "byens larm og tummel generer mig. Når man er syv og halvtredsindstyve år,

bør man søge ro, og den har jeg fundet her. Jeg tilhører endnu denne verden, og dog nærmer jeg mig med hvert skridt, jeg gør, Gud."

"Veltalende, vis, diskret, De er en fuldendt prælat, Aramis. Jeg ønsker Dem til lykke."

"Men," sagde Aramis med et smil, "De er da ikke kommet her til, kære ven, alene for at sige mig komplimenter ... sig, hvad der fører Dem herhid. Skulle jeg være så lykkelig, at De i en eller anden henseende trænger til mig?"

"Nej, Gud være lovet, kære ven," svarede d'Artagnan, "det er ikke tilfældet, jeg er rig og uafhængig."

"Rig?"

"Ja, rig efter mine fordringer, men naturligvis ikke efter Deres eller Porthos'. Jeg har en femten tusind livres om året at leve af."

Aramis lånte ham et mistroisk øjekast. Han kunne umuligt, navnlig når han betragtede sin vens beskedne dragt tro, at han ejede en så anstændig formue.

Da d'Artagnan så, at forklaringernes time nu var kommet, fortalte han, hvad han havde oplevet i England.

Under fortællingen så han flere gange prælatens øjne funkle og hans fingre skælve.

Hvad Porthos angår, da var det ikke beundring, men entusiasme, han følte for d'Artagnan.

Da d'Artagnan havde endt sin fortælling, sagde Aramis:

"Det anede mig nok, at De havde nogen del i denne restauration, da jeg hørte, at man havde set Dem ved kong Charles' audienser, og at han havde talt med Dem som en ven,

eller rettere sagt som en mand, der skyldte Dem forbindtlighed."

"Men hvor fanden ved De det fra?" spurgte d'Artagnan, der var bange for, at Aramis' efterforskninger skulle strække sig længere, end han ønskede.

"Min kære d'Artagnan," svarede prælaten, "mit venskab har nogen lighed med den natvægters årvågenhed, som vi har i det lille tårn på molen, yderst på kajen. Denne brave mand tænder hver aften en lygte for at lyse for de fartøjer, der kommer ude fra havet. Han er skjult i sit vagttårn, og fiskerne kan ikke se ham; men han følger dem med interesse og leder dem ind i havnen. Denne vægter ligner jeg; fra tid til anden når nogle efterretninger til mig, som minder mig om alt, hvad jeg en gang elskede. Jeg følger da mine venner på Verdens stormfulde hav."

"Og," fortsatte d'Artagnan, "hvad har jeg foretaget mig efter min hjemkomst fra England?"

"Nej, nu forlanger De for meget af mig," sagde Aramis. "Hvad der er sket efter Deres hjemkomst, d'Artagnan, kender jeg intet til; mit syn er sløvet. Jeg har beklaget, at De ikke tænke på mig, jeg har begrædt Deres glemsomhed. Men jeg har taget fejl. Nu da jeg ser Dem igen, er det en fest for mig, en stor fest, det forsikrer jeg Dem."

"Og hvordan befinder vor ven Athos sig?" spurgte Aramis efter en pause.

"O tak, meget godt."

"Og vor unge myndling Raoul?"

"Han synes at have arvet sin fader Athos' dygtighed og sin formynder Porthos styrke."

"Hvornår har De haft lejlighed til at bedømme det?"

"Ih, min Gud, dagen før min afrejse."

"Virkelig?"

"Ja, der fandt en henrettelse sted på Grèvepladsen og som følge af denne et opløb. Vi befandt os i trængslen og blev nødt til at trække blank. Han gjorde underværker."

"Bah! Hvad gjorde han da?" spurgte Porthos.

"For det første kastede han en mand ud af vinduet, som om han havde kunnet være en balle bomuld."

"Meget godt!" udbrød Porthos.

"Derpå trak han fra læderet og slog fra sig, som vi selv gjorde i vore unge dage."

"Hvad var grunden til dette opløb?" spurgte Porthos.

D'Artagnan bemærkede, at Aramis ansigt røbede en fuldstændig ligegyldighed ved Porthos' spørgsmål.

"Å," svarede han og så på Aramis, "det var i anledning af to bedragere, som kongen lod række hals, to venner af hr. Fouquet, der blev hængt."

"O! har hr. Fouquet ladet sine venner hænge?" råbte Porthos.

"De ulykkelige blev hængt efter kongens befaling. Skønt hr. Fouquet er overintendant over finanserne, har han dog ikke, så vidt jeg ved, magt over liv og død."

"Det er det samme," brummede Porthos, "i hr. Fouquets sted ..."

Aramis mærkede, at Porthos stod i begreb med at sige en dumhed, og afbrød derfor samtalen.

"Nå, min kære d'Artagnan," sagde han, "vi har nu talt nok om andre. Lad os tale lidt om Dem."

"Hvad mig angår, ved De alt, hvad jeg kan sige Dem. Nej, lad os tale om Dem, min kære Aramis."

"De ser for Dem en mand, som Gud har taget ved hånden, som han har ført til et punkt, som han ikke turde eller vovede at håbe at nå."

"Gud?" spurgte d'Artagnan.

"Ja."

"Hm! Det er besynderligt, man har sagt mig, at det var hr. Fouquet."

"Jeg har aldrig set hr. Fouquet," svarede Aramis med et blik så roligt og rent som en ung piges, der aldrig har sagt en usandhed.

"Men," fortsatte d'Artagnan, "selv om De havde set ham og kender ham, var der jo ingen ulykke i det. Hr. Fouquet er en meget brav mand."

"Jeg står kun under kongen og paven," sagde Aramis.

"For pokker!" sagde d'Artagnan i den troskyldigste tone, "jeg siger det kun, fordi alle mennesker her sværger ved hr. Fouquet. Sletten tilhører hr. Fouquet; saltværkerne, som jeg har købt, er hr. Fouquets; øen, hvor Porthos studerer topografi, ejes af hr. Fouquet; garnisonen er hr. Fouquets; galejerne er hr. Fouquets. Jeg tilstår derfor ligefrem, at det ikke ville have undret mig, om hr. Fouquet var Deres, eller rettere sagt Deres bispedømmes, lensherre. Det er en anden herre end kongen, men lige så mægtig som en konge."

"Jeg har Gud være lovet ingen lensherre, jeg tilhører ingen, men er min egen herre," svarede Aramis, der under hele denne samtale havde holdt øje med d'Artagnan og Porthos.

Men hverken d'Artagnan eller Porthos forandrede en mine. De snildt førte slag var blevet afpareret af en snild modstander. Intet af dem havde ramt.

Ikke desto mindre følte enhver af dem det trættende i en sådan kamp og den efterretning, at aftensmaden var serveret, modtoges med glæde af alle.

Souperen trak ud til en time efter midnat.

Klokken et førte Aramis d'Artagnan til hans værelse, der var det bedste i det biskoppelige palads.

"I morgen klokken otte," sagde han, da han ønskede d'Artagnan godnat, "vil vi, om De så synes, ride en tur med Porthos."

"Klokken otte," sagde d'Artagnan, "så sent?"

"De ved jo nok, at jeg må have syv timers søvn," svarede Aramis.

Og han omfavnede hjerteligt musketeren.

"Godt!" sagde denne, da døren havde lukket sig efter Aramis, "klokken fem skal jeg være på benene."

D'Artagnan havde knapt slukket sit lys, førend Aramis, der mellem sine gardiner lurede på dette øjeblik, på tæerne listede sig gennem gangen til Porthos' værelse.

Kæmpen, der havde været i seng i omtrent halvanden time, strakte sig i edderdunene. Han lå i den første søvn, der hos Porthos modstod kanontorden.

Døren til hans værelse åbnedes sagte af Aramis' fine hånd. Biskoppen nærmede sig den sovende. Et tykt tæppe dæmpede lyden af hans skridt. For resten snorkede Porthos sådan, at han ville have overdøvet en hvilken som helst støj.

Aramis lagde hånden på hans skulder.

"Vågn op," sagde han, "vågn op, min kære Porthos."

Trods sin dybe søvn hørte Porthos Aramis' stemme og følte hans hånd.

Han fo'r sammen.

"Dem, kære ven? Hvorfor fanden vækker De mig?"

"For at sige Dem, at De må rejse."

"Rejse?"

"Ja, til Paris."

Porthos gjorde et hop i sengen og stirrede med store øjne på Aramis.

"Til Paris?"

"Ja."

"Hundrede mil?" sagde han.

"Hundrede og fire. Tredive timer til hest," tilføjede Aramis bestemt. "Som De ved, er der gode bedesteder."

Porthos stak stønnende det ene ben ud af sengen.

"Er det absolut nødvendigt, at jeg rejser?" spurgte han.

"Aldeles nødvendigt."

Porthos rejste sig op og begyndte at stampe omkring i værelset.

"For Guds skyld! Stille, min kære Porthos!" udbrød Aramis, "De vækker ellers en vis mand."

"Ah! det er sandt," svarede Porthos med tordenstemme, "det havde jeg rent glemt – men vær De kun ganske rolig, jeg skal nok tage mig i agt."

"Lad os skynde os og gå stille til værks," sagde Aramis.

"De ser jo, at jeg gør mit bedste," sagde Porthos, idet han trak sine benklæder på.

"Meget vel."

"Det lader til, at det har hastværk."

"Ja, det haster meget, der står store interesser på spil."

"Ah!"

"D'Artagnan har spurgt Dem ud, ikke sandt?"

"Ja, på Belle Isle."

"Har han ikke hændelsesvis set vor fortifikationsplan?"

"Jovel."

"Ah! for fanden!"

"Vær De ganske rolig, jeg har udslettet Deres skrift med gummi. Han har umuligt kunnet ane, at De har meddelt mig råd med hensyn til dette arbejde."

"Vor ven har gode øjne."

"Hvad er De bange for?"

"Jeg er bange for, at det hele er opdaget, Porthos, og det gælder derfor om at forebygge en stor ulykke. Jeg har givet mine folk ordre til at lukke alle portene. D'Artagnan slipper ikke ud før dag. Deres hest er sadlet, De rider til det første skiftested, og klokken fem i morgen tidlig har De tilbagelagt femten mil. Kom!"

Aramis hjalp nu Porthos hvert enkelt klædningsstykke på med en hurtighed, som ikke den dygtigste kammertjener havde kunnet overtræffe.

Da han var færdig, tog Aramis ham ved hånden og førte ham sagte ned ad trappen, idet han passede på, at han ikke trådte for hårdt på trinnene eller stødte an mod dørene.

En opsadlet hest ventede i gården.

Porthos sprang i sadlen.

Aramis tog selv hesten ved tømmen og førte den over det i gården udbredte halm, der var lagt for at dæmpe lyden. Samtidig klemte han dens næsebor sammen, for at den ikke skulle vrinske.

Da de havde nået den yderste port, trak han Porthos, der ville tage af sted uden nærmere oplysninger, til sig og sagde:

"Og nu, min ven, Porthos, af sted til Paris uden at standse et øjeblik. Spis på hesten, drik på hesten, sov på hesten og spild ikke et minut."

"Godt, jeg skal ikke standse."

"Dette brev skal leveres til hr. Fouquet, det koste, hvad det vil. Han må have det i morgen før middag."

"Han skal få det."

"Glem ikke en ting, kære ven."

"Hvilken?"

"At De rider efter Deres bestalling som hertug og pair."

"Ah!" udbrød Porthos med strålende øjne, "i så fald skal jeg ikke være fire og tyve timer under vejs."

Porthos gav Aramis hånden, satte sporerne i siderne og det rasende dyr fo'r af sted i galop.

D'Artagnan havde ikke anelse om noget og troede derfor at have vundet spillet, da han vågnede om morgenen hen imod klokken halv fem.

Han ilede i bar skjorte hen til vinduet, der vendte ud til gården.

Ikke et menneske var at se. Alle porte var lukkede.

Da han havde klædt sig på, lod han, som om han gik ligefrem til værks med sin vært, og trådte aldeles uventet ind til ham.

Aramis sov eller lod, som om han sov.

En stor bog lå opslået på hans natbord og lyset brændte endnu i sølvstagen. Det var mere, end der behøvedes for at vise d'Artagnan, hvor uskyldigt prælaten havde tilbragt natten.

Musketeren gjorde akkurat det samme ved biskoppen, som denne havde gjort ved Porthos.

Han slog ham på skulderen.

Det var øjensynligt, at Aramis lod, som han sov, for i stedet for at fare pludselig op, lod han, der havde så let en søvn, sig flere gange kalde på.

"Ah! Er det Dem!" sagde han og strakte sig. "Hvilken behagelig overraskelse! Min søvn har på ære bragt mig til at glemme, at jeg havde den lykke at have Dem hos mig. Hvad er klokken?"

"Jeg ved det ikke," svarede d'Artagnan en smule forlegen, "men jeg tror, at det er tidligt. Jeg har endnu den fordømte vane fra mit militære liv at vågne ved daggry."

"De vil da ikke have, at vi allerede skal gå ud?" spurgte Aramis. "Det forekommer mig at være for tidligt."

"De må gøre ganske som De vil."

"Jeg troede, at vi var blevet enige om at ride en tur klokken otte."

"Det er muligt, men jeg længtes så meget efter at se Dem, at jeg ikke kunne vente længere."

"Og mine syv timers søvn?" spurgte Aramis. "Jeg havde gjort regning på dem, og hvad jeg ikke får nu, må jeg indhente senere."

"I gamle dage forekommer det mig, at De holdt mindre af at sove, kære ven. Den gang traf man Dem aldrig i sengen."

"Netop af den grund sætter jeg nu så megen pris på at være i den. Men stille," fortsatte Aramis, "vi er ikke længere alene, jeg hører fremmede komme op ad trapperne."

"Nå, lad dem gå igen."

"Det er umuligt, jeg satte dem stævne her i går, det er chefen for jesuiterkollegiet og dominikanernes prior."

"Deres generalstab."

"Hvad vil De tage Dem for?"

"Jeg vil vække Porthos og i hans selskab vente, til De er færdig med Deres konferencer."

"Porthos er vist allerede redet ud på jagt. Kanalen, der går fra Vannes til havet, er meget rig på fuglevildt, og det er Porthos' yndlingsjagt. Han vil bringe os et dusin bekkasiner til frokost."

"Tror De?" spurgte d'Artagnan.

"Jeg er vis på det. Men, hør, min ven, stig De til hest og søg ham op."

Aramis ringede og befalede at sadle den hest, hr. d'Artagnan valgte.

D'Artagnan steg til hest, og Aramis hørte hovslagene på brostenene.

I to timer søgte d'Artagnan efter Porthos.

I den tredje vendte han tilbage til paladset.

Aramis ventede ham med en fortvivlet mine oppe på trappen.

"Har man ikke truffet Dem, min kære d'Artagnan?" råbte han, så snart han fik øje på musketeren.

"Nej. Har De sendt nogen efter mig?"

"Det gør mig meget ondt, kære ven, at jeg har ladet Dem gøre den tur til ingen nytte. Omtrent klokken syv kom almisseuddeleren ved Saint Paterne, han havde mødt de Vallon, der red bort og som, da han ikke ville vække nogen her, bad ham sige mig, at han af frygt for, at man skulle begå en eller

anden dumhed i hans fraværelse, havde benyttet sig af floden til at gøre en afstikker til Belle Isle."

D'Artagnan syntes at være fuldkommen tilfreds med denne forklaring, men i virkeligheden bestyrkedes han mere og mere i sin mistanke.

Han spiste frokost mellem Aramis og jesuitten, med dominikaneren lige overfor sig.

D'Artagnan spiste meget og drak lidt.

Aramis drak intet, eller i alt fald kun vand.

Efter frokosten sagde d'Artagnan:

"De tilbød før et gevær."

"Ja."

"Lån mig det."

"Vil De jage?"

"Jeg tror ikke, at jeg kan foretage mig noget bedre, mens jeg venter på Porthos."

"Ja, men kom tilbage til middag."

"For pokker! Man spiser alt for godt her, til at jeg ikke skulle komme igen."

Med disse ord forlod d'Artagnan sin vært, hilste på gæsterne, tog sit gevær, men ilede i stedet for at gå på jagt lige ned til den lille havn i Vannes.

Han spejdede forgæves efter, om nogen fulgte ham. Han så ingen.

Han hyrede en lille fiskerbåd for fem og tyve livres og tog bort klokken halv tolv, overbevist om, at man ikke var fulgt efter ham.

Man var rigtig nok ikke fulgt efter ham, men derimod havde en jesuit fra det øverste af tårnet i sin kirke ved hjælp af en

ypperlig kikkert ikke et øjeblik tabt ham af syne lige fra om morgenen.

Klokken kvart i tolv blev Aramis underrettet om, at d'Artagnan var på vejen til Belle Isle.

Alt som han nærmede sig, undersøgte han med blikket kysten. Men intet sted kunne han få øje på Porthos' glimrende kostume eller vældige figur.

D'Artagnan anstrengte forgæves sine øjne, han steg i land uden at have set noget og hørte af den første soldat, han mødte, at hr. du Vallon endnu ikke var kommet tilbage fra Vannes.

Uden at spilde et øjeblik befalede d'Artagnan sin lille båd at sætte sejl for Sarzeau.

Vinden var heldigvis sprunget om fra nord-nordost til sydost og var næsten lige så god på tilbagerejsen, som den havde været på udrejsen. På tre timer nåede d'Artagnan fastlandet og efter to andre timers forløb var han i Vannes.

Han tænkte at forskrække Aramis ved at komme så hurtigt tilbage og ville bebrejde ham hans tvetungethed og måske fravriste ham en del af hans hemmelighed.

Men i forhallen traf han kammertjeneren, der smilende trådte i vejen for ham.

"Lad mig komme frem!" udbrød d'Artagnan.

"Det er til ingen nytte."

"Hvorfor ikke?"

"Hans Højærværdighed er ikke hjemme."

"Hvad for noget! Er hans Højærværdighed ikke hjemme? Men hvor er han da?"

"Rejst."

"Hvor hen?"

"Det ved jeg ikke, men måske kan hr. chevalieren sige det."
Og kammertjeneren trak et brev op af lommen.
"Ah, ja," fortsatte d'Artagnan, da han havde læst den første linje, "ja, jeg forstår det."
Og han læste halvhøjt:

> Kære ven!
> – en særdeles vigtig sag kalder mig til et af mit bispedømmes sogne. Jeg havde håbet at se Dem, før jeg tog bort, men jeg bestemte mig om ved tanken om, at De formodentlig blev et par dage på Belle Isle hos vor kære Porthos.
> Farvel, kære ven, vær forvisset om, at jeg dybt beklager ikke bedre og længere at have kunnet profitere af Deres fortræffelige selskab.

"Guds død!" råbte d'Artagnan, "jeg er holdt for nar! Men den ler bedst, som ler sidst. O! narret som en abekat, man giver en tom nød!"
Og efter at have givet den stedse smilende kammertjener et dygtigt puf styrtede han ud af det biskoppelige palads.

27. Hvori d'Artagnan galoppere, Porthos snorker og Aramis giver råd

Tredive til fem og tredive timer efter de nys fortalte begivenheder, da hr. Fouquet efter sædvane havde nægtet sig hjemme og arbejdede i sit kabinet i huset i Saint Mandé, som vi allerede kender, fo'r en vogn ind i gården, trukket af fire sveddryppende heste.

Sandsynligvis havde man ventet denne vogn, for tre til fire tjenere ilede hen til vogndøren, som de åbnede. Mens hr. Fouquet rejste sig fra sit skrivebord og skyndte sig hen til vinduet, steg en mand med besvær ud af vognen og gik op ad trappen, støttende sig til tjeneren.

Næppe havde han sagt sit navn, førend den af tjenerne, til hvem han ikke lænede sig, løb op ad trappen og forsvandt i forhallen.

Han løb for at underrette sin herre, men han behøvede ikke at banke på døren.

Fouquet stod på tærsklen.

"Hans Nåde biskoppen af Vannes," sagde tjeneren.

"Det er godt," sagde Fouquet.

Derpå lænede han sig ud over rækværket på trappen, ad hvilken Aramis netop begyndte at stige op, og sagde:

"Er det Dem, kære ven, så snart?"

"Ja, mig selv, min herre, men sønderknust, som De ser."

"Skynd Dem," sagde Fouquet og lukkede døren efter Aramis og sig selv.

"Er hr. du Vallon kommet?"

"Ja."

"Og De har fået mit brev?"

"Ja, sagen lader til at være alvorlig, efter som den nødvendiggør Deres nærværelse i Paris i et øjeblik, da Deres nærværelse er så påtrængende nødvendig dernede."

"De har ret, den kan ikke være alvorligere."

"Men hvad gælder det da? Men for Guds skyld, kære ven, hvil Dem først lidt. De er så bleg, at man alvorligt bliver bange ved at se Dem."

"Jeg lider virkelig, men tag intet hensyn til mig. Har hr. du Vallon ikke sagt Dem noget, da han afleverede brevet til Dem?"

"Nej, jeg hørte en stærk støj, gik hen til vinduet og så ved foden af trappen en slags marmorrytter, jeg gik ned, han rakte mig brevet, og i det samme styrtede hans hest død til jorden."

"Men han selv?"

"Han faldt sammen med hesten. Man tog ham ind i huset. Da jeg havde læst brevet, ville jeg gå ind til ham for at få nærmere underretning, men han sov så hårdt, at det var en ren umulighed at få ham vækket. Jeg havde medlidenhed med ham og befalede, at man skulle tage hans støvler af og lade ham i fred."

"Godt – hør nu, hvorom talen er, Deres Nåde. De har jo set hr. d'Artagnan i Paris, ikke sandt?"

"Ja, han er en mand med forstand, ja med hjerte."

"Nuvel, d'Artagnan er kommet til Belle Isle. Han var forklædt og rejste som intendant, der havde i kommission af sin herre at købe saliner. Men da d'Artagnan ingen anden herre har end kongen, kom han altså som en udsending fra kongen. Han har set hr. du Vallon på Belle Isle, og han ved lige så godt som De og jeg, at Belle Isle er befæstet."

"Og De tror, at kongen skulle have sendt ham?" spurgte Fouquet tankefuld.

"Ganske sikkert."

"Og d'Artagnan er i kongens hænder et farligt instrument?"

"Det farligste af alle."

"Hvad slutter De af dette?" spurgte Fouquet urolig.

"At det for øjeblikket gælder om at afværge et frygteligt slag."

"O, vi har tid nok til at tænke over det."

"Hvordan det?"

"Jeg antager, at De har et godt forspring for ham."

"Omtrent ti timer."

"Nuvel, i ti timer –"

Aramis rystede på sit blege hoved.

"Betragt de skyer, der farer hen over himlen, de svaler, der kløver luften. D'Artagnan rider hurtigere end skyerne og svalerne, d'Artagnan er ligesom vinden."

"Hvor vil De hen?"

"Jeg siger Dem, min herre, der er noget overmenneskeligt ved den mand, han er på min alder, og jeg har kendt ham i fem og tredive år. Jeg gør nu følgende beregning, min herre. Jeg har afsendt hr. du Vallon til Dem om natten. Hr. du Vallon havde otte timers forspring for mig. Hvornår ankom han hertil?"

"Omtrent for fire timer siden."

"Som De ser, har jeg vundet fire timer fra ham, og dog er Porthos en flink rytter og har redet otte heste ihjel, hvis lig jeg har fundet på vejen. I Tours måtte jeg stige af hesten, derfra har jeg kørt, halv død og sønderknust, hele tiden i galop, og jeg har vundet fire timer fra Porthos, men ser De, d'Artagnan vejer ikke tre centner som Porthos, han er ingen rytter, men en kentaur. D'Artagnan, der tog til Belle Isle, da jeg rejste til Paris, vil trods de ti timers forspring, som jeg har for ham, ankomme to timer efter mig."

"Store Gud! Hvilken mand!"

"Ja, det er en mand, som jeg elsker og beundrer. Jeg elsker ham, fordi han er god, ædel og loyal, og jeg beundrer ham, fordi han i mine øjne repræsenterer kulminationspunktet af menneskelig kraft, men trods min kærlighed og beundring frygter jeg ham. Om to timer vil d'Artagnan være her, kom ham i forkøbet, tag til Louvre og tal med kongen, førend han ser d'Artagnan."

"Hvad skal jeg sige til kongen?"

"Intet – forær ham Belle Isle."

Fem minutter efter fløj overintendanten af sted til Paris.

Imidlertid lod Aramis sig vise det værelse, hvor Porthos lå.

Porthos lå så lang han var på en seng; hans ansigt var mere violet end rødt, øjnene ophovnede og munden stod åben. Han snorkede så stærkt, at vinduerne klirrede.

Porthos lå lige så ubevægelig som granitkæmpen på sletten ved Agrigent.

Efter Aramis ordre gav en tjener sig i færd med at skære Porthos' støvler op, for ingen menneskelig magt ville have formået at trække dem af ham.

Resten af hans klæder blev ligeledes skåret af ham, hvorpå han blev bragt i et bad, hvori man lod ham ligge en time. Derpå gav man ham rent linned på, og lagde ham i en afdampet seng med et besvær, der ville have generet en død, men som ikke engang bragte Porthos til at slå øjnene op og som ikke et sekund afbrød hans frygtelige snorken.

Aramis ville trodse trætheden og arbejde med Gourville, men han besvimede i stolen.

Han blev bragt til et værelse ved siden af, hvor han snart fandt hvile i søvnens arme.

Fouquet ilede til Louvre så hurtigt, som hans engelske hest kunne løbe.

Kongen samtalede med Colbert.

Talen drejede sig om Fouquet, og som sædvanlig angreb Colbert ham.

"Jeg har nylig erfaret et slående, materielt bevis på hans forræderi," sagde Colbert.

"Og det er?"

"Hr. Fouquet lader Belle Isle en Mer befæste."

"Er De sikker på det?"

"Fuldkommen! Ved De, sire, hvor mange soldater der er på Belle lsle?"

"Nej, og De?"

"Jeg ved det lige så lidt, sire, og jeg ville derfor foreslå Deres Majestæt at sende en til Belle Isle."

"Hvem skulle det være?"

"Mig for eksempel."

"Hvad ville De gøre på Belle Isle?"

"Forhøre mig, om det er sandt, at hr. Fouquet efter de gamle lensherrers eksempel lader sine mure befæste."

"I hvilken hensigt skulle han gøre det?"

"I den hensigt at forsvare sig mod sin konge."

"Men hvis det forholder sig, som De siger, hr. Colbert, må vi straks arrestere hr. Fouquet."

"Umuligt!"

"Jeg troede, at have sagt Dem, min herre, at jeg ikke vil høre det ord i min tjeneste."

"Deres Majestæts tjeneste kan ikke forhindre hr. Fouquet i at være generalintendant."

"Nå."

"I denne egenskab har han hele parlamentet på sin side, lige som han ved sin rundhåndethed har armeen, ved sine gunstbevisninger litteraturen og ved sine foræringer hele adelen."

Kongen lo bittert.

"Nå, tal, hvor kan man angribe kolossen?"

"Han er blevet stor ved penge, styrt ham derfor ved penge. Ødelæg ham, sire."

"Men hvordan?"

"Der er en lejlighed. Hans kongelige Højhed Monsieur skal snart giftes, og hans bryllup må fejres med pragt. Det er en passende lejlighed for Deres Majestæt at forlange en million af hr. Fouquet. Hr. Fouquet, der udbetaler tyve tusinde livres på et bræt, når han kun skylder fem tusinde, vil med lethed skaffe den million til veje, som Deres Majestæt vil forlange."

"Det er godt, jeg vil forlange den af ham," sagde Louis den Fjortende.

"Hvis Deres Majestæt vil underskrive ordren, skal jeg selv hæve pengene."

Og Colbert lagde et blad papir hen for kongen og rakte ham en pen.

I dette øjeblik åbnede dørvogteren døren og meldte hr. overintendanten.

Louis blegnede.

Colbert tabte pennen og fjernede sig fra kongen.

Overintendanten gjorde sin indtrædelse som en hofmand, for hvem et eneste blik var tilstrækkeligt til at bedømme situationen.

Denne situation var ikke beroligende for Fouquet, hvor meget han end kendte sin magt. Colberts små, sorte, misundelige øjne og Louis den Fjortendes klare, vredtflammende blik tydede på en overhængende fare.

Kongen lod Fouquet nærme sig, til han havde nået midten af værelset. Hans ungdommelige udseende gjorde ham tilbageholdende. Fouquet benyttede dristigt lejligheden.

"Sire," sagde han, "jeg længtes med utålmodighed efter at se Deres Majestæt."

"Hvorfor?" spurgte Louis.

"For at fortælle Dem en god nyhed."

Colbert gættede, at Fouquet ville forekomme det slag, som han havde i sinde at føre imod ham. Hans øjne lynede.

"Hvilken nyhed?" spurgte kongen.

Fouquet lagde en rulle papir på bordet.

"Vil Deres Majestæt være så nådig at betragte dette arbejde," sagde han.

Kongen viklede langsomt rullen op.

"Planer?" sagde han.

"Ja, sire."

"Hvad er det for planer?"

"En ny fortifikation, sire."

"Ah!" udbrød kongen, "De beskæftiger Dem altså med taktik og strategi, hr. Fouquet?"

"Jeg beskæftiger mig med alt, hvad der kan være nyttigt for Deres Majestæts rige," svarede Fouquet.

"Et smukt arbejde," sagde kongen og betragtede planen.

"Deres Majestæt forstår naturligvis," sagde Fouquet, idet han bøjede sig over papiret; "her er muren, her er forterne, og der er de fremskudte værker."

"Hvad er det for en fæstning, hvis plan De her viser mig?"

"Det er Belle Isle en Mer, sire," svarede Fouquet ligefremt.

"De har altså ladet Belle Isle befæste, min herre?" fortsatte Louis.

"Ja, sire."

"Hvorfor har De gjort det?" spurgte Louis koldt efter at have mødt intendantens hadefulde blik.

"Af en meget let fattelig grund," svarede Fouquet. "Deres Majestæt stod på en meget spændt fod med Storbritannien."

"Ja, men efter kong Charles den Andens restauration har jeg sluttet forbund med det."

"Det er først en måned siden, men det er næsten seks måneder siden, at befæstningen af Belle Isle begyndte."

"Nu er den blevet overflødig."

"Fæstninger er aldrig overflødige, sire."

Kongen tav og skottede til Colbert.

"Så vidt jeg ved, tilhører Belle Isle nok Dem, hr. Fouquet," spurgte Louis.

"Nej, sire."

"Hvem da?"

"Deres Majestæt!"

Colbert overfaldtes af en rædsel, som om en afgrund havde åbnet sig for hans fødder.

Louis blev grebet af beundring, enten det nu var for Fouquets geni eller for hans troskab og hengivenhed.

"Forklar Dem, min herre," sagde han.

"Intet er simplere, sire. Belle Isle er en af mine ejendomme, og jeg har befæstet den for mine egne penge. Men da der intet kan være til hinder for, at en undersåt i al ydmyghed gør sin konge en foræring, tilbyder jeg Deres Majestæt ejendomsretten over øen, mod at jeg beholder brugen og nytten af den."

Colbert var nær ved at falde ned af stolen.

"De har der lagt et stort militært talent for dagen, min herre," sagde Louis.

"Sire, ideen skriver sig ikke fra mig," svarede Fouquet, "mange officerer har givet mig den. Selve planerne er udarbejdet af en af de dueligste ingeniører."

"Hans navn?"

"Hr. du Vallon."

"Hr. du Vallon!" gentog Louis, "jeg kender ikke det navn. Det er ubehageligt, hr. Colbert," vedblev han, "at jeg ikke kender navnene på disse talentfulde mænd, der gør min regering ære."

Colbert følte sig tilintetgjort, sveden haglede ned ad hans pande, han kunne ikke få et ord frem og led ubeskriveligt.

"Vil De være så venlig at huske det navn," tilføjede Louis.

Colbert bukkede mere bleg end hans flanderske kniplingsmanchetter.

Kongen vente sig atter til Fouquet og sagde:

"Det må have kostet Dem mange penge at udføre denne plan."

"Seksten hundrede tusinde livres, sire."

"Seksten hundrede tusinde livres! De må være umådelig rig, hr. Fouquet?"

"Det er Deres Majestæt, der er rig," sagde overintendanten, "eftersom Belle Isle tilhører Dem."

"Ja, tak, men trods al min rigdom, hr. Fouquet –"

Kongen standsede.

"Nu, sire?" sagde overintendanten.

"Forudser jeg dog, at det øjeblik vil komme, da jeg vil mangle penge."

"Vil Deres Majestæt ikke gøre mig den ære at forklare sig nøjere."

"Min broder gifter sig med Madame af England."

"Nu, sire?"

"Jeg må berede den unge prinsesse en modtagelse, der er Henri den Fjerdes datterdatter værdig."

"Det er ganske i sin orden, sire."

"Jeg behøver altså penge."

"Naturligvis."

"Jeg må have en million."

"O, sire," sagde Fouquet foragteligt, "en million? Hvad vil Deres Majestæt stille op med en million? Det er, hvad der bliver givet ud ved en lille tysk prinsesses bryllup."

"Min herre –"

"Deres Majestæt må i det mindste have to millioner. Hestene vil alene medtage fem hundrede tusinde livres. Jeg skal have den ære i aften at sende Deres Majestæt seksten hundrede tusinde livres."

"Hvordan?" sagde kongen, "seksten hundrede tusinde livres?"

"Vent lidt, sire," svarede Fouquet uden en gang at vende sig mod Colbert, "jeg ved, at der mangler fire hundrede tusinde livres. Men den herre af intendanturen –" (og han pegede over skulderen på hr. Colbert, der blev så bleg som et lig), "- den herre der af intendanturen – har i sin kasse ni hundrede tusinde livres af mine penge."

Kongen vendte sig om og så på Colbert.

"Men –" begyndte denne.

"Herren," blev Fouquet ved, men han talte indirekte til Colbert, "herren har for otte dage siden modtaget seksten hundrede tusinde livres til garden, fem og halvfjerdsindstyve tusinde til hospitalerne, fem og tyve tusinde til proviant, tusinde til våben, ti tusinde til småudgifter. Jeg tager altså ikke fejl, når jeg gentager, at han har ni hundrede tusinde livres tilbage."

Derpå vendte han sig om til Colbert og sagde med en foresats overlegenhed:

"Sørg for, min herre, at disse ni hundrede tusinde livres i aften bliver afleveret til Hans Majestæt i guld."

Derpå bukkede overintendanten dybt for kongen og fjernede sig baglæns uden at værdige intendanten et eneste blik.

Colbert sønderrev i raseri sine flanderske kniplinger og bed sine læber til blods.

Fouquet havde endnu ikke åbnet døren, da dørvogteren skred forbi ham og råbte:

"En kurér fra Bretagne til Hans Majestæt."

"Hr. d'Herblay havde ret," mumlede Fouquet og så på sit ur. "En time og fire og halvtredsindstyve minutter, det var på høje tid!"

Læseren ved i forvejen, hvem det var, dørvogteren meldte. Denne kurér var let at kende.

Det var d'Artagnan, tilstøvet fra øverst til nederst, med håret drivende af sved og stive ben. Han løftede med besvær fødderne i vejret for hvert trin, ved hvilket hans blodige sporer gav genlyd.

I det øjeblik, han overskred dørtærsklen, fik han øje på overintendanten.

Fouquet hilste smilende på den, der en time senere ville have forårsaget hans undergang eller død.

D'Artagnan indskrænkede sig til at hilse på hr. Fouquet uden at tale til ham, og trådte ind.

I dette øjeblik var kongen delt mellem den overraskelse, Fouquets sidste ord havde sat i ham, og glæden over d'Artagnans tilbagekomst.

Ved sin indtrædelse læste d'Artagnan i Colberts ansigt den ydmygelse, der var vederfaret ham.

Louis hilste først venligt på sin musketer.

Derpå affærdigede han Colbert.

Den sidste forlod vaklende kongens kabinet, mens d'Artagnan snoede sin knebelsbart.

"Det glæder mig at se en af mine tjenere i en sådan tilstand," sagde kongen.

"Jeg troede, at min nærværelse i Louvre var så påtrængende nødvendig, at jeg ikke har taget i betænkning at fremstille mig sådan for Dem, sire."

"De bringer mig altså vigtige nyheder, min herre?" spurgte kongen smilende.

"Sire, Belle lsle er befæstet, beundringsværdigt befæstet. Belle lsle har en dobbelt befæstning, et citadel og to detacherede forter. I dens havn ligger tre kapere og dens kystbatterier venter kun på kanonerne."

"Alt det ved jeg, min herre," svarede kongen.

"Ah! Deres Majestæt ved alt det?" sagde musketeren forbavset.

"Jeg har planen over Belle Isles fæstningsværker," sagde kongen.

"Deres Majestæt har planen ..."

"Se her."

"Ja, sire, det er ganske rigtigt," sagde d'Artagnan, "jeg har set mage til den dernede."

Og d'Artagnans åsyn formørkedes.

"Ah!" fortsatte han, "jeg forstår det, Deres Majestæt har ikke stolet på mig alene, men sendt en anden. Men, sire, når man nærer mistillid til folk, eller når man ikke anser dem dygtige nok, bruger man Dem ikke."

Kongen så på ham og nød indvendig sin første triumf.

"Min herre," sagde han efter et øjebliks forløb, "jeg ikke alene kender Belle Isle, men den tilhører mig endda."

"Det er godt, det er godt, sire, jeg bryder mig ikke om at høre mere," svarede d'Artagnan. "Min afsked!"

"Hvad for noget? Deres afsked?"

"Min afsked, eller jeg tager den selv."

"De bliver vred, min herre?"

"For pokker! Jeg skulle mene, at jeg har grund til det! Jeg sidder to og tredive timer i sadlen, jeg rider dag og nat, gør vidundere af hurtighed, ankommer så stiv som en hængt, og så er en anden kommet før mig! Nå, jeg er en tosse – min afsked, sire!"

"Hr. d'Artagnan," sagde Louis den Fjortende og lagde sin hvide hånd på musketerens støvede arm, "hvad jeg nylig har fortalt Dem, vil ingen indflydelse have på mit løfte til Dem. Et ord er et ord."

Med disse ord gik den unge konge hen til sit bord, åbnede en skuffe og udtog et sammenlagt papir.

"Her er Deres bestalling som kaptajn i musketererne" sagde han, "De har fortjent den, hr. d'Artagnan."

D'Artagnan åbnede ivrigt papiret og stirrede i det. Han kunne ikke tro sine egne øjne.

"Denne bestalling," vedblev kongen, "gives Dem ikke alene for Deres rejse til Belle Isle, men også for Deres kække optræden på Grèvepladsen. Der tjente De mig i sandhed tappert."

Kongen tav i nogen tid.

"Og Deres kammerat, hr. d'Artagnan, deler han Deres fortrydelse?"

"Min kammerat?"

"Ja, De var jo ikke alene, så vidt jeg ved."

"Nej, sire, nej," svarede d'Artagnan rødmende ved tanken om, at kongen kunne tro, at han, d'Artagnan, havde villet beholde for sig selv hele æren, hvoraf en del tilkom Raoul, "nej, for pokker! Jeg havde, som Deres Majestæt siger, en kammerat, og det en god kammerat."

"Kender De hans navn?"

"Det skulle jeg mene ..."

"De kender ham altså?"

"Jeg har endda kendt ham lige fra hans fødsel."

"Er det vist?"

"Sire," svarede d'Artagnan, "Deres Majestæt udspørger mig med en mistroiskhed, hvori jeg ikke genkender Dem. Vicomte de Bragelonnes fader er grev de la Fère, der så kraftigt har bidraget til kong Charles den Andens genindsættelse."

"Han er altså en søn af den herre, der indfandt sig hos hr. de Mazarin fra kong Charles den Anden for at tilbyde ham alliance?"

"Netop."

"Og den grev de la Fère er en brav mand, siger De?"

"Sire, det er en mand, der har draget sværdet for Deres kongelige fader flere gange, end der er dage i Deres Majestæts liv."

Louis den Fjortende bed sig i læberne.

"Godt, hr. d'Artagnan, godt, og grev de la Fère er Deres ven?"

"Det har han været i fyrretyve år, sire."

"Kunne det more Dem at se den unge mand, hr. d'Artagnan?"

"Ja, sire, det ville glæde mig særdeles."

Kongen ringede, en dørvogter kom til syne.

"Kald på hr. de Bragelonne," sagde kongen.

"Ah! Er han her?" udbrød d'Artagnan.

"Han er på vagt i dag i Louvre med hr. prinsens adelige kompagni."

Kongen havde endnu ikke talt ud, da Raoul trådte ind. Da han fik øje på d'Artagnan, fløj et smil, som man kun ser det på ungdommens læber, over hans ansigt.

"Min herre," sagde kongen, og henvendte sig til Raoul, "jeg har bedt hr. prinsen om at afstå Dem til mig, han har opfyldt min bøn, og De tilhører altså mig fra i dag af. Hr. prinsen har været en god herre, men jeg håber ikke, at De skal tabe ved byttet."

"Sire," sagde Bragelonne med sin blide stemme og den naturlige veltalenhed, som han havde arvet efter sin fader, "jeg har tilhørt Deres Majestæt fra før end i dag."

"Åh, jeg ved det," svarede kongen, "De sigter til Deres eventyr på Grèvepladsen. I sandhed, den dag gjorde De mig en stor tjeneste, min herre."

"Nej, jeg tænker ikke på den dag, det ville ikke passe sig for mig i en mand som hr. d'Artagnans nærværelse at minde om en så ubetydelig tjeneste. Jeg tænkte på en begivenhed, der har gjort epoke i mit liv, og som fra mit sekstende år har indviet mig til Deres Majestæts tjeneste."

"Ah!" udbrød kongen, "hvad var det for en begivenhed? Tal, min herre."

"Da jeg rejste bort til mit første felttog, det vil sige for at støde til hr. prinsens arme, førte min fader, hr. grev de la Fère, mig til Saint Denis, hvor kong Louis den Trettendes dødelige

levninger venter på en efterfølger, som jeg håber, at Gud først om mange år vil sende ham. Ved vore herrers aske lod han mig sværge at tjene kongedømmet, der repræsenteredes af Dem, sire, at tjene det i tanke, ord og gerning. – Jeg svor, og de døde har hørt min ed. – I ti år, sire, har jeg ikke så ofte, som jeg ønskede det, haft lejlighed til at holde denne ed: jeg er en af Deres Majestæts soldater, og når De kalder mig til Dem, skifter jeg ikke herre, men blot garnison."

Raoul bukkede og tav.

Louis lyttede endnu, efter at han havde hørt op at tale.

"Ja," mumlede kongen bevæget uden at vove at lade sig mærke med sin bevægelse. "Ja, min herre, De taler sandt, over alt, hvor De var, tjente De kongen. Men tro De mig, ved at skifte garnison vil De finde et avancement, som De fortjener."

Raoul så at kongen ikke havde mere at sige ham, og med den fuldendte takt, der karakteriserede ham, bukkede han og gik.

"Har De mere at sige mig, min herre?" spurgte kongen, da han atter befandt sig alene med d'Artagnan.

"Ja, sire, jeg har gemt en nyhed til sidst, som er sørgelig og som vil bringe sorg over Europas kongehuse. På min vej gennem Blois hørte jeg –"

"Måske min onkel, Gaston af Orleans?"

"Han har draget sit sidste suk, sire."

"Og jeg har ikke fået det at vide!" råbte kongen, hvis kongelige ømfindtlighed så en fornærmelse i dette.

"O, bliv ikke vred, sire," sagde d'Artagnan, "Paris' kurerer – alverdens kurerer – rider ikke som Deres tjener; kureren fra Blois vil ikke være her før om to timer, og dog rider han skrapt,

det svarer jeg Dem for, eftersom jeg først indhentede ham på den anden side af Orleans."

"Min onkel Gaston død!" mumlede Louis og lagde hånden på sin pande.

"Ja, sire, sådan er det," sagde d'Artagnan filosofisk, "tiden går."

"Det er sandt, min herre, det er sandt, men vi har Gud være lovet fremtiden for os, og vi vil stræbe efter ikke at gøre den alt for mørk."

28. Historiens sande heltinde viser sig endelig igen

Mens vokskerterne brændte på slottet i Blois om Gaston af Orleans' livløse legeme, denne fortidens sidste repræsentant, mens byens borgere lavede hans gravskrift, der var langt fra at være nogen lovtale, mens ærkehertuginden, der glemte, at hun i sine yngre dage havde elsket dette kadaver i den grad, at hun var flygtet fra sit fædrenehjem, tyve skridt fra salen, hvor liget lå, gjorde sine beregninger, bragte andre interesser liv i enhver del af slottet, hvor levende væsener kunne trænge hen.

Hverken ligklokkerne eller sangen eller skinnet af kerterne eller forberedelserne til begravelsen formåede at tiltrække sig to personers opmærksomhed, der sad ved et vindue i den indre gård, som vi allerede kender.

En munter solstråle, for solen syntes ikke at tage sig det tab nær, som Frankrig netop havde lidt, en solstråle, siger vi, skinnede på dem.

De to personer, der var i en ivrig samtale, ikke om hertugens død, men om følgerne af denne, var en ung pige og en ung mand.

De to personer syntes at have nået kulminationspunktet af en halvt spøgende, halvt alvorlig samtale.

"Nå, hr. Malicorne," sagde den unge pige, "vil De nu ikke snart tale fornuftigt?"

"De tror, at det er så let, frøken Aure," svarede den unge mand, "at gøre, hvad man vil, når man ikke kan gøre, hvad man kan."

"Nå! nu kommer han i vildrede med sine fraser."

"Jeg?"

"Ja, De; men lad nu den prokuratorsnak fare, min kære."

"Det er atter en umulighed. Jeg er skriver, frøken de Montalais."

"Og jer er frøken, hr. Malicorne."

"Det ved jeg desværre nok; De ydmyger mig ved den afstand, der er mellem os, og derfor vil jeg heller ikke tale mere med Dem."

"Nej, De ydmyger Dem ikke, sig, hvad De har at sige mig; tal, jeg befaler det."

"Jeg er kommet for at fortælle Dem, at Madame Henriette af England kommer hertil for at ægte Hans Majestæts broder."

"I sandhed, Malicorne, De er utålelig med Deres nyheder fra det forrige århundrede. Hør, hvis De bliver ved at gøre nar ad mig, lader jeg Dem kaste uden for."

"O!"

"Ja, for De ærgrer mig virkelig."

"Tålmodighed, min frøken."

"De gør Dem kostbar, men jeg ved nok hvorfor."

"Sig frem og jeg skal svare ja, hvis sagen er mulig."

"De ved, at jeg har lyst til denne plads som hofdame, som jeg har været tåbelig nok til at anmode Dem om, men De sparer på Deres indflydelse."

"Jeg?"

Malicorne slog øjnene ned, foldede hænderne og satte sit poliske ansigt op.

"Jeg spørger Dem, hvilken indflydelse skulle vel en stakkels skriver hos en prokurator have?"

"Får jeg den eller får jeg den ikke?"

"De får den."

"Men hvornår?"

"Når De vil."

"Hvor er den da?"

"I min lomme."

"Hvordan, i Deres lomme?"

"Ja."

Og hr. Malicorne trak virkelig op af lommen et brev, som Montalais ivrigt bemægtigede sig og grådigt slugte.

Alt som hun læste, opklaredes hendes ansigt.

"Malicorne!" udbrød hun efter at have læst det, "De er i sandhed en god dreng."

"Hvorfor det, frøken?"

"Fordi De havde kunnet lade Dem denne plads betale og dog ikke har gjort det."

Og hun brast i latter, idet hun troede at have bragt skriveren ud af fatning.

Malicorne drejede først ærbødigt hatten mellem sine fingre, men på en gang lod han den falde, greb den unge pige om begge skuldrene, trak hende tæt op til sig og trykkede et brændende kys på hendes læber.

Aure ville skrige, men hendes skrig kvaltes af kysset.

Yderlig forbitret satte den unge pige Malicorne op mod væggen.

"Godt," sagde Malicorne filosofisk, "jeg har nu fået nok for seks uger. Farvel min frøken, modtag min ærbødigste kompliment."

Med disse ord trådte han et par skridt tilbage ligesom for at gå.

"Nej, De går ikke!" råbte Montalais og stampede med foden i gulvet, "bliv, jeg befaler det!"

"De befaler det?"

"Ja, er jeg ikke herskerinde?"

"Over min sjæl og min ånd, ganske vist."

"På min ære en skøn ejendom! Sjælen er tosset og ånden er tør."

"Vogt Dem, Montalais, jeg kender Dem," sagde Malicorne, "om lidt vil De atter elske Deres tjener."

"Nuvel, ja," svarede hun og hængte sig ved hans hals med en blanding af barnlig tryghed og vellystig ømhed, "ja, jeg må jo dog takke Dem."

I det samme hørtes skridt på trappen.

De unge mennesker var så nær ved hinanden, at man ville have overrasket dem i hinandens arme, hvis ikke Montalais havde stødt Malicorne så voldsomt fra sig, at han tumlede med ryggen mod døren, der i det samme blev åbnet.

Øjeblikkelig hørtes høje skrig, ledsagede af skældsord.

Det var fru de Saint-Rémy, der udstødte disse skrig og kom med disse skældsord. Den ulykkelige Malicorne havde halvvejs knust hende mellem væggen og den halvt åbnede dør.

"Igen den karl!" råbte den gamle dame, "ham træffer man da altid her!"

"Ak, frue," svarede Malicorne ærbødigt, "det er otte lange dage siden, at jeg var her sidst."

Efter fru de Saint-Rémy kom frøken de la Vallière.

Hun hørte udbruddet af den moderlige vrede, og da hun anede årsagen dertil, trådte hun skælvende ind i værelset og fik øje på den ulykkelige Malicorne, hvis fortvivlede udseende måtte have rørt eller moret enhver, der med koldt blod havde betragtet ham.

Han havde i en fart forskanset sig bag en stor stol, ligesom for at undgå fru de Saint-Rémys første anfald; han havde intet håb om at formilde hende med ord, for hun tale højere end ham og uafbrudt, men han stolede på veltalenheden af sine gestus.

Den gamle dame hverken hørte eller så noget. Malicorne havde i lang tid været hende modbydelig.

Men hendes vrede var alt for stor til ikke også at gå ud over Malicornes medskyldige.

Turen kom også til Montalais.

"Og De, frøken! Tror De, at jeg vil undlade at fortælle Madame, hvad der foregår hos en af hendes hofdamer?"

"O, moder," udbrød frøken de la Vallière, "nåde, skån hende ..."

"Jeg er ikke længere hofdame, min frue," sagde Montalais forbitret, "i det mindste ikke Madames. Jeg ombytter det elendige hof, hvor jeg vegeterer, med et næsten kongeligt hof. Jeg skal herefter være hofdame hos Madame Henriette af England, der skal være Hans kongelige Højhed Monsieurs gemalinde."

Hvis lynilden var slået ned i slottet i Blois, ville den ikke have bedøvet fru de Saint-Rémy i den grad, som denne Montalais' sidste bemærkning gjorde.

"Hvad taler De om hendes kongelige Højhed Madame Henriette?" stammede den gamle dame.

"Jeg siger, at jeg skal være hofdame hos hende, det er det, jeg siger!"

"Hofdame!" udbrød på en gang fru de Saint-Rémy fortvivlet og frøken de la Vallière glad.

"Ja, frue, hofdame."

Den gamle dame bøjede hovedet, som om slaget havde været alt for stærkt.

Imidlertid rettede hun sig næsten øjeblikkelig for at affyre et sidste projektil mod sin modstander.

"O," sagde hun, "man taler så meget om sådanne løfter, man smigrer sig med tåbelige forhåbninger og, når det kommer til stykket, når det gælder om at holde disse løfter, at realisere disse forhåbninger, bliver man ganske forbavset over at se den indflydelse, man stolede på, opløse sig i damp."

"O, frue, min beskytters indflydelse er uomtvistelig. Det er herren der," sagde Montalais og pegede på Malicorne, der under hele dette optrin havde bevaret den mest uforstyrrelige koldblodighed og den mest komiske værdighed, "og her er udnævnelsen."

Nu var alt forbi. Så snart den gode dame havde gennemløbet dokumentet, foldede hun sine hænder, et ubeskriveligt udtryk af misundelse og fortvivlelse fortrak hendes ansigt, og hun måtte sætte sig for ikke at besvime.

Montalais var ikke ondskabsfuld nok til at glæde sig mere end passende over sin sejr og overvælde den slagne fjende, især når denne fjende var hendes venindes moder; hun misbrugte altså ikke sin sejr.

Malicorne var ikke så ædelmodig; han strakte sig på sin stol med en ugenerthed, der to timer tidligere ville have pådraget ham stokkeprygl.

"Hør, min herre," sagde hun, "hvordan har De båret Dem ad for at få denne plads?"

"Jeg har bedt om den, min frue."

"Hvem?"

"En af mine venner."

"Og De har venner, der står sig så godt med hoffet, at de kan give Dem sådanne beviser på indflydelse?"

"For pokker! Det lader til det."

"Ah," sagde fru de Saint-Rémy til Montalais med et venligt smil som en kat, der vil til at kradse, "nu fatter jeg det: at jeg har truffet herren hos Dem ..."

"Nu?"

"- kommer af, at han har bragt Dem Deres bestalling."

"De har gættet fuldkommen rigtigt, frue."

"Så er der jo ikke det mindste umoralske deri."

"Det tror jeg heller ikke, frue."

"Og som det lader til, har jeg haft uret i at gøre Dem bebrejdelser, frøken."

"Stor uret, frue, men jeg er så vant til Deres bebrejdelser, at jeg tilgiver Dem."

"Så lad os gå, Louise, vi har ikke mere at gøre her."

"Du er da vel i det mindste ikke vred på mig, Louise?" udbrød Montalais og trykkede hendes hånd.

"Hvorfor skulle jeg være vred på dig, min kære Aure?" svarede den unge pige med sin blide, som musik klingende stemme.

"For pokker!" sagde fru de Saint-Rémy, "selv om hun var lidt vred på Dem, det stakkels barn, ville hun ikke have aldeles uret i det."

"Gode Gud! Hvorfor skulle hun være vred på mig?"

"Tror De da, at det er morsomt for hende at begrave sig i Blois, når De tager til Paris for at glimre der?"

"Jeg har jo ikke forbudt Louise at følge med mig til Paris, frue. Det skulle tvært imod glæde mig meget, om hun tog med dertil."

"Det forekommer mig, at hr. Malicorne, der er almægtig ved hoffet ..."

"O, frue," sagde Malicorne, "enhver sørger for sig selv i denne slemme verden."

"Malicorne!" råbte Montalais.

Derpå tilføjede hun, idet hun bøjede sig over mod den unge mand:

"Beskæftig fru de Saint-Rémy enten ved at diskutere med hende eller ved at forsone Dem med hende. Jeg må tale med Louise."

Et sagte håndtryk belønnede Malicornes forventede lydighed. Han nærmede sig brummende fru de Saint-Rémy, mens Montalais slog armen om sin venindes hals og sagde:

"Kære Louise, jeg er din veninde og vil gøre alt, hvad du ønsker. Malicorne har mere indflydelse, end man skulle tro. Har du lyst til at komme til Paris?"

"Ak!" sukkede Louise.

"Vil du med til Paris?"

"At blive alene tilbage i dette gamle slot, der har været vant til at høre dine sange, trykke din hånd og strejfe om med jer alle

sammen i parken; o! hvor jeg vil kede mig! Det vil blive min død!"

"Vil du følge med til Paris og gense en vis kavaler, der i gamle dage boede i Blois, men som nu bor i Paris?"

Louise sukkede.

"O, du er meget lykkelig, Montalais!"

"Det vil sige, at du gerne ville være i mit sted."

Louise tav.

"Lille stivnakke!" sagde Montalais; "har man nogen sinde set nogen have hemmeligheder for en veninde? Tilstå kun, at du kunne have lyst til at komme til Paris, tilstå, at du dør af længsel efter at gense Raoul?"

"Det kan jeg ikke tilstå."

"Hør nu, jeg kunne måske skaffe dig en bestalling."

"Ved hvem?"

"Malicorne."

"Aure, taler du sandt, skulle det være muligt?"

"For pokker! Hvad Malicorne har gjort for mig, må han også gøre for dig."

Malicorne havde hørt sit navn nævne to gange, han var henrykt over at få lejlighed til at forlade fru de Saint-Rémy og vendte sig om.

"Hvad er der, frøken?"

"Kom herhen, Malicorne," sagde Montalais med en bydende gestus.

Malicorne adlød.

"En bestalling til," sagde Montalais.

"Hvorledes?"

"En bestalling mage til denne, det er da tydeligt nok."

"Men ..."

"Jeg må have den inden otte dage eller også ..."

"Eller også?"

"Kan De tage Deres bestalling tilbage, hr. Malicorne. Jeg vil ikke skilles fra min veninde."

"Kære Montalais!"

"Det er godt. Behold kun Deres bestalling, frøken de la Vallière skal blive hofdame."

"O, hr. Malicorne, hvor jeg vil være Dem taknemmelig!" udbrød Louise, idet hun foldede sine hænder og hoppede af glæde.

"Lille hyklerske!" sagde Montalais, "prøve en anden gang at bilde mig ind, at du ikke er forelsket i Raoul."

Louise rødmede som en majmåneds rose, men i stedet for at svare, gik hun hen og omfavnede sin moder.

29. Malicorne og Manicamp

Indførelsen af to nye personer i denne historie fortjener nogen opmærksomhed fra historieskriverens og læserens side.

Vi vil derfor meddele nogle detaljer om hr. Malicorne og hr. de Manicamp.

Malicorne havde gjort rejsen fra Orleans for at hente den bestalling, der var bestemt til frøken de Montalais, hvis ankomst havde frembragt en så levende sensation i slottet i Blois.

I Orleans befandt sig for øjeblikket en vis hr. de Manicamp. Det var en underlig person, denne hr. de Manicamp. En knøs med megen forstand, men altid blottet for penge, skønt han efter behag øste af hr. grev de Guiches pung, en af datidens bedst forsynede.

Grunden til dette var, at grev de Guiche havde været barndomslegekammerat til Manicamp, en fattig adelsmand, der stod i vasalforhold til Grammont'erne, og at hr. de Manicamp trods sit gode hoved foretrak at leve på den rige marskals bekostning.

Lige fra sin barndom af havde han med en for hans alder ualmindelig klogskab lånt sit navn til grev de Guiches gale streger.

Men denne selvfornægtelse blev også belønnet. I stedet for at gå simpelt klædt i overensstemmelse med sin faders økonomiske evner, kunne han vise sig strålende og glimrende

som en ung, fornem herre med halvtreds tusinde livres om året.

Tre eller fire gange om året udplyndrede han regelmæssigt grev de Guiche, og når greven var aldeles udplyndret, når han havde vendt sine lommer og sin pung for ham og erklæret, at der i det mindste ville gå fjorten dage, inden hans pung og lommer atter kunne blive fyldte, mistede Manicamp hele sin energi. Han gik da til sengs, blev liggende i den, nød intet og solgte sine smukke klæder under det påskud, at han ikke behøvede dem, så længe han blev i sengen.

Blandt hans beundrere glimrede vor ven Malicorne, søn af byens syndikus, af hvem hr. prinsen af Condé, der altid var i forlegenhed, ofte lånte penge til høje renter.

Hr. Malicorne junior fulgte sin faders eksempel og skaffede sig ved at låne ud på kort tid en årlig indtægt af atten hundrede livres, uden at regne de seks hundrede livres, hvormed syndikus' gavmildhed forsynede ham, så at Malicorne var kongen for Orleans' udhalere, da han havde to tusinde og fire hundrede livres at kaste bort til alle slags dårskaber.

I modsætning til Manicamp var Malicorne frygtelig ærgerrig.

Malicorne havde besluttet, det koste hvad det ville, at drive det til noget stort, og til den ende havde han for enhver pris skaffet sig en elskerinde og en ven.

Elskerinden, frøken de Montalais, var grusom mod ham, men hun var adelig, og det var nok for Malicorne.

Vennen følte intet venskab, men han var grev de Guiches yndling, der selv var en ven af Monsieur, kongens broder, og det var tilstrækkeligt for Malicorne.

Frøken de Montalais skulle være hofdame hos Madame, Malicorne officer hos Monsieur.

Som man ser, var det en godt lagt plan, der også vej blevet fortræffelig udført.

Malicorne havde bedt Manicamp at bede grev de Guiche om en bestalling som hofdame.

Og grev de Guiche havde forlangt denne bestalling af Monsieur, som uden betænkning havde underskrevet den.

Malicornes plan, for man indser jo nok, at en så virksom ånds kombinationer ikke indskrænkede sig til nutiden, men også udstrakte sig til fremtiden, Malicornes planer, siger vi, var følgende:

At få en ham hengiven, åndrig, smuk og intrigant kvinde anbragt hos Madame Henriette, og gennem hende kende alle den unge menages kvindelige hemmeligheder, mens han, Malicorne, og hans ven Manicamp kendte alle det unge pars mandlige mysterier.

Herved ville man opnå en på en gang hurtig og glimrende lykke.

Malicorne rejste altså for at opsøge sin ven Manicamp, der for øjeblikket havde trukket sig tilbage til Orleans.

Den unge herre tænkte netop på at sælge sin sidste nogenlunde ordentlige klædning.

Fjorten dage i forvejen havde han af grev de Guiche fået hundrede pistoler for at blive i stand til at tage Madame i møde, som ventedes til le Havre.

Af Malicorne havde han tre dage i forvejen fået halvtredsindstyve pistoler, prisen på Montalais' bestalling.

Da han havde udtømt alle sine hjælpekilder, stod der ham altså ikke andet tilbage end at sælge en smuk klædning af klæde og fløjl, der var broderet med guld og som havde vakt hele hoffets beundring.

Men for at kunne sælge denne klædning, den sidste, han havde tilbage, blev Manicamp nødt til at holde sengen.

Manicamp, der i otte dage havde måttet undvære spil og dans, var derfor meget nedslået. Han ventede en ågerkarl og så i stedet for Malicorne træde ind.

"Hvordan!" udbrød han med en stemme, som intet ville kunne gengive, "er De der igen, min ven?"

"Nå, De er meget høflig!" sagde Malicorne.

"Ja, ser De, jeg ventede penge, og så kommer De i stedet for."

"Hvad om jeg nu bragte Dem penge?"

"O, ja, så er det en anden sag. Velkommen, kære ven!"

Og han rakte hånden ud, ikke efter Malicornes hånd, men efter hans pung.

Malicorne lod, som om han tog fejl, og rakte ham hånden.

"Og pengene?" spurgte Manicamp.

"Min kære ven, hvis De vil have penge, må De fortjene dem."

"Hvad skal jeg da gøre?"

"Jeg må have nok en hofdamebestalling."

"Min ven, der vil kun blive ansat tolv hofdamer hos Madame. Jeg har allerede fået til Dem det, som tolv hundrede fruentimmer skændes om, og for at opnå det har jeg måtte udvikle et diplomati –"

"Jeg ved det, De har været meget heroisk."

"Men min ven, selv om De ville love mig Himlen, ville jeg i dette øjeblik ikke gøre et skridt."

Malicorne lod pengene klinge i sin lomme.

"Der er tyve pistoler," sagde han.

"Min Gud, hvad vil De stille op med tyve pistoler?"

"Ih," sagde Malicorne noget ærgerligt, "om ikke andet, så læg dem til de fem hundrede, som De allerede skylder mig."

"De har ret," sagde Manicamp og rakte hånden ud. "Fra dette synspunkt betragtet kan jeg modtage dem. Giv mig dem."

"Et øjeblik, for fanden! Det er ikke gjort med at række hånden ud. Får jeg min bestalling, når jeg giver Dem de tyve pistoler?"

"Ganske vist."

"Snart?"

"I dag."

"Tag Dem i agt, hr. de Manicamp, De lover meget. Tredive mil på en dag, det er alt for meget. De vil sætte livet til."

"Hør, kære Malicorne, der falder mig noget ind. Rejs selv til Etampes, hvor grev de Guiche opholder sig for øjeblikket. Jeg skal give Dem en anvisning til greven, han vil så give Dem en lignende til Monsieur. Derved sparer De mig for den lange rejse, og får hurtigere svar på Deres anmodning. Er det en aftale?"

"Ja."

"Så giv mig pen, blæk og papir."

Malicorne bragte det forlangte.

Manicamp rejste sig sukkende og skrev følgende linjer:

> Anvisning på en hofdameplads hos Madame, som hr. grev de Guiche påtager sig at skaffe ved første lejlighed.

De Manicamp.

"De kan altså gøre med grev de Guiche, hvad De vil, min kære Manicamp?" spurgte Malicorne.

"Jeg kan få alt af ham undtagen penge."

"For fanden! Det er en ubehagelig undtagelse, men hør, hvis De i stedet for at bede ham om penge, bad ham om –"

"Om hvilket?"

"Om noget af vigtighed."

"Hvad kalder De af vigtighed?"

"Når for eksempel en af Deres venner bad Dem om en tjeneste."

"Så ville jeg spørge ham om, hvilken tjeneste han til gengæld ville vise mig."

"Nuvel, denne ven taler med Dem."

"Er det Dem, Malicorne?"

"Mig selv."

"Ah, De er altså meget rig?"

"Jeg har et halvt hundrede pistoler endnu."

"Netop den sum, som jeg behøver. Hvor er de halvtreds pistoler?"

"Her," sagde Malicorne og slog på sin lomme.

"Tal, min ven, hvad ønsker De?"

Malicorne tog atter pen, blæk og papir og præsenterede det for Manicamp.

"Skriv," sagde han.

"Dikter mig."

"Anvisning på en post ved Monsieurs hof."

"O," udbrød Manicamp, holdende pennen i vejret, "en ansættelse ved Monsieurs hof for halvtredsindstyve pistoler."

"De har ikke forstået mig rigtigt, min kære."

"Hvad sagde De da?"

"Jeg sagde fem hundrede."

"Og disse fem hundrede?"

Malicorne trak en rulle guld op af lommen, som han åbnede i den ene ende.

"Her er de."

Manicamp slugte guldet med øjnene, men denne gang holdt Malicorne det i passende afstand.

"Ah! Hvad siger De til det? Fem hundrede pistoler."

"Jeg siger, det er så godt som ingen ting, min kære," svarede Manicamp og tog atter pennen, "og at De misbruger min indflydelse. Diktér!"

Malicorne fortsatte:

"Som min ven, grev de Guiche vil udvirke hos Monsieur for min ven Malicorne."

"Det er nok en ansættelse," mumlede Malicorne, mens han holdt papiret i vejret for at lade skriften tørres, "der ved første øjekast synes at koste mig mere end den første, men –"

Han tav og skrev til Montalais.

> Frøken, fortæl Deres veninde, at hendes udnævnelse vil indtræffe om kort tid; jeg tager af sted for at få den underskrevet; det er seks og firs mil, som jeg kommer til at rejse for Deres skyld. –

Derpå fortsatte han med sit dæmoniske smil sin afbrudte monolog:

"Det er nok en ansættelse," mumlede Malicorne, mens han holdt papiret i vejret for at lade skriften tørres, "der ved første øjekast synes at koste mig mere end den første, men – jeg håber, at indtægterne vil blive i forhold til udgifterne. Frøken de la Vallière vil indbringe mig mere end frøken de Montalais, eller også vil jeg ikke hedde Malicorne. Farvel, Manicamp!"

Og dermed gik han.

30. Hotel Grammonts gård

Da Malicorne ankom til Etampes, hørte han, at grev de Guiche netop var afrejst til Paris.

Malicorne hvilede sig et par timer og gjorde sig derpå rede til at fortsætte rejsen.

Han ankom om natten til Paris, steg af i et lille hotel, hvor han plejede at tage ind på sine rejser til hovedstaden, og den næste morgen klokken otte fremstillede han sig i hotel Grammont.

Det var på høje tid, da Malicorne kom.

Grev de Guiche var i begreb med at tage afsked med Monsieur før afrejsen til Havre, hvor eliten af den franske adel skulle tage imod Madame ved hendes ankomst fra England.

Malicorne nævnte Manicamps navn og blev øjeblikkelig indladt.

Grev de Guiche befandt sig i Hotel Grammonts gård og efterså sine heste og vogne, som staldkarlene og rideknægtene lod passere revy for ham.

Malicorne rakte ham den første anvisning og iagttog grevens ansigt.

Denne læste den og gav sig til at le.

"Igen!" sagde han. "Igen en hofdame. Men den skælm Manicamp protegerer da alle Frankrigs hofdamer."

Malicorne bukkede.

"Hvorfor kommer han ikke selv?" spurgte greven.

"Han ligger til sengs."

"Ah, for fanden, han har altså ingen penge?"

Malicorne trak på skuldrene.

"Han vil altså ikke indfinde sig i Havre?"

Malicorne trak atter på skuldrene.

"Det er umuligt, alle mennesker vil møde der."

"Jeg håber, hr. greve, at han ikke vil forsømme en så ypperlig lejlighed."

"Han brude allerede være i Paris."

"Han vil skyde genvej for at indhente det forsømte."

"Hvor er han for øjeblikket?"

"I Orleans."

"Min herre," sagde de Guiche nådigt, "De forekommer mig at være en mand med god smag."

Malicorne var iført Manicamps klæder.

Han bukkede.

"De beviser mig en stor ære, min herre."

"Med hvem har jeg den fornøjelse at tale?"

"Mit navn er Malicorne, min herre."

"Men lad os komme tilbage til vore forretninger – Manicamp vil altså gøre nok en hofdame?"

"De ser, hvad han skriver til Dem, hr. greve."

"Hvem var den første?"

Malicorne mærkede, at han blev rød i hovedet.

"En fortryllende hofdame," skyndte han sig at svare, "frøken de Montalais."

"Ah, De kender hende, min herre?"

"Ja, hun er min forlovede eller så omtrent."

"Det er en anden sag. – Jeg gør Dem min kompliment," sagde de Guiche, der allerede havde en spøg på læberne, som han

imidlertid tilbageholdt, da Malicorne kaldte frøken de Montalais sin forlovede.

"Og den anden bestalling, til hvem er den?" spurgte de Guiche. "Er den til Manicamps forlovede?"

"Nej, hr. greve – den anden bestalling er til frøken La Baume Le Blanc de la Vallière."

"Ukendt!" bemærkede de Guiche.

"Ukendt? Ja, min herre," sagde Malicorne smilende.

"Godt, jeg skal tale med Monsieur om det. Apropos, er hun adelig?"

"Af meget god familie, hofdame hos enkehertuginden."

"Meget vel, vil De ledsage mig til Monsieur."

Med disse ord stak han Manicamps brev i lommen.

"Min herre," sagde Malicorne frygtsomt, "jeg tror ikke, De har læst alt?"

"Hvorledes, har jeg ikke læst alt?"

"Nej, der var to billetter i konvolutten."

"Lad os da se."

Og greven åbnede atter kuverten.

"De har på min ære ret," sagde han.

Og han åbnede det brev, som han endnu ikke havde læst.

"Jeg tænkte det nok," sagde han, "det er nok en begæring om en ansættelse hos Monsieur. Men den Manicamp er da et bundløst svælg. O, den gavstrik, han driver altså handel med det."

"Nej, hr. greve, han agter at gøre en foræring med det."

"Til hvem?"

"Til mig, min herre."

"Men hvorfor sagde De ikke det straks, min kære hr. de Malicorne?"

"Deres godhed rører mig, min herre, men det er en grund mere for mig straks at sige Dem noget."

"Og det er, min herre?"

"At jeg ikke er adelsmand. Jeg har hjertet på det rette sted, men hedder slet og ret Malicorne."

"Nuvel," svarede de Guiche, og betragtede hans ondskabsfulde ansigt, "De ser mig ud til at være en elskværdig mand, min herre. Jeg holder af Deres ansigt, hr. Malicorne. De må have forskrækkelig gode egenskaber, siden De har fundet nåde hos den egoistiske Manicamp. Men lad os nu gå til prinsen."

Og de Guiche gik hen mod porten, idet han gav Malicorne tegn til at følge med.

Men idet de ville gå ud af porten, kom en ung mand fra den anden side.

Det var en kavaler på fire-fem og tyve år med et blegt ansigt, tynde læber, funklende øjne, brunt hår og øjenbryn af samme farve.

"Goddag," sagde han, idet han så at sige stødte de Guiche tilbage i gården.

"Ah, De her, de Wardes, bestøvlet, besporet og med ridepisk i hånden."

"Ja, jeg rejser jo til Havre. I morgen vil der ikke være et menneske mere i Paris."

Og han hilste ceremonielt på Malicorne, der i sin smukke dragt tog sig ud som en prins.

"Hør nu en gang, de Wardes," fortsatte de Guiche, "De, som er inde i alle disse ting, må vide, hvilke poster der endnu er ubesatte ved hoffet eller rettere sagt i Monsieurs hus."

"I Monsieurs hus," sagde de Wardes og så i vejret lige som for at tænke sig om, "vent lidt, der er overstaldmesterens, tror jeg."

"O," udbrød Malicorne, "lad os ikke tale om sådanne poster. Min ærgerrighed går ikke en fjerdedel så højt."

Wardes, der var mere mistroisk end de Guiche, gennemskuede straks Malicorne.

"Rigtignok," sagde han, idet han målte denne fra øverst til nederst, "må man være både hertug og pair for at få den."

"Alt, hvad jeg forlanger," sagde Malicorne, "er en beskeden post. Jeg er en ubetydelig person og vurderer mig ikke højere, end jeg fortjener."

"Hr. Malicorne," sagde de Guiche til de Wardes, "er en fortræffelig fyr, der kun har den ulykke ikke at være adelsmand."

"Ih, det er jo en meget let sag," sagde de Wardes, "man gør Dem til adelsmand, min kære herre. Hans Eminence kardinal Mazarin bestilte ikke andet fra morgen til aften."

"Stille, stille, de Wardes!" sagde greven, "tal ikke således; det sømmer sig ikke for os at spøge således; adel kan købes, det er sandt, men det er så stor en ulykke, at de adelige ikke burde spøge med det."

"Du er på min ære meget puritansk, som englænderne siger."

I det samme meldte en tjener vicomte de Bragelonne.

"Ah, min kære Raoul, kom, kom dog! Også med støvler og sporer på? Du rejser altså?"

"Min ven," sagde han til Guiche, "jeg er kommet for at spørge dig, om vi skulle følges ad. Vi rejser jo begge til Havre, tænker jeg."

"Ah! det er fortræffeligt. Det vil blive en herlig tur! Hr. Malicorne, hr. Bragelonne! Ah, jeg havde nær glemt at præsentere hr. de Wardes for dig."

De unge mennesker hilste meget koldt på hinanden; de syntes lige fra begyndelsen af at nære mistro til hinanden. De Wardes var smidig, fin og hyklerisk. Raoul alvorlig, ædel og retskaffen.

"Døm mellem Wardes og mig, Raoul," sagde de Guiche. "De Wardes påstår, at man misbruger titler, og at man gør alt muligt i Frankrig for at ydmyge adelen."

"Hvem gør det?" spurgte Raoul.

"Kongen selv. Han omgiver sig med folk, der ikke kan opvise fire aner," svarede de Wardes.

"Passiar!" sagde de Guiche, "jeg begriber ikke, hvor fanden du har set det, de Wardes."

"Jeg vil blot nævne et eneste eksempel."

Og de Wardes målte Bragelonne med øjnene.

"Tal."

"Ved du, hvem der for nylig er blevet udnævnt til generalkaptajn over musketererne, en post, der rangerer over pairiet og marskalværdigheden?"

Raoul rødmede, for han mærkede, hvor de Wardes ville hen.

"Nej, hvem er blevet udnævnt til det? Det er i alt fald ikke længe siden, thi for otte dage siden var posten endnu vakant. Kongen gav Monsieur, som bad om den til en af sine protegeer, afslag."

"Nuvel, min kære, kongen har nægtet Monsieurs protege den for at give den til hr. chevalier d'Artagnan, en yngre søn fra Gascogne, der i tredive år har færdedes i forgemakkerne."

"Om forladelse, min herre, at jeg afbryder Dem," sagde Raoul og lånte de Wardes et strengt blik, "men det forekommer mig, at De ikke kender den mand, om hvem De taler."

"Jeg kender ikke hr. d'Artagnan! Min Gud! Hvem skulle da kende ham?"

"De, der kender ham, min herre," svarede Raoul med mere ro og kulde, "må indrømme, at om han end ikke er lige så god en adelsmand som kongen, hvilket ikke er hans skyld, så er han alle Jordens kongers ligemand i mod og loyalitet. Det er min mening, min herre, og jeg har Gud ske lov kendt hr. d'Artagnan lige fra min fødsel."

De Wardes ville svare ham, men de Guiche afbrød ham.

De Guiche havde godt mærket, at samtalen ville tage en ubehagelig vending.

Uden at gøre sig rede, for de forskellige følelser, der besjælede hans to venner, tænkte de Guiche blot på at afparere slaget.

"Mine herrer," sagde han, "vi må skilles, for jeg må til Monsieur. Følg du med mig til Louvre, de Wardes, og bliv du her, Raoul, og kast et sidste blik på mine foranstaltninger til rejsen."

Raoul, der hverken søgte eller frygtede en strid, nikkede samtykkende og tog plads på en bænk i solen.

Imidlertid begav de tre unge mennesker sig til Palais-Royal, der belejredes af en skare nysgerrige.

Monsieurs hof ventede på hans befaling for at stige til hest og ledsage de gesandter, der skulle afhente den unge prinsesse.

Den luksus i heste, våben og klæder, som den gang lagdes for dagen, takket være folkets gode vilje og den traditionelle ærbødighed for sine konger, slugte umådelige summer, der blev bragt til veje ved skattepålæg.

Mazarin havde sagt: "Lad dem blot synge, når bare de betaler."

Louis den Fjortende sagde: "Lad dem kun se."

Synet havde afløst stemmen; man turde endnu se, men man kunne ikke længere synge.

Hr. de Guiche lod de Wardes og Malicorne blive tilbage ved poden af trappen, mens han selv, der delte Monsieurs gunst med chevalier de Lorraine, som var venligheden selv mod ham, men ikke kunne udstå ham, begav sig lige til Monsieur.

Han traf den unge prins i færd med at sminke sig foran et spejl.

I et hjørne af kabinettet lå hr. chevalier de Lorraine så lang som han var, på en sofa og legede ligesom en kvinde med sine nys friserede, lange, blonde lokker.

Prinsen vendte sig om, da han hørte døren gå, og sagde, idet han fik øje på greven:

"Ah! Er det dig, Guiche! kom her hen og sig mig sandheden."

"Deres Højhed ved, at det er min fejl."

"Tænk dig blot, Guiche, den ondskabsfulde chevalier ærgrer mig, han påstår, at Madame Henriette er smukkere som fruentimmer, end jeg er som mand."

"Vogt Dem, Deres Højhed," svarede de Guiche og rynkede panden, "De har forlangt at høre sandheden af mig."

"Ja," sagde Monsieur skælvende.

"Nuvel, jeg vil sige Dem den."

"Forhast dig ikke, Guiche," udbrød prinsen, "du har tiden for dig; se rigtigt på mig og genkald Madame i din erindring; forresten har du her hendes portræt."

Med disse ord rakte han ham et miniatureportræt af det fineste arbejde.

De Guiche tog portrættet og betragtede det længe.

"Det er på min ære et tilbedelsesværdigt ansigt, Deres Højhed," sagde han.

"Men betragt nu også mig, se dog også på mig," råbte prinsen og søgte at tiltrække sig den i beskuelsen af portrættet aldeles hensunkne greves opmærksomhed.

"Deres Højhed er meget lykkelig ved at have en så fortryllende brud."

"Godt, det er din mening om hende, men om mig?"

"Min mening, Deres Højhed, er, at De er alt for smuk for en mand."

Chevalier de Lorraine gav sig til at skoggerle.

Monsieur fattede meget vel de Guiches sande mening om ham.

Han rynkede panden.

"Så meget er i alt fald afgjort," tilføjede de Guiche, "at jeg hellere ville betragte Deres Højhed ti gange end Madame en gang."

Monsieur vedblev at sminke sig; da han var færdig, betragtede han endnu en gang portrættet, så sig derpå i spejlet og smilede.

Formodentlig var han tilfreds med sammenligningen.

"Forresten er det meget smukt af dig, at du er kommet," sagde han til de Guiche; "jeg var bange for, at du skulle tage bort uden at sige farvel til mig. Har du ikke noget at bede om, førend du forlader Paris?"

"Jo, Deres Højhed har gættet rigtigt, jeg har virkelig en bøn til Dem."

"Godt, tal!"

Chevalier de Lorraine blev nu lutter øje og øre, for det forekom ham, at enhver gunst, der blev tilstået en anden, var et tyveri mod ham.

"Det drejer sig om en hofdamebestalling, Deres Højhed."

"Guds død, Guiche, hvilken beskytter du er!" sagde prinsen, "hvad hedder damen?"

"Frøken de la Baume de la Vallière. Hun er allerede ansat som hofdame hos madame enkehertuginden."

"Fy! en halt," sagde chevalier de Lorraine, mens han strakte sig på sin sofa.

"Hr. chevalier," sagde de Guiche, "De bærer Dem ikke ædelmodigt ad. Jeg anmoder om noget og De skader mig."

"O, om forladelse, hr. greve," sagde chevalieren, "det var ikke min hensigt, og jeg tror virkelig, at jeg forveksler denne dame med en anden."

"Ganske sikkert, jeg forsikrer, at De tager fejl."

"Hør, Guiche, sætter du megen pris på at få din bøn opfyldt?" spurgte prinsen.

"Meget, Deres Højhed."

"Så tag en bestalling i skuffen der og giv mig den."

Guiche tog med den ene hånd papiret og rakte med den anden Monsieur en dyppet pen.

Prinsen skrev sit navn under.

"Vær så god," sagde han og rakte ham bestallingen, "men det er på en betingelse."

"Og den er?"

"At du slutter fred med chevalieren."

"Med fornøjelse," svarede de Guiche.

Og han gav chevalieren hånden med en ligegyldighed, der grænsede til foragt.

Derpå bukkede han for Monsieur og gik.

Da han kom ned i vestibulen, holdt han det underskrevne papir i vejret.

Malicorne sprang til og modtog det, skælvende af glæde.

Men efter at han havde fået det, så de Guiche, at han ventede noget endnu.

"Tålmodighed, min herre, tålmodighed!" sagde han til sin klient, "hr. chevalieren var til stede, og jeg var bange for at komme til kort, hvis jeg forlangte for meget på en gang – vent til jeg kommer tilbage. Farvel."

"Farvel, hr. greve, og tusinde tak," sagde Malicorne.

"Send mig Manicamp. Apropos, er det sandt min herre, at frøken de la Vallière halter?"

Lige som han sagde dette, standsede en hest bag ved ham.

Han vendte sig om og så Bragelonne, der i det samme var redet ind i gården, blegne.

Den stakkels elsker havde hørt, hvad han sagde.

"Hvorfor taler her om Louise?" spurgte Raoul sig selv, "o, lad denne de Wardes, der smiler derhenne, ikke sige noget om hende i min nærværelse."

"Nå, mine herrer," råbte grev de Guiche, "af sted."

I det samme kom prinsen, hvis toilette var færdigt, til syne i vinduet.

Hele følget hilste ham med høje råb, og ti minutter efter var det forsvundet.

31. I Havre

Hele dette glimrende, muntre, af forskellige følelser bevægede hof ankom til Havre fire dage efter afrejsen fra Paris.

Man søgte kvarterer, og i den anledning opstod der stor forvirring blandt herrerne og højrøstet trætte hos tjenerne. Midt under al denne tummel troede grev de Guiche at genkende Manicamp.

Det var virkelig ham, der var kommet.

De Guiche genkendte ham både på hans ansigt og hans dragt. Han havde ofte set Manicamp med denne violette klædning, der var hans sidste ressource.

Manicamp viste sig for greven i den af fakler oplyste port, gennem hvilken man kom ind i Havre, og som lå i nærheden af François den Førstes tårn.

Da greven så Manicamps ynkelige ansigt, kunne han ikke lade være at le.

"Ih! Min stakkels Manicamp," sagde han, "hvor du er violet. Har du sorg?"

"Ja, jeg har sorg."

"For hvem eller for hvad?"

"For min blå, guldbroderede klædning, der er forsvundet og i hvis sted jeg har måttet ladet mig nøje med denne her, og desuden måtte jeg økonomisere forskrækkeligt for at kunne købe den tilbage."

"Virkelig?"

"For pokker, undrer det dig? Du giver mig jo ingen penge."

"Nu er du jo her, og det er hovedsagen. Hvor bor du?"

"Bor?"

"Ja."

"Men jeg bor slet ikke."

De Guiche gav sig til at le.

"Hvor vil du da bo?"

"Hvor du skal bo."

"Jeg ved ikke endnu, hvor det bliver."

"Hvordan, du ved det ikke?"

"Nej, hvordan skulle jeg vide, hvor jeg skal bo."

"Du har altså ikke lagt beslag på et hotel?"

"Det har ingen af os tænkt på. Havre er stor, og når der blot findes en stald til tolv heste og et renligt hus i et godt kvarter –"

"O, der er meget renlige huse – men ikke for os."

"Hvad for noget, ikke for os? For hvem da?"

"For englænderne, for pokker."

"For englænderne?"

"Ja, de er alle lejet ud."

"Af hvem?"

"Af hr. de Buckingham."

"Hvad behager?" sagde de Guiche, der ved dette navn spidsede øren.

"Ih ja, min kære, af hr. de Buckingham. Hans Herlighed har sendt en kurer i forvejen, der ankom hertil for tre dage siden og bestilte alle de huse, der omgiver det, hvor Hendes Majestæt enkedronningen af England og hendes datter prinsessen vil stige af."

"Ah, har man hørt mage? det er meget besynderligt," bemærkede de Wardes og klappede sin hest på halsen.

"Det er det, min herre."

"Men," udbrød de Guiche, "hvilken grund har hr. de Buckingham haft til denne beslaglæggelse af kvarterer?"

"Ja," sagde de Wardes, "hvilken grund?"

"Kærlighed," sagde Manicamp.

"Jeg er lige klog."

"Du er lige klog?"

"Ja, forklar dig nærmere."

"Nuvel, det antages for afgjort, hr. greve, at Hans kongelige Højhed Monsieur vil blive den ulykkeligste ægtemand."

"Hvordan, hertugen af Buckingham?"

"Skal, efter hvad man forsikrer, være rasende forelsket i den unge dame og vil ikke tillade nogen anden end ham selv at nærme sig hende."

De Guiche rødmede.

"Når alt kommer til alt," sagde Manicamp, "har jeg intet bevis fået for denne kærlighed, og den er måske kun en fabel."

"Nej," sagde de Guiche, "det må være sandt."

Og mod sin vilje skar den unge mand tænder.

"Nu, når alt kommer til alt, hvad angår det så dig eller mig, om Monsieur bliver det samme, som salig kongen var? Faderen Buckingham for dronningen og sønnen for den unge Madame."

"Ja, hvorfor ikke?" spurgte de Wardes, "det er jo en meget hæderlig kendsgerning for den franske nation. Er De ikke af samme mening, hr. de Bragelonne?"

"Hvilken kendsgerning?" spurgte Bragelonne adspredt.

"At englænderne hylder vore dronningers og prinsessers skønhed."

"Jeg holder ikke af, at man spøger med slige materier, min herre," svarede Bragelonne. "Vi adelsmænd er dronningernes og prinsessernes æres beskyttere. Når vi gør os lystige over dem, hvad vil så tjenerne gøre?"

"Ah, min herre," sagde de Wardes og rødmede lige op til ørerne, "hvorledes skal jeg forstå det?"

"Som De behager, min herre," svarede Bragelonne koldt.

"Bragelonne, Bragelonne," mumlede de Guiche.

"Hr. de Wardes," råbte Manicamp, der så den unge mand styre sin hest hen på siden af Raoul.

"Mine herrer, mine herrer!" råbte de Guiche, "giv ikke folket et sådant eksempel på åben gade. De har uret, de Wardes."

"Uret, i hvad, om jeg må spørge?"

"I det, at De altid taler ondt om folk," svarede Raoul med sin uforstyrrelige koldblodighed.

"Rolig, Raoul," hviskede de Guiche.

"I må ikke slås, før I har sovet på det," sagde Manicamp.

"Nå, mine herrer," råbte de Guiche, "fremad, fremad!"

Med disse ord banede han sig vej gennem mængden, fulgt af den franske eskorte.

En stor port, som førte ind til en gård, stod åben. Guiche red ind i denne gård, fulgt af Bragelonne, de Wardes, Manicamp og tre-fire andre adelsmænd.

Der holdt de nu et slags krigsråd om den bedste måde at redde ambassadens ære på.

Den følgende dag var vejret noget roligere, skønt det endnu blæste.

Solen var stået meget rød op.

Fra vagttårnet spejdede man utålmodigt.

Omtrent klokken elleve om formiddagen blev et skib signaliseret, der kom sejlende for fulde sejl og fulgtes i en halv kabellængdes afstand af to andre.

Skibenes skabelon og flagenes farve viste snart, at det var den engelske flåde. Det skib, hvorpå prinsessen befandt sig, sejlede forrest, førende admiralsflag.

Rygtet om, at prinsessen var under opsejling, udbredte sig hurtigt. Hele den franske adel strømmede til havnen, mens folket stimlede sammen på kajerne og langs strandbredden.

To timer senere havde skibene nået admiralskibet, hvorpå alle tre kastede anker mellem Havre og Héve, da de formodentlig ikke turde vove sig ind i det snævre løb, der førte til havnen.

Da det var gjort, saluterede admiralskibet med tolv kanonskud, der blev besvaret skud for skud af fortet François den Første.

I det samme stak hundrede både i søen, der var smykket med de rigeste stoffer, og som skulle føre de franske adelsmænd ud til skibene.

Når man imidlertid så, hvilken stærk søgang, der var, selv inde i havnen, og hvorledes bølgerne udenfor denne hævede sig så høje som bjerge og med en frygtelig brølen brødes mod strandbredden, indså man let, at ingen af disse både ville tilbagelægge en fjerdedel af den afstand, der skilte dem fra skibene, uden at kæntre.

Trods vind og vejr gjorde en lodsbåd sig imidlertid klar til at forlade havnen for at stille sig til den engelske admirals

disposition.

De Guiche havde mellem alle disse mange både udsøgt sig en, der var noget solidere end de andre, og som gav ham udsigt til at nå de engelske skibe, da han fik øje på lodsbåden, der var i færd med at stikke i søen.

"Raoul," sagde Guiche, "finder du ikke, at det er en skam for fornuftige og stærke skabninger som os at lade os kujonere af vinden og vandets brutale kraft?"

"Netop den samme bemærkning gjorde jeg ved mig selv," svarede Bragelonne.

"Nuvel, vil du som jeg, går vi om bord i den båd der og stikker i søen. Vil du følge med, de Wardes?"

"Tag jer i agt, I vil drukne," sagde Manicamp.

"Og det til ingen nytte," svarede de Wardes, "for med den vind vil I alligevel aldrig nå ud til skibene."

"Du afslår det altså?"

"Ja, på min ære gør jeg så."

"Så tager jeg af sted alene."

"Nej," sagde Raoul, "jeg følger med dig. Jeg troede, at det var en aftale."

Sagen er, at Raoul, der ikke blændedes af nogen lidenskab og målte faren med koldt blod, ikke var blind for dens størrelse, men det var ham en glæde at gøre noget, som de Wardes gøs tilbage for.

Båden begav sig på vej, men de Guiche prajede lodsen.

"Halløj, i båden der," råbte han, "vi må have to pladser."

Lodsen styrede båden ind til land, hvor på de to unge mennesker behændigt sprang ned i den.

"Nå, mod, børn," sagde de Guiche, "der er tyve pistoler i denne pung, og de er jeres, hvis vi når admiralskibet."

Matroserne halede ud af alle kræfter, og fartøjet fo'r hen over bølgerne.

Undertiden gyngede den skrøbelige båd på bølgetoppene, hvorpå den pludselig forsvandt i en brølende afgrund og syntes at være fortabt.

Efter en times anstrengelser kom den imidlertid i admiralskibets kølvand, på hvilket de to både blev sat ud for at komme dem til hjælp.

På admiralskibets skanse stod under en fløjlsbaldakin enkedronning Henriette og den unge Madame og ved siden af dem admiralen, grev Norfolk. Alle tre fulgte med ængstelige blikke båden, der snart blev hævet op mod himlen, snart slynget ned i helvede.

Mandskabet, som havde taget plads i vanterne og langs med skanseklædningen, applauderede de to kækkes uforfærdethed, lodsens dygtighed og matrosernes udholdenhed.

Et hurra hilste dem, idet de lagde til ved skibet.

Grev Norfolk, en smuk ung mand på seks og tyve til otte og tyve år, gik dem i møde.

De Guiche og Bragelonne entrede let op ad falderebet og ledsagedes af grev Norfolk til prinsesserne.

Ærbødighed og navnlig en vis frygt, som han ikke kunne gøre sig nærmere rede for, havde hidtil holdt grev de Guiche fra nærmere at betragte den unge Madame.

Da han så hendes blege ansigt, levende øjne, yndige kastanjebrune hår, skønne mund og kongelige anstand, blev

han grebet af en sådan bevægelse, at han ville være faldet, hvis ikke Raoul havde støttet ham.

Hans vens forbavsede blik og dronningens nådige gestus kaldte de Guiche til sig selv igen.

Med få ord forklarede de Guiche sin mission, fortalte, at han var sendt af Monsieur og hilste derpå efter deres rang på admiralen og de forskellige engelske herrer, der omgav fyrstinderne.

Raoul blev præsenteret og nådigt modtaget, for alle vidste, hvilken andel grev de la Fère havde i Charles den Andens genindsættelse. Desuden var det jo også greven, der havde indledet underhandlingerne om det giftermål, som nu førte Henri den Fjerdes datterdatter til Frankrig.

I dette øjeblik kom en ung mand til syne af en påfaldende skønhed, og hvis klædedragt og våben udmærkede sig ved en overordentlig luksus. Han nærmede sig fyrstinderne, der talte med grev Norfolk, og sagde med en slet skjult utålmodighed:

"Nå, mine damer, vi må tænke på at gå i land."

Ved disse ord rejste den unge Madame sig op og ville netop modtage den hånd, som den unge mand rakte hende, da admiralen trådte imellem Madame og den sidstankomne.

"Et øjeblik, om De behager, mylord Buckingham," sagde han, "damerne kan ikke gå fra borde i øjeblikket. Søen går alt for højt, men hen ved klokken fire vil vinden sandsynligvis lægge sig. Landgangen vil altså først gå for sig i aften."

"Tillad, mylord," svarede Buckingham med en hidsighed, som han ikke engang søgte at skjule, "De har ikke ret til at holde damerne tilbage. Af disse damer tilhører desværre den ene

Frankrig, og som De ser, forlanger Frankrig hende udleveret ved sine gesandter."

Og han pegede på de Guiche og Raoul, for hvilke han samtidig bukkede.

"Jeg antager ikke," svarede admiralen, "at det er disse herrers hensigt at udsætte prinsessernes liv for fare?"

"Disse herrer er kommet her ud trods blæsten, mylord, og med Deres tilladelse tror jeg, at faren ikke vil være større for damerne, som vil have vinden med sig. For øvrigt," tilføjede Buckingham, "appellerer jeg til Madame selv."

"Og jeg, mylord," svarede admiralen, "appellerer til min samvittighed og mit ansvar. Jeg har lovet at føre Madame sikkert til Frankrig, og jeg vil holde mit løfte."

"Mylord," tog nu dronningen til orde, "tillad mig at sige Dem, at jeg er fuldkommen enig med grev Norfolk; og selv om vejret er aldrig så godt, er nogle timer det mindste, vi skylder den officer, der så heldigt og med så megen omhu har bragt os til Frankrigs kyster, hvor han må forlade os."

I stedet for at svare søgte Buckinghams øjne Madame.

Madame, der var halvt skjult bag teltet, havde alt for travlt med at betragte grev de Guiche, der talte med Raoul, til at lægge mærke til denne ordstrid.

Det var et nyt stød for Buckingham, der i Madame Henriettes øjne troede at læse en dybere følelse end nysgerrighed.

Imidlertid førte admiralen uden at bekymre sig videre om Buckinghams onde lune prinsesserne ind i kahytten, hvor middagsbordet var serveret.

Admiralen satte sig selv på den højre side af Madame og anviste grev de Guiche plads på hendes venstre.

Det var den plads, Buckingham i almindelighed indtog.

Da han derfor trådte ind i spisesalen, var det en ny sorg for ham at se sig udelukket ved etiketten.

De Guiche, der måske var endnu mere bleg af sin lykke, end hans medbejler var det af sin vrede, satte sig skælvende ved siden af prinsessen.

Raoul, der selv elskede, fattede det hele.

Han lånte sin ven et af disse dybe blikke, som en ven eller en moder tilkaster sit barn eller sin ven, når han er i færd med at komme på afveje.

Klokken to kom solen endelig frem, blæsten stilnede af, og havet blev roligt, mens tågen lettede.

Frankrigs smilende kyster kom nu til syne med deres tusinde hvide huse.

Admiralen gav nu ordre til at sætte bådene i søen.

Buckingham hørte denne ordre med en sådan henrykkelse, at en fremmed gerne kunne have troet, at den unge mand ikke var rigtig klog.

Efter grev Norfolks ordre firedes en stor båd, fra øverst til nederst behængt med flag, langsomt ned fra admiralskibet. Den kunne rumme tyve mand og femten passagerer.

Fløjlstæpper, hynder, hvor på Englands våben var broderet, og blomsterguirlander udgjorde denne i sandhed kongelige båds hovedprydelse.

Båden havde næppe berørt vandet, førend Buckingham sprang hen til falderebet for at tage plads i fartøjet. Men dronningen standsede ham.

"Mylord," sagde hun, "det passer sig ikke, at De lader min datter og mig gå i land, uden at der er sørget for boliger til os.

Jeg beder Dem derfor, mylord, om at tage i forvejen til Havre og sørge for, at alt er i stand ved vor ankomst."

Det var et nyt slag for hertugen, og det et så meget frygteligere, som det var aldeles uventet.

Men ordren var bestemt.

Admiralen, der havde hørt den, råbte straks:

"Sæt den lille jolle i søen!"

Denne befaling udførtes med den for krigsskibe ejendommelige hurtighed.

Buckingham lånte prinsessen et fortvivlet, dronningen et bønfaldende og admiralen et forbitret blik.

Prinsessen lod, som om hun ikke så ham.

Dronningen vendte hovedet bort.

I al den tid, båden var undervejs, tog hertugen ikke sine øjne fra admiralskibet.

Men intet opmuntrende tegn blev givet ham derfra.

Til sidst sank han fortvivlet ned på en tofte, mens matroserne roligt drev jollen gennem vandet.

Da han nåede land, var han i den grad fortumlet, at hvis han ikke i havnen havde mødt den mand, som han havde sendt i forvejen for at bestille kvarter, ville han ikke engang have kunnet spørge om vej.

Imidlertid stødte den båd, der førte prinsesserne, fra borde i samme øjeblik, som Buckingham satte foden på landjorden.

En båd med officerer og hoffolk fulgte efter.

Forterne saluterede, admiralskibet og de to andre orlogsskibe fyrede med deres kanoner.

Prinsessen steg i land på kajen. Et musikkorps modtog hende.

Mens hun holdt sit indtog i byen, forlod Raoul og de Guiche englænderne og skyndte sig ad en genvej til det hotel, det var bestemt for Madame.

"Lad os skynde os," sagde Raoul til de Guiche, "for efter hvad jeg har set af denne Buckingham, vil han, når han opdager resultatet af vor rådslagning, gøre voldsomme ophævelser."

Foran rådhuset, på selve pladsen, lå otte telte af den største elegance, fra hvilke Frankrigs og Englands flag vajede i forening.

Disse improviserede boliger var blevet opført om natten. Både indvendig og udvendig beklædt med de kostbareste stoffer, som de Guiche havde kunnet opdrive i Havre, indesluttede de aldeles rådhuset, det vil sige den bolig, der var bestemt for den unge prinsesse.

Den eneste vej, der førte til bygningen, var bevogtet af to telte, hvis døre gik ud til denne indgang.

Disse to telte var de Guiches og Raouls, der i deres fraværelse bestandig skulle holdes besatte – de Guiches af de Wardes og Raouls af Manicamp.

Omkring disse to og de seks andre telte sværmede et hundrede officerer, pager og adelsmænd, der strålede af silke og guld.

Alle var parate til at adlyde det mindste vink af de Guiche eller Raoul, de to overhoveder for ambassaden.

I samme øjeblik, som de to unge mænd drejede ind i en gade, der førte til pladsen, så de en ung adelsmand galoppere over denne. Han banede sig vej gennem mængden og udstødte ved synet af de improviserede bygninger et fortvivlet og forbitret skrig.

Det var Buckingham, der iført en glimrende dragt nu kom for at vente ved rådhuset på Madame og dronningen.

Men ved indgangen til teltene spærrede man vejen for ham, og han blev nødt til at standse.

Ved det spektakel, Buckingham gjorde, rejste Manicamp, der havde lagt sig på en sofa i det ene af teltene, sig med sin sædvanlige nonchalance og trådte udenfor, da han mærkede, at støjen blev ved.

"Hvad er der på færde?" spurgte han sagtmodigt, "hvem gør den frygtelige støj?"

Buckingham vendte sig om og betragtede den magre skikkelse og det indolente ansigt.

Formodentlig indgød den, som allerede bemærket, meget simpeltklædte adelsmands person ham ikke synderlig agtelse, for han svarede foragteligt:

"Hvem er De, min herre?"

Manicamp støttede sig til en forsvarlig rytters arm og svarede med samme rolighed:

"Og hvem er De, min herre?"

"Jeg, jeg er lord, hertug af Buckingham. Jeg har lejet alle de huse, der ligger omkring rådhuset, hvor jeg har forretninger. Eftersom jeg har lejet disse huse, tilhører de mig altså, og da jeg har lejet dem for at have fri adgang til rådhuset, har De ikke ret til at spærre mig passagen. Ingen har ret til at give ordrer her uden jeg."

"Hvordan det, min herre?" spurgte Manicamp med sin blideste stemme. "Gør mig den tjeneste at forklare mig den gåde."

"Fordi jeg, som allerede sagt, har lejet alle husene på pladsen, og pladsen tilhører mig såvel som husene."

"Om forladelse, min herre, deri tager De dog fejl. Hos os siger man, gaden er kongens, altså er pladsen også kongens, og da vi er kongens ambassadører, tilhører pladsen os."

I dette øjeblik kom de Guiche til. Han fjernede hoben, der skilte ham fra Buckingham, og nærmede sig, fulgt af Raoul, fra den ene side, mens de Wardes kom fra den anden.

"Om forladelse, mylord," sagde han, "men hvis De har noget at beklage Dem over, så vær så god at henvende Dem til mig, da det er mig, der har givet ordre til at opslå disse telte, fordi De har sendt et bud hertil, der i Deres navn har lejet hele Havre uden at tage hensyn til de franske, der skulle komme hertil for at tage imod Madame. Det er ikke meget broderligt, hr. hertug, af en venskabelig nations repræsentant."

"Jorden tilhører den, der først tager den i besiddelse," svarede Buckingham.

"Ikke i Frankrig, min herre."

"Og hvorfor ikke i Frankrig?"

"Fordi det er høflighedens land."

"Hvad skal det sige!" råbte Buckingham med en sådan heftighed, at de omstående trak sig tilbage, belavede på, at det øjeblikkelig ville komme til fjendtligheder.

I dette øjeblik lagde Raoul sagte hånden på Buckinghams skulder.

"Et ord, mylord," sagde han.

"Tal, jeg hører."

"Er det Dem eller hertugen af Orleans, der skal giftes med kong Henri den Fjerdes datterdatter?"

"Hvad behager?" spurgte Buckingham og fo'r forskrækket et skridt tilbage.

"Om forladelse, men efter Deres opførsel var det ikke så ganske klart."

Raoul trådte nærmere hen til hertugen.

"De befinder Dem," sagde han og sænkede stemmen, "i en ophidset tilstand, der har megen lighed med skinsyge. Ved De det, mylord? Men denne skinsyge med hensyn til en kvinde passer sig ikke for en, der hverken er hendes forlovede eller mand, og De vil sikkert så meget mere give mig ret i dette, når denne kvinde er en prinsesse."

"Min herre!" råbte Buckingham, skælvende på en gang af forbitrelse og uro, "ved De vel, at De fører et sprog, der fortjener revselse!"

"Vej Deres ord, mylord," sagde Raoul stolt. "Jeg lader mig ikke revse, mens De hører til en race, hvis lidenskaber er mistænkelige for alle gode franskmænd. Jeg siger det derfor nok en gang, tag Dem i agt, mylord. Så længe Madame opholdt sig på engelsk grund, har jeg tiet, men nu, da hun befinder sig på fransk territorium, nu, da vi i prinsens navn har modtaget hende, har jeg ved den første fornærmelse, De i Deres besynderlige lidenskabelighed tilføjer Frankrigs kongelige hus, to veje at gå. Enten fortæller jeg i alles nærværelse, af hvilken dårskab De er besat og lader Dem med skam føre tilbage til England, eller jeg støder Dem dolken i brystet. For resten synes det andet alternativ mig det bedste, og jeg tror, at jeg vil holde mig til det."

Buckingham var et øjeblik tvivlrådig. Hans læber dirrede, hans kinder blegnede, og hans øjne glødede ligesom i et

feberanfald.

På en gang sagde han:

"Hr. de Bragelonne, jeg kender intet ædlere menneske end Dem. De er en værdig søn af den mest fuldkomne adelsmand, der eksisterer. Behold Deres telte."

Og han slog armen om Raouls hals.

De tilstedeværende, der var nær ved at tabe næse og mund over denne aldeles uventede opløsning, klappede i hænderne og udbrød i stormende vivat-råb.

De Guiche omfavnede ligeledes Buckingham, rigtig nok lidt modvilligt, men han omfavnede ham dog.

Dette gav signalet for englænderne og franskmændene til at fraternisere.

Under alt dette ankom prinsesserne, der uden Bragelonne ville have fundet to fjendtlige armeer.

32. Fra Havre til Paris

Den følgende dag gav byen en fest til ære for Madame med al den pragt, som dens hjælpekilder tillod.

De Guiche havde håbet, at hertugen af Buckingham ville vende tilbage til England med admiralen, men Buckingham overbeviste dronningen om, at det ville være upassende at lade Madame komme til Paris, næsten forladt, uden engelsk ledsagelse.

Da det én gang var afgjort, at Buckingham skulle ledsage Madame, valgte den unge hertug sig et hof af de adelsmænd og officerer, der var bestemt til at udgøre hans følge.

Det var et ypperligt vejr. Frankrig tager sig smukt ud, især på den vej, som optoget drog. Foråret strøede sine blomster og blade for den unge prinsesses fødder. Hele Normandiet fremstillede sig som et paradis for kongens nye søster.

Den ene festlighed afløste den anden. Guiche og Buckingham glemte alt, Guiche for at forpurre englændernes angreb, Buckingham for at vække i prinsessens hjerte en levende erindring om det fædreland, hvortil mindet om lykkelige dage knyttede sig.

Men ak! den stakkels hertug mærkede, at billedet af hans kære England for hver dag udslettedes mere og mere i Madames sjæl, efterhånden som kærligheden til Frankrig slog dybere rødder hos hende.

De Wardes havde et skarpt blik og havde øjeblikkelig bemærket de Guiches sørgmodighed og forelskelse i

prinsessen.

I stedet for at vise samme tilbageholdenhed som Raoul, anslog de Wardes med forsæt denne streng i sine samtaler med greven.

En aften, da de havde gjort holdt i Nantes, talte de Guiche og de Wardes sammen, lænende sig til et led, mens Buckingham og Raoul gik frem og tilbage i dyb samtale, og Manicamp underholdt prinsesserne, der allerede behandlede ham ganske ligefremt.

"Tilstå," sagde de Wardes til greven, "at du er meget syg, og at din skolemester ikke kan kurere dig."

"Jeg forstår dig ikke," svarede greven.

"Det er dog ikke så vanskeligt. Du hentæres af kærlighed. Du ved lige så godt som jeg, hvad jeg mener. Du ser godt, at prinsessens øjne får et smægtende udtryk, når hun taler med dig, du kan høre af hendes stemme, at det glæder hende at høre din, og du vil ikke kunne nægte, at hun hver morgen fortæller dig, at hun har sovet dårligt."

"Det er sandt, de Wardes, det er sandt, men hvorfor sige mig alt det?"

"Er det ikke af vigtighed at se klart i tingene?"

"Nej, ikke når det, man ser, kan gøre en gal."

Og han vendte sig uroligt om til prinsessen.

"Se, se!" sagde de Wardes, "hun kalder på dig, hører du? Nå, benyt lejligheden, mens pædagogen er borte."

Guiche kunne ikke modstå.

De Wardes så smilende efter ham.

"De tager fejl, min herre," sagde Raoul pludselig, idet han sprang over ledet, hvortil de samtalende et øjeblik i forvejen

havde lænet sig, "pædagogen er til stede og har hørt Dem."

Ved at høre Raouls stemme, som han kendte uden at behøve at vende sig om, trak de Wardes sin kårde halvt ud af skeden.

"Stik Deres kårde i skeden," sagde Raoul, "De ved meget vel, at så længe denne rejse varer, er enhver sådan demonstration til ingen nytte. Stik Deres kårde i skeden, men styr også Deres tunge. Hvorfor vil De gyde den gift, der fortærer Deres eget hjerte, i dens, som De kalder Deres ven? Mig vil De have til at hade en brav mand, der er en ven af min fader og mig. Greven vil De få til at elske en kvinde, der er bestemt for Deres herre. I sandhed, min herre, hvis jeg ikke anså Dem for gal, ville De i mine øjne være en forræder og usling."

"Min herre," udbrød de Wardes forbitret, "jeg tog altså ikke fejl, da jeg kaldte Dem en skolemester? Den tone, hvori De taler, passer for en jesuit og ikke for en adelsmand. Jeg beder Dem derfor at aflægge denne tone over for mig. Jeg hader d'Artagnan, fordi han har opført sig infamt mod min fader."

"De lyver, min herre," svarede Raoul roligt.

"O," udbrød de Wardes, "De kalder mig en løgner og trækker ikke blank?"

"Min herre, jeg har lovet mig selv ikke at dræbe Dem, førend vi har bragt Madame til hendes gemal."

"Min herre, min herre!" råbte de Wardes, "tag Dem i agt! Hvis De ikke øjeblikkelig giver mig satisfaktion, vil jeg benytte ethvert middel til at hævne mig."

"Ah, min herre," sagde Buckingham, der på en gang kom til, "en sådan trussel smager stærkt af snigmord og passer følgelig ikke for en adelsmand."

"Hvad behager, hr. hertug?" sagde de Wardes og vendte sig om.

"Jeg siger, at De har udtalt ord, der ikke lyder godt i mine engelske øren."

"Nuvel, min herre," udbrød de Wardes forbitret, "hvis De taler sandt, vil jeg i det mindste i Dem finde en mand, der ikke vil smutte fra mig. De kan derfor tage mine ord, som De behager."

"Jeg tager dem, som de må tages, min herre," svarede Buckingham med den ham egne stolte tone, der selv i en almindelig samtale havde noget udfordrende ved sig. "Hr. de Bragelonne er min ven, De fornærmer hr. de Bragelonne og skal stå mig til ansvar for denne fornærmelse."

De Wardes så på Bragelonne, der, sin rolle tro, forblev rolig og kold, selv lige overfor hertugens udfordring.

"For det første lader det ikke til, at jeg fornærmer hr. de Bragelonne, eftersom han, skønt han har en kårde ved siden, ikke betragter sig som fornærmet."

"Men en fornærmer De dog."

"Ja, jeg fornærmer hr. d'Artagnan," svarede de Wardes, der havde lagt mærke til, at dette navn var det eneste, han kunne gøre Raoul vred med.

"Det er en anden sag," sagde Buckingham, "når hr. de Bragelonne er den fornærmede, bør jeg fornuftigvis ikke tage hans parti, da han selv er til stede, men så snart talen er om hr. d'Artagnan ..."

"Så trækker De Dem tilbage, min herre, ikke sandt?" sagde de Wardes.

"Nej, jeg trækker tvært imod fra læderet," sagde Buckingham og lod handlingen følge på ordet, "for hvis hr. d'Artagnan har

fornærmet Deres hr. fader, har han vist eller i det mindste søgt at vise min fader en stor tjeneste."

Og med disse ord trak Buckingham sin kårde, bukkede for Raoul og stillede sig *en garde*.

De Wardes trådte et skridt tilbage for at trække blank.

"Holdt, mine herrer," sagde Raoul, idet han trådte frem og holdt sit dragne sværd mellem de kæmpende, "det er ikke umagen værd at dræbe hinanden for så lidt næsten lige for prinsessens øjne. Hr. de Wardes taler ondt om hr. d'Artagnan, men han kender ham ikke."

"O!" udbrød de Wardes tænderskærende og sænkede sin kårde, "De siger, at jeg ikke kender hr. d'Artagnan?"

"Nej, De kender ham ikke," svarede Raoul koldt, "De ved ikke en gang, hvor han er, eftersom De for hans skyld søger strid med fremmede i stedet for at opsøge hr. d'Artagnan selv."

De Wardes blegnede.

"Nuvel, jeg skal sige Dem, hvor han er, min herre," fortsatte Raoul. "Hr. d'Artagnan er i Paris, han bor i Louvre, når han har vagt, i Rue des Lombards, når dette ikke er tilfældet. Hr. d'Artagnan er meget let at finde på det ene eller det andet af disse to steder. Med det nag, De bærer til ham, opfører De Dem ikke som en galant mand ved at lade være at opsøge ham, for at han kan give Dem den satisfaktion, som De synes at forlange af alle andre end af ham."

"Ah!" udbrød de Wardes rasende over denne koldblodighed, "man ser nok, at De er en halv bastard, hr. de Bragelonne."

Raoul blev lige så bleg som hans skjortekrave, og hans øjne skød lyn, der fik de Wardes til at fare tilbage.

Selv Buckingham blev forfærdet og kastede sig mellem de to modstandere, som han ventede at se styrte sig over hinanden.

De Wardes havde gemt denne fornærmelse til sidst; han klemte hånden krampagtigt om kården og ventede at blive angrebet.

"De har ret, min herre," sagde Raoul, idet han gjorde en voldsom anstrengelse for at beherske sig, "jeg kender kun min faders navn, men jeg kender alt for godt hr. grev de la Feres æresfølelse til noget øjeblik at frygte for, at der skulle klæbe en plet ved min fødsel. Min uvidenhed angående min moders navn er følgelig kun en ulykke, ikke en skændsel for mig. For resten er det uridderligt og uhøfligt af Dem, min herre, at forekaste mig en ulykke. Men lige meget, fornærmelsen eksisterer, og denne gang betragter jeg mig som fornærmet."

Og han nærmede sig de Wardes med draget kårde.

De Wardes gjorde udfald, og kårderne krydsedes.

De Wardes stødte så blindt efter Raoul, at det fra første øjeblik var tydeligt for Buckingham, at Raoul skånede sin modstander.

Buckingham trådte et skridt tilbage og så på kampen.

Raoul var lige så rolig, som om han havde fægtet med en fleuret i stedet for med en kårde. Efter nogle udfald af de Wardes faldt han ud i en lav kvart og slyngede derpå hans kårde tyve skridt på den anden side af ledet.

De Wardes blev stående afvæbnet og bedøvet, mens Raoul stak sin kårde i skeden, tog ham i kraven og gehænget og kastede ham, der hylede af raseri, over ledet.

"På gensyn!" mumlede de Wardes, idet han rejste sig og tog sin kårde op.

"For pokker!" udbrød Raoul, "det er jo det, jeg i en hel time har gentaget for Dem."

Derpå vendte han sig mod Buckingham og sagde:

"Ikke et ord om, hvad der er passeret, hertug, jeg skammer mig over at være gået til yderlighed, men vreden løb af med mig. Tilgiv mig og glem det."

"O, min kære vicomte," sagde Buckingham og trykkede hans hånd, "De må tværtimod tillade mig at huske det; det er et farligt menneske, han vil dræbe Dem."

"Min fader," svarede Raoul, "har levet i tyve år, skønt truet af en ganske anderledes frygtelig fjende, og han er ikke død. Jeg tilhører en slægt, som Gud begunstiger, hr. hertug."

"Deres fader havde gode venner, vicomte."

"Ja," sukkede Raoul, "venner, som der ikke mere findes mage til."

"O, jeg beder Dem, sig ikke det i samme øjeblik, som jeg tilbyder Dem mit venskab."

Og Buckingham åbnede sine arme for Bragelonne, der med glæde modtog det tilbudte venskab.

33. Vicomte de Bragelonnes overraskelse

Madame blev viet i Palais-Royal, i kapellet, i overværelse af en udvalgt skare hoffolk.

Raoul gik hen til de Guiche, der som modsætning til sine prægtige klæder fremviste et af sorg så forstyrret ansigt, at kun hertugen af Buckinghams kunne kappes med det i bleghed og nedslåethed.

"Tag dig i agt, greve," sagde Raoul og støttede sin ven i det øjeblik, da ærkebiskoppen velsignede ægteparret.

Prinsen af Condé stirrede virkelig nysgerrigt på disse to billeder på fortvivlelse, der som karyatider stod på hver sin side af skibet.

Greven vogtede mere omhyggeligt på sig selv.

Da ceremonien var til ende, gik kongen og dronningen ind i den store salon, hvor de lod sig Madame og hendes følge præsentere.

Man lagde mærke til, at kongen, som synet af hans svigerinde havde gjort et stærkt indtryk på, gjorde hende de oprigtigste komplimenter.

Man bemærkede også, at dronningemoderen så længe og tankefuld på Buckingham og derefter bøjede sig over til madame de Motteville og sagde:

"Synes De ikke, at han ligner sin fader?"

Man bemærkede endelig, at Monsieur iagttog alle og syntes at være temmelig misfornøjet.

Efter at fyrsterne og ambassadørerne havde været stedt til audiens, udbad Monsieur sig kongens tilladelse til at forestille ham sin nye hofetat.

En skare unge piger trådte ind i salen, ført af fru de Navailles. Det var et henrykkende syn for folk, der som hr. prinsen var kendere af alle slags skønheder.

En ung, blond dame, der kunne være en tyve til en og tyve år, og hvis store, blå øjne skød lyn, gik forrest i rækken og blev først præsenteret.

"Frøken de Tonnay-Charente," sagde den gamle fru de Navailles til Monsieur.

Og Monsieur gentog med et buk for Madame.

"Frøken de Tonnay-Charente."

"Ah! Hun forekommer mig ret net," sagde hr. prinsen, mens han vendte sig om til Raoul.

"Hun er virkelig smuk," svarede denne, "skønt hun ser noget stolt ud."

"Bah! Det kender vi nok, vicomte, inden tre måneder er hun tæmmet. Men se blot, nok en skønhed."

"Ej," sagde Raoul, "og det en skønhed, som jeg kender."

"Frøken Aure de Montalais," sagde fru de Navailles.

Navn og fornavn blev samvittighedsfuldt gentaget af Monsieur.

"Store Gud!" udbrød Raoul og stirrede med forvildede blikke på indgangen.

"Hvad er der på færde?" spurgte prinsen, "er det frøken Aure de Montalais, der bringer Dem til at råbe *Store Gud*?"

"Nej, Deres Højhed, nej," svarede Raoul ganske bleg og rystende over hele kroppen.

"Når det ikke er frøken Aure de Montalais, må det være den fortryllende blondine, der følger efter hende. Smukke øjne, på min ære. Lidt mager, men meget net."

"Frøken de la Baume le Blanc de la Vallière," sagde fru de Navailles.

En sky lagde sig over Raouls øjne, da han hørte dette navn.

"Louise her, Louise hofdame hos Madame," mumlede Raoul.

Og hans øjne, der ikke formåede at overbevise hans forstand, svævede fra Louise til Montalais.

Den sidstnævnte havde for øvrigt allerede aflagt sin påtagne frygtsomhed.

Fra sin lille krog betragtede frøken de Montalais med temmelig sikkerhed alle de tilstedeværende, og da hun havde fået øje på Raoul, morede hun sig over den dybe forbavselse, hvori hendes og hendes venindes nærværelse havde sat den stakkels forelskede.

Hvad Louise angik, da holdt hun standhaftigt sine øjne fæstede mod gulvet, hvad enten det nu kom af en naturlig frygtsomhed eller af en anden grund, som Raoul ikke kunne forklare sig. Hun trak sig så meget som muligt tilbage, endogså utilgængelig for Montalais' albuestød.

Alt dette var en gåde for Raoul, som han ville have givet meget for at få opklaret.

Da Raoul atter kom til sig selv, troede han på sin venstre side at høre kendte stemmer.

Det var de Wardes, Guiche og chevalier de Lorraine, der talte sammen.

"Hvem er denne Montalais?" spurgte de Wardes. "Hvem er denne la Vallière? Hvad er det for provinsdamer, der kommer til os?"

"Montalais," svarede chevalier de Lorraine, "kender jeg, det er en god pige, der vil more hoffet. Vallière er en fortryllende halt."

"Puh!" sagde de Wardes,

"Mine herrer, mine herrer," sagde de Guiche med et uroligt blik på Raoul, "vær lidt forsigtige, jeg beder Dem."

Men greven behøvede ikke at være urolig, for Raoul beherskede sig fuldkommen og syntes at være aldeles ligegyldig, skønt han havde hørt hvert ord, der var blevet sagt. Det syntes, som om han optog et register over de to spotteres uforskammetheder for ved lejlighed at gøre afregning med dem.

De Wardes gættede formodentlig hans tanker og fortsatte:

"Hvem er disse damers elsker?"

"Montalais'?" spurgte chevalieren.

"Ja, først Montalais!"

"De eller jeg, for pokker – hvem der vil være det."

"Og den andens?"

"Frøken Vallières?"

"Ja."

"Tag Dem i agt, mine herrer," råbte de Guiche for at forhindre de Wardes i at svare, "tag Dem i agt, Madame kan høre os."

Raoul sønderrev i forbitrelse sine kniplinger.

Men den skammelige behandling af stakkels kvinder bragte ham til at tage en alvorlig beslutning.

"Den stakkels Louise," sagde han ved sig selv, "kan kun være kommet hertil i en hæderlig hensigt og under en hæderlig

beskyttelse, men jeg må kende denne hensigt, jeg må vide, under hvis beskyttelse hun står."

Præsentationen var snart til ende. Kongen, der ikke havde ophørt at betragte og beundre Madame, forlod nu audienssalen med de to dronninger.

Chevalier de Lorraine indtog atter sin plads ved Monsieurs side, og mens han gik bort med ham, hældte han i hans øre nogle dråber af den gift, han i en hel time havde samlet.

Hans Majestæt havde ved sin bortgang taget en del af de tilstedeværende med sig, men nogle af de tilbageblevne hofmænd begyndte nu at nærme sig damerne.

Hr. prinsen komplimenterede frøken de Charente. Buckingham gjorde kur til fru de Lafayette, som Madame allerede havde udmærket og som hun elskede. Grev de Guiche underholdt sig levende med sin søster, fru de Valentinois, og frøknerne de Crequy og de Chatillon.

Malicorne ville gerne bemægtige sig frøken de Montalais, men denne havde mere lyst til at tale med Raoul, om ikke for andet så for at more sig over hans overraskelse.

Raoul havde begivet sig lige til frøken de la Vallière og hilst på hende med den største ærbødighed.

Louise rødmede og stammede, men Montalais skyndte sig at komme hende til undsætning.

"Nå, hr. vicomte, her er vi."

"Jeg ser Dem nok," svarede Raoul smilende, "og det er netop, med hensyn til Deres nærværelse, at jeg er kommet for at bede Dem om nærmere forklaring."

Malicorne nærmede sig med sit venligste smil.

"Gå Deres vej, hr. Malicorne," sagde Montalais, "De er i sandhed meget indiskret."

Malicorne bed sig i læberne og trådte uden at sige et ord noget tilbage.

"De ønsker en forklaring, hr. Raoul?" fortsatte Montalais.

"Det forekommer mig, at sagen nok fortjener det. Frøken de la Vallière hofdame hos Madame?"

"Hvorfor skulle hun ikke kunne være hofdame lige så godt som jeg?" spurgte Montalais.

"Modtag min lykønskning, mine damer," sagde Raoul, der troede at bemærke, at man ikke ville give ham et ligefremt svar.

"De siger det med en meget lidt lykønskende mine, hr. Vicomte."

"Jeg?"

"Ja. Jeg appellerer til Louise."

"Hr. de Bragelonne mener måske, at den post er over min stand?" stammede Louise.

"O, nej, frøken," svarede Raoul heftigt, "De ved meget godt, at det er langt fra at være min mening, det vil ikke forundre mig, om De blev ansat hos en dronning. Det eneste, der forundrer mig, er, at jeg først i dag ved et rent tilfælde har erfaret det. – Men lad os ikke tale mere om det," tilføjede han, "jeg beder Dem, Louise, blot et ord."

"Men hr. Raoul," sagde Louise rødmende, "vi er alene – alle mennesker er gået bort – man vil blive urolig og søge efter os."

"Frygt ikke for det," svarede den unge mand, "ingen af os er så vigtig en person, at vor fraværelse skulle blive bemærket."

"Men min tjeneste, hr. Raoul?"

"Berolig Dem, frøken, jeg kender skik og brug ved hoffet. Deres tjeneste begynder først i morgen, og De vil altså have nogle minutter til overs til at give mig de oplysninger, jeg vil have den ære at bede Dem om."

"Ja, kun må jeg gentagende gøre Dem opmærksom på, at vi er alene, min herre."

"De har ret," sagde Raoul.

Og idet han bød den unge pige armen førte han hende ind i det galleri, der stødte op til audienssalen, hvis vinduer vendte ud mod pladsen.

Alle trængte sig sammen i det midterste vindue, der havde en udvendig balkon, hvorfra man kunne se de langsomme forberedelser til afrejsen.

Raoul åbnede et af sidevinduerne, hvor han befandt sig alene med frøken de la Vallière.

"Louise," sagde han, "De ved, at jeg lige fra min barndom har elsket Dem som en søster, og at De har været den fortrolige i alle mine sorger og forhåbninger."

"Ja," svarede hun meget sagte, "ja, det ved jeg, hr. Raoul."

"Jeg har troet, at De elskede mig," vedblev Raoul, hvis stemme blev mere og mere usikker, "jeg har troet, at De samtykkede i alle de for vor fælles lykke udkastede planer. De svarer ikke, Louise?"

"Skulle det," spurgte han og afbrød sig selv, "være, fordi De ikke mere elsker mig?"

"Det siger jeg ikke," sagde Louise ganske sagte.

"O, sig mig det kun, jeg beder Dem. Jeg har sat hele mit livs håb til Dem. Lad Dem ikke blænde, Louise, nu da De befinder Dem ved hoffet, hvor alt, hvad der er rent, fordærves, og alt,

hvad der er ungt, hurtigt ældes. Luk Deres øjne og øren, Louise, for at ikke eksemplet skal forføre Dem. En hofdame, Louise, ved en ung prinsesses hof er i en så fordærvet tid udsat for angreb uden at have noget forsvar. For at blive agtet må De være gift."

"Gift?"

"Ja."

"Min Gud."

"Her er min hånd, Louise, læg Deres i den."

"Men Deres fader?"

"Min fader lader mig have min frie vilje."

"O, Raoul, betænk Dem vel, vent."

"At vente er en umulighed! Betænke sig, Louise, betænke sig, når talen er om Dem, det ville være en fornærmelse imod Dem. Deres hånd, kære Louise, jeg er min egen herre, min fader vil give sit samtykke, det forsikrer jeg Dem. Deres hånd, lad mig ikke vente, svar hurtigt, blot et ord, et eneste ord, hvis jeg ikke skal tro, at et eneste skridt i dette palads, et eneste smil af dronningerne, et eneste blik af kongen har været nok til at forandre Dem."

Raoul havde knapt talt ud, førend la Vallière blev så bleg som en død, uden tvivl af frygt for at se den unge mand blive alt for ophidset.

Med tankens hurtighed lagde hun derfor begge sine hænder i Raouls.

Derpå flygtede hun uden at sige et ord og forsvandt uden at se sig tilbage.

En gysen fo'r gennem Raoul ved berørelsen af hendes hånd, og han forlod Palais-Royal, opfyldt af planer, hvis udførelse ingen opsættelse tålte.

Efter atten timers forløb nåede han Blois.

Han havde undervejs forberedt sig på de bedste argumenter.

Athos befandt sig i sit kabinet og skrev på sine memoirer, da Raoul blev ført ind af Grimaud.

Den klartseende adelsmand så straks, at der var noget overordentligt på færde med hans søn.

"De ser mig ud til at være kommet i vigtige forretninger," sagde han og pegede på en stol, efter at han havde omfavnet Raoul.

"Ja, min herre," svarede den unge mand, "og jeg beder Dem vise mig den samme velvillige overbærenhed, som De aldrig har nægtet mig."

"Tal, Raoul."

"Min herre, jeg vil gå til sagen uden al indledning. Frøken de la Vallière er i Paris som hofdame hos Madame. Jeg har nøje overvejet det ved mig selv. Jeg elsker frøken Vallière over alt, og jeg vil ikke lade hende blive i en stilling, hvor hendes rygte og dyd er udsat for fare. Jeg ønsker derfor at ægte hende, min herre, og jeg er kommet for at bede om Deres samtykke til dette giftermål."

Athos lånte Bragelonne et gennemtrængende blik, der samtidig røbede en vis sørgmodighed.

"De har altså betænkt Dem vel?" sagde han.

"Ja, min herre."

"Deres lidenskab må i sandhed være meget stærk, min herre," sagde han roligt, "siden De trods min uvilje mod dette ægteskab dog vedbliver at ønske det."

Raoul fo'r sig med hånden over panden.

Athos så på ham og følte medlidenhed med ham.

Han rejste sig op.

"Det er godt," sagde han, "mine personlige følelser betyder intet, når talen er om Deres. Lad høre, hvad ønsker De?"

"Jeg vil blot bede Dem om at have den ulejlighed at skrive til kongen og udbede Dem for mig Hans Majestæts tilladelse til at ægte frøken de la Vallière."

"Jeg skal straks opfylde Deres begæring, Raoul."

Greven gik hen til vinduet, bøjede sig ud af det og råbte:

"Grimaud!"

Grimaud stak hovedet frem af en jasminhytte, han var i færd med at beskære.

"Mine heste, Grimaud!"

"Hvad betyder denne ordre, min herre?"

"At vi rejser om to timer."

"Hvorhen?"

"Til Paris."

"Men min herre," sagde Raoul, næsten forskrækket over denne sin faders eftergivenhed, "jeg forlanger ikke, at De skal gøre Dem så megen ulejlighed, et simpelt brev –"

"Raoul, De miskender min stilling i samfundet, det er ikke passende, at en simpel adelsmand som jeg skriver til sin konge. Jeg vil og bør tale med Hans Majestæt. Vi vil rejse sammen, Raoul."

"O, hvor De er god, min herre. Men jeg besværger Dem, vær ikke så tilbageholdende mod mig, lad mig ikke fortryde, at jeg har lyttet til en følelse, der er stærkere end alt andet."

"Det er anden gang, De siger mig det, Raoul, det var ikke nødvendigt. De ønsker et formelt samtykke, jeg giver Dem det.

Dermed er den sag afgjort, og lad os ikke tale mere om det. Kom og se mine nye anlæg, Raoul."

Det unge menneske bøjede hovedet og fulgte sin fader til haven.

Athos' rolighed bragte Raoul mere og mere ud af fatning. Den kærlighed, der fyldte hans hjerte, forekom ham så stor, at verden knap kunne rumme den. Hvorledes kunne Athos' hjerte forblive lukket for dens indflydelse?

Efter at have samlet hele sin kraft udbrød Bragelonne derfor pludselig:

"Min herre, det er umuligt andet, end at De må have en grund til at vrage frøken de la Vallière. Eksisterer der et ukendt fjendskab, et arveligt had mellem Dem og hendes familie?"

"Se en gang, Raoul, de smukke liljekonvaller," sagde Athos, "hvor godt de trives i skyggen."

Raoul standsede, bed sig i læberne og sagde kækt:

"Min herre, lad det komme til en forklaring, jeg beder Dem, De kan ikke have glemt, at Deres søn er en mand."

"Så bevis mig," sagde Athos strengt, "at De er en mand, for De viser ikke, at De er søn. Jeg har bedt Dem vente, at De kunne indgå en berømmelig forbindelse, til jeg havde fundet en kone til Dem blandt den rige adels første rækker. Jeg ønskede, at De kunne glimre både ved hæder og rigdom, De er af en ædel slægt."

"Min herre," svarede Raoul, henrevet af øjeblikkets indskydelse, "man forekastede mig forleden dag, at jeg ikke kendte min moder."

Athos blegnede og svarede med rynket pande:

"Jeg længes efter at høre, hvad De svarede, min herre."

"Min herre, jeg havde kården i hånden, han, der fornærmede mig, havde det samme. Jeg slog ham sværdet af hånden og kastede det over et led og sendte ham selv bag efter."

"Hvorfor dræbte De ham ikke?"

"Hans Majestæt har forbudt dueller, min herre, og jeg var den gang Hans Majestæts ambassadør."

"Det er godt," sagde Athos, "men det er en grund mere til, at jeg taler med kongen."

"Hvad vil De tale med ham om, min herre?"

"Jeg vil bede Hans Majestæt om at underskrive Deres ægteskabskontrakt."

"Min herre –"

"På den betingelse," blev Athos ved, "at De siger mig navnet på det menneske, der har talt således om ... Deres moder."

"Men hvorfor vil De vide hans navn, min herre, det er mig, der er blevet fornærmet, og når Hans Majestæt har givet den fornødne tilladelse, tilkommer det mig at tage hævn over ham."

"Hans navn, min herre."

"De forlanger det?"

"Jeg befaler Dem at sige det."

"Vicomte de Wardes."

"Ah!" sagde Athos rolig, "det er godt, jeg kender ham; men vore heste er rede. I stedet for at rejse om to timer vil vi tage af sted straks. Til hest, min herre, til hest."

34. Monsieur er skinsyg på hertugen af Buckingham

Mens grev de la Fère og Raoul var på vejen til Paris, var Palais-Royal skuepladsen for et optrin, som Molière ville have kaldt god komedie.

Det var fire dage efter formælingen. Efter at Monsieur i hast havde spist frokost, gik han ud i forværelset med et fortrædeligt ansigt og rynket pande i den hensigt at opsøge dronningemoderen.

Måltidet havde ikke været muntert, for Madame havde ladet sin frokost servere i sine egne værelser.

Chevalier de Lorraine og Manicamp var de eneste, der havde deltaget i Monsieurs frokost, som havde varet i tre kvarter, uden at der var blevet talt et ord.

Af og til hævede Monsieur sine øjne mod himlen, fæstede dem derefter på postejen, som chevalieren angreb, og gav endelig, da han manglede mod til at sige noget, sin utålmodighed luft i en gestus, som Harlekin ville have misundt ham.

Da Manicamp så Monsieur rejse sig, stod han ligeledes op med servietten i hånden.

Monsieur mere løb end gik hen imod forværelset, og da han mødte en dørvogter, gav han ham med sagte stemme en befaling.

For ikke at blive nødt til at passere spisestuen lagde han derefter vejen igennem sine værelser i den hensigt at opsøge dronningemoderen i hendes bedekammer, hvor som regel opholdt sig.

Klokken var omtrent ti om formiddagen.

Anna af Østrig skrev, da hendes søn trådte ind.

Dronningemoderen holdt meget af denne søn, der havde et smukt ansigt og en blid karakter.

Monsieur var mere kærlig og, om man vil, mere kvindagtig end kongen.

Han kyssede adspredt sin moders arm og satte sig, førend hun havde opfordret ham.

På grund af den ved Anna af Østrigs hof herskende etikette var denne forglemmelse fra Philippes side et tegn på, at der måtte være noget usædvanligt på færde med ham.

"Hvad fejler Dem, Philippe?" spurgte Anna af Østrig og vendte sig om til sin søn.

"Ak, Madame, meget," mumlede prinsen og satte et ynkeligt ansigt op.

"Om hvem vil De tale? Nå, fat Dem."

"I sandhed, Madame, hvad jeg har at sige, er meget delikat."

"Ah, min Gud!"

"Ja, for en kvinde ..."

"Nå, er det om Madame, De ønsker at tale med mig, min køn, så gener Dem ikke. Jeg er Deres moder og Madame er ikke andet end en fremmed for mig. Da hun imidlertid er min svigerdatter, kan De være overbevist om, at jeg vil høre med interesse, hvad De har at sige mig om hende, om ikke af anden grund, så for Deres skyld."

"Jeg vil tale oprigtigt med Dem, Madame; jeg forstår ikke det liv, jeg fører."

"Forklar Dem."

"Min gemalinde tilhører ikke mig. Hun undgår mig ved enhver lejlighed. Om morgenen bruger hun visitter, sin korrespondance og sit toilette som påskud, om aftenen baller og koncerter."

"De er skinsyg, Philippe."

"Jeg! Gud bevare mig for det! Lad andre end jeg give den skinsyge ægtemands tåbelige rolle. Men jeg er forstemt."

"Philippe, det er lutter uskyldige ting, De bebrejder Deres gemalinde, og så længe De ikke har noget mere graverende ..."

"Hør, Madame, en kone kan godt forurolige uden at være brødefuld. Unge koner kan ved i deres omgang at foretrække visse personer give selv de mindst skinsyge mænd anledning til mistanke."

"Ah! der kommer det endelig, det holdt hårdt nok. Dét er altså Deres egentlige ankepost."

"Ja ..."

"Hvorledes? Efter fire dages ægteskab skulle Deres gemalinde foretrække en anden! Tag Dem i agt, Philippe, De overdriver hendes forseelse."

Ængstet af sin moders alvorlige tone ville prinsen svare, men formåede kun at fremstamme nogle uforståelige ord.

"Sig mig først en ting," vedblev Philippe. "Hvorfor har min gemalinde beholdt sit engelske hof?"

Og Philippe lagde armene over kors og så på sin moder, som om han var overbevist om, at hun ikke havde noget at svare på dette spørgsmål.

"Ih," svarede Anna af Østrig, "det er jo ganske ligetil, fordi englænderne er hendes landsmænd, fordi de har givet mange penge ud for at følge hende til Frankrig, og det ville være uhøfligt, ja, endog upolitisk på en studs at afskedige folk, der ikke har skyet noget offer."

"I sandhed et dejligt offer, moder, at forlade et hæsligt land for at drage til et smukt land, hvor man kommer længere med en daler end andre steder med fire! Et dejligt offer, ikke sandt, at rejse hundrede mil for at ledsage en kvinde, man er forelsket i!"

"Hvem er da forelsket i Madame?"

"Den smukke hertug af Buckingham. Vil De ikke også forsvare ham, moder?"

Anna af Østrig rødmede og smilte på en gang. Navnet Buckingham vakte minder hos hende, der på en gang var behagelige og bitre.

"Buckingham'erne er loyale og brave," tog Anna af Østrig mod til sig til at sige.

"Godt, min moder forsvarer min kones galan mod mig!" råbte Philippe forbitret og med tårer i øjnene.

"Min søn, min søn!" udbrød Anna af Østrig, "det er uværdigt for Dem at bruge et sådant udtryk. Deres kone har ingen galan, og selv om hun skulle have en, er det ikke hr. de Buckingham. I den familie er de loyale og diskrete, gæstfriheden er dem hellig."

"Madame!" udbrød Philippe, "hr. de Buckingham er en englænder, og er englænderne synderlig samvittighedsfulde i at respektere franske fyrsters ejendom?"

Anna af Østrig rødmede atter og vendte sig bort under påskud af at tage sin pen fra skrivetøjet, men i virkeligheden for at skjule sin rødme for sin søn.

"I sandhed, Philippe, Deres vrede gør Dem blind, ligesom den forfærder mig. Betænk Dem vel!"

"Jeg behøver ikke at betænke mig, Madame."

"Hvad vil De gøre?"

"Klage til kongen."

"Og hvad vil De have, at kongen skal svare Dem?"

"Nuvel," sagde Monsieur med en vildhed, der dannede en påfaldende kontrast til hans sædvanlige blidhed. "Nuvel, så skal jeg selv skaffe mig retfærdighed."

"Hvad kalder De at skaffe Dem selv retfærdighed?" spurgte Anna af Østrig med en vis skræk.

"Jeg vil have, at hr. de Buckingham skal forlade Madame og Frankrig. Jeg vil lade ham underrette om min vilje, og hvis hr. de Buckingham ikke af sig selv fjerner sig fra mit hus, vil jeg forbyde ham at betræde det."

"Det er en sag, som vi må overveje nøje," sagde Anna af Østrig bevæget.

"Men Madame," udbrød Philippe og slog hænderne sammen, "vær min moder og ikke dronningen, jeg taler jo til Dem som en søn; jeg skal ved en fire minutters samtale blive færdig med hr. de Buckingham."

"Men det er netop denne samtale, som jeg forbyder Dem, min herre," sagde dronningen, idet hun atter påtog sig hele sin myndighed, "det er upassende for Dem."

"Nuvel, lad gå da, så vil jeg ikke vise mig, men meddele Madame min vilje."

"O!" udbrød Anna, "tyrannisér aldrig en kvinde, min søn; behandl aldrig Deres kone på en alt for bydende måde. En overvunden hustru er ikke altid en overbevist hustru."

"Hvad skal jeg gøre?"

"Lad mig råde i den sag. De ønsker jo, at hertugen af Buckingham skal tage bort, ikke sandt, Philippe?"

"Så snart som muligt, Madame!"

"Nuvel, send hertugen til mig, min søn, vær venlig imod ham og sig intet til Deres gemalinde, til kongen eller til nogen som helst. Spørg kun mig til råds. Ak, jeg ved, hvad det vil sige, at familiefreden forstyrres af rådgivere."

"Jeg skal adlyde Dem, moder."

Philippe kyssede sin moders hånd og gik for at hente hr. de Buckingham.

Underrettet om dronningemoderens ønske indfandt lord Buckingham sig hos hende en halv time efter, at hertugen af Orleans var gået fra hende.

Da hans navn meldtes af dørvogteren, rejste dronningen, der havde siddet med albuen støttet mod bordet og hovedet skjult i sine hænder, sig og besvarede smilende hertugens graciøse og ærbødige hilsen.

I dette øjeblik, da hun ganske opfyldtes af erindringer om fortiden, var hun lige så smuk som i sine ungdomsdage, da hun modtog faderen til denne Buckingham, den ulykkelige, der havde levet for hende og var død med hendes navn på læberne.

Anna af Østrig kastede et ømt blik på Buckingham.

"Deres Majestæt har ønsket at tale med mig?" sagde hertugen ærbødigt.

"Ja, mylord," svarede dronningen på engelsk. "Vær så god at tage plads."

Denne opmærksomhed af Anna af Østrig rørte dybt den unge mand.

Han gættede straks, at dronningen havde noget at bede ham om.

"Min herre," sagde dronningen smilende, "hvad synes De om Frankrig?"

"Det er et smukt land, Madame."

"Man har fortalt mig, at De har smukke godser i Deres hjemstavn, mylord, at De bor i et prægtigt, gammelt palads?"

"Min faders palads," svarede Buckingham og slog øjnene ned.

"Der knytter sig dyrebare minder til det," bemærkede dronningen.

"Ja," svarede hertugen, "folk med hjerte lever lige så meget i fortiden eller fremtiden som i den nærværende tid."

"Følgelig," tilføjede dronningen, "vil De, mylord, der er en mand med hjerte, snart forlade Frankrig for at leve for Deres minder."

Buckingham så op og svarede:

"Det tror jeg ikke, Madame."

"Hvordan?"

"Jeg tror tvært imod, at jeg vil forlade England og tage bolig i Frankrig."

Turen var nu til Anna af Østrig at vise forbavselse.

"Hvordan," sagde hun, "De nyder altså ikke den nye konges nåde?"

"Tvært imod, Madame, Hans Majestæt beærer mig med en uindskrænket bevågenhed."

"Så må De have en hemmelig bevæggrund dertil."

"Nej," sagde Buckingham levende, "der findes intet hemmeligt ved den beslutning, jeg har taget. Jeg holder af at blive i Frankrig, jeg synes om et hof, der er dannet og glimrende. Jeg ynder med et ord, Madame, disse noget alvorlige adspredelser, der ikke findes i mit fødeland, men i Frankrig."

Anna trådte hen til den unge mand, lagde sin hånd på hans skulder og sagde:

"Tro mig, min herre, intet opvejer opholdet i ens fødeland. Jeg har ofte savnet Spanien. Jeg har levet længe, mylord, meget længe, men jeg tilstår Dem, at der ikke er gået et år, uden at jeg har savnet Spanien."

"Ikke et år, madame," sagde hertugen koldt, "ikke et af de år, hvori De var skønhedens dronning, hvad De forresten er endnu?"

"O, ingen smiger, hertug, jeg er gammel nok til at være Deres moder."

De sidste ord sagde hun med en betoning, der gik Buckingham til hjertet.

"Ja," vedblev hun, "jeg kunne være Deres moder, og derfor giver jeg Dem et godt råd."

"Det råd at vende tilbage til London!" udbrød han.

"Ja, mylord."

Hertugen slog hænderne sammen med en forskrækkelse, der ikke kunne undlade at gøre indtryk på dronningen, som ømme minder havde stemt blidt.

"De må," tilføjede hun.

"Hvordan!" udbrød han, "man siger mig for alvor, at jeg *må* rejse, at jeg må gå i landflygtighed."

"At De må gå i landflygtighed! siger De. O, mylord, man skulle tro, at Frankrig var Deres fædreland."

"Madame, de elskendes fødeland er det, hvor deres elskede opholder sig."

"Ikke et ord mere," sagde dronningen, "De glemmer, med hvem De taler."

Buckingham kastede sig på knæ.

"Madame, Madame, De er godheden og mildheden selv; De er ikke alene den første i dette land, men den første i hele verden på grund af Deres dyder; jeg har intet sagt, Madame. Har jeg sagt noget, hvorpå De kan give mig et så grusomt svar? Har jeg røbet mig, Madame?"

"De glemmer, at De har talt og tænkt i en kvindes nærværelse, og desuden –"

"Man har forrådt mig, angivet mig! O, Madame, hvis nogen skulle have været så dumdristig at se i mig, hvad jeg ikke selv vil se –"

"hvad ville De så gøre, hertug?"

"Der er hemmeligheder, som dræber den, der opdager dem."

"Den, der har opdaget Deres hemmelighed, er ikke dræbt endnu. Hvad mere er, De vil ikke dræbe ham. Han har hele retten på sin side, det er en ægtemand, en skinsyg, det er Frankrigs anden adelsmand, det er min søn, hertugen af Orleans."

Hertugen blegnede.

"Hvor De er grusom, Madame!" sagde han.

"Ak, Buckingham," sagde dronningen melankolsk, "De går til yderligheder, mens det ville være Dem så let at leve i fred med Dem selv. Jeg taler ikke for nogen anden, Villiers, jeg taler for mig selv. Rejs! Gør mig denne tjeneste, vis mig denne gunst. Lad mig også skylde dette til en af Deres navn."

"Det er altså for Dem selv, Madame?"

"For mig alene."

"Der er ingen, der vil gøre sig lystig over mig, ingen prins, der vil sige: jeg har villet det?"

"Hør mig, hertug!" og den gamle dronnings ansigt antog et højtideligt udtryk, "jeg sværger Dem, at ingen befaler her uden jeg; jeg sværger Dem til, at ikke alene vil ingen gøre sig lystig, men at ikke engang nogen vil glemme, hvad han skylder Deres rang. Stol på mig, hertug, ligesom jeg har stolet på Dem."

"De forklarer Dem ikke, Madame. Jeg er fortvivlet, tilintetgjort. Selv den blideste, fuldstændigste trøst vil forekomme mig utilstrækkelig."

"Min ven, har De kendt Deres moder?" spurgte dronningen med et venligt smil.

"Meget lidt, Madame, men jeg mindes, at denne ædle dame kyssede mig og græd, når jeg græd."

"Villiers!" mumlede dronningen og slog sin arm om den unge mands hals, "jeg er en moder for Dem, og tro mig, ingen skal nogen sinde få min søn til at græde."

"Tak, Madame, tak," sagde den unge mand, overvældet af sin indre bevægelse, "jeg føler, at der endnu er plads i mit hjerte til en ædlere følelse end kærligheden."

Dronningemoderen så på ham og trykkede hans hånd.

"Gå!" sagde hun.

"Hvornår skal jeg rejse? Befal!"

"Vælg en passende tid, mylord," svarede dronningen. "De rejser, men De skal ikke gøre det over hals og hoved. – I stedet for sådan at rejse i dag, som De formodentlig ønskede, eller i morgen, som man venter, så rejs i overmorgen aften, men gør blot Deres beslutning kendt allerede i dag."

"Og – jeg skal aldrig mere komme tilbage til Frankrig?"

Anna af Østrig betænkte sig et øjeblik.

"Kom om to år. Jeg ser på Deres smukke ansigt, at De tanker, der i dag gør Dem så bedrøvet, vil være borte inden seks måneder."

"Jeg tror, at De vil bedømme mig rigtigere, Madame," svarede den unge mand, "hvis De sagde, at tiden ikke har magt over os Buckingham'er."

"Stille, o, ti!" udbrød dronningen og kyssede hertugen på panden med en ømhed, som hun ikke formåede at beherske. "Gå! Gå! Gør mig ikke blød, glem ikke, jeg er dronning! De er kongen af Englands undersåt. Kong Charles venter Dem. Farvel, Villiers, *farewell!*"

"*For ever!*" svarede den unge mand og skyndte sig hulkende bort.

Anna lagde hånden på panden. Derpå så hun sig i spejlet og mumlede:

"Hvad man end siger, er kvinden altid ung. De tyve år findes altid i en eller anden krog af hjertet."

35. Hvori kongen ikke finder frøken de la Vallière rig eller smuk nok til vicomte de Bragelonne

Raoul og grev de la Fère indtraf i Paris den samme dags aften, som Buckingham havde haft den i forrige kapitel beskrevne samtale med dronningemoderen.

Straks efter ankomsten lod greven gennem Raoul kongen anmode om en audiens.

Kongen havde tilbragt en del af dagen med i selskab med Madame og hoffets damer at tage de Lyon-stoffer i øjesyn, som han havde foræret sin svigerinde. Der havde været taffel ved hoffet, og derefter blev der spillet.

Efter sædvane forlod kongen spillet klokken otte og begav sig til sit kabinet for at arbejde med hr. Colbert og hr. Fouquet.

Raoul befandt sig i forgemakket, da de to ministre gik bort, og kongen bemærkede ham gennem den åbne dør.

"Hvad vil hr. de Bragelonne?" spurgte han.

Den unge mand trådte nærmere.

"Sire," svarede han, "jeg anholder om en audiens for hr. grev de la Fère, der er kommet hertil fra Blois og meget ønsker at tale med Deres Majestæt."

"Jeg har en time til overs før spillet og aftensmaden," svarede kongen. "Er hr. de la Fère til stede?"

"Hr. greven er nedenfor og venter på Deres Majestæts ordre."

"Lad ham komme op."

Fem minutter efter trådte Athos ind til Louis den Fjortende.

Louis modtog ham særdeles nådigt.

"Greve," sagde han, "lad mig håbe, at De er kommet for at bede mig om noget."

"Det vil jeg ikke skjule for Deres Majestæt," sagde greven.

"Nå, lad høre," sagde kongen oprømt.

"Det er ikke for mig selv, sire."

"Så meget desto værre, men jeg vil gøre for Deres protege, greve, hvad De nægter mig at gøre for Dem."

"Deres Majestæt giver mig mod. – Jeg er kommet for at tale til Deres Majestæt for vicomte de Bragelonne. Han tænker på at gifte sig."

"Han er temmelig ung endnu, men lige meget. – Han er en udmærket mand, jeg skal opsøge ham en kone."

"Han har fundet hende, sire, og beder kun om Deres Majestæts samtykke."

"Ah! Talen er altså om at underskrive en ægteskabskontrakt? Hvad hedder bruden?"

"Det er," svarede Athos koldt, "frøken de la Baume le Blanc de la Vallière."

"Ah!" sagde kongen og tænkte sig om, "jeg kender det navn, en marquis de la Vallière."

"Ja, sire, det er hans datter."

"Han er nok død?"

"Ja, sire."

"Og enken har giftet sig igen med hr. de Saint-Remy, enkehertugindens hofmarskal?"

"Deres Majestæt er godt underrettet."

"Rigtigt, rigtigt! – Og datteren er blevet ansat som hofdame hos den unge Madame."

"Deres Majestæt kender hele den historie bedre end jeg."

Kongen betænkte sig atter. Efter fra siden at have betragtet Athos' temmelig sørgmodige ansigt, sagde han:

"Det forekommer mig, at den unge dame ikke er synderlig smuk, greve?"

"Hun har et godt, beskedent ydre, men er ikke meget smuk, sire."

"Hvad skønhed angår, er der altså ikke noget særdeles ved partiet. Lad os nu tale om pengespørgsmålet."

"Hendes medgift er i det højeste en femten til tyve tusinde livres, sire, men forelskede er uegennyttige. Jeg for mit vedkommende ser heller ikke for meget på penge."

"På overflod, mener De, men det mest nødvendige må man have. Med femten tusinde livres i medgift kan en kone ikke komme til hoffet. Vi vil forøge den, jeg ønsker at gøre noget for Bragelonne."

Athos bukkede.

Kongen bemærkede atter hans kulde.

"Lad os gå fra pengene og til hendes stand," vedblev Louis. "Datter af marquis de la Vallière, det er godt, men der den gode Saint-Remy, der kaster skygge over familien, og så vidt jeg ved, greve, er De meget stolt over Deres rang."

"Ja, sire – jeg er ikke stolt af andet end min hengivenhed for Deres Majestæt."

Kongen tav atter.

"Hør min herre," sagde han, "De har forbavset mig lige fra begyndelsen af vor samtale. De kommer for at bede mig om mit samtykke til et ægteskab, og De lader til at være bedrøvet over at skulle bede om det. Hvor ung jeg end er, tager jeg dog sjældent fejl. Jeg gentager det, det er ikke med et glad hjerte, at De fremkommer med denne anmodning."

"Nuvel, sire, De har ret."

"Så forstår jeg Dem ikke. Nægt Deres samtykke. De ligner ikke de føjelige fædre, der gør sig til slaver af deres børn."

"Sire, lige over for folk med hjerte har jeg ingen vilje. Raoul lider og sørger; han, der i almindelighed er så munter, er blevet mørk og forstemt. Jeg vil ikke berøve Deres Majestæt den nytte, som han kan gøre Dem."

"Jeg forstår Dem," sagde kongen, "jeg fatter Deres hjertes følelser."

"Så behøver jeg ikke at sige Deres Majestæt, at jeg kun har disse børns eller rettere sagt dette barns lykke for øje," svarede Athos.

"Og jeg ønsker ligesom De, at Bragelonne skal blive lykkelig."

"Jeg venter kun på Deres Majestæts underskrift. Raoul vil have den ære at præsentere sig for Dem og modtage Deres samtykke."

"De tager fejl, greve," sagde kongen bestemt, "jeg sagde i dette øjeblik, at jeg ønskede at se vicomten lykkelig, men derfor modsætter jeg mig dette parti."

"Men sire," udbrød Athos, "Deres Majestæt lovede mig –"

"Ikke det, greve. Jeg har ikke lovet Dem det, for det strider imod mine planer. Det er muligt, at jeg om kort tid får krig, og jeg behøver da adelsmænd om mig, der er frie. Jeg ville betænke

mig på at udsætte en gift mand, en familiefader, for de fjendtlige kugler. Jeg ville ligeledes betænke mig på for Bragelonnes skyld at udstyre en ukendt ung pige. Det ville vække skinsyge blandt min adel."

Athos bukkede tavs.

"Er det alt, hvad De havde at bede mig om?" tilføjede Louis.

"Alt, sire, og jeg tager nu afsked med Deres Majestæt. Skal jeg meddele Raoul vor samtale?"

"Skån Dem for den ubehagelighed. Sig vicomten, at jeg i morgen ved min *lever* vil tale med ham."

Athos forlod kabinettet og traf uden for den ventende Bragelonne.

"Nu, min herre," spurgte den unge mand.

"Kongen er nådig stemt mod os, Raoul, måske ikke på den måde, som De tror, men han er vor familie meget bevågen."

"De har en dårlig nyhed at fortælle mig, min herre," sagde den unge mand blegnende.

"Kongen vil i morgen tidlig sige Dem, at det ikke er nogen dårlig nyhed."

"Kongen har ikke underskrevet, vel, min herre?"

"Kongen vil opsætte Deres ægteskabskontrakt, Raoul, men han har ikke tid til det for øjeblikket."

Raoul blev betaget af en stor forbavselse.

"Hør, mens jeg er her," sagde Athos pludselig, "kunne jeg da ikke få hr. d'Artagnan at se?"

"Ønsker De, at jeg skal følge Dem til hans værelse?" spurgte Bragelonne.

"Javel."

"Så må vi gå op ad den anden trappe."

De slog nu ind på en anden vej, men da de var kommet op til den til det store galleri førende trappe, fik Raoul øje på en tjener i grev de Guiches livre, der, så snart han hørte hans stemme, skyndte sig hen til ham.

"Hvad er der?" spurgte Raoul.

"Denne billet, min herre. Da hr. greven hørte, at De var kommet tilbage, skrev han straks til Dem, og jeg har nu i en time søgt Dem alle vegne."

Raoul nærmede sig Athos for at åbne brevet.

"Tillader De, min herre?" sagde han.

"Vær så god."

"Kære Raoul," skrev de Guiche, *"jeg har en vigtig forretning, der ingen opsættelse tåler. Jeg ved, at De er kommet tilbage, skynd Dem til mig."*

Han var næppe færdig med at læse, førend en tjener i Buckinghams livre kom ud fra galleriet og, da han opdagede Raoul, ærbødigt nærmede sig ham.

"Fra mylord hertugen," sagde han.

"Ah!" udbrød Athos, "jeg ser, Raoul, at De allerede har så meget at bestille som en kommanderende general. Jeg forlader Dem og skal nok alene finde hr. d'Artagnan."

"Jeg beder Dem undskylde mig," sagde Raoul.

"Ja, ja, jeg undskylder Dem. Farvel, Raoul. De vil træffe mig i mit hjem til i morgen. I løbet af dagen rejser jeg muligvis til Blois, med mindre der skulle komme kontraordre –"

"Jeg skal gøre Dem min opvartning i morgen, min herre."

Athos gik.

Raoul åbnede Buckinghams brev.

"Hr. de Bragelonne," *skrev hertugen,* "af alle de franskmænd, jeg har set, er De den, jeg synes bedst om. Jeg vil snart trænge til Deres venskab. Jeg har fået et vist brev, skrevet på godt fransk. Jeg er englænder og er bange for ikke at forstå det rigtigt. Brevet er underskrevet med et godt navn, det er alt, hvad jeg ved. De vil nok være så god at se til mig, for jeg hører, at De er kommet tilbage fra Blois.

Deres hengivne

Villiers,
hertug af Buckingham."

"Jeg skal indfinde mig hos din herre," sagde Raoul til Guiches tjener, idet han affærdigede ham.

"Om en time skal jeg være hos hr. de Buckingham," tilføjede han til hertugens sendebud.

36. Stor ståhej for ingenting

Raoul traf de Guiche i samtale med de Wardes og Manicamp.

Siden eventyret ved leddet behandlede de Wardes Raoul som en fremmed.

Guiche førte Raoul ind i et sideværelse og bragte ham til sæde.

"Hvor du ser munter ud," sagde han til ham.

"Det er besynderligt," svarede Raoul, "for jeg er langt fra glad."

"Du har det ligesom jeg, Raoul, ikke sandt? Det går dårligt med kærligheden."

"Så meget des bedre, hvis det er tilfældet med dig, greve. Den værste nyhed, der mest kunne bedrøve mig, ville være en god nyhed."

"Så skal du ikke være bedrøvet, for jeg er ikke blot meget ulykkelig, men jeg ser endog lykkelige mennesker omkring mig."

"Det forstår jeg ikke," sagde Raoul, "forklar dig, min ven, forklar dig."

"Du vil snart forstå det. Jeg har forgæves kæmpet mod den følelse, som du har set fødes hos mig, vokse hos mig, bemægtige sig mig, jeg har meget nøje overvejet, hvor ulykkelig jeg gjorde mig selv, jeg står på randen af en afgrund, det ved jeg, men lige meget, jeg vil gå min gang."

"Tåbe, du kan ikke gøre et skridt mere, uden at det fører til din undergang eller din død."

"Lad der komme, hvad der vil."

"Guiche!"

"Jeg har nøje overvejet alt. Jeg er gået så vidt, at jeg ikke kan trække mig tilbage, jeg har lidt så meget, at døden vil forekomme mig at være en velgerning. Jeg er ikke længere forelsket til afsindighed, Raoul, men jeg er skinsyg til raseri."

Raoul slog hænderne sammen med en følelse, der lignede vrede.

"Vil du dræbe Monsieur?" råbte han.

"Ak nej! Jeg er ikke skinsyg på Monsieur, jeg er ikke skinsyg på ægtemanden, men på elskeren."

"På elskeren?"

"Har du, som var så klartseende i Havre, da ikke bemærket noget?"

"Du er altså skinsyg på hr. de Buckingham?"

"Ja, i den grad, at jeg er nær ved at miste livet over det."

"Igen."

"O, denne gang vil sagen være let at ordne mellem os, jeg har allerede gjort det første skridt ved at tilstille ham en billet."

"Det er dig, der har skrevet til ham?"

"Hvoraf ved du det?"

"Han har underrettet mig om det. Se her!"

Og han rakte Guiche det brev, han havde fået fra lorden.

Guiche læste det ivrigt.

"Det er skrevet af en tapper mand og især af en galant mand."

"Ja, hertugen er en galant mand. Jeg behøver ikke at spørge dig, om du har tilskrevet ham i lige så velvalgte udtryk."

"Jeg skal vise dig mit brev, når du vil opsøge ham fra mig af."

"Men det er næsten umuligt."

"Hvilket?"

"At jeg skal opsøge ham."

"Hvordan det?"

"Hertugen har ligesom du henvendt sig til mig."

"O, jeg forudsætter, at du giver mig fortrinnet. Hør, hvad jeg vil bede dig sige Hans Nåde. – Det er meget simpelt. – En af de første dage, i dag, i morgen, i overmorgen, hvilken dag det konvenerer ham, ønsker jeg at møde ham i Vincennes."

"Betænk dig vel."

"Jeg troede allerede at have sagt dig, at jeg har overvejet alt. Jeg beder dig derfor, opsøg hertugen, og hvis det er nødvendigt, at jeg beder ham modtage min udfordring, vil jeg bede ham om den."

"Det behøves ikke – hertugen har underrettet mig om, at han ønsker at tale med mig. Han deltager i kongens spilleparti. – Lad os begge to gå derhen. Jeg vil få ham ud af galleriet. Imidlertid holder du dig afsides. To ord vil være tilstrækkelige."

"Det er godt – jeg vil tage de Wardes og Manicamp med mig."

Guiches vogn, som ventede uden for porten, bragte dem til Palais-Royal.

Undervejs overvejede Raoul, hvordan han skulle bære sig ad.

Han vidste, at han havde indflydelse hos Buckingham og kendte sit herredømme over Guiche; og sagen forekom ham derfor ikke alt for fortvivlet.

Da de betrådte det blændende oplyste galleri, hvor hoffets smukkeste damer opholdt sig, kunne Raoul ikke lade være et øjeblik at glemme Guiche for at se på Louise, der, lig en fortryllet due, slugte med øjnene den kongelige cirkel, der strålede af guld og diamanter.

Mændene stod op, kun kongen sad.

Raoul fik øje på Buckingham.

Han befandt sig en halv snes skridt fra Monsieur i en gruppe franskmænd og englændere, der beundrede hans fornemme væsen og pragtfulde klædedragt.

Nogle af de gamle hofmænd mindedes at have set faderen, men sønnen faldt ikke igennem ved sammenligningen.

Buckingham talte med Fouquet, der underholdt ham ganske højt om Belle Isle.

"For øjeblikket kan jeg ikke tiltale ham," sagde Raoul.

"Så vent, til det belejlige øjeblik kommer, men gør hurtigt ende på sagen."

"Ah! Der kommer vor redningsmand," sagde Raoul, som fik øje på d'Artagnan, der i sin nye musketerkaptajns uniform nylig var trådt ind i galleriet som en erobrer.

Han styrede kursen mod d'Artagnan.

"Hr. chevalier," sagde Raoul, "der er ingen anden end Dem, der kan gøre mig en tjeneste."

"Og den er, min kære vicomte?"

"At forstyrre hr. Buckingham, som jeg har et par ord at sige, i hans samtale. Da han taler med hr. Fouquet, indser De nok, at jeg ikke tør blande mig i samtalen."

"Og du tror, at jeg har større rettigheder end du?"

"De er en langt betydeligere mand."

"Ah! det er sandt, jeg er kaptajn over musketererne? det er så længe siden, jeg fik løfte om denne grad, og så kort siden, jeg fik den, at jeg altid glemmer min værdighed."

"De vil gøre mig den tjeneste, ikke sandt?"

"Javel, Raoul."

Guiche tabte ikke Raoul af syne; Raoul gav ham tegn om, at alt var i orden.

D'Artagnan styrede lige mod gruppen og hilste høfligt på hr. Fouquet og de andre.

"God dag, hr. d'Artagnan, vi talte om Belle Isle en Mer," sagde Fouquet med en fuldendt verdensmands tone. "Kender De Belle Isle, chevalier?"

"Jeg har været der en eneste gang, min herre," svarede d'Artagnan.

Imidlertid gjorde Raoul tegn til Buckingham.

"Hr. overintendant," sagde denne, "jeg lader Dem alene med kaptajnen, der forstår sig bedre end jeg på bastioner, eskarper og kontreskarper. Jeg ser en af mine venner gøre tegn til mig. De forstår –"

Buckingham forlod med disse ord gruppen og skred hen imod Raoul. Denne gik ham i møde. Guiche blev på sin plads.

De havde manøvreret så snildt, at de mødtes i det tomme rum mellem spillepartiet og galleriet, hvor nogle alvorlige adelsmænd spadserede frem og tilbage.

Men i samme øjeblik, som de to linjer skulle forenes, blev de brudt af en tredje.

Det var Monsieur, der nærmede sig Buckingham.

Monsieur var lutter smil og venlighed.

"Ih, min Gud," sagde han med en forekommende venlighed, "hvad er det, man fortæller mig, min kære hertug?"

Buckingham vendte sig om, han havde ikke set Monsieur komme.

Han fo'r uvilkårligt sammen, da han hørte hans stemme og blegnede let.

"Hvad har man fortalt Deres Højhed, der synes at forbavse Dem så meget?"

"Noget, der bringer mig i fortvivlelse, min herre," fortsatte prinsen, "der vil udbrede sorg blandt hoffet."

"Ah! Deres Højhed er alt for god," svarede Buckingham, "for jeg mærker, at De taler om min afrejse."

Guiche hørte disse ord fra det sted, hvor han stod, og skælvede.

"Hans afrejse?" mumlede han. "Hvad er det dog, han siger?"

Philippe blev ved med samme nådige smil:

"Jeg forstår det meget godt, at kongen af Storbritannien kalder Dem tilbage, min herre. Det er bekendt, at Hans Majestæt Charles den Anden, der forstår sig på adelsmænd, ikke kan undvære Dem, men vi kan ikke miste Dem uden sorg. Hvis De tror, at mit ønske har nogen vægt hos kongen, skal jeg med fornøjelse bede Hans Majestæt Charles den Anden at lade Dem blive hos os endnu i nogen tid."

"Så megen godhed overvælder mig, Deres Højhed," svarede Buckingham, "men jeg har fået aldeles bestemte ordrer. Mit ophold i Frankrig var begrænset, og jeg har forlænget det med fare for at mishage min nådige suveræn. Først i dag mindes jeg, at jeg skulle være rejst for fire dage siden."

"Hvornår rejser De da?"

"I morgen, Deres Højhed. – Mine befordringer har allerede været rede i tre dage."

Hertugen af Orleans gjorde en bevægelse med hovedet, der betød: "Siden det er en bestemmelse, hertug, er der ikke noget at sige til det."

Monsieur gik den samme vej tilbage, hvorfra han var kommet.

I det samme nærmede Guiche sig fra den modsatte side; han rakte begge sine hænder ud mod hertugen og trak ham om bag en søjle.

"O, hertug, hertug!" udbrød Guiche, "tilgiv mig, hvad jeg har skrevet til Dem, jeg var gal! Giv mig mit brev tilbage."

"Det er sandt," svarede den unge hertug med et melankolsk smil, "De kan ikke længere være vred på mig."

"O, hertug, hertug, undskyld mig! – Mit venskab, mit evige venskab –"

Raoul, der indså, at hans nærværelse ikke længere behøvedes, trak sig nogle skridt tilbage.

Herved kom han i nærheden af de Wardes.

De Wardes talte med chevalier de Lorraine om Buckinghams afrejse.

"Et fornuftigt tilbagetog," bemærkede de Wardes.

"Hvorfor det?"

"Fordi det sparer den kære hertug for et kårdestød."

Og de gav sig til at le.

Raoul vendte sig forbitret om.

"Min herre," sagde han til de Wardes, "De vil altså ikke vænne Dem af med at bagtale de fraværende; i går var det d'Artagnan, i dag er det hr. de Buckingham."

"De ved meget godt, min herre," svarede de Wardes, "at jeg også undertiden fornærmer de nærværende."

De Wardes og Raoul berørte næsten hinanden.

På en gang hørte de en høflig stemme sige bag ved dem:

"Jeg tror, man nævnte mit navn."

De vendte sig om, det var d'Artagnan, der med et smil lagde hånden på de Wardes skulder.

Raoul gik et skridt til siden for at gøre plads for musketeren.

De Wardes fo'r sammen, blegnede, men rørte sig ikke af pletten.

Stadig smilende indtog d'Artagnan Raouls plads.

"Tak, min kære Raoul," sagde han. "Jeg har noget at tale med Dem om, hr. de Wardes. Du behøver ikke at gå, Raoul, alle mennesker må gerne høre, hvad jeg har at sige hr. de Wardes."

Hans smil forsvandt, og hans blik blev koldt og skarpt som en stålklinge.

"Jeg er til Deres tjeneste, min herre," sagde de Wardes.

"Jeg har længe søgt en lejlighed til at få Dem i tale, min herre," sagde d'Artagnan, "men først i dag har jeg fundet den. Stedet er rigtig nok dårligt valgt, det tilstår jeg, men hvis De vil gøre Dem den ulejlighed at begive Dem til mine værelser, så ligger de for enden af den trappe, der løber ud til galleriet."

"Jeg følger Dem, min herre," sagde de Wardes.

"Er De alene her, min herre?" spurgte d'Artagnan.

"Nej, d'herrer Manicamp og de Guiche, to af mine venner, er med mig."

"Godt," sagde d'Artagnan, "men to er for få. De vil nok kunne finde nogle flere, ikke sandt?"

"Ganske vist," svarede den unge mand, der ikke vidste, hvor d'Artagnan ville hen. "Så mange, som De vil have."

"Godt, så farvel så længe."

Og dermed tog han vejen til sine værelser.

D'Artagnans værelse var ikke tomt. Grev de la Fère sad i en vinduesfordybning og ventede på hans tilbagekomst.

"Nå?" sagde han, da d'Artagnan trådte ind.

"Hr. de Wardes," svarede denne, "er så god at ville beære mig med en lille visit i overværelse af nogle af hans og vore venner."

Umiddelbart efter musketeren kom virkelig de Wardes og Manicamp.

Guiche og Buckingham fulgte dem, temmelig overraskede og ude at ane, hvad man ville dem.

Raoul kom med to-tre adelsmænd. Han lod sit blik svæve om i værelset, og da han fik øje på greven, tog han plads ved hans side.

D'Artagnan modtog sine gæster med al den forekommenhed, der var ham ejendommelig.

Da han havde bedt hver enkelt om undskyldning for den ulejlighed, han gjorde dem, vendte han sig til de Wardes, der trods sit herredømme over sig selv ikke kunne skjule en overraskelse, blandet med uro.

"Min herre," sagde d'Artagnan, "nu, da vi er uden for kongens palæ og kan tale højt uden at overtræde anstandens love, vil jeg underrette Dem om, hvorfor jeg har taget mig den frihed at anmode Dem om at komme til mig og på samme tid stævne de andre herrer her til. – Af min ven, hr. grev de la Fère, har jeg hørt de fornærmelige rygter, som De udspreder om mig. De har sagt, at De anså mig for Deres dødelige fjende, fordi jeg efter Deres sigende havde været Deres faders."

"Det er sandt, min herre, det har jeg sagt," svarede de Wardes, hvis bleghed afløstes af en svag rødme.

"De anklager mig altså for en forbrydelse, en forseelse eller en nedrighed. Jeg beder Dem formulere Deres beskyldning bestemt."

"I vidners nærværelse, min herre!"

"Ja for pokker!"

"Jeg skal altså tale?"

"Tal, min herre," sagde d'Artagnan bukkende, "vi hører Dem alle."

"Nuvel, min herre, talen er ikke om en uret mod mig, men om en mod min fader."

"Det har De allerede sagt."

"Ja, men der er visse omstændigheder, som man kun tøvende indlader sig på at omtale."

"Hvis det virkelig er tilfældet, min herre, beder jeg Dem overvinde Deres betænkeligheder."

"Selv om talen skulle være om en vanærende handling?"

"I ethvert tilfælde."

Vidnerne til dette optrin begyndte at betragte hinanden med en vis uro. Imidlertid beroligede det dem at se, at d'Artagnans ansigt ikke røbede den mindste bevægelse.

De Wardes tav.

"Tal, min herre," sagde musketeren. "De ser nok, at vi venter på Dem."

"Nuvel da, min fader elskede en kvinde, en ædel kvinde, der ligeledes elskede min fader."

D'Artagnan vekslede et blik med Athos.

De Wardes fortsatte:

"Hr. d'Artagnan opsnappede et brev, hvori et stævnemøde aftaltes, indfandt sig forklædt til det i stedet for den, der ventedes, og misbrugte mørket."

"Det er fuldkommen sandt," sagde d'Artagnan.

En svag mumlen hørtes blandt tilhørerne.

"Ja, jeg har begået denne slette handling. Men De kunne gerne have tilføjet, min herre, siden De er så upartisk, at på den tid, da den begivenhed tildrog sig, som De lægger mig til last, var jeg endnu ikke fyldt en og tyve år."

"Handlingen er ikke mindre skammelig for det," svarede de Wardes.

En ny mumlen hørtes, men af forbavselse og næsten af tvivl.

"Det var virkelig en skændig handling," sagde d'Artagnan, "og jeg har selv gjort mig de bitreste bebrejdelser for den. Alderen har gjort mig mere fornuftig og navnlig mere dydig, og jeg har ved mange års samvittighedsnag bødet for denne forseelse. Men jeg appellerer til Dem, mine herre; det passerede i 1626, og det var en tid – til held for Dem kender De den kun af traditionen – det var en tid, da kærligheden ikke var samvittighedsfuld. Vi var unge soldater, der aldrig bestilte andet end at slås og altid havde kården halvt ude af skeden. Krigen gjorde os hårde, og kardinalen var os stedse på nakken. Jeg har kort sagt fortrudt det, og hvad mere er, jeg fortryder det endnu."

"Ja, det fatter jeg meget godt, min herre, men De har ikke desto mindre været skyld i en kvindes ulykke. Hun, om hvem De taler, forlod for at skjule sin skam Frankrig, og man har aldrig fået at vide, hvad der er blevet af hende."

"O," udbrød grev de la Fère, idet han med et mørkt smil strakte armen ud mod de Wardes, "jo, min herre, man har set hende, og der er endda nogle personer til stede her, som har hørt tale om hende, og som vil kunne kende hende af den beskrivelse, jeg vil give af hende. Det var en kvinde på fem og tyve år, slank, bleg og blond, og som havde været gift i England."

"Gift!" udbrød de Wardes.

"Ah! De vidste ikke, at hun var gift? Som De ser, er vi bedre underrettet end De, hr. de Wardes. Ved De, at man sædvanligvis kaldte hende Mylady uden at føje noget navn til denne betegnelse?"

"Ja, min herre, det ved jeg."

"Min Gud!" mumlede Buckingham.

"Nuvel, dette fruentimmer, der var kommet fra England, vendte tilbage til England efter tre gange at have stræbt hr. d'Artagnan efter livet. Det var ikke mere end rimeligt, ikke sandt? Jeg indrømmer det, for hr. d'Artagnan havde fornærmet hende. Men hvad der ikke er rimeligt, er, at dette fruentimmer i England ved sine forførelseskunster bedårede en ung mand, der stod i lord Winters tjeneste og hed Felton. De blegner, mylord Buckingham. Deres øjne røber vrede og sorg. Fuldend fortællingen, mylord, og sig hr. de Wardes, hvem det fruentimmer var, der stak kniven i hånden på Deres faders morder."

Et skrig undslap alle de tilstedeværende. Den unge hertug tørrede sveden af sin pande.

Der herskede en almindelig tavshed.

"Som De ser, hr. de Wardes," sagde d'Artagnan, på hvem Athos' ord havde gjort et så meget desto større indtryk, som hans egne erindringer atter vaktes derved, "som De ser, har min forbrydelse ikke været skyld i en sjæls fortabelse. Denne sjæl var fortabt i forvejen. Der står mig nu tilbage, hr. de Wardes, at bede Dem om tilgivelse for denne skammelige handling, ligesom jeg ganske sikkert ville have bedt Deres hr. fader om tilgivelse, hvis han havde levet endnu og hvis jeg havde truffet

ham efter min tilbagekomst til Frankrig efter Charles den Førstes død."

"Det er for meget, hr. d'Artagnan!" råbte flere stemmer heftigt.

"Nej, mine herrer," svarede kaptajnen. "Og nu, hr. de Wardes, håber jeg, at alt er forbi imellem os, og at De ikke mere vil tale ilde om mig."

De Wardes bukkede stammende.

"Jeg håber også," fortsatte d'Artagnan, idet han atter nærmede sig den unge mand, "at De vil opgive den slemme vane, De har, at tale ilde om andre, for en mand, der er så samvittighedsfuld og puritansk som De, der bebrejder en gammel soldat en ungdoms dårlighed efter 35 års forløb, påtager sig stiltiende den forpligtelse ikke at gøre noget, der strider mod æren og samvittigheden. Hør nu vel efter, hvad jeg har tilbage at sige, hr. de Wardes. Vogt Dem for, at en historie, hvori Deres navn figurerer, kommer mig for øren."

"Min herre," sagde de Wardes, "De behøver ikke at true mig."

"O, jeg er ikke færdig endnu, hr. De Wardes," fortsatte d'Artagnan, "De er fordømt til at høre mere af mig."

Kredsen nærmede sig atter nysgerrigt.

"De talte nylig i høje toner om en kvindes og Deres faders ære. Det glædede os at høre Dem tale således, for det er en behagelig tank, at den finfølelse og retskaffenhed, som det lader til, at vi ikke har haft, findes hos vore børn, det er kort sagt smukt at se en ung mand i den alder, hvor man i almindelighed går på rov efter fruentimmernes ære, det er smukt at se denne unge mand respektere og forsvare den."

De Wardes bed læberne sammen, øjensynlig meget urolig over, hvorledes denne tale ville ende, hvis begyndelse lovede så dårligt.

"Men hvordan går det da til," fortsatte d'Artagnan, "at De har tilladt Dem at sige til hr. vicomte de Bragelonne, at han ikke kendte sin moder?"

Raouls øjne skød lyn.

"Det forekommer mig, at man har lov til at sige, hvad man vil," svarede de Wardes, "når man tilbyder at forsvare sine ord ved alle de midler, der står til en galant mands rådighed."

"Ah! Min herre, sig mig en gang, hvilke de midler er, ved hjælp af hvilke en galant mand kan forsvare en ondskabsfuld ytring. – Ved sværdet. – Det er ikke alene ulogisk, men ureligiøst og uhæderligt at tale sådan. De sætter flere menneskers liv på spil, for ikke at tale om Deres eget. Desuden taber enhver mode sig, min herre, og den mode at duellere er gået af brug, for ikke at tale om Hans Majestæts edikter, der forbyder dueller. For at være konsekvent med Deres ridderlige ideer må De gøre hr. Raoul de Bragelonne Deres undskyldning. De må sige ham, at De beklager, at en letsindig ytring er undsluppet Dem – at hans slægts adel og renhed står skrevet ikke alene i hans hjerte, men også i enhver af hans livs handlinger. Det vil De gøre, hr. de Wardes, ligesom jeg, den gamle kaptajn, nylig bad Dem, grønskollingen, om forladelse."

"Og hvis jeg ikke gør det?" spurgte de Wardes.

"Nu, så vil der ..."

"Hvad vil da ske?"

"Der vil ske det, at jeg begiver mig til kongen, som jeg står mig ret godt med, og som jeg har været så lykkelig at gøre nogle

tjenester på en tid, da De endnu ikke var født, der på min anmodning nylig har sendt mig en ordre *in blanco* til hr. Baisemeaux de Montlezun, guvernør i Bastillen. Jeg vil sige til kongen: Sire, der er et menneske, der på en infam måde har fornærmet hr. de Bragelonne i hans moders person. Jeg har skrevet dette menneskes navn på det *lettre de cachet*, som Deres Majestæt har været så god at give mig, så at hr. de Wardes altså er kommet i Bastillen på tre år."

Med disse ord trak d'Artagnan den af kongen underskrevne ordre op af lommen og rakte de Wardes den.

Men da han så, at den unge mand ikke var rigtig overbevist og tog det hele for en tom trussel, trak han på skuldrene og skred roligt hen til et bord, på hvilket fandtes et skrivetøj og en pen.

De Wardes så nu, at truslen var så alvorligt ment som vel muligt, og da Bastillen på den tid var noget meget frygteligt, gjorde han et skridt hen imod Raoul og sagde med en næsten uhørlig stemme:

"Min herre, jeg gør Dem den undskyldning, som hr. d'Artagnan nylig har dikteret mig og som jeg er tvunget til at give Dem."

"Et øjeblik, min herre, et øjeblik," sagde musketeren med den største rolighed, "De bruger gale udtryk. Jeg sagde ikke: *Og som jeg er tvunget til at gøre Dem,* men: *Og som min samvittighed tilsiger mig at gøre Dem.* Disse ord er meget bedre end de andre, tro De mig, så meget bedre, som De vil være et sandere udtryk for Deres følelser."

"Jeg underskriver," sagde de Wardes, "men De må sandelig tilstå, mine herrer, at et kårdestød gennem kroppen, som man

gav hinanden det i gamle dage, var langt at foretrække for et sådant tyranni."

"Nej, min herre," svarede Buckingham, "for når De får kårdestødet, viser det ikke, om De har haft ret eller uret – det viser blot, om De er mere eller mindre øvet i våbenbrug."

"Min herre!" råbte de Wardes.

"De vil sige en dumhed," afbrød d'Artagnan ham, "og jeg gør Dem en tjeneste ved at afbryde dem."

"Er det det hele, min herre?"

"Det hele," svarede d'Artagnan, "disse herrer og jeg er tilfreds med Dem."

"Tro mig, min herre," sagde de Wardes, "Deres forsoningsbestræbelser har intet held med sig."

"Og hvorfor det?"

"Fordi jeg tør vædde på, at hr. de Bragelonne og jeg vil skilles mere fjendtligt stemte mod hinanden end nogen sinde."

"Hvad mig angår, tager De fejl, min herre," svarede Raoul, "der er ikke et gran nag mod Dem i mit hjerte."

Dette sidste stød overvældede de Wardes. Han kastede forvildede blikke omkring sig.

D'Artagnan bukkede høfligt for adelsmændene, der havde vist ham den tjeneste at overvære forklaringen, og de gav ham alle hånden, idet de gik bort.

Men ikke én rakte de Wardes hånden.

37. Baisemeaux de Montlezun

Efter at have givet de Wardes denne temmelig drøje lektion, gik Athos og d'Artagnan sammen ned ad trappen, der førte til Palais-Royals gård.

"Jeg vender tilbage til Blois, kære d'Artagnan," sagde Athos. "De må sige mig farvel i aften, for jeg rejser i morgen ved daggry."

"De kan ikke gå alene hjem. hvorfor har De ikke taget Grimaud med Dem?"

"Grimaud sover, min ven; han går tidligt til sengs. Min stakkels gamle tjener bliver let træt. Han er fulgt med mig fra Blois, men jeg tvang ham til at blive hjemme, for han uden at skulle hvile sig atter skulle tilbagelægge de fyrre mil til Blois, ville det koste ham livet. Men dertil holder jeg alt for meget af min Grimaud."

"Jeg vil give Dem en musketer med. Halløj der!"

Og d'Artagnan hældede sig ud over rækværket.

"En frivillig til at ledsage hr. grev de la Fère," råbte d'Artagnan.

"Jeg takker Dem for Deres velvilje, mine herrer," sagde Athos, "men jeg vil ikke forstyrre adelsmænd for min egen skyld."

"Jeg skulle med fornøjelse følge herren hjem," sagde en stemme, "hvis jeg ikke havde noget at tale om med hr. d'Artagnan."

"Jeg tror, Gud forlade mig, at det er Baisemeaux' stemme. O, jeg ulykkelige!" udbrød d'Artagnan. "Det er sandt, De er blevet

underrettet om, at De ville få en arrestant, men hvorfor er De kommet selv i stedet for at sende en betjent?"

"Jeg er kommet, fordi jeg havde noget at tale med Dem om."

"Og De har ikke ladet mig vide, at De var her?"

"Jeg ventede," sagde hr. Baisemeaux frygtsomt.

"Nu går jeg, kære d'Artagnan. Farvel!" sagde Athos til sin ven.

"Ikke før jeg har forestillet Dem hr. Baisemeaux de Montlezun, guvernør i Bastillen."

Baisemeaux bukkede, Athos ligeledes.

"Men De må jo kende hinanden," vedblev d'Artagnan.

"Jeg mindes dunkelt herren," sagde Athos.

"De husker nok, min kære ven, Baisemeaux af kongens garde, som vi dengang under kardinalen havde så mange gode partier med."

"Meget godt," sagde Athos, idet han tog afsked.

"Lad os nu tale sammen, min kære Baisemeaux," sagde d'Artagnan.

"Som De behager."

"For det første, hvad arrestationen angår, da bliver der ikke noget af den. Kongen har opgivet at lade den omspurgte person arrestere."

"Så meget desto værre," sagde Baisemeaux sukkende.

"Hvordan! Så meget desto værre," udbrød d'Artagnan leende.

"Naturligvis," svarede Bastillens guvernør, "mine fanger er jo mine indtægter."

Og Baisemeaux sukkede atter.

"Men De ser Dem jo om til højre og venstre, som om De var bange for at blive arresteret, De, der bevogter arrestanter."

"Jeg ser blot efter, om ingen hører os, det ville være sikrere at tale sammen på et afsides sted, hvis De ikke har noget imod det."

"Nå, ud med sproget, snak nu fra leveren, Baisemeaux, hvad har De at fortælle mig?"

"Ak, hr. d'Artagnan, jeg er i en skrækkelig forlegenhed. Som De ved, har jeg de herrer Tremblay og Louvière at takke for min guvernørbestalling. Men kongen, eller rettere sagt hr. Mazarin, tillod de to skælme at stille ublu betingelser for at trække sig tilbage."

"Og disse betingelser var?"

"De vil gyse, når De hører det ... tre års indtægter i lidkøb."

"Det er jo ublu."

"Det er ikke alt."

"Nå, lad høre da."

"Når jeg undlader at opfylde en af betingelserne, træder herrerne tilbage i deres embeder. Man har ladet kongen underskrive det."

"Det er jo forfærdeligt, utroligt! Men sig mig, kære ven, hvorfor fanden tilstod hr. de Mazarin Dem denne formentlige gunst. Det havde været simplere at afslå Dem den."

"Javel, men han blev tvunget til det af min beskytter."

"Deres beskytter! Hvem er det?"

"Ih, en af Deres venner, hr. d'Herblay."

"Hr. d'Herblay! Aramis!"

"Aramis, netop, han har været meget forekommende imod mig."

"Han har altså taget Dem under sine vinger?"

"Hør blot! Jeg havde i sinde at forlade kardinalens tjeneste. Hr. d'Herblay talte for mig til Louvière og Tremblay. De gjorde indvendinger. Jeg havde lyst til posten, for jeg ved, hvad den kan kaste af sig. Jeg betroede mig til hr. d'Herblay angående min fattigdom, og han tilbød at gå i kaution for mig."

"Hvad! Aramis? De forbavser mig. Aramis gik i kaution for Dem?"

"Ja, og hvert år, den 31. maj, er hr. d'Herblay selv kommet til Bastillen med de fem tusinde pistoler, som mine kreditorer skulle have. Men i dag skriver vi den 31. maj og han er ikke kommet, og i morgen middag er pengene forfaldne til udbetaling. Hvis jeg ikke har betalt, inden den dag i morgen er forbi, kan de herrer efter kontraktens bestemmelse lade købet gå tilbage. Jeg er da plyndret og har arbejdet tre år for intet, min kære hr. d'Artagnan, for aldeles intet."

"Det er en mærkelig historie," mumlede d'Artagnan.

"Jeg er nu kommet til Dem, hr. d'Artagnan, for De alene kan hjælpe mig ud af forlegenheden."

"Hvordan det?"

"De kender jo abbed d'Herblay?"

"Om jeg gør."

"Vil De ikke give mig adressen på hans sogn, for i Noisy-le-Sec, hvor jeg søgte ham, er han ikke mere."

"For pokker, han er biskop i Vannes."

"I Vannes, i Bretagne?"

"Ja."

Den lille mand rev sig i håret.

"Ak," udbrød han, "hvordan skal jeg kunne komme herfra til Vannes til i morgen middag? ... Jeg er fortabt."

"Deres fortvivlelse gør mig ondt. Men hør, Baisemeaux, vil De give mig Deres æresord på at tie med, hvad jeg vil sige Dem?"

"Ja, kaptajn."

"Nuvel, De ønsker at få fat i Aramis?"

"For enhver pris."

"Nu, så opsøg hr. Fouquet."

"Hvilken forbindelse ..."

"Nar ... hvor ligger Vannes?"

"For pokker ..."

"Vannes ligger i dioceset Belle Isle, eller Belle Isle i dioceset Vannes. Belle Isle tilhører hr. Fouquet, og han har udnævnt hr. d'Herblay til biskop i dette stift."

"De tager bindet fra mine øjne og giver mig livet igen."

"Nå, det er jo godt. Gå altså til hr. Fouquet i morgen tidlig og sig ganske ligefrem til ham, at De ønsker at tale med hr. d'Herblay."

"Det skal jeg, tak!"

"Det var en morsom historie," mumlede d'Artagnan, idet han, efter at have forladt Baisemeaux, atter gik langsomt op ad trappen. "Hvilken interesse kan Aramis have af at tage sig sådan af Baisemeaux? Nå, vi skal nok få det at vide en gang,"

38. Kongens spilleparti

Fouquet deltog, som d'Artagnan havde bemærket, i kongens parti.

Det syntes, som om Buckinghams afrejse havde gydt balsam i alle de dagen i forvejen fortvivlede hjerter.

Monsieur strålede af glæde og gjorde tusinde venlige tegn til sin moder.

Grev de Guiche kunne ikke skille sig fra Buckingham og talte med ham om rejsen.

Buckingham hørte tankefuld og forekommende på greven og lånte fra tid til anden Madame et ømt, bebrejdende blik.

Prinsessen delte sine tanker mellem kongen, der spillede med hende, Monsieur, som drillede hende i anledning af hendes store gevinst, og Guiche, der lagde den største glæde for dagen. Hvad Buckingham angår, da tænkte hun ikke meget på ham. Han var kun en erindring for hende.

Denne forandring undgik ikke hertugens opmærksomhed. Hans hjerte følte sig dødelig såret af det.

Han forbandede den dag, da denne lidenskab havde bemægtiget sig hans hjerte.

De blikke, han sendte Madame, blev lidt efter lidt koldere.

Guiche betragtede hende som en guddom, hofmændene som en stjerne, hvis lys ville blive brændpunktet for al magt og nåde.

Anna af Østrig, der var en fin iagttagerske som en hver kvinde og herskesyg som en hver dronning, følte Madames magt, og bøjede sig øjeblikkelig for den.

Dette bestemte den unge dronning til at hæve partiet og begive sig til sine værelser.

Kongen lagde næppe mærke til hendes bortgang trods de forstilte symptomer på ildebefindende, der ledsagede den.

Uden at værdige sin broder Monsieur et blik gav han Madame armen og fulgte hende lige til hendes værelser.

Man bemærkede, at Hans Majestæt, da han kom til døren, sukkede umådelig dybt.

Frøken de Montalais undlod ikke at fortælle det til sine veninder.

Kongen vendte tilbage til spillesalen, han ville tale til forskellige personer, men man mærkede nok, at han var temmelig distræt.

Kongen blev først atter opmærksom, da Colbert nærmede sig ham og hviskede noget til ham.

Louis så sig øjeblikkelig omkring og sagde:

"Er hr. Fouquet her ikke længere?"

"Jo, sire, her er jeg," svarede overintendanten, som talte med Buckingham.

Og han trådte nærmere.

Kongen gik ham i møde.

"Om forladelse, hr. overintendant, jeg forstyrrer Deres samtale," sagde Louis.

"Jeg er altid til kongens tjeneste," svarede Fouquet.

"Sagen er den, min herre, at jeg vil give en fest i Fontainebleau. Fjorten dages åbent taffel. Jeg trænger til –"

Han skottede til Colbert.

Fouquet forandrede ikke en mine.

"Til –" spurgte han.

"Fire millioner," svarede kongen.
"Fire millioner," gentog Fouquet med et dybt buk.
"Ja, min herre," sagde kongen.
"Hvornår, sire?"
"Å, giv Dem kun tid. – Nej – snarest muligt."
"Der må tid til."
"Tid!" råbte Colbert triumferende.
"Tid til at tælle dalerne," sagde overintendanten med en majestætisk foragt. "Man kan ikke tælle mere end en million om dagen."
"Altså fire dage," bemærkede Colbert.
"O," sagde Fouquet, idet han henvendte sig til kongen, "mine folk vil gøre vidundere for at tjene Deres Majestæt. Summen skal være parat om tre dage."
Colbert blegnede.
Louis så forbavset på ham.
Fouquet trak sig tilbage, smilende til sine talrige venner, hvis blikke røbede et sandt venskab, en interesse, der grænsede til medlidenhed.
Han begav sig lige til Aramis.
Døren blev revet heftigt op, og overintendanten trådte ind, bleg og med et forstyrret ansigt.
Aramis stod op.
"God aften, min kære vært," sagde han.
Hans skarpe blik gættede straks grunden til Fouquets forstemthed.
"Muntert spil hos kongen?" spurgte Aramis for at indlede en samtale.

Fouquet satte sig og viste med en gestus den tjener bort, der var fulgt med ham.

"Meget muntert."

Aramis havde fulgt ham med øjnene og så, at han med en feberagtig utålmodighed strakte sig på sofaen.

"De har vel tabt som altid," sagde Aramis med pennen i hånden.

"Mere end sædvanlig," svarede Fouquet.

"Fouquet er en dårlig spiller."

"Spil og spil er to ting, hr. d'Herblay."

"Hvor meget har Deres Nåde da tabt?" spurgte Aramis med en vis uro.

Fouquet tav et øjeblik for at give sin stemme fasthed og sagde derpå tilsyneladende rolig:

"Aftenen koster mig fire millioner."

Aramis, der ikke havde ventet at høre et så stort tal, tabte pennen.

"Fire millioner!" udbrød han. "De har bortspillet fire millioner! Det er umuligt!"

"Hr. Colbert holdt mine kort," svarede overintendanten med et mørkt smil.

"Ah! Nu forstår jeg Deres Nåde. Altså et nyt angreb på kassen."

"Ja, min ven. Hvad mener De om det?"

"For pokker! Jeg mener, at man vil ødelægge Dem, det er jo klart nok."

"Det er altså endnu Deres mening?"

"Ja. Men forresten er det jo ikke noget, der kan forundre Dem, eftersom det ikke er andet, end hvad vi har forudset. Har

De lovet pengene?"

"Hvad andet skulle jeg vel gøre?"

"Det er sandt."

"Den dag, jeg nægter penge, vil Colbert straks finde dem, hvor, ved jeg ikke, men han vil finde dem, og jeg være om en hals."

"Unægtelig. Tillad mig nu at sige Dem, at jeg for mit eget personlige vedkommende meget beklager, at De er så dårligt forsynet med penge."

"Hvorfor det?"

"Fordi jeg netop ville bede Dem om nogle."

"Til Dem selv?"

"Til mig eller mine, til mine eller vore."

"Hvor stor er summen?"

"Halvtreds tusinde livres."

"Bagatel."

"Virkelig?"

"Ja, man har altid halvtreds tusinde livres. Hvorfor lader den slyngel, som man kalder Colbert, sig ikke nøjes med lige så lidt som De, så ville jeg ikke være i så stor forlegenhed. Hvornår skal De have denne sum?"

"I morgen tidlig."

"Godt, og –"

"Ah! det er sandt, De mener, hvad det skal bruges til."

"Nej, chevalier, nej, jeg bryder mig ikke om at vide, hvad det skal bruges til."

"Det er i morgen den første juni."

"Og hvad så?"

"En af vore gældsforskrivninger er forfalden."

"Vi har altså gældsforskrivninger?"

"Javist, vi betaler i morgen vort tredje og sidste afdrag."

"Hvilket afdrag!"

"På Baisemeaux' hundrede og halvtreds tusinde livres."

"Guvernøren i Bastillen? De lader mig betale hundrede og halvtreds tusinde livres for det menneske. Men hvorfor?"

"Deres Nåde, der kan komme en tid, da en Bastille-guvernør er et meget godt bekendtskab."

"De skal have summen om en time."

"Godnat, Deres Nåde."

"De ønsker mig det umulige, d'Herblay."

"Får jeg mine halvtredsindstyve tusinde livres i aften?"

"Ja."

"Nu, så kan De sove ganske roligt, det forsikrer jeg Dem. God nat, Deres Nåde!"

39. Hr. de Baisemeaux' frokost

Da klokken slog syv på Saint Paul, red Aramis klædt som borger med en lille jagtkniv ved siden gennem Rue Petit Muse og standsede for enden af Rue des Tournelles udenfor Bastillens port.

Denne port bevogtedes af to skildvagter.

De gjorde ingen vanskeligheder ved at indlade Aramis, der begav sig indenfor med samt sin hest, og viste ham vej gennem en lang passage, som på begge sider begrænsedes af bygninger.

Vindebroen var trukket ned.

Skildvagten ved den ydre vagt standsede Aramis, og spurgte ham temmelig barsk, hvad der bragte ham dertil.

Aramis forklarede med sin sædvanlige høflighed, at årsagen til hans komme var, at han ønskede at tale med hr. Baisemeaux de Montlezun.

Den første skildvagt kaldte på en anden skildvagt, der var opstillet længere inde.

Denne stak hovedet ud af sit skilderhus og betragtede meget opmærksomt den fremmede.

Aramis gentog sit ønske.

"Det træffer sig netop meget heldigt, min herre. Hr. guvernøren lavede sig netop til at tage ud og De ser der hans vogn holde fuldt forspændt i guvernørgården. Han behøver altså ikke at ulejlige sig til Dem, men vil kunne se Dem, når han kører forbi."

Aramis nikkede samtykkende, han ville ikke give skildvagten for høje tanker om sig og ventede derfor tålmodig og tavs.

Ti minutter var ikke forløbet, førend guvernørens vogn satte sig i bevægelse og kørte hen for døren. Guvernøren kom ud og steg ind i vognen, der lavede sig til at køre bort.

I det øjeblik, vognen ville køre ind under porthvælvingen, trådte skildvagten frem og sagde et par ord til guvernøren.

Denne stak straks hovedet ud af vinduet og fik øje på Aramis, som holdt til hest på den yderste ende af vindebroen.

I det samme udstødte han et glædesskrig og steg eller snarere fo'r ud af vognen. Han ilede hen til Aramis, greb hans hænder og gjorde ham tusinde undskyldninger.

"Ak, Deres Nåde, hvor det glæder mig at se Deres Højærværdighed. Bring herrens hest i stalden!"

"Stille! Hvad tænker De på, min kære hr. de Baisemeaux! Hvad tror De, man ville tænke om at se en biskop i et sådant optog?"

"Ak, om forladelse, tilgiv mig, det tænkte jeg slet ikke på. – Bring herrens hest i stald!" skreg Baisemeaux.

"Nej, nej," sagde Aramis, "Gudsdød!"

"Hvorfor ikke?"

"Fordi der er fem tusinde pistoler i mantelsækken."

Guvernøren satte ved disse ord et så strålende ansigt op, at fangerne, hvis de havde set ham, gerne kunne have troet, at det var en prins af blodet, der var kommet.

"Ja, ja, De har ret, før hesten til guvernørboligen!"

En temmelig storartet vestibule og en lige trappe af hvide sten førte til Baisemeaux' værelser.

Denne gik gennem forværelset og spisestuen, hvor man traf forberedelser til frokosten, åbnede en lille hemmelig dør og lukkede sig inde med sin gæst i et stort kabinet, hvis vinduer vendte ud mod gården og stalden.

Baisemeaux bragte med en overordentlig omhyggelighed I prælaten til sæde.

Han lagde en pude under hans fødder og skød et bord hen til ham til at støtte armen på.

Derpå satte han egenhændigt på dette bord pengeposen, som en af hans soldater havde bragt op.

Da soldaten gik, lukkede Baisemeaux døren efter ham, trak et gardin for vinduet og betragtede Aramis for at se, om prælaten intet manglede.

"Nå, Deres Højærværdighed," sagde han uden at sætte sig, "De vedbliver altså at holde Deres ord som den trofasteste."

"I forretninger, min kære hr. de Baisemeaux, er nøjagtighed ikke en dyd, men en simpel pligt. Men det lader til i at være godt, at jeg lovede mig selv at besøge Dem rigtig tidligt i dag."

"Hvordan det?"

"Jo, De ville jo køre ud."

Baisemeaux rødmede.

"Så er jeg altså kommet til ulejlighed?"

Baisemeaux' forlegenhed blev nu ganske tydelig.

"Jeg generer Dem altså," fortsatte Aramis, og så vist på den gode guvernør. "Havde jeg vidst det, ville jeg ikke være kommet."

"O, Deres Højærværdighed, hvordan kan De tro, at De nogen sinde kunne genere mig?"

"Tilstå, at De ville ud for at opdrive penge."

"Nej," stammede Baisemeaux, "nej, jeg forsikrer Dem, jeg ville ..."

"Kører hr. guvernøren endnu til hr. Fouquet?" råbte en stemme nedefra.

Baisemeaux fløj som en rasende hen til vinduet og råbte fortvivlet:

"Nej, nej, hvem fanden har talt om hr. Fouquet? Er I fulde? Hvorfor forstyrrer man mig, når jeg har forretninger?"

"De ville altså til hr. Fouquet?" sagde Aramis og bed sig i læberne, "til abbeden eller overintendanten?"

Baisemeaux havde stor lyst til at lyve, men manglede mod til det.

"Til hr. overintendanten," sagde han.

"Der ser De jo, at De trængte til penge, eftersom De ville søge ham, der giver dem."

"Nej, Deres Højærværdighed."

"De har altså mistillid til mig?"

"Min kære herre, det var alene, fordi jeg ikke vidste, hvor De opholdt Dem. Jeg ville spørge hr. Fouquet om Deres adresse."

"Der er ikke noget ondt i det, min kære hr. Baisemeaux, kun kan jeg ikke begribe, hvorfor De ville forhøre Dem om min adresse hos hr. Fouquet."

"O," svarede Baisemeaux, "fordi hr. Fouquet ejer Belle Isle ..."

"Nu?"

"Belle Isle, der hører til bispedømmet Vannes, og da De er biskop i Vannes ..."

"Min kære hr. de Baisemeaux, når De vidste, at jeg var biskop i Vannes, behøvede De jo ikke at henvende Dem til hr. Fouquet angående min adresse."

"Hvis jeg har handlet urigtigt, min herre," svarede Baisemeaux, drevet til det yderste, "beder jeg Dem meget om forladelse."

"Hvor vil De hen? Hvori skulle De vel have handlet urigtigt?" spurgte Aramis roligt.

Men mens han smilte til guvernøren, spurgte han sig selv, hvordan Baisemeaux, der ikke kendte hans adresse, alligevel vidste, at Vannes var hans bispesæde.

"Jeg skal nok få lys i alt dette," sagde han til sig selv.

Derpå fortsatte han højt:

"Nå, min kære guvernør, skal vi så gøre vor regning op?"

"Jeg er til Deres Højærværdigheds tjeneste, men sig mig først ..."

"Hvilket?"

"Vil De som sædvanlig gøre mig den ære at spise frokost med mig?"

"Ja, meget gerne."

Baisemeaux slog tre gange på en gongong.

"Hvad betyder det?" spurgte Aramis.

"At jeg har en hos mig til frokost, og man har at indrette sig efter det."

"Nå, min kære Baisemeaux," fortsatte Aramis, "har De udbetalt Louvières og Tremblay de tre års indtægter?"

"O, min Gud, ja."

"På den måde skylder De Dem altså ikke mere end de halvtreds tusinde livres, som jeg bringer Dem?"

"Nej."

"De har altså ikke lagt noget op?"

"Ak, Deres Højærværdighed, når jeg giver dem halvtreds tusinde livres, sværger jeg Dem til, at jeg giver dem alt, hvad jeg har tjent. Det samme sagde jeg netop i går aftes til hr. d'Artagnan."

"Ah!" udbrød Aramis med funklende øjne, "ah! Så De talte i går med d'Artagnan? Hvordan har den kære ven det?"

"Fortræffeligt."

"Og hvad sagde De til ham, hr. de Baisemeaux?"

"Jeg fortalte ham," fortsatte guvernøren troskyldigt, "at jeg behandlede mine fanger alt for godt, og det er også sandt, jeg har lagt mærke til, at enkelte fanger, der havde fået Deres frihed, næsten straks har ladet sig indespærre igen. Af hvilken anden grund skulle det vel være end for mit køkkens skyld?"

Aramis smilede tvivlende.

"Jeg forsikrer Dem, at der er navne, der er blevet indførte tre gange i to år."

"Det må jeg se, førend jeg tror det."

"Jeg skal vise Dem det, skønt det er forbudt at lade fremmede se registrene."

"Jeg skal ikke nægte, at det ville være mig en stor fornøjelse."

"Nuvel, lad gå da!"

Med disse ord gik Baisemeaux hen til et skab og udtog et stort register.

Aramis fulgte ham opmærksomt med øjnene.

Baisemeaux kom tilbage, lagde registret på bordet, bladede et øjeblik i det og standsede ved bogstavet M.

"Se her for eksempel," sagde han.

"Hvilket?"

"Martinier, januar 1659. Martinier, juni 1660. – Martinier, marts 1661, pamfletter, mazarinader o. s. v. De indser nok, at det kun er et påskud. Man blev ikke kastet i Bastillen for mazarinader, men fyren havde selv angivet sig, for at man skulle sætte ham i Bastillen. Og i hvilken hensigt, min herre? For at komme tilbage og spise fra mit køkken."

Aramis læste videre i registret.

"Er denne Marchiali en italiener?" spurgte han og pegede med fingeren på det navn, der havde tildraget sig hans opmærksomhed.

"Tys!" sagde Baisemeaux.

"Hvorfor siger De tys?" spurgte Aramis, idet han uvilkårligt knugede sin hvide hånd.

"Jeg mente, jeg allerede havde talt med Dem om denne Marchiali."

"Nej, det er første gang, jeg hører hans navn nævne."

"Måske jeg har talt til Dem om ham uden at nævne ham."

"Er det en gammel synder?" spurgte Aramis med et forsøg på at smile.

"Nej, han er tvært imod ganske ung."

"Ah! Hans forbrydelse må da være meget stor."

"Utilgivelig!"

"Har han myrdet?"

"Ak nej! Det er ham, som ..."

Og Baisemeaux holdt sin mund tæt hen til Aramis' øre, idet han af sine hænder dannede et talerør.

"Det er ham, der tillader sig at ligne ..."

"Ah, javel," sagde Aramis. "Nu husker jeg det, De talte til mig derom forrige år, men den forbrydelse forekom mig så

ubetydelig."

"Ubetydelig!"

"Nå, jeg havde glemt det igen. Men hør, min kære vært," sagde Aramis og lukkede registret, "jeg tror, man kalder på os."

Baisemeaux tog registret og bragte det hurtigt tilbage til skabet, som han lukkede i, og hvis nøgle han gemte i sin lomme.

"Er det Deres Højhed belejligt at spise frokost nu?" spurgte han; "for De har ganske ret, man kalder os til bordet."

"Som De behager, min kære guvernør."

Og de gik ind i spisestuen.

Aramis var i almindelighed mådeholdende, men denne dag gjorde han Baisemeaux' frokost, der for resten var ypperlig, ære, hvor imod han kun drak lidt vin.

Baisemeaux var ganske overgiven af glæde. Udsigten til de fem tusinde pistoler, som han af og til skottede hen til, gjorde ham ganske ellevild.

Fra tid til anden så han kærligt på Aramis.

"Hør, min kære guvernør," sagde Aramis pludselig, "hvor sidder egentlig denne Marchiali fanget?"

"Han bor i anden etage af La Bertaudière."

"La Bertaudière er altså navnet på et af Bastillens tårne? Nu husker jeg, at jeg har hørt sige, at hvert tårn havde sit navn. Hvor er dette tårn?"

"Kom her hen," sagde Baisemeaux og gik hen til vinduet. "Det er det andet tårn herfra til venstre."

"Og hvor længe har han siddet der?"

"O, omtrent en syv eller otte år."

"Hvad for noget, omtrent! Husker De da ikke aldeles bestemt Deres datoer?"

"Det var ikke i min tid, kære hr. d'Herblay."

"Men jeg synes, at Louvière og Tremblay burde have instrueret Dem."

"O, min kære herre ... om forladelse, om forladelse, Deres Højærværdighed – men Bastillens hemmeligheder bliver ikke overleveret sammen med nøglerne."

"Hør," fortsatte Aramis, idet han holdt glasset op mod lyset, som om han på en gang ville nyde den kostelige drik med alle sine sanser, "denne lighed, som De taler om, ville en anden måske ikke lægge mærke til."

"Jo, enhver, der kender den person, som han ligner."

"Jeg er nær ved at tro, at det er en fejltagelse af Dem, min kære hr. de Baisemeaux."

"Nej, på min ære om det er."

"Hør," fortsatte Aramis, "jeg har set mange mennesker, der lignede ham, om hvem vi taler, men af ærbødighed talte man ikke om det."

"Ganske vist, men lighed og lighed er to ting, denne er så slående, at hvis De så den ..."

"Hvis jeg så den," sagde Aramis troskyldig, "men efter al sandsynlighed vil jeg ikke få den at se."

"Er De mand for at overbevise Dem med Deres egne øjne?" spurgte Baisemeaux ivrigt.

"Nej, for pokker, nej!"

"Det er, som jeg siger. Kom!"

"Hvad skal vi gøre?"

"Gøre en tur gennem Bastillen."

"Hvad for noget?"

"De skal selv se med Deres egne øjne."

"Og reglementet?"

"Å, bryd Dem aldrig om det. Det er min majors udgangsdag, løjtnanten runderer på bastionerne, vi er vore egne herrer. Ved De vel, at visse prinser af blodet har budt indtil halvtredsindstyve tusinde livres for at opnå den gunst, som jeg tilbyder Dem for intet?"

"Det må da altså være meget interessant."

"Forbuden frugt smager bedst, Deres Højærværdighed, hvilket De som en kirkens mand må vide."

"Så lad os da komme af sted."

"Vent lidt, til jeg har talt med slutteren."

Baisemeaux slog to slag, hvorpå en mand kom til syne.

"Jeg går til tårnene," råbte guvernøren, "men jeg vil ingen vagt have med."

Slutteren skred foran guvernøren, og Aramis på højre side af denne; nogle soldater, der drev om i gården, rettede sig, da guvernøren gik forbi dem.

Baisemeaux førte sin gæst op ad flere trapper til en slags esplanade, hvorfra man kom til vindebroen, hvor skildvagterne tog imod guvernøren.

"Min herre," sagde guvernøren, og vendte sig om til Aramis og talende så højt, at skildvagterne kunne høre et hvert af hans ord, "De har vel en god hukommelse?"

"Hvorfor?" spurgte Aramis.

"Med hensyn til Deres overslag og beregninger, for De ved nok, at det ikke er tilladt, ikke en gang arkitekterne, at træde ind til fangerne med papirer, pen eller blyant."

"Godt!" tænkte Aramis, "det lader til, at jeg er arkitekt."

Derpå svarede han højt:

"Vær De ganske rolig, hr. guvernør, for folk i vor stilling er øjemålet og hukommelsen tilstrækkelige."

Soldaterne antog Aramis for det, han syntes at være.

"Lad os først gå til La Bertaudière," sagde Baisemeaux, stadig højt nok til at høres af soldaterne.

Dermed gik de op ad trappen.

De skodder, jernstænger og låse, der fandtes blot i denne ene gård, ville have været tilstrækkelig til en hel bys sikkerhed.

40. Den anden fange i La Bertaudière

Hvad enten det nu var af træthed eller af sindsbevægelse, så mistede Aramis vejret i anden etage.

Han lænede sig op til muren.

"Vil De begynde med ham her?" spurgte Baisemeaux. "Vi kan gå fra den ene til den anden, og det forekommer mig at være ligegyldigt, om vi går fra anden til tredje etage eller fra tredje til anden. Der er desuden nogle reparationer at foretage i dette værelse," skyndte han sig at tilføje af hensyn til slutteren, der befandt sig i nærheden.

"Nej, nej!" udbrød Aramis levende, "højere op, højere op, hr. guvernør, om De behager. Øverst oppe haster det mest."

De blev ved at stige op.

"Bed slutteren om nøglerne," hviskede Aramis.

"Med fornøjelse."

Baisemeaux tog nøglerne og åbnede selv døren til det tredje kammer, hvor en ung mand ved navn Seldon var indespærret.

Nu trådte Baisemeaux ind, mens Aramis blev stående i døren.

Derfra så han et ungt menneske, et barn på atten år, der, da han hørte den usædvanlige støj, løftede hovedet i vejret, og, idet han fik øje på guvernøren, sprang ud af sengen og med foldede hænder råbte:

"Min moder, min moder!"

Der lå så megen smerte i det unge menneskes stemme, at Aramis uvilkårligt for sammen.

"Min kære gæst," sagde Baisemeaux til ham med et forsøg på at smile, "jeg bringer Dem på en gang adspredelse og en ekstraration. Adspredelsen for ånden og ekstrarationen for legemet."

"O, min herre, min herre!" udbrød det unge menneske, "lad mig være uden selskab et helt år, giv mig ikke andet end brød og vand i den tid, men sig mig, at jeg efter et års forløb skal slippe ud herfra og gense min moder."

"De ved nok, mit barn, at det ikke kommer an på mig," svarede Baisemeaux, "jeg kan kun forstørre Deres ration, give Dem et lille glas portvin og stikke en biskuit til Dem en gang imellem."

"O, min Gud, min Gud!" råbte det unge menneske, idet han faldt baglæns om og væltede sig på gulvet.

Aramis, der ikke længere formåede at udholde det, trak sig tilbage på gangen.

"Den ulykkelige!" mumlede han sagte.

"Ja, min herre, han er meget ulykkelig, men det er hans forældres skyld."

"Hvordan det?"

"Ih, hvorfor har de ladet ham lære latin ... ser De, min herre, alt for megen lærdom er ikke god ... jeg kan hverken læse eller skrive, men derfor er jeg heller ikke i fængsel."

Aramis betragtede denne mand, der kaldte det, at være fangevogter i Bastillen, ikke at være i fængsel.

Hvad Baisemeaux angår, da forlod han værelset ganske forstyrret, da han mærkede, at hverken hans råd eller hans

portvin gjorde nogen virkning.

"Døren, døren!" råbte slutteren, "De glemmer at lukke døren."

"Det er sandt," sagde Baisemeaux. "Her er nøglen."

"Hvis den anden fange også kalder på sin moder," sagde Aramis, "vil jeg hellere lade være at gå indenfor, jeg kan tage mine mål udvendig fra."

"O, vær ikke bange, hr. arkitekt," sagde slutteren, "denne her er så blid som et lam; hvis han skulle kalde på sin moder, måtte han tale, men han taler aldrig."

"Så lad os da gå ind," svarede Aramis.

"Er herren fængselsarkitekt?" spurgte slutteren.

"Ja."

"Og er ikke mere vant til den slags, det er forbavsende."

Aramis mærkede, at han måtte kalde hele sin sjælsstyrke til hjælp for ikke at vække mistanke.

Baisemeaux, der havde nøglen, åbnede den anden dør.

"Bliv udenfor," sagde han til slutteren, "og vent os nedenfor trappen."

Slutteren adlød og trak sig tilbage.

I værelset inden for sås en smuk ung mand af middelhøjde, med kort klippet hår og anlæg til skæg. Han sad på en skammel med albuen støttet til en lænestol.

Hans klæder, der lå på sengen, var af fint, sort fløjl og hans linned af det fineste battist, der kunne opdrives.

Da guvernøren trådte ind, drejede den unge mand hovedet med en skødesløs langsomhed, og da han så, at det var Baisemeaux, rejste han sig op og bukkede høfligt.

Men da hans blik faldt på Aramis, der havde holdt sig lidt tilbage, fo'r denne sammen, blegnede og tabte hatten, som han

holdt i hånden.

Baisemeaux, der var vant til at se sin fange, syntes imidlertid ikke at dele Aramis' følelser. Han sagde roligt til den unge mand:

"De ser godt ud og befinder Dem formodentlig vel?"

"Meget vel," svarede det unge menneske.

Denne stemme havde nær gjort Aramis aldeles fortumlet. Han gjorde uvilkårlig et skridt fremad.

Hans bevægelse var så iøjnefaldende, at den ikke kunne undgå Baisemeaux, hvor travlt han end havde.

"Her er en arkitekt, der vil undersøge Deres kamin," sagde Baisemeaux, "ryger den?"

"Aldrig, min herre."

"De tror ikke, at man kan være lykkelig i et fængsel," fortsatte guvernøren og gned sig i hænderne, "her ser De imidlertid en fange, der er det. Jeg håber da, at De ikke har noget at klage over?"

"Nej."

"Keder De Dem ikke?" spurgte Aramis.

"Aldrig."

"Hm!" hviskede Baisemeaux, "havde jeg ikke ret?"

"Ja, hvad skal man sige, min kære guvernør, man er jo nødt til at bøje sig for kendsgerninger. Er det tilladt at stille ham nogle spørgsmål?"

"Så mange, som De vil."

"Nuvel, så tjen mig i at spørge ham, om han ved, hvorfor han er her."

"Herren anmoder mig om at spørge Dem, om De kender grunden til Deres fængsling," sagde Baisemeaux.

"Nej, min herre," svarede det unge menneske ligefremt, "jeg kender den ikke."

"Men det er jo umuligt," udbrød Aramis, idet han mod sin vilje lod sig rive med af sin bevægelse. "Hvis De ikke kender årsagen til Deres fængsling, måtte De jo være rasende."

"I de første dage var jeg det."

"Hvorfor er De det ikke mere?"

"Fordi jeg har tænkt mig om."

"Det er besynderligt," sagde Aramis.

"Ja, er det ikke forbavsende," bemærkede Baisemeaux.

"Og hvilke tanker er faldet Dem ind, min herre, om man tør være så fri at spørge," sagde Aramis.

"Jeg har tænkt, at da jeg ingen forbrydelse havde begået, kunne Gud ikke straffe mig."

"Men hvad er et fængsel da, når det ikke er en straf?" spurgte Aramis.

"Ak," svarede den unge mand, "det ved jeg ikke. Alt, hvad jeg kan sige Dem er, at jeg nu har det helt forskelligt fra for syv år siden."

"Når man hører Dem tale, min herre, og ser Deres resignation, kunne man gerne tro, at De elskede fængslet."

"Jeg finder mig i det."

"Fordi De har vished om en gang at blive fri?"

"Jeg har ingen vished, min herre, kun håb, det er det hele, men selv dette håb bliver med hver dag svagere."

"Men hvorfor skulle De ikke blive fri, da De dog en gang har været det?"

"Det er netop grunden til, at jeg ikke venter at få min frihed mere," svarede det unge menneske. "Hvorfor skulle man vel

have kastet mig i fængsel, hvis man havde i sinde senere at give mig friheden?"

"Hvor gammel er De?"

"Det ved jeg ikke."

"Hvad hedder De?"

"Jeg har glemt det navn, man havde givet mig."

"Deres forældre?"

"Har jeg aldrig kendt."

"Men dem da, der har opdraget Dem?"

"Kaldte mig ikke deres søn."

"Elskede De nogen, førend De kom hertil?"

"Ja, min amme og mine blomster."

"Er det alt?"

"Jeg elskede også min tjener."

"Savner De ikke denne amme og tjener?"

"Jeg græd meget, da de døde."

"Døde de, efter at De var kommet hertil eller før?"

"De døde dagen før, man slæbte mig bort."

"Begge to på en gang?"

"Ja, begge på en gang."

"Hvordan bortførte man Dem?"

"En mand kom og hentede mig, lod mig stige ind i en vogn, der var aldeles tillukket, og bragte mig hertil."

"Vil De kunne kende denne mand?"

"Han havde maske for ansigtet."

"Er det ikke en højst besynderlig historie?" spurgte Baisemeaux sagte Aramis.

Aramis kunne næppe trække vejret.

"Jo, meget besynderlig," mumlede han.

Imens han vendte sig om til det unge menneske fortsatte han:

"Mindes De ikke at have modtaget besøg af en eller anden fremmed herre eller dame?"

"Jo, tre gange af en kvinde, der hver gang blev holdende i en vogn uden for huset og trådte ind, aldeles skjult af et slør, som hun først løftede, når døren blev lukket og vi var alene."

"Husker De denne kvinde?"

"Ja."

"Hvad sagde hun til Dem?"

Det unge menneske smilte sørgmodigt.

"Hun spurgte mig om det samme som De, om jeg var lykkelig, og om jeg kedede mig."

"Og når hun kom eller tog bort?"

"Trykkede hun mig i sine arme til sit hjerte og kyssede mig."

"Mindes De hende?"

"Meget godt."

"De vil altså kunne genkende hende, dersom tilfældet førte hende sammen med Dem?"

"O, aldeles sikkert."

Et flygtigt glimt af tilfredshed fo'r over Aramis' ansigt.

I det samme hørte Baisemeaux slutteren komme op ad trappen.

"Skal vi ikke gå videre?" spurgte han ivrigt Aramis.

Formodentlig havde Aramis fået at vide, hvad han ønskede, for han svarede:

"Når De vil."

Den unge mand bukkede høfligt for dem.

Baisemeaux besvarede hans hilsen med et let nik, hvorimod Aramis bukkede dybt for fangen.

Derpå gik de.

Baisemeaux lukkede døren efter dem.

"Nå," sagde denne, da de var kommet uden for, "hvad siger De til det?"

"Jeg har opdaget hemmeligheden, min kære guvernør," svarede Aramis.

"Bah! Hvilken hemmelighed?"

"Der er begået et mord i det hus."

"Hvor vil De hen!"

"Fatter De det ikke, tjeneren og ammen, som døde på en dag!"

"Nå?"

"Gift!"

"Ah! Ah!"

"Hvad siger De til det?"

"At der måske kunne være noget sandt i det."

"Hvordan! Dette unge menneske skulle være en morder?"

"Hvem siger det? Kan De noget øjeblik tro, at det stakkels barn er en morder?"

"Det er netop det, jeg siger. Forbrydelsen er blevet begået i hans hus, det er tilstrækkeligt. Måske han har set morderne, og man er bange for, at han skal sladre."

"For fanden! Hvis jeg vidste det!"

"Hvad så?"

"Ville jeg være dobbelt årvågen."

"O, han ser ikke ud til at tænke på at flygte."

"De kender ikke fangerne."

"Får han bøger?"

"Aldrig. Det er strengt forbudt at give ham sådanne."

"Strengt?"

"Af selve hr. de Mazarin."

"Har De ordren desangående?"

"Ja, Deres Højærværdighed, vil De se den?"

"Det kunne nok more mig. Jeg interesserer mig meget for autografer."

"Dette er skrevet med en ualmindelig sikker hånd, der findes kun en radering i den. Men det er sandt ..."

"Hvilket?"

"De taler slet ikke om ligheden."

"Jeg taler ikke om den af en meget simpel grund, min kære hr. de Baisemeaux, den nemlig, at den slet ikke eksisterer."

"Nå, nu har jeg hørt det med."

"Eller hvis den eksisterer, er det kun i Deres indbildning, og selv om den også skulle eksistere andetsteds, tror jeg, at De ville gøre vel ikke at tale om den."

"Virkelig?"

"De indser nok, at kong Louis den Fjortende ville fatte et dødeligt fjendskab til Dem, hvis han fik at vide, at De udbredte det rygte, at en af hans undersåtter var dumdristig nok til at ligne ham."

"Det er sandt, det er sandt," sagde Baisemeaux ganske forskrækket, "men jeg har ikke talt om det til andre end Dem, og Deres Højærværdighed indser nok, at jeg stoler fuldkommen på Deres tavshed."

"I den henseende kan De være ganske rolig."

"Ønsker De endnu at se ordren", spurgte Baisemeaux forknyt.

"Naturligvis."

Imidlertid var de kommet tilbage til guvernørbygningen. Baisemeaux åbnede en skuffe og fremtog et register lig det, han tidligere havde vist Aramis.

Derpå lagde han bogen på bordet, slog op ved bogstavet M. og viste Aramis den omtalte ordre.

"*Ingen bøger*, det fineste linned, elegante klæder, *ingen spadsereture, ikke skifte fangevogter, ikke komme i berøring med andre*.

Musikalske instrumenter; al mulig frihed med hensyn til legemligt velvære; 15 livres i kostpenge. Hr. de Baisemeaux kan forlange mere, hvis de femten livres ikke skulle være tilstrækkelige."

"Det er godt, jeg fik det at se," sagde Baisemeaux, "jeg vil forlange mere."

Aramis lukkede imidlertid bogen i.

"Ja," sagde han, "det er ganske rigtigt hr. de Mazarins hånd, jeg kender hans skrift. Og nu, min kære guvernør," fortsatte han, "lad os nu, om De behager, afgøre vor forretning."

"Hvilken termin ønsker De, at jeg skal fastsætte? Bestem den selv."

"Fastsæt ingen termin. Giv mig blot et simpelt bevis for hundrede og halvtredsindstyve tusind livres."

"Forfaldent –"

"Når jeg finder det for godt. Men De indser naturligvis nok, at jeg ikke vil forlange det indfriet, førend De selv ønsker det."

"O, i den henseende er jeg ganske rolig," sagde Baisemeaux smilende, "men jeg har allerede givet Dem to beviser."

"Hvilke jeg, som De ser, herved tilintetgør."

Efter at have vist guvernøren de to beviser rev Aramis dem virkelig i stykker.

Overvundet af et sådant bevis på tillid underskrev Baisemeaux uden betænkning en obligation på hundrede og halvtredsindstyve tusinde livres, hvis forfaldstid det blev overladt prælaten at bestemme.

Aramis, der over guvernørens skuldre havde fulgt pennen, stak obligationen i lommen uden at læse den, hvilket gjorde Baisemeaux aldeles tryg.

"Og nu," sagde Aramis, "vil De ikke blive vred på mig, hvis jeg berøver Dem en fange?"

"Hvad mener De?"

"Naturligvis ved at udvirke hans benådning. Jeg interesserer mig for den stakkels Seldon."

"Ah, det er sandt. Men det bliver Deres sag. Gør, som De vil, jeg indser nok, at De har en lang arm."

"Farvel, farvel."

Og Aramis gik, ledsaget af guvernørens velsignelser.

41. Tredobbelt kærlighed

Da Buckingham var rejst, indbildte Guiche sig, at valpladsen tilhørte ham alene.

Monsieur, der ikke længere havde nogen grund til at være skinsyg, og som for øvrigt lod sig drage med af chevalier de Lorraine, tilstod så megen frihed i sit hus, som selv de mest fordringsfulde kunne ønske.

Kongen, der havde fundet behag i Madames selskab, fandt på sin side på den ene forlystelse efter den anden for at få tiden til at gå i Paris, så at der ikke gik en dag uden en fest i Palais-Royal eller et selskab hos Monsieur.

Kongen lod Fontainebleau indrette til at tage imod hoffet, og alle anstrengte sig for at komme med på turen.

Madame førte et meget virksomt liv. Hendes stemme og pen standsede ikke et øjeblik.

Samtalerne med Guiche vandt lidt efter lidt en interesse, der umiskendeligt dannede begyndelsen til en dybere lidenskab.

Når Madame havde passiaret med hr. de Guiche, underholdt hun sig med kongen, der regelmæssigt hver dag aflagde hende en visit.

Man anede, at den dag, han ville erklære sig, ville blive et nyt regimes morgenrøde, men han erklærede sig ikke.

Hr. Guiche benyttede sig af lejligheden til at være hele det forelskede hofs konge.

Man havde sagt om ham, at han stod sig godt hos frøken de Montalais, og at han gjorde stærkt kur til frøken de Chatillon,

men nu var han ikke engang forekommende mod nogen af hoffets damer. Han havde kun øje og øre for en eneste.

Hvad der blev bemærket af hele verden, blev det først og fremmest af husets onde ånd, chevalier de Lorraine, for hvem Monsieur følte en levende hengivenhed, fordi han havde et muntert sind og aldrig var i forlegenhed for at få tiden til at gå.

Da chevalier de Lorraine mærkede, at Guiche var i færd med at fortrænge ham, tog han sin tilflugt til et heroisk middel. Han forsvandt.

Den første dag efter hans forsvinden spurgte Monsieur knap efter ham, for Guiche var der jo og med undtagelse af den tid, han underholdt sig med Madame, helligede han tappert både dagen og natten til prinsen.

Men den anden dag, da Monsieur ikke kunne finde nogen, der kunne more ham, spurgte han, hvor chevalieren var.

Der svaredes ham, at man ikke vidste det.

Efter at Guiche havde tilbragt morgenen med at udvælge broderier og frynser i Madames selskab, kom han for at trøste prinsen. Men efter middagstaflet skulle nogle ædelstene beses, og Guiche vendte derfor tilbage til Madames kabinet.

Monsieur blev alene tilbage, det var hans toilettetid, han følte sig højst ulykkelig til mode og spurgte atter, om man ikke havde hørt noget til chevalieren.

"Ingen ved, hvor han er at finde," lød det svar, prinsen fik.

Monsieur, der ikke vidste, hvordan han skulle fordrive tiden, begav sig i slåbrok til Madame.

Her var samlet en stor mængde mennesker, der lo og hviskede i alle kroge, hist og her hørtes en kvalt latter af en gruppe damer, som var stimlet sammen om en herre, her blev

Manicamp og Malicorne drillet af Montalais, frøken de Tonnay-Charente og to andre lattermilde unge piger.

Længere borte sad prinsessen på en sofa, mens Guiche, knælende foran hende, ordnede en håndfuld perler og ædelstene, blandt hvilke prinsessens fine, hvide fingre udsøgte dem, der behagede hende bedst.

I et andet hjørne blev der til guitarakkompagnement sunget spanske melodier.

Monsieur blev ved sin indtrædelse frapperet over at se så mange mennesker, der morede sig uden ham. Han følte sig i den grad skinsyg over det, at han ikke kunne lade være med at sige lige som et barn:

"Ih se, I morer jer her, mens jeg keder mig alene."

Hans stemme var lige som et tordenskrald, der bringer fuglenes muntre kvidren mellem grenene til at forstumme. Der indtrådte en dyb tavshed.

Guiche kom på et øjeblik på benene.

Madame rørte sig ikke af pletten, men sagde smilende:

"Er det ikke den tid, på hvilken De gør Deres toilette?"

"Som man vælger til at more sig," brummede prinsen.

Denne bemærkning gav signalet til opbrud. Damerne flygtede som en flok opskræmte fugle, guitarspilleren forsvandt som en skygge. Malicorne, stadig beskyttet af Montalais, der gjorde sig så bred som muligt, skjulte sig bag et dørforhæng. Hvad Manicamp angik, så kom han Guiche til hjælp, hvilken naturligvis var blevet stående hos Madame, og begge trodsede i forening med prinsessen tappert angrebet.

"Hvorfor tager man dog flugten ved synet af mig?" spurgte Monsieur barsk.

Madame svarede koldt, at når husets herre viste sig, holdt familien sig af ærbødighed tilbage.

Ved disse ord satte hun et så skælmsk og spøgefuldt ansigt op, at Guiche og Manicamp ikke længere kunne holde sig. De brast i latter. Madame fulgte deres eksempel, og latteren smittede endog Monsieur, der blev nødt til at sætte sig ned.

Endelig holdt han op at le, men hans vrede var imidlertid vokset. Han var endnu mere rasende over, at han selv havde leet med, end over at se de andre le.

Han betragtede Manicamp med et fornemt blik, da han ikke vovede at vise grev de Guiche sin vrede.

Men på en ærgerlig gebærde af ham forlod Manicamp og Guiche værelset.

Madame, der nu var alene, gav sig med et bedrøvet ansigt til at samle sine perler, lo ikke mere og talte endnu mindre.

"Det glæder mig meget at se, Madame," sagde hertugen, "at jeg bliver behandlet som en fremmed hos Dem."

Dermed fo'r han forbitret ud af døren og vendte tilbage til sine værelser.

Han kastede sig i den første, den bedste lænestol uden at se sig i spejlet.

"Hvor kan dog chevalieren være?" mumlede han.

En tjener befandt sig i nærheden af prinsen.

Hans spørgsmål blev hørt.

"Man ved det ikke, Deres Højhed."

"Igen det samme svar ... den første, der igen svarer mig: ¨'Jeg ved det ikke', jager jeg på døren."

Ved disse ord flygtede alle fra Monsieur, ligesom de var flygtet fra Madame.

Men nu opfyldtes prinsen af en ubeskrivelig vrede. Han sparkede til et spejl, der gik i tusinde stykker.

Derpå gik han med mere koldblodighed ud i galleriet, væltede successive en emaljeret vase, en porfyrkande og en bronzekandelaber. Ved den frygtelige støj kom alle mennesker i dørene.

"Hvad befaler Deres Højhed?" dristede garderkaptajnen sig til at spørge.

"Jeg musicerer," svarede Hans Højhed tænderskærende.

Garderkaptajnen lod gå bud efter Hans Højheds læge. Men førend lægen kom, indfandt Malicorne sig og sagde til prinsen:

"Deres Højhed, hr. chevalier de Lorraine følger lige efter mig."

I det samme trådte chevalieren virkelig ind.

Hertugen af Orleans udstødte et glædesskrig, da han fik øje på chevalier de Lorraine.

"Ah! Hvilket tilfælde må man takke for den lykke at se dig!" udbrød han. "Var du ikke forsvundet, som man sagde?"

"Jo, ganske vist, Deres Højhed."

"Hvorfor?"

"Deres Højhed er omgivet af morsommere folk, end jeg nogensinde vil blive. Jeg føler ikke kraft til at kæmpe med dem, og har derfor trukket mig tilbage."

"Det er noget passiar. Jeg vil vide, hvorfor du har være borte."

"Nuvel, så skal jeg sige Dem det, men De må ikke blive vred."

"Tal."

"Jeg har lagt mærke til, at jeg var til ulejlighed."

"For hvem?"

"For Madame."

"Hvordan det?" spurgte hertugen forbavset.

"Det er ganske simpelt. Madame er måske skinsyg på mig, fordi De er så god at nære bevågenhed for mig."

"Viser hun dig det?"

"Madame taler aldrig til mig, Deres Højhed, navnlig siden en vis tid."

"Siden hvornår?"

"Siden hr. de Guiche har fundet mere nåde hos hende end jeg, og hun tager imod ham til en hver tid."

Hertugen rødmede.

"Til enhver tid – hvad er det for en tale, chevalier?" sagde han strengt.

"Der ser Deres Højhed, jeg har mishaget Dem, det tænkte jeg nok."

"De mishager mig ikke, men De taler temmelig rent ud. Hvori foretrækker Madame Guiche for Dem?"

"Jeg siger ikke et ord mere," svarede chevalieren med et særdeles ceremonielt buk.

"Men jeg forlanger tvært imod, at De taler. De siger, at De har bemærket en tilbøjelighed hos Madame til at foretrække de Guiches selskab."

"Nej, Deres Højhed, det har jeg ikke sagt."

"Jovist har De så."

"Har jeg sagt det, har jeg i alt fald kun set noget ganske uskyldigt i det."

"Men De har dog set noget i det."

Chevalieren påtog sig en næsten forbitret mine.

"Deres Højhed underkaster mig formeligt forhør," sagde han, "De behandler mig som en anklaget – men hvad en adelsmand i

forbigående hører, lader han gå ind ad det ene øre og ud ad det andet. Deres Højhed tvinger mig til at hæve et rygte til en kendsgerning."

"Så meget er i alt fald afgjort," udbrød hertugen forbitret, "at De har trukket Dem tilbage på grund af dette rygte."

"For at sige sandheden, så har man fortalt mig om hr. de Guiches stadige besøg hos Madame, men intet videre. Det er en uskyldig, og hvad mere er, en tilladelig fornøjelse. Vær ikke ubillig, Deres Højhed, og driv ikke sagen til yderligheder. Det vedkommer ikke Dem."

"Det vedkommer ikke mig, at man taler om de Guiches kurmageri til Madame?"

"Nej, Deres Højhed, nej. Og hvad jeg siger til Dem, ville jeg sige til de Guiche selv, for sådan betragter jeg hans gøren kur til Madame. Ja, jeg ville end ikke tage i betænkning at sige det til hende selv. Men De forstår nok, hvad det er, jeg er bange for. Jeg kender Deres svaghed, jeg ved, at når De elsker, har De ikke tanker for andet. De elsker nu Madame, og hvem vil forresten ikke elske hende? Læg nu vel mærke til mine ord: Madame har udmærket den smukkeste og elskværdigste af Deres venner, og hun vil så ganske og aldeles indtage Dem for ham, at De glemmer alle de andre. Deres foragt vil koste mig livet, det er allerede nok at tåle Madames. Jeg har derfor taget mit parti, Deres Højhed, og besluttet at vige pladsen for den favorit, hvis lykke jeg misunder, skønt jeg på samme tid nærer et oprigtigt venskab og en uskrømtet beundring for ham."

Hertugen havde sat sig ned og skjult hovedet i sine hænder.

Efter en pause, der var lang nok til at chevalieren havde kunnet bedømme virkningen af sin veltalenhed, rejste Hans

Højhed sig atter op.

"Deres Højhed," sagde chevalieren pludselig, "jeg får et godt indfald. Tag med mig til Madames taffel, det vil blive en fortryllende overraskelse. Jeg tør vædde om, at vi vil komme til at more os. De havde uret i morges."

"Måske."

"Der er ikke tale om noget måske, det er en afgjort sag."

"Chevalier, chevalier! Du råder mig slet."

"Jeg råder Dem godt; De tager Dem fordelagtigt ud i Deres nye guldbroderede kjole, som klæder Dem guddommeligt. Nå, Deres Højhed?"

"Lad gå da."

Hertugen forlod sine værelser samtidig med chevalieren og tog vejen til Madames.

Dørvogteren ville melde dem, men chevalieren sagde leende:

"Bliv hvor I er, Hans Højhed vil overraske."

42. Monsieur bliver skinsyg på Guiche

Monsieur trådte rask ind som en mand, der har gode hensigter og tror at berede en glæde, eller som en, der håber at komme bag på en hemmelighed.

Henrevet af musikken dansede Madame som en afsindig efter at have rejst sig fra det påbegyndte måltid.

Hendes danser var hr. de Guiche med armene i luften, øjnene halvt lukkede og knæet hvilende på gulvet.

Prinsessen svingede sig omkring ham med et udfordrende og forførerisk smil.

Montalais beundrede, mens la Vallière sad i en krog og tankefuld så til.

Det er umuligt at beskrive den virkning, som Monsieurs indtræden gjorde på disse lykkelige mennesker. Det ville være lige så umuligt at beskrive den virkning, som synet af disse lykkelige mennesker gjorde på Philippe.

Grev de Guiche manglede kræfter til at rejse sig og Madame blev stående midt i en attitude uden at kunne frembringe et ord.

Chevalier de Lorraine havde lænet sig til dørkarmen og smilede som en mand, der er hensunket i beundring.

Monsieur nærmede sig og sagde med hæs stemme:

"Jeg er henrykt. Jeg kom herhen i den tro at finde Dem syg og sørgmodig, og jeg ser Dem optaget af nye fornøjelser. I

sandhed, det er meget heldigt! Mit hus er det muntreste i hele verden."

Derpå vendte han sig om til Guiche og tilføjede:

"Jeg vidste ikke, greve, at De var en så ypperlig danser."

Guiche, der imidlertid havde genvundet sin fatning, svarede med den stolthed, der klædte ham så godt:

"Deres Højhed ved meget godt, at mit liv er til Deres tjeneste. Jeg er parat til hvilket øjeblik det skal være at ofre det. I dag er der imidlertid kun tale om at danse efter violiner, og jeg danser."

"Og De gør ret," svarede prinsen koldt. "Og dernæst, Madame," fortsatte han, "lægger De ikke mærke til, at Deres damer bortfører mine venner; hr. de Guiche tilhører ikke Dem, Madame, men mig. Hvis De vil spise til middag uden mig, så har De Deres damer. Når jeg spiser alene, har jeg mine adelsmænd. De må ikke udplyndre mig fuldstændigt."

Madame følte bebrejdelsen og snerten.

Hun rødmede pludselig lige til øjnene.

"Min herre," svarede hun, "jeg vidste ikke, da jeg ankom til det franske hof, at prinsesser af min rang blev behandlet som de tyrkiske fruentimmer. Jeg vidste ikke, at det var forbudt at se mandfolk, men siden det er Deres vilje, skal jeg rette mig derefter. Hvis De har lyst til at sætte jernstænger for mine vinduer, må De endelig ikke genere Dem."

Dette udfald, der fik Montalais og Guiche til at le, vakte atter prinsens vrede, hvoraf en god portion var dunstet bort med hans ord.

"Meget vel!" sagde han forbitret, "sådan bliver jeg behandlet i mit eget hus."

"Deres Højhed, Deres Højhed!" hviskede chevalier de Lorraine Monsieur i øret højt nok til, at alle kunne bemærke, at han søgte at berolige ham.

"Kom," svarede hertugen og trak ham med sig med en sådan voldsomhed, at han nær havde stødt Madame omkuld.

Chevalieren fulgte sin herre til hans værelser, som prinsen aldrig så snart havde nået, førend han gav sit raseri luft.

Chevalieren løftede øjnene mod himlen, foldede sine hænder og sagde ikke et ord.

"Hvad er din mening?" råbte Monsieur.

"Om hvad, Deres Højhed?"

"Om alt, hvad der foregår her?"

"O, Deres Højhed, det er alvorligt."

"Det er skammeligt! Det liv er ikke til at udholde."

"Hvor det også er uheldigt!" fortsatte chevalieren. "Vi havde dog håbet at få fred, når den nar Buckingham var borte."

"Og det er værre nu end nogen sinde!"

"Det siger jeg ikke, Deres Højhed."

"Men jeg siger det, for Buckingham ville aldrig have vovet at gøre fjerdedelen af det, vi har set. Men jeg vil ikke tåle det længere. Vent mig her, chevalier, vent mig."

Med disse ord forsvandt prinsen i sideværelset og forhørte sig hos dørvogteren, om dronningemoderen var kommet tilbage fra kapellet.

Anna af Østrig var lykkelig. Freden var vendt tilbage i hendes familie, folket tilbad den unge fyrste, der syntes bestemt til at udføre store ting, statens indkomster var blevet forøget, den ydre fred sikret. Alt spåede hende en lykkelig fremtid.

Undertiden tænkte hun på det stakkels unge menneske, hun havde modtaget som en moder og bortjaget som en stedmoder.

Et suk fuldendte hendes tanker. På en gang trådte hertugen af Orleans ind til hende.

"Moder," råbte han, smækkende døren hårdt i efter sig, "det kan ikke længere gå sådan."

Anna af Østrig hævede sine smukke øjne op til ham og betragtede ham med en ubeskrivelig smerte.

"Hvad mener De?" spurgte hun.

"Jeg taler om Madame."

"Deres kone?"

"Ja, moder, Madame har allerede remplaceret hr. de Buckingham med en anden."

"Hvad er det, De siger, Philippe? Det er letsindige ord, De der udtaler."

"Nej, nej. Madame har sørget for, at jeg endnu er skinsyg."

"Gode Gud! Og på hvem?"

"Hvad! Har De ikke bemærket det?"

"Nej."

"De har ikke set, at hr. de Guiche altid er hos hende og om hende?"

Dronningen slog hænderne sammen og gav sig til at le.

"Philippe," sagde hun, "det er ikke en fejl, men en formelig sygdom, De lider af."

"Hvad enten det er en fejl eller en sygdom, så lider jeg under den, Madame."

"Og De forlanger, at man skal kunne helbrede et onde, der alene eksisterer i Deres indbildning. De vil have, at man skal billige Deres skinsyge, skønt den er aldeles grundløs."

"Og hvis jeg nu anfører kendsgerninger, vil De så tro mig?" spurgte han.

"Jeg er beredt til at høre Dem."

"I morges klokken ti blev der musiceret hos Madame."

"Det er meget uskyldigt."

"Hr. de Guiche talte alene med hende ... ah! Jeg har glemt at sige Dem, at han i de sidste otte dage har fulgt hende lige så troligt som hendes skygge."

"Min ven, hvis de havde noget slet for, ville de skjule sig."

"Godt!" råbte hertugen, "det ventede jeg, at De ville sige. Glem ikke, hvad De nu sagde. I morges altså kom jeg bag på dem og lagde min misfornøjelse for dagen. Da jeg kort efter fortrød min heftighed og vidste, at Guiche sad og surmulede hjemme hos sig selv, begav jeg mig til Madame. Gæt en gang, hvem jeg traf. Andre musikanter, dansere – og Guiche. Man skjulte ham der."

Anna af Østrig rynkede panden.

"Det var uforsigtigt," sagde hun. "Hvad sagde Madame?"

"Intet."

"Og Guiche?"

"Lige så lidt ... jo, det er sandt ... han stammede nogle uforskammetheder ..."

"Hvilken slutning drager De af alt dette, Philippe?"

"At jeg er blevet holdt for nar, at Buckingham kun blev brugt som et skærmbræt, at den virkelige skyldige er Guiche."

Anna trak på skuldrene.

"Og hvad så?"

"Jeg vil have, at Guiche skal forlade mit hus lige som Buckingham, og jeg vil bede kongen om det, med mindre De vil

gøre det, Madame, De, som er så klog og god."

"Hør, Philippe, jeg er ikke hver dag oplagt til at sige folk ubehageligheder, for resten er der intet bevis for, at hr. de Guiche er skyldig."

"Han er faldet i unåde hos mig."

"Det bliver Deres sag."

"Godt, så ved jeg nok, hvad jeg vil gøre," sagde prinsen heftigt.

Anna så ængsteligt på ham.

"Og hvad vil De da gøre?" spurgte hun.

"Jeg vil gå til kongen."

"Det ville jeg netop foreslå Dem. Jeg venter Hans Majestæt her, det er den tid, hvor han besøger mig. Tal da med ham."

Hun havde knap talt ud, førend Philippe hørte døren til forværelset blive hurtigt åbnet.

Han blev bange. Kongens skridt hørtes på tæppet.

Hertugen flygtede gennem en lille dør.

Anna af Østrig brast i latter og lo endnu, da kongen trådte ind.

Han spurgte venligt til dronningemoderens allerede vaklende helbred og meldte hende, at forberedelserne til rejsen til Fontainebleau nu var endt.

Da han så hende le, formindskedes hans uro, og han lo selv med.

Anna af Østrig tog hans hånd og sagde i en oprømt tone:

"Jeg føler mig ganske stolt af, at jeg er spanierinde."

"Hvorfor det, Madame?"

"Fordi spanierinderne i det mindste er langt mere værd end englænderinderne."

"Forklar Dem."

"I den tid, De har været gift, har De ikke haft grund til at gøre dronningen en eneste bebrejdelse."

"Nej, ganske vist."

"Og De har dog nu været gift i nogen tid. Deres broder har derimod kun været gift i fjorten dage."

"Nå?"

"Og han beklager sig anden gang over Madame."

"Hvad for noget! Er Buckingham igen på spil?"

"Nej, det er en anden."

"Og hvem?"

"Guiche."

"Ah, men Madame må jo være en kokette."

"Jeg er bange for det."

"Stakkels broder!" sagde kongen leende.

"Jeg tror, jeg vil lave en prædiken og holde den for Madame."

"Der er ingen tid at give bort."

"O, jeg skal skynde mig så meget som mulig. I eftermiddag har vi prøve på balletten."

"Vil De prædike under dansen?"

"Ja, Madame."

"Har De håb om at omvende hende?"

"Jeg skal nok drive koketteriet ud af hende med det onde eller det gode. Men der falder mig noget ind."

"Og det er?"

"Det ville måske være bedre, om jeg begav mig lige til Madame."

"Det er så højtideligt."

"Ja, men det højtidelige passer sig godt for prædikanter, og desuden vil dansemusikken sluge halvdelen af mine argumenter. Dertil kommer, at det gælder om at forhindre min broder i at gøre et voldsomt skridt ... og det er derfor bedre at gå lidt hurtigt til værks. – Er Madame hjemme?"

"Det tror jeg."

Og kongen så sig i spejlet.

"Man holder Monsieur borte?" spurgte han.

"O, ilden og vandet skyr ikke hinanden stærkere."

"Godt. Jeg kysser Deres hænder, moder ... de smukkeste hænder i Frankrig."

"Gid De må have held med Dem. Sire ..."

"Jeg bruger ingen ambassadør," svarede Louis, "og det er det samme som at sige, at jeg vil nå mit mål."

Dermed fjernede han sig leende og rettede hele vejen omhyggeligt på sit toilette.

43. Mægleren

Da kongen viste sig hos Madame, begyndte alle hofmændene, som rygtet om den ægteskabelige scene havde samlet i nærheden, at fatte den største uro.

Monsieurs misfornøjelse med Madame og kongens indblanding i Monsieurs private affærer var ingen ubetydelighed i 1662.

De modigste, der omgav grev de Guiche, sås derfor også straks at fjerne sig fra ham med en slags rædsel og greven selv, grebet af den almindelige paniske skræk, at trække sig tilbage til sine værelser.

Kongen trådte hilsende ind til Madame, som han altid plejede at gøre. Hofdamerne havde opstillet sig i to rækker i galleriet på hans vej.

Hvor optaget Hans Majestæt end var af sine tanker, kastede han dog et herskerblik på de to rækker unge og fortryllende kvinder, der beskedent slog øjnene ned.

Alle rødmede over at blive betragtet af kongen.

Kun en eneste, hvis lange hår i sirlige lokker omgav den smukkeste pande af verden, var bleg og holdt sig med nød og næppe på benene trods de albuestød, hendes naboerske gav hende.

Det var la Vallière, som Montalais på denne måde understøttede, idet hun sagte hviskede til hende for at give hende et mod, hvoraf hun selv havde en så overvældende overflødighed.

Da Louis trådte ind til Madame, traf han hende i en halvtliggende stilling på sofaen. Hun rejste sig op og nejede dybt, idet hun fremstammede en taksigelse for den ære, hun nød.

Derpå satte hun sig atter, idet hun gav efter for et anfald af svaghed, der uden tvivl var forstilt, for hendes kinder havde en henrivende kulør, og hendes øjne, der endnu var noget røde af nyligt udgydte tårer, var lutter liv.

Da kongen havde taget plads og med den ham egne skarpe iagttagelsesevne bemærket forstyrrelsen i værelset og den ikke mindre i Madames ansigt, påtog han sig en oprømt mine.

"Hvornår er det Dem belejligt, søster, at vi gør prøve på balletten?" spurgte han.

Madame rystede langsomt og smægtende på sit smukke hoved og svarede:

"Ak, sire, De må have mig undskyldt med hensyn til denne prøve. Jeg ville netop lade Deres Majestæt underrette om, at jeg ikke kunne i dag."

"Hvorledes," sagde kongen overrasket, "De er da ikke syg, søster?"

"Jo, sire."

"Så vil jeg lade Deres læger kalde."

"Nej. Lægerne kan ikke hjælpe mig."

"De gør mig ganske bange!"

"Sire, jeg vil bede Deres Majestæt om tilladelse til at vende tilbage til England."

Kongen gjorde en bevægelse.

"Til England! Er det også Deres alvor, Madame?"

"Jeg siger det meget nødigt, sire," fortsatte Henri den Fjerdes datterdatter bestemt, idet hendes smukke, sorte øjne lynede. "Ja, det smerter mig, at jeg er nødt til at gøre Deres Majestæt sådanne meddelelser, men jeg føler mig alt for ulykkelig ved Deres Majestæts hof og ønsker at vende tilbage til min familie. Var De ikke kommet til mig, ville jeg være gået til Dem. Jeg vil have tilladelse til uhindret at drage bort. Jeg overlader til Deres delikatesse, til Dem, manden i ordets sandeste betydning, at forsvare og beskytte mig."

"Søster! Søster!" stammede kongen, der bukkede under for dette voldsomme angreb, "hvad har man da gjort Dem? Lad høre."

Ved sin for kvinderne ejendommelige manøvre havde prinsessen, som man ser, undgået enhver bebrejdelse og selv fremsat en endnu stærkere.

Kongen huskede ikke, at han var kommet til hende for at spørge: "Hvad har De gjort min broder?"

Nu spurgte han i stedet for: "Hvad har man gjort Dem?"

"Hvad man har gjort mig?" svarede Madame. "O, man må være kvinde for at forstå det, sire, man har fået mig til at græde."

Og med en finger, der ikke havde sin lige i finhed og hvidhed, pegede hun på sine glimrende, fugtige øjne og begyndte atter at græde.

"Søster, jeg beder Dem," sagde kongen, idet han nærmede sig for at tage hendes ene hånd, som hun villigt overlod ham og som var ganske klam og skælvende.

"Sire, man har først og fremmest berøvet mig en ven af min broder. Mylord hertugen af Buckingham var en behagelig, livlig

gæst for mig, en landsmand, der kendte mine vaner, jeg kan næsten sige: en kammerat, så mange timer har vi tilbragt sammen med vore andre venner på mine smukke kanaler i Saint-James."

"Men når min broder nu var skinsyg," bemærkede kongen.

"Det er en grund, det indrømmer jeg, og man jog hr. de Buckingham bort."

"Jog ham bort! ... O, nej!"

"Fordrev ham, sendte ham bort, hvis De synes bedre om det, sire. En af Europas første adelsmænd har set sig nødsaget til at forlade kongen af Frankrigs, Louis den Fjortendes hof på grund af et øjekast eller en buket ... da hr. de Buckingham var rejst ... jeg ved nu hvorfor, og hvem der var skyld i det ... troede jeg, at jeg skulle få fred ... men nej ... nu bruges et andet påskud, nu ..."

"Nu," afbrød kongen hende oprømt, "præsenterer en anden sig, og det er ganske naturligt, De er smuk, Madame, og vil altid blive elsket."

"Så vil jeg begrave mig i ensomhed," udbrød prinsessen. "O! Det er det, man ønsker, det er et sådant liv, man vil berede mig, men nej, jeg foretrækker at vende tilbage til London. Dér kender man mig og ved at vurdere mig. Jeg vil kunne omgås mine venner uden at behøve at være bange for, at man skal kalde dem mine elskere. Fy! det er en uværdig mistanke, og det af en adelsmand! O, Monsieur har tabt alt i mine øjne, siden han er optrådt over for mig som en tyran."

"Nå, nå! Min broders hele brøde består i, at han elsker Dem."

"Elsker mig! Monsieur elsker mig! O, sire ..."

Og hun brast i latter.

"Monsieur vil aldrig elske en kvinde," fortsatte hun, "dertil elsker han sig selv alt for meget. Nej, uheldigvis for mig, er Monsieurs skinsyge af den værste slags, som hos dem, der er skinsyge uden at elske."

"Monsieur," sagde kongen frygtsomt, "beklager sig over, at De foretrækker andres selskab for hans."

"Men Monsieur tilbringer tiden med at betragte sit ansigt i et spejl og med i forening med hr. chevalier de Lorraine at lægge råd op mod fruentimmer."

"O, nu går De for vidt."

"Jeg taler kun sandt. Vær opmærksom, sire, og De vil se, at jeg har ret."

"Det skal jeg. Men hvordan vil De imidlertid stille min broder tilfreds?"

"Ved at rejse min vej."

"Nej, aldrig, aldrig!" udbrød Louis den Fjortende.

"Jeg er altså fange!"

"Ja, i Frankrig."

"Men hvad skal jeg da gøre?"

"Nu, det skal jeg sige Dem, søster."

"Jeg hører Deres Majestæt som ydmyg tjenerinde."

Kongen lånte Madame et ømt blik.

"Vil De love mig en ting?" spurgte han.

"Det er?"

"Ikke mere at bortødsle i Deres kabinet i fremmedes selskab den tid, som tilhører os. Skal vi slutte en offensiv og defensiv alliance mod den fælles fjende?"

"En alliance med Dem, sire?"

"Ja, hvorfor ikke?"

"O, i så fald lover jeg Dem vidundere, De er hoffets stjerne – når De viser Dem ..."

"Hvad så?"

"Stråler alt."

"O, Madame, Madame," sagde Louis den Fjortende, "De ved godt, at alt lys kommer fra Dem, og at når jeg har taget Solen til devise, er det kun et emblem."

"De smigrer Deres allierede, sire, altså vil De bedrage hende," sagde Madame og truede med fingeren ad kongen.

"Hvordan, De tror, at jeg vil bedrage, når jeg forsikrer Dem om min hengivenhed?"

"Ja."

"Og hvad bringer Dem til at tvivle?"

"En ting."

"Kun én?"

"Ja."

"Og det er? Jeg vil føle mig meget ulykkelig, hvis jeg ikke kan få bugt med én ting."

"Denne ting står ikke i Deres magt, sire, ikke en gang i Guds."

"Men hvad er det da for en ting?"

"Fortiden."

"Jeg forstår Dem ikke, Madame," sagde kongen, der tværtimod kun alt for godt havde forstået hende.

"Det er det samme," mumlede hun, "det vil ikke blive nogen synderlig stærk alliance."

"Skal jeg sværge?" spurgte kongen, henrevet af den vellystige vending, samtalen havde taget.

"Ja, jeg afslår ikke en ordentlig ed," svarede Madame. "Den giver altid et skin af sikkerhed."

Kongen knælede og greb Madames hånd.

Med et smil, som ingen maler ville kunne gengive, og som en digter kun formår at tænke sig, rakte hun ham begge sine hænder, hvori han skjulte sin brændende pande.

Ingen af dem kunne finde ord.

Kongen følte, at Madame trak sine hænder til sig og derved berørte hans kinder.

Han rejste sig straks og forlod værelset.

Hoffolkene bemærkede hans rødme og sluttede deraf, at der havde fundet et stormende optrin sted.

Men chevalier de Lorraine skyndte sig at sige:

"O, nej, mine herrer, De kan være ganske rolige. Når Hans Majestæt er vred, er han bleg."

Kongen forlod Madame i en tilstand, som han havde ondt ved at forklare sig selv.

Det er i sandhed også umuligt at forklare den besynderlige sympati, der opstår pludseligt og uden årsag efter mange års forløb, som to hjerter, der er bestemt til at elske hinanden, har tilbragt i den største rolighed og ligegyldighed.

Da Louis kom tilbage til sine værelser, havde han gjort den opdagelse, at Madame var hoffets mest fortryllende dame.

Da Madame var blevet alene, tænkte hun ganske glad, at hun havde gjort et stærkt indtryk på kongen.

Men hos hende var denne følelse forbigående, mens den hos kongen virkede med den for en ung mand naturlige heftighed, og det så meget mere, som denne unge mand kun behøvede at ville for at se sin vilje opfyldt.

Kongen underrettede først og fremmest Monsieur om, at freden var genoprettet, at Madame følte den største agtelse og oprigtigste kærlighed for ham, men at hun havde en stolt, endda mistroisk karakter, der måtte behandles med varsomhed.

Hele hoffet, det vil sige alle favoritterne og de fortrolige, og af dem var der en stor mængde, eftersom man allerede talte fem herrer, samledes om aftenen for at holde prøve på balletten.

Imidlertid havde den stakkels Guiche haft nogle besøg.

Af disse var der et, som han næsten i lige høj grad håbede og frygtede.

Det var chevalier de Lorraines.

Klokken tre om eftermiddagen indfandt chevalieren sig hos Guiche.

Hans ydre var meget beroligende.

"Monsieur," sagde han til Guiche, "var i et fortræffeligt humør, og man skulle ikke tro, at den mindste sky havde formørket den ægteskabelige himmel."

Guiche forhørte sig nu om følgerne af optrinnet om morgenen og om de endnu alvorligere følger af scenen om middagen.

"Åh! Man lo kun ad det," svarede chevalieren, "og Monsieur først og fremmest."

"Man holder altså prøve på balletten i aften?"

"Javist."

"Er De vis på det?"

"Aldeles."

På dette punkt af de unge menneskers samtale trådte Raoul ind med et bekymret åsyn.

Da chevalieren, der hemmeligt hadede ham ligesom han hadede enhver ædel karakter, så ham, rejste han sig.

"De råder mig altså?" spurgte Guiche chevalieren.

"Jeg råder Dem til at sove roligt, min kære greve."

"Jeg vil derimod give Dem et ganske andet råd, Guiche," sagde Raoul.

"Og det er, min ven?"

"At stige til hest og rejse til et af Deres godser. Hvis De, ankommet der til, vil følge chevalierens råd, kan De sove så længe og roligt, som De måtte finde for godt."

"Hvordan, rejse?" råbte chevalieren med forstilt forbavselse, "hvorfor skulle Guiche vel rejse?"

"Fordi ingen, og De især, kan være uvidende om, at alle mennesker taler om en scene, der skal være foregået her mellem Monsieur og Guiche."

Guiche blegnede.

"Aldeles ikke," svarede chevalieren, "aldeles ikke, De er fejl underrettet, hr. de Bragelonne."

"Jeg er tværtimod meget godt underrettet, min herre," svarede Raoul, "og jeg råder Guiche som en ven."

Under dette ordskifte havde Guiche noget bevæget betragtet begge sine rådgivere.

"Men sig mig engang, hvorfor skulle han rejse bort?" spurgte chevalieren.

"Ih, kongen, kongen!"

"Kongen?" udbrød Guiche.

"Ja, jeg siger dig, kongen tager sig sagen meget nær."

"Bah," svarede chevalieren, "kongen elsker Guiche og navnlig hans fader. Betænk vel, at hvis greven rejste, ville det være det

samme som at tilstå, at han har gjort noget, der fortjener dadel."

"Hvordan det?"

"Jo, naturligvis, når man flygter, er det, fordi man enten er skyldig eller bange."

"Eller også fordi man føler sig krænket over en uretfærdig anklage," svarede Bragelonne. "Lad os give hans rejse det anstrøg, intet er lettere. Vi vil sige, at vi begge har gjort, hvad vi kunne, for at få ham til at opgive denne rejse, og De i det mindste vil tale sandhed. Nå, De er uskyldig, og som sådan må det optrin, der er foregået i dag, have krænket Dem. Rejs, Guiche, rejs!"

"Nej, Guiche, bliv," sagde chevalieren, "bliv, netop fordi De, som hr. de Bragelonne nylig sagde, er uskyldig. Jeg beder Dem endnu en gang om forladelse, vicomte, men jeg er af en ganske anden mening end De."

"Det står Dem frit for, min herre, men læg vel mærke til, at det eksil, Guiche frivilligt pålægger sig, vil være af kort varighed. Han vil kunne lade det høre op, når han selv vil, og når han vender tilbage fra sin frivillige landflygtighed, vil han finde smil på alles læber, mens derimod et ondt lune hos kongen kan hidføre en storm, hvis ende ingen kan forudsige."

Chevalieren smilede.

"Det er netop det, jeg vil," mumlede han sagte ved sig selv.

Samtidig trak han på skuldrene.

Denne bevægelse undgik ikke greven, han var bange for, at han ved at forlade hoffet skulle få udseende af at lade sig lede af frygt.

"Nej, nej!" udbrød han, "det er afgjort – jeg bliver, Bragelonne."

"Jeg spår dig, Guiche, at det vil blive din ulykke," sagde Raoul sørgmodigt.

Med disse ord kastede han sig i en lænestol, mens greven kaldte på sine folk for at lade sig klæde på.

Prøven skulle holdes hos kongen.

Selskabet bestod af dronningerne, Madam og nogle udvalgte hofdamer samt en stor del hofmænd.

Ingen af de indbudte damer var i kostume, men man talte meget om de prægtige dragter, der af forskellige malere var tegnet til halvgudernes ballet – sådan kaldtes nemlig de konger og dronninger, hvis Pantheon Fontainebleau skulle være.

Monsieur indfandt sig med tegningen til sin dragt i hånden. Hans pande var endnu noget mørk. Han hilste særdeles galant på den unge dronning og sin moder og næsten uhøfligt på Madame og drejede sig derpå om på hælen. Denne hans bevægelse og kulde forblev ikke ubemærket.

Hr. de Guiche holdt Madame skadesløs ved at kaste hende et brændende blik, som Madame – vi kan ikke nægte det – gav ham tilbage med ågerrenter.

Guiche havde utvivlsomt aldrig været så smuk. Madames blik bragte hans ansigt til at stråle. Kongens svigerinde følte, at et uvejr trak sammen over hendes hoved, og hun følte ligeledes, at hun på denne dag havde begået en uretfærdighed, for ikke at sige et forræderi mod den, der elskede hende så brændende og lidenskabeligt.

Kongen ankom, alle søgte at læse, hvad der skulle ske, i hans blik, der begyndte at sætte verden i bevægelse, lige som en panderynken af Jupiter Tonans.

Louis havde ikke sin broders forstemte ansigt. Han strålede af glæde.

Efter at han havde betragtet de fleste tegninger, som man fra alle sider bragte ham, uddelte han råd og kritiske bemærkninger og skabte ved et eneste ord lykkelige eller ulykkelige.

På en gang opdagede hans øjne, der smilende skottede til Madame, denne stumme korrespondance mellem hende og greven.

Kongen bed læberne sammen og sagde, idet han nærmede sig dronningen:

"Mine damer, jeg har nylig fået underretning om, at alt er rede i Fontainebleau."

En glad mumlen gennemløb forsamlingen.

"Og," sluttede kongen, "jeg opfordrer mine omgivelser til at holde sig parat til at gøre mig følgeskab."

Alle ansigter smilede – kun Monsieur blev ved at se gnaven ud.

Damerne og herrerne skyndte sig nu at takke Hans Majestæt for den beviste store ære.

Da turen kom til Guiche, sagde kongen:

"Ah! Dem, min herre, havde jeg ikke set."

Greven bukkede, mens Madame blegnede.

Greven ville netop til at åbne munden for at takke kongen, da denne standsede ham med de ord:

"Høsten nærmer sig, greve – jeg er vis på, at Deres forpagtere i Normandiet ville blive glade for at se Dem."

Dermed vendte kongen ryggen til den ulykkelige.

En kold sved dækkede grevens pande, og hatten faldt ud af hans skælvende hånd.

Louis søgte sin moders blik ligesom for at vise hende, at han var herre, og sin broders triumferende blik som for at spørge ham, om denne hævn var efter hans hoved.

Sidst standsede hans øjne ved Madame.

Prinsessen smilede og talte med fru de Noailles. Hun havde intet hørt, eller rettere sagt lod, som om hun intet havde hørt.

Hr. de Guiche blev alene tilbage i kongens kabinet. Alle de øvrige var lige som blæst bort. Det svimlede for den ulykkeliges øjne.

Pludselig rev han sig ud af sin fortvivlelse og skyndte sig tilbage til sine værelser, hvor Raoul, hvis mørke anelser ikke havde forladt ham, endnu ventede på ham.

"Nå," mumlede han, da han så sin ven træde ind med bart hoved, forstyrret udseende og vaklende skridt.

"Ja, ja, du har ret –"

Guiche kunne ikke sige mere, men han faldt tilintetgjort om på sofaen.

"Og hun –?" spurgte Raoul.

"Hun!" råbte den ulykkelige, knyttende næverne, "hun –!"

"Hvad sagde hun?"

"Hun sagde, at hendes kjole klædte hende godt."

"Hvad gjorde hun?"

"Hun lo."

Med disse ord segnede han besvimet om.

44. Fontainebleau

På fire dage var Fontainebleau blevet omskabt til det mest fortryllende opholdssted.

Hr. Colbert var alle vegne. – Om morgenen opgjorde han regnskabet over nattens udgifter, om dagen udkastede han planer og udbetalte penge.

Hr. Colbert havde sammenskrabet fire millioner, som han anvendte med klog økonomi.

Han forfærdedes over de udgifter, hvortil mytologien kan føre. – Enhver skovgud og dryade kostede hundrede livres om dagen, dragten beløb sig til tre hundrede livres.

Hvad der blev brugt af krudt og svovl til fyrværkerier, beløb sig for hver nat til hundrede tusinde livres. Desuden kostede illuminationen af søen hver aften tredive tusinde livres.

Festerne gjorde stormende lykke, og Colbert var ude af sig af lykke.

Han så hvert øjeblik Madame og kongen tage ud for at jage eller modtage fantastiske personer.

Madame, der var festens dronning, besvarede talerne af disse deputationer fra ukendte folkeslag, garamanther, skyther, hyperboræere, kaukasiere og patagoniere, der syntes at vokse op af jorden for at hilse på hende.

Enhver af disse folks repræsentanter forærede kongen en diamant eller en anden værdifuld genstand.

De deputerede sammenlignede i mere eller mindre heldige vers kongen med Solen og Madame med hans søster Phoebe,

dronningerne og Monsieur blev der ikke talt et ord om, det var, som kongen havde ægtet Madame Henriette af England og ikke Marie Theresia af Østrig.

Enhver i Fontainebleau undredes over den store indflydelse, Madame så hurtigt havde vundet over kongen.

En dag, da kongen kom ind på sine værelser for at give nogle befalinger og samle sine tanker, fandt han på sit toiletbord en lille billet med fordrejet håndskrift.

Han brækkede den og læste:

"Skynd Dem til mig, jeg har tusinde ting at sige Dem."

Da det ikke var så længe siden, at kongen havde forladt Madame, gav hendes billet ham meget at tænke på.

Han beskæftigede sig lidt med sit toilette og begav sig derpå til Madame.

Prinsessen, der ikke ville have, at det skulle have udseende af, at hun ventede ham, var gået ned i haven med alle sine damer.

Da kongen erfarede, at Madame havde forladt sine værelser for at begive sig til promenaden, samlede han alle de adelsmænd, han kunne få fat i, og befalede dem at følge ham til haven.

Madame jagede efter sommerfugle på en stor græsplæne.

Med ryggen vendt mod hækken ventede hun utålmodigt på kongen, hvem hun havde sat stævne.

Lyden af flere skridt i sandet fik hende til at vende sig om. Louis den Fjortende gik med blottet hoved; han havde med sin stok truffet en sommerfugl, som hr. de Saint-Aignan havde taget op af græsset.

"Som De ser, Madame, jager jeg også for Dem."

Med disse ord nærmede han sig til hende.

"Mine herrer," vedblev han, idet han vendte sig til sit følge, "bring hver af damerne en."

Det var det samme som at bede dem om at gå deres vej. Man så nu et morsomt syn: gamle, korpulente hofmænd, der rendte rundt efter sommerfugle, tabte deres hatte og med hævet stok angreb myrter og gyvel, som om de havde været spaniere.

Kongen bød Madame hånden og begav sig med hende til en mosbænk, der lå isoleret midt på græsplænen, sådan at de kunne se og ses fra alle sider, men ikke høres.

Efter at kongen fra dette sæde havde gjort en opmuntrende håndbevægelse til jægerne, sagde han til Madame:

"Her kan vi passiare uforstyrret."

"Nuvel, sire, Monsieur er atter skinsyg."

"Men min Gud!" udbrød kongen. "På hvem?"

"O, sire, han beklager sig over Dem. De må indrømme, at verden er meget ondskabsfuld. En broder og en søster kan ikke tale sammen, kan ikke more sig i hinandens selskab uden at vække mistanke. For når alt kommer til alt, sire, begår vi jo intet ondt og føler ingen lyst til at gøre ondt."

Og hun betragtede kongen med det stolte og udfordrende blik, der gør selv de klogeste og koldeste fortumlede i hovedet.

"Nej, det er sandt," sagde Louis sukkende.

"Ved De vel, sire, at hvis det skal blive sådan ved, vil jeg blive nødt til at gøre skandale. Sig mig, er der noget at udsætte på vor opførsel?"

"O, ikke det mindste."

"Da vi ofte er alene – for vi finder smag i de samme fornøjelser – kan vi let komme på afveje, men har vi gjort det? – De er kun en broder for mig, intet videre."

Kongen fik rynker i panden. Hun fortsatte:

"Deres hånd, der ofte berører min, fremkalder ikke denne skælven, denne bevægelse – som for eksempel elskerens –"

"O, ti, ti, jeg beder Dem!" sagde kongen bønligt. "De er ubarmhjertig. De tager livet af mig."

"Hvordan det?"

"De siger jo ligefrem, at De ikke føler det mindste i mit selskab."

"Nej, sire, det har jeg ikke sagt – min hengivenhed ..."

"Det er nok, Henriette – jeg beder Dem tie – hvis De tror, at jeg lige som De er af marmor, tager De fejl."

"Jeg forstår Dem ikke."

Madame tav og slog øjnene ned.

"Monsieur er skinsyg," mumlede hun med en ubeskrivelig øm stemme. "Jeg mener derfor, at jeg må vende tilbage til den beslutning, som jeg havde taget."

"Hvilken mener De?"

"Den, som jeg allerede har meddelt Deres Majestæt."

"Hvornår?"

"Den dag, da vi talte sammen om Monsieurs skinsyge."

"O, igen denne afskyelige beslutning!"

"De må tro mig, sire, at jeg ikke har taget den uden en voldsom kamp med mig selv ... tro mig, sire, jeg må vende tilbage til England."

"O, aldrig, aldrig, jeg vil ikke tillade, at De forlader Frankrig!" råbte kongen.

"Jeg er ikke skabt til at være lykkelig, sire," svarede Madame melankolsk. "Allerede som ganske ung har jeg vænnet mig til at se mine kæreste ønsker skuffede."

"Hør, Henriette, sig mig engang, hvordan beviser man en, at han ingen grund har til at være skinsyg?"

"Sire, der falder mig noget ind. Hvad om De lod som om De interesserede Dem for en anden, en af mine hofdamer for eksempel, og derved afledte Monsieurs skinsyge?"

"Oh! En ypperlig idé, Madame! Vælg selv den, der skal helbrede vor skinsyge, men vælg godt, for at jeg ikke øjeblikkelig skal vende tilbage til Dem."

Mens kongen talte, rødmede Madame, lykkelig, stolt og beruset.

"Det vil mislykkes for mig," sagde hun, idet hun slog sine smukke øjne i vejret, "for al den røgelse, som De vil ofre på den anden gudindes alter, den er jeg skinsyg på, sire, jeg vil nyde den udelukkende, ikke et atom af den må forvilde sig på vejen. Med Deres kongelige tilladelse, sire, vil jeg derfor vælge den, der forekommer mig mindst i stand til at adsprede Dem og som ikke vil fortrænge mit billede fra Deres sjæl."

"Heldigvis," sagde kongen, "er Deres hjerte ikke ondt, ellers ville jeg selv skælve for den trussel. Vi har i den henseende taget vore forholdsregler, så at det vil være vanskeligt, iblandt Deres og mine omgivelser at finde et stygt ansigt."

Mens kongen talte sådan, havde Madame rejst sig op og lod sit blik løbe hen over græsplænen. Efter en omhyggelig undersøgelse kaldte hun kongen hen til sig og sagde:

"Se engang, sire, ser De på skråningen af højen den smukke pige, der går alene med sænket hoved og nedhængende arme."

"Det er nok frøken de la Vallière," bemærkede kongen.

"Anstår hun Dem ikke, sire?"

"Hun er så sørgmodig."

"Det vil danne en kontrast til mig, som man beskylder for at være alt for munter."

"Men hun halter."

"Mener De det?"

"Javist. Ser De ikke, at hun har ladet alle komme forbi sig, for at hendes ugraciøse gang ikke skal blive bemærket. Oh, Henriette! Henriette!" sagde kongen ganske gnaven, "De har udsøgt mig den mest mangelfulde af alle Deres hofdamer."

"Ja, men hun er en af mine hofdamer, læg vel mærke til det."

"Hvad vil De sige med det?"

"For at besøge denne nye guddom vil De ikke kunne undgå at komme til mig. De må se hende hos mig og tale med mig, når De vil tale med hende. Kort sagt, de skinsyge vil have uret, når De tror, at De kommer til mig for min skyld, eftersom De kun kommer der for frøken de la Vallières skyld."

"Som halter og som aldrig åbner munden."

"Men som, når hun gør det, fremviser nogle fortryllende tænder."

"Jeg ville elske en af furierne, hvis De befalede mig det."

"La Vallière er blid som et lam. Vær ikke bange for, at hun nogen sinde skal modsige Dem, når De fortæller, at De elsker hende."

Og Madame gav sig til at le.

"O, De er vist ikke bange for, at jeg skal sige for meget til hende."

"Det er altså en afgjort sag."

"Javel," udbrød Louis leende, "jeg begynder allerede i aften at spille min rolle, og De vil se, om jeg har anlæg for at spille hyrde. Der er en stor spadseretur i skoven efter eftermiddagstaffelet

og derefter souper og ballet klokken ti. I aften under promenaden lister jeg mig ind i skoven, og når jeg træffer la Vallière uden Dem ..."

"Jeg skal nok fjerne hende. Det bliver min sag."

"Meget vel. Jeg vil angribe hende midt blandt hendes kammerater."

"Vær snild," sagde Madame leende, "tab ikke Deres hjerte."

Og prinsessen forlod kongen for at gå den muntre skare hofmænd og damer i møde, der larmende nærmede sig.

45. Balletten Årstiderne

Efter det måltid, der blev holdt klokken fem, begav kongen sig til sit kabinet, hvor hans skræddere ventede ham.

Han skulle prøve dragten som *Foråret*, der havde kostet hoffets tegnere så meget bryderi og studium.

Da det var bestilt, lod kongen sine to ceremonimestre, Villeroy og Saint-Aignan, hente.

På hans spørgsmål svarede disse, at man kun ventede på hans ordre til at begynde, men at der dertil udfordredes smukt vejr og en gunstig nat.

Kongen åbnede vinduet. Luften var ganske klar og månen sås allerede på himmelen.

Ikke en vind rørte sig. Selv svanerne lå ubevægelige ligesom skibe for anker.

Kongen gav derpå de herrer de Villeroy og de Saint-Aignan den forlangte ordre.

Men for at denne ordre kunne blive udført kongeligt, stod endnu et spørgsmål tilbage, som Louis den Fjortende forelagde sine to kavalerer.

Dette spørgsmål bestod af de tre ord:

"Har De penge?"

"Sire," svarede Saint-Aignan, "vi har talt med hr. Colbert."

"Ah! Meget vel."

"Ja, sire, og hr. Colbert sagde, at han ville indfinde sig hos Deres Majestæt, så snart Deres Majestæt havde befalet at begynde festen."

"Så lad ham da komme."

Det var, ligesom Colbert havde lyttet ved døren, for han trådte ind i det samme, kongen nævnte hans navn.

"Ah, meget vel, er De der, hr. Colbert," sagde Hans Majestæt. "Så begiv Dem til Deres poster, mine herrer!"

Saint-Aignan og Villeroy forføjede sig bort.

Kongen tog plads i en lænestol ved vinduet.

"Min ballet skal gives i aften, hr. Colbert," sagde han.

"Så må jeg i morgen betale regningerne, sire."

"Hvorfor det?"

"Jo, sire, jeg har lovet leverandørerne at betale dem deres tilgodehavende dagen efter, at balletten er blevet givet."

"Godt, hr. Colbert, når De har lovet det, så betal."

"Meget vel, sire, men for at betale må man, som hr. de Lesdiguières sagde, have penge."

"Hvordan! De fire millioner, som hr. Fouquet lovede at skaffe, er altså ikke blevet indbetalte? Jeg har rent glemt at spørge Dem om det."

"Sire, Deres Majestæt fik dem til den fastsatte tid."

"Nå?"

"Nu, sire, fyrværkerierne, musikken og kokkene har opslugt de fire millioner i otte dage."

"Aldeles?"

"Til sidste sou. Hver gang Deres Majestæt har befalet at oplyse bredderne af den store kanal, er der blevet brændt lige så meget olie, som der er vand i bassinet."

"Godt, godt, hr. Colbert. De har altså ikke flere penge?"

"Nej, jeg har ikke flere, sire, men hr. Fouquet har."

Og Colberts ansigt røbede en skummel glæde.

"Hvad vil De sige med det?" spurgte Louis.

"Sire, vi har allerede ladet hr. Fouquet udbetale seks millioner, og han har gjort det så godvilligt, at han må kunne skaffe flere, når det behøves. I dag behøves det, altså må han rykke ud med dem."

Kongen rynkede panden.

"Hr. Colbert," sagde han, og lagde eftertryk på finansmandens navn, "det er ikke sådan, jeg forstår det. Jeg vil ikke mod en af mine tjenere bruge en fremgangsmåde, der generer ham og gør ham hans embede besværligt. Hr. Fouquet har i otte dage skaffet seks millioner, det er en hel sum."

Colbert blegnede.

"De behøver altså penge, hr. Colbert?" fortsatte Louis.

"Syv hundrede tusinde livres, sire."

"Tag dem af min private kasse."

Colbert bukkede.

"Og," tilføjede Louis, "da jeg tror, at det trods Deres sparsommelighed vil falde Dem vanskeligt med en så ringe sum at bestride de udgifter, jeg agter at gøre, vil jeg give Dem en anvisning på tre millioner."

Med disse ord tog kongen en pen og udfærdigede anvisningen. Derpå gav han Colbert papiret og sagde:

"Vær De ganske rolig, hr. Colbert, jeg har udkastet en plan, en kongelig plan."

Og med disse ord, der udtaltes med al den majestæt, som den unge fyrste forstod at påtage sig, affærdigede han Colbert for at give skrædderne audiens.

Den befaling, som kongen udstedte, blev snart kendt i hele Fontainebleau. Man vidste allerede, at kongen prøvede sin

dragt og at balletten skulle danses om aftenen.

Denne efterretning bredte sig med lynets hurtighed.

Da kongen viste sig, var salen hel fuld af folk, der strålede af ædelstene og guld.

Hans indtræden gjorde den mest glimrende virkning.

Pludselig sås grev de Saint-Aignan gøre forsøg på at nærme sig kongen eller Madame.

Prinsessen nærmede sig strålende med sin eskorte af bakkanter og havde næsten nået den plads, der var bestemt for hende under dansen.

Bifaldsråbene varede så længe, at greven fik tid til at indhente kongen, der var standset.

"Hvad er der, Saint-Aignan?" spurgte foråret.

"Min Gud, sire!" svarede hofmanden, der var ganske bleg, "Deres Majestæt har ikke tænkt på *Frugternes Dans*."

"Jovist, den er strøget."

"Nej, sire, Deres Majestæt har ikke givet befaling til det, og orkestret har beholdt den."

"Hvor ærgerligt!" mumlede kongen. "Men den kan ikke udføres, eftersom hr. Guiche er fraværende. Den må stryges."

"O, sire, men det er ikke det værste, for når alt kommer til alt, ville orkestret, når det var nødvendigt, sagtens kunne springe den over, men ..."

"Men hvad?"

"Hr. de Guiche er her."

"Her?" udbrød kongen rynkende panden, "her? ... Er De sikker på ..."

"Fuldstændig påklædt til balletten, sire ..."

Kongen følte blodet stige ham til hovedet.

"De har taget fejl," sagde han.

"Behag at se til højre, sire, der står greven."

Louis vendte sig hurtigt i den angivne retning og så virkelig Guiche klædt som Vertumnus og ventende på, at kongen skulle se på ham, for at tiltale ham.

Det ville være umuligt at beskrive forbavselsen hos kongen, hos Monsieur, der bevægede sig uroligt i sin loge, hos de tilstedeværende, der stak hovederne sammen, samt den følelse, der greb Madame ved synet af hendes meddanser.

Kongen var blevet stående med åben mund og stirrede på greven.

"Sire," sagde han, "den ydmygste af Deres Majestæts tjenere er kommet for at vise Dem en tjeneste i dag, sådan som han så ofte har gjort det på kampens dag. Ved at skulle undvære Frugternes Dans ville kongen miste den smukkeste scene af sin ballet. Jeg har ikke villet være skyld i sligt og har derfor forladt mine forpagtere for at komme min fyrste til hjælp."

Disse ord smigrede Louis den Fjortende på samme tid, som grevens mod forbavsede ham. Han svarede blot:

"Jeg havde ikke bedt Dem om at komme tilbage, greve."

"Ganske vist, sire, men Deres Majestæt havde heller ikke bedt mig om at blive borte."

Kongen indså, at hvis den nærværende scene forlængedes, kunne den let fordærve det hele.

Balletten begyndte, den var glimrende.

Da pantomimen havde nået sit kulminationspunkt, var salen nær ved at styrte sammen under bifaldsråbene.

Guiche strålede som en sol, men som en hofmandssol, der må finde sig i at stå i anden række.

Eftersom Madame ingen taknemmelighed viste ham, tænkte han nu kun på at tilbageerobre prinsessens gunst.

Hun skænkede ham ikke et eneste blik.

Lidt efter lidt afløstes hans glæde af smerte og uro, så at hans ben blev stive, hans arme tunge, hans hoved sløvt.

Fra dette øjeblik af var kongen den første danser i kvadrillen.

Guiche var ikke en gang længere hofmand. Han dansede dårligt og til sidst dansede han slet ikke.

Kongen og Madame triumferede.

Da dronningerne havde bevidnet deres tilfredshed og tilskuerne lagt deres begejstring for dagen, da kongen havde begivet sig til sin loge for at klæde sig om, nærmede Guiche sig Madame, der, sad i baggrunden af teatret, ventede på anden akt og syntes hensunket i dybe tanker.

Hun så ikke eller lod, som om hun ikke så, hvad der passerede rundt om hende.

Da Guiche nærmede sig, trak hendes to hofdamer, som var klædte som hamadryader, sig ærbødigt tilbage.

Guiche bukkede underdanigst for Hendes kongelige Højhed.

Men Hendes kongelige Højhed drejede ikke en gang hovedet om, hvad enten hun havde bemærket hans hilsen eller ej.

En gysen fo'r gennem den ulykkelige. En så komplet ligegyldighed var han ikke forberedt på.

Da han så, at hans hilsen blev ubesvaret, trådte han et skridt nærmere og sagde med en stemme, som han, skønt forgæves, bestræbte sig for at gøre rolig:

"Jeg har den ære at gøre Madame min underdanige kompliment. Deres kongelige Højhed dansede før fortryllende."

"Finder De det?" svarede Madame skødesløst.

"Ja, den rolle passer i et og alt til Deres kongelige Højheds karakter."

Madame vendte sig om og sagde, idet hun så stift på Guiche:

"Hvorledes det?"

"Det er jo ligetil."

"Forklar Dem tydeligere."

"De forestiller en smuk, hovmodig og letsindig guddom," svarede han.

"De taler om Pomona, hr. greve."

"Jeg taler om den gudinde, som Deres kongelige Højhed forestiller."

Madame bed sig i læberne.

"Men er De ikke selv en fuldendt danser, min herre?" sagde hun.

"O, Madame, jeg hører til dem, som man ikke udmærker, og som man glemmer, hvis man tilfældigvis har udmærket dem."

Og med disse ord, der ledsagedes af et dybt suk, bukkede han og trak sig tilbage.

I stedet for at svare trak Madame let på skuldrene.

Derpå kaldte hun med et blik sine hofdamer tilbage.

Det var frøknerne de Tonnay-Charente og de Montalais.

Ved Madames tegn nærmede de sig skyndsomst.

"Hørte De det, mine damer?" spurgte prinsessen.

"Hvilket, Madame?"

"Hvad hr. grev de Guiche sagde?"

"Nej."

"Det er i sandhed mærkværdigt," forsatte prinsessen i en medlidende tone, "hvor meget landflygtigheden har taget på den stakkels hr. de Guiche."

Derpå tilføjede hun endnu højere, for at intet ord skulle undgå den ulykkelige:

"For det første har han danset dårligt, og dernæst har han ikke sagt andet end tåbeligheder."

Med disse ord rejste hun sig, nynnende den melodi, efter hvilken hun skulle danse.

Guiche havde hørt alt, pilen trængte sig dybt ind i hans hjerte og sønderrev det.

Med fare for at forstyrre hele festen flygtede han derpå.

Imidlertid havde i den anden ende af teatret, nær ved søen, en kvinde taget plads med øjnene fæstet på et af vinduerne i teatret.

Fra dette vindue strømmede et lyshav.

Vinduet førte til den kongelige loge.

Pludselig kom to unge damer, frøknerne de Tonnay-Charente og de Montalais ilende til.

De var fri for tjeneste. Efter at have aflagt deres nymfedragt opsøgte de nu deres veninde.

"Hvad for noget, allerede!" sagde de. "Vi troede at komme først til stævnemødet."

"Jeg har været her et kvarter," svarede la Vallière.

"Har dansen måske ikke moret Dem?"

"Nej."

"Og skuespillet?"

"Endnu mindre. Jeg foretrækker synet af den mørke skov."

"Hun er poetisk, denne la Vallière," bemærkede Tonnay-Charente.

"Det vil sige utålelig," tilføjede Montalais. "Når andre morer sig og ler, græder la Vallière, og når vi andre græder, ler la

Vallière."

"Lad os nu benytte os af ensomheden til at komme over engen og nå skoven."

"Ja, lad os skynde os," sagde de to andre.

Og idet de graciøst løftede deres lange silkekjoler i vejret, sprang de let over det rum, der lå mellem søen og den skyggefulde del af parken.

I det samme steg en mand, der havde været skjult i en grøft beplantet med unge piletræer, hurtigt op ad denne og gav sig til at løbe hen imod slottet.

De unge piger nåede den kongelige eg, en ærværdig levning af en eg, der i sin ungdom havde hørt Henri den Anden sukke for den smukke Diana af Poitiers og senere Henri den Fjerde for den smukke Gabrielle d'Estrées.

Under denne eg havde gartneren lavet en bænk af mos og grønsvær.

Træets stamme dannede et rygstød, der var stort nok til fire personer.

46. Hvad der blev sagt under den kongelige eg

Luftens mildhed og skovens stilhed indeholdt en stum opfordring til de unge kvinder til at give deres samtale en alvorlig retning.

Den, der havde den muntreste karakter, Montalais, gav først eksemplet.

Hun debuterede med et dybt suk.

"Hvilken glæde," sagde Montalais, "at føle sig fri og alene her og at have ret til at være oprigtig, især mod sig selv!"

"Ja," sagde Athenais de Tonnay-Charente, "for hvor glimrende hoffet end er, skjuler det altid en usandhed under fløjlets folder eller diamanternes glans."

"Jeg lyver aldrig," sagde la Vallière, "hvis jeg ikke kan sige sandheden, tier jeg stille."

"De vil ikke holde Dem længe i gunst, min kære," svarede Montalais. "Det er ikke her som i Blois, hvor vi betroede den gamle Madame alle vore sorger og ønsker. Madame mindedes undertiden, at hun havde været ung. Hvem der på sådanne dage talte med Madame, fandt en oprigtig veninde i hende. Madame fortalte om sin kærlighedshistorie med Monsieur, og vi fortalte hende hans elskovsforbindelser med andre eller i det mindste de historier, der var i omløb om hans galanterier. Stakkels kone! Så uskyldig! Hun lo ad det og vi også. Hvor er hun nu?"

"Men hvad er det?" udbrød la Vallière, idet hun hurtigt rejste sig fra mosbænken.

"Et dådyr, der flygter gennem skoven."

"Jeg er kun bange for mennesker," bemærkede Athenais.

"Når de ikke ligner hr. de Montespan."

"Hold op med det drilleri ... hr. de Montespan er opmærksom mod mig, men det betyder intet. Er ikke hr. de Guiche opmærksom mod Madame?"

"Stakkels, stakkels knøs!" sagde la Vallière.

"Hvorfor stakkels? ... Madame er smuk og fornem nok, mener jeg."

La Vallière rystede sørgmodig på hovedet.

"Når man elsker," svarede hun, "er det hverken den smukke eller den fornemme dame, mine kære veninder, når man elsker, må det kun være den elskedes hjerte og øjne."

Montalais gav sig til at le højt.

"Hjerte, øjne, o!" udbrød hun.

"Jeg taler om mig selv," svarede la Vallière.

"Ædle følelser!" bemærkede Athenais med en beskyttende mine, men i en kold tone.

"Nærer De ikke de samme, frøken?" spurgte Louise.

"Ganske og aldeles, frøken, men jeg vedbliver: hvordan kan man beklage en mand, der gør kur til en kvinde som Madame? Er der misforhold til stede der, er det på grevens side."

"O, nej, nej," sagde la Vallière, "det er på Madames side."

"Forklar Dem."

"Det skal jeg. Madame ønsker ikke en gang at vide, hvad kærlighed er. Hun leger med denne følelse lige som børn med

ild. At glimre er alt, hvad hun bryder sig om. Hr. de Guiche elsker denne fornemme dame, men hun elsker ikke ham."

Athenais slog en foragtelig latter op.

"Kalder De det at elske?" sagde hun. "Hvor er Deres ædle følelser blevet af? Består en kvindes dyd ikke i en modig modstand mod enhver intrige? En kvinde, der er, som hun skal være og har et ædelt hjerte, bør foragte mændene, lade sig elske, endog tilbede af dem og kunne sige en gang i sit liv: Det forekommer mig, at jeg ikke ville have været det, jeg er, hvis jeg havde afskyet ham mindre end de andre."

"Jeg forstår Dem slet ikke," svarede Louise. "De taler som væsener, der ikke er kaldede til at leve på denne Jord."

"Den er smuk, Deres Jord," sagde Montalais.

"En Jord," tog Athenais atter ordet, "hvor manden smigrer kvinden for at få hende til at falde, og hvor han fornærmer hende, når hun er faldet."

"Hvem taler til Dem om at falde?" spurgte Louise.

"Ah, det er en ny teori, min kære. Gør mig den tjeneste at sige mig, hvordan De bærer Dem ad med ikke at blive besejret, når De lader Dem rive hen af kærligheden."

"O!" udbrød den unge pige og hævede sine smukke, fugtige øjne mod den sorte himmel. "O, hvis De vidste, hvad hjertet er, ville jeg forklare Dem det og overbevise Dem. Et elskende hjerte er stærkere end alt Deres koketteri og stolthed. Lad oldingene indbilde sig at være elskede af koketter. Den unge mand tager ikke fejl af det; koketten kan gøre ham afsindig, men hun vil aldrig gøre ham forelsket. – Ser De, således som jeg opfatter kærligheden, er den en bestandig, fuldstændig opofrelse, men ikke alene af den ene af de to parter. Den er en fuldstændig

fornægtelse af to sjæle, der vil sammensmelte til én. Hvis jeg nogen sinde elsker, vil jeg bede min elsker om at lade mig blive fri og ren, jeg vil sige ham – og han vil forstå mig – at det afslag, jeg giver ham, sønderriver min sjæl, og han, han der elsker mig, han vil, idet han føler storheden af mit offer, opofre sig ligesom jeg, han vil agte mig, ikke søge at få mig til at falde for at fornærme mig, når jeg er faldet, sådan som De før sagde, da De drev spot med kærligheden, som jeg forstår den. Se, sådan elsker jeg. – Kom nu og sig mig, at min elsker vil foragte mig; jeg benægter det, med mindre han skulle være det sletteste af alle mennesker, men mit hjerte er mig borgen for, at jeg ikke vil lade mit valg falde på sådanne folk. Mit blik vil betale ham hans ofre eller indgyde ham dyder, som han aldrig har troet at være i besiddelse af."

"Men, Louise," udbrød Montalais, "det, De der siger, udøver De ikke i praksis."

"Hvad vil De sige med det?"

"De er tilbedt af Raoul de Bragelonne. Den stakkels fyr er et offer for Deres dyd, lige som han vil være det, ja endog mere end han ville være det for mit koketteri eller Athenais' stolthed."

"Dette er ganske simpelt en underafdeling af koketteriet," sagde Athenais, "og som jeg ser det, udøver frøkenen det uden at have nogen anelse om det."

"O!" udbrød la Vallière. "Men forudsæt da, at jeg troede at elske, men at jeg ikke elsker."

"Hvorledes, du elsker ikke!"

"Hvad skal man sige? Når jeg har været anderledes end andre, når de elsker, er det, fordi jeg ikke elsker, fordi min time endnu ikke er slået."

"Indrømmet!" sagde Athenais. "Det er altså afgjort, at De ikke elsker den stakkels hr. de Bragelonne?"

"Måske," sagde Montalais, "hun er ikke endnu ganske på det rene i så henseende. Men hør mig, Athenais, hvis hr. de Bragelonne bliver fri, vil jeg give dig et venskabeligt råd."

"Og det er?"

"At se rigtigt på ham, førend du bestemmer dig for hr. de Montespan."

"O, min kære, hr. de Bragelonne er ikke den eneste, som man kan finde fornøjelse i at betragte. Hr. de Guiche for eksempel har også sit værd."

"Han glimrede ikke i aften," sagde Montalais, "og jeg ved fra god kilde, at Madame har fundet ham afskyelig."

"Men hr. de Saint-Aignan, han glimrede, og jeg ved for vist, at de, der har set ham danse, ikke vil glemme ham så snart. Ikke sandt, la Vallière?"

"Hvorfor stiller De mig det spørgsmål? Jeg har ikke set ham, jeg kender ham ikke."

"Nu, hvem foretrækker De af alle de dansere, som De omtrent har set?"

"Jeg foretrækker ingen, mine damer, jeg finder dem alle lige gode."

"Så tal da, lad os høre Deres ideal."

"I sandhed, mine damer," udbrød la Vallière, drevet til det yderste, "jeg forstår Dem slet ikke, De har lige som jeg både hjerte og øjne, og så taler De om hr. de Guiche, hr. de Saint-Aignan, hr. de – Gud ved hvem, når kongen var til stede."

"Kongen!" udbrød Montalais og Athenais på en gang.

La Vallière skjulte hovedet i sine hænder.

"Ja, kongen! Kongen!" mumlede hun, "har I da nogen sinde set noget, der kan måle sig med kongen?"

"De havde ret i før at sige, at De havde fortræffelige øjne, frøken, for De ser langt, alt for langt. Ak! Kongen hører ikke til Dem, på hvem vore stakkels øjne har ret til at fæste sig."

"Det er sandt, det er sandt!" udbrød la Vallière. "Det er ikke givet alle øjne at betragte Solen, men jeg vil se på den, selv om jeg skulle blive blind af det."

I dette øjeblik og ligesom fremkaldt ved de ord, der nylig var undsluppet la Vallière, hørtes en raslen i den nærmeste busk.

De unge piger sprang forskrækket op. De så tydeligt bladene bevæge sig, men ikke den genstand, der satte dem i bevægelse.

"O, det er en ulv eller et vildsvin!" råbte Montalais, "lad os flygte, mine damer, lad os flygte."

Og de tre unge piger flygtede i største skræk ad den første allé, de stødte på, og standsede ikke før i udkanten af skoven.

"Mine damer, mine damer!" sagde la Vallière, "jeg er bange for, at det var noget værre end en ulv. Det er min oprigtige mening, når jeg siger, at jeg langt hellere ville have udsat mig for at blive opædt af vilde dyr end at blive beluret. O, jeg dåre! Hvorledes har jeg dog kunnet tænke og sige sligt?"

Idet hun sagde dette, vaklede hendes ben, kræfterne forlod hende, og hun faldt næsten livløs ud af sine ledsagerinders arme ned på græsset.

Vi vil forlade den stakkels la Vallière halvt besvimet mellem sine to ledsagerinder og vende tilbage til den kongelige eg.

De tre unge piger havde ikke gjort tyve skridt, førend den støj, der havde forskrækket dem så meget, tiltog.

Efter at have skudt grenene til side trådte en skikkelse frem i udkanten af skoven og brast i latter, da den så pladsen tom.

Vi behøver ikke at sige, at det var en ung og smuk adelsmand, der straks gav den anden tegn til at nærme sig.

"Nå, sire," sagde den anden skikkelse, idet den frygtsomt kom nærmere. "Deres Majestæt har nok jaget vore unge forelskede på flugt."

"Ih, min Gud, ja," svarede kongen, "kom du kun frem, Saint-Aignan."

"Men tag Dem i agt, sire, De kan blive kendt."

"Jeg siger dig jo, at de er flygtet."

"Det var et heldigt møde, sire, og hvis jeg turde give Deres Majestæt et råd, skulle vi forfølge dem."

"Ah! de er for langt borte."

"Deres Majestæt er på min ære ikke nysgerrig. Hvis jeg var i Deres sted, ville jeg vide, hvem de to nymfer, dryader eller hamadryader er, der har en så god mening om os."

"O, jeg skal nok kende dem igen uden at behøve at rende efter dem, det svarer jeg dig for."

"Hvordan det?"

"Ih, på deres stemmer. De hører til hoffet, og hun, der talte om mig, havde en yndig stemme."

"Åh! Deres Majestæt lader sig påvirke af smiger."

"Man skal i alt fald ikke sige om dig, at du bruger det samme middel."

"O, om forladelse, sire, jeg er en nar."

"Nå, kom nu og lad os søge, hvor jeg har sagt dig."

"Men har De da rent glemt den passion, som De har betroet mig, sire?"

"Nej, på ingen måde, hvordan skulle man kunne glemme et par øjne som frøken de la Vallières? Men tag dig i agt, Saint-Aignan, jeg har ikke betroet min hemmelighed til andre end dig, og hvis nogen taler til mig om det, ved jeg, hvem der har forrådt mig."

"O, hvor De bliver varm, sire."

"Nej, men du kan nok begribe, at jeg ikke vil kompromittere den stakkels pige."

"Frygt intet, sire."

"Du lover mig at tie?"

"Jeg giver Dem mit ord, sire."

"Godt," tænkte kongen og lo ved sig selv, "i morgen vil alle mennesker vide, at jeg i nat er rendt efter la Vallière."

Kongen og Saint-Aignan begav sig nu på vej tilbage til slottet.

Pludselig stod kongen stille. Hofmanden fulgte hans eksempel.

"Saint-Aignan," sagde han, "hører du ikke suk?"

"Jo, og endda skrig, synes jeg."

"Lad os ile!"

Og kongen og yndlingen slog ind på en genvej.

Pludselig bemærkede de på kanten af en grøft en knælende kvinde, der holdt en anden, som var besvimet, i sine arme.

Nogle skridt derfra råbte en tredje om hjælp.

Da den sidste fik øje på de to mænd, hvis stand hun ikke kendte, råbte hun endnu højere.

Kongen ilede foran sin ledsager, sprang over grøften og befandt sig ved siden af gruppen i samme øjeblik, som der for

enden af alleen, der førte op til slottet, viste sig en halv snes personer, der var lokket til af de samme skrig, som havde ført kongen og hr. de Saint-Aignan derhen.

"Hvad er der på færde, mine damer?" spurgte Louis.

"Kongen!" udbrød frøken de Montalais og slap i sin forbavselse la Vallières hoved, som faldt tilbage på græsset.

"Ja, kongen. Men det er ingen grund for Dem til at slippe Deres veninde. Hvem er hun?"

"Frøken de la Vallière, sire. Hun er nylig besvimet."

"Ah! Min Gud!" sagde kongen, "stakkels barn! Hurtigt, hurtigt, en læge."

Men hvor ivrigt kongen end udtalte disse ord, havde han dog ikke våget så godt over sig selv, at de ikke såvel som den gebærde, der ledsagede dem, måtte forekomme Saint-Aignan, hvem kongen havde betroet sin store kærlighed, noget kolde.

"Saint-Aignan," fortsatte kongen, "jeg beder Dem sørge for frøken de la Vallière. Lad en læge kalde – jeg iler for at underrette Madame om, hvad der er tilstødt hendes hofdame."

Mens hr. de Saint-Aignan traf anstalter til at lade frøken de la Vallière transportere til slottet, ilede kongen bort, lykkelig over at finde en lejlighed til at nærme sig Madame og tale med hende om et gyldigt påskud.

Kongen fandt Madame i et lille buskads, han satte sig hos hende og søgte ganske sagte med sin fod at berøre prinsessens under dennes stol.

"Tag Dem i agt, sire," sagde Henriette sagte, "De ser ikke ud som en mand, der er ligegyldig."

"Ak," svarede Louis den Fjortende i den samme tone, "jeg er meget bange for, at vi har sluttet en overenskomst, der

overstiger vore kræfter."

Derpå tilføjede han højt:

"Har De hørt, hvad der er passeret?"

"Hvad er det?"

"O, min Gud, ved at se Dem glemte jeg, at jeg var kommet ene og alene for at fortælle Dem det. Og dog har det bedrøvet mig så smerteligt, at en af Deres hofdamer, den stakkels Vallière, nylig er besvimet."

"Ak, stakkels barn," sagde prinsessen roligt, "og hvad er grunden til det?"

Derpå fortsatte hun sagte:

"Men De glemmer Dem selv, sire. De vil have folk til at tro, at De er forelsket i denne pige, og så bliver De her, mens hun måske er i færd med at dø."

"Ak, Madame," svarede kongen sukkende, "De er langt bedre inde i Deres rolle end jeg, De tænker på alt."

Med disse ord rejste han sig.

"Madame," sagde han højt nok til, at alle kunne høre ham, "tillad mig at forlade Dem. Min uro er stor, og jeg vil forvisse mig om, at der bliver ydet hende den fornødne pleje."

Dermed begav kongen sig atter til la Vallière, mens alle de tilstedeværende kommenterede hans ord:

"Min uro er stor."

47. Kongens hemmelighed og Madames skinsyge

"Nå, Saint-Aignan," spurgte han med forstilt bekymring, "hvordan befinder den syge sig?"

"Jeg må med skam tilstå, at jeg ikke ved det, sire," stammede Saint-Aignan.

"Hvordan, De ved det ikke?" sagde kongen, idet han lod, som om han tog denne mangel på opmærksomhed mod genstanden for hans kærlighed meget alvorligt.

"Tilgiv mig, sire, men jeg mødte en af vore tre sladdersøstre, og jeg tilstår, at jeg derved kom til at tænke på andre ting."

"Ah! De har fundet dem," sagde kongen levende.

"Ja, hende, der var så god at omtale mig så fordelagtigt, og da jeg havde fundet min, søgte jeg også at finde Deres, sire, da jeg havde den lykke at møde Deres Majestæt."

"Det er godt, men frøken de la Vallière går frem for alt," sagde kongen sin rolle tro. "Men navnet på Deres skønne, Saint-Aignan, er det en hemmelighed?"

"Det skulle være en hemmelighed, sire, og oven i købet en meget stor, men Deres Majestæt ved nok, at der ingen hemmeligheder eksisterer for Dem."

"Hvad hedder hun da?"

"Frøken de Tonnay-Charente."

"Er hun smuk?"

"Ja, over al beskrivelse, sire. Da jeg genkendte den stemme, der så ømt havde udtalt mit navn, tiltalte jeg hende og udspurgte hende så godt, jeg kunne, blandt mængden, og hun fortalte mig uden at ane noget, at hun for et øjeblik siden havde befundet sig under den store eg med to veninder, da en ulv eller tyv havde forskrækket dem og jaget dem på flugt."

"Nå, lad os ikke tale mere om det," sagde kongen, "før mig til den stakkels la Vallière."

I en lav stue, i nærheden af et stort vindue, sad la Vallière i en umådelig lænestol og indåndede i lange drag den friske natteluft.

Hun var meget bleg, men denne bleghed klædte hende ubeskriveligt godt. Hun sad aldeles ubevægelig og lignede mere en død end et levende væsen, hun syntes hverken at høre sine veninders hvisken eller den fjerne tummel. Hun underholdt sig med sig selv.

Kongen trådte ind, uden at hun mærkede det, i den grad var hun optaget af sine tanker.

Da han fik øje på det yndige ansigt, hvorpå månen kastede sit sølvskær, udbrød han med en uvilkårlig skræk:

"Min Gud, hun er jo død."

"Nej, nej, sire," hviskede Montalais, "hun har det tvært imod bedre."

La Vallière svarede ikke.

"Louise," fortsatte Montalais, "kongen er så nådig at bekymre sig om dit befindende."

"Kongen?" råbte la Vallière og rejste sig hurtigt, "kongen bekymrer sig om mit befindende?"

"Denne stemme! Denne stemme!" hviskede Louis heftigt til Saint-Aignan.

"Ja, Deres Majestæt har ret," svarede Saint-Aignan, "det var hende, der var forelsket i Solen."

"Stille!" sagde kongen.

Derpå nærmede han sig la Vallière og sagde:

"De befinder Dem ikke vel, frøken? Før i parken så jeg Dem besvimet. Hvordan er det gået til?"

"Sire," stammede det stakkels barn skælvende og bleg, "jeg ved det virkelig ikke."

"De har gået alt for meget," sagde kongen, "måske træthed –"

"Nej, sire," svarede Montalais, og tog ordet for sin veninde, "det kan ikke være træthed, for vi har siddet en stor del af aftenen under den kongelige eg."

"Under den kongelige eg," mumlede kongen skælvende, "jeg har ikke taget fejl, det er hende."

Og han lånte greven et betydningsfuldt øjekast.

"Ah, javel," sagde Saint-Aignan, "under den kongelige eg, sammen med frøken de Tonnay-Charente."

"Hvoraf ved De det?" spurgte Montalais.

"Det er ganske simpelt, frøken de Tonnay-Charente har fortalt mig det."

"Så har hun vel også fortalt Dem om grunden til la Vallières besvimelse?"

"For pokker, hun fortalte mig noget om en ulv eller en tyv eller hvad ved jeg?"

La Vallière lyttede med stive blikke og tungtåndende bryst.

Louis antog hendes bevægelse for at være en følge af en ikke overstået skræk.

"Frygt, ikke, frøken," sagde han med en bevægelse, som han ikke kunne skjule, "den ulv, der har indjaget Dem så stor en skræk, var mig, min frøken," sagde han med et ærbødigt buk, "indjager jeg Dem måske frygt?"

La Vallière udstødte et højt skrig, for anden gang forlod kræfterne hende, og hun sank kold, stønnende og fortvivlet tilbage i stolen.

Louis fik akkurat tid til at strække armene ud, så at hun til dels understøttedes af ham.

Et par skridt fra kongen og la Vallière stod frøken de Tonnay-Charente og Montalais ubevægelige og lige som forstenede ved erindringen om deres samtale med la Vallière. De tænkte ikke engang på at komme hende til hjælp, idet de blev holdt tilbage af kongens nærværelse, der med det ene knæ hvilende på gulvet havde armen om la Vallières liv.

"De har hørt det, sire," mumlede Athenais.

Men kongen svarede ikke, hans øjne hvilede ufravendt på la Vallières halvt lukkede øjne, og han holdt hendes nedhængende hånd i sin.

Montalais nærmede sig hurtigt Louise og tog hende fra kongen, der var nærved at miste kontenancen ved at føle sit ansigt oversvømmet af la Vallières parfumerede hår.

"Nå," sagde Saint-Aignan, "det kan man kalde et eventyr, og gid jeg må times en ulykke, hvis jeg ikke bliver den første, der fortæller det."

Kongen trådte hen til ham og sagde med skælvende stemme og en heftig håndbevægelse:

"Ikke et ord om dette, greve."

Den stakkels konge glemte, at han en time i forvejen havde givet den samme mand det samme pålæg, men den gang ønsket det stik modsatte, det vil sige, at denne mand skulle være indiskret.

Dette pålæg var derfor lige så overflødigt som det første.

En halv time efter vidste hele Fontainebleau, at frøken de la Vallière havde haft en samtale under den kongelige eg med Montalais og Tonnay-Charente, og at hun ved denne lejlighed havde tilstået sin kærlighed til kongen.

Man vidste også, at kongen, efter at have vist sig meget urolig over frøken de la Vallières tilstand, havde blegnet og rystet, da han opfangede den skønne besvimede i sine arme. Alle hofmændene var derfor enige om, at tidsalderens største begivenhed havde fundet sted, at Hans Majestæt elskede frøken de la Vallière, og at følgelig Monsieur kunne være ganske rolig.

Monsieur indfandt sig glædestrålende hos Madame for at fortælle hende la Vallières tilståelse under den kongelige eg og kongens nye passion.

"Og hvornår skete det?" spurgte Madame.

"For en time siden."

Madame fo'r sammen.

"Men kendte ingen denne kærlighed?"

"Nej, ikke engang Hans Majestæt. Den lille person havde bevaret sin hemmelighed så godt, da den pludselig blev stærkere end hun og undslap hende."

"Kender kongen denne tilståelse?" spurgte Madame.

"Men det er netop det romantiske ved historien, at kongen og Saint-Aignan var skjult bag den kongelige eg og at han har hørt

den interessante samtale fra ende til anden."

Madame følte sig såret i hjertet.

"Men jeg har set kongen siden," sagde hun ubetænksomt, "og han fortalte mig ikke et ord om alt dette."

"For pokker," sagde Monsieur med en triumferende ægtemands naivitet, "han vogtede sig nok for selv at tale til Dem om det, eftersom han har pålagt alle mennesker ikke at tale til Dem om det."

"Hvad behager!" udbrød Madame opbragt.

"Jeg siger, at man ville skjule historien for Dem."

Madame bøjede hovedet fornærmet.

Hun havde ingen ro på sig, førend hun havde hørt noget mere om denne sag.

Næppe havde Monsieur fjernet sig, førend hun opsøgte Saint-Aignan, der var let at finde.

Saint-Aignan var netop den rette mand for Madame i den sindsstemning, hvori hun befandt sig.

Han ledte kun efter et øre, der var lidt værdigere end de andre, for at fortælle det begivenheden i alle dens detaljer.

Da han havde endt, sagde Madame:

"De må tilstå, at det er et ypperligt eventyr."

"Nej, det er intet eventyr, det er en historie."

"Eventyr eller historie, så må De tilstå, at man har fortalt Dem den, ligesom De nu har fortalt mig den, og at De ikke har været til stede ved den."

"Jeg var på ære til stede, Madame."

"Og De tror, at denne tilståelse skulle have gjort indtryk på kongen?"

"Lige som frøken de Tonnay-Charentes på mig," svarede Saint-Aignan. "Hør Madame, – frøken Vallière sammenlignede kongen med Solen, det er smigrende!"

"Kongen lader sig ikke fange af sådanne smigrerier."

"Madame, kongen er i det mindste lige så meget mandfolk som Solen, det så jeg godt, da la Vallière før sank i hans arme."

Madame udstødte et svagt skrig, det eneste tegn på hendes vrede.

"Tak," sagde hun med en krampagtig latter, "De fortæller ypperligt, hr. de Saint-Aignan."

Med disse ord skyndte hun sig alene og nær ved at kvæles ad slottet til.

Samme nat forlod to damer hemmeligt slottet og gik hurtigt ind i parken.

Da de kom til runddelen, standsede den forreste noget forpustet.

"Har vi endnu langt til træet?" spurgte hun.

"O, ja, Madame, over fem hundrede skridt, men Madame skulle puste et øjeblik, De kan ikke længe udholde at gå så hurtigt."

"De har ret."

Og prinsessen, for hende var det, lænede sig mod et træ.

"Nå, frøken," sagde hun efter at have pustet et øjeblik, "skjul intet for mig, men sig mig den rene sandhed."

"O, Madame, hvor De er streng," sagde den unge pige bevæget.

"Nej, min kære Athenais, berolig Dem, jeg er ikke vred på Dem. Når alt kommer til alt, vedkommer det jo ikke mig. De er urolig over, hvad De har sagt under egen. De er bange for, at De har såret kongen, og jeg vil berolige Dem ved at overbevise mig om, at han ikke kan have hørt Dem. Når vi kommer til egen, skal De sætte Dem på bænken, hvor De sad før med la Vallière, og tale i samme tone og retning. Jeg skjuler mig i buskene og skal sige Dem, om man kan høre det."

"Ja, Madame."

Madame gik hurtigt videre.

Pludselig standsede hun.

"Der falder mig noget ind," sagde hun.

"Sikkert noget godt," svarede frøken de Tonnay-Charente.

"Montalais må være lige så ængstelig som I to."

"Ikke så meget, for hun er mindre kompromitteret, da hun talte mindre."

"Lige meget, hun vil nok hjælpe jer med en lille løgn."

"Ja, især når hun hører, at Madame er så god at interessere sig for mig."

"Godt, jeg tror at have fundet, hvad vi behøver, mit barn. I skal sige, at I alle tre meget godt vidste, at kongen og hr. de Saint-Aignan stod bag træet eller buskene, hvor det nu var, og at I har villet more jer på deres bekostning."

"O, Madame, på kongens bekostning, det vil vi aldrig vove at sige."

"Men det er jo kun spøg det hele, en uskyldig spøg, som fruentimmer nok kan tillade sig mod mænd, der vil overraske dem. På denne måde forklares alt. Det er ikke andet end spøg,

hvad Montalais har sagt om Malicorne, hvad De har sagt om hr. de Saint-Aignan, og hvad la Vallière har kunnet sige ..."

"Og som hun hellere end gerne ville tage i sig igen."

"Er De vis på det?"

"Ja, det svarer jeg for."

"Godt, er De sikker på Montalais?" sagde Madame.

"O, ja."

"Vil hun gøre, hvad De vil?"

"Ja. Hun vil blive henrykt over det."

"Og la Vallière ...?" sagde prinsessen tøvende.

"Ja, hvad hende angår, vil det falde hårdt, Madame, hun nærer modbydelighed for løgn."

"Men når hun finder sin fordel derved ...?"

"Jeg er bange for, at det ikke gør nogen forandring hos hende."

Imidlertid havde Madame og hendes ledsagerinde nået omegnen af den kongelige eg.

"Nu er vi der," sagde Tonnay-Charente.

"Vi skal nu snart få at se, om man kan høre der," svarede Madame.

"Stille!" sagde den unge pige og standsede Madame med en heftighed, der stred betydeligt mod etiketten.

Madame standsede.

"Ser De, at man kan høre," sagde Athenais.

"Hvordan det?"

"Lyt."

Madame holdt sit vejr, og man hørte virkelig følgende ord, der udtaltes af en behagelig, sørgmodig stemme:

"O, jeg siger dig, vicomte, at jeg elsker hende til afsindighed, jeg er dødelig forelsket i hende."

Denne stemme bragte Madame til at fare sammen, og hendes ansigt strålede af glæde.

Nu var det hende, der standsede sin ledsagerinde. Efter at have ført hende en snes skridt tilbage, sagde hun:

"Bliv her, min kære Athenais, og lad ingen overraske os. Jeg formoder, at denne samtale drejer sig om Dem."

"Om mig, Madame?"

"Ja, om Dem ... eller rettere om Deres eventyr. Jeg vil lytte, to kunne vi let blive opdaget. Opsøg Montalais og vent med hende på mig i udkanten af skoven."

Madame skjulte sig imidlertid i krattet og lænede sig til et gigantisk kastanjetræ.

"Nå," mumlede hun fuld af angst, "siden man hører så godt her, så lad os da nu høre, hvad denne forelskede nar, som man kalder grev de Guiche, vil sige til hr. de Bragelonne om mig."

Der indtrådte et øjebliks tavshed.

Derpå hørte Madame Raoul sige:

"Ak, min kære Guiche, det er en stor ulykke."

"Ja," udbrød denne, "en meget stor!"

"De forstår mig ikke, Guiche, jeg mener, det er en stor ulykke for Dem, ikke at De elsker, men at De ikke forstår at skjule Deres kærlighed."

"Hvordan det?" udbrød Guiche.

"Siden Deres tilbagekomst har De hundrede gange og på hundrede måder røbet Deres kærlighed til hende, og selv om De intet havde sagt, ville alene Deres tilbagekomst have været en frygtelig indiskretion. Jeg slutter heraf, at hvis De ikke vogter

mere på Dem selv, vil der en dag ske en eksplosion. Hvem skal da redde Dem? Sig mig det. Hvem skal redde hende? For hvor uskyldig hun end er i Deres kærlighed, vil den i hendes fjenders hænder være en frygtelig anklage mod hende."

"Ak, min Gud," mumlede Guiche.

Og et dybt suk ledsagede disse ord.

"Det er intet svar, Guiche."

"Ganske vist."

"Nå, lad høre, hvad har De at svare?"

"Jeg svarer, min ven, at jeg den dag ikke vil være mere død, end jeg er det i dag."

"Jeg forstår Dem ikke."

"Jo, i dag er jeg ikke mere et tænkende og handlende væsen. Mine sidste kræfter er udtømt, og jeg opgiver at kæmpe. Jeg har kæmpet mod mig selv og mod Buckingham, men derefter kom kongen. Jeg vil ikke kæmpe mod kongen, ikke en gang, jeg skynder mig at tilføje det, om han skulle trække sig tilbage, og lige så lidt mod dette fruentimmer. Men jeg bedrager mig ikke, denne kærlighed vil blive min død."

"Du må ikke gøre hende, men dig selv bebrejdelser," svarede Raoul.

"Hvorfor?"

"Hvorledes, du, som ved, at prinsessen er temmelig letsindig, indtaget i alt nyt, modtagelig for smiger, selv om den kommer fra en blind eller et barn, du forelsker dig i den grad i hende."

"O, jeg kender hende bedre end du!" udbrød Guiche. "Hun er ikke letsindig, men frivol. Hun er ikke indtaget i alt nyt, men troløs og glemsom. Hun er ikke modtagelig for smiger, men en raffineret og grusom kokette. En frygtelig kokette! Ja, jeg

kender hende. Tro mig, Bragelonne, jeg lider helvedes kvaler. Skønt tapper og lidenskabeligt elskende faren er jeg her stødt på en fare, der overgår mine kræfter og mit mod. Men ser du, Raoul, jeg forbeholder mig en sejr, der vil koste hende mange tårer."

Raoul så på sin ven, der næsten tilintetgjort støttede sig mod træstammen.

"En sejr," sagde han, "og hvori består den?"

"Hvori den består?"

"Ja."

"En dag vil jeg nærme mig hende og sige: Jeg var ung og rasende forelsket. Imidlertid nærede jeg for meget ærbødighed for Dem til at kaste mig for Deres fødder og blive liggende der med panden i støvet, hvis Deres blik ikke havde hævet mig i vejret. Jeg troede at forstå Deres blik og rejste mig op, og uden at jeg havde gjort Dem andet end at elske Dem endnu mere, hvis det var muligt, har De med et muntert hjerte af et blot lune knust mig, De hjerteløse, troløse kvinde, der ikke er i stand til at føle kærlighed. Skønt prinsesse af kongeligt blod fortjener De dog ikke en honnet mands kærlighed. Jeg straffer mig selv med døden, fordi jeg har elsket Dem alt for højt, og jeg dør, idet jeg hader Dem."

Ligesom Guiche havde talt ud, hørtes en støj, der fik Raoul til at fare sammen og rejse sig.

Buskene åbnedes, og en bleg kvinde viste sig for de to unge mænd.

På de hurtige, flammende øjne, på den kongelige gang, den stolte holdning og mere endnu end på alt dette: på sit hjertes

banken genkendte Guiche Madame og skjulte med et skrig hovedet i sine hænder.

Skælvende og forlegen drejede Raoul sin hat imellem hænderne og fremstammede nogle tomme høflighedsbeviser.

"Hr. de Bragelonne," sagde prinsessen, "jeg beder Dem, gør mig den tjeneste at se, om mine damer ikke skulle være et eller andet sted i alleerne eller runddelene. Men De, hr. greve, bliv her, jeg er træt, giv mig Deres arm."

Hvis lynilden var slået ned for den unge mands fødder, ville den have forskrækket ham mindre end disse kolde og strenge ord.

Imidlertid rettede Guiche sig, og da han så, at Bragelonne betænkte sig, lånte han ham et blik fuldt af resignation og taknemmelighed.

Raoul bukkede ærbødigt for prinsessen og fjernede sig.

Madame og grev de Guiche befandt sig nu alene midt i den mørke og tavse skov; der hørtes ingen anden lyd end Raouls skridt, der fjernede sig.

Over deres hoveder hvælvede skovens tykke og duftende løvtag sig, gennem hvilket en stjerne hist og her sås glimre.

Madame førte sagte Guiche et hundrede skridt bort fra det indiskrete træ, der havde hørt og ladet høre så mange ting denne aften, og idet hun standsede på et lysere sted, hvor man kunne se i en vis afstand til alle sider, sagde hun skælvende:

"Jeg fører Dem herhen, fordi ethvert ord høres der, hvor vi før stod."

"Ethvert ord høres, siger De, Madame," gentog den unge mand mekanisk.

"Ja."

"Hvad vil det sige?" mumlede Guiche.

"Det vil sige, at jeg har hørt et hvert af Deres ord."

"O, min Gud, min Gud! Det manglede blot endnu," stammede Guiche.

"De bedømmer mig altså, som De nys sagde?" vedblev hun.

Guiche så sig blegnende til den anden side og svarede intet, han følte sig en besvimelse nær.

"Det er meget godt," tog prinsessen atter blidt ordet; "jeg foretrækker denne oprigtighed, skønt den må såre mig, for en smiger, der ville bedrage. Efter Deres mening, hr. de Guiche, er jeg altså en foragtelig kokette."

"Foragtelig," udbrød den unge mand, "foragtelig, De! O, det har jeg sikkert ikke sagt, jeg har sikkert ikke kunnet sige, at det, der er mig det dyrebareste i verden, skulle være noget foragteligt; nej, nej, det har jeg ikke sagt."

"Hr. de Guiche, De er en mand, lige som jeg er en kvinde, og da jeg kender Dem sådan, som jeg nu gør, vil jeg ikke udsætte Dem for at dø. Jeg bytter opførsel og karakter med Dem. Jeg vil være, ikke oprigtig, for det er jeg altid, men sanddru. Jeg beder Dem derfor, hr. greve, ikke at elske mig mere, men at glemme hvert ord og blik, jeg nogen sinde har kunnet henvende til Dem."

Guiche vendte sig om og slugte Madame med et lidenskabeligt blik.

"De, De undskylder Dem," sagde han, "De bønfalder mig!"

"Javist. Da jeg har gjort ondt, er det også min pligt at gøre det godt igen. Det er altså en aftale, hr. greve. De vil tilgive mig min frivolitet og mit koketteri. Afbryd mig ikke. Jeg på min side vil tilgive Dem, at De har kaldt mig frivol og koket, ja, måske noget

endnu værre. De vil opgive tanken om døden og bevare for Deres familie, kongen og damerne en kavaler, som hele verden agter og mange elsker."

Madame udtalte de sidste ord med en sådan oprigtighed og ømhed, at den unge mands hjerte syntes nær ved at sprænge hans bryst.

"O, Madame, Madame ..." stammede han.

"Hør mig videre," fortsatte hun. "Når De har opgivet mig, først og fremmest af nødvendighed og dernæst for at opfylde min bøn, så vil De bedømme mig bedre og, det er jeg vis på, i stedet for Deres kærlighed skænke mig et oprigtigt venskab, der, det forsikrer jeg Dem, vil blive modtaget med hjertelighed."

Guiches pande var badet i sved; han havde døden i hjertet, bed sig i læberne, stampede med foden og led kort sagt alle mulige kvaler.

"Madame," svarede han, "hvad De der tilbyder mig, er en umulighed. Jeg går ikke ind på en sådan overenskomst."

Madame, der var lige så bevæget som den unge mand, så et øjeblik til den anden side.

Efter en pause sagde hun derpå:

"De elsker mig altså højt?"

"O, til afsindighed, til døden, og det hvad enten De jager mig bort eller hører mig endnu længere."

"Så er det et håbløst onde," svarede hun oprømt, "et onde, der må behandles med milde midler. Giv mig Deres hånd ... den er iskold."

Guiche knælede og trykkede sin mund på Madames brændende hænder.

"Nå, så elsk mig da," sagde prinsessen, "eftersom det ikke kan være anderledes."

Og hun trykkede næsten umærkeligt hans hånd og rejste ham op, halvt som en dronning, halvt som en elskerinde kunne have gjort det.

Guiche skælvede over hele legemet.

Madame følte den unge mands bevægelse og indså, at han virkelig elskede hende.

"Giv mig Deres arm, greve," sagde hun, "og lad os vende tilbage."

"Ah, Madame," udbrød greven vaklende, idet en sky lagde sig over hans øjne. "Ah! De har fundet en tredje måde at dræbe mig på."

"Heldigvis er det den, der tager længst tid, ikke sandt?" svarede hun.

Og hun trak ham hen mod runddelen.

48. Fontainebleau klokken to om morgenen

Kongen, som længtes efter at blive alene for at overveje, hvad der foregik i hans hjerte, havde trukket sig tilbage til sine værelser, hvor hr. de Saint-Aignan opsøgte ham efter sin samtale med Madame.

Denne samtale har vi allerede meddelt.

Favoritten, der var stolt af sin dobbelte vigtighed og følte, at han de sidste to timer var blevet kongens fortrolige, begyndte trods al sin ærbødighed at behandle hofanliggender en smule flot, og fra det standpunkt, hvor han havde stillet sig, eller hvor tilfældet rettere sagt havde stillet ham, så han ikke andet end kærlighed og guirlander rundt om sig.

Saint-Aignan var et mønster på forbigangne, nuværende og tilkommende hofmænd.

For resten viste Saint-Aignan sig som en så god fortæller og skarpsindig iagttager, at kongen med megen interesse hørte på ham, især da han fortalte, med hvilken ivrighed Madame havde udspurgt ham angående frøken de la Vallière.

Kongens forfængelighed følte sig smigret ved den iver, hvormed Madame Henriette havde indhentet oplysninger, men det var også det hele, og hans hjerte følte sig intet øjeblik foruroliget over, hvad Madame kunne tænke eller ikke tænke om hele dette eventyr.

Da Saint-Aignan var færdig, sagde kongen, idet han begyndte at klæde sig af:

"Nå, Saint-Aignan, nu ved du jo, hvad frøken de la Vallière er, ikke sandt?" sagde kongen, idet han begyndte at klæde sig af.

"Ikke alene hvad hun er, men også hvad hun vil blive."

"Hvad mener du?"

"Jeg mener, at hun er alt, hvad en kvinde kan ønske at være, det vil sige elsket af Deres Majestæt, og at hun vil blive alt, hvad Deres Majestæt ønsker, hun skal blive."

"Det var ikke det, jeg spurgte om ... jeg vil ikke vide, hvad hun er i dag eller vil blive i morgen – det vedkommer, som du siger, mig – men hvad hun var i går. Fortæl mig derfor, hvad man siger om hende."

"Man siger, at hun er dydig."

"O," svarede kongen sukkende, "det er kun et rygte."

"Som er sjældent nok ved hoffet, sire, til at blive troet, når man udbreder det."

"De har måske ret, min kære ... og af god fødsel?"

"Fortræffelig. En datter af marquis de la Vallière, steddatter af den fortræffelige hr. de Saint-Remy."

"Ah, ja, min tantes majordomus ... jeg husker det, jeg mindes nu, at jeg har set hende i forbigående i Blois, hun blev forestillet for dronningerne. Jeg må endda bebrejde mig, at jeg den gang ikke skænkede hende al den opmærksomhed, hun fortjente."

"O, Deres Majestæt vil nok oprette det forsømte."

"Rygtet går altså, siger du, at frøken de la Vallière ingen elsker har?"

"I hvert fald tror jeg ikke, at Deres Majestæt behøver at være meget bange for medbejlere."

"Vent lidt," udbrød kongen pludselig alvorlig. "Der falder mig noget ind. Har hun ingen elsker, så har hun en forlovet."

"En forlovet!"

"For pokker! Hans fader har været hos mig for at bede mig underskrive kontrakten, det er ..."

Kongen ville uden tvivl nævne vicomte de Bragelonnes navn, da han pludselig standsede og rynkede panden.

"Jeg mindes ganske utydeligt, at en af hofdamerne skulle ægte ... men navnet har jeg glemt."

"Var det frøken de Tonnay-Charente, som han skulle ægte?" spurgte Saint-Aignan.

"Måske," svarede kongen. "Jeg ved intet eller så godt som intet om frøken de la Vallière. Jeg overdrager dig, Saint-Aignan, at indhente oplysninger om hende. Apropos, har Madame ikke sagt noget om den stakkels pige?"

"Intet, sire."

"Var Madame ikke vred?"

"Det ved jeg ikke. Hun lo hele tiden."

"Meget vel, men det forekommer mig, at jeg hører støj i forværelset, formodentlig kommer man for at melde mig en eller anden kurers ankomst."

Greven skyndte sig til døren og vekslede et par ord med dørvogteren.

"Sire," sagde han, og vendte tilbage til kongen, "det er hr. Fouquet, der kommet i dette øjeblik efter kongens ordre, som han siger. Men på grund af den fremrykkede tid forlanger han ikke at få audiens i aften, han vil blot konstatere sin nærværelse."

"Hr. Fouquet! Jeg skrev ham til klokken tre om at indfinde sig i Fontainebleau i morgen tidlig, og han kommer hertil klokken to. Det kan man kalde tjenesteiver!" udbrød kongen, strålende af glæde over at se sig så godt adlydt. "Nå, hr. Fouquet skal få audiens. Jeg har bestilt ham her og vil også modtage ham. Lad ham komme ind. – Dig, greve, venter jeg i morgen med oplysningerne."

Kongen lagde fingeren på munden, og Saint-Aignan forføjede sig bort med hjertet opfyldt af glæde og gav dørvogteren ordre til at indføre hr. Fouquet.

Fouquet trådte altså ind i det kongelige gemak. Louis den Fjortende rejste sig for at tage imod ham.

"God aften, hr. Fouquet," sagde han med et elskværdigt smil. "Jeg gør Dem min kompliment i anledning af Deres punktlighed. Mit bud må imidlertid være kommet sent til Dem."

"Klokken ni i aftes, sire."

"De har arbejdet meget i disse dage, hr. Fouquet, for man har forsikret mig, at De ikke har forladt Deres arbejdsværelse i Saint-Mandé i tre eller fire dage."

"Ja, jeg har virkelig lukket mig inde i tre dage, sire," svarede Fouquet bukkende.

"Jeg har mange ting at tale med Dem om, hr. Fouquet," fortsatte kongen med sit nådigste smil.

"Deres Majestæt er alt for god. Siden De er så nådig, tillader De mig måske at minde Dem om et løfte om en audiens, som De har givet mig?"

"Ah, ja, en eller anden kirkens mand, der tror at have noget at takke mig for, ikke sandt?"

"Ganske rigtigt, sire. Tiden er måske slet valgt, men hans tid, som jeg har bragt med mig, er kostbar, og da Fontainebleau ligger på vejen til hans dioces ..."

"Hvem er det da?"

"Den sidst udnævnte biskop af Vannes, hvis udnævnelse Deres Majestæt på min anbefaling var så nådig at bekræfte for tre måneder siden."

"Det er muligt," sagde kongen, der havde underskrevet uden at læse, "og han er her?"

"Ja, sire."

"Lad ham komme ind."

Fouquet gav dørvogteren, som ventede bag portieren, et tegn.

Døren åbnedes, og Aramis trådte ind.

Kongen lod ham gøre sin kompliment og fæstede et langt blik på dette ansigt, som ingen kunne glemme, når han havde set det.

"Vannes!" sagde han, "De er biskop i Vannes, min herre?"

"Ja, sire."

"Vannes ligger i Bretagne?"

Aramis bukkede.

"I nærheden af havet?"

Aramis bukkede atter.

"Et par mil fra Belle Isle?"

"Ja, sire," svarede Aramis, "seks mil, så vidt jeg ved."

"Seks mil, det er en springvej," bemærkede Louis.

"Ikke for os stakkels bretagnere, sire," svarede Aramis; "seks mil er tværtimod en betydelig vej, hvis det er seks landmil; er det seks sømil, er det en umådelig afstand. Som jeg har haft

den ære at sige Deres Majestæt, regner man seks sømil fra kysten til Belle Isle."

"Man siger, at hr. Fouquet har et smukt hus der," bemærkede kongen.

"Ja, man siger så," svarede Aramis med et roligt blik på Fouquet.

"Hvordan, man siger det?" udbrød kongen.

"Ja, sire."

"I sandhed, hr. Fouquet, jeg må tilstå, at der er en ting, der forbavser mig."

"Og det er?"

"At De, skønt De har en mand som hr. d'Herblay i spidsen for Deres sogne, ikke har vist ham Belle Isle."

"O, sire," svarede biskoppen uden at give Fouquet tid til at svare, "vi stakkels bretagniske prælater forlader sjældent vore residenser."

"Hr. de Vannes," sagde kongen, "jeg skal straffe hr. Fouquet for hans uopmærksomhed."

"Hvordan det, sire?"

"Ved at give Dem et andet bispedømme."

Fouquet bed sig i læberne. Aramis bukkede.

Kongen hilste ærbødigt, som det for resten var hans sædvane med fruentimmer og gejstlige.

Aramis forstod, at hans audiens var forbi, og tog afsked.

"Lad os så tale om Dem, hr. Fouquet," sagde kongen. "ved De, at De var i unåde hos mig?"

"Ak ja, sire."

"Men ved De hvorfor?"

"Fuldkommen – kongen anså mig for en ødeland."

"O, nej."

"Eller rettere for en dårlig embedsmand. Kort sagt, Deres Majestæt troede, at da folket ikke havde penge, ville kongen ingen få."

"Ja, det troede jeg, men jeg er blevet bragt ud af min vildfarelse."

Fouquet bukkede.

"Jeg har nok endnu til at tilfredsstille ikke alene alle Deres Majestæts fornødenheder, men også alle Deres luner."

Kongen rødmede af glæde.

"Vi har brugt mange penge i disse dage, hr. Fouquet, vil De ikke skænde på mig?"

"Sire, Deres Majestæt har endnu tyve års ungdom for Dem og en milliard til at give ud i disse tyve år."

"En milliard – det er meget, hr. Fouquet," sagde kongen.

"Jeg vil spare, sire. For resten har Deres Majestæt i hr. Colbert og mig to uvurderlige mænd. Den ene vil få Dem til at give Deres penge ud, nemlig jeg, hvis min tjeneste for øvrigt vedbliver at finde nåde for Deres Majestæts øjne, den anden vil spare sammen til Dem, nemlig hr. Colbert."

"Hr. Colbert?" spurgte kongen forundret.

"Naturligvis, sire, hr. Colbert er en fuldendt regnemester."

Denne lovtale af en fjende vakte tillid og beundring hos kongen,

Hverken i Fouquets stemme eller blik var der nemlig det mindste, der kunne modsige hans ord. Han holdt ikke en lovtale for at få lejlighed til at fremkomme med ti bebrejdelser.

Kongen forstod ham, og idet han strakte gevær for så megen ædelmodighed og klogskab, sagde han:

"De roser hr. Colbert?"

"Ja, sire, jeg roser ham, for foruden at han er en mand af fortjeneste, tror jeg, at han er Deres Majestæts interesser særdeles hengiven."

Denne del af samtalen gav kongen høje tanker om hans ministers dygtighed og karakter som menneske.

Fouquet anbefalede sig, hvorpå kongen gik til sengs lidt urolig og forvirret over Fouquets ord.

Fouquet havde ved sin høflighed og ædelmodighed gjort Colbert langt større skade, end denne nogen sinde havde gjort Fouquet ved sin grovhed, ondskabsfuldhed og hadefuldhed.

Som vi har set, forlod Saint-Aignan kongens sovekammer i samme øjeblik, som Fouquet trådte ind.

Saint-Aignan havde fået et hverv, det hastede med, det vil sige, hr. de Saint-Aignan skulle gøre alt muligt for at drage fordel af tiden.

Det var en sjælden mand, denne mand, som vi har indført som kongens ven.

Hr. de Saint-Aignan orienterede sig altså.

Efter at have snuset længe omkring opdagede Saint-Aignan noget, der lignede en menneskelig skikkelse, støttet til et træ.

Denne skikkelse, der stod så ubevægelig som en statue, syntes at have meget travlt med at betragte et vindue, skønt dettes gardiner var hermetisk lukkede.

Da dette vindue var Madames, tænkte Saint-Aignan, at skikkelsen måtte være Guiches.

Han nærmede sig sagte og så, at han ikke havde taget fejl.

Guiches samtale med Madame havde opfyldt ham med en sådan lykke, at hele hans sjæls kraft ikke var i stand til at bære den.

Saint-Aignan vidste, at Guiche havde haft nogen del i la Vallières ansættelse hos Madam, og en hofmand ved alt og mindes alt. Kun havde han aldrig vidst, af hvilken grund og på hvilke betingelser Guiche havde tilstået la Vallière sin beskyttelse. Men da det er sjældent, at man ved at spørge meget ikke erfarer et og andet, besluttede Saint-Aignan at erfare lidt eller meget ved at udspørge Guiche med al den delikatesse, men tillige med al den energi, som han var i stand til at udvikle.

Klokken var et om morgenen, da Saint-Aignan fik øje på Guiche.

Netop som han mumlede et ord eller rettere et navn, slog Saint-Aignan ham på skulderen.

"Ah!" udbrød han, "jeg søgte netop efter Dem."

"Efter mig?" sagde Guiche farende sammen.

"Ja, og jeg træffer Dem drømmende om Månen. Er De måske i færd med at gøre vers, min kære greve?"

Den unge mand tvang sig til at smile, mens han i sit hjerte var frygtelig forbitret på Saint-Aignan.

"Måske," svarede han, "men hvilket lykkeligt tilfælde ..."

"Jeg griber Dem her."

"Hvori, om jeg må spørge?"

"Ih, i at besynge Phillis."

"Det er sandt, jeg nægter det ikke," sagde Guiche leende, "ja, min kære greve, jeg besynger Phillis."

"Det har skaffet Dem et stort navn."

"Mig?"

"Javist, Dem, enhver smuk og åndrig kvindes uforfærdede beskytter."

"Hvad fanden er det, De der fortæller mig?"

"Kendte sandheder, det ved jeg godt. Men vent lidt, jeg er forelsket."

"Så meget desto bedre, min kære greve. Fortæl mig lidt om det."

Og Guiche, der måske temmelig sent blev bange for, at Saint-Aignan skulle have lagt mærke til det oplyste vindue, tog grevens arm og søgte at trække ham bort med sig.

"Min kære greve," fortsatte Saint-Aignan efter et øjebliks tavshed, "jeg ville gerne bede Dem sige mig et par ord om en vis person, som De har beskyttet."

"Og som De elsker?"

"Jeg siger hverken ja eller nej, min kære. De indser nok, at man ikke således på må og få skænker sit hjerte bort, men at man først må indhente oplysninger."

"De har ret," sagde Guiche sukkende, "hjertet er en kostbar ting."

"Talen er ganske simpelt om frøken de Tonnay-Charente."

"Er De gal, min kære Saint-Aignan?"

"Hvorfor det?"

"Jeg har aldrig protegeret frøken de Tonnay-Charente."

"Er det da ikke Dem, der har skaffet frøken de Tonnay-Charente ansat hos Madame?"

"Frøken de Tonnay-Charente – og det må De ved bedre end nogen, min kære greve – er af en alt for god familie til, at hun trænger til nogens protektion."

Guiche gjorde en bevægelse, som om han ville fjerne sig.

"Min kære greve, De altid tjenstvillige rygtesmede fortæller, at De har protegeret den lille la Vallière."

"Nuvel," sagde Guiche, "det er sandt. Jeg har fået hende ansat hos Madame."

"Ha, ha, ha!" lo Saint-Aignan,

"Men," fortsatte Guiche koldt, "De ville tjene mig meget, min kære greve, ved ikke at spøge med dette navn. Frøken la Baume le Blanc de la Vallière er en fuldkommen dydig dame."

"Fuldkommen dydig?"

"Ja."

"De har altså ikke hørt rygtet?" spurgte Saint-Aignan.

"Nej, og De ville endda gøre mig en tjeneste, kære greve, ved at beholde dette rygte for Dem selv."

"De tager sagen alt for alvorligt."

"Ja, frøken de la Vallière elskes af en af mine gode venner."

Saint-Aignan fo'r sammen.

"Ja, greve," fortsatte Guiche. "De, den mest velopdragne mand i Frankrig, vil følgelig indse, at jeg ikke kan lade min ven blive til latter."

Og Saint-Aignan bed sig i neglene halvt af ærgrelse og halvt af skuffet nysgerrighed.

Samtalen havde ført Guiche og Saint-Aignan temmelig langt bort fra slottet.

Da Saint-Aignan forlod Guiche, befandt han sig i udkanten af runddelen, hvor udbygningerne begyndte.

Mod disse styrede han kursen, mens Guiche fjernede sig i den modsatte retning. Den ene vendte altså tilbage til blomsterhaven, mens den anden nærmede sig murene.

Saint-Aignan vandrede under et uigennemtrængeligt løvtag og på blødt sand, utrøstelig over intet at have erfaret angående la Vallière.

På en gang hørte han en hvisken af menneskelige stemmer, af hvilke en kvindelig var den mest fremtrædende.

Saint-Aignan standsede for at orientere sig og opdagede til sin største forbavselse, at stemmerne ikke kom fra jorden, men fra trætoppene.

Han så op og bemærkede på murtinden en på en stige hængende kvinde, som gestikulerede og talte ivrigt til en mand, der sad i et træ. Af manden kunne man kun se hovedet, da legemet skjultes af et kastanjetræ.

Fruentimmeret befandt sig på denne, manden på den anden side af muren.

Saint-Aignan hørte manden sige:

"Tør De påstå, at De var uvidende om, at jeg befandt mig i Fontainebleau?"

"Jeg anede det."

"Nu, kunne De ikke i de otte dage have fundet lejlighed til at se mig i det mindste en gang om dagen?"

"Jeg har bestandig haft forhindringer, hr. Malicorne."

"Tralala!"

"Berolig Dem, hr. Malicorne, det skal blive anderledes."

"Det må det også, frøken Montalais."

"De ved godt, at man tænker på Dem, enten man ser Dem eller ej," sagde Montalais skælmsk.

"Er der intet nyt?"

"I hvilken henseende?"

"Angående min ansættelse hos Monsieur."

"Ak, min kære hr. Malicorne, i de sidste dage har ingen kunnet få Hans kongelige Højhed i tale."

"Og nu?"

"Nu er det en anden sag. Siden i går er han ikke mere skinsyg."

"Bah! Hvordan er han blevet sin skinsyge kvit?"

"Tingene har taget en anden vending."

"Fortæl mig det."

"Man har udspredt det rygte, at kongen har kastet sine øjne på en anden kvinde, og Monsieur er øjeblikkelig blevet beroliget."

"Og hvem har udspredt det rygte?"

Montalais sænkede stemmen.

"Mellem os sagt," svarede hun, "tror jeg, at det er et aftalt spil mellem Madame og kongen."

"Ah," sagde Malicorne, "det var også den eneste måde. Men hr. de Guiche, den stakkels sukkende?"

"Oh, han er aldeles forglemt."

"Godt! Sig mig nu, hvilken kvinde de to elskende har udset til deres skærmbræt?"

"La Vallière."

"Oh, stakkels pige! Men det må forpurres, min kære veninde."

"Hvorfor?"

"Fordi hr. Raoul de Bragelonne vil dræbe hende eller sig selv, hvis han får den mindste mistanke."

"Raoul! Den gode Raoul! Tror De?"

"Jeg siger Dem, at hr. de Bragelonne elsker la Vallière i den grad, at han, hvis hun gør mine til at bedrage ham, vil dræbe hende eller sig selv."

"Men kongen vil forsvare hende," sagde Montalais.

"Raoul vil dræbe kongen, som om han var en simpel soldat."

"Stille, ulykkelige," sagde Montalais, idet hun steg højere op for at komme Malicorne nærmere, "sig ikke et ord til den stakkels Bragelonne."

"Hvorfor det?"

"I aftes under den kongelige eg har la Vallière ganske højt og ligefremt sagt følgende ord: "Jeg begriber ikke, at man, når man har set kongen, nogen sinde kan elske en anden mand."

Malicorne gjorde et spring på muren.

"Oh, min Gud," sagde han, "har den ulykkelige sagt det?"

"Ord til andet."

"Og mener hun det?"

"La Vallière mener altid, hvad hun siger."

Efter et øjebliks tavshed, hvori Malicorne havde tænkt sig om, sagde han:

"Lad os ikke stille vore stakkels personer mellem en stor eg og en stor konge, vi ville blive knust, min kære veninde."

"Det er netop det, jeg ville sige."

"Lad os tænke på os selv."

"Det er også min mening."

"Men på os selv alene."

"Lad gå."

"En offensiv og defensiv alliance."

"Jeg er villig til at sværge."

"Ræk hånden i vejret; således: Alt for Malicorne."

"Alt for Malicorne!"

"Alt for Montalais!" svarede Malicorne, idet han ligeledes rakte hånden i vejret.

"Og nu farvel."

"Hvordan, farvel!"

"Javist – gå hjem til Deres logi."

"Til mit logi?"

"Ja!"

"Det er en umulighed."

"Har De da ikke et værelse?"

"Jo, men jeg har det ikke længere."

"De har det ikke længere? Hvem har taget det fra Dem?"

"Vent lidt. Da jeg ganske forpustet kom tilbage til hotellet efter at have rendt omkring efter Dem, fik jeg øje på en bærestol, hvori fire bønder transporterede en syg munk."

"En munk?"

"Ja, en gammel gråskæg af franciskaner. Mens jeg ser på den syge munk, går man ind i kroen. Da man bærer ham op ad trappen, følger jeg bagefter, og da jeg når det øverste af den, ser jeg, at de fører ham ind i mit værelse."

"I Deres værelse?"

"Ja, i mit værelse. Jeg tror, at det er en fejltagelse og henvender mig til værten, men denne fortæller mig, at værelset, der var lejet af mig for otte dage, var udlejet til franciskaneren for den niende."

"Men hvad er der at gøre ved det?" udbrød Montalais.

"Ja, hvad er der at gøre ved det?" svarede Malicorne.

"Det er jo ganske simpelt," svarede en tredje stemme.

Montalais og Malicorne udstødte på en gang et skrig.

Saint-Aignan trådte nærmere.

"Min kære hr. Malicorne," sagde Saint-Aignan, "et lykkeligt tilfælde fører mig hertil for at drage Dem ud af en

forlegenhed … kom, jeg tilbyder Dem et værelse hos mig, som ingen franciskaner skal berøve Dem, det forsikrer jeg Dem. Hvad Dem angår, min kære frøken, så berolig Dem, jeg kendte allerede frøken de la Vallières og frøken Tonnay-Charentes hemmelighed, og De har nylig haft den godhed at betro mig Deres, hvorfor jeg takker Dem. Jeg skal bevare tre lige så godt som en."

49. Sendelsen

Den følgende dag, eller rettere sagt den samme dag, for de nys fortalte begivenheder fandt sted klokken tre om morgenen, da kongen gik til messen med de to dronninger, da Monsieur med chevalier de Lorraine og nogle andre fortrolige steg til hest for at ride til floden for at tage et af disse bade, i hvilke damerne var så forgabede; da der ikke var andre tilbage i slottet end Madame, som under påskud af et ildebefindende ikke ville tage ud, så man eller rettere så man ikke Montalais liste sig ud af hofdamernes værelse, trækkende la Vallière efter sig, hvilken sidste skjulte sig så godt som muligt. De sneg sig igennem haven til runddelen, mens de så sig om til alle sider.

Himlen var overtrukket, og det blæste stærkt.

Montalais, der hele tiden havde ageret vejviser, gjorde endnu nogle skridt og sagde, efter at have vendt sig om for at være sikker på, at ingen hørte eller så dem:

"Vi er Gud være lovet ganske alene. Siden i går spionerer alle her. Man drager en kordon om os, som om vi var befængt med pesten."

La Vallière bøjede hovedet og sukkede.

"Det er uhørt," fortsatte Montalais, "alle lige fra hr. Malicorne til hr. Saint-Aignan kender vor hemmelighed. Nå, Louise, lad os nu træffe en aftale, for at jeg kan vide, hvad jeg har at rette mig efter."

La Vallière hævede sine smukke øjne mod sin ledsagerinde.

"Jeg vil spørge dig," sagde hun, "hvorfor vi er blevet kaldt til Madame, hvorfor vi har ligget hos hende i stedet for som sædvanligt hos os selv, hvorfor du kom så sent hjem, og hvorfra de forholdsregler skriver sig, der i morges er blevet truffet for at holde kontrol med os."

"Min kære Louise, du besvarer mit spørgsmål med et andet eller rettere med ti, hvilket ikke er noget svar. Jeg skal fortælle dig det senere. Da det er ting af underordnet betydning, kan du vente. Hvad jeg spørger dig om – og derpå vil alt bero – er, om der er en hemmelighed eller ej."

"Jeg ved ikke, om det er nogen hemmelighed," svarede la Vallière, "men hvad jeg ved er, at jeg har båret mig meget uforsigtigt ad med min tåbelige tale i går og min endnu tåbeligere besvimelse. Enhver gør sine kommentarer over os."

"Fej for din egen dør, min kære," sagde Montalais leende, "for din og Tonnay-Charentes, der begge i går gjorde jeres erklæringer til skyerne, erklæringer, der uheldigvis er blevet hørt."

La Vallière bøjede hovedet.

"Ih, min gode Montalais," svarede det stakkels barn, "du ved bedre end nogen, hvad jeg har sagt, eftersom det var i din nærværelse, at jeg sagde det."

"Ja, jeg ved det. Men, min Gud, det er der ikke tale om. Jeg har ikke glemt et eneste af dine ord, men mente du, hvad du sagde?"

Louise blev forvirret.

"Hvilket spørgsmål!" udbrød hun. "Min Gud! Når jeg ville give alt i verden for at glemme, hvad jeg har sagt, hvorfor vil da alle og enhver minde mig om det? Oh, det er afskyeligt."

"Jeg skal stille mine spørgsmål bestemtere, for at du ikke skal have den ringeste grund til at komme med udflugter. Hør altså: *Elsker du hr. de Bragelonne*? Det er vel tydelig, hvad?"

Ved dette spørgsmål, der faldt ligesom den første bombe i en belejret by, gjorde Louise en bevægelse.

"Om jeg elsker Raoul?" udbrød hun, "min barndomsven, min broder?"

"Nej, nej, nej! Nu undgår du mig igen eller søger rettere at undgå mig. Jeg spørger dig ikke, om du elsker Raoul, din barndomsven og broder. Jeg spørger dig, om du elsker hr. vicomte de Bragelonne, din forlovede?"

"Nuvel, mit hjerte er fuldt af skrupler og en latterlig stolthed med hensyn til, hvad en kvinde bør holde hemmeligt, og ingen har endnu i den henseende læst i min sjæl."

"Det ved jeg. Hvis jeg havde læst i den, ville jeg ikke udspørge dig, men ganske simpelt sige til dig: Min gode Louise, du har den lykke at kende hr. de Bragelonne, det er et smukt menneske og et fordelagtigt parti for en pige uden formue. Hr. de la Fère vil efterlade sin søn en femten tusinde livres i rente. Som denne søns kone vil du altså en dag få femten tusinde livres i rente, og det er store ting. Skej derfor ikke ud til højre eller venstre, men gå til hr. de Bragelonne, det vil sige til alteret, hvortil han vil føre dig. Se, det ville jeg sige dig, kære Louise, hvis jeg ikke havde læst i dit hjerte."

"Og jeg ville takke dig," stammede Louise, "skønt rådet ikke forekommer mig aldeles godt."

"Vent lidt, vent lidt. Efter at have givet dig det ville jeg straks have tilføjet: Louise, det er farligt at tilbringe hele dagen med hovedet hvilende på brystet, hænderne i skødet og stirrende

blik, det er farligt at søge mørke gange og ikke deltage i de adspredelser, der fylder alle unge pigers hjerter med glæde. Det er farligt, Louise, at skrive, som du gør, med tåspidsen i sandet bogstaver, som du længe nok kan slette ud, men som kommer frem igen under hælen, især når disse bogstaver mere ligner L'er end R'er. Det er endelig farligt at sætte sig tusinde tåbelige ideer i hovedet, så at det ikke er sjældent at se den behageligste person forvandles til den kedeligste, og den åndrigste til den dummeste."

"Oh, stille, stille!" sagde la Vallière, "der kommer nogen."

For enden af alleen fik de unge piger næsten i det samme øje på en ung mand, der med kården under armen og med støvler og sporer på i afstand smilede venligt til dem.

"Det er Raoul!" udbrød Montalais.

"Hr. de Bragelonne?" mumlede Louise.

"Han er den bedste dommer til at afgøre vor tvist," bemærkede Montalais.

"Oh, Montalais, Montalais, hav medlidenhed med mig!" råbte la Vallière, "vær ikke ubarmhjertig."

Disse bønligt udtalte ord forjog et hvert spor af ironi fra Montalais' ansigt, om end ikke fra hendes hjerte.

"O, De er smuk som en Amadis, hr. de Bragelonne," råbte Montalais til Raoul, "og bevæbnet og bestøvlet lige som ham!"

"Min ærbødige kompliment, mine damer," hilste Bragelonne bukkende.

"Men hvorfor har De støvler på?" spurgte Montalais, mens la Vallière, skønt hun betragtede Raoul med samme forbavselse som hendes veninde, tav.

"Fordi jeg rejser," svarede Bragelonne og så på Louise.

Den unge pige følte sig grebet af en overtroisk rædsel og vaklede.

"De rejser, Raoul," udbrød hun, "og hvorhen?"

"Min kære Louise," svarede den unge mand med den ham egne venlighed, "jeg rejser til England."

"Og hvad skal De i England?"

"Kongen sender mig derhen."

"Kongen?" udbrød Louise og Aure på en gang, idet de uvilkårligt vekslede øjekast og kom til at tænke på den nys afbrudte samtale.

Raoul opfangede dette øjekast, men forstod det ikke.

"Hans Majestæt," svarede han, "har været så nådig at mindes, at hr. grev de la Fère er velset af kong Charles den Anden. I morges, da kongen gik til messen, fik han øje gå mig og nikkede til mig. Jeg nærmede mig. 'Hr. de Bragelonne,' sagde han, 'De går til hr. Fouquet, som har fået breve fra mig til kongen af Storbritannien. Disse breve skal De overbringe.' Jeg bukkede. 'Men førend De rejser,' tilføjede han, 'vil De behage at forhøre hos Madame, om hun har noget ærinde til sin broder, kongen.'"

"Min Gud!" mumlede Louise tankefuld.

"Så hurtigt! Man befaler Dem at rejse så hurtigt," sagde Montalais overrasket.

"For ordentlig at adlyde dem, man ærer, må man adlyde hurtigt," svarede Raoul. "Ti minutter efter, at jeg havde fået befalingen, var jeg færdig, Madame skriver det brev, som hun vil gøre mig den ære at betro mig. Imidlertid har jeg, da jeg af frøken Tonnay-Charente fik at vide, at De var her, begivet mig her hen og træffer Dem begge to."

"Og begge meget lidende, som De ser," sagde Montalais for at komme Louise til hjælp, hvis ansigt røbede den største bevægelse.

"Lidende!" gentog Raoul og trykkede ømt Louise de la Vallières hånd. "Ja, i sandhed, Deres hånd er som is."

"Det er intet."

"Denne kulde strækker sig ikke til hjertet, vel, Louise?" spurgte den unge mand med et blidt smil.

Louise så hurtigt op, som om dette spørgsmål var fremkaldt af mistanke og vakte samvittighedsnag hos hende.

"Oh," svarede hun med anstrengelse, "De ved nok, at mit hjerte aldrig vil være koldt mod en ven som Dem, hr. de Bragelonne."

"Tak, Louise, jeg kender både Deres hjerte og Deres sjæl, og jeg ved godt, at man ikke må bedømme en kærlighed som Deres efter berørelsen af en hånd."

"Bliver De længe borte?" spurgte la Vallière hurtigt, mens Montalais så til den anden side.

"Nej, jeg bliver sandsynligvis ikke engang borte i fjorten dage."

La Vallière lagde hånden på sit hjerte, der var nær ved at briste.

"Men det er besynderligt," fortsatte Raoul med et melankolsk blik på den unge pige, "jeg har ofte forladt Dem for at drage på farlige eventyr, men da var jeg glad og opfyldt af kommende glæder og forhåbninger, skønt det gjaldt at møde spanske kugler og flanderske hellebarder. I dag er min rejse uden farer, og den belønning, som kongens gunst lover mig, vil blive Dem, for hvad kunne kongen give mig, som jeg satte mere pris på end

Dem? Nuvel, Louise, jeg ved sandelig ikke, hvordan det går til, men al denne lykke flygter for mine øjne som en røg, som en kimærisk drøm, og i mit hjerte bærer jeg en stor sorg. Men jeg ved nok hvorfor, Louise, det er, fordi jeg aldrig har elsket Dem så højt, som jeg gør i dette øjeblik. Oh, min Gud, min Gud!"

Ved disse ord af et knust hjerte brast Louise i tårer og kastede sig i Montalais' arme.

Raoul så sin forlovedes tårer, men søgte ikke at efterforske grunden til dem. Han knælede for hende og kyssede ømt hendes hånd.

I dette kys lagde han hele sit hjerte.

"Rejs Dem, rejs Dem," sagde Montalais til ham, selv nær ved at græde, "for der kommer Athenais."

Raoul tørrede sit knæ med ærmet, smilede endnu en gang til Louise, der ikke længere så på ham, og efter at have trykket Montalais' hånd ømt, vendte han sig om for at hilse på frøken de Tonnay-Charente, hvis silkekjole hørtes rasle på sandet i gangen.

"Er Madame færdig med sit brev?" spurgte han, da den unge pige var så nær, at hun kunne høre ham.

"Ja, hr. vicomte, brevet er færdigt, og Hendes kongelige Højhed venter på Dem."

Raoul gav sig knap tid til at hilse på Athenais, men begav sig ad slottet til efter endnu engang at have lånt Louise et blik.

De tre unge piger så efter ham med højst forskellige følelser.

Da Bragelonne trådte ind i slottet, mødte han Guiche.

Men førend Guiche mødte Raoul, havde han mødt Manicamp, som igen havde mødt Malicorne.

De blev meget glade over at mødes, og Manicamp benyttede lejligheden til at spørge sin ven, om der ikke var blevet nogle dalere tilbage i hans lomme.

Uden at forbavses over dette spørgsmål, som han måske havde ventet sig, svarede Malicorne, at hans lomme uheldigvis var tom.

Hvortil Manicamp ganske tankefuld bemærkede:

"Det er sikkert rigtigt."

"Det gælder altså om at fylde den," tilføjede Malicorne.

"Naturligvis, men hvordan?"

"En post hos Monsieur, og lommen er fuld."

"Ja, men vi kan for øjeblikket intet forlange af Monsieur."

"Hvorfor ikke?"

"Fordi vi står på en spændt fod med ham."

"Dumheder," sagde Malicorne. "Jeg trænger til min post. Når Malicorne får embedet, vil Manicamp få penge."

"Nå, da, vær kun rolig, jeg skal gøre mit bedste."

"Gør det."

Guiche nærmede sig, Manicamp klyngede sig til ham.

Greven var mørk og tankefuld.

"Sig mig, hvilket rim De leder efter, min kære greve?" sagde Manicamp.

Guiche rystede på hovedet og tog sin ven under armen.

"Min kære Manicamp," sagde han, "jeg søger noget andet end et rim."

"Hvad søger De da?"

"Og De skal hjælpe mig at finde det, jeg søger," fortsatte greven. "De, som er så opfindsom."

"Tal, kære greve."

"Sagen er den, jeg ønsker at nærme mig et hus, hvori jeg har forretninger."

"Så må De gå i den retning, hvor dette hus ligger," svarede Manicamp.

"Meget vel, men dette hus bebos af en skinsyg ægtemand."

"Er han mere skinsyg end hunden Cerberus?"

"Ikke mere, men lige så meget."

"Ah, det er slemt! Hvis blot Malicorne var her, ville han allerede have fundet Dem halvtredsindstyve tusinde fortræffelige påfund."

"Hvem er Malicorne?" spurgte Guiche, "det forekommer, at jeg skulle kende det navn."

"Om De kender det, ja det tror jeg, De skylder hans fader tredive tusinde daler."

"Ah, ja, rigtigt – det er denne brave fyr fra Orleans."

"Som De har lovet en post hos Monsieur, ikke den skinsyge ægtemand, men den anden."

"Nuvel, siden din ven Malicorne er så snild, så lad ham da finde mig et middel til at blive tilbedt af Monsieur, et påskud til at slutte forlig med ham."

"Jeg skal tale til ham om det."

"Men hvem er det, der kommer der?"

"Det er vicomte de Bragelonne."

"Raoul! ja i sandhed."

Guiche gik hurtigt den unge mand i møde.

"Er det dig, min kære Raoul?" sagde Guiche.

"Ja, jeg søgte dig for at sige farvel, kære ven," sagde Raoul og trykkede den andens hånd. "Goddag, hr. Manicamp."

"Hvorledes! Du rejser, vicomte?"

"Ja, jeg rejser i et ærinde for kongen."

"Hvorhen?"

"Til London. Jeg begiver mig til Madame, der vil levere mig et brev til Hans Majestæt kong Charles den Anden."

De to venner omfavnede hinanden.

Fem minutter efter trådte Raoul ind til Madame.

Madame sad endnu ved bordet, hvor hun havde skrevet sit brev. Foran hende stod et brændende rødt vokslys, som hun havde brugt til at forsegle brevet med. I sin distraktion – for Madame syntes at være meget distræt – havde hun glemt at slukke lyset.

Bragelonne ventedes. Så snart han viste sig, blev han meldt.

"Ah, er De der, min herre?" sagde hun, "De vil få min broder at se, der vil føle sig lykkelig over at kunne betale sønnen en del af den taknemmelighedsgæld, han har pådraget sig mod faderen."

"Grev de la Fère, Madame, er blevet rigeligt belønnet for det lidet, han har haft den lykke at gøre for kongen, ved den godhed, kongen har vist ham."

"Agter De at vende tilbage til Frankrig?"

"Så snart mit hverv er fuldbragt, med mindre Hans Majestæt kongen giver mig andre befalinger."

"Vogt Dem for, at De ikke, når han kalder Dem tilbage, vil betragte hans befaling som et misbrug af magten."

"Jeg forstår Dem ikke, Madame."

"Jeg ved nok, at det franske hof er uforligneligt, men vi har også smukke kvinder ved Englands hof."

Raoul smilede.

"Oh," sagde Madame, "det smil spår ikke mine landsmandinder noget godt. Det er, lige som De ville sige, hr.

de Bragelonne: 'Jeg er kommet til jer, men mit hjerte er blevet tilbage på den anden side af strædet,' – er det ikke meningen af Deres smil?"

"Deres Højhed forstår at læse i sjælens dyb, og De vil derfor forstå, hvorfor et forlænget ophold ved det engelske hof ville være en sorg for mig."

"Jeg behøver vel ikke at spørge, om en sådan brav kavalers følelser bliver besvaret."

"Madame, jeg er blevet opdraget sammen med hende, jeg elsker, og jeg tror, at hun nærer de samme følelser for mig som jeg for hende."

"Opholder hun sig i provinsen eller i Paris?"

"Hun har den ære at høre til Deres kongelige Højheds hofetat."

"Hendes navn?" spurgte prinsessen ængstelig, "hvis da," tilføjede hun, "hendes navn ikke er en hemmelighed."

"Nej, Madame, min kærlighed er så ren, at jeg ikke behøver at gøre nogen hemmelighed af den for nogen og allermindst for Deres Højhed, der er så god imod mig – det er frøken Louise de la Vallière."

Madame kunne ikke tilbageholde et skrig, hvori der lå mere end overraskelse.

"Og De siger," fortsatte Madame med anstrengelse, "at kongen har ... opsat Deres giftermål med dette barn?"

"Ja, Madame, opsat det."

"Er det længe siden, at grev de la Fère bad om hans samtykke?"

"Over en måned, Madame."

"Det er besynderligt," sagde prinsessen.

Madame rejste sig og gav Bragelonne brevet.

Raoul forstod, at hans audiens var forbi, tog brevet, bukkede dybt for prinsessen og forlod gemakket.

"En måned!" mumlede Henriette, "skulle jeg da have været blind i dette punkt og han have elsket hende i en hel måned?"

Grev de Guiche havde fulgt Manicamps råd og var fulgt med ham til stalden, hvor de lod deres heste sadle. Gennem den lille allé, som vi allerede har beskrevet vore læsere, red de derpå Monsieur i møde, som vendte tilbage til slottet fra badet med ansigtet skjult i et fruentimmerslør, for at solen ikke skulle brænde hans teint.

"Ah, god dag, Guiche, god dag!" udbrød prinsen, da han fik øje på greven.

"Hil være Deres Højhed!" svarede Guiche, opmuntret af tonen i Philippes stemme; "jeg ønsker Deres Højhed sundhed, lykke og held!"

"Velkommen, Guiche, hold dig til højre for mig, men lad din hest går i skridt, for jeg vil ride langsomt under disse skyggefulde træer."

"Deres Højhed lader til at være i godt humør i dag?"

"Ja, jeg føler mig virkelig vel til mod, og desuden glæder det mig at se dig."

"Tak, Deres Højhed."

"Du har nok været vred på mig?"

"Jeg, Deres Højhed?"

"Ja, du!"

"Min Gud, hvorfor?"

"Fordi jeg afbrød dine spanske danse."

"Oh, Deres Højhed!"

"Nægt det ikke! Du forlod den dag prinsessen rasende, det bragte dig ulykke, min kære, og du dansede ynkeligt i balletten i går. Surmul ikke, Guiche, det miskläder dig. Du kommer til at se ud som en bjørn. Hvis prinsessen har set rigtigt på dig i går, er jeg vis på en ting."

"Og det er? Deres Højhed gør mig ganske bange."

"At hun har komplet fornægtet dig."

Og prinsen lo af fuld hals.

"I sandhed," tænkte Manicamp, "rangen gør ingen forskel, de er alle ens."

Prinsen fortsatte:

"Da du nu endelig er kommet tilbage, er der vel håb om, at du vil forsone dig med Madame."

"Når Deres Højhed befaler det."

"Ja, jeg befaler det."

Under denne samtale havde prinsen og hans hof imidlertid nået slottet.

"Apropos," sagde Guiche, da de red gennem porten, "jeg havde en kommission at udføre hos Deres kongelige Højhed. Hr. de Bragelonne er rejst til London efter kongens befaling og har bedt mig bringe Deres Højhed sin ærbødigste kompliment."

"Godt, jeg ønsker vicomten, som jeg holder meget af, en lykkelig rejse. Nå, gå nu hen og klæd dig om, Guiche, og kom så tilbage til os. Hvis du ikke kommer ..."

"Hvad så, Deres Højhed?"

"Så lader jeg dig kaste i Bastillen."

"I sandhed," sagde Guiche leende, "Hans kongelige Højhed Monsieur er lige det modsatte af Hendes kongelige Højhed Madame. Madame lader mig forvise, fordi hun ikke holder af mig, og Monsieur vil lade mig kaste i fængsel, fordi han holder alt for meget af mig."

"Nå, nå," sagde prinsen, "du er en fortræffelig ven og ved nok, at jeg ikke kan undvære dig. Skynd dig!"

"Lad gå da, men nu vil jeg også en gang gøre mig kostbar, Deres Højhed."

"Bah!"

"Jeg kommer kun på en betingelse tilbage til Deres Højhed."

"Og den er?"

"En ven af en af mine venner har bedt mig anbefale sig."

"Han hedder?"

"Malicorne."

"Nu, hvad er der med ham?"

"Jeg skylder hr. Malicorne en plads hos Deres Højhed."

"En plads som hvad?"

"Lige meget, for eksempel som opsynsmand."

"For pokker! Det træffer sig heldigt, jeg har i går afskediget palæforvalteren,"

"Lad ham blive palæforvalter, Deres Højhed. Hvad har en sådan at bestille?"

"Ikke andet end at se og rapportere."

"Et indre politi?"

"Netop."

"I så fald tror, at Deres Højhed vil blive fornøjet, for Malicorne er klog som Fanden selv."

"Godt! så vil det blive mig en dyr post," sagde prinsen leende. "Du gør mig der i sandhed en prægtig foræring, greve."

"Oh, hvor det passer godt for Malicorne," dristede Manicamp sig til at sige.

"De kender ham, hvor om talen er, hr. Manicamp?" spurgte prinsen.

"Særdeles godt, Deres Højhed. Han er en ven af mig."

"Og Deres mening er?"

"At Deres Højhed aldrig vil få hans mage som palæforvalter."

Manicamp skyndte sig at fortælle Malicorne den gode nyhed.

Guiche gik bort for at klæde sig om til taffelet.

Monsieur tilbragte tiden til middag med at synge og spejle sig.

50. Historien om en najade og en dryade

Der havde været stort taffel på slottet, og efter taffelet havde man klædt sig om til aftenen.

Taffelet fandt sted som sædvanlig klokken fem.

Når vi regner en time til taffelet og to timer til toilettet, så var alle færdige med deres påklædning klokken otte.

Det var Madame, der tog imod denne aften.

Klokken otte præcis trådte Hendes kongelige Højhed ind i den store sal med sine hofdamer og traf flere hofmænd, der havde været dér en halv snes minutter.

Mellem disse søgte hun den, som hun troede måtte være kommet først af alle. Men hun fandt ham ikke.

Næsten i samme øjeblik meldtes Monsieur.

Monsieur var glimrende at se til. Monsieur bar den aften alle kardinal Mazarins ædelstene, dem nemlig, som ministeren ikke havde kunnet andet end lade tilbage, alle dronningemoderens ædelstene og endda nogle af sin kones. Monsieur glimrede derfor som solen.

Bagefter ham kom med langsomme skridt og en godt forstilt sønderknuselse Guiche, iført en perlegrå fløjlsdragt med sølvbroderi og blå bånd.

Hr. de Guiche tog sig så godt ud, at alle lagde mærke til det. Han udmærkede sig ved en vis interessant bleghed og et

smægtende blik. Man behøvede kun at se ham for at indrømme, at få mænd ved det franske hof kunne måle sig med ham.

Madame havde betragtet Guiche ganske flygtigt, men hvor flygtigt end hendes øjekast var, farvede det dog hendes pande med en fortryllende rødme. Madame fandt virkelig Guiche så smuk og elegant, at hun næsten ikke mere savnede den kongelige erobring, som hun følte, at hun var på nippet til at miste.

Monsieur nærmede sig hende. Han havde ikke set prinsessens rødme eller, hvis han havde set den, var han langt fra at tilskrive den dens virkelige årsag.

"Madame," sagde han, idet han kyssede sin kones hånd, "her er en i unåde faldet, en ulykkelig landsforvist, som jeg har lovet at anbefale Dem. Jeg beder Dem lægge mærke til, at han er en af mine bedste venner."

"Hvilken landsforvist?" spurgte Madame og så sig om.

Det var det rette øjeblik til at skubbe protegeen frem. Prinsen gik til side og lod Guiche træde frem, der noget surmulende nærmede sig Madame og gjorde sin reverens.

"Hvorledes?" udbrød Madame, som om hun følte den største overraskelse, "det er hr. de Guiche, der er i unåde og landsforvist?"

"Javist," svarede hertugen, "nå, giv ham hånden, Madame."

Og med en ubeskrivelig bevægelse med øjnene og skuldrene rakte Madame sin smukke, parfumerede hånd til den unge mand, der trykkede sine læber på den.

Det er rimeligt, at han lod sine læber ligger temmelig længe på den, og at Madame ikke skyndte sig med at trække sin hånd tilbage, for hertugen tilføjede:

"Guiche er ikke ondskabsfuld, Madame, han vil sikkert ikke bide Dem."

Denne bemærkning, der dog måske ikke var til at le ad, vakte en stormende latter i galleriet.

Monsieur nød endnu virkningen af sin bemærkning, da kongen blev meldt.

Som værtinde rejste Madame sig for at tage imod sin kongelige gæst, men idet hun rejste sig, kastede hun, skønt hun måtte have nok at tænke på, et blik til højre for sig, og dette blik, som den indbildske Guiche antog gjaldt ham, standsede til sidst ved la Vallière, hvis stærke rødme og bevægelse det bemærkede.

Kongen trådte midt ind i gruppen.

Alle hoveder bøjede sig for Hans Majestæt.

Glæde og godt humør lyste ud af kongens øjne, og alle lovede sig derfor en munter aften.

Da kongen havde gjort Madame sin opvartning og opfordret hende til at tage plads, sluttedes kredsen straks.

Louis spurgte Monsieur om nyt fra badet og fortalte med et blik på damerne, at digterne havde meget travlt med at skrive vers om denne materie, og at især en af dem, hr. Doret, syntes at have fået fortrolige meddelelser fra en vandnymfe, at dømme efter de sandheder, han sagde i sine vers.

Mere end en dame troede at måtte rødme.

Madame sagde henvendt til kongen:

"Sire, Deres Majestæt, der ved alt, hvad der tildrager sig i Deres rige, må også kende de vers, som nymfen har fortalt hr. Doret. Vil Deres Majestæt ikke være så god at meddele os dem?"

"Jeg har ikke mod til det, Madame," svarede kongen galant, "De vil blive forvirret ved at høre visse ting ... men Saint-Aignan fortæller meget godt og husker fortræffeligt vers. Hvis han har glemt dem, improviserer han nogle. Jeg forsikrer Dem, at han er en fortrinlig digter."

Saint-Aignan, der således var bragt på scenen, var nødt til at producere sig så lidt ufordelagtig som mulig. Til uheld for Madame tænkte han kun på sine egne private affærer.

Med et blik til den smukke Athenais, der ikke værdigede sin tilbeder et blik, sagde han:

"Ah, Madame, der er ikke mere tale om, hvad ferskvandsnymferne siger. Man kunne næsten fristes til at tro, at der ikke længere foregår noget interessant i de våde riger. Det er på landjorden, Madame, at de store begivenheder passerer."

"Godt," svarede Madame, "hvad foregår der da på landjorden?"

"Det må man spørge dryaderne om," svarede greven, "som Deres kongelige Højhed ved, bor dryaderne i skovene."

"Jeg ved også, at de af naturen er meget snakkesalige, hr. de Saint-Aignan."

"Det er sandt, Madame, men da de kun fortæller smukke ting, ville det være synd at beskylde dem for snakkesalighed."

"Så fortæl da," sagde Madame.

Kongen følte sig forlegen, der var ingen tvivl om, at hans fortrolige ville bringe ham i en vanskelig stilling.

Greven var kendt som en velopdragen mand og en fuldendt fortæller. Han begyndte altså dristigt under den dybeste tavshed:

"Madame, med kongens tilladelse vil jeg først henvende mig til Deres kongelige Højhed. Jeg skal have den ære at fortælle Deres kongelige Højhed, at dryaderne især bor i hule egetræer, og da de er smukke mytologiske skabninger, bor de i meget smukke træer, det vil sige de største, der findes."

"Jeg skal begynde med begyndelsen," fortsatte greven. "I Fontainebleau, i en smuk hytte bor nogle hyrder.

Den ene er hyrden Tircis, der ejer de bedste godser, som han har arvet efter sine forfædre.

Tircis er ung og smuk, og hans dyder gør ham til den første blandt egnens hyrder. Man kan dristigt sige, at han er deres konge."

En svag bifaldsmumlen opmuntrede fortælleren, der fortsatte:

"Han er lige så modig som stærk. Ingen er så behændig som han på jagten efter vilde dyr, ingen er visere i rådet. Når han tumler sin hest på de smukke sletter på hans besiddelser, eller han anfører de ham undergivne hyrder til behændigheds- eller kraftprøver, skulle man tro, at det var guden Mars, der svang sin lanse på Thraciens sletter, eller rettere Apollo, dagens gud, når han sender sine brændende stråler ned over Jorden."

Enhver indså, at dette allegoriske portræt af kongen ikke var den uheldigste indledning, fortælleren kunne have valgt. Den forfejlede derfor heller ikke sin virkning på tilhørerne, der af pligt eller sympati applauderede af alle kræfter, eller på kongen selv, hvem smiger behagede meget, når den var delikat, og ikke engang altid mishagede, når den var lidt overdreven.

Saint-Aignan blev ved:

"Tircis havde en trofast kammerat eller rettere en hengiven tjener, der hed – Amyntas."

"Ah, lad os også få Amyntas' portræt," sagde Madame ondskabsfuldt, "De er en så fortrinlig maler, hr. Saint-Aignan."

"Madame, Amyntas er noget ældre end Tircis, han er ikke aldeles stedmoderlig behandlet af naturen, man siger endda, at muserne har tilsmilet ham ved hans fødsel. Han er ikke ærgerrig, han tragter kun efter at blive elsket, og måske han ikke ville være uværdig til det, hvis man kendte ham nøjere."

Denne sidste bemærkning, som ledsagedes af et morderisk øjekast, gjaldt frøken Tonnay-Charente, der udholdt angrebet uden at rokkes af stedet.

Men det beskedne og snilde i allusionen havde gjort god virkning, og Amyntas modtog sin belønning i et stormende bifald, hvortil Tircis selv gav signalet.

"Tircis og Amyntas," fortsatte Saint-Aignan, "spadserede en aften i skoven, samtalende om deres kærlighedssorger. Glem ikke, mine damer, at det er dryaden, der taler, hvordan skulle man ellers have fået at vide, hvad Tircis og Amyntas, de to diskreteste hyrder på jorden, talte om. De opsøgte det tætteste sted i skoven for at være alene og mere frit at kunne betro hinanden deres sorger, da de på en gang hørte stemmer."

"Ah! Ah!" lød det fra alle sider, "nu begynder det at blive interessant."

"Disse velklingende stemmer," fortsatte Saint-Aignan, "tilhørte nogle hyrdinder, der ligeledes havde villet nyde den kølige skyggefuldhed og som kendte det afsides liggende, næsten utilgængelige sted, og havde mødt hinanden der for i fællesskab at drøfte nogle hyrdetemaer."

Denne bemærkning blev hilst med umådelig latter, kongen smilede umærkeligt og så på Tonnay-Charente.

"Dryaden forsikrer," fortsatte Saint-Aignan, "at der var tre hyrdinder, og at de alle tre var unge og smukke."

"Deres navne?" spurgte Madame roligt.

"Deres navne?" gentog Saint-Aignan oprørt over denne indiskretion.

"Naturligvis, De har kaldt Deres hyrder Tircis og Amyntas, giv Deres hyrdinder lignende navne."

"De hed Phillis, Amaryllis og Galathea."

"Det var virkelig tre charmante navne – og disse hyrdinder fortalte altså hinanden ...?" sagde Madame.

"Madame," svarede greven, "disse hyrdinder betroede hinanden, at kærlighed er en fare, men at ikke-kærlighed er hjertets død."

"Og de sluttede heraf?" spurgte Madame.

"At man burde elske."

"Meget vel! Gjorde de betingelser?"

"Den betingelse at vælge selv," svarede Saint-Aignan. "Jeg må endda tilføje – det er dryaden, der taler – at en af hyrdinderne, Amaryllis, tror jeg, bestemt modsatte sig, at man skulle elske, men forsvarede sig så dårligt, at man tydeligt i hendes hjerte så billedet af en vis hyrde."

"Amyntas eller Tircis?"

"Amyntas, Madame," svarede Saint-Aignan beskedent. "Men Galathea, den blide Galathea med de blide øjne, svarede øjeblikkelig, at hverken Amyntas eller Alphesibæus eller Tyterus eller overhovedet nogen af egnens smukkeste hyrder kunne sammenlignes med Tircis, at Tircis overgik alle mænd, på

samme måde som egen rager op over alle træer. Hun udkastede endda en sådan skildring af Tircis, at han, der hørte det, virkelig trods sin storhed måtte føle sig smigret. Sådan blev Tircis og Amyntas udmærkede af Phillis og Galathea."

"De er nu færdig, hr. Saint-Aignan, ikke sandt?" spurgte Madame med et smil, der fik kongen til at skælve.

"Ja, jeg er færdig, Madame," svarede Saint-Aignan, "og vil prise mig lykkelig, hvis jeg nogle øjeblikke har kunnet adsprede Deres kongelige Højhed."

"De øjeblikke har været alt for korte," svarede prinsessen, "for De har overordentlig godt fortalt, hvad De vidste, min kære hr. de Saint-Aignan, De har uheldigvis kun forespurgt Dem hos en dryade, ikke sandt?"

"Jo, Madame, det tilstår jeg, kun hos en."

"Følgen heraf er, at De har overset en lille najade, der så ubetydelig ud, men som vidste langt mere end Deres dryade, min kære greve."

"En najade?" gentog flere stemmer, der begyndte at ane, at historien ville få en fortsættelse.

"Ja, ved siden af den eg, som De taler om, og som kaldes den kongelige eg, så vidt jeg i det mindste ved, ikke sandt, hr. Saint-Aignan ...?"

Saint-Aignan og kongen så på hinanden.

"Jo, Madame," svarede den første.

"- er der en smuk, lille kilde, der risler over småstenene midt imellem forglemmigejer og tusindfryd."

"Jeg tror, at Madame har ret," sagde kongen bestandig uroligt og uden at tage øjnene fra sin svigerinde.

"Der er en sådan, det indestår jeg Dem for," fortsatte Madame, "beviset herpå er, at den najade, der hersker over denne kilde, har standset mig på min vej, mig, som her taler med Dem."

"Åh!" sagde Saint-Aignan.

"Ja," blev prinsessen ved, "og det for at fortælle mig en mængde ting, som hr. de Saint-Aignan ikke har optaget i sin fortælling."

"Oh, fortæl os det selv," sagde Monsieur, "De fortæller så fortryllende."

Prinsessen bukkede for den ægteskabelige kompliment.

Derpå fortsatte Madame:

"Min lille najade sad og sang på sit våde leje. Da jeg så, at hun rørte ved min kjole for at standse mig, tænkte jeg ikke på at afvise hende, så meget mindre som, når alt kommer til alt, en guddom, om end den er af anden rang, altid er mere værd end en dødelig prinsesse – jeg tiltalte altså najaden, og hun sagde leende:

'Tænk Dem, prinsesse, bredderne af min bæk har nylig været vidne til et særdeles morsomt skuespil. To nysgerrige hyrder, nysgerrige indtil indiskretion, har på en højst morsom måde ladet sig mystificere af tre nymfer.'"

Ved denne indledning rødmede kongen synligt, mens Saint-Aignan aldeles tabte kontenancen.

"'De to hyrder,' fortsatte min lille najade stadig leende, 'fulgte de tre damers spor, nej, jeg mener de tre nymfers, om forladelse, jeg tager fejl, de tre hyrdinders. Men,' fortsatte najaden, 'hyrdinderne har set Tircis og Amyntas snige sig om i skoven, og ved hjælp af Månen har de genkendt dem.' Ah, De

ler," afbrød Madame sig selv, "vent lidt, vent lidt, De er ikke ved enden."

Kongen blegnede, Saint-Aignan tørrede sin pande, der var badet i sved.

Blandt damerne hørtes en kvalt latter og hvisken.

"Da hyrdinderne, siger jeg, så de to hyrders indiskretion, satte de sig ved foden af den kongelige eg, og da de mærkede, at de indiskrete lurere var nær nok til at høre hvert ord, der ville blive sagt, gjorde de dem på den uskyldigste måde af verden en erklæring, som de to lurere med den for alle mænd, selv for de sentimentaleste hyrder, egne forfængelighed antog for alvorligt ment."

Ved disse ord, der fik alle til at le, skød kongens øjne lyn.

Hvad Saint-Aignan angår, da lod han hovedet synke ned på brystet og skjulte der under en bitter latter sin ærgrelse.

"Det er på min ære en aldeles fortræffelig spøg," sagde kongen, "og den er blevet ikke mindre fortræffeligt fortalt af Dem, Madame."

Saint-Aignan syntes ikke engang at skjule sin fortvivlelse, men stammede uden at vide, hvad han sagde:

"En fortræffelig spøg, godt spillet, mine damer!"

"En retfærdig straf for nysgerrighed," sagde kongen med hæs stemme. "Og hvem vil efter den revselse, der er overgået Tircis og Amyntas, vove at efterforske, hvad der foregår i hyrdindehjerter? Jeg sandelig ikke – og De, mine herrer?"

"Jeg heller ikke, jeg heller ikke!" råbte hofmændende i kor.

Madame glædede sig over kongens ærgrelse. Hun frydede sig i den tro, at hendes fortælling havde været eller skulle være en opløsning på det hele.

"Jeg håber da ikke, at min historie har mishaget kongen?" sagde hun naivt.

"Oh, Madame, ingenlunde," svarede Louis og tog prinsessens hånd, "Deres najade har behaget mig meget på grund af sin sanddruhed."

Disse ord ramte la Vallière sammen med et blik, som ingen, lige fra Sokrates til Montaigne, ville have kunnet til fulde fortolke.

Dette blik og disse ord gjorde det aldeles af med den ulykkelige pige, der lænede sig til Montalais' skuldre og syntes at have tabt bevidstheden.

Kongen rejste sig uden at lægge mærke til det, hvilket for øvrigt også var tilfældet med alle andre, og mod sædvane, for i almindelighed blev han meget længe hos Madame, tog han afsked og vendte tilbage til sine egne værelser.

Saint-Aignan fulgte ham lige så fortvivlet ved sin bortgang, som han havde været glad ved sin ankomst.

51. Hvad hverken dryaden eller najaden havde forudset

Kongen begav sig ilsomt til sine værelser.

Måske gik Louis den Fjortende så hurtigt for ikke at vakle. Han efterlod sig på sin vej ligesom sporet af en hemmelighedsfuld sorg.

Den munterhed, som enhver havde bemærket hos ham ved hans ankomst, og hvorover alle havde glædet sig, den havde måske ingen rigtig forstået, men denne stormende bortgang, dette forstyrrede ansigt forstod enhver eller troede i det mindste at forstå.

Kongen var aldeles bedøvet. Det var første gang, siden han var sluppet fri for hr. de Mazarin, at han var blevet behandlet som et menneske.

Han havde troet på ren, uegennyttig kærlighed, på kærlighed til manden, og når det kom til stykket, var det hele kun en mystifikation.

Denne lille pige, hvem man måtte frakende skønhed, fødsel og ånd, denne lille pige, som Madame selv havde udpeget på grund af hendes ubetydelighed, havde ikke alene udfordret kongen, men endda foragtet ham, en mand, der lige som Asiens sultan kun behøvede at lade sit blik løbe rundt, strække sin hånd ud og kaste lommetørklædet.

Glemmende alt og der iblandt, at Saint-Aignan var til stede, udgød kongen sig i de heftigste forbandelser.

Saint-Aignan havde rigtignok skjult sig i en krog, hvor han ville vente, til uvejret var drevet over.

Pludselig standsede han og råbte med et forbitret blik på Saint-Aignan:

"Ja, du har været lige så dum som jeg, ikke sandt?"

"Sire," stammede Saint-Aignan.

"Du har ladet dig føre bag lyset af denne plumpe spøg."

"Sire," svarede Saint-Aignan, rystende over hele kroppen, "Deres Majestæt skal ikke tage sig det så nær, De ved nok, at kvinderne er ufuldkomne skabninger, der er skabt til at gøre ondt, det hører derfor til umulighederne at vente noget godt af dem."

Kongen, der havde stor agtelse for sig selv og som begyndte at erhverve det herredømme over sine lidenskaber, som han bevarede hele sit liv, følte, at han nedværdigede sig ved at tage sig en sådan bagatel så nær.

"Nej," svarede han høfligt, "nej, du tager fejl, Saint-Aignan, jeg er ikke vred, jeg undrer mig kun over, at vi er blevet holdt for nar med så megen snildhed og dristighed af disse to småpiger."

"Ja, hvad mig angår så tilstår jeg, at da jeg så Deres Majestæts hjerte så optaget af denne lille ..."

"Jeg optaget! Mit hjerte optaget! Min sjæl har måske været det, men hvad mit hjerte angår ... så var det ..."

Louis mærkede atter, at han ved at dække en side blottede en anden.

"For resten," tilføjede han, "har jeg intet at bebrejde dette barn. Jeg vidste, at hun elskede en anden. Grev de la Fère havde allerede bedt mig om frøken de la Vallières hånd til sin søn. Nu,

når han kommer tilbage fra England, gifter jeg dem, eftersom de elsker hinanden."

Idet kongen sagde disse ord, bankede en af tjenerne på døren.

"Kom ind," sagde kongen.

Tjeneren åbnede døren på klem.

"Hvad er det?" spurgte Louis.

Tjeneren pegede på et brev, der var lagt sammen i en trekant, og sagde:

"Det er til Hans Majestæt."

På et tegn af kongen rakte tjeneren ham billetten.

Kongen nærmede sig lyset, åbnede billetten, læste underskriften og udstødte et skrig.

"Befinder Deres Majestæt sig ilde?" spurgte Saint-Aignan og strakte armene ud.

"Nej, nej, Saint-Aignan, læs."

Og han gav ham billetten.

Saint-Aignan læste:

> Sire,
>
> – tilgiv min uforskammethed, tilgiv, at jeg sender Deres Majestæt en sådan billet.
>
> Jeg er tilintetgjort af sorg og udmattelse, sire, og anråber Deres Majestæt om en audiens, hvor under jeg vil kunne sige min konge sandheden.
>
> *Louise de la Vallière.*

"Nå?" sagde kongen, tagende billetten fra Saint-Aignan, der var ganske fortumlet af, hvad han havde læst. "Hvad mener du

om dette?"

"Jeg ved virkelig ikke."

"Men så sig dog din mening."

"Deres Majestæt må give den forlangte audiens," tog Saint-Aignan ordet, "det er tydeligt nok."

"Jeg vil gøre endnu mere, Saint-Aignan."

"Hvad da, sire?"

"Du ved, hvor Madames hofdamers værelse ligger."

"Ja."

"Kender du et middel til at komme derind?"

"Nej."

"Men du må dog kende en eller anden der."

"Ja."

"Og han hedder?"

"Malicorne."

"Godt! ... Og du kan stole på ham?"

"Jeg tror det, sire. Han må have en nøgle ... og hvis han har en, vil han låne mig den ... til gengæld for en tjeneste, jeg har vist ham."

"Det er godt, lad os så gå."

Kongen kastede sin egen kappe om Saint-Aignan og tog selv hans. Derpå gik de begge ud i vestibulen.

Saint-Aignan standsede ved foden af trappen, der førte til hofdamernes værelse i stueetagen og til Madames på første sal.

Ved en forbigående tjener lod han Malicorne, der endnu var hos Monsieur, anmode om at komme ned.

Efter ti minutters forløb viste Malicorne sig.

Saint-Aignan forklarede ham sagen, og Malicorne førte kongen og greven til la Vallière, der delte værelse med

Montalais.

Kongen stødte heftigt døren op og trådte ind.

Montalais vendte sig om ved larmen, udstødte et skrig, da hun så kongen, og tog flugten.

Ved dette syn rejste la Vallière sig som galvaniseret og faldt atter tilbage i sin lænestol.

Kongen skred langsomt hen imod hende.

"De ønsker en audiens, frøken," sagde han koldt, "jeg er beredt til at høre Dem. Tal!"

Sin rolle som blind, døv og stum tro, havde Saint-Aignan stillet sig i en krog ved døren, på en skammel, som tilfældet havde placeret der.

Skjult af tæppet, der brugtes som portiere, og mens han lænede sig til selve muren, hørte han således uden at ses.

Slået af rædsel ved synet af den opbragte konge rejste la Vallière sig anden gang og blev stående i en ydmyg og bedende stilling.

"Sire," stammede hun, "tilgiv mig."

"Ih, frøken, hvad skal jeg tilgive Dem?" spurgte Louis den Fjortende.

"Sire, jeg har begået en stor fejl, ja mere end en fejl, en stor forbrydelse."

"De?"

"Sire, jeg har fornærmet Deres Majestæt."

"Aldeles ikke," svarede Louis.

"Sire, jeg bønfalder Dem, vær ikke så frygtelig alvorlig. Jeg føler, at jeg har fornærmet Dem, sire, men det er en trang for mig at sige Dem, at det ikke er sket med min gode vilje."

"Hvorved skulle De have fornærmet mig, frøken?" sagde kongen. "Det ser jeg ikke. Er det ved en ungdommelig, meget uskyldig spøg? De har gjort Dem lystig over en lettroende ung mand, hvilket er ganske naturligt. Ethvert fruentimmer ville have gjort det samme som De."

"Oh, Deres Majestæt tilintetgør mig med Deres ord."

Kongen gav intet svar.

Denne tavshed gjorde la Vallière rent forstyrret.

"Altså antager De om mig," fortsatte hun, "at jeg er ophavsmanden til dette latterlige og skammelige komplot mod Deres Majestæts værdighed?"

"Ih, min Gud, det er hverken latterligt eller skammeligt," sagde kongen, "det er ikke en gang et komplot, det er en spøg, ikke andet."

La Vallière skjulte hovedet i hænderne og hulkede.

"Oh," udbrød la Vallière, "det er afskyeligt at tænke sligt!"

"Det er ikke alt," fortsatte kongen, "hvis denne forfængelige fyrste tager spøgen for alvor, hvis han er uforsigtig nok til offentligt at røbe noget, der ligner glæde, nu, så skal kongen blive ydmyget for hele hoffet; det vil være en ypperlig historie at fortælle min elsker, dette eventyr om en konge, der er blevet holdt for nar af en ondskabsfuld pige, vil være en medgift at bringe min mand."

"Sire!" råbte la Vallière ude af sig selv, "ikke et ord mere, jeg beder Dem. Ser De da ikke, at De dræber mig?"

"Oh, det er Deres spøg," mumlede kongen, der imidlertid begyndte at blive rørt.

La Vallière faldt på knæ og det så voldsomt, at hendes knæ gav genlyd mod gulvet.

Derpå foldede hun hænderne og sagde:

"Sire, jeg foretrækker skam for forræderi."

"Hvad gør De?" spurgte kongen, men uden at røre sig for at rejse den unge pige op.

"Sire, når jeg har ofret Dem min ære og forstand, vil De måske tro på min ærlighed. Den fortælling, De har hørt hos og af Madame, er usandhed. Hvad jeg sagde under den kongelige eg ..."

"Nå?"

"Er sandt."

"Frøken!" udbrød kongen.

"Sire," råbte la Vallière, henrevet af sine følelsers voldsomhed, "sire, selv om jeg skulle dø på stedet af skam, vil jeg gentage til mit sidste åndedræt: Jeg har sagt, at jeg elskede Dem ... nuvel, jeg elsker Dem!"

"De!"

"Jeg elsker Dem, sire, fra den dag, da jeg første gang så Dem i Blois, hvor Deres kongelige blik blændede mig. Jeg elsker Dem, sire. Jeg ved nok, at det er en majestætsforbrydelse, at en stakkels pige som jeg elsker sin konge og siger ham det. Straf mig for min dristighed, foragt mig for min skamløshed, men sig aldrig, tro aldrig, at jeg har gjort mig lystig over Dem, at jeg har bedraget Dem. Jeg hører til en familie, der er sin konge tro, og jeg elsker ... jeg elsker min konge! ... Oh, jeg dør!"

Hendes kræfter var udtømt, hun faldt bevidstløs om.

De sidste ord havde forjaget kongens tvivl og hævntørst, hans hjerte var blevet rørt af denne kærlighed, der førte et så ædelt og modigt sprog.

Den lidenskabelige tilståelse af denne kærlighed gjorde ham svag, han tog la Vallière om livet, løftede hende op og trykkede hende til sit hjerte.

Men hendes hoved hvilede ubevægeligt og livløst på hans skulder.

Kongen blev forskrækket og kaldte på Saint-Aignan.

Han hjalp Louis med at bringe den unge pige til sæde i en lænestol.

Kongen var overordentlig bleg.

La Vallière rørte sig ikke af pletten.

"Frøken, frøken!" sagde Saint-Aignan, "jeg beder Dem, kom til Dem selv, det er på tide. Tænk på, at hvis kongen skulle blive upasselig, ville jeg være nødt til at lade hans læge kalde. Hvilken skandale ville det ikke være! Min Gud, frøken, kære frøken, skynd Dem at komme til Dem selv, gør en anstrengelse, hurtigt, hurtigt!"

Kongen havde kastet sig på knæ for hende og trykkede brændende kys på hendes hænder.

Hun kom endelig til sig selv, åbnede langsomt øjnene og sagde med et døende blik:

"Oh, sire, Deres Majestæt har altså tilgivet mig?"

Kongen svarede ikke ... han var alt for bevæget.

Saint-Aignan fandt det passende atter at fjerne sig ... han havde gættet den flamme, der lyste ud af kongens øjne.

La Vallière rejste sig.

"Og nu, sire," sagde hun modigt, "da jeg håber at have retfærdiggjort mig, i det mindste i Deres Majestæts øjne, må De tillade mig at trække mig tilbage til et kloster. Der vil jeg hele

mit liv velsigne min konge, og idet jeg dør, takke min Gud, fordi han har skænket mig en lykkelig dag."

"Nej, nej," svarede kongen, "nej, De skal tvært imod leve her, velsignende Gud, men elskende Louis, der vil skabe Dem en lykkelig tilværelse, Louis, der elsker Dem, der sværger Dem det til!"

Derpå bukkede han for hende og sagde, idet han tog hendes hånd:

"Frøken, vil De gøre mig den ære at modtage det kys, som jeg trykker på Deres hånd!"

Og kongens læber berørte ærbødigt og flygtigt den unge piges skælvende hånd.

"For fremtiden," tilføjede Louis, og rejste sig mens han slugte la Vallière med øjnene, "for fremtiden står De under min beskyttelse. Tal ikke til nogen om det onde, jeg har tilføjet Dem, og tilgiv andre, hvad de måtte have gjort Dem. For fremtiden skal De stå så højt over dem, at De langt fra at indjage Dem frygt snarere skal indgyde Dem medlidenhed."

Med disse ord bukkede han.

"Jeg skal sende Deres veninde til Dem," fortsatte kongen. "Farvel, frøken, eller rettere på gensyn! Vis mig den velvilje at mindes mig i Deres bønner."

"Oh, sire, vær De ganske rolig, De og Gud optager mit hjerte."

Disse sidste ord berusede kongen, der trak Saint-Aignan med sig ned ad trappen.

Denne løsning havde Madame ikke forudset, hverken najaden eller dryaden havde omtalt den.

52. Den kongelige promenade

Mens det nys fortalte tildrog sig mellem la Vallière og kongen, talte Fouquet med Aramis, efter at være kommet hjem, det vil sige til det værelse, der var anvist ham på slottet.

Aramis spurgte ham, hvordan hans pengeaffærer stod, og Fouquet fortalte, at de stod meget slet, og at han havde fattet den dristige plan at henvende sig til Madame og søge at slutte en alliance med hende, håbende, at hun ville indvirke på kongen til gunst for ham.

"Ak, min kære Fouquet," sagde Aramis, "det ville ikke gavne Dem ret meget. Kongen tager ikke mere notits af Madame, nu beskæftiger han sig kun med frøken de la Vallière, der er ansat som hofdame hos Madame. Ved De, hvad man i kærlighedssager kalder en chaperon?"

"Javist."

"Nuvel, frøken de la Vallière er Madames chaperon. Benyt Dem af det. Den små kender kongens og Madames hemmelighed, og De ved, hvad en klog mand kan udrette med en hemmelighed."

"Men hvordan skal jeg få adgang til hende?"

"Og det spørger De mig om?" sagde Aramis.

"Javist. Jeg har ikke tid til at beskæftige mig med hende."

"Hun er fattig og ydmyg, De skal skabe hende en stilling, og hvad enten hun som maitresse bringer kongen under åget, eller hun kun nærmer sig ham som fortrolig, vil De have erhvervet Dem en ny tilhænger."

"Det er godt," svarede Fouquet. "Hvad skal vi gøre med hensyn til den små?"

"Vil De have den ulejlighed at skrive?" sagde Aramis og rakte Fouquet en pen.

Og han dikterede som følger:

> Frøken, jeg har set Dem, og det vil altså ikke kunne overraske Dem, at jeg har fundet Dem smuk.
>
> Da De indtager en stilling, der ikke passer sig for Dem, kan De kun vegetere ved hoffet.
>
> Hvis De skulle nære nogen ærgerrighed, ville en brav mands kærlighed kunne være en bistand for Deres ånd og yndigheder.
>
> Jeg lægger min kærlighed for Deres fødder, men da en kærlighed, om den så er aldrig så ydmyg og diskret, kan kompromittere genstanden for sin tilbedelse, sømmer det sig ikke, at en person af Deres fortjeneste skal risikere at se sin fremtid kompromitteret uden resultat.
>
> Hvis De nedlader Dem til at besvare min kærlighed, skal jeg vise mig erkendtlig derfor ved for stadig at gøre Dem fri og uafhængig.

Efter at have skrevet dette så Fouquet på Aramis.

"Skriv under," sagde denne.

"Er det også nødvendigt?"

"Deres underskrift på foden af dette brev er en million værd. Det glemmer De, min kære overintendant."

Fouquet skrev under.

"For resten spiller vi der et temmelig højt spil."

"Hvordan det?"

"Hvis det, De siger, er sandt, vil kongen give den små alle de penge, hun forlanger."

"Kongen har altså penge?" spurgte Aramis.

"Det må jeg i det mindste tro, da han ingen forlanger."

"Oh, vær De ganske rolig, han vil nok forlange dem."

"Jeg havde ligeledes ventet, at han ville have talt til mig om en fest i Vaux, som jeg agter at afholde."

"Nå?"

"Han omtalte den slet ikke."

"Han vil nok gøre det."

"De anser kongen for meget grusom, min kære d'Herblay."

"Ikke ham."

"Han er ung og altså god."

"Han er ung og følgelig svag eller heftig. Hr. Colbert leder hans svaghed eller lidenskab."

"Der ser De selv, at De er bange for ham."

"Det nægter jeg ikke."

"Så er jeg fortabt."

"Hvordan det?"

"Jeg har kun på grund af penge bevaret min indflydelse hos kongen."

"Og hvad så?"

"Og jeg er ødelagt."

"Nej."

"Hvorledes nej? Kender De mine affærer bedre end jeg selv?"

"Måske."

"Men hvis han nu skulle forlange denne fest?"

"Så skal De give ham den."

"Men pengene?"

"Har De nogen sinde manglet dem?"

"Oh, hvis De vidste, for hvilken pris jeg har skaffet mig de sidste."

"De næste vil ikke koste Dem noget."

"Hvem vil da give mig dem?"

"Jeg."

"De vil give mig seks millioner?"

"Ti, om det behøves."

"I sandhed, min kære d'Herblay," sagde Fouquet, "Deres tillidsfuldhed forfærder mig mere end kongens vrede. Hvad vil De egentlig?"

"Jeg vil have en konge på Frankrigs trone, der er hr. Fouquet hengiven, og jeg vil have, at hr. Fouquet skal være mig hengiven."

"Oh!" udbrød Fouquet, og trykkede hans hånd, "hvad det sidste angår, da tilhører jeg Dem med liv og sjæl, men tro mig, min kære hr. d'Herblay, De gør Dem illusioner."

"I hvilken henseende?"

"Kongen vil aldrig blive mig hengiven."

"Jeg tror ikke, jeg sagde, at kongen skulle være Dem hengiven."

"Men det var jo netop det, De sagde i dette øjeblik."

"Jeg sagde ikke kongen, men en konge."

"Kommer det ikke ud på et?"

"Nej, tvært imod, der er en stor forskel."

"Det forstår jeg ikke."

"De skal nok komme til at forstå det. Forudsæt, at denne konge var en anden mand end Louis den Fjortende."

"Oh, De er ikke rigtig klog. Der er ingen anden mand end kong Louis den Fjortende, der kan sætte sig på Frankrigs trone. Jeg kender ikke en eneste."

"Da kender jeg en."

"Med mindre det skulle være Monsieur," sagde Fouquet med et ængsteligt blik på Aramis. "... men Monsieur ..."

"Det er ikke Monsieur."

"Men hvordan vil De have, at en prins, der ikke hører til familien, der ingen ret har ..."

"Min konge eller rettere Deres konge vil være alt, hvad han bør være, vær De kun ganske rolig i den henseende."

"Tag Dem i agt, tag Dem i agt, hr. d'Herblay, De bringer mig til at gyse."

Aramis smilte og svarede:

"Så gyser De meget let."

Og han rejste sig for at gå.

"Blot et ord endnu," sagde Fouquet, "De har aldrig før talt sådan til mig og aldrig vist Dem så tillidsfuld eller rettere sagt så dristig."

"Når man er mægtig, kan man være dristig."

"Er De mægtig?"

"Jeg har tilbudt Dem ti millioner, og jeg gentager mit tilbud."

Fouquet rejste sig ligeledes ganske fortumlet.

"De er altså almægtig!" udbrød han.

Den næste dag var vejret gråt og overtrukket, og da promenaden var kendt som en del af det kongelige program, så alle, da de åbnede øjnene, op til himlen.

En tæt tåge, der knap formåede at hæve sig tredive fod fra jorden, hvilede over træerne.

Dette himlens triste udseende mødte også kongens øjne, da han under sin *lever* satte sig ved vinduet.

Men da der var udstedt befaling til promenaden, da alle forberedelser var truffet og, hvad der var det vigtigste, da Louis gjorde regning på denne promenade for at tilfredsstille sit hjertes trang, bestemte kongen, at himlens tilstand ingen indflydelse skulle have, og at promenaden skulle finde sted, hvordan vejret så blev.

Louis hørte som sædvanlig messen, men rigtig nok lidt adspredt. Han beskæftigede sig flere gange under tjenesten med at beregne, hvor mange minutter og sekunder, der var til det lykkelige øjeblik, da promenaden skulle begynde, det vil sige, da Madame ville begive sig på vej med sine hofdamer.

Da gudstjenesten var forbi, vente han tilbage til slottet.

Forresten vidste ikke en sjæl på slottet nogen om den sammenkomst, der aftenen før havde fundet sted mellem kongen og la Vallière.

Promenaden var fastsat til klokken tolv, men da den ikke var mere end ti, gav han sig til at arbejde ivrigt med Colbert og Lyonne.

Da Louis under arbejdet gik fra bordet til vinduet, så han i gården hr. Fouquet. Kongen gav overintendanten tegn til at komme op.

Kongen og Fouquet mødtes oppe på trappen.

"Sire," sagde Fouquet, da han så kongens venlige ansigt, "sire, i de sidste dage har Deres Majestæt overvældet mig med Deres

Nåde. Det er ikke en ung konge, men en ung gud, der hersker over Frankrig, glædens, lykkens og kærlighedens gud."

Kongen rødmede over denne temmelig direkte kompliment.

Han førte Fouquet ind i den lille salon, der lå mellem hans arbejdsværelse og hans sovekammer.

"Ved De, hvorfor jeg kaldte på Dem?" sagde kongen og satte sig i vindueskarmen, således at han kunne holde øje med alt, hvad der passerede i blomsterhaven, til hvilken den anden indgang på Madames pavillon vendte ud.

"Nej, sire – men jeg er vis på, at det må være for noget godt at dømme efter Deres Majestæts nådige smil."

"De tager fejl. Jeg har tvært imod kaldt på Dem for at skænde på Dem."

"I sandhed, Deres Majestæt forskrækker mig. Imidlertid stoler jeg trygt på Deres retfærdighed og godhed."

"Hvad er det, man fortæller mig, hr. Fouquet, at De forbereder en stor fest i Vaux?"

Fouquet gøs.

"Og De inviterer ikke mig med?" fortsatte kongen.

"Sire," svarede Fouquet, "jeg har slet ikke tænkt på denne fest, først i går aftes mindede en af mine venner mig om den."

"Men i går aftes så jeg Dem jo, og De talte ikke et ord om det, hr. Fouquet."

"Hvorledes kunne jeg håbe, sire, at Deres Majestæt ville stige ned fra de høje regioner, hvori De lever, for at beære mit hus med Deres kongelige nærværelse?"

"Undskyld mig, hr. Fouquet, men De har slet ikke talt til mig om Deres fest."

"Jeg har ikke talt til kongen om denne fest, først fordi intet endnu var afgjort med hensyn til den, og dernæst fordi jeg var bange for et afslag."

"Og hvad lod Dem frygte et afslag, hr. Fouquet? Tag Dem i agt, jeg er bestemt på at drive Dem til det yderste."

"Sire, det inderligste ønske, at Deres Majestæt ville modtage min indbydelse."

"Men hr. Fouquet, jeg ser, at vi meget let kan blive enige. De ønsker at invitere mig til Deres fest, og jeg ønsker at komme med til den. Inviter mig, og jeg skal komme."

"Oh, tak, tak, min konge!" sagde Fouquet, der i sit stille sind betragtede kongens nåde som sin ruin. "Men vil De ikke bestemme dagen, sire?"

"I dag om en måned."

"Har Deres Majestæt ellers intet at befale?"

"Nej, hr. overintendant, uden at jeg ønsker at se Dem så meget som muligt i min nærhed."

"Sire, jeg har den ære at deltage i Deres Majestæts promenade."

"Meget vel, jeg går ud nu, hr. Fouquet, der kommer damerne."

Med disse ord skyndte kongen sig bort fra vinduet for at tage sine handsker og stok, som hans kammertjener rakte ham.

Udenfor hørtes hestetrampen og vognrumlen. Kongen gik ned.

Da han viste sig på trappen, standsede alle; kongen gik lige hen til den unge dronning. Dronningemoderen, der stedse led af det onde, hun var angrebet af, ville blive hjemme.

Marie Theresia steg til vogns med Madame og spurgte kongen, hvilken vej han ønskede, man skulle tage.

Kongen, der nylig havde fået øje på la Vallière, der endnu ganske bleg af gårsdagens begivenheder steg ind i en kaleche med tre af sine kammerater, svarede dronningen, at han ikke nærede noget ønske i så henseende, men ville overlade til hende at bestemme, hvor de skulle tage hen.

Dronningen befalede da pikenererne at tage vejen til Apremont.

Kongen steg til hest og fulgte i nogen tid med dronningens og Madames vogn.

Madame så kongen ved sin vogn, og da hun ikke antog, at han var der for dronningens skyld, håbede hun, at hendes elsker var vendt tilbage til hende.

Men efter at have tilbagelagt omtrent en fjerdingvej hilste kongen med et venligt smil og vendte sin hest, idet han lod dronningens vogn, derpå de første hofdamevogne og endelig alle de andre, der, da de så ham gøre holdt, ligeledes ville standse, passere forbi sig.

Men kongen gav dem tegn til, at de skulle køre videre.

Da la Vallières vogn kom forbi, nærmede kongen sig den.

Kongen hilste på damerne og lavede sig til at følge med vognen, da toget på en gang standsede.

Formodentlig havde Madame, urolig over kongens bortfjernelse, givet ordre til dette.

Kongen lod hende spørge om hendes ønske, siden hun havde ladet vognene holde.

"At gå til fods," svarede hun.

Uden tvivl håbede hun, at kongen, der til hest fulgte hofdamernes vogn, ikke ville vove til fods at følge selve hofdamerne.

Man var i midten af skoven.

Hele selskabet var steget ud af vognene, idet de fulgte dronningens eksempel.

Marie Theresia tog en af sine hofdamer under armen og fordybede sig, efter at have skottet til kongen, der aldeles ikke syntes at bemærke, at han var genstand for dronningens opmærksomhed, i skoven ad den sti, der var hende nærmest.

To pikenerer gik foran Hendes Majestæt, bevæbnede med stokke, som de brugte til at fjerne grene og rødder.

Da Madame steg af vognen, bemærkede hun ved sin side hr. de Guiche, der bukkede for hende og stillede sig til hendes disposition.

Kongen var, som allerede bemærket, blevet hos la Vallière, han steg af hesten i det samme, som vogndøren blev åbnet, og bød hende hånden. Montalais og Tonnay-Charente fjernede sig øjeblikkelig, den første af beregning, den anden af diskretion.

Vejret havde i den sidste halve time antaget en truende karakter.

Man følte, at et uvejr nærmede sig, men da kongen ikke så det, troede ingen at have ret til at se det.

Størstedelen af selskabet, der så kongen dristigt trænge ind i skoven med la Vallière, fulgte ham. Da kongen så det, tog han la Vallières hånd og førte hende ind i en sideallé, hvor ingen vovede at følge efter.

53. Regnen

På samme tid og i samme retning, som kongen havde taget med la Vallière, alene med den forskel, at de gik under træerne i stedet for at følge alleen, vandrede to mænd aldeles ubekymrede om vejret.

De gik med bøjede hoveder som mænd, hvis tanker er optaget af alvorlige ting.

De havde hverken set Guiche og Madame eller kongen og la Vallière.

Pludselig fo'r et lyn over himlen, fulgt af en dump og fjern torden.

"Uh!" sagde den ene af dem og så op, "der har vi uvejret – lad os vende tilbage til vognene, min kære Fouquet."

"Det er der ikke tid til," sagde Fouquet, "der har vi regnen."

Og virkelig begyndte det i det samme at øse ned, som om himlen havde åbnet sine sluser.

"Vi kan nok nå vognene," sagde Aramis, "førend regnen trænger gennem bladene."

"Det ville være bedre at søge ly i en eller anden grotte," bemærkede Fouquet.

"Ja, men hvor finder vi en grotte?" sagde Aramis.

"Jeg kender én en halv snes skridt herfra," svarede Fouquet smilende.

Derpå så han sig om for at orientere sig og vedblev:

"Ja, ganske rigtigt, der er den."

"Hvor De er lykkelig, at De har ens så god hukommelse," sagde Aramis ligeledes smilende; "men er De ikke bange for, at Deres kusk, når han ikke ser os komme tilbage, skal tro, at vi har skudt en genvej, og følge med hoffets vogne?"

"O, det er der ingen fare for," svarede Fouquet; "når jeg posterer min kusk og vogn på et eller andet sted, kan kun en kongelig befaling få dem til at forlade det, for øvrigt tror jeg, at vi ikke er de eneste, der har vovet os så langt bort. Jeg hører skridt og stemmer."

Med disse ord vendte han sig om og slog med sin stok nogle grene til side, der skjulte vejen.

Aramis kiggede på samme tid som han gennem den således tilvejebragte åbning.

"Et fruentimmer!" udbrød Aramis.

"En mand!" sagde Fouquet.

"La Vallière."

"Kongen!"

"Oh," fortsatte Aramis, "mon kongen også skulle kende Deres hule? Det skulle ikke undre mig, for han synes at stå på en temmelig fortrolig fod med Fontainebleaus nymfer."

"Lige meget," svarede Fouquet, "lad os alligevel opsøge den. Hvis han ikke kender den, vil vi få at se, hvor han bliver af. Kender han den, så kan vi, da den har to indgange, gå ud af den ene, mens han kommer ind ad den anden."

Fouquet viste vej. Aramis fulgte ham.

Idet Aramis betrådte grotten, vendte han sig om.

"Ah!" sagde han, "de går nu ind i skoven og kommer her hen imod."

Kongen havde la Vallière under armen, og hans hånd lå på hendes.

La Vallière begyndte at glide i det våde græs. Louis så sig opmærksomt om, og da han fik øje på en enorm eg med tæt løvværk, trak han Vallière hen under den.

Det stakkels barn så sig om, hun syntes på en gang at være bange for og ønske, at nogen fulgte efter dem.

Kongen lod hende stille sig med ryggen op mod træet, under hvilket der var lige så tørt, som om det slet ikke regnede.

Selv blev han stående foran hende med blottet hoved.

"Nu eller aldrig er øjeblikket kommet til at tilbyde Dem vor plads," hviskede Fouquet i øret på Aramis.

"Nu eller aldrig er det øjeblikket at lytte og ikke tabe et ord af deres samtale," sagde Aramis i samme tone.

De tav, og kongens stemme hørtes tydeligt.

"Oh, min Gud, frøken," sagde kongen, "jeg ser eller rettere gætter Deres uro, tro mig, jeg beklager oprigtigt, at jeg har skilt Dem fra det øvrige selskab og bragt Dem hen til et sted, hvor De vil blive våd. De er allerede gennemblødt."

"Oh!" sagde la Vallière smilende, "jeg er en bondepige, der er vant til at strejfe om på Loires bredder og i Blois' haver, hvordan vejret så er. Og hvad mine klæder angår," tilføjede hun med et blik på sin simple musselinskjole, "så ser Deres Majestæt, at der ikke er noget at risikere for den."

"I sandhed, min frøken, jeg har allerede mere end en gang bemærket, at De skylder Dem selv alt og toilettet intet, De er ikke koket, det er en stor dyd i mine øjne."

"Gør mig ikke bedre, end jeg er, sire. Sig blot: De kan ikke være koket."

"Hvorfor det?"

"Ih!" svarede la Vallière smilende, "fordi jeg ikke er rig."

"De tilstår altså, at De holder meget af smukke klæder og stads," udbrød kongen levende.

"Sire, jeg finder kun de ting smukke, som jeg kan opnå. Alt, hvad der overgår min evne –"

"Er Dem ligegyldigt."

"Er mig lige så fremmed, som om det var mig forbudt."

"Og jeg, frøken," sagde kongen, "finder ikke, at De indtager den plads ved mit hof, som De burde indtage der."

"Man har gjort alt, hvad jeg ønskede, sire, da man tilstod mig den ære at blive ansat ved Madames hof."

"Men om De endda afslår det for Deres eget vedkommende, kan De da i det mindste modtage det for Deres familie."

"Sire, Deres ædelmodige hensigter blænder og forskrækker mig, for ved at gøre for min familie, hvad Deres godhed tilskynder Dem at gøre, vil Deres Majestæt skaffe os misundere og Dem selv fjender. Lad mig blive i min underordnede stilling, sire, lad mig ved siden af alle de følelser, hvoraf jeg er optaget, også nyde uegennyttighedens glade følelse."

"Oh, hvor De taler beundringsværdigt," udbrød kongen.

"Det er sandt," mumlede Aramis i øret på Fouquet, "og det kan ikke være tillært."

"Men," svarede Fouquet, "hvis hun giver et lignende svar på min billet?"

"Lad os ikke dømme for hurtigt, men afvente enden," sagde Aramis.

Kongen nærmede sig la Vallière, og da regnen mere og mere strømmede gennem bladene, holdt han sin hat over den unge

piges hoved.

Den unge pige løftede sine smukke blå øjne op til den kongelige hat, der beskyttede hende, og rystede sukkende på hovedet.

"Oh, min Gud," sagde kongen, "hvilke sørgelige tanker kan dog bemægtige sig Deres hjerte, når jeg danner en vold om det af mit."

"Jeg skal sige Dem det, sire. Deres Majestæt tilhører ikke Dem selv. Sire, Deres Majestæt er gift, enhver følelse, der kunne fjerne Dem fra dronningen, ville være en kilde til stor sorg for hende."

Kongen søgte at afbryde den unge pige, men hun fortsatte med en bønlig gestus:

"Dronningen følger Deres Majestæt med øjnene ved hvert skridt, der fjerner Dem fra hende. Efter at have været så lykkelig at få en sådan ægtefælle anråber hun grædende Himlen om at bevare ham for hende, og hun er skinsyg på den ringeste bevægelse af Deres hjerte."

"Oh, frøken," udbrød kongen, "De betænker altså ikke, at De ved at tale sådan forvandler min agtelse til beundring."

"Oh, sire," svarede la Vallière, idet hun blidt fjernede kongen, der havde nærmet sig hende mere og mere, "jeg tror, at uvejret lægger sig, og regnen hører op."

Men i det samme, som det stakkels barn for at undfly sit stakkels hjerte, der uden tvivl sympatiserede alt for meget med kongens, sagde disse ord, påtog uvejret sig at gøre dem til usandhed. Et blåligt lyn oplyste skoven med et spøgelsesagtigt skær, og et tordenskrald så stærkt som en artillerisalve lød over hovedet på de to unge mennesker.

Den unge pige kunne ikke tilbageholde et rædselsskrig.

Kongen trak hende med den ene hånd til sig og holdt den anden over hendes hoved lige som for at beskytte hende mod lynilden.

Nu indtrådte der et øjebliks tavshed, under hvilken det unge, smukke par blev stående ubevægelig, mens Fouquet og Aramis betragtede dem lige så ubevægelige som kongen og la Vallière.

"Oh, sire, sire!" mumlede la Vallière, "hører De?"

Og hun lagde sit hoved på hans skulder.

"Ja," svarede kongen, "jeg ser nok, at uvejret ikke er forbi endnu."

"Det er en advarsel, sire."

Kongen smilede.

"Det er Guds stemme, sire."

"Nuvel," svarede kongen, "jeg vil betragte dette tordenskrald som en advarsel, ja endog som en trussel, hvis det inden fem minutter fra nu af gentages med samme kraft og voldsomhed, men hvis det ikke gør det, må De tillade mig at tro, at uvejret er uvejr og intet andet."

I det samme løftede kongen hovedet ligesom for at adspørge himlen.

Men ligesom om himlen havde været Louis' medvider, lod intet tordenskrald sig høre i de fem minutter, der fulgte efter det skrald, der havde forfærdet de to elskende, og da det atter tordnede, var det så langt borte, som om uvejret i de fem minutter havde tilbagelagt mange mil, pisket af stormens vinger.

"Nu, Louise," sagde kongen sagte, "vil De endnu true mig med den himmelske vrede? Da De selv har villet betragte

tordenen som et varsel, kan De vel i al fald ikke længere anse det som et dårligt?"

Den unge pige så op. Regnen var imidlertid trængt gennem løvtaget og randt ned ad kongens ansigt.

"Oh, sire, sire!" udbrød hun med en ubetvingelig rædsel, der rørte kongen dybt. "Og det er for min skyld," mumlede hun, "at kongen bliver stående så blottet og udsat for regnen. Hvad er jeg da?"

"De ser jo, at De er den guddom, der jager uvejret på flugt," svarede Louis, "den gudinde, der bringer det smukke vejr tilbage."

En solstråle brød virkelig i det samme gennem grenene og bragte vanddråberne på bladene til at glimre som lige så mange diamanter.

"Nej," sagde la Vallière næsten overvundet, men gjorde endnu en voldsom anstrengelse, "sire, endnu en gang, tænk på de sorger, som Deres Majestæt vil komme til at lide for min skyld. I dette øjeblik leder man efter Dem. Dronningen må være meget urolig, og Madame, oh, Madame!" udbrød den unge pige med en følelse, der lignede skræk.

Dette navn gjorde en vis virkning på kongen, han fo'r sammen og slap la Vallière, som han indtil da havde holdt omslynget.

Derpå nærmede han sig vejen og vendte næsten bekymret tilbage til la Vallière.

"Madame, sagde De?" sagde kongen.

"Ja, Madame, Madame, der også er skinsyg," svarede la Vallière.

Og hendes frygtsomme og kyske blik vovede et øjeblik at søge kongens øjne.

"Men," svarede Louis, og gjorde vold på sig selv, "Madame, forekommer det mig, har ingen grund til at være skinsyg på mig, Madame har ingen ret ..."

"Ak, sire, jeg tror, at Madame er skinsyg," svarede la Vallière bestemt.

"Min Gud!" sagde kongen urolig, "har De måske mærket det på hendes væsen mod Dem? Har Madame vist en opførsel mod Dem, som De må tilskrive denne skinsyge?"

"Aldeles ikke, sire, jeg er så ubetydelig."

"Oh, hvis det var tilfældet," råbte Louis med en påfaldende kraft.

"Nu," afbrød den unge pige ham, "det regner ikke mere. Jeg tror, der kommer nogen."

Og hun glemte etiketten og greb fat i kongens arm.

"Nå, frøken," svarede kongen, "lad dem komme. Hvem mon der ville vove at have noget imod, at jeg har holdt frøken de la Vallière med selskab?"

"Vær barmhjertig, sire! Man vil finde det underligt, at De er så våd, at De har ofret dem for mig."

"Jeg har kun gjort min pligt som adelsmand," svarede Louis, "og ve den, der ville overtræde sin ved at kritisere sin konges opførsel."

I dette øjeblik sås i alleen nogle hoveder, der syntes at lede ivrigt og som, da de fik øje på kongen og la Vallière, syntes at have fundet, hvad de søgte.

Det var udsendinge fra dronningen og Madame, de tog hatten af til tegn på, at de havde set Hans Majestæt.

Men hvor stor la Vallières forvirring end var, opgav Louis ikke sin ærbødige og ømme stilling.

Da alle hofmændene derpå var samlet i alleen, og alle havde haft lejlighed til at se, hvilken udmærkelse han havde vist den unge pige ved at stå med blottet hoved under uvejret, bød han hende armen og førte hende hen til den ventende gruppe, besvarede hofmændenes hilsen med et buk og med hatten stadig i hånden, derpå førte han hende til sin vogn.

Da det blev ved at regne, var de andre damer, som ærbødigheden afholdt fra at stige til vogns før kongen, uden hat og kåbe, udsatte for regnen, mod hvilken kongen, så meget det stod i hans magt, med sin kappe beskyttede den ringeste af dem.

Dronningen og Madame var lige som de andre vidner til kongens overdrevne galanteri.

Dronningen lukkede øjnene, som om hun blev svimmel. Hun skjulte ansigtet i hænderne og steg op i sin vogn.

Madame fulgte hendes eksempel.

Kongen satte sig atter til hest og vendte, uden at slutte sig til nogen af vognene, tilbage til Fontainebleau i galop, drømmende og hensunket i tanker.

Da skaren havde fjernet sig, da lyden af de sidste vogne og heste var døet hen, da ingen mere var at se, kom Aramis og Fouquet frem fra deres skjul.

De tog i tavshed vejen til alleen.

Aramis kastede et spejdende blik til alle sider.

"Hr. Fouquet," sagde han, da han havde forvisset sig om, at de var alene, "vi må for enhver pris have fat i Deres brev til la Vallière."

"Det er en let sag, hvis min Grison ikke har afleveret det," svarede Fouquet.

"Det må under alle omstændigheder skaffes til veje, forstår De?"

"Ja, kongen elsker denne pige, ikke sandt?"

"Jo, men hvad det værste er, denne unge pige elsker ligeledes kongen lidenskabeligt."

Efter et øjebliks tavshed tilføjede han:

"Enten tager jeg fejl, eller også vil denne lille pige blive kongens første store passion. Lad os opsøge vor vogn og køre tilbage til slottet, alt hvad remmer og tøj kan holde."

To timer efter at overintendantens vogn med lynets hastighed var kørt tilbage til Fontainebleau, sad la Vallière på sit værelse i en simpel musselinsmorgenkjole og spiste til middag ved et lille marmorbord.

Pludselig åbnedes døren, og en tjener meldte, at hr. Fouquet bad om tilladelse til at gøre hende sin opvartning.

Hun lod ham to gange gentage sit ærinde; det stakkels barn kendte kun hr. Fouquet af navn, og anede ikke, hvad hun kunne have at tale om med kongens overintendant.

Fouquet trådte ærbødigt ind til la Vallière og fremstillede sig med den anstand, der udmærkede dét århundredes fremtrædende mænd, og som nu om stunder ikke mere forstås.

La Vallière besvarede hans ceremonielle buk og pegede på en stol.

Men Fouquet svarede bukkende:

"Jeg sætter mig ikke, frøken, førend De har tilgivet mig."

"Jeg?" spurgte la Vallière.

"Ja, De."

"Min Gud, hvad skal jeg tilgive?"

Fouquet fæstede sit mest gennemtrængende blik på den unge pige, men kunne ikke opdage andet i hendes ansigt end den oprigtigste forbavselse.

"Jeg ser, frøken, at De er lige så ædelmodig som klog," sagde han, "og jeg læser i Deres øjne den tilgivelse, jeg bad Dem om. Men jeg kan sige Dem, at jeg ikke lader mig nøje med en tilgivelse, der blot kommer fra læberne, De må også tilgive mig i hjertet."

"Min herre," svarede la Vallière, "jeg kan kun give Dem et svar, som jeg håber vil tilfredsstille Dem. Hvis jeg vidste, hvad De havde gjort mig, ville jeg tilgive Dem, men da jeg ikke ved det, indser De nok, at jeg så meget mere –"

"Altså," afbrød Fouquet hende, "tør jeg håbe, at vi trods det passerede vil vedblive at være gode venner, og at De vil vise mig den nåde at tro på mit ærbødige venskab."

La Vallière troede, at hun begyndte at forstå ham.

"O," tænkte hun, "jeg havde ikke troet, at hr. Fouquet var så begærlig efter at bade sig i en ny sols stråler."

Derpå tilføjede hun højt:

"Deres venskab, min herre! De tilbyder mig Deres venskab, men i sandhed, det er for megen ære for mig."

"Jeg ved, min frøken," fortsatte Fouquet, "at herrens venskab synes mere tillokkende og glimrende end tjenerens, men jeg forsikrer Dem, at dette sidste vil være lige så oprigtigt og trofast og aldeles uegennyttigt."

La Vallière nejede: overintendantens stemme var virkelig præget af sand oprigtighed.

Hun rakte ham hånden og sagde:

"Jeg tror Dem."

Fouquet greb ivrigt den unge piges hånd.

"Altså," tilføjede han, "vil der ikke fra Deres side være noget i vejen for at give mig det ulykkelige brev tilbage?"

"Hvilket brev?" spurgte la Vallière.

Fouquet lånte hende atter et gennemborende blik. Men hendes ansigt røbede den samme troskyldighed.

"Min frøken," sagde han, "jeg må tilstå, at Deres opførsel er så delikat, som den kan være, og jeg ville ikke selv være en retskaffen mand, hvis jeg nærede den mindste tvivl til en så ædel kvinde som Dem."

"I sandhed, hr. Fouquet," svarede la Vallière, "det er med stor sorg, at jeg må gentage for Dem, at jeg aldeles ikke forstår Dem."

"De har altså på ære ikke fået et brev fra mig, frøken?"

"Nej, på ære," svarede la Vallière bestemt.

"Det er godt. Må det være mig tilladt, frøken, at gentage forsikringen om min agtelse og ærbødighed."

Med et dybt buk forlod han derpå stuen for at opsøge Aramis, der ventede på ham på hans værelse. Da la Vallière var blevet alene, spurgte hun sig selv, om Fouquet var blevet gal.

"Nu," sagde Aramis, der utålmodig ventede på Fouquet, "er De tilfreds med favoritinden?"

"Jeg er aldeles fortryllet af hende," svarede Fouquet, "det er en kvinde med ånd og hjerte."

"Hun er ikke blevet vred?"

"Langt fra, hun lod endda, som om hun slet ikke forstod mig."

"Forstod hvad?"

"At jeg havde skrevet til hende."

"Imidlertid må hun dog have forstået Dem for at kunne tilbagegive Dem brevet, for jeg antager, at hun har givet Dem det."

"Nej, aldeles ikke."

"Men i det mindste må De da have forvisset Dem om, at hun har brændt det."

"Min kære hr. d'Herblay, jeg begynder virkelig nu at få nok af den usammenhængende tale, som jeg i den sidste time har måttet døje, hvor morsom den end kan være. Forstå mig derfor rigtigt, den små lod, som om hun slet ikke forstod, hvad jeg sagde til hende, hun nægtede at have modtaget noget brev og har altså hverken kunnet tilbagegive mig det eller brænde det."

"Oh!" udbrød Aramis urolig, "hvad er det, De siger?"

"Jeg siger, at hun svor højt og helligt, at hun ikke havde fået noget brev."

"De tror altså, at hun er ærlig?"

"Oh, af mit ganske hjerte."

"Nu, jeg tror, at vi tager fejl."

"Hvordan det?"

"Jeg tror, at hun, som hun har sagt Dem, virkelig ikke har fået noget brev."

"Hvad for noget! Ikke fået brevet?"

"Nej."

"Hvad mener De?"

"Jeg mener, at Deres mand af en grund, som vi ikke kender, ikke har afleveret brevet. Han er måske en spion, der står i Colberts tjeneste."

Fouquet ringede på en klokke.

En tjener indfandt sig.

"Kald på Tobias," sagde han.

Man ventede i ti minutter, men forgæves.

Fouquet ringede i sin utålmodighed atter.

"Tobias!" skreg han.

"Man leder efter ham, Deres Nåde," svarede tjeneren.

"Han kan ikke være langt borte, for jeg har ikke givet ham noget ærinde."

Man ventede ti minutter endnu.

Fouquet ringede, så at huset var nær ved at falde om.

Kammertjeneren trådte skælvende ind.

"Deres Nåde tager fejl," sagde han, førend Fouquet kunne sige noget, "Deres Nåde må have givet Tobias et ærinde, for han har været i stalden og taget Deres Nådes hurtigste hest og selv sadlet den."

"Redet bort!" råbte Fouquet. "Sæt efter ham, bring ham tilbage."

"Stille, stille!" sagde Aramis og tog hans hånd, "berolig Dem, nu ulykken er sket. Lad os ingen opsigt gøre, men beregne udfaldet af slaget og afparere det, om vi kan."

"Når alt kommer til alt," sagde Fouquet, "er ulykken ikke så stor."

"Synes De ikke?" sagde Aramis.

"Ih, min ven, kongen elskede ikke la Vallière for otte dage siden, han elskede hende ikke en gang i går, og brevet er så sent

som fra i går. Jeg kunne ingen anelse have om kongens kærlighed, da den ikke en gang eksisterede endnu."

"Indrømmet," svarede Aramis, "men brevet er uheldigvis ikke dateret, og det er det, der især ærgrer mig. Ah, hvis det blot var dateret fra i går, ville jeg ikke nære skygge af angst for Dem."

Fouquet trak på skuldrene.

"Står jeg da under formynderskab?" sagde han, "og er kongen da konge over mit hoved og hjerte?"

"De har ret," svarede Aramis, "lad os ikke gøre mere væsen af det, end det fortjener, desuden ... nu, hvis vi bliver truet, har vi midler til at forsvare os."

54. Lotteriet

Klokken otte om aftenen var hele selskabet samlet hos dronningemoderen, der havde arrangeret et lille lotteri, hvor gevinsten var nogle meget kostbare braceletter.

Anna af Østrig, klædt *en galla*, smuk ved resterne af sin skønhed og alle koketteriets hjælpemidler, skjulte, eller rettere forsøgte at skjule for den skare af unge hofmænd, der omgav hende, og endnu beundrede hende, de allerede synlige spor af den sygdom, for hvilken hun få år senere skulle bukke under.

Madame, der næsten var lige så koket som Anna af Østrig, og dronningen, der var ligefrem og naturlig som altid, havde taget plads ved hendes side.

Hofdamerne havde forenet sig i et sluttet korps for med mere kraft og følgelig med mere held at modstå de ondskabsfulde bemærkninger, som de unge mennesker gjorde over dem.

Montalais var meget dygtig i denne tiraillørkrig, og beskyttede hele linjen ved den løbeild, hun rettede mod fjende.

Bragt til fortvivlelse ved frøken de Tonnay-Charentes hårdhed prøvede Saint-Aignan på at vende ryggen til hende, men overvundet af den uimodståelige glans i den smukkes øjne måtte han atter vende sig om.

Saint-Aignan vidste ikke mere, hvorledes han skulle bære sig ad.

La Vallière havde, om ikke et hof, så dog begyndelsen til det.

Saint-Aignan, der håbede ved denne manøvre at tildrage sig Athenais' opmærksomhed, havde nærmet sig den unge pige og

hilste på hende med en ærbødighed, der bragte nogle til at tro, at han ville ofre Athenais for Louise.

Men det var folk, der hverken havde set eller hørt tale om optrinnet under regnen. Da de fleste imidlertid var godt underrettet, havde der samlet sig en stor kreds om hende.

Dronningerne og Madame mønstrede deres hofdamers og andre damers toilette. De nedlod sig til at glemme, at de var dronninger, for at mindes, at de var kvinder.

Det vil sige, de gennemheglede ubarmhjertigt ethvert skørt, som Molière ville have sagt.

De to fyrstinders blik faldt samtidig på la Vallière, der, som allerede bemærket, i dette øjeblik var omringet af en skare hofmænd.

Madame var uden medlidenhed.

"I sandhed," sagde hun, og bøjede sig over til dronningemoderen, "hvis skæbnen var retfærdig, ville den begunstige denne stakkels lille la Vallière."

"Det er ikke muligt," svarede dronningemoderen smilende.

"Hvorledes det?"

"Der er kun to hundrede lodsedler og følgelig har ikke alle kunnet komme på listen,"

"Hun er der altså ikke?"

"Nej."

"Hvor det er skade! Hun havde kunnet vinde dem og sælge dem."

"Sælge dem?" udbrød dronningemoderen.

"Ja, hun ville derved have skaffet sig en medgift og ikke været nødt til at gifte sig uden udstyr, hvilket nu sandsynligvis vil blive tilfældet."

"Virkelig, stakkels lille," sagde dronningemoderen. "Har hun ingen kjoler?"

Og hun udtalte disse ord i en tone, som om hun aldrig havde vidst, hvad mangel ville sige.

"Nej, se blot, hun har den samme kjole på i aften som i morges på promenaden, hvilken hun har kunnet konservere, takket være den omhu, hvormed kongen beskyttede hende mod regnen."

Lige som Madame udtalte disse ord, trådte kongen ind.

De to fyrstinder ville måske ikke have bemærket hans ankomst, i den grad havde de travlt med at bagtale. Men Madame så pludselig la Vallière, der stod lige for galleriet, blive forvirret. Denne bevægelse ledede Madames blik mod døren. I det samme meldte garderkaptajnen kongen.

La Vallière, der hidtil havde haft sine øjne fæstede på galleriet, slog dem øjeblikkelig ned.

Kongen var klædt med megen pragt og smag og talte med Monsieur og hertugen af Raquelaure, der gik på hver sin side af ham.

Kongen gik først hen til dronningerne, på hvem han hilste med megen anstand. Han kyssede sin moders hånd, gjorde den unge dronning nogle komplimenter for hendes elegante toilette og begyndte derefter at gøre turen rundt blandt forsamlingen.

Han hilste på la Vallière lige som på de andre.

Derpå vendte Hans Majestæt tilbage til sin moder og sin gemalinde.

Da hofmændene så, at kongen kun havde henvendt en almindelig talemåde til den unge pige, der om morgenen havde

nydt en så stor udmærkelse, drog de øjeblikkelig deres slutninger af denne kulde.

De sluttede som så, at kongen havde haft et lune og at dette allerede var forsvundet.

Imidlertid havde man kunnet lægge mærke til en ting. Nemlig at blandt hofmændene i la Vallières nærhed befandt sig hr. Fouquet, hvis ærbødige høflighed tjente til at opretholde den unge pige under de forskellige følelser, der øjensynlig bevægede hende.

Hr. Fouquet ville netop til at tale mere fortroligt med frøken de la Vallière, da hr. Colbert nærmede sig. Efter at have hilst på Fouquet med den største ærbødighed, syntes han at ville slå sig til ro hos la Vallière og indledede en samtale med hende.

Fouquet forlod straks sin plads.

Alt dette var blevet bemærket af Montalais og Malicorne, der med øjnene meddelte hinanden deres iagttagelser.

Guiche, der stod i en vinduesfordybning, havde kun øje for Madame. Men da Madames øjne hyppigt søgte la Vallière, hvilede nu også Guiches blik, ledet af Madames, fra tid til anden på den unge pige.

La Vallière følte instinktmæssigt vægten af alle disse blikke, af hvilke nogle røbede interesse, andre misundelse. Og til at opretholde sit mod havde hun hverken et deltagende ord fra sine kammerater eller et kærligt blik fra kongen.

Ingen kunne derfor forestille sig, hvad den stakkels pige led.

Dronningemoderen lod nu en gueridon hente til sig, hvorpå lotterisedlerne, to hundrede i tallet, fandtes og bad fru de Motteville oplæse listen på de udvalgte.

Denne liste var naturligvis skrevet efter etikettens love; først kom kongen, derpå dronningemoderen, derpå dronningen, så Monsieur, Madame og alle de andre.

Alles hjerter bankede under oplæsningen. Omtrent tre hundrede var indbudte til dronningen.

Kongen hørte til med lige så megen opmærksomhed som de andre.

Da det sidste navn oplæstes, så han, at la Vallière ikke fandtes på listen.

Kongen rødmede, som om noget ærgrede ham.

La Vallière lod sig ikke mærke med noget.

Under oplæsningen havde kongen ikke taget sine øjne fra hende, og den unge pige levede atter op, alt for glad og uskyldig til, at nogen anden tanke end kærlighed kunne få indpas hos hende.

Da listen var sluttet, røbede alle de forbigåede eller glemte damers ansigter den største skuffelse.

Malicorne var ligeledes blevet forbigået blandt herrerne, og hans ansigt sagde tydeligt til den ligeledes glemte Montalais:

"Skal vi ikke arrangere os med lykken sådan, at den ikke glemmer os?"

"Jo, ganske vist!" svarede frøken Aures kløgtige smil.

Sedlerne blev nu uddelte til enhver efter hans nummer.

Kongen fik først sin, derefter dronningemoderen, så Monsieur, dronningen, Madame osv.

Derefter åbnede Anna af Østrig en pose, hvori de to hundrede numre fandtes, indgraverede i perlemorskugler, og rakte den åbne pose til den yngste af sine hofdamer, for at hun skulle tage en kugle.

Den spænding, der herskede under alle disse forberedelser, der blev foretaget med stor langsomhed, stammede mere fra begærlighed end fra nysgerrighed.

Saint-Aignan bøjede sig over mod frøken de Tonnay-Charente.

"Eftersom vi hver har fået et nummer, frøken," hviskede han, "skal vi så ikke slå os sammen? Hvis jeg vinder, får De braceletterne, og hvis De vinder, skænker De mig et eneste blik af Deres smukke øjne."

"Nej," svarede Athenais, "vinder De, beholder De braceletterne. Enhver spiller for sig."

"De er ubarmhjertig," sagde Saint-Aignan.

"Stille!" sagde Athenais, "De forhindrer mig i at høre, hvilket nummer, der vinder."

"Nummer et," sagde den unge pige, der havde trukket perlemorskuglen op af posen.

"Kongen!" råbte dronningemoderen.

"Kongen har vundet," gentog dronningen glad.

Kun kongen selv røbede ingen glæde.

Han takkede blot lykken for det, den havde gjort for ham, idet han bukkede for den unge pige, der havde fungeret som fuldmægtig for den flygtige gudinde.

Idet han derpå af Anna af Østrigs hånd modtog skrinet, hvori braceletterne lå, sagde han:

"Disse braceletter er altså meget smukke?"

"Se på dem og døm så selv," svarede Anna af Østrig.

Kongen betragtede dem.

"Ja," sagde han, "det er virkelig et beundringsværdigt arbejde. Hvilken fuldendthed!"

Dronning Marie Theresia så ved første øjekast, at kongen ikke ville forære hende braceletterne, men da han heller ikke lod til at tænke på at ville give Madame dem, var hun tilfreds eller så omtrent.

Kongen satte sig.

De fortroligste blandt hofmændene nærmede sig successivt for i nærheden at beundre mesterværket, der snart med kongens tilladelse gik fra hånd til hånd.

Damerne røbede tydelig deres utålmodighed efter også at se en sådan skat, som herrerne beholdt for sig alene.

"Mine herrer, mine herrer," sagde kongen, hvem intet undgik, "man skulle virkelig tro, at De lige som sabinerne gik med braceletter, overlad dem lidt til damerne, som jeg tror forstår sig bedre på dem end De."

Disse ord betragtede Madame som indledningen til den afgørelse, hun ventede.

Desuden læste hun den samme mening i dronningemoderens øjne.

Den hofmand, der havde braceletterne, da kongen gjorde nysnævnte bemærkning, skyndte sig at række dem til dronning Marie Theresia, der, da hun, stakkels kone! nok vidste, at de ikke var bestemt for hende, knap betragtede dem og næsten straks lod dem gå videre til Madame.

Denne og endnu mere Monsieur betragtede braceletterne med et grådigt blik.

Derpå gav hun smykkerne til de hende nærmest stående damer og sagde kun, men med en stemme, der sagde mere end en hel sætning, det ene ord:

"Prægtige!"

Damerne, der havde fået braceletterne fra Madame, gav sig god tid til at betragte dem og lod dem derpå gå videre til deres naboersker til højre.

Imidlertid talte kongen ganske roligt med Guiche og Fouquet.

Men hans tanker var andetsteds.

Han lod sit blik svæve omkring.

Frøken de Tonnay-Charente var den sidste af de på listen stående damer, og da hun havde fået plads efter den orden, hvori hendes navn stod på listen, befandt hun sig alene med Montalais og la Vallière.

De ubetydelige hænder, der for øjeblikket havde braceletterne, berøvede disse al betydning.

La Vallière kastede et næsten ligegyldigt blik på smykket.

"Oh, hvor de braceletter er kostbare, hvor de er prægtige!" udbrød Montalais. "Du falder ikke i henrykkelse ved synet af dem, Louise? Du er i sandhed intet fruentimmer."

"Jo, jeg er," svarede den unge pige melankolsk, "men hvorfor ønske noget, der ikke kan blive vort?"

Kongen havde hørt den unge piges bemærkning.

Næppe havde lyden af hendes stemme nået hans øren, førend han rejste sig med glædestrålende ansigt og trængte gennem kredsen for at komme hen til la Vallière.

"De tager fejl, frøken," sagde han, "De er kvinde, og enhver sådan har ret til fruentimmersmykker."

"Oh, sire," sagde la Vallière, "Deres Majestæt vil altså på ingen måde tro på min beskedenhed?"

"Jeg tiltror Dem alle dyder, frøken, oprigtighed og alle andre, og besværger Dem derfor oprigtigt at sige mig, hvad De synes

om disse braceletter."

"Jeg finder dem smukke, sire, og mener, at de kun kan bydes en dronning."

"Det henrykker mig, at det er Deres mening, frøken. Braceletterne tilhører Dem, og kongen beder Dem modtage dem."

Og da la Vallière med en bevægelse, der lignede skræk, heftigt rakte kongen skrinet, stødte han sagte la Vallières skælvende hånd tilbage.

En forbavselsens tavshed herskede i forsamlingen. Og dog havde man, hvor dronningerne sad, ikke hørt, hvad kongen sagde eller forstået, hvad han gjorde.

En barmhjertig veninde påtog sig at udbrede nyheden.

Det var Tonnay-Charente, som Madame havde givet et tegn til at nærme sig.

"Ah, min Gud!" udbrød Tonnay-Charente, "hvor den la Vallière er lykkelig! Kongen har i dette øjeblik foræret hende braceletterne."

Madame bed sig i læberne med en sådan voldsomhed, at blodet piblede frem.

Den unge dronning så skiftevis på la Vallière og på Madame og gav sig til at le.

Anna af Østrig støttede sin hage på sin smukke, hvide hånd og forblev længe hensunket i tanker.

De Guiche så Madame blegne og anede grunden. Han forlod hurtigt forsamlingen og forsvandt.

Malicorne sneg sig hen til Montalais og hviskede under den almindelige samtale til hende:

"Aure, du har vor lykke og fremtid ved din side."

"Ja," svarede hun.

Og hun kyssede ømt la Vallière, som hun i sit indre følte lyst til at kvæle.

55. Hr. de Baisemeaux' brev

Under de tidligere beskrevne begivenheder var en af vore personer, den, der måske mindst burde forsømmes, forsømt, glemt og ulykkelig.

D'Artagnan, vi må nævne ham ved hans navn, for at man kan huske, at han har eksisteret, d'Artagnan havde aldeles intet at gøre i denne glimrende, letsindige verden.

Efter at have opholdt sig i to dage hos kongen i Fontainebleau og været øjenvidne til alle sin suveræns forelskede dumheder og forklædninger, havde musketeren følt, at det ikke var tilstrækkeligt til at udfylde hans liv.

Da han efter et par dages forløb så, at det hele ikke blev til andet end narrestreger, og at kongen aldeles havde eller i det mindste syntes aldeles at have glemt Paris, Saint-Mandé og Belle Isle, bad han kongen om permission i anledning af en familiesag.

"Vil De forlade mig, hr. d'Artagnan?" spurgte kongen forbavset.

Louis den Fjortende kunne aldrig forstå, at man ville skilles fra ham, når man kunne have den ære at være i hans nærhed.

"Sire," svarede d'Artagnan, "jeg forlader Dem, fordi jeg ikke er Dem til nogen nytte. De behøver mig ikke, og for resten ved Deres Majestæt, hvor De kan finde mig, hvis De skulle trænge til mig."

"Det er godt," sagde kongen.

Og han gav den forlangte permission.

Vi vil altså ikke søge d'Artagnan i Fontainebleau, hvilket ville være forgæves, men med vore læseres tilladelse vil vi, opsøge ham i Rue des Lombards hos vor hæderlige ven Planchet.

Klokken er otte om aftenen, det er meget varmt, et eneste vindue er åbent i værelset i stueetagen.

En duft af krydderier, blandet med den mindre eksotiske, men mere gennemtrængende lugt af gadesnavs, stiger op i musketerens næse.

D'Artagnan har taget plads i en enorm lænestol med benene hvilende på en skammel.

To skridt fra ham lå Planchet på maven på en sæk majs med armene under hagen, og betragtede d'Artagnan.

Han havde allerede længe indtaget denne iagttagende stilling. Han begyndte at rømme sig. Men d'Artagnan rørte sig ikke af pletten.

Imidlertid troede Planchet at bemærke et smil i musketerens ansigt, hvilket opmuntrede ham til at sige:

"Sover De, hr. d'Artagnan?"

"Nej, Planchet, jeg sover ikke en gang," svarede musketeren.

"Det gør mig ondt at høre Dem sige ikke engang," blev Planchet ved. "Når De siger det, er det lige som De vil sige, at De ikke engang har den trøst at sove, eller med andre ord, at De keder Dem til døde."

"Du ved, Planchet, at jeg aldrig keder mig."

"Hr. d'Artagnan, det er nu otte dage siden, De kom tilbage fra Fontainebleau, og i disse otte dage har De ingen ordre haft at udstede og ikke ladet Deres kompagni manøvrere for Dem. De savner lyden af musketterne og trommerne, hvilket jeg, der selv har båret musket, for øvrigt meget godt forstår."

"Jeg forsikrer dig, Planchet," svarede d'Artagnan, "at jeg ikke keder mig det mindste."

"Hvorfor ligger De da der som en død? Og hvorfor bliver De så mager, hr. d'Artagnan?"

"O!" udbrød d'Artagnan og slog sig på sit bryst, der gav genlyd som et tomt kyras, "det er umuligt, Planchet."

"Nej, det er ikke, og hvis De bliver endnu magere, tager jeg min kårde og går lige hen og skærer halsen over på hr. d'Herblay."

"Hvad for noget?" råbte d'Artagnan, gørende et hop i stolen, "hvad er det, du siger, Planchet? Hvad har hr. d'Herblays navn at bestille med din urtekramhandel?"

"Bliv kun vred, hvis De har lyst, fornærm mig, om De vil, men for fanden, jeg ved, hvad jeg ved."

D'Artagnan havde imidlertid sat sig sådan, at han ikke tabte et eneste af Planchets blikke.

"Nå, forklar dig," sagde han, "og sig, hvordan du har kunnet fremføre en sådan gudsbespottelse. Vil du drage sværdet mod hr. d'Herblay, Planchet, din gamle officer, min ven, en kirkens mand, en musketer der er blevet biskop."

"Jeg ville drage sværdet mod min fader, når jeg ser Dem i sådan en tilstand."

"Hr. d'Herblay, en adelsmand."

"Det er mig lige meget, at han er en adelsmand. Han får Dem til at gruble, det ved jeg. Og af at gruble bliver man mager."

"Hvordan får han mig til at gruble? Nå, forklar dig, forklar dig."

"De har i tre nætter haft mareridt."

"Jeg?"

"Ja, De, og under Deres mareridt gentager De den ene gang efter den anden: 'Aramis, snedige Aramis!'"

"Ah! Har jeg sagt det?" spurgte d'Artagnan uroligt.

"Det har De sagt, så sandt jeg hedder Planchet. Og hver gang De i de sidste dage er gået ud, har De bestandig ved hjemkomsten spurgt mig: Har du ikke set hr. d'Herblay? eller også: Har du ikke brev til mig fra hr. d'Herblay?"

"Men det forekommer mig ganske naturligt, at jeg interesserer mig for den kære ven," bemærkede d'Artagnan.

"Indrømmet – men ikke i den grad, at De bliver mager over det."

"Jeg skal blive fed, Planchet, det giver jeg dig mit æresord på."

"Godt, min herre, jeg modtager det, for jeg ved, at når De giver Deres æresord, er det Dem helligt."

"Jeg skal aldrig drømme mere om Aramis."

"Meget vel."

"Jeg skal aldrig mere spørge dig, om der er brev fra hr. d'Herblay."

"Meget godt! For øvrigt vil jeg råde Dem til at følge mit eksempel."

"Hvordan bærer du dig da ad, lad høre?"

"Har De lagt mærke til, at jeg absenterer mig?"

"Ja."

"På hvilke tider er det, jeg absenterer mig?"

"Den 15. og 30. i hver måned."

"Og jeg bliver borte?"

"Snart to, snart tre og snart fire dage."

"Hvad har De troet, jeg foretog mig?"

"Lavede opskrifter."

"Og når jeg kom tilbage, hvordan fandt De så mit ansigt?"

"Meget tilfreds."

"Ja, som De selv siger, altid meget tilfreds. Og De tilskrev denne tilfredshed?"

"At din handel gik godt, at du havde en strygende afsætning på ris, blommer, raffineret sukker, tørrede pærer og sirup."

"De tager fejl, min herre. Hohoho!"

Og Planchet slog en latter op, der måtte indgyde d'Artagnan en fornærmelig tvivl om hans egen forstand.

"Jeg tilstår," sagde musketeren, "at jeg ikke forstår dig."

"Det er sandt, min herre."

"Hvorledes, det er sandt?"

"Det må jo være sandt, siden De selv siger det, men læg vel mærke til, at det ikke nedsætter Dem i mit omdømme."

"Ah! det er meget heldigt!"

"Nej, De er en mand med geni, er De, og når talen er om krig, taktik, overrumplinger og coups-de-main, er kongerne intet mod Dem; men med hensyn til sjælens hvile, omsorg for legemet, livets konfiturer, om jeg så må sige, der må De ikke tale til mig om de geniale mænd, min herre, de er Deres egne bødler."

"Godt, Planchet," sagde d'Artagnan. "Du spænder i højeste grad min interesse."

"De keder Dem allerede mindre end for et øjeblik siden, ikke sandt?"

"Jeg kedede mig ikke, men alligevel morer jeg mig mere, siden du taler med mig."

"Holder De af landet?"

"Så som så, Planchet."

"De holder altså af byen?"

"Det er, som man tager det."

"Nuvel, jeg fører Dem til et sted, der er halvt by, halvt land, og hvad der er det mærkeligste, til et sted, som De har forladt, fordi De kedede Dem der."

"Du tager altså til Fontainebleau?"

"Til Fontainebleau, netop!"

"Men du store Gud! Hvad vil du i Fontainebleau?"

Planchet besvarede d'Artagnans spørgsmål med en blinken.

"Du har en ejendom der, skælm!"

"O, en bagatel, en rønne."

"Jeg tager til dit landsted!" råbte d'Artagnan.

"Når De vil."

"Skal vi sige i morgen?"

"I morgen, lad gå. Desuden er det i morgen den fjortende – med andre ord dagen før den dag, da jeg er bange for kede mig. Det er altså en aftale."

Planchet lo tilfreds, ønskede musketeren god nat og gik ned i værelset bag butikken, hvor han havde sit sovekammer.

D'Artagnan indtog sin forrige stilling på stolen, og hans pande, der for et øjeblik siden havde været glat, blev atter mere tankefuld end nogen sinde.

Han havde allerede glemt Planchets dårskaber.

"Ja," sagde han til sig selv, idet han optog tråden i sine tanker der, hvor den var blevet afbrudt af den nys meddelte behagelige samtale, "ja, deri stikker knuden:

– at få at vide, hvad Baisemeaux ville Aramis.

– at få at vide, hvorfor Aramis ikke lader høre fra sig.

– at få at vide, hvor Porthos er.

I disse tre punkter stikker hemmeligheden. – Men," fortsatte d'Artagnan, "siden vore venner ikke meddeler os noget, vil vi tage vor tilflugt til vor gamle snildhed. *Mordieux*, man gør, hvad man kan!"

Sin plan tro aflagde d'Artagnan allerede den følgende morgen et besøg hos hr. de Baisemeaux.

Kommandant Baisemeaux modtog d'Artagnan på en mere end høflig måde, men viste sig i den grad tilbageholdende, at d'Artagnan trods al sin kløgt ikke kunne få en stavelse ud af ham.

Jo mere indesluttet han var, desto mere voksede d'Artagnans mistro.

Denne sidste troede endog at bemærke, at Baisemeaux handlede i overensstemmelse med en nylig modtaget ordre.

Baisemeaux havde ikke i Palais-Royal været den kolde og uigennemtrængelige mand mod d'Artagnan, som han nu fandt ham i Bastillen.

Da d'Artagnan bragte den pengeforlegenhed på bane, for hvis skyld Baisemeaux havde søgt efter Aramis, og som havde gjort ham så meddelsom den aften, brugte Baisemeaux som påskud, at han skulle give nogle ordrer i selve fængslet, og lod d'Artagnan vente så længe, at vor musketer, der var vis på ikke at få et ord ud af kommandanten, forlod Bastillen, førend Baisemeaux var vendt tilbage fra sin inspektion.

Men d'Artagnan havde fattet mistanke, og når hans mistro engang var vakt, hvilede han ikke.

Han sagde til sig selv, at det man skjulte for ham, netop var det, som det var ham af vigtighed at vide.

Følgelig sluttede han, at Baisemeaux ikke ville undlade at rapportere til Aramis, hvis denne havde givet ham et eller andet pålæg. Dette skete også ganske rigtigt.

Baisemeaux var knap kommet tilbage fra fængslerne, førend d'Artagnan lagde sig på lur i nærheden af Rue Petit Muse, sådan at han kunne holde øje med alle dem, der forlod Bastillen.

Efter en times venten så d'Artagnan en soldat komme ud og styre kursen mod forstaden Saint-Antoine.

D'Artagnan fulgte ham på afstand. Han havde endnu ikke taget nogen bestemmelse med ham.

"Først," tænkte han, "må jeg se fyrens ansigt. Før man har set et menneske, kan man ikke bedømme ham."

D'Artagnan gik raskere til, og indhentede snart soldaten, hvilket ikke var vanskeligt.

Han så ikke blot hans ansigt, der var ret forstandigt, men også hans næse, der var en smule rød.

"Skælmen holder af brændevin," mumlede han ved sig selv.

På samme tid, som han så den røde næse, bemærkede han også et hvidt papir i soldatens bandoler.

"Godt," mumlede musketeren, "han har et brev."

Den eneste vanskelighed bestod i at få fat i dette brev. En soldat, der var blevet beæret med et ærinde af hr. Baisemeaux, måtte føle sig alt for glad til at lade sig købe.

D'Artagnan spekulerede på, om han skulle angribe den ulykkelige, tvinge ham til at trække blank og dræbe ham for at få hans brev. Ja, hvis det gjaldt et brev fra dronningen til en lord, eller fra en kardinal til en dronning. Men at ofre et

menneskeliv for de herrer Aramis' og Fouquets intriger mod hr. Colbert, nej, han ville ikke spendere ti dalere på det.

Mens han filosoferede sådan, fik han øje på en lille trop bueskytter og en kommissær.

Disse folk trak af sted med en mand af et ret respektabelt udseende, der af al magt gjorde modstand. Bueskytterne havde revet hans klæder itu og trak af med ham. Han forlangte, at man skulle behandle ham med mere hensyn, og han påstod, at han var adelsmand og soldat.

Da han så vor soldat komme op ad gaden, råbte han:

"Til hjælp, kammerat!"

Soldaten skred hen imod den kaldende, og mængden fulgte ham.

Manden fortalte soldaten, at han var blevet grebet i et hus som tyv, mens han kun var der som elsker. Soldaten beklagede ham og trøstede ham, samt gav ham råd.

Imidlertid listede d'Artagnan sig bag den af mængden på alle sider omringede soldat og tog behændigt og hurtigt papiret ud af hans bandoler.

Han fjernede sig en halv snes skridt, gik ind i en port og læste adressen, der lød således:

"Til hr. du Vallon, hos hr. Fouquet, i Saint-Mandé."

"Godt!" sagde han.

Og han åbnede brevet uden at rive det itu og læste følgende:

> Kære hr. du Vallon, vær så god at sige hr. d'Herblay, at han har været i Bastillen og udspurgt
>
> Deres hengivne

de Baisemeaux.

"Bravo!" udbrød d'Artagnan, "det er tydeligt nok. Porthos er med i sammensværgelsen."

Da musketeren nu havde fået at vide, hvad han ønskede, nærmede han sig atter mængden.

D'Artagnan så, at kommissæren og bueskytterne var blevet færdige med soldaten og nu trak af med deres fange.

Soldaten blev tilbage, omringet af mængden og blev ved at give ondt af sig.

D'Artagnan blandede sig atter i trængslen og lod brevet falde, uden at nogen så det, hvorpå han fjernede sig hurtigt. Soldaten fortsatte sin vej til Saint-Mandé, mens han tænkte på manden, der havde anråbt om hans beskyttelse.

Pludselig faldt hans brev ham ind; han kastede et blik på bandoleret og så, at det var borte. Det rædselsskrig, han udstødte, glædede d'Artagnan.

Den stakkels soldat så sig ængstelig om og opdagede endelig en snes skridt bagved sig brevet. Han fo'r løs på det som en falk på sit bytte. Derpå gik han atter videre.

"Gå kun," sagde d'Artagnan, "jeg har tiden for mig. Du må gerne komme først."

Og idet han indrettede sin gang efter soldatens, foresatte han sig at nå hr. Fouquets bolig et kvarter efter ham.

56. Hvori man med glæde vil se, at Porthos ikke har mistet sin styrke

D'Artagnan nåede overintendantens port i samme øjeblik, som soldaten kom ud af den med tomt bandoler.

D'Artagnan præsenterede sig ved porten, som en fra øverst til nederst broderet portner holdt åben på klem for ham.

Han ville rigtig nok helst være sluppet ind uden at sige sit navn, men det kunne ikke undgås, og han opgav det altså.

Trods denne hans eftergivenhed, der burde have fjernet en hver vanskelighed – sådan tænkte i det mindste d'Artagnan – tøvede portneren dog. D'Artagnan fortalte derfor, at den soldat, der nylig havde bragt et brev til hr. du Vallon, ikke var nogen anden end hans eget bud, og at brevet blot skulle melde hans ankomst.

Fra nu af var der intet til hinder for d'Artagnans indladelse, og han trådte derfor indenfor. En tjener ville ledsage ham, men han svarede, at det var unødvendigt at gøre sig den ulejlighed for hans skyld, da han meget godt vidste, hvor hr. du Vallon opholdt sig.

Der var intet at svare en så velunderrettet mand. Man lod så d'Artagnan have sin vilje.

Trapper, saloner, haver, alt blev taget i øjesyn af musketeren. Et kvarters tid vandrede han om i dette mere end kongelige

hus, der indesluttede lige så mange vidundere som møbler og lige så mange tjenere som søjler og døre.

Endelig kom han til en afsidesliggende del af slottet, der var omgivet af en stenmur, som var overgroet med en overflødighed af planter.

D'Artagnan fandt en dør og på denne en slags fjeder, som han trykkede på.

Døren sprang op.

D'Artagnan gik indenfor, lukkede døren efter sig og trådte ind i en pavillon bygget som rotunde, hvor man ikke hørte anden lyd end den fra springvandet og fuglenes sang.

Ved døren til pavillonen mødte d'Artagnan en tjener.

"Det er jo her, at hr. baron du Vallon bor, ikke sandt?" spurgte d'Artagnan uden at betænke sig.

"Jo min herre," svarede tjeneren.

"Sig ham, at hr. chevalier d'Artagnan, kaptajn i Hans Majestæts musketerer, ønsker at hilse på ham."

D'Artagnan blev ført ind i salonen.

Han kom ikke til at vente længe. Velkendte skridt hørtes ved siden af, en dør åbnedes eller rettere sagt blev stødt ind, og Porthos kastede sig i sin vens arme med en slags forlegenhed, der ikke klædte ham ilde.

"De her?" udbrød han.

"Og De?" svarede d'Artagnan. "Ah! De skælm!"

"Ja," svarede Porthos med et forlegent smil, "De finder mig hos hr. Fouquet, og det forbavser Dem, ikke sandt?"

"Nej, hvorfor skulle De ikke høre til hr. Fouquets venner? Hr. Fouquet har mange venner, især blandt kloge mænd. Men De opfører Dem ikke net imod mig, min ven."

"Hvordan det?" udbrød Porthos.

"Hvordan? De udfører et arbejde så beundringsværdigt som Belle Isles fortifikation, og De lader mig ikke vide noget om det."

Porthos rødmede.

"Hvad mere er," fortsatte d'Artagnan, "De møder mig der, De ved, at jeg står i kongens tjeneste, og De gætter ikke, at kongen er begærlig efter at erfare, hvad det er for en fortjenstfuld mand, der udfører det arbejde, om man har givet ham de vidunderligste beretninger om. De gætter ikke, siger jeg, at kongen har sendt mig for at få at vide, hvem denne mand var."

"Hvordan, kongen har sendt Dem for at få at vide, hvem denne mand var?"

"Javel, men lad os ikke tale mere om det."

"*Corne de boeuf*" råbte Porthos, "jo lad os tvært imod tale om det. Kongen vidste altså, at Belle Isle blev befæstet?"

"Ved kongen ikke alt?"

"For fanden!" udbrød Porthos, "havde jeg vidst det!"

"Ville De ikke være flygtet fra Vannes, ikke sandt?"

"Nej, men hvad sagde De, da De ikke så mere til mig?"

"Jeg tænkte, min kære ven."

"Ah, De tænkte, og til hvilket resultat kom De i Deres tanker?"

"Til at gætte hele sandheden."

"Hvad har De gættet? Tal," sagde Porthos, idet han gjorde sig det bekvemt i en lænestol og påtog sig en mine som en sfinks.

"Jeg gættede først, at De befæstede Belle Isle efter hr. Fouquets ordre."

"Det er sandt."

"Men det er ikke alt. Jeg gættede også, at hr. Fouquet ville hemmeligholde sine befæstningsarbejder."

"Det var virkelig hans hensigt, efter hvad jeg ved," sagde Porthos.

"Ja, men ved De, hvorfor han ville hemmeligholde det?"

"Ih, for at sagen ikke skulle blive kendt," svarede Porthos.

"For det første, men dernæst var grunden et galanteri, som han ville vise kongen."

"O, hvorfra har De fået det at vide?"

"Å, på den simpleste måde af verden, jeg hørte hr. Fouquet selv sige det til kongen."

"Hørte ham sige hvad?"

"At han havde ladet Belle Isle befæste for hans skyld, og at han forærede ham det."

"Ah, har De hørt hr. Fouquet sige det til kongen?"

"Ord til andet. Han tilføjede endog: Belle Isle er blevet befæstet af en ingeniør, en af mine venner og en mand af megen fortjeneste, som jeg vil udbede mig tilladelse til at præsentere for kongen."

"Hans navn," spurgte kongen

"Baron du Vallon," svarede hr. Fouquet.

"Det er godt," sagde kongen, "De kan præsentere ham for mig."

"Sagde kongen det?"

"På ære."

"O," sagde Porthos, "men hvorfor har man da ikke præsenteret mig?"

"Vær De kun rolig, det kommer nok. Det forekommer mig i øvrigt, at De bor meget ensomt her, kære ven."

"Jeg har altid holdt meget af ensomhed, jeg er meget melankolsk," svarede Porthos sukkende.

"Det er besynderligt," sagde d'Artagnan, "det har jeg aldrig bemærket."

"Jeg er blevet det, siden jeg har lagt mig efter studeringer."

"Men jeg håber da, at disse åndelige sysler ikke har skadet Deres sundhed."

"O nej, aldeles ikke."

"Morer De Dem meget her, Porthos?"

"Ikke altid."

"Jeg forstår det, men hvad foretager De Dem, når De keder Dem alt for meget?"

"O, jeg skal ikke blive her så længe. Aramis har lovet mig at præsentere mig for kongen."

"Aramis er altså stadig i Paris?"

"Nej."

"Hvor er han da?"

"I Fontainebleau."

"Alene?"

"Med hr. Fouquet."

"Meget vel, men ved De hvad?"

"Nej, sig mig det, og jeg vil få det at vide."

"Jeg tror, at Aramis glemmer Dem."

"Tror De?"

"I Fontainebleau, ser De, morer man sig, danser og drikker hr. de Mazarins vin. Ved De vel, at der gives balletter der hver aften?"

"For fanden!"

"Jeg siger derfor, at Deres kære Aramis glemmer Dem."

"Det kan godt være, og jeg har undertiden tænkt det samme."

"Hvis han ikke bedrager Dem, den skælm. For det første indespærrer han Dem."

"Hvorledes, han indespærrer mig? Jeg indespærret!"

"For pokker, ja."

"Og hvorfor skulle Aramis indespærre mig?" spurgte Porthos.

"Vær oprigtig, Porthos."

"Som guld."

"Det er Aramis, der har udkastet planen til befæstningen af Belle Isle, ikke sandt?"

Porthos rødmede.

"Ja," svarede han, "men det er også alt, hvad han har gjort, og efter min mening er det ikke synderligt."

"Det er også min mening. Og det er netop sagen, min kære Porthos. Aramis, der kun har udkastet planen, har villet gå for at være ingeniøren, mens De, der har hygget muren sten for sten, citadellet og bastionerne, skal reduceres til en slet og ret konstruktør."

"Ho ho, min kære Aramis, De bilder Dem nok ind, at De ikke er mere end fem og tyve år."

"Han bliver ikke stående ved det, men antager Dem for at være halvtredsindstyve år."

"Jeg gad nok se ham i arbejde."

"Ja."

"En karl, der har gigt?"

"Ja."

"Og sten?"

"Ja."

"Som mangler tre tænder?"

"Fire."

"Mens jeg, se på mig!"

Og idet Porthos åbnede sine tykke læber, fremviste han to rækker tænder, der ikke var fuldt så hvide som sne, men lige så hårde og sunde som elfenben.

"De kan ikke forestille Dem, Porthos, hvor meget kongen ser på gode tænder," sagde d'Artagnan. "Deres bestemmer mig for, jeg skal præsentere Dem for kongen."

"De?"

"Hvorfor ikke? Tror De, at jeg står mig dårligere ved hoffet end Aramis."

"Men, min kære ven, hvis De præsenterer mig –"

"Hvad så."

"Vil Aramis blive vred."

"På mig?"

"Nej, på mig."

"Har De noget at gøre her?"

"Nej, intet, i det mindste intet af vigtighed."

"De er vel ikke mellemmand for Aramis i en eller anden vigtig sag?"

"Nej, på ære om jeg er."

"De indser nok at det kun er af interesse for Dem, at jeg omtaler det. Jeg forudsætter for eksempel, at De har det hverv at sende Aramis budskaber og breve, som indløb til ham."

"Ah! Breve? Javel, jeg sender ham visse breve."

"Hvor hen?"

"Til Fontainebleau."

"Har De nogle af disse breve?"

"Jeg har netop nylig fået et."

Og Porthos tog soldatens brev op af lommen, som han ikke havde læst.

"Ved De, hvad De skal gøre med det?" sagde d'Artagnan.

"Ih! Hvad jeg altid gør, sende det af sted.".

"Nej."

"Hvorledes, beholde det da?"

"Nuvel, De skal bringe det til Fontainebleau."

"Til Aramis?"

"Ja."

"Det er rigtigt."

"Og siden kongen er der, vil jeg benytte mig af det til at præsentere Dem for ham."

"Ah, *corne de boeuf*! D'Artagnan, De har i sandhed ikke Deres mage i at finde på udveje."

"I stedet for altså at sende vor ven et bud, der måske ikke er aldeles pålideligt, bringer vi ham selv brevet."

"Jeg ville aldrig selv være faldet på det, skønt det dog er så simpelt. Men," udbrød Porthos, "mit løfte til hr. Fouquet?"

"Hvilket løfte?"

"At jeg ikke ville forlade Saint-Mandé uden at underrette ham om det."

"Ak, min kære Porthos," sagde d'Artagnan, "De tager til Fontainebleau og træffer der hr. Fouquet; De siger til ham: Hr. Fouquet, jeg har den ære at underrette Dem om, at jeg har forladt Saint-Mandé."

"Og," tilføjede Porthos med samme majestæt, "når hr. Fouquet ser mig i Fontainebleau, vil han ikke kunne sige, at jeg lyver."

"Min kære Porthos, det var netop det, jeg ville sige, De kommer mig altid i forkøbet. O, Porthos, hvilken lykkelig natur De har, Alderen har ikke taget det mindste på Dem."

"Ikke synderlig meget."

"Altså er der ikke mere i vejen?"

"Jeg tror det ikke."

"Så tager jeg Dem med mig."

"Godt," sagde Porthos og rakte d'Artagnan sin hånd.

Men d'Artagnan kendte Porthos' hånd og gav ham derfor hele sin knyttede næve.

Porthos lagde ikke mærke til det.

Derpå forlod de begge Saint-Mandé.

Tjenerne hviskede en smule mellem sig selv og lod nogle ord falde, som d'Artagnan godt forstod, men som han vel vogtede sig for at fortælle Porthos.

"Vor ven," tænkte han, "har slet og ret været Aramis' fange. Vi vil nu se, hvad følgen vil blive af, at denne konspiratør er blevet sat på fri fod."

D'Artagnan og Porthos begav sig bort til fods, ligesom den første var kommet, og tog vejen til Planchets butik.

Da d'Artagnan, der trådte først ind i butikken, havde underrettet Planchet om, at hr. du Vallon ville gøre dem selskab, og da Porthos, idet han trådte indenfor, med sin fjer stødte an mod de i loftet hængende trælys, fik Planchet ligesom en forudfølelse af, at den glæde, han havde lovet sig for den følgende dag, ville blive forstyrret.

Men desuagtet modtog han Porthos med en blanding af ærbødighed og hjertelighed.

Porthos, der i begyndelsen var noget stiv på grund af den sociale afstand, der den gang fandtes mellem en baron og en urtekræmmer, blev til sidst nedladende, da han så hvor høflig og forekommende Planchet var.

Især gjorde det indtryk på ham, at han fik lov til at stikke sine store hænder ned i kasserne med de tørrede og syltede frugter, i sækkene med mandler og nødder og skufferne, der var fulde af sukkergodt.

Trods Planchets opfordring til at gå ind i stuen, valgte han derfor til sit yndlingsopholdssted for den aften, han skulle tilbringe hos Planchet, butikken, hvor hans fingre stedse fandt, hvad hans næse havde lugtet.

I fem timer underholdt Porthos sig uafbrudt med provencefigener, lombardiske nødder og blommer fra Touraine.

Hans tænder knuste nødderne, hvis skaller oversvømmede gulvet og knagede under de gåendes og kommendes fødder; han slugte i en mundfuld et halvt pund sukater.

Folkene havde, slået med forfærdelse, trukket sig tilbage i en krog af butikken og så på hinanden uden at turde tale.

De kendte ikke Porthos, de havde aldrig set ham. De spurgte derfor sig selv, om det ikke var varulven i eventyrene, der ville lade hele Planchets magasin forsvinde i sin umættelige mave.

"Min ven," sagde Porthos til en af svendene, "må jeg nu bede om lidt vand?"

"I en spand, min herre?" spurgte svenden naivt,

"Nej, i en karaffel, det er tilstrækkeligt," sagde Porthos venligt.

Og idet han førte karaflen op til sin mund, tømte han den i et drag.

Planchet gøs for sin ejendom.

"Hvornår skal vi spise til aften, Planchet?" spurgte Porthos, "jeg er sulten."

Den første svend slog hænderne sammen.

De to andre skjulte sig under disken af angst for, at Porthos skulle lugte frisk kød.

"Vi tager blot en bid brød her," sagde d'Artagnan, "og spiser først rigtig til aften på Planchets landsted."

"Ah, vi skal til Deres landsted, Planchet," sagde Porthos, "så meget des bedre."

"De er alt for god, hr. baron."

Ordene *hr. baron* gjorde stor virkning på svendene, der betragtede en mand med en sådan appetit som noget overordentligt.

For øvrigt beroligede denne titel dem, for de havde aldrig hørt, at en varulv var blevet kaldt hr. baron.

I det samme meldtes det, at måltidet var anrettet.

Efter dette begav man sig på vejen.

Det var sent, da de tre ryttere, der var taget fra Paris klokken seks, ankom til Fontainebleau. Tiden var gået godt under vejs. Porthos fandt behag i Planchets selskab, fordi denne viste ham megen ærbødighed og talte med ham om hans enge, skove og kaningårde.

Porthos var stolt af sin stilling som godsejer.

Da d'Artagnan så sine to ledsagere i samtale, fjernede han sig fra dem og red langs med grøften.

Månen skinnede blidt gennem træernes blålige løv.

Porthos og Planchet gav sig til at tale om landvæsenet.

Planchet betroede Porthos, at han i sin modnere alder havde forsømt landvæsenet for handelen, men at han havde tilbragt sin barndom i Picardiet på de smukke kløvermarker, der nåede ham til knæet, og under de af frugt bugnende æbletræer. Han havde lovet sig selv, så snart han havde samlet sig en formue, at vende tilbage i naturens skød og ende sine dage, som han havde begyndt dem.

"Sig mig en gang, Planchet," sagde Porthos, "hvor mange tønder land holder din park?"

"Min park?"

"Ja, vi kan siden komme til engene og skovene."

"Hvor, min herre?"

"Ved dit slot."

"Men, hr. baron, jeg har hverken slot eller park eller enge eller skove."

"Hvad har du da," spurgte Porthos, "og hvorfor kalder du det da et landsted?"

"Jeg har aldrig kaldt det et landsted, hr. baron," svarede Planchet lidt ydmyget, "det er kun et simpelt hus, jeg trækker mig tilbage til!"

"Ah, jeg forstår dig," sagde Porthos, "det er lutter beskedenhed."

"I nej, hr. baron, jeg siger den rene sandhed, jeg har et par værelser til mine venner, det er det hele."

"Men hvor spadserer da dine venner?"

"Først og fremmest i kongens skov, der er meget smuk."

"Den er virkelig meget smuk," sagde Porthos, "næsten lige så smuk som min skov i Berry."

Planchet gjorde store øjne.

"Har hr. baronen en skov i smag som den ved Fontainebleau" stammede han.

"Ja, jeg har endda to, men den i Berry er min yndlingsskov."

"Hvorfor det?" spurgte Planchet.

"Fordi jeg ikke kender enden på den, og dernæst fordi den er fuld af krybskytter."

"Hvordan kan denne overflødighed af krybskytter gøre skoven behagelig for Dem?"

"Derved, at de jager mit vildt, og jeg jager dem, hvilket i fredstid er en krig i det små for mig."

På dette punkt af samtalen fik Planchet øje på de første huse i Fontainebleau.

"Mine herrer," sagde han, "jeg har den ære at underrette Dem om, at vi nu er i Fontainebleau."

57. Planchets landsted

Rytterne løftede hovedet og så, at den brave Planchet havde talt den strengeste sandhed.

Ti minutter efter var de i Rue Lyon, på den anden side af gæstgiverstedet Le Beau Paon.

Bag en stor og uigennemtrængelig, levende hæk lå et hvidt hus med rødt tag.

To vinduer i det vendte ud til gaden.

De var begge mørke.

Mellem dem fandtes en lille dør.

Planchet steg af hesten, som om han ville banke på denne dør, men han betænkte sig, tog hesten i tømmen og gik omtrent tredive skridt fremad.

Hans to ledsagere fulgte efter ham.

Han standsede ved en port, løftede en træstang, det eneste lukke for denne port, i vejret og stødte den ene af fløjene op.

Trækkende sin hest efter sig trådte han først ind i gården, hvor lugten tydede på, at der måtte findes en stald i nærheden.

Da de to ryttere var kommet inden for, lukkede Planchet porten efter dem. Derpå vækkede han en gammel bonde, der lå og sov i høet.

Da bonden så, at det var Planchet, kaldte han ham til urtekræmmerens store tilfredshed herren.

"Sæt hestene i stalden, Célestin, og giv dem et godt foder," sagde Planchet.

"Og vand til min hest," sagde Porthos, "for den er meget varm, forekommer det mig."

"O, vær ikke bange, mine herrer," svarede Planchet, "fader Célestin er en gammel gendarm og forstår sig på heste. Kom med op i huset."

Han trak de to venner gennem en tæt bevokset allé der førte over en lille eng og endte ved en lille have, bag hvilken huset lå, hvis hovedfacade vendte ud til gaden.

Alt som man nærmede sig, kunne man se gennem to åbne vinduer i stueetagen ind i et kammer.

Dette af en på bordet stående lampe svagt oplyste kammer frembød et smilende billede på ro, velvære og lykke.

På bordet lå en skinnende hvid damaskesdug, hvorpå var dækket til to, og endvidere stod der et par flasker vin og en fajanceskål med skummende gider.

I en rummelig lænestol i nærheden af bordet sad en kvinde på omtrent tredive år med et af sundhed strålende ansigt og sov.

I hendes skød lå en stor kat, som lod den karakteristiske lyd høre, der i forening med halvttillukkede øjne betyder: Jeg er fuldkommen tilfreds.

De to venner standsede overrasket udenfor vinduet.

Deres forbavselse virkede behageligt på Planchet.

"Ah, skælm!" sagde d'Artagnan, "nu fatter jeg grunden til dine afstikkere."

"Hvilket smukt linned!" udbrød Porthos med en tordenstemme.

Denne stemme bragte katten til at flygte, og husholdersken til at fare op, hvorpå Planchet førte de to venner ind i værelset,

hvor bordet var dækket.

"Tillad mig, min kære," sagde han, "at forestille Dem hr. chevalier d'Artagnan, min beskytter."

D'Artagnan tog damens hånd som en hofmand og med det samme ridderlige væsen, som om han havde befundet sig lige over for Madame.

"Hr. baron du Vallon de Bracieux de Pierrefonds," tilføjede Planchet.

Porthos gjorde et buk, som Anna af Østrig ville have erklæret sig tilfreds med.

Nu kom turen til Planchet.

Han omfavnede ganske ugenert damen, efter stiltiende at have udbedt sig d'Artagnans og Porthos' tilladelse, hvilken naturligvis blev givet.

"Min kære veninde," sagde han der på, "De ser her de to mænd, der har haft en væsentlig indflydelse på mit liv. Jeg har mange gange talt til Dem om dem."

"Ja, og om to til," sagde damen med en stærk flandersk accent.

"Madame er hollænderinde?" bemærkede d'Artagnan.

Porthos snoede sin knebelsbart, hvilket d'Artagnan lagde mærke til.

"Jeg er fra Antwerpen," svarede damen.

"Og hun hedder madame Gechter," tilføjede Planchet.

"De kalder ikke madame sådan," sagde d'Artagnan.

"Nej. Jeg kalder hende Trüchen."

"Et smukt navn" bemærkede Porthos.

"Trüchen," vedblev Planchet, "er kommet til mig fra Flandern med sin dyd og to tusinde gylden. Hun flygtede fra en ond

mand, der bankede hende. Hun er nu fri og rig, har en ko, en tjenestepige og fader Célestin og strikker alle mine vinterstrømper. Hun ser mig kun hver fjortende dag og er lykkelig."

"Ja, jeg er meget lykkelig," sagde Trüchen.

Porthos snoede den anden side af sin knebelsbart.

"For fanden!" tænkte d'Artagnan, "mon Porthos skulle have hensigter ..."

Imidlertid havde Trüchen vækket kokkepigen, føjet to kuverter til og forsynet bordet med udvalgte retter.

Planchet kom op af kælderen med ti flasker, der var dækket af tykt støv.

Dette syn frydede Porthos' hjerte.

"Jeg er sulten," sagde han.

Og han tog med et morderisk blik plads ved siden af Madame Trüchen.

D'Artagnan satte sig ved den anden side.

Planchet satte sig lige over for.

"De skal ikke bryde Dem om, at Trüchen under måltidet af og til forlader bordet; hun ser til sovekamrene."

Husholdersken gjorde virkelig hyppige afstikkere og oppe på første sal blev sengene skudt frem og tilbage.

Imidlertid spiste og drak de tre herrer, især Porthos.

De ti flasker var ti skygger, da Trüchen kom tilbage med osten.

D'Artagnan havde bevaret hele sin værdighed.

Derimod havde Porthos tabt en del af sin.

D'Artagnan foreslog en ny rejse til kælderen, og da Planchet ikke var ganske sikker på benene, foreslog musketeren at gå

med ham.

Trüchen blev tilbage hos Porthos.

Mens de to var beskæftiget nede i kælderen, kunne man høre en klaskende lyd ovenfra, som når to læber trykkes på en kind.

De kom atter tilbage med flaskerne.

Planchet sang så højt, at han intet så.

D'Artagnan, der derimod altid havde sine øjne med sig, lagde mærke til, at Trüchens venstre kind var rødere end den højre.

Porthos smilede til Trüchen og drejede sine knebelsbarter med begge hænder på en gang.

Trüchen smilede ligeledes til den prægtige kavaler.

Den funklende anjouvin gjorde de tre mænd til tre djævle og berøvede dem til sidst sans og samling.

D'Artagnan alene kunne holde sig på benene og han måtte lyse for Planchet, for at denne kunne finde sin egen trappe.

Planchet trak af med Porthos, mens Trüchen skød bag på.

Det var d'Artagnan, der fandt sovekamrene og opdagede sengene.

Porthos kastede sig på sin og blev afklædt af sin ven musketeren.

Da d'Artagnan lagde sig, sagde han:

"*Mordieux!* Jeg havde dog svoret på ikke mere at røre denne vin; hvis musketererne så deres kaptajn i sådan en tilstand." Og idet han trak gardinerne for sengen, tilføjede han: "Men heldigvis vil de ikke få mig at se."

Planchet blev båret bort af Trüchen, der klædte ham af, trak gardinerne for og lukkede dørene.

"Det landliv er morsomt," sagde Porthos, idet han stak benene gennem endestykket af sengen, hvilket gjorde et

forfærdeligt spektakel, som ingen lagde mærke til – i den grad havde man moret sig på Planchets landsted.

Klokken to om natten sov alle.

Den følgende morgen fandt de tre helte sovende på deres grønne øre.

Trüchen havde lukket skodderne af frygt for, at solen skulle genere de tunge øjne.

Det var derfor mørk nat hos Porthos og Planchet, da d'Artagnan, vækket af en indiskret solstråle, der listede ind gennem vinduet, sprang ud af sengen.

Han begav sig først til Porthos værelse, der var det nærmeste.

Den værdige Porthos sov som en sten. Hans knyttede hånd hang ud af sengen ned på fodtæppet.

D'Artagnan vækkede Porthos, der gned sine øjne.

Imidlertid klædte Planchet sig på og mødte de to venner i døren til deres værelser.

Skønt det endnu var tidligt, var hele huset allerede på benene. Kokkepigen anrettede et ubarmhjertigt blodbad i hønsegården, mens fader Célestin plukkede kirsebær i haven.

Man levede særdeles godt i Planchets hus.

Porthos knuste en stige og to kirsebærtræer, plyndrede hindbærbuskene, men kunne ikke når jordbærrene på grund af sit sabelgehæng, som han selv sagde.

Trüchen, der var blevet særdeles gode venner med kæmpen, svarede: "Det er ikke sabelgehænget, men de lange ben."

Porthos blev henrykt af glæde og omfavnede Trüchen, der plukkede sin hånd fuld af jordbær og lod ham spise af den. D'Artagnan, der kom til under denne forretning, skændte på

Porthos for hans dovenskab og beklagede i sit stille sind Planchet.

Porthos spiste en god frokost, og da han var færdig, sagde han med et blik på Trüchen:

"Jeg befinder mig overmåde vel her."

Trüchen smilede.

Planchet gjorde det samme, men dog med en vis forlegenhed.

"Hør, min ven," sagde d'Artagnan til Porthos "De må ikke over Capuas nydelser glemme hovedøjemedet med vor rejse til Fontainebleau."

"Min præsentation for kongen."

"Netop. Jeg vil gøre en tur i byen for at træffe de fornødne forberedelser – gå ikke ud så længe."

"O, nej," udbrød Porthos.

Planchet så ængsteligt på d'Artagnan.

"Bliver De længe borte!" spurgte han.

"Nej, min ven, og i aften skal jeg befri dig for dine to gæster, der nok generer dig lidt."

"O, hr. d'Artagnan, hvor kan De sige det?"

"Betragt din plyndrede have, dit tomme spisekammer, din sønderbrudte seng, din tørre kælder, betragt – madame Trüchen."

"O, min Gud," sagde Planchet.

"Ser du, Porthos er herre over tredive landsbyer med tre hundrede flinke vasaller, og han er en smuk mand, Porthos."

"O, min Gud!" gentog Planchet.

"Madame Trüchen er en fortræffelig person," fortsatte d'Artagnan, "hold hende for dig selv – forstår du?"

Og han slog ham på skulderen.

I det samme opdagede urtekræmmeren Trüchen og Porthos i nogen afstand i en løvhytte.

Trüchen lavede ørenringe til Porthos af kirsebær, og denne lo forelsket ligesom Samson hos Dalila.

Planchet trykkede d'Artagnans hånd og ilede hen til løvhytten.

Vi må vise Porthos den retfærdighed at sige, at han ikke lod sig forstyrre – formodentlig mente han, at han ikke begik noget ondt.

Trüchen lod sig heller ikke genere, hvilket foruroligede Planchet, men han havde set alt for mange fine folk i sin forretning til at lade sig bringe ud af fatning for en sådan ubehagelighed.

Planchet tog Porthos i armen og foreslog ham at bese hestene.

Porthos sagde at han var træt.

Planchet foreslog baron du Vallon at smage en likør, som han selv lavede og som ikke havde sin lige.

Baronen modtog tilbuddet.

Sådan vidste Planchet at beskæftige sin fjende hele dagen.

D'Artagnan kom igen efter to timers forløb.

"Alt er i orden," sagde han, "jeg så Hans Majestæt et øjeblik, da han tog på jagt, kongen venter os i aften."

"Kongen venter mig!" råbte Porthos og rettede sig.

Fra dette øjeblik betragtede Porthos ikke mere madame Trüchen med den rørende venlighed, der havde smeltet antwerperindens hjerte.

Planchet pustede af alle kræfter til Porthos ærgerrighed, og han begejstrede ham ved at minde ham om hans svundne ungdom, han roste hans kyskhed og samvittighedsfuldhed i at respektere venskabet, han blev veltalende, henrykte Porthos, fik Trüchen til at skælve, og d'Artagnan til at falde i tanker.

Klokken seks befalede musketeren at gøre hestene i stand og bad Porthos klæde sig på.

Han takkede Planchet for hans gæstfrihed, lod nogle ord falde om en ansættelse ved hoffet, hvilket hævede Planchet umådeligt i Trüchens øjne, hvori den stakkels gode, ædelmodige og trofaste urtekræmmer var sunket betydeligt siden de to fornemme herrers ankomst.

For således er kvinderne: de tragter efter, hvad de ikke har, og foragter det, de tragter efter, når de har fået det.

D'Artagnan fulgtes lige til slottet af Planchet og begav sig lige til sine værelser med Porthos uden at være set af dem, som han frygtede for at møde.

58. Porthos præsentation

Den samme aften klokken syv gav kongen audiens i den store sal.

Porthos og d'Artagnan traf hinanden i et hjørne af salen, bag en søjle, og talte sammen, mens de ventede på, at turen skulle komme til dem.

"Har du hørt nyheden?" spurgte musketeren sin ven.

"Nej."

"Nå, så se dig om."

Porthos hævede sig på tåspidserne og så hr. Fouquet, der var klædt *en galla* og som førte Aramis ind til kongen.

"Aramis?" udbrød Porthos.

"Præsenteret for kongen af hr. Fouquet."

"Ah!" udbrød Porthos.

"Fordi han har befæstet Belle Isle," fortsatte d'Artagnan.

"Og jeg?"

"De er, som jeg allerede har haft den ære at sige Dem, den gode Porthos, og derfor har man bedt Dem om at blive i Saint-Mandé."

"Ah!" gentog Porthos.

"Men heldigvis er jeg her, "sagde d'Artagnan, "og turen skal snart komme til mig."

1 dette øjeblik tiltalte Fouquet kongen.

"Sire," sagde han, "jeg har en nåde at udbede mig af Deres Majestæt, hr. d'Herblay er ikke ærgerrig, men han ved, at han

kan være til nytte. Deres Majestæt behøver en agent i Rom og det en mægtig. Vi kan få en kardinalhat til hr. d'Herblay."

Kongen gjorde en bevægelse.

"Jeg beder ikke ofte Deres Majestæt om noget," fortsatte Fouquet.

"Det er en vanskelig sag," svarede kongen.

Fouquet og Aramis betragtede hinanden.

"Hr. d'Herblay kan også være os til nytte i Frankrig – i en ærkebispestol for eksempel."

"Sire," indvendte Fouquet, "Deres Majestæt er alt for nådig mod hr. d'Herblay, ærkebispestolen kan supplere kardinalhatten, den ene udelukker ikke den anden."

Kongen beundrede hans åndsnærværelse og smilede.

"D'Artagnan kunne ikke have svaret bedre," sagde han.

Han havde næppe udtalt dette navn, førend d'Artagnan trådte frem.

"Deres Majestæt kaldte på mig," sagde han.

Aramis og Fouquet trådte et skridt tilbage, lige som de ville gå.

"Tillad, sire," sagde d'Artagnan, der skjulte Porthos, hurtigt, "tillad, at jeg præsenterer Deres Majestæt hr. baron du Vallon, en af Frankrigs braveste adelsmænd."

Ved synet af Porthos blegnede Aramis; Fouquet knyttede næverne.

D'Artagnan smilede til dem begge, mens Porthos synligt bevæget bukkede for den kongelige majestæt.

"Sire," sagde d'Artagnan, "jeg burde allerede for seks år siden have præsenteret hr. du Vallon for Deres Majestæt, men visse mennesker er ligesom stjernerne, de skal have deres venner

med som drabanter. Af den grund har jeg til at præsentere hr. du Vallon for Dem valgt det øjeblik, da De så hr. d'Herblay ved Deres side."

Aramis havde nær tabt kontenancen. Han lånte d'Artagnan et stolt blik, lige som han ville modtage den udfordring, denne syntes at tilkaste ham.

"Ah, de herrer er gode venner," sagde kongen.

"Særdeles gode, Deres Majestæt, den ene svarer for den anden. Spørg en gang hr. de Vannes, hvordan Belle Isle er blevet befæstet."

Fouquet fjernede sig lidt.

"Belle Isle," svarede Aramis koldt, "er blevet befæstet af herren der."

Og han pegede på Porthos, der bukkede for anden gang.

Louis begyndte at blive mistroisk.

"Javel," fortsatte d'Artagnan, "men spørg hr. baronen, hvem der har hjulpet ham med hans arbejde."

"Aramis," svarede Porthos ligefrem.

Og han pegede på biskoppen.

"Hvordan!" udbrød kongen, "hr. kardinalen – jeg mener biskoppen – hedder Aramis?"

"Et krigernavn," svarede d'Artagnan.

"Et venskabsnavn," bemærkede Aramis.

"Ingen beskedenhed," vedblev d'Artagnan, "under denne præstekjole, sire, skjuler sig den mest glimrende officer, den mest uforfærdede adelsmand og den lærdeste teolog i Deres rige."

Louis så op.

"Og en ingeniør!" sagde han, beundrende Aramis' i dette øjeblik virkelig beundringsværdige fysiognomi.

"En lejlighedsingeniør, sire," svarede denne.

"Min kammerat i musketererne, sire," sagde d'Artagnan med varme, "en mand, hvis råd hundrede gange er kommet Deres faders ministre til nytte – med et ord: Hr. d'Herblay, der sammen med hr. du Vallon, mig og grev de la Fère, som Deres Majestæt kender, udgjorde det firkløver, man talte en del om under salig kongen og mindreårigheden."

"Og som har befæstet Belle Isle," gentog kongen med eftertryk.

Aramis trådte nærmere og svarede:

"For at tjene sønnen, lige som jeg har tjent faderen."

D'Artagnan så stift på Aramis, mens han sagde disse ord. De røbede så megen virkelig ærbødighed og oprigtig hengivenhed, at han, d'Artagnan, den bestandige tvivler, blev narret af det.

"Man taler ikke sådan, når man lyver," tænkte han.

Louis var rørt.

"Når det forholder sig sådan," sagde han til Fouquet, der ængstelig ventede udfaldet, "er kardinalhatten tilstået Dem. Jeg giver Dem mit ord, hr. d'Herblay, på at De skal blive kardinal ved den første udnævnelse. Tak, hr. Fouquet."

Disse ord hørtes af hr. Colbert, der tog sig dem meget nær. Han forlod hurtigt salen.

"Og De, hr. du Vallon," sagde kongen, "forlang noget af mig – jeg holder meget af at belønne min faders tjenere."

"Sire," sagde Porthos – men kom ikke længere.

"Sire!" udbrød d'Artagnan, "den værdige adelsmand er blevet blændet af Deres persons majestæt, han, der tappert har holdt

stand mod tusinder af fjender. Men jeg kender hans tanker, og jeg, der er mere vant til at se på solen, skal sige Dem, hvad han tænker. Han trænger ikke til noget, men ønsker kun den lykke at betragte Deres Majestæt et kvarter."

"De spiser til aften hos mig," sagde kongen, og hilste Porthos med et nådigt smil.

Porthos blev ganske højrød af glæde og stolthed.

Kongen afskedigede ham, og d'Artagnan stødte ham ind i salen efter at have omfavnet ham.

Aramis gjorde en lille snild svingning for at møde d'Artagnan og Porthos. Han trådte hen til den sidste bag pillen og sagde, idet han trykkede hans hånd:

"De er undsluppet mit fangenskab?"

"Skænd ikke på ham," sagde d'Artagnan, "det er mig, kære Aramis, der har hjulpet ham ud."

"Ak, min ven," fortsatte Aramis og så på Porthos, "havde De ikke mere tålmodighed til at vente?"

D'Artagnan kom Porthos, der stønnede stærkt, til hjælp.

"I gejstlige folk," sagde han til Aramis, "er store politikere. Vi krigsfolk går lige til målet. Sagen hænger sådan sammen. Jeg besøgte den kære Baisemeaux –"

Aramis spidsede øren.

"Det er sandt," sagde Porthos, "De bringer mig til at tænke på, at jeg har et brev til Dem fra Baisemeaux, Aramis."

Og Porthos gav bispen det brev, som vi kender.

Efter at have læst brevet stak Aramis det i lommen med den største ro.

"De sagde altså, min kære kaptajn?" sagde han.

"Jeg sagde," fortsatte musketeren, "at jeg var gået hen for at besøge Baisemeaux i tjenestesager."

"I tjenestesager?" spurgte Aramis.

"Ja," fortsatte d'Artagnan. "Naturligvis talte vi om Dem og vore venner. Jeg må imidlertid sige, at hr. Baisemeaux behandlede mig noget koldt, og derfor gik jeg min vej. Da jeg gik tilbage, tiltaltes jeg af en soldat, der formodentlig kendte mig trods min civile dragt. Han bad mig gøre ham den tjeneste at læse udskriften på dette brev. Og jeg læste: *Til hr. du Vallon i Saint-Mandé hos hr. Fouquet.*

For pokker sagde jeg til mig selv, Porthos er altså ikke, som jeg troede, vendt tilbage til Pierrefonds eller Belle Isle. Han er i Saint-Mandé hos hr. Fouquet. Da hr. Fouquet nu imidlertid ikke er i Saint-Mandé, må Porthos altså være alene eller i selskab med Aramis. Jeg vil besøge Porthos. For pokker, sagde jeg til mig selv, Porthos er altså ikke, som jeg troede, vendt tilbage til Pierrefonds eller Belle Ile. Han er i Saint-Mandé hos hr. Fouquet; da hr. Fouquet nu imidlertid ikke er i Saint-Mandé, må Porthos altså være alene eller i selskab med Aramis; jeg vil besøge Porthos. Og jeg besøgte ham."

"Meget vel," sagde Aramis tankefuld.

"Det har De ikke fortalt mig," sagde Porthos.

"Der var ingen tid til det, min ven."

Aramis vedblev at udspørge Porthos, og da han havde presset al saften ud af denne gigantiske citron, kastede han skallen bort.

Han vendte sig til d'Artagnan, der talte med Saint-Aignan, og slog ham på skulderen.

"Min ven," sagde han, da Saint-Aignan havde fjernet sig, for der var blevet meldt, at kongens aftentaffel var serveret, "kan De forunde mig en ti minutters samtale?"

"Tyve. Så længe varer det, inden Hans Majestæt går til bords."

"Lad os sætte os."

De tog plads. Aramis tog en af d'Artagnans hænder og sagde:

"Tilstå, kære ven, at De har opmuntret Porthos til at nære mistillid til mig."

"Det tilstår jeg, men ikke på den måde, som De tror. Jeg så, at Porthos kedede sig ihjel, og besluttede ved at præsentere ham for kongen at gøre for ham og Dem, hvad De aldrig selv vil gøre."

"Og hvad er det?"

"Holde en lovtale over Dem."

"Det har De gjort på en ædel måde og jeg takker Dem for det."

"Og jeg har bragt Dem nærmere hatten, der ville rende sin vej."

"Hør," fortsatte Aramis, "vi skylder hinanden at tale rent ud. Holder De endnu noget af mig, min kære d'Artagnan?"

"Som i gamle dage," svarede d'Artagnan uden at kompromittere sig ved dette svar.

"Tak, vær nu fuldkommen oprigtig," sagde Aramis. "De kom til Belle Isle for kongen."

"For pokker."

"De ville altså berøve os den fornøjelse at tilbyde kongen Belle Isle fuldstændig befæstet."

"Men, min ven, for at berøve Dem denne fornøjelse måtte jeg først have været underrettet om Deres hensigt."

"De kom til Belle Isle uden at vide noget?"

"Om Dem? Ja. Hvordan fanden vil De have, at jeg skulle falde på, at Aramis var blevet ingeniør?"

"Det er sandt. Men imidlertid gættede De dog der, at jeg havde en finger med i spillet."

"Min kæreste ven, jeg har ikke gættet, at Aramis var blevet ingeniør og lige så lidt, at Porthos var blevet det. En vis latiner har sagt: Man bliver taler og fødes digter, men han har aldrig sagt: Man fødes Porthos og bliver ingeniør."

"De er som altid meget vittig," bemærkede Aramis. "Men jeg går videre."

"Gør det."

"Da de havde opsporet vor hemmelighed, skyndte De Dem af sted for at melde kongen den."

"Det gjorde jeg, min ven, så meget mere som jeg så Dem skynde Dem endnu stærkere. Når en mand som Porthos, der vejer to hundrede og otte og halvtredsindstyve pund, rejser med posten, når en podagristisk prælat – om forladelse, men De har selv sagt, at De var det – farer af sted ad landevejen alt, hvad remmer og tøj kan holde, så forudsætter jeg, at de to venner, der ikke har sagt noget til mig, har ting at den største vigtighed at skjule for mig, og jeg iler på ære så hurtigt, som min magerhed og sundhed tillader mig."

"Kære ven, faldt det Dem ikke ind, at De kunne gøre mig og Porthos en dårlig tjeneste?"

"Jo vel faldt det mig ind, men De og Porthos lod mig spille en flov rolle på Belle Isle."

"Tilgiv mig," sagde Aramis.

"Undskyld," sagde d'Artagnan,

"Nu ved De altså alt," fortsatte Aramis.

"Nej, på ære, om jeg gør."

"De ved, at jeg øjeblikkelig måtte advare hr. Fouquet, for at han kunne komme Dem i forkøbet hos kongen?"

"Der er noget dunkelt i det."

"Nej, aldeles ikke. Hr. Fouquet har fjender, De kender dem."

"O, ja."

"Der er især en."

"Farlig?"

"Dødelig. – Nu vel, for at bekæmpe denne fjendes indflydelse måtte hr. Fouquet give kongen et slående bevis for sin hengivenhed og bringe store ofre. Han beredte Hans Majestæt en overraskelse ved at forære ham Belle Isle. Var De kommet først til Paris, havde overraskelsen været spoleret. – Vi ville have fået udseende af at give efter for frygten."

"Jeg forstår Dem."

"Nuvel, jeg agter hr. Fouquet," fortsatte Aramis, "og tilhører ham. De kender min stilling – jeg har ingen formue. Hr. Fouquet har gjort mig til biskop, han har opført sig som en galant mand mod mig, og jeg husker endnu nok af verden til at sætte pris på sligt. Hr. Fouquet har altså vundet mit hjerte, og jeg har givet mig i hans tjeneste."

"Der imod er intet at sige. De har fået en god herre."

Aramis bed sig i læberne.

"De ved formodentlig fra Porthos, hvorledes han er blevet indblandet i alt dette?"

"Nej," svarede d'Artagnan, "jeg er rigtignok nysgerrig, men jeg udspørger aldrig en ven, når han ønsker at skjule en hemmelighed for mig."

"Jeg kan ikke fortælle Dem det."

"Det er ikke umagen værd, hvis denne meddelelse skulle lægge noget bånd på mig."

"O, i den henseende kan De være ganske rolig; Porthos er det menneske, jeg holder mest af, fordi han er ligefrem og god. Siden jeg er blevet biskop, søger jeg omgang med jævne og åbne karakterer, der få mig til at elske sandheden og hade intrigen."

D'Artagnan snoede sin knebelsbart.

Prælaten lånte sin ven et gennemborende blik.

"Lad os nu tale om Dem selv. Vil De blive en af hr. Fouquets venner? Afbryd mig ikke, førend De ved, hvad det vil sige."

"Jeg hører."

"Vil De være marskal af Frankrig, pair, hertug og få et hertugdømme, der indbringer en million?"

"Men hvad skal man gøre for at opnå alt dette, min ven?" spurgte d'Artagnan.

"Blive hr. Fouquets mand."

"Men jeg er kongens mand, min kære ven."

"Ikke udelukkende, antager jeg."

"Jo, d'Artagnan er kun én."

"Ganske vist, men –"

"Hør Aramis, jeg ser, at enhver tænker på sig selv, men ingen på den unge fyrste. Jeg vil bringe mig selv i vejret ved at understøtte ham."

"Og utaknemmeligheden?"

"Den er kun de svage bange for."

"Men der kan komme en tid, hvor kongen ikke mere behøver Dem."

"Jeg tror tvært imod, at han vil få mere brug end nogen sinde for mig, og hør, min kære, hvis en ny Condé skulle standses,

hvem skulle så gøre det? – Denne – denne, der er den eneste i hele Frankrig, der kan gøre det."

Og d'Artagnan slog på sin kårde.

"De har ret," sagde Aramis blegnende.

Og han slog sin arm om musketerens hals og sagde:

"En ven som De er den smukkeste ædelsten i en kongekrone."

Dermed skiltes de.

"Jeg sagde nok," tænkte d'Artagnan, "at der var noget i gære."

"Man må skynde sig at stikke ild på krudtet," mumlede Aramis, "d'Artagnan har lugtet lunten."

59. Hvorledes hr. de Wardes blev modtaget ved hoffet

Samme aften ankom en kurer med et brev til grev de Guiche. Denne kurer var sendt af Bragelonne fra Calais.

De Guiche havde flere gange læst brevet, der havde gjort et stærkt indtryk på ham.

"Det er besynderligt," mumlede han, "ved hvilke midler skæbnen fører folk til deres bestemmelse!"

Brevet lød sådan:

> Min kære greve.
>
> I Calais har jeg truffet hr. de Wardes, der er blevet hårdt såret i en duel med hr. de Buckingham.
>
> Hr. de Wardes er, som De ved, en tapper mand, men hadefuld og ondskabsfuld.
>
> Han har talt til mig om Dem, for hvem han, som han siger, nærer megen sympati, og om Madame, som han finder smuk og elskværdig.
>
> Han har gættet Deres kærlighed til den person, som De nok ved.
>
> Han har også talt til mig om en person, som jeg elsker, og bevidnet mig sin mest levende interesse, idet han dog beklagede mig meget og dertil brugte dunkle talemåder, der i begyndelsen forskrækkede mig, men hvori jeg til sidst

kun så hans sædvanlige hemmelighedsfulde måde at udtrykke sig på.

Sagen hænger således sammen.

Han vil have modtaget nyheder fra hoffet, naturligvis, som De nok indser, gennem hr. de Lorraine –

Man taler, skriver denne, om en pludselig forandring i kongens følelser.

De ved, hvortil jeg sigter.

Endelig stod der i brevet, at man talte om en hofdame, der gav meget stof til sladder.

Disse ubestemte ytringer har forjaget min søvn. Jeg har siden i går beklaget, at jeg i min svaghed har ladet disse insinuationer ubesvarede.

Jeg har nu tænkt, De vil handle.

Hr. de Wardes vil indtræffe om kort tid. Få at vide, hvad han har ment, hvis De ikke allerede ved det.

Brænd dette brev, som overbringes Dem af Olivain.

Olivain er pålideligheden selv.

Jeg beder Dem være så god, min kære greve, at bringe mig i erindring hos frøken de la Vallière, hvis hænder jeg ærbødigt kysser.

Jeg omfavner Dem.

Vicomte de Bragelonne.

P.S. Hvis noget vigtigt skulle indtræffe – man må forudse alt, kære ven – så send en kurer til mig blot med det ord: Kom, og jeg skal være i Paris seks og tredive timer efter, at jeg har modtaget Deres brev.

Guiche sukkede, lagde for tredje gang brevet sammen og puttede det i sin lomme i stedet for at brænde det, som Raoul havde bedt ham om.

"Ah!" udbrød Guiche med en truende gestus, "så De blander Dem i mine sager, hr. de Wardes, nu vel, så vil jeg også give mig lidt af med Deres. Hvad dig angår, stakkels Raoul, så skal jeg passe på hende ... frygt intet."

Efter at have givet dette løfte lod Guiche Malicorne bede om at komme op til ham øjeblikkelig, hvis det var ham muligt.

Malicorne efterkom hurtigt opfordringen.

Jo mere Guiche udspurgte Malicorne, desto mere gættede denne sin udspørger.

Følgen heraf var, at efter et kvarters samtale, under hvilken Guiche troede at have opdaget hele sandheden med hensyn til La Vallière og kongen, havde han ikke erfaret en smule mere, end han havde set med sine egne øjne, mens Malicorne erfarede eller gættede, lige som man vil, at Raoul nærede mistro, og at Guiche havde fået til opgave at våge over Hesperidernes skat.

Malicorne påtog sig at være dragen.

Guiche troede at have gjort alt for sin ven og tænkte nu kun på sig selv.

Den følgende dag om aftenen meldtes de Wardes tilbagekomst og hans første audiens hos kongen.

Efter denne skulle rekonvalescenten begive sig til Monsieur.

Monsieur havde som alle letsindige karakterer, der sværmer for det nye, modtaget de Wardes med særdeles nåde.

De Wardes, som man ikke havde set i en hel måned, var virkelig en hel nyhed. At vise sig venlig mod ham var for det første at begå en utroskab mod de gamle, og enhver utroskab har altid sine tillokkelser, dernæst skadesløsholdt man også ham derved. Monsieur viste ham altså den størst mulige nåde.

Hr. chevalier de Lorraine, der var meget bange for denne rival, men som respekterede ham, dels fordi han lignede ham, dels for hans mod, viste ham endnu mere venlighed end Monsieur.

Guiche var til stede, men holdt sig noget afsides, tålmodigt ventende på, at alle disse omfavnelser skulle få en ende.

Mens de Wardes talte med de andre, og med Monsieur, havde han ikke tabt Guiche af sigte. Hans instinkt sagde ham, at han var til stede for hans skyld.

Så snart han derfor var blevet færdig med de andre, gik han hen til Guiche.

De vekslede de mest forekommende høfligheder, hvorpå de Wardes vendte tilbage til Monsieur og de andre adelsmænd.

Midt under alle disse velkomsthilsener blev Madame meldt.

Hun ledsagedes af to eller tre damer.

Madame var kæk og uforsigtig.

"Har De lidt meget af Deres sår, hr. de Wardes?" spurgte hun, "for vi har hørt, at De har haft det uheld at blive såret."

De Wardes fo'r sammen og bed sig i læberne.

"Nej, Madame," svarede han, "næsten intet ..."

"I denne frygtelige varme ..."

"Søluften er forfriskende, Madame, og desuden havde jeg den trøst, at jeg vidste, at min modstander led endnu mere end jeg."

"Ah! blev han såret hårdere end De? Det har jeg ikke vidst," sagde prinsessen fuldkommen ligegyldig.

"Nej, De tager fejl, Madame, eller rettere sagt De lader, som om De misforstår mine ord. Jeg siger ikke, at hans legeme har lidt mere end mit, men hans hjerte var såret."

Guiche, der anede, hvordan det ville gå, dristede sig til ved et tegn at bede Madame at opgive partiet.

Men hun lod som om, hun ikke bemærkede det, og sagde stadig smilende:

"Hvorledes, var hr. de Buckingham såret i hjertet? Jeg har indtil dette øjeblik troet, at et hjertesår ikke kunne helbredes."

"Ak, Madame," svarede de Wardes smilende, "det tror damerne alle sammen, og det er det, der giver dem en så stor overvægt over os."

Guiche forholdt sig tavs.

Madame syntes at vente, at han skulle komme hende til hjælp.

Monsieur var ubestemt.

Madame gav samtalen en anden retning.

Dette er, som man ved, en ret for fyrsterne, som etiketten byder at respektere.

Den øvrige del af samtalen blev ført med meget mådehold; de fornemste skuespillere havde udspillet deres roller.

Madame tog tidligt bort, og Monsieur, der ønskede at tale med hende, bød hende armen.

Guiche gjorde et skridt hen imod de Wardes, der stod midt i en stor klynge. Han lagde derved sit ønske for dagen at tale med ham. De Wardes gav ham ved et nik til kende, at han havde forstået ham.

Efter at have forladt dem, han talte med, nærmede de Wardes sig Guiche, og de gav sig nu til at spadsere frem og tilbage i salen.

"De har haft en god tilbagerejse, min kære de Wardes," sagde greven.

"En fortræffelig, som De ser," svarede greven.

"Men hvad nyt bringer De med Dem?"

"Intet på ære! Jeg venter at høre noget her."

"De har dog set folk i Boulogne, en af vore venner."

"Ah, det er sandt, hr. de Bragelonne."

"Netop."

"Der rejste i en mission til kong Charles."

"Ganske rigtigt. Nu, har han ikke sagt Dem, eller har De ikke sagt ham ..."

"Jeg må tilstå, at jeg ikke husker, hvad jeg har sagt ham, derimod ved jeg, hvad jeg ikke har sagt ham."

De Wardes var finheden selv. Han mærkede meget godt af Guiches kolde, afmålte væsen, at samtalen tog en ubehagelig vending, og besluttede at være på sin post.

"Hvad er da det, om jeg må spørge, som De ikke har sagt ham?" spurgte Guiche.

"Ih, historien med la Vallière."

"La Vallière! ... Hvad skal det sige? Og hvad er det for en mærkelig historie, som De har kendt i Boulogne, mens Bragelonne, der kom herfra, eller jeg, ikke vidste noget af den?"

"Hvordan! Jeg kommer fra et sted, der ligger tresindstyve mil herfra, mens De ikke har været uden for Fontainebleau og med egne øjne har kunnet se, hvad rygtet har fortalt mig. Og De siger for fuldt alvor, at De ikke ved det. O, greve, De driver gæk."

"Som De vil, de Wardes, men jeg gentager, jeg ved intet."

"Nu vel," fortsatte de Wardes, "siden det falder os så vanskeligt at komme til forståelse med hensyn til la Vallière og Bragelonne, så lad os tale om Deres personlige anliggender."

"Men jeg har ingen personlige anliggender," svarede Guiche. "Jeg håber ikke, at De har sagt noget til Bragelonne om mig, som De ikke kunne gentage for mig?"

"Nej. Men ser De, Guiche, lige så uvidende som jeg er om visse ting, lige så godt underrettet er jeg om andre. Hvis det for eksempel gjaldt om at fortælle Dem om hr. de Buckinghams forbindelser i Paris, kunne jeg, da jeg har gjort hele rejsen i hertugens selskab, fortælle Dem de interessanteste ting. Ønsker De at høre det!"

"Nej, jeg forsikrer Dem," udbrød Guiche med et smil på læberne, skønt han troede, at han skulle opgive ånden, "nej, jeg forsikrer Dem, at det aldeles ikke ville røre mig. Med hensyn til mine egne affærer er jeg af is. Derimod er det ganske anderledes, når talen er om en fraværende ven, om en ven, der ved sin afrejse har overdraget os at varetage hans interesser. Hvad hans affærer angår, er jeg fyr og flamme, de Wardes."

"Jeg forstår Dem, hr. de Guiche, men hvad De end siger, kan der for øjeblikket ikke være tale mellem os om Bragelonne eller denne unge ubetydelige pige, som man kalder la Vallière."

I det samme gik nogle unge hofmænd gennem salen. De havde hørt de sidste ord og blev stående, så at de ligeledes kom til at høre den følgende ordveksling.

De Wardes bemærkede dem og fortsatte højt:

"Ja, hvis la Vallière var en kokette som Madame, hvis koketterier, som jeg for øvrigt gerne vil tro er meget uskyldige,

først har fået hr. de Buckingham sendt til England og dernæst Dem jaget i landflygtighed ... for De lod Dem fange af hendes koketteri, ikke sandt min herre?"

Adelsmændene nærmede sig med Saint-Aignan i spidsen og Manicamp bagefter.

"Ja, hvad skal man sige?" svarede Guiche leende, "jeg er en nar, det er almindelig kendt. Jeg tog en spøg for alvor og lod mig forvise. Men jeg har indset min vildfarelse og fået tilladelse til at vende tilbage. Jeg lovede den gang mig selv at helbredes for den fejl, og som De ser, er jeg blevet så godt helbredt for den, at jeg nu ler over det samme, der for fire dage siden knuste mit hjerte. Men Raoul, han elsker, er genelsket og ler ikke ad de rygter, der kan forstyrre hans lykke, rygter, for hvilke De har gjort Dem til tolk, skønt De lige som jeg, greve, som disse herrer og alle mennesker ved, at disse rygter ikke er andet end bagvaskelse."

"Bagvaskelse!" råbte de Wardes, rasende over at se sig drevet i fælden ved Guiches koldblodighed.

"Javist, bagvaskelse. For pokker, her er hans brev, hvori han fortæller mig, at De har talt ilde om frøken de la Vallière, og hvori han spørger mig, om det, De har sagt om den unge pige, er sandt. Skal jeg gøre disse herrer til dommere, de Wardes?"

De Wardes så sig om for at vide, om han kunne vente nogen støtte, men ved tanken om, at de Wardes direkte eller indirekte kunne have fornærmet hende, der var hoffets afgud, rystede alle på hovedet, og de Wardes så kun folk, der var beredte til at give ham uret.

"Mine herrer," sagde Guiche, "finder De, at jeg har handlet urigtigt i at forsvare frøken de la Vallière? I så fald tager jeg de

sårende ord tilbage, som jeg mulig har sagt hr. de Wardes."

"For fanden, nej," sagde Saint-Aignan, "frøken de la Vallière er en engel."

"Den personificerede dyd og renhed," tilføjede Manicamp.

"De ser, hr. de Wardes," fortsatte Guiche, "at jeg ikke er alene om at forsvare det stakkels barn. Mine herrer, jeg beder Dem om at lade os være alene. De ser selv, at man umuligt kan være roligere, end vi er."

Hofmændene, der hellere end gerne ville fjerne sig, gik bort igennem forskellige døre.

De to unge mænd blev alene tilbage.

"Tal nu, min kære de Wardes, tal!" sagde de Guiche.

"Jeg er slået."

"Ja, men ikke nok."

"For fanden! For øjeblikket kunne det dog være nok. Efter den aften, jeg nylig har haft, konvenerer det mig ikke at få en til, jeg har mistet alt for meget blod i Boulogne."

"De er en usling, hvis De ikke slås med mig. Og jeg angiver Dem for kongen som den, der har vægret sig ved at slås efter at have fornærmet la Vallière."

"Ah!" udbrød de Wardes, "De er virkelig farlig, min skikkelige herre. Gør mine ben stærke eller lad Dem årelade, for at partiet kan blive lige."

"Nej, jeg har et bedre forslag at gøre."

"Tal."

"Vi stiger begge til hest og veksler tre pistolskud. De skyder først. Jeg har set Dem i galop skyde en svale. Nægt det ikke, jeg har selv set det."

"Jeg tror, at De har ret," sagde de Wardes, "og på den måde er der mulighed for, at jeg kan dræbe Dem."

"De ville i sandhed gøre mig en stor tjeneste."

"Jeg skal gøre mit bedste."

"Det er altså en aftale? Deres hånd."

"Her er den ... men på en betingelse."

"Den er?"

"At De sværger ikke at sige eller lade andre sige noget til kongen om det."

"Det sværger jeg."

"Jeg vil hente min hest."

"Og jeg min."

"Hvor skal vi tage hen?"

"Ud på sletten, jeg kender et ypperligt sted."

60. Kampen

De Wardes og Guiche valgte hver sin hest.

Derpå sadlede de dem selv.

De Wardes havde ingen pistoler, hvorimod Guiche havde to par, som han hentede, og efter at have ladet dem lod han de Wardes vælge, hvilke han ville have.

De to modstandere begav sig på vejen.

Himlen var aldeles dækket af skyer, og der faldt enkelte tunge dråber.

På samme tid udsendte hegnene, blomsterne og træerne en aromatisk duft.

På vejen sagde de Wardes:

"Og nu, min kære greve, lad mig nu sige Dem, at jeg ikke har ladet mig føre bag lyset. De er eller vil blive Madames elsker. Jeg har opdaget hemmeligheden, som De er bange for, at jeg skal udsprede. De vil dræbe mig for at sikre Dem min tavshed, det er ganske ligetil, og i Deres sted ville jeg gøre det samme."

Guiche bøjede hovedet.

"Men," fortsatte de Wardes triumferende, "vogt Dem, min kære ven, at De ikke ved at forfølge vildsvinet ophidser det, ved at forcere ræven gør man den så vild som en jaguar. Jeg vil altså, hvis De hidser mig, forsvare mig til døden."

"Det er Deres ret."

"Ja, men tag Dem i agt, jeg vil gøre en del ondt. De gætter således nok til en begyndelse, at jeg ikke har været så dum at gemme min, eller rettere sagt Deres hemmelighed i mit hjerte.

Jeg har en ven, en kløgtig ven – De kender ham – som jeg har meddelt min hemmelighed. Hvis De dræber mig, må De derfor vide, at min død ikke vil gavne Dem synderligt, mens derimod, hvis jeg dræber Dem – og alt er jo muligt – De forstår mig?"

"O, min herre," råbte Guiche rasende, "De skal ikke sådan gøre regning på min død. Af disse to håber jeg at skulle dræbe den ene straks og den anden ved første lejlighed."

De Wardes svarede kun med en så djævelsk latter, at en overtroisk mand ville være blevet forskrækket der over.

Men Guiche var ikke modtagelig for sådanne indtryk.

"Så vidt jeg kan se, er vi nu på stedet, hr. de Wardes," sagde han, "jeg beder Dem derfor at fjerne Dem, med mindre De ønsker, at jeg skal gøre det."

"Nej," svarede de Wardes, "jeg er henrykt over at kunne spare Dem den ulejlighed."

Og han satte sin hest i galop. Efter at have gennemskåret sletten i hele dens udstrækning, tog han post lige over for det sted, hvor Guiche havde gjort holdt.

Guiche rørte sig ikke af stedet.

I en afstand af omtrent hundrede skridt var de to modstandere aldeles usynlige for hinanden.

Et minut forløb i den dybeste tavshed.

Derefter hørtes begge at spænde hanen på deres pistoler.

Følgende den almindelige taktik satte Guiche sin hest i galop, overbevist om, at han ville finde en dobbelt sikkerhed i den bølgende bevægelse og det hurtige ridt.

Han styrede kursen lige mod det sted, hvor hans modstander efter hans mening måtte befinde sig.

Han ventede at møde de Wardes på halvvejen, men tog fejl. Han red derfor videre i den formening, at de Wardes ventede ham.

Men da han havde tilbagelagt de to tredjedele af vejen, blev sletten pludselig oplyst, og en kugle gennemborede hvinende fjeren på hans hat.

Næsten samtidig og lige som ilden af det første skud havde tjent til at lyse for det andet, lød nok et skud og en anden kugle gennemborede hovedet på Guiches hest lidt nedenfor øret.

Dyret faldt og trak Guiche med sig.

Da han atter var kommet på benene, tog han sine pistoler og skred hen imod det sted, hvor han ved glimtet af skuddene havde set de Wardes.

De Wardes så ham komme farende som en stormvind. Kuglen var nede i løbet. Ladede han slet, udsatte han sig for at tabe sit sidste skud; ladede han godt, spildte han tiden, eller rettere sagt sit liv.

Han lod sin hest gå lidt til siden.

Guiche forandrede ligeledes kursen og i samme øjeblik, som hesten stod stille, gik skuddet af og bortførte de Wardes hat.

De Wardes indså, at han havde vundet et øjeblik, og benyttede det til at blive færdig med at lade sin pistol.

Da Guiche så, at hans modstander ikke var faldet, kastede han den unyttige pistol bort og gik løs på de Wardes med den anden halvt hævet.

Men da han havde gjort tre skridt, tog de Wardes ham på kornet og fyrede.

Et forbitret brøl besvarede skuddet. Grevens arm sænkedes.

Pistolen faldt ham ud af hånden.

De Wardes så greven bukke sig, tage pistolen op med den venstre hånd og atter skride fremad.

Faren var overhængende.

"Jeg er fortabt," mumlede de Wardes, "han er ikke dødeligt såret."

Men lige som Guiche tog sigte på de Wardes, styrtede han om, udstødende et smertelig suk, og rullede hen for fødderne af de Wardes hest.

"Så af sted!" mumlede denne, og idet han samlede tømmerne, sporede han sin hest.

Hesten satte over det livløse legeme og bragte hurtigt de Wardes tilbage til slottet.

Efter sin ankomst dertil begyndte de Wardes at tænke mere på det skete.

I sin utålmodighed efter at forlade valpladsen havde han glemt at forvisse sig, om Guiche var død.

Men hvis han kun var såret, hvorfor da lade sig udråbe for ubarmhjertig og uædel.

Denne betragtning gjorde udslaget.

De Wardes spurgte efter Manicamp.

Han erfarede, at Manicamp havde spurgt efter Guiche, og da han ikke kunne træffe ham, var gået til sengs.

De Wardes vækkede den sovende og fortalte ham affæren, som Manicamp hørte på uden at sige et ord, men med et ansigt, der røbede en stadig stigende energi, som man skulle have troet hans ansigt ude af stand til at udtrykke.

Da de Wardes var færdig, sagde Manicamp blot:

"Af sted!"

Undervejs gav de Wardes en udførlig beretning om det passerede, og Manicamps ansigt formørkedes mere og mere.

"Altså," sagde han, da de Wardes tav, "tror De, at han er død?"

"Ja, desværre."

"Og De har duelleret uden sekundanter?"

"Det var hans vilje."

"Det er sælsomt."

Man begyndte nu at kunne skimte den åbne plads og på denne den døde hest.

Til højre for hesten lå den stakkels greve på maven i græsset, badet i sit blod.

Han var blevet liggende på det samme sted, hvor han var faldet, og syntes ikke at have rørt sig.

Manicamp kastede sig på knæ, løftede greven op og fandt ham kold og badet i blod.

Han lod ham atter falde.

Derpå søgte han omkring ham, til han fandt Guiches pistol.

"Guds død!" udbrød han, idet han atter rejste sig så bleg som et spøgelse med pistolen i hånden, "De tog ikke fejl, han er ganske rigtigt død."

"Død!" gentog de Wardes.

"Ja, og hans pistol er ladt," tilføjede Manicamp, idet han med fingeren følte på fænghulspanden. "Hør, de Wardes, De har båret Dem galt ad ved at føre mig her hen, alt blodet er steget mig til hovedet, jeg er en smule fortumlet – jeg tror på ære, at jeg, siden lejligheden tilbyder sig, skyder Dem en kugle for panden. Hr. de Wardes, befal Deres sjæl i Guds vold."

"Vil De myrde mig?"

"Uden samvittighedsnag, i det mindste for øjeblikket."

"Lad mig da forsvare mit liv."

"Javist, for at De kunne behandle mig på samme måde som den stakkels de Guiche,"

Med disse ord hævede Manicamp sin pistol og sigtede på de Wardes bryst.

Under det minuts skrækkelige tavshed, der nu fulgte, hørtes et suk.

"O," råbte de Wardes, "han lever, han lever! Hjælp mig, Guiche, man vil myrde mig!"

Manicamp fo'r tilbage, og midt imellem de to unge mennesker rejste greven sig med besvær på den ene arm.

Manicamp kastede pistolen fra sig og ilede hen til sin ven med et glædesskrig.

"Hvad fejler De?" spurgte han, "og hvordan er De blevet såret?"

Guiche pegede på sin lemlæstede hånd og sit blodige bryst.

"Greve!" råbte de Wardes, "man beskylder mig for at havde snigmyrdet Dem, tal, jeg besværger Dem, sig, at jeg har kæmpet ærligt."

"Det er sandt," sagde den sårede, "hr. de Wardes har kæmpet ærligt, og den, der siger andet, vil få en fjende i mig."

"Nå, min herre," sagde Manicamp, "hjælp mig først med at bære den skikkelige fyr, så skal jeg bagefter give Dem al den oprejsning, De forlanger."

De to unge mennesker ville bære Guiche, men han erklærede sig stærk nok til at gå, kuglen havde knust ringfingeren og den lille finger og var derpå gledet af på et ribben uden at trænge ind i brystet. Det var derfor mere smerten end sårets farlighed, der havde berøvet Guiche bevidstheden.

Manicamp og de Wardes understøttede ham hver på sin side og førte ham således til Fontainebleau.

61. Kongens souper

Kongen var imidlertid gået til bords, og de få, der var indbudt til taflet, havde taget plads på hans vink.

Skønt etiketten i denne epoke langt fra var så indviklet, som den senere blev, havde det franske hof dog aldeles brudt med de patriarkalske traditioner fra Henrik den Fjerdes tid, hvilket Louis den Trettende lidt efter lidt havde udskiftet med et stift ceremoniel.

Kongen spiste alene ved et lille bord, der lige som en præsidents pult ragede op over de andre borde. Vi har sagt et lille bord, men skynder os at tilføje, at dette lille bord imidlertid var det største af alle bordene.

Desuden fandtes der på det den største overflødighed af retter; vildt, frugt, kød og gemyse.

Kongen, der var ung og kraftig, en stor jæger og hengiven til alle stærke legemsøvelser, havde som alle Bourboner en god appetit.

Han begyndte med flere supper, mellem hvilke han drak et glas gammel vin.

Han spiste hurtigt og meget grådigt.

Porthos, der af ærbødighed havde ventet på et albuestød af d'Artagnan, vendte sig, da han så kongen tage sådan fat, om til musketeren og sagde hviskende:

"Jeg tror, at man kan begynde, Hans Majestæt giver et godt eksempel, se blot."

"Lad blot ikke være med at spise," svarede d'Artagnan, "derved ville De fortørne Hans Majestæt. Kongen plejer at sige, at den, der spiser meget, også er en god arbejder, og han holder ikke af, at man er småttærende ved hans bord."

Fra dette øjeblik spiste Porthos med en sand begejstring.

Kongen så fra tid til anden på selskabet, og da han var en kender, forstod han at påskønne sin gæsts bestræbelser.

"Hr. du Vallon," sagde han.

Porthos var netop i færd med en hare, hvoraf han allerede havde slugt den halve ryg.

Ved at høre sit navn nævne, fo'r han sammen og sank alt, hvad han havde i munden.

"Sire," sagde Porthos med en stemme, der var halvt kvalt, men dog temmelig forståelig.

"Ræk hr. du Vallon denne lammefilet," sagde kongen, "holder De af kød af tamme dyr, hr. du Vallon?"

"Sire, jeg holder af alt," svarede Porthos.

Han modtog fadet med lammefileten og lagde en del af den på sin tallerken.

"Nå?" spurgte kongen.

"Fortrinlig," svarede Porthos roligt.

"Har man så gode beder på Deres egn, hr. du Vallon?" spurgte kongen.

"Sire," svarede Porthos, "jeg tror, at på min egn som overalt er kongens det bedste, men forresten spiser jeg ikke beder på den måde som Deres Majestæt."

"Ah! hvorledes spiser De dem da?"

"I almindelighed lader jeg et lam stege helt."

"Helt?"

"Ja, sire. Min kok – skælmen er tysker, sire, – stopper det omtalte lam med medisterpølser fra Strasbourg, kødpølser fra Troyes og lærker fra Pithiviers, derpå tager han benene ud af beden og lader den beholde skindet, der danner den stegt skorpe udenom dyret; når man nu trancherer det, flyder der ud af det en saft, der er behagelig for både øjet og ganen."

Og Porthos smækkede med tungen.

Kongen tog nu fat på biretterne, men tabte ikke Porthos af syne, som vedblev at arbejde af alle kræfter.

"De har en ypperlig appetit, hr. du Vallon, og er en ypperlig bordfælle," sagde kongen.

"Hvis Deres Majestæt en gang skulle komme til Pierrefonds, skal vi to alene gøre det af med en bede, for De mangler heller ikke appetit."

D'Artagnan trådte Porthos på foden under bordet.

Porthos rødmede.

"Da jeg var i den lykkelige alder, hvori Deres Majestæt er," sagde Porthos for at gøre sin bommert god, "stod jeg ved musketererne, og ingen kunne mætte mig. Deres Majestæt har, som jeg før bemærkede, en god appetit, men De vælger med alt for megen smag til at kunne kaldes en stor spiser."

Kongen syntes henrykt over sin modstanders belevenhed.

"Smag engang på denne crême," sagde han til Porthos.

"Sire," svarede Porthos, "Deres Majestæt er så nådig imod mig, at jeg vil tale ganske oprigtigt."

"Tal, hr. du Vallon, tal."

"Nuvel, sire, hvad bagværk angår, så holder jeg kun af postejer, og så må de endda være kompakte, alt dette skum

oppuster min mave og indtager en plads, der synes mig alt for kostbar til at anvendes så slet."

"Mine herrer," sagde kongen og pegede på Porthos, "der ser De en virkelig gastronomisk type. Sådan spiste vore fædre, der forstod sig på at spise," tilføjede Hans Majestæt, "mens vi ikke har mere appetit end bier."

Med disse ord tog han et fad med fjerkræ og skinke.

Porthos angreb en terrin med agerhøns og vagtler.

Mundskænken fyldte Hans Majestæts glas.

"Giv hr. du Vallon af min vin," sagde kongen. Det var en af de største æresbevisninger kongen kunne vise en af sine gæster.

D'Artagnan stødte til sin vens knæ.

"Hører De?" hviskede han.

"Ja, jeg tror, jeg er en smule i kridthuset," svarede Porthos og gyngede i stolen.

"Ja, De har vinden med Dem."

Kongen og Porthos blev sådan ved at spise til de øvrige tilstedeværendes store tilfredshed, af hvilke nogle havde forsøgt at kappes med dem, men havde måttet holde op på halvvejen.

Kongen blev rød i ansigtet, hvilket tydede på, at han begyndte at blive mæt.

På dette stadium blev Louis den Fjortende indesluttet og tavs i stedet for munter og oprømt.

Porthos derimod blev meddelsom og lystig.

D'Artagnans fod måtte mere end en gang advare ham.

Desserten serveredes.

Kongen tænkte ikke mere på Porthos. Han så hyppigt om til døren og spurgte flere gange, hvorfor hr. de Saint-Aignan blev så længe borte.

Endelig viste Saint-Aignan sig, lige som Hans Majestæt sukkende blev færdig med en krukke syltede blommer.

Kongens øjne fik på en gang liv.

Greven nærmede sig kongens bord, og Louis rejste sig.

Alle stod op, selv Porthos, der netop var blevet færdig med en mandelkage.

Aftensmåltidet var forbi.

Kongen tog Saint-Aignan under armen og gik med ham ind i et andet værelse.

"Hvad har opholdt Dem, greve?" spurgte kongen.

"Jeg ventede på svar, sire," svarede greven.

"Hun var altså længe om at svare på min billet?"

"Sire, Deres Majestæt havde været så nådig at skrive på vers, og frøken de la Vallière ville betale kongen med samme mønt, det vil sige med guld."

"Vers, Saint-Aignan!" råbte kongen henrykt, "giv hid, giv hid!"

Og Louis brød seglet på en billet, der virkelig indeholdt vers, som historien har opbevaret for os, men som røbede mere god vilje end evne.

Imidlertid henrykkede de kongen, der lagde sin glæde for dagen på den mest utvetydige måde; men den almindelige tavshed gjorde Louis opmærksom på, at hans glæde let kunne give anledning til snak.

Han stak hurtigt billetten i lommen og trådte atter ind til sine gæster.

"Hr. du Vallon, det har glædet mig meget at se Dem, og jeg håber, det ikke bliver sidste gang."

Porthos bukkede, ligesom kolossen på Rhodos kunne have gjort det, og trak sig baglæns tilbage.

"Hr. d'Artagnan, vent på mine befalinger i galleriet," sagde han, "jeg takker Dem, fordi De har gjort mig bekendt med hr. du Vallon. – Mine herrer, jeg tager tilbage i morgen til Paris i anledning af den spanske og hollandske gesandts afrejse. – Vi ses altså i morgen."

På et øjeblik var salen tom.

Kongen tog Saint-Aignan under armen og lod ham læse la Vallières vers.

"Hvordan finder du dem?"

"Charmante, sire."

"De fortryller virkelig også mig, og jeg vil straks svare."

"O, sire, – straks – lige efter aftensmaden – det vil anstrenge Deres Majestæt."

"Jeg tror, du har ret – åndelig anstrengelse oven på maden er skadelig."

"Især at digte. For øjeblikket må frøken de la Vallière desuden være optaget af andre ting, lige som alle damerne."

"Hvorfor?"

"På grund af det, der er passeret den stakkels Guiche."

"O, min Gud! Er der hændt Guiche en ulykke?"

"Ja, sire, han har mistet en hånd, fået et hul i brystet og ligger for døden."

"Gode Gud! Hvem har sagt Dem det?"

"Manicamp har for et øjeblik siden bragt ham til en læge i Fontainebleau og derfra har rygtet bredt sig."

"Stakkels Guiche! Men hvordan er det gået til?"

"Ja, sire, det er sagen, hvordan er det gået til? Man siger ved en jagt."

"Hvem var med hr. Guiche på denne jagt?"

"Det ved jeg ikke, sire – men hr. de Manicamp ved det, eller må i alt fald vide det."

"De skjuler noget for mig, Saint-Aignan."

"Nej, sire, intet."

"Så forklar mig, hvordan det er gået til. Var det en musket, der sprang?"

"Måske. Nej, sire, når jeg tænker mig om, kan det ikke være det, for man fandt ved siden af hr. de Guiche hans pistol, der endnu var ladt."

"Hans pistol? Men jeg troede ikke, at man gik på jagt med pistoler."

"Man fortæller endvidere, sire, at de Guiches hest er blevet dræbt, og at dens lig endnu ligger i skoven."

"Hans hest? Guiche taget på jagt til hest? Jeg forstår ikke det mindste af, hvad De fortæller mig, Saint-Aignan. Hvor er historien passeret?"

"I Rochinskoven, sire, i runddelen."

"Godt, kald på hr. d'Artagnan."

Saint-Aignan adlød, og musketeren trådte ind.

"Hr. d'Artagnan," sagde kongen, "De går gennem den lille dør ved løntrappen."

"Ja, sire."

"De stiger til hest og rider til runddelen i Rochinskoven. Kender De stedet?"

"Jeg har duelleret der to gange."

"Hvad for noget?" udbrød kongen bestyrtet over dette svar.

"På hr. kardinal Richelieus tid, sire," svarede d'Artagnan med sin sædvanlige ro.

"Det er en anden sag, min herre. De rider altså derhen og undersøger omhyggeligt lokaliteterne. En mand er blevet såret der, og De vil finde en dræbt hest. De skal sige mig Deres mening om denne begivenhed."

"Godt, sire."

"Jeg behøver vel ikke at sige, at jeg vil have *Deres* mening og ikke en andens at vide."

"De skal have den inden en time, sire."

"Jeg forbyder Dem at tale med hvem som helst."

"Undtagen med den, som giver mig en lygte," bemærkede d'Artagnan.

"Javel," svarede kongen leende over denne frihed, som han ikke tålte af andre end sin musketerkaptajn.

D'Artagnan gik bort ad løntrappen.

"Kald nu på min læge," sagde Louis.

Ti minutter efter indfandt kongens læge sig ganske forpustet.

"Min herre," sagde kongen, "De følger med hr. de Saint-Aignan og aflægger mig regnskab for den syges tilstand, som De vil finde i det hus, hvor hen jeg beder Dem begive Dem. Og De, Saint-Aignan, send mig Manicamp, førend lægen har fået lejlighed til at tale med ham."

Lægen adlød uden indvending, således som man på den tid allerede begyndte at adlyde Louis den Fjortende, og gik ud foran Saint-Aignan.

"Og De, Saint-Aignan, send mig Manicamp, førend lægen har fået lejlighed til at tale med ham."

Derpå gik Saint-Aignan ligeledes.

D'Artagnan begav sig til runddelen i Rochinskoven og undersøgte stedet omhyggeligt. En halv time efter vendte han tilbage til kongen for at aflægge beretning.

Han meddelte, at der sikkert havde fundet en duel sted til hest, da der var mærker af to heste i jorden, den ene hest var blevet dræbt, den havde Grammonternes våben på saddelhylstrene. Desuden havde d'Artagnan fundet en pistol, hvor på fæstet var ganske blodigt, hvilket tydede på, at hånden, der havde holdt den, var såret.

"Desuden, sire," sluttede d'Artagnan, "var der to blodpletter med et mellemrum af halvtredje fod. Ved den ene af dem var græsset revet op af en krampagtig hånd, på den anden var det trykket fladt af legemets vægt."

"Stakkels Guiche!" udbrød kongen.

"Ah, det har været hr. de Guiche," bemærkede musketeren roligt, "jeg havde nok en anelse om det, men vovede ikke at tale om det til Deres Majestæt."

"Og De tror, at han er hårdt såret?"

"Meget hårdt, eftersom han er faldet straks og blevet længe liggende på samme sted. Imidlertid har han dog kunnet gå, da han begav sig bort, understøttet af to venner."

"De har altså mødt ham, da han vendte tilbage?"

"Nej, men jeg så sporene af tre mænd, han til højre og han til venstre er gået let og sikkert, mens han i midten har haft en vaklende gang. Forresten var deres gang betegnet af blod."

"Og nu, min herre, sig mig så lidt om Guiches modstander."

"O, sire, jeg kender ham ikke."

"Og De ser dog så godt?"

"Ja, sire, jeg ser alt, men jeg siger ikke alt, hvad jeg ser, og siden den stakkels djævel er sluppet bort, må jeg tage mig den frihed at sige Deres Majestæt, at jeg ikke vil angive ham."

"Den, der duellerer, er en forbryder, min herre."

"Ikke i mine øjne, sire," svarede d'Artagnan koldt.

"Min herre!" udbrød kongen, "ved De også, hvad De siger?"

"Meget godt, sire, men ser De, i mine øjne er en mand, der slås godt, en brav mand, det er nu min mening. At De har en anden, er naturligt, da De er herren."

"Hr. d'Artagnan, jeg har imidlertid befalet –"

D'Artagnan afbrød kongen med en ærbødig gestus og sagde:

"De har befalet mig at gå og søge oplysninger om en strid, sire, og dem har De fået. Befaler De mig at arrestere Guiches modstander, skal jeg adlyde, men befal mig ikke at angive ham, for deri adlyder jeg ikke."

"Nu vel, arrester ham så."

"Nævn mig ham, sire."

Louis stampede i gulvet.

Efter et øjebliks betænkning sagde han:

"De har ti, tyve, hundrede gange ret."

"Det er også min mening, sire, det glæder mig, at det samtidig er Deres Majestæts."

"Et ord endnu, hvem er kommet de Guiche til hjælp?"

"Det ved jeg ikke."

"Men De talte om to mænd – der var altså en sekundant?"

"Nej, der var ingen sekundant."

"Hvilket bevis har De for det?"

"Det bedste. Under duellen var regnen hørt op, og jorden der endnu ikke havde kunnet opsuge den, blevet fugtig, så at

skridtene har efterladt dybe spor, men efter duellen, mens hr. de Guiche lå og var besvimet, er jorden tørret, og fodtrinene har efterladt mindre dybe spor."

Louis klappede beundrende i hænderne.

"Hr. d'Artagnan," sagde han, "De er i sandhed den dygtigste mand i mit rige."

I det samme viste Manicamp og Saint-Aignan sig i døren.

62. D'Artagnan erkender at have taget fejl, og at det var Manicamp, der havde ret

Kongen gav musketeren og Saint-Aignan et tegn. Det var bydende og sagde: Hvis I har jeres liv kært, så tier I.

D'Artagnan trak sig tilbage til en krog af kabinettet.

Saint-Aignan, favoritten, lænede sig derimod til ryggen af kongen stol.

Manicamp nærmede sig med et smil på læberne for at gøre sin reverens for kongen.

Kongen besvarede hans hilsen med et nik.

"Godaften, hr. de Manicamp," sagde han.

"Deres Majestæt har gjort mig den ære at lade mig kalde til Dem," sagde Manicamp.

"Ja, for at høre af Dem de nærmere enkeltheder ved den ulykke, der er tilstødt grev de Guiche."

"O, sire, det er en sørgelig historie."

"De var til stede?"

"Ikke så ganske, sire."

"Men De ankom dog til skuepladsen for begivenheden kort efter, at den var passeret."

"Ganske rigtigt, sire, omtrent en halv time efter."

"Hvor fandt ulykken sted?"

"Jeg tror, sire, at stedet kaldes runddelen i Rochinskoven."

"Nuvel, fortæl mig, hvad De ved om denne ulykke, hr. Manicamp, fortæl."

Manicamp så sig om, men han opdagede ikke andre end d'Artagnan, der roligt lænede sig til panelet, og Saint-Aignan, som han var kommet med, og som med et smilende ansigt støttede sig til kongens stol.

Han bestemte sig derfor til at tale.

"Deres Majestæt," sagde han, "kan ikke være uvidende om, at sligt ofte finder sted under jagten."

"Ah!" sagde kongen, "det er altså på jagten, at ulykken er hændt?"

"Ja, desværre, sire."

Kongen tav et øjeblik.

"På jagten efter hvilket dyr?" spurgte han.

"Efter et vildsvin, sire."

"Men hvordan er det dog faldet Guiche ind at gå ganske alene på vildsvinejagt? Det kan passe sig for bønder og folk, der ikke som marskal de Grammont har hunde og jægere til at jage med som adelsmænd."

Manicamp trak på skuldrene og svarede højtideligt:

"Ungdommen er ubesindig."

"Nå, videre?" sagde kongen.

"Så meget er i alt fald vist" fortsatte Manicamp, forsigtigt vejende hvert ord, "at den stakkels Guiche gik ganske alene på jagt."

"Ganske alene! Nej, vil man se, det er en dejlig jæger! Han ved altså ikke, at vildsvinet øjeblikkelig farer løs på sin angriber?"

"Det var netop det, der skete."

"Guiche må altså have haft i sinde at tage livet af sig. Jeg har set ham jage og ved, at han er en meget dygtig jæger. Det er allerede farligt nok at skyde vildsvin med geværer, men en simpel pistol!"

Manicamp fo'r sammen.

"Luksuspistoler, der kan være fortræffelige i en duel med et menneske, men ikke med et vildsvin, for fanden! Videre!"

Under denne beretning blev Saint-Aignan, der måske ville have givet Manicamp et tegn til ikke at forsnakke sig, holdt i tømme af kongens blik.

Manicamp kløede sig bag øret.

"Det er sandt," sagde han, "det var en stor uforsigtighed."

"Hvordan forklarer De Dem det, hr. Manicamp?"

"Sire, hvad der er sket er sket."

"Ah! De er fatalist?"

Manicamp var særdeles ilde til mode.

"Jeg er vred på Dem, hr. Manicamp" sagde kongen.

"På mig, sire!"

"Ja. Hvorfor har De, der er en ven af Guiche og vidste, at han var i stand til at begå sådanne dårskaber, ikke holdt ham tilbage?"

Manicamp vidste ikke mere hverken ud eller ind; kongens tone røbede ikke, han skulle være synderlig stærk i troen. Men på den anden side var den heller ikke streng.

Den var mere spottende end troende.

"Og man siger," fortsatte kongen, "at hr. de Guiches hest er fundet død?"

"Ja, sire."

"Har det forundret Dem?"

"Nej, sire! På den sidste jagt fik hr. de Saint-Maure, som Deres Majestæt vil mindes, en hest dræbt under sig på samme måde."

"Ja, men maven blev sønderrevet på den."

"Ganske vist, sire."

"Hvis det var gået Guiches hest som hr. de Saint-Maures, ville det slet ikke have forundret mig."

Manicamp gjorde store øjne.

"Men hvad der forundrer mig," vedblev kongen, "er, at Guiches hest har fået hovedet knust i stedet for bugen sønderrevet."

Manicamp rødmede.

"Så må hesten være styrtet," svarede Manicamp, "og vildsvinet, De forstår nok, sire, vildsvinet ..."

"Ja, jeg forstår det meget godt for hestens vedkommende, men nu for rytterens?"

"Nu, det er ganske simpelt. Vildsvinet har vendt sig fra hesten til rytteren og knust Guiches hånd i det samme, som han ville affyre sit andet skud mod det, og der efter har det med hugtænderne gennemboret hans bryst."

"Det er i sandhed meget sandsynligt, hr. de Manicamp, De fortæller ganske fortræffeligt."

"Kongen er alt for nådig," sagde Manicamp med et overordentlig forlegent buk.

"Men fra i dag af forbyder jeg mine adelsmænd at gå på parforcejagt. For pokker! så må man meget hellere give dem lov til at duellere."

Manicamp fo'r sammen og gjorde mine til at fjerne sig.

"Har kongen mere at befale?" spurgte han.

"Nej, jeg er tilfreds," svarede Louis, "men De må ikke gå endnu, hr. de Manicamp, jeg har noget at tale med Dem om."

I det samme løftede dørvogteren forhænget og meldte kongens læge.

"Ah!" udbrød Louis, "der er hr. Valot, som kommer lige fra hr. de Guiche. Nu kan vi få noget at høre om den sårede."

Manicamp følte sig mere ilde til mode end nogen sinde.

Hr. Valot trådte ind.

"Nå, hr. Valot," sagde kongen, "har De adlydt min befaling?"

"Ja, sire."

"De har begivet Dem til Deres kollega i Fontainebleau?"

"Ja, sire."

"Og De har hos ham truffet hr. de Guiche."

"Jeg traf der hr. de Guiche."

"Vildsvinet havde vel ikke slugt ham?"

"Hvilket vildsvin?"

"Det vildsvin, der har såret ham."

"Er hr. de Guiche blevet såret af et vildsvin?"

"Sådan fortæller man i det mindste."

"Det er snarere en krybskytte ..."

"Hvorledes, en krybskytte?"

"Eller en skinsyg ægtemand eller en krænket elsker, der for at hævne sig har skudt ham."

"Men hvad er det dog, De siger, hr. Valot? Har hr. de Guiche da ikke fået sine sår ved at forsvare sig mod et vildsvin?"

"Hr. de Guiches sår skriver sig fra en pistolkugle, der har knust ringfingeren og den lille finger på hans højre hånd og derpå taget plads mellem ribbenene."

"Gode Gud!" udbrød kongen alvorlig, "det har De ikke talt et ord om, hr. de Manicamp."

"Sire."

"Hvad skal det sige med dette vildsvin, denne natlige jagt? Nå, tal!"

"O, sire!"

"Det lader til, at De har ret," sagde kongen, og vendte sig om til sin musketerkaptajn. "Der har fundet en duel sted."

Kongen havde mere end nogen anden denne de stores gave at ydmyge sine undermænd.

Manicamp så bebrejdende på musketeren.

D'Artagnan forstod dette blik, men ville ikke lade en anklage sidde på sig.

Han trådte et skridt nærmere.

"Sire," sagde han, "Deres Majestæt har befalet mig at undersøge Rochinskoven og sige Dem, hvad der efter mit skønnende var passeret der. Jeg har meddelt Dem mine iagttagelser uden at angive nogen. Det er Deres Majestæt, der selv først har nævnt hr. grev de Guiche."

"Godt, godt, min herre," sagde kongen stolt, "De har gjort Deres pligt, og jeg er tilfreds med Dem, det må være Dem nok. Men De, hr. de Manicamp, har ikke gjort Deres, for De har løjet for mig."

"Løjet, sire! Det er hårdt sagt."

"Kan De finde nogen anden betegnelse?"

Manicamp bukkede blegnende.

D'Artagnan gjorde atter et skridt fremad, bestemt på at træde imellem, hvis kongens vrede skulle overskride visse grænser.

"De ser, min herre," fortsatte kongen, "at det ikke nytter at nægte tingene længere. hr. de Guiche har duelleret."

"Jeg nægter det ikke, sire, og det ville have været ædelt handlet af Deres Majestæt ikke at tvinge en adelsmand til at lyve."

"Tvinge! Hvem har tvunget Dem?"

"Hr. de Guiche er min ven, sire. Deres Majestæt har forbudt dueller under dødsstraf. En løgn kan frelse min ven, og jeg lyver."

"Godt," mumlede d'Artagnan, "det er en brav karl!"

"I stedet for at lyve skulle De have forhindret duellen, min herre," fortsatte kongen. "Men jeg vil åbne Dem en udvej til at gøre alt godt igen."

"Hvis det er en, der sømmer sig for en adelsmand, griber jeg den med begge hænder, sire."

"Hr. de Guiches modstanders navn?"

"O," mumlede d'Artagnan, "skal vi nu have en fortsættelse af Louis den Trettende ..."

"Jeg kender ham ikke, sire."

"Bravo!" udbrød d'Artagnan.

"Aflever Deres kårde til kaptajnen, hr. de Manicamp."

Manicamp bukkede ærbødigt, spændte smilende sin kårde af og rakte den til musketeren, derpå vendte han sig til kongen og sagde:

"Sire, jeg har gjort, hvad min samvittighed bød mig at gøre, men jeg håber, at Deres Majestæt vil tilgive mig, når De hører, at det gjaldt en dames ære."

"En dames?" spurgte kongen urolig.

"Ja, sire."

"En dame har foranlediget denne duel?"

Manicamp bukkede.

Kongen rejste sig og gik hen til Manicamp.

"Hvis det er en person af betydning, skal jeg ikke beklage mig over, at De har været så hensynsfuld, tværtimod."

"Sire, alt hvad der står i forbindelse med kongens eller kongens broders hus, er af betydning i mine øjne."

"Min broders hus," gentog Louis den Fjortende tøvende, "-årsagen til duellen er en dame, der hører til min broders hofetat?"

"Eller til Madames."

"Ah, Madames!"

"Ja, sire."

"Og denne dame er?"

"Hofdame hos Hendes kongelige Højhed, hertuginden af Orleans."

"For hvem hr. de Guiche har duelleret, siger De?"

"Ja, og denne gang lyver jeg ikke."

Louis så forlegen ud.

"Mine herrer," sagde han, og vendte sig om til de tilstedeværende, "vær så god at fjerne Dem et øjeblik, jeg ønsker at være alene med hr. de Manicamp. Jeg ved, at han har værdifulde oplysninger at give mig med hensyn til sin retfærdiggørelse, og som han ikke vover at give i vidners nærværelse ... Tag Deres kårde igen, hr. de Manicamp."

Manicamp spændte sin kårde om sig.

"Den skælm har åndsnærværelse," mumlede musketeren, idet han tog Saint-Aignan under armen og trak sig tilbage med ham.

Valot gik foran kaptajnen og favoritten.

Kongen og Manicamp blev alene tilbage i kabinettet.

Kongen gik selv hen til døren og forvissede sig om, at ingen kunne høre dem, hvorpå han vendte tilbage og stillede sig lige over for Manicamp.

"De sagde altså, at talen var om en af min svigerindes hofdamer, og at den omtalte person, Guiches modstander, kort sagt den mand, som De ikke vil nævne, har fornærmet en af Madames damer."

"Ja, sire, frøken de la Vallière."

"Ah!" udbrød kongen heftigt bevæget, skønt han var belavet på at høre dette navn, "ah! Det er frøken de la Vallière, som man har fornærmet."

"Jeg vil just ikke påstå sire, at man har fornærmet hende."

"Men hvad da?"

"Jeg siger, at man har omtalt hende på en temmelig upassende måde."

"Man har omtalt frøken de la Vallière på en upassende måde, og De nægter at sige mig navnet på den uforskammede?"

"Jeg troede, at det var en aftale, sire, og at Deres Majestæt havde opgivet at tvinge mig til at være angiver."

"Det er rigtigt, De har ret," svarede kongen roligere; "jeg vil desuden tidsnok få navnet at vide på ham, som det er min pligt at straffe. Men lad mig så høre, hvad man har sagt om frøken de la Vallière."

"Gætter Deres Majestæt det ikke?"

"Jeg?"

"Deres Majestæt ved nok, hvilken slags spøg unge mennesker kan tillade sig."

"Man har formodentlig sagt, at hun elskede en eller anden?" bemærkede kongen tøvende.

"Formodentlig."

"Men det forekommer mig, at frøken de la Vallière har lov til at elske, hvem hun vil," sagde kongen.

"Det er netop det, som Guiche påstod."

"Og det er derfor, at han har duelleret?"

"Ja, sire, alene af den grund."

Kongen rødmede.

"Ved De mere?" spurgte han.

"Hvad befaler kongen, at jeg skal vide?"

"Nu, for eksempel navnet på den mand, som la Vallière elsker, og som Guiches modstander ville nægte hende ret til at elske."

"Sire, jeg ved intet og har intet hørt, men jeg anser Guiche for en ædel mand, og når han et øjeblik har indtaget la Vallières beskytters plads, er det sket, fordi denne beskytter stod alt for højt til selv at overtage hendes forsvar."

Disse ord var temmelig tydelige og fik derfor kongen til at rødme, men denne gang af glæde.

Han slog Manicamp let på skulderen og sagde:

"Nå, hr. de Manicamp, De er ikke blot en klog fyr, men også en brav adelsmand, og jeg er særdeles tilfreds med Deres ven Guiche; sig ham det."

"Altså tilgiver Deres Majestæt mig?"

"Aldeles."

Kongen rakte smilende Manicamp sin hånd,

Manicamp greb og kyssede den.

"Nuvel, kald nu hr. d'Artagnan tilbage. Jeg håber, at De ikke mere er bange for ham."

"O, sire, når jeg er vis på min konges nåde, frygter jeg ikke for noget."

Manicamp åbnede døren og sagde:

"Mine herrer, kongen befaler Dem at komme ind."

D'Artagnan, Saint-Aignan og Valot trådte atter inden for.

"Mine herrer," sagde kongen, "jeg har ladet Dem kalde tilbage for at sige Dem, at hr. de Manicamps forklaring har tilfredsstillet mig i et og alt."

D'Artagnan lånte Valot og Saint-Aignan et blik, der tydeligt sagde:

"Nå, hvad sagde jeg?"

Manicamp trak sig nu baglæns tilbage.

Kongen vendte sig nu til d'Artagnan og sagde:

"Sig mig en gang, hvordan det kan være, at De, der i almindelighed har så gode øjne, har kunnet tage således fejl?"

"Har jeg taget fejl, sire?"

"Javist."

"Når Deres Majestæt siger det, må det jo være sandt, men i hvilken henseende, om jeg må spørge?"

"Ih, med hensyn til tildragelsen i Rochinskoven. De har set spor af to heste og to mænd og opsnuset de nærmere omstændigheder ved en duel. Men intet af dette har været tilfældet, det er lutter indbildning."

"Ah!" udbrød d'Artagnan.

"Guiche har kæmpet med et vildsvin, det er det hele, men det lader rigtig nok til, at det har været en langvarig og frygtelig kamp."

"Ah!" gentog d'Artagnan.

"Når jeg tænker på, at jeg et øjeblik har kunnet fæste lid til en sådan historie? Men De talte med så megen sikkerhed."

"Jeg må virkelig have været blind, sire," sagde d'Artagnan med en munterhed, der henrykkede kongen.

"De indrømmer det altså?"

"Om jeg gør, sire!"

"Så at De nu ser sagen ..."

"I et ganske andet lys end for en halv time siden."

"Men hvordan forklarer De denne fejltagelse?"

"O, meget simpelt, sire. For en halv time siden kom jeg tilbage fra Rochinskoven, hvor jeg ikke havde andet end en simpel staldlygte til at lyse mig med ..."

"Mens De nu? ..."

"Mens jeg nu har alle lysene i Deres kabinet og desuden begge kongens øjne, der lyser som to sole."

Kongen gav sig til at le, og Saint-Aignan brast i en skoggerlatter

"Det går hr. Valot lige sådan," fortsatte d'Artagnan, "han har bildt sig ind, ikke blot at hr. de Guiche er blevet såret af en kugle, men endda at han har trukket en kugle ud af hans bryst."

"Ja, jeg tilstår det," sagde Valot.

"Ja, det troede De, ikke sandt?" blev d'Artagnan ved.

"Det vil sige," svarede Valot, "jeg har ikke alene troet det, men jeg vil endnu i dette øjeblik gøre min ed på det."

"Nuvel, min kære doktor, De har drømt det."

"Har jeg drømt?"

"Hr. de Guiches sår er en drøm! Kuglen er en drøm! Tal derfor ikke om det, hvis De vil lyde mig."

"Det er et godt råd, d'Artagnan giver Dem," sagde kongen. "Tal ikke til nogen om Deres drøm, hr. Valot, og De skal ikke komme til at fortryde det, det giver jeg Dem mit ord på. God nat, mine herrer. O, det er en farlig historie at gå på jagt efter vildsvin!"

"Ja," gentog d'Artagnan lydeligt, "det er det!"

Og han blev ved at gentage det gennem alle de værelser, han passerede.

63. Rejsen

Den følgende dag, der var bestemt til afrejsen, gik kongen på slaget elleve ned ad den store trappe med dronningerne og Madame for at stige ind i sin med seks heste forspændte vogn, der holdt ved foden af trappen.

Hele hoffet ventede rejseklædt i hesteskoen; de mange opsadlede heste, forspændte vogne, samt herrer og damer, der var omgivet af deres tjenere og pager, frembød et glimrende skue.

Kongen steg ind i sin vogn med de to dronninger.

Madame og Monsieur gjorde lige så.

Kongens vogn kørte forrest, derefter Madames og endelig alle de andre efter vedkommendes rang.

Det var varmt i vejret. Den smule blæst, der om morgenen havde afkølet luften, lagde sig snart.

Madame var den første, der beklagede sig over varmen.

Monsieur kastede sig tilbage i vognen, som om han var i begreb med at besvime, og overøste sig med lugtende vande, idet han udstødte dybe sukke.

Med sin mest elskværdige mine sagde Madame:

"I sandhed, min herre, jeg havde troet, at De ville været så galant i denne varme at lade mig beholde min vogn for mig selv og gøre turen til hest."

"Til hest!" udbrød prinsen med en forskrækkelse, der røbede, hvor langt han var fra at finde smag i denne plan, "til hest! Men

hvad tænker De på, Madame, jeg ville blive aldeles skoldet i denne varme."

Med disse ord lukkede han øjnene ligesom en døende, der drager det sidste suk.

Imidlertid plagedes kongen af en levende uro.

Da han kørte forrest, kunne han ikke se hofdamernes vogne, der kom sidst.

Desuden måtte han besvare den unge dronnings evige spørgsmål, der, lykkelig over at have sin kære mand hos sig, som hun udtrykte sig, hos sig, og glemte etiketten, var lutter ømhed og opmærksomhed af frygt for, at man skulle tage ham fra hende, eller han selv skulle få lyst til at forlade hende.

Anna af Østrig, der ikke havde andet at tænke på end sine smerter i brystet, gættede meget godt kongens utålmodighed, men fandt en ondskabsfuld glæde i at pine ham ved at tiltale ham, hver gang han faldt i tanker og begyndte at beskæftige sig med sin hemmelige kærlighed.

Dronningens ømhed og Anna af Østrigs drilleri blev til sidst utålelige for kongen, der ikke vidste, hvordan han skulle dæmpe sit hjertes slag.

Først klagede han over heden, hvilket var en begyndelse til andre klager.

Men det gjordes med alt for megen behændighed, til at Marie Theresia ikke skulle have anet hensigten dermed.

Hun tog Louis' ord bogstaveligt og begyndte at vifte ham med sine strudsfjer.

Men da heden var gået over, klagede kongen over krampe og uro i benene, og da vognen netop i det samme standsede for at bede, sagde dronningen:

"Skal jeg stige ned med Dem? Jeg har den samme fornemmelse i mine ben. Lad os spadsere lidt, vi kan da atter indtage vore pladser, når vognen indhenter os."

Kongen kunne ikke godt undslå sig, følgelig steg han ud af vognen, gav dronningen armen og vandrede fremad med hende, mens der blev skiftet heste.

Dronningen mærkede snart, at spadsereturen behagede kongen lige så lidt som køreturen, hvorfor hun opfordrede ham til atter at stige til vogns.

Kongen førte hende til vogntrinnet, men fulgte hende ikke ind i vognen. Han trådte et par skridt tilbage og søgte at finde den af vognene, der interesserede ham mest.

Ved døren i den sjette viste la Vallières blege ansigt sig.

Mens kongen blev stående ubevægelig, hensunket i tanker og uden at lægge mærke til, at alt var færdigt til at fortsætte rejsen, og at man kun ventede på ham, hørte han et par skridt fra sig en stemme, der tiltalte ham ærbødigt. Det var hr. de Malicorne i fuldstændig staldmesterdragt og med to heste ved sin venstre hånd.

"Deres Majestæt har forlangt en hest," sagde han.

"En hest! Har De en af mine heste?" spurgte kongen og bestræbte sig for at genkende denne adelsmand, hvis ansigt endnu ikke var ham bekendt.

"Sire," svarede Malicorne, "jeg har i alt fald en hest til Deres Majestæts tjeneste."

Dyret var prægtigt og kongeligt udstyret.

"Men det er ikke en af mine heste, min herre," bemærkede kongen.

"Sire, det er en af Hans kongelige Højheds. Men Hans kongelige Højhed rider ikke, når det er så varmt."

Kongen gav intet svar, men trådte ilsomt hen til hesten, der stampede utålmodig i jorden.

Malicorne ville holde stigbøjlen for ham, men han sad allerede i sadlen.

Dette heldige tilfælde gengav kongen hans munterhed. Han red smilende hen til dronningernes vogn, der ventede på ham, og sagde trods Marie Theresias forskrækkede ansigt:

"Jeg har fundet denne hest og benytter mig af den. Jeg var nær ved at kvæles af varmen. Farvel så længe, mine damer."

Derpå hilste han med anstand og var inden et sekund forsvundet.

Anna af Østrig lænede sig ud af vognen for at følge ham med øjnene. Han red ikke langt, for da han nåede den sjette vogn, lod han sin hest gå i skridt og tog sin hat af.

Han hilste på la Vallière, der ved at se ham udstødte et svagt skrig af overraskelse og samtidig rødmede af glæde.

Montalais, som sad i det andet hjørne af vognen, bøjede sig dybt for kongen.

Som klog kvinde lod hun derpå, som om hun var aldeles optaget af beskuelsen af landskabet, og trak sig tilbage til det venstre hjørne af vognen.

"Ak, min frøken," tog kongen endelig ordet, "nu hører den landlige frihed op. Deres tjeneste hos Madame vil blive strengere, og vi vil ikke ses så ofte."

"Deres Majestæt," svarede Louise, "holder alt for meget af Madame til at De ikke skulle besøge hende ofte, og når Deres Majestæt går gennem værelset ..."

"Ah!" udbrød kongen ømt og sagte, "at få et glimt af hinanden er ikke det samme som at ses, og dog synes det at være nok for Dem."

Louise gav intet svar, men kvalte et suk.

"De har et stort herredømme over Dem selv," sagde kongen.

La Vallière smilte melankolsk.

"Elsk med lige så megen styrke," fortsatte Louis, "og jeg vil velsigne Gud, fordi han har givet Dem den."

La Vallière sagde intet, men så kærligt på kongen.

Louis fo'r med hånden over panden.

"O," sagde han, "De ser altså ikke, at Deres tavshed knuser mit hjerte! O, frøken, det ville være ubarmhjertigt af Dem, hvis De ikke ville være bestandig i Deres følelser."

"O, sire," svarede la Vallière, "De tager fejl, når jeg elsker, er det for livet."

"*Når* De elsker!" udbrød Louis smertelig, "De elsker altså ikke?"

Hun skjulte ansigtet i sine hænder.

"Der ser De, at jeg har ret til at beskylde Dem," sagde kongen. "De ser selv, at De er ubestandig, lunefuld, måske koket. O, min Gud! min Gud!"

"O nej, berolig Dem, sire, nej! nej! nej!"

"Lov mig da, at De altid vil være den samme mod mig."

"O, altid, sire!"

"At De ikke ved hårdhed vil knuse mit hjerte."

"Nej, o nej!"

"Nuvel! Jeg holder af løfter. Lov mig, eller rettere sværg mig til, at hvis vi i det liv, som vi nu vil begynde, et liv, der vil blive fuldt af ofre, sorger, fortrædeligheder og misforståelser, lov

mig, at hvis vi har taget fejl, misforstået hinanden, gjort hinanden uret – og det er en forbrydelse i kærlighed – sværg mig, Louise!"

Hun skælvede i sin sjæls inderste. Det var første gang, at hendes kongelige elsker havde udtalt hendes navn således.

Louis tog sin handske af og rakte hånden ind i vognen.

"Sværg mig," fortsatte han, "at vi aldrig vil lade solen gå ned over vor vrede, men at i det mindste et par linjer fra den ene skal trøste den anden."

La Vallière tog sin elskers brændende hånd mellem sine to kolde hænder og trykkede den svagt.

Hun havde svoret.

"Vend tilbage til dronningerne, sire," sagde hun derpå, "jeg aner en storm derfra, der truer mit hjerte."

Louis adlød, bukkede for frøken de Montalais og red bort i galop for at støde til dronningernes vogn.

Da kongen var kommet til Paris, begav han sig i rådet og arbejdede en del af dagen. Dronningen blev på sine værelser sammen med dronningemoderen og brast i gråd, efter at have sagt farvel til kongen.

"Ak, moder," udbrød hun, "kongen elsker mig ikke mere. Min Gud, hvad skal der blive af mig?"

"Kongen tilhører hele sit land, mit barn."

"Og derfor tilhører han ikke længere mig. Jeg vil som så mange dronninger blive forladt og glemt, mens kærlighed, hæder og ære falder i andres lod. O, moder, kongen er så smuk!

Hvor mange vil ikke sige ham, at de elsker ham, hvor mange må ikke elske ham?"

"Det er sjældent, at kvinderne elsker manden i kongen. Men skulle det hænde – hvad jeg tvivler om – så vær snarere glad over, Marie, at disse kvinder virkelig elsker Deres mand. For det første bidrager en maitresses oprigtige kærlighed til hurtig at kølne elskerens, og desuden taber maitressen ved sin kærlighed herredømmet over sin elsker, hos hvem hun hverken bryder sig om magt eller rigdom, men kun om kærlighed. Ønsk derfor, at kongen ikke elsker særdeles, men maitressen meget."

"Det er sandt, det er sandt, jeg ved ikke, hvad jeg siger … og dog er det en frygtelig lidelse, som jeg ikke kan udholde. Oh, hvis jeg nogen sinde fik at vide, at kongen havde børn, ville jeg dø!"

"Marie! Marie!" sagde dronningemoderen smilende og tog den unge dronnings hånd, "læg mærke til, hvad jeg nu vil sige Dem, og lad det være Dem en trøst for bestandig. Kongen kan ikke få en dauphin uden Dem, hvorimod De kan få en uden ham."

Med disse ord, der ledsagedes af en udtryksfuld latter, forlod dronningemoderen sin svigerdatter for at gå Madame i møde, hvis ankomst nylig var blevet meldt af en page.

Madame havde knap givet sig tid til at klæde sig om. Hendes ansigt røbede, at der var noget i gære.

"Jeg er kommet for at se, om Deres Majestæter er meget udmattede efter rejsen," sagde hun.

"Aldeles ikke," svarede dronningemoderen.

"En smule," sagde Marie Theresia.

"Jeg, mine damer, har egentlig lidt mest af ærgrelse."

"Over hvad?" spurgte Anna af Østrig.

"Over, at kongen udmattede sig sådan ved at ride."

"Det har kongen godt af."

"Jeg rådede ham selv til det," bemærkede Marie Theresia blegnende.

Madame svarede intet til dette, men smilede på sin ejendommelige måde. Pludselig gav hun samtalen en anden retning og sagde:

"Har De hørt den skrækkelige nyhed?"

"Ak ja, hr. de Guiches sår."

"Og som alle andre tilskriver De det et uheld på jagten?"

"Ih, javist," svarede begge dronningerne, der begyndte at blive opmærksomme.

Madame trådte nærmere.

"Han har duelleret," hviskede hun.

"Ah!" sagde Anna af Østrig strengt, for det ord duel, der havde været kontrabande i Frankrig siden hendes ankomst, havde en styg klang i hendes øren.

"En ulykkelig duel, der nær havde kostet Monsieur to af hans bedste venner og kongen to af hans bedste tjenere."

"Hvorover er denne duel kommet?" spurgte den unge dronning, drevet af et hemmeligt instinkt.

"Over koketteri," svarede Madame triumferende. "Herrerne har diskuteret om en dames dyd. Den ene fandt, at Pallas var intet ved siden af hende, den anden påstod, at denne dame lignede Venus i dennes forhold til Mars, og derpå har de kæmpet som Hector og Achilles."

"Venus i hendes forhold til Mars!" mumlede den unge dronning.

"Hvem er denne dame?" spurgte Anna af Østrig ligefremt. "Det forekommer mig, at De sagde, at det var en hofdame?"

"Sagde jeg det?" spurgte Madame.

"Ja, jeg tror endda, at De nævnte hendes navn. Det er frøken de la Vallière!" udbrød dronningemoderen.

"Min Gud! Ja, det er denne lille grimme person."

"Jeg troede at hun var forlovet med en adelsmand, der så vidt jeg ved, hverken er hr. de Guiche eller hr. de Wardes."

"Det er muligt, Madame."

Den unge dronning tog et broderi og betragtede det med en påtagen ro, der modsagdes af hendes rystende hænder.

"Jeg kan ikke få andet ud af dette, end at det er en farlig person, denne la Vallière," bemærkede dronningemoderen.

Madame spidsede øren.

"Er det ikke også Deres mening?" fortsatte Anna af Østrig. "Tilskriver De ikke hende grunden til denne strid og duellen?"

Madame svarede med en gestus, der hverken var bekræftende eller benægtende.

"Jeg ønsker ikke, at man ved mit hof således bringer mændene i harnisk mod hinanden," sagde Anna af Østrig flegmatisk. "Sligt kunne have været gavnligt på en tid, da den adsplittede adel ikke havde andet foreningspunkt end galanteriet. Men nu er der Gud være lovet kun en herre i Frankrig, der råder uindskrænket over enhvers arm og hoved. Jeg vil ikke tåle, at man berøver min søn en af hans tjenere."

Hun vendte sig om til den unge dronning og sagde:

"Hvad skal vi gøre med denne la Vallière?"

"La Vallière?" svarede dronningen med forstilt overraskelse, "jeg kender ikke det navn."

Dette svar ledsagedes af et af disse isnende smil, der kun ses på kongelige læber.

"Det er en af mine hofdamer," svarede Madame nejende.

"I så fald," sagde Marie Theresia i samme tone, "er det Deres sag, søster ... og ikke vor."

"Man kunne sende den unge pige tilbage til hendes hjemstavn og give hende en pension," fortsatte Marie Theresia blidt.

"Af min kasse?" råbte Madame heftigt.

"Nej, nej, Madame," faldt Anna af Østrig hende i talen, "ingen skandale, om De behager. Kongen holder ikke af, at man taler ilde om damer. Lad det ordnes som en familiesag. Vær så god, Madame, at lade den unge pige kalde hertil, og gå De et øjeblik ind på Deres værelse, min datter."

Den gamle dronnings bønner bar befalinger. Marie Theresia rejste sig for at gå ind på sine værelser og Madame for at lade la Vallière hente af en page.

64. Den første uenighed

La Vallière trådte ind til dronningemoderen uden at have den fjerneste anelse om, at der blev spundet et farligt komplot mod hende.

Hun troede, at talen var om tjenesten, og ved sådanne lejligheder havde dronningemoderen aldrig været slem mod hende. Forresten stod hun jo ikke umiddelbart under Anna af Østrig.

Hun nærmede sig altså dronningemoderen med det venlige smil, der udgjorde hendes fornemste skønhed.

Da hun imidlertid ikke var kommet nær nok, gav Anna af Østrig hende et tegn til at komme hen til hendes stol.

Madame vendte nu tilbage og satte sig med et fuldkommen roligt ansigt ved siden af sin svigermoder og tog fat på det af Marie Theresia påbegyndte arbejde.

La Vallière, der havde ventet at modtage en ordre, betragtede nysgerrigt, om ikke ængsteligt de to fyrstinders ansigter.

"Frøken," sagde dronningemoderen pludselig uden at tænke på at dæmpe sin spanske accent, hvilket hun aldrig undlod at gøre, uden når hun var vred, "kom lidt her hen, for at vi kan passiare om Dem, siden hele verden gør det."

"Om mig!" udbrød la Vallière blegnende.

"Spil kun den uvidende, min smukke. Kender De duellen mellem de herrer Guiche og de Wardes?"

"Min Gud, Madame, jeg hørte i går tale om den," svarede la Vallière og foldede sine hænder.

"Og De har ikke i forvejen haft en anelse om den?"

"Jeg har været aldeles ukendt med det, Madame."

"Min Gud, Madame, jeg hørte i går tale om det," svarede la Vallière og foldede sine hænder.

"Og De har ikke i forvejen haft nogen anelse om det?"

"Jeg har været aldeles ubekendt med det, Madame."

"At benægte hårdnakket er en temmelig forslidt måde at forsvare sig på, som De, frøken, der er et godt hoved, bør undgå. Kom med noget andet!"

"Min Gud, Madame, Deres Majestæt forfærder mig med denne kolde mine. Skulle jeg være så ulykkelig at have pådraget mig Deres unåde?"

Madame gav sig til at le. La Vallière så forbavset på hende.

Anna fortsatte:

"Min unåde! ... Pådraget Dem min unåde, det er ikke Deres mening, frøken de la Vallière, jeg må tænke på folk for at lade dem falde i unåde hos mig. På Dem tænker jeg kun, fordi man taler en smule for meget om Dem, og jeg holder ikke af, at man taler om damerne ved mit hof."

"Jeg forstår ikke, i hvilken henseende man kan beskæftige sig med mig," svarede la Vallière forskrækket. "Deres Majestæt bør sige mig det, De fordømmer mig, førend De har givet mig lejlighed til at retfærdiggøre mig."

"Ih!" udbrød Anna af Østrig, "hør hvilke smukke talemåder, Madame. Man mærker nok, min skønne, at vi omgås meget med kronede hoveder."

La Vallière følte sig såret på det dybeste og blev, ikke blegere, men så hvid som en lilje. Hendes kræfter svigtede hende ganske.

"Jeg vil blot sige Dem," fortsatte dronningen foragteligt, "at hvis De vedbliver at nære sådanne følelser, vil De ydmyge os kvinder i den grad, at vi vil have skam af at vise os i selskab med Dem. Apropos, De er nok forlovet, frøken, efter hvad jeg har hørt?"

La Vallière pressede hånden mod sit hjerte.

"Ja, Madame."

"Hvad hedder Deres forlovede?"

"Hr. vicomte de Bragelonne."

"Hvor er denne vicomte de Bragelonne?" fortsatte dronningen.

"I England," sagde Madame, "hvortil rygtet om frøkenens lykke snart vil nå."

"O Gud!" mumlede la Vallière tilintetgjort.

"Nu, frøken," sagde Anna af Østrig, "han skal blive kaldt tilbage, og derpå skal De blive sendt et eller andet sted hen, hvor De vil få ro til moden eftertanke. Eftertanke beroliger det oprørte blod og forjager ungdommens illusioner. Jeg antager, at De har forstået mig."

"Madame, Madame!"

"Ikke et ord."

"Madame, jeg er uskyldig i alt, hvad Deres Majestæt bebrejder mig. Se, hvor fortvivlet jeg er, Madame. Jeg elsker og ærer Deres Majestæt."

"Ingen komedie! Gå tilbage til Deres værelser og mærk Dem, hvad jeg har sagt."

"Madame," sagde la Vallière til hertuginden af Orleans og tog hendes hænder, "De er så god, bed for mig."

"Jeg?" sagde denne med en fornærmelig glæde, "jeg god ... o, frøken, det mener De ikke et ord af."

Og hun stødte den unge piges hånd bort.

I stedet for at falde aldeles sammen som de to fyrstinder måske havde ventet af hendes bleghed og tårer, genvandt hun på en gang hele sin rolighed og værdighed, nejede dybt og forlod værelset.

Klokken var syv om aftenen, og kongen havde nylig spist vesperkost. Han spildte ikke tiden; da måltidet var forbi, og forretningerne endte, tog han Saint-Aignan under armen og befalede ham at føre ham til la Vallières værelse.

Hofmanden udstødte et skrig af overraskelse.

"Nu, hvad er der på færde?" spurgte kongen. "En gang skal dog være den første."

"Men alle mennesker kan se Dem komme og gå. Jeg synes, at et påskud ..."

"Ingen påskud! Ingen venten! – Jeg har fået nok af al denne hemmelighedsfuldhed. Jeg indser ikke, at der kan være noget vanærende for kongen af Frankrig i at underholde sig med en forstandig pige. – Skam få den, som tænker ilde derom!"

Saint-Aignan gav intet svar. Han gik ned ad trappen foran kongen og skred slukøret over gården.

Saint-Aignan ville nemlig gerne stå sig godt med Madame og de to dronninger, men han ville heller ikke mishage frøken de la Vallière, og under disse omstændigheder var det næsten umuligt ikke at støde nogen an.

Men nu vendte den unge dronnings, dronningemoderens og selv Madames vinduer ud til hofdamernes gård. At blive set vise vej for kongen var det samme som at bryde med de tre mægtige fyrstinder, tre indflydelsesrige kvinder.

Hans kval fik imidlertid en ende, gården blev passeret. Ikke et gardin blev trukket i vejret, intet vindue åbnedes.

Ved døren ville Saint-Aignan liste sig bort, men kongen holdt ham tilbage.

Da monarken trådte ind, skyndte den unge pige sig at tørre sine øjne. Kongen bemærkede det.

Som ivrig elsker udspurgte han hende og trængte ind på hende.

"Jeg fejler intet, sire," svarede hun.

"Men De græder jo."

"O, nej, sire."

"Se en gang, Saint-Aignan, tager jeg fejl?"

Saint-Aignan kunne ikke undgå at svare, men var i stor forlegenhed med, hvad han skulle sige.

"Deres øjne er røde, frøken" sagde kongen.

"Det er støvet på vejene, sire."

"Nej, nej, De har ikke dette tilfredse udtryk, der gør Dem så smuk og tiltrækkende. De ser ikke på mig."

"Sire!"

"Hvad siger jeg? De undgår mine blikke."

Hun vendte virkelig hovedet bort.

"Men i Himlens navn, hvad er der da?" råbte Louis, hvis blod var kommet i kog.

Disse suk og tårer, der i begyndelsen havde rørt og senere forskrækket Louis den Fjortende, irriterede ham nu.

Han kunne ikke tåle opposition i nogen som helst skikkelse.

Han blev skarp og nærgående i sine ytringer.

Det var en ny smerte for den unge pige.

Kongen begyndte ligefrem at anklage hende.

La Vallière prøvede ikke en gang på at forsvare sig, hun hørte på alle hans beskyldninger uden at svare anderledes end med en hovedrysten og uden at sige andet end de to ord:

"Min Gud! Min Gud!"

Kongen blev mere og mere opbragt.

Han vendte sig om for at gå, men standsede atter.

Den unge pige havde ikke set op, skønt lyden af skridt måtte sige hende, at hendes elsker fjernede sig.

Han standsede et øjeblik foran hende med korslagte arme.

"Endnu en gang spørger jeg Dem, frøken, om De vil tale," sagde han. "Vil De ikke sige mig grunden til denne forandring?"

Sandheden svævede allerede la Vallière på læberne. Hun gjorde en bevægelse, ligesom hun ville åbne armene, men hendes mund forblev lukket, og hun lod armene synke. Det stakkels barn havde ikke endnu været ulykkelig nok til at vove et sådant skridt.

"Jeg ved intet," stammede hun.

"O, det er mere end koketteri," råbte kongen, "det er mere end lune, det er forræderi."

Og han fo'r ud af værelset som en fortvivlet.

Saint-Aignan fulgte ham inderligt glad.

Louis standsede på trappen og sagde, idet han holdt sig fast ved rækværket.

"Ser du, jeg er blevet holdt skammeligt for nar."

"Hvordan det, sire?" spurgte favoritten.

"Guiche har duelleret for vicomten af Bragelonne. Og denne Bragelonne!"

"Ja?"

"Hun elsker ham stadig. Jeg ville i sandhed dø af skam, Saint-Aignan, hvis der om tre dage endnu var et gran af kærlighed tilbage i mit hjerte."

Og Louis den Fjortende fortsatte vejen til sine værelser.

Ulykkeligvis gik det ikke så heldigt på tilbagevejen som på henvejen.

Et gardin blev trukket i vejret, og Madame viste sig.

Madame havde set kongen komme fra hofdamernes værelser.

Hun rejste sig hurtigt, da kongen var passeret, og forlod skyndsomst sit værelse, hvorpå hun ilede ned ad den trappe, der førte til det værelse, som kongen netop havde forladt.

Efter kongens bortgang havde la Vallière rejst sig op og rakt armene ud, lige som hun ville følge efter ham og standse ham, men da døren lukkedes efter ham, og hans skridt tabte sig på trapperne, havde hun netop så mange kræfter, at hun kunne slæbe sig hen til sit krucifiks. Her blev hun liggende, tilintetgjort og overvældet af sin smerte, uden at tænke på andet end denne smerte, som hun for øvrigt kun instinktivt fattede.

Midt under disse forvirrede tanker hørte la Vallière døren gå. Hun fo'r sammen og vendte sig i den tro, at det var kongen, der kom tilbage.

Men hun tog fejl, det var Madame.

Hvad brød hun sig om Madame! Hun lagde atter hovedet på sin bedepult. Men det *var* Madame, ophidset og truende.

"Min frøken," sagde prinsessen, og standsede foran la Vallière, "jeg indrømmer, at det er meget smukt at knæle, bede og være andægtig, men af lutter underkastelse under Himlens konge må De ikke glemme at adlyde Jordens fyrster."

La Vallière løftede med besvær sit hoved i vejret til tegn på sin ærbødighed.

"Dronningen pålagde Dem," fortsatte Madame, "at tage Dem i agt, for at ingen skulle sprede rygter om Dem."

La Vallière så spørgende på hende.

"Nu," blev Madame ved, "der er i dette øjeblik gået en person fra Dem, hvis nærværelse er en anklage. Mit hus, der er den første kongelige prinsesses, må ikke give hoffet et slet eksempel. De ville foranledige dette slette eksempel. Jeg erklærer Dem derfor, frøken, under fire øjne – for jeg vil ikke ydmyge Dem – at De fra dette øjeblik af er fri, og at De kan vende tilbage til Deres fru moder i Blois."

La Vallière kunne ikke falde lavere eller lide mere, end hun allerede led.

"Har De forstået mig?" spurgte Madame.

En gysen fo'r gennem la Vallière.

Da ofret ikke gav noget andet tegn på liv, forlod Madame stuen.

La Vallières første følelse var fortvivlelse, men den veg snart pladsen for hendes sædvanlige resignation.

En stråle af håb listede sig ind i hendes hjerte, lige som en solstråle i en stakkels fanges fængsel.

Hun hensatte sig i tankerne på Fontainebleauvejen og så kongen ridende ved hendes vogn, mens han talte til hende om sin kærlighed og lod hende sværge, at Solen aldrig skulle gå ned

over deres vrede. Det var kongen, der havde fundet på det, der havde ladet hende sværge og selv svoret. Kongen kunne derfor umuligt bryde det løfte, som han havde forlangt, med mindre han var en despot, der fordrede kærlighed, lige som han fordrede lydighed.

Klokken var knap halv elleve.

Hun sagde til sig selv, at hun havde endnu en time at håbe i; indtil midnat kunne kongen komme, skrive eller sende en anden, først når midnat var ovre, var al venten forgæves og alt håb forbi.

Så længe nogen rørte sig i paladset, troede det stakkels barn, at hun var anledningen til det, når der gik nogen over gården, troede hun, at det var et bud fra kongen.

Han ville enten komme selv, eller skrive hende til, eller sende Saint-Aignan til hende.

O, hvis han kom, ville hun tilgive ham alt, hvad han havde gjort hende, og elske ham endnu mere.

Minutterne gik langsomt, og dog flygtede de alt for hurtigt.

Klokken slog tre kvarter og endelig tolv.

Med klokkens sidste slag slukkedes det sidste lys og med dette forsvandt det sidste håb.

Kongen havde altså bedraget hende og først brudt den ed, han samme dag havde aflagt!

Hvad havde hun nu tilbage på Jorden, da kongen havde forladt hende?

Hun tænkte på Gud.

"Min Gud!" sagde hun, "sig mig, hvad jeg skal gøre, af dig venter og må jeg vente alt."

Og hun så på sit krucifiks og kyssede dets fødder.

"Det er en herre," sagde hun, "som aldrig glemmer eller forlader dem, der ikke glemmer og forlader ham. Kun ham alene burde man hengive sig til."

Da hendes knæ svigtede hende, lagde hun sig helt ned på bedeskamlens trin og ventede med hovedet støttet til korset på det første dagskær.

Da det begyndte at gry, rejste hun sig med en vis kraft, kyssede den guddommelige martyrs fødder og forlod sit værelse, med hovedet skjult i en kappe.

Hun nåede udfaldsdøren på samme tid, som musketer-ronden åbnede porten for at indlade den første kommando schweizere.

Idet hun sneg sig mellem soldaterne, kom hun ud på gaden, førend anføreren for patruljen havde tænkt på at spørge sig selv, hvem denne unge dame var, der forlod palæet så tidligt om morgenen.

Hendes beslutning var taget, hendes plan lagt. Hun ville gå til karmeliterinderne i Chaillot, hvis priorinde stod i et ry for en strenghed, der bragte hoffets verdsligtsindede damer til at skælve.

La Vallière havde aldrig set Paris, hun var aldrig gået ud til fods og ville ikke en gang i en roligere sindsstemning have fundet vej.

Hun havde hørt sige, at Chaillot lå ved Seinen, og hun styrede kursen ad Seinen til.

Hun nåede snart kajerne.

Hun gik hurtigt til. Det var knap, at hun en gang imellem mærkede noget til den forvridning, der i hendes ungdom havde fået hende til at halte.

Hun ilede af sted lige til Grèvepladsen.

Fra tid til anden standsede hun, lagde hånden på hjertet og lænede sig til et hus for at få vejret, hvorpå hun drog videre hurtigere end før.

Idet la Vallière drejede ind på Grèvepladsen, befandt hun sig lige for tre halvnøgne, vaklende mænd, der kom op af en i havnen fortøjet båd.

Denne båd var lastet med vin, og det var tydeligt, at de havde gjort ladningen ære.

De sang i hver sin tonart, da de på en gang stødte på den unge pige.

La Vallière standsede.

Ved synet af den elegante dame gjorde mændene holdt, tog hinanden i hænderne og omringede hende.

La Vallière gjorde flere forsøg på at flygte, men forgæves. Hendes ben vaklede under hende, hun mærkede, at hun skulle til at falde, og udstødte et rædselskrig.

Men i samme øjeblik åbnedes kredsen lige som ved et trylleslag.

En musketerofficer stod lige for den unge pige med rynket pande og hævet hoved.

Svirebrødrene flygtede ved synet af uniformen.

"*Mordieux!*" udbrød officeren, "men det er jo frøken de la Vallière!"

Fortumlet af, hvad der nys havde tildraget sig, og forbavset over at høre sit navn udtale, så la Vallière op og genkendte d'Artagnan.

"De vil beskytte mig, hr. d'Artagnan, ikke sandt?" udbrød hun bønligt.

"Javist vil jeg beskytte Dem, men hvor vil De hen på denne tid?"

"Til Chaillot."

"Til Chaillot! De vender jo ryggen til det, frøken."

"Så vær så god at vise mig den rigtige vej, min herre, og at følge mig et lille stykke."

"Gerne."

Og han bød hende sin arm.

La Vallière tog imod den og gik hurtigt videre.

Denne ilen skjulte imidlertid en stor svaghed. D'Artagnan mærkede det og foreslog la Vallière at hvile, men hun afslog det.

"De ved formodentlig ikke, hvor Chaillot ligger?" sagde d'Artagnan.

"Nej, jeg ved det ikke."

"Der er meget langt."

"Gør intet."

"Der er mindst en mil."

"Jeg kan godt gå en mil."

D'Artagnan sagde intet, han mærkede, at det var hendes faste beslutning.

Han mere bar end ledsagede la Vallière.

Endelig fik de øje på højene.

"Til hvilket hus skal De, frøken?" spurgte d'Artagnan.

"Til karmeliterindeklosteret, min herre."

"Til karmeliterindeklosteret?" gentog d'Artagnan forbavset.

"Ja, og modtag nu min tak og mit farvel."

"Til karmeliterindeklosteret! Deres farvel! De går altså i kloster?" udbrød d'Artagnan.

"Ja, min herre."

"De!!!"

I dette *De*, som vi har sat tre udråbstegn efter for at gøre det så udtryksfuldt som muligt, lå der et helt digt; det vakte på en gang hos la Vallière hendes gamle minder fra Blois og hendes nye fra Fontainebleau, det sagde: "De, der kunne være lykkelig med Raoul og mægtig med Louis, De vil gå i kloster!"

"Ja, min herre," svarede hun, "jeg vil indvi mig til Herrens tjeneste og forsage verden."

"Men tager De ikke fejl af Deres kald? Skuffer De Dem ikke med hensyn til, hvad der er Guds vilje?"

"Nej, for det er jo Gud, der har ladet mig møde Dem. Uden Dem ville jeg være bukket under for træthed, men siden Gud har sendt Dem på min vej, må det være hans vilje, at jeg skal nå målet. Nu, min herre, besværger jeg Dem ved den medlidenhed, man skylder ulykken, ved Deres højmodighed og ære som adelsmand at love mig en ting."

"Det er?"

"Sværg mig, hr. d'Artagnan, at De ikke vil sige til kongen, at De har set mig, og at jeg er i karmeliterindeklosteret."

D'Artagnan rystede på hovedet.

"Nej" sagde han, "det sværger jeg ikke."

"Hvorfor?"

"Fordi jeg kender kongen og Dem, fordi jeg kender mig selv og hele menneskeslægten – nej, det sværger jeg aldrig."

"Så forbander jeg Dem!" råbte la Vallière med en energi, som man skulle have anset hende for ude af stand til at vise, "i stedet for at jeg ellers ville have velsignet Dem til mine dages ende, for De gør mig til det elendigste af alle mennesker."

D'Artagnan kunne ikke modstå længere, for han så af hele hendes væsen, at modstand ville dræbe hende.

"Lad det da ske, som De ønsker frøken," sagde han; "vær rolig, frøken, jeg skal ikke sige noget til kongen."

"O, tak, tak," udbrød la Vallière, "De er den ædleste af alle mænd."

Og i sin glæde greb hun d'Artagnans hænder og trykkede dem mellem sine.

Han følte sig rørt.

"*Mordieu!*" mumlede han, "hun begynder, hvor de andre ender, det er rørende."

La Vallière, der i sin smerte var faldet om på en sten, rejste sig nu og fortsatte vejen til karmeliterindernes kloster, som man skimtede i det svage dagskær.

Da d'Artagnan var blevet alene, tænkte han nøjere over, hvad der nys var passeret.

"Hvor skal jeg nu gå hen? – Ih, når alt kommer til alt, til Paris, det er det bedste sted. Men jeg må skynde mig. Men for at skynde mig er fire ben bedre end to, og uheldigvis har jeg for øjeblikket kun to ben. Men det er sandt, der er jo en musketerpost ved Barriere de la Conférence, hvor jeg vil finde ti heste for en."

I overensstemmelse med denne beslutning gik d'Artagnan ned ad højen til posten, hvor han tog den bedste traver, han kunne få fat i. På ti minutter nåede han palæet.

D'Artagnan spurgte efter kongen.

Han havde lagt sig til sædvanlig tid, efter at have arbejdet med hr. Colbert, og sov efter al sandsynlighed endnu.

"Nå, hun har talt sandt," sagde han til sig selv, "kongen er uvidende om det hele; hvis han vidste blot halvdelen af, hvad der er passeret, ville der i dette øjeblik blive vendt op og ned på Palais-Royal."

65. Ambassadørerne

Da kongen kom tilbage fra hofdameværelset, traf han hos sig hr. Colbert, der ventede for at modtage de fornødne ordrer for den følgende dag, på hvilken den hollandske og spanske gesandt skulle have audiens.

Louis den Fjortende havde vigtige grunde til at være misfornøjet med Holland.

Staterne havde mere end en gang brugt omveje i deres forhold til Frankrig og uden at frygte for et brud opgav de endnu en gang alliancen med den meget kristelige konge for at indlede alle slags intriger med Spanien.

Ved sin regerings tiltrædelse, det vil sige ved Mazarins død, havde Louis den Fjortende fundet dette politiske spørgsmål uafgjort.

Det var vanskeligt at løse for en ung mand, men da hele nationen den gang gik op i kongen, var legemet beredt til at udføre, hvad hovedet besluttede.

Endnu ophidset af den strid, han havde haft med la Vallière, gik han op og ned i sit kabinet, meget forhippet på at finde en anledning til at bryde løs, efter at have holdt sig så længe.

Da Colbert så kongen træde ind, begreb han med et øjekast situationen og gættede monarkens stemning.

Da herren forlangte at vide, hvad han skulle sige den følgende dag, begyndte underintendanten med at finde det besynderligt, at Hans Majestæt ikke var blevet underrettet om sagernes stilling af hr. Fouquet.

"Hr. Fouquet," sagde han, "er bedst inde i hele den hollandske affære. Korrespondancen føres direkte af ham."

Kongen, der var vant til at høre hr. Colbert hugge på hr. Fouquet, svarede intet til dette udfald, men nøjedes med at høre.

Colbert bemærkede virkningen af sine ord og skyndte sig at gøre sin uforsigtighed god igen ved at sige, at hr. Fouquet alligevel ikke var så skyldig, som han ved første øjekast syntes at være, eftersom han for øjeblikket havde meget at tage vare på.

Kongen så op.

"Hvad har han at tage vare på?" spurgte han.

"Man siger, at han er forelsket."

"Forelsket! i hvem?"

"Jeg tror, at det er en af Madames hofdamer."

Kongen fo'r sammen.

"De ved mere, end De vil sige, hr. Colbert," mumlede han.

"O, sire, jeg forsikrer Dem ..."

"Men Madames damer er jo bekendte nok, og ved at nævne dem alle sammen vil De nok komme på den, De mener."

"Det ville være til ingen nytte, sire. Når talen er om navnene på kompromitterede damer, er min hukommelse lige som et jernskrin, hvis nøgle jeg har tabt."

En sky lagde sig over kongens pande, men da han ville give sig udsende af at være herre over sig selv, rystede han på hovedet og sagde:

"Lad os komme til den hollandske sag."

"Først og fremmest, sire, hvornår vil Deres Majestæt modtage gesandterne?"

"Tidligt."

"Klokken elleve?"

"Det er for sent ... klokken ni."

"Det er temmelig tidligt."

"Mellem venner har det ikke noget at betyde; med venner kan man gøre, hvad man vil, og lige over for fjender er det jo det heldigste, hvis de føler sig stødte. Jeg tilstår, at jeg ikke ville have noget imod at blive færdig med alle disse sumpfugle, der trætter mig med deres skrig."

"Sire, Deres Majestæts vilje skal ske. Altså klokken ni. Jeg skal give de fornødne ordrer. Skal det være en højtidelig audiens?"

"Nej, jeg vil lade det komme til en forklaring mellem os og ikke sætte sagen på spidsen, som det altid sker, når der er mange til stede; men på samme tid vil jeg vide, hvad jeg har at holde mig til, for at jeg ikke skal begynde forfra igen."

"Deres Majestæt vil behage at bestemme, hvilke personer der skal være til stede ved denne audiens."

"Jeg skal opsætte en liste over dem ..."

Kongen faldt i tanker, men det drejede sig langt fra om listen. Uret slog halv tolv.

Fyrstens ansigt bar spor af en frygtelig kamp mellem stolthed og kærlighed.

Samtalen havde til dels forjaget Louis' ophidselse; la Vallières blege, lidende ansigt talte et ganske andet sprog til hans indbildningskraft.

Han overvejede i nogen tid ved sig selv, om han skulle gå tilbage til la Vallière eller ej, men da Colbert i al ærbødighed havde forlangt listen, rødmede kongen over, at han kunne tænke på kærlighed, når forretninger kaldte ham.

Han dikterede altså: Dronningemoderen, dronningen, Madame, fru de Motteville, frøken de Châtillon og fru de Navailles. Og af herrer: Monsieur, hr. prinsen, hr. de Grammont, hr. de Manicamp, hr. de Saint-Aignan og de tjenstgørende officerer.

"Ministrene?" bemærkede Colbert.

"Det følger af sig selv, og sekretærerne ligeledes."

"Jeg skal træffe alle de fornødne forberedelser, sire."

Klokken slog i det samme tolv.

Den stakkels la Vallière hentæredes i dette øjeblik af sorg og kummer.

Kongens kavaler trådte ind for at være til stede ved hans afklædning. Dronningen havde ventet ham i en hel time.

Louis begav sig sukkende til hende, men mens han sukkede, lykønskede han sig dog til sit mod. Det glædede ham, at han var lige så bestemt i kærlighed som i politik.

På lidt nær havde d'Artagnan erfaret alt, hvad vi nu har fortalt, for han talte blandt sine venner alle hoffets betjente, der var stolte af at blive hilst af musketerkaptajnen, for musketerernes kaptajn var en magt; bortset fra ærgerrigheden var de desuden stolte af at blive anset for noget af en mand, der var så tapper som d'Artagnan.

D'Artagnan lod sig altså som regel hver morgen fortælle, hvad han ikke havde kunnet se eller få at vide den foregående aften, eftersom han ikke var allestedsnærværende.

Han kendte følgelig også til sammenkomsten med Colbert og gesandternes til om morgenen fastsatte audiens.

Kongen vågnede meget tidligt, hvilket viste, at han også havde sovet meget dårligt. Omtrent klokken syv åbnede han sagte sin dør.

D'Artagnan var på sin post.

Hans Majestæt var bleg og syntes at være udmattet, for resten var han ikke rigtig påklædt endnu.

"Lad hr. de Saint-Aignan kalde," sagde han.

Saint-Aignan skyndte sig til kongen.

Et øjeblik efter gik kongen og Saint-Aignan ud, kongen foran.

D'Artagnan stod ved det vindue, der vendte ud til gården, og behøvede ikke at flytte sig for at følge kongen med øjnene. Man skulle næsten have troet, at han i forvejen havde anet, hvorhen kongen ville begive sig.

Kongen gik til hofdamernes værelser.

Saint-Aignan fulgte ham lige som den foregående dag, rigtignok en smule mindre urolig, for han håbede, at ingen andre end han og kongen af slottets høje beboere var oppe klokken syv om morgenen.

Da kongen trådte ind til la Vallière og fandt værelset tomt og sengen urørt, begyndte han at blive bange og kaldte på Montalais.

Denne ilede til, og hendes forbavselse var lige så stor som kongens.

Alt, hvad hun kunne sige til Hans Majestæt, var, at det var forekommet hende, at hun havde hørt la Vallière græde en del af natten, men da hun vidste, at Hans Majestæt var kommet tilbage, havde hun ikke vovet at forhøre sig.

"Men," spurgte kongen, "hvor tror De, at hun har begivet sig hen?"

"Sire," svarede Montalais, "Louise er meget sentimental, jeg har ofte set hende stå op ved daggry og gå ned i haven, måske er hun også der i dag."

Kongen fandt dette rimeligt og gik straks ned for at søge efter flygtningen.

D'Artagnan så ham komme ud, bleg og talende ivrigt med sin ledsager.

Han tog vejen til haven.

Saint-Aignan fulgte ham ganske forpustet.

Et kvarter senere kom kongen atter til syne, han havde søgt alle vegne og var nu også ganske åndeløs.

Saint-Aignan fulgte ham, viftende sig med sin hat, og udspurgte den første den bedste tjener, kort sagt alle, som han mødte.

Imidlertid var klokken blevet otte.

På denne tid plejede kongen i almindelighed at spise morgenmad.

I etikettens lovbog var det blevet fastsat, at kongen altid skulle være sulten klokken otte.

Han lod servere for sig på et lille bord i sit soveværelse og spiste hurtigt.

Saint-Aignan, som han ikke ville skilles fra, holdt hans serviet.

Derpå gav han nogle militærfolk audiens.

Under denne audiens sendte han Saint-Aignan ud på opdagelse.

Mens kongen hele tiden tænkte på det samme, var ængstelig til mode og ventede på, at Saint-Aignan skulle komme tilbage, blev klokken ni.

På slaget ni trådte han ind i sit store kabinet.

Ved urets første slag indfandt ambassadørerne sig ligeledes.

Ved det sidste slag kom dronningerne og Madame.

Der var tre gesandter fra Holland og to fra Spanien.

Kongen så flygtigt på dem og bukkede.

I dette øjeblik kom Saint-Aignan til.

Dennes indtrædelse var af langt større interesse for kongen end gesandternes, hvor mange de end var, og fra hvilket land de end kom.

Derfor gjorde kongen også uden at bryde sig om noget andet et spørgende tegn til Saint-Aignan, som denne besvarede afgjort benægtende.

Kongen var nær ved at tabe hele modet; men da dronningerne, de store og gesandterne havde øjnene fæstet på ham, gjorde han en voldsom anstrengelse, og opfordrede de sidstnævnte til at tale.

En af de spanske ambassadører holdt nu en lang tale, hvori han roste fordelene ved en spansk alliance.

Kongen afbrød ham med de ord:

"Jeg håber, min herre, at det, der er godt for Frankrig, må være meget godt for Spanien."

Disse ord, og især den afgørende måde, hvorpå de blev udtalt, fik ambassadøren til at blegne og de to dronninger til at rødme, idet de som spanierinder følte sig krænkede i deres familie- og nationalstolthed ved dette svar.

Den hollandske ambassadør tog nu ordet og beklagede, at kongen var indtaget mod hans lands regering.

Kongen afbrød ham og sagde:

"Min herre, det er besynderligt, at De beklager Dem, mens det er mig, der har grund til at beklage mig, og dog gør jeg det ikke, som De ser."

"Beklage, sire!" spurgte hollænderen, "over hvilken fornærmelse?"

Mens hollænderen talte, nærmede d'Artagnan, der havde Saint-Aignan på sin venstre side, sig denne og sagde med en stemme, der var beregnet på at høres af kongen:

"Kender De nyheden, greve?"

"Hvilken nyhed?" spurgte Saint-Aignan.

"Ih, den med la Vallière."

Kongen fo'r sammen og gjorde uvilkårligt et skridt hen imod de to herrer.

"Hvad er der da hændt la Vallière?" spurgte Saint-Aignan.

"Det stakkels barn er gået i kloster," svarede d'Artagnan.

"I kloster!" udbrød Saint-Aignan.

"I kloster!" råbte kongen.

Han fattede sig imidlertid øjeblikkelig, men blev ved at lytte.

"Hvilket kloster?" spurgte Saint-Aignan.

"Karmeliterindernes i Chaillot."

"Hvor fanden ved De det fra?"

"Fra hende selv."

"Har De set hende?"

"Jeg har selv fulgt hende dertil."

Kongen hørte hvert ord, det kogte inden i ham.

"Men hvortil denne flugt?" spurgte Saint-Aignan videre.

"Den stakkels pige er i går blevet forjaget fra hoffet," svarede d'Artagnan.

Han havde aldrig så snart sagt dette, førend kongen nærmede sig kaptajnen og udbrød:

"Hvem siger, at la Vallière er gået i kloster?"

"Hr. d'Artagnan," svarede favoritten.

"Er det sandt, hvad De siger?" fortsatte kongen, og vendte sig til musketeren.

"Fuldkommen sandt."

Kongen knyttede hånden og blegnede.

"De føjede noget mere til, hr. d'Artagnan," sagde han.

"Det husker jeg ikke, sire."

"De sagde, at frøken de la Vallière var blevet jaget bort fra hoffet."

"Ja, sire."

Kongen sprang op, og glemte ambassadører, ministre, hofmænd og politik.

Dronningemoderen rejste sig, hun havde hørt alt, og hvad hun ikke havde hørt, havde hun gættet.

Madame, der var nær ved at besvime af vrede og skræk, forsøgte ligeledes at rejse sig, men faldt tilbage i stolen.

"Mine herrer," sagde kongen, "audiensen er forbi, jeg skal lade Spanien og Holland meddele mit svar, eller rettere sagt min vilje."

Og med en bydende gestus affærdigede han ambassadørerne.

"Vogt Dem, min søn," sagde dronningemoderen harmfuldt, "tag Dem i agt, jeg synes ikke, at De er herre over Dem selv."

"O, Madame," brølede den unge løve med en rasende gebærde, "er jeg ikke herre over mig selv, lover jeg Dem, at jeg skal blive det over dem, der fornærmer mig. Følg med mig, hr. d'Artagnan."

Og han forlod salen under almindelig forbavselse og skræk.

Kongen gik ned ad trappen og ville til at gå over gården.

"Sire," sagde d'Artagnan, "Deres Majestæt tager fejl af vejen."

"Nej, jeg vil til stalden."

"Behøves ikke, sire, jeg har to heste parat til Deres Majestæt."

Kongen svarede kun med et blik, men dette blik lovede mere, end tre d'Artagnan'ers ærgerrighed kunne have vovet at håbe.

Manicamp og Malicorne havde uopfordrede fulgt kongen og d'Artagnan.

Det var to meget kløgtige mænd. Kun kom Malicorne ofte for tidligt på grund af sin ærgerrighed, mens Manicamp ofte kom for sent af dovenskab.

Denne gang kom de tilpas.

Fem heste stod opsadlede.

De to blev besteget af kongen og d'Artagnan, de to af Manicamp og Malicorne.

En rideknægt sprang op på den femte.

Hele kavalkaden satte af sted i galop.

Hestene løb ikke, de fløj.

Ti minutter efter afrejsen ankom truppen i en støvsky til Chaillot.

Kongen kastede sig bogstavelig af hesten. Men hvor hurtig han end var i sine bevægelser, fandt han dog d'Artagnan stående ved siden af hesten holdende dens tømme.

Kongen takkede musketeren med en gebærde og kastede tømmen til rideknægten.

Derpå ilede han ind i vestibulen, stødte heftigt døren op og trådte ind i taleværelset.

Manicamp, Malicorne og rideknægten blev udenfor, hvorimod d'Artagnan fulgte med ham.

Det første, kongen så ved sin indtrædelse i taleværelset, var Louise, ikke knælende, men liggende ved foden af et stort stenkrucifiks.

Den unge pige lå på det fugtige flisegulv, næsten usynlig i den mørke sal, der kun fik sit lys gennem et snævert, tilgitret vindue, som oven i købet helt skjultes af slyngplanter.

Hun var alene, livløs og kold som den sten, hvorpå hendes legeme hvilede.

Da kongen så hende således, troede han, at hun var død, og udstødte et frygteligt skrig, der fik d'Artagnan til at ile til.

Kongen havde allerede slået armen om hende. D'Artagnan hjalp kongen at løfte den stakkels pige i vejret.

Kongen tog hende nu ganske i sine arme og varmede hendes hænder og kolde tindinger med sine kys.

D'Artagnan gav sig til at ringe af alle kræfter.

Karmeliterinderne ilede nu til fra alle sider.

De hellige damer udstødte rædselsskrig ved synet af disse mænd, der holdt en kvinde i deres arme.

Priorinden kom også tililende.

Men som verdensdame genkendte hun ved første øjekast kongen på den ærbødighed, de tilstedeværende viste ham, samt af den herskermine, hvormed han satte alt på den anden ende.

Ved synet af kongen trak hun sig tilbage til sine værelser for at undgå at kompromittere sin værdighed, men hun lod nonnerne bringe alle slags lugtende vande osv. osv. og befalede desuden, at porten skulle lukkes.

Det var på høje tid, for kongen blev støjende og fortvivlet i sin smerte.

Kongen syntes bestemt på at ville lade sin læge hente, da la Vallière atter kom til sig selv.

Idet hun åbnede øjnene, var det første, hun bemærkede, den foran hende knælende konge. Formodentlig kendte hun ham ikke, for hun udstødte et smerteligt suk.

Louis slugte hende med øjnene.

Endelig standsede hendes ustadige blik ved kongen.

Hun genkendte ham og gjorde en anstrengelse for at rive sig ud af hans arme.

"O," mumlede hun, "ofret er altså ikke fuldbragt endnu!"

"Nej, nej!" råbte kongen, "og det skal heller ikke blive det, det sværger jeg."

Hun rejste sig med møje op.

"Og dog må det ske," svarede hun. "Det må, stands mig ikke."

"Jeg skulle lade Dem ofre Dem!" udbrød Louis. "Aldrig! Aldrig!"

"Godt!" mumlede d'Artagnan, "det er nok bedst at gå sin vej. Når de begynder at tale, må man forskåne dem for tilhørere."

D'Artagnan gik og de to elskende blev alene tilbage.

"Sire," fortsatte la Vallière, "jeg beder Dem, ikke et ord mere. Forspild ikke den eneste fremtid, som jeg tør håbe på, nemlig min sjæls frelse, og Deres egen, det vil sige Deres hæder, for en grilles skyld,"

"En grille!" udbrød Louis.

"O, sire, jeg læser nu tydeligt i Deres hjerte," svarede la Vallière. "De kan ikke elske en, som De har behandlet så grusomt i nat, som tilfældet har været med mig."

"Hvad er det, De siger? Forklar Dem."

"Hvad forlangte De af mig i går morges? At jeg skulle elske Dem. Og hvad lovede De mig til gengæld? Aldrig at lade en nat gå hen uden at forsone Dem med mig, når De havde været vred på mig."

"O, tilgiv mig, Louise! Jeg har været gal af skinsyge."

"Sire, skinsyge er en slet tanke, der kommer igen som klinten, når man har hugget den om, De vil atter blive skinsyg og til sidst tage livet af mig. Vær medlidende og lad mig dø."

"En ytring endnu som denne, frøken, og De vil se mig dø for Deres fødder."

"Nej, nej, sire, jeg kender mig selv bedre. Tro mig, og De vil ikke gå til grunde for en ulykkelig, der foragtes af hele verden."

"Man har jaget Dem bort!" udbrød kongen.

"På den hånligste måde, sire. De ser, at jeg ikke har anden beskytter end Gud, ingen anden trøst end bønnen og intet andet tilflugtssted end klosteret."

"De skal have mit palads. O, frygt intet, Louise; de, der har jaget Dem bort i går, skal i morgen skælve for Dem. Hvad siger jeg, i morgen? Allerede denne morgen har jeg truet og skændt, jeg vil udsende lynet, som jeg endnu holder i min hånd. Louise! Louise! De skal blive frygtelig hævnet. Deres tårer skal blive betalt med blod. Nævn mig blot Deres fjender."

"Aldrig, aldrig!"

"Hvordan vil De da have, at jeg skal ramme dem?"

"Sire, de, som De skulle ramme, ville få Deres hånd til at fare tilbage. O, sire, jeg beder Dem endnu en gang, om at fjerne Dem, roen på dette hellige sted har allerede styrket mig, jeg føler mig mere rolig under Guds varetægt; Gud er beskytter, over for hvem al menneskelig ondskab bliver til intet. Sire, endnu en gang, lad mig alene med Gud."

"Regner De da mine tårer og sorger for intet?"

"For Guds skyld, sire, tal ikke sådan til mig! Jeg behøver alt mit mod for at fuldbringe ofret."

"Louise, Louise, jeg bønfalder dig! Befal, hævn dig eller tilgiv, men forlad mig ikke!"

"Ak, vi må skilles, sire!"

"Men så elsker du mig altså ikke?"

"Jo, det ved Gud, jeg gør."

"Det er ikke sandt."

"O, sire, hvis jeg ikke elskede Dem, ville jeg lade Dem gøre, som De ville, ville jeg lade Dem hævne mig og til gengæld for den fornærmelse, man har tilføjet mig, modtage den oprejsning, De foreslår mig. Men, som De ser, vil jeg ikke en gang have den oprejsning, der ligger i Deres kærlighed, som dog er mit liv, eftersom jeg ville dø, da jeg troede, at De ikke mere elskede mig."

"Javel, nu ved jeg, at De er den helligste og tilbedelsesværdigste af alle kvinder. Ingen fortjener som De ikke alene min kærlighed og agtelse, men alles, og derfor skal heller ingen blive elsket som De, Louise, ingen skal få det herredømme over mig som De. De befaler mig at tilgive, velan, jeg vil tilgive. De vil herske ved blidhed og mildhed, og jeg skal

være blid og mild. Sig mig blot, hvordan jeg skal være, og jeg skal adlyde."

Og han kastede sig for hendes fødder og kyssede hendes knæ i et overmål af glæde og lykke.

"O, sire, sire, er alt dette ikke en drøm?"

"Hvorfor en drøm?"

"Fordi jeg ikke kan vende tilbage til hoffet. Hvordan skal jeg, der er jaget bort, få Dem at se?"

"Jeg vil tvinge Madame til at tilbagekalde fordømmelsesdommen."

"Tvinge hende! O, nej, nej!"

"De har ret, jeg vil tage hende med det gode."

Louise rystede på hovedet.

"Jeg vil bede hende, hvis det skulle behøves," fortsatte Louis. "Vil De så tro på min kærlighed?"

Louise så op.

"O, for min skyld må De aldrig ydmyge Dem, lad mig så før dø."

Louis faldt i tanker.

"Jeg vil elske lige så højt, som De har elsket," sagde han, "og lide lige så meget, som De har lidt, det skal være min straf. Lad os nu ikke tænke mere på dette, frøken, men være store som vor smerte og stærke som vor kærlighed."

Med disse ord tog han hende i sine arme.

"Min eneste, mit liv, følg mig!" sagde han.

Hun gjorde en sidste anstrengelse, i hvilken hun koncentrerede ikke hele sin vilje, for den var allerede overvundet, men alle sine kræfter.

"Nej," svarede hun med svag stemme, "nej, jeg ville dø af skam."

"Nej, De skal vende tilbage som en dronning. Ingen anden end d'Artagnan ved, at De har forladt paladset."

"Han har altså også forrådt mig?"

"Hvordan det?"

"Han havde svoret ..."

"Jeg havde svoret ikke at sige noget til kongen," tog d'Artagnan nu ordet, idet han stak sit hoved ind ad døren, "og jeg har holdt mit ord, for jeg har sagt det til hr. de Saint-Aignan. Det er ikke min skyld, at kongen har hørt det, ikke sandt, sire?"

"Det er sandt, tilgiv ham," sagde kongen.

La Vallière smilede og rakte musketeren sin fine, hvide hånd.

"Hr. d'Artagnan," sagde kongen henrykt, "lad hente en vogn til frøkenen."

"Vognen venter udenfor, sire," svarede kaptajnen.

"O, det er et mønster på tjenere!" udbrød kongen.

"Det har du været længe om at opdage," mumlede d'Artagnan, der alligevel følte sig smigret af lovtalen.

Louis førte den unge dame bort, løftede hende op i vognen og lod d'Artagnan tage plads hos hende.

Selv steg han til hest og red tilbage til Palais-Royal. Straks efter sin ankomst dertil lod han Madame anmode om et øjebliks samtale.

66. Hos Madame

Af den måde, hvorpå kongen havde affærdiget gesandterne, havde de mindst klartseende sluttet, at det ville komme til krig.

Selve gesandterne, der ikke var nøje bekendte med hoffets indre anliggender, havde opfattet den berømte ytring: Er jeg ikke herre over mig selv, skal jeg blive det over dem, som fornærmer mig, som møntet på dem selv.

Til held for Frankrig og Holland var Colbert fulgt efter dem for at give dem nogle oplysninger; men dronningerne og Madame, der havde hørt de truende ord, var gået bort med frygt og ærgrelse.

Madame lukkede sig inde på sit værelse, lod Montalais kalde og udspurgte hende i en nogenlunde ligegyldig tone om, hvad der var passeret.

Netop som Montalais sluttede sin beretning, viste Malicorne sig hos Madame for at melde kongens ankomst.

Madame blev forvirret ved meldingen om sin svogers besøg, hun havde ikke ventet det så snart, og navnlig var hun ikke belavet på et direkte skridt af Louis.

Men Madam var ikke af dem, gøs tilbage, hun havde tværtimod den modsatte fejl – eller dyd.

Fem minutter efter kom kongen op ad trappen.

Han var svedt efter ridtet. Hans støvede dragt stod i stor kontrast med Madames elegante toilet.

Louis satte sig uden videre ned, hvorpå Montalais forsvandt.

Madame tog plads lige over for kongen.

Kongen, der var åben og gik lige til målet, sagde:

"Søster, hvorfor har De afskediget frøken de la Vallière?"

"Fordi hun mishagede mig," svarede Madame tørt.

Kongen blev purpurrød i hovedet, og hans øjne funklede med en ild, som Madame med alt sit mod havde ondt ved at udholde.

Han beherskede sig imidlertid og fortsatte:

"En dame, der er så god som De, min søster, må have meget stærke grunde til at bandlyse og vanære ikke blot en ung pige, men hele hendes familie. De ved godt, at jeg som chef for Frankrigs adel står alle til ansvar for familiernes ære. De jager frøken de la Vallière eller enhver anden bort ..."

Madame trak på skuldrene.

"Eller enhver anden, jeg gentager det," blev kongen ved, "og da De herved vanærer denne person, forlanger jeg en forklaring af Dem, for at jeg kan bekræfte eller ophæve Deres dom."

"Ophæve min dom?" udbrød Madame stolt. "Hvorledes! Når jeg har bortjaget en af mine terner, vil De befale mig at tage hende i tjeneste igen!"

Kongen tav.

"Det ville være mere end et misbrug af Deres magt, sire, det ville være en plumphed. Som kvinde ville jeg gøre oprør mod en sådan voldshandling. Jeg ville ikke længere være en prinsesse af Deres blod, en kongedatter, men den usleste skabning og ringere end den bortjagne tjenestepige."

Kongen sprang rasende op.

"De har intet hjerte i brystet," råbte han; "når De behandler mig således, vil jeg behandle Dem med samme strenghed."

En kugle, der har forvildet sig i et slag, rammer undertiden. Den ytring, som kongen uden at tænke videre over det, havde ladet falde, slog Madame og tilintetgjorde hende et øjeblik; hun kunne engang vente, at han ville tage repressalier.

"Forklar Dem da, sire," sagde hun.

"Jeg spørger Dem, Madame, hvad frøken de la Vallière har gjort Dem."

"Hun er den mest drevne mester i at spille intriger, som jeg kender. Hun har fået to venner til at slås, hun har bragt sig selv i folkemunde på en sådan måde, at hele hoffet rynker panden blot ved at høre hendes navn."

"Hun! Hun!" sagde kongen.

"Under sit skinhellige ydre," vedblev Madame, "skjuler hun en listig og træsk ånd."

"Hun!"

"De kan tage fejl, sire, men jeg kender hende, hun er i stand til at yppe klammeri mellem de bedste venner og pårørende. De ser jo, at hun allerede har gjort os to uenige."

"Det benægter jeg," sagde kongen.

"Tænk Dem om, sire. Vi levede i den bedste forståelse med hinanden, lige til hun ved sine rænker og klager indtog Dem mod mig."

"Jeg sværger Dem til," svarede kongen, "at hun aldrig har ladet et bittert ord falde, at hun har forbudt mig at true nogen, og at De ikke har nogen mere hengiven og ærbødig veninde end hende."

"Veninde?" gentog Madame foragteligt.

"Nå, nå, Henriette, lad Deres hjerte tale, husk på, at De har elsket mig, glem ikke, at menneskene bør være lige så

barmhjertige som Vorherre. Vær ikke ubøjelig mod andre, men tilgiv la Vallière."

"Jeg kan ikke, hun har fornærmet mig."

"Men mig, mig!"

"Jeg vil gøre alt for Dem, sire, undtagen det."

"Vær medlidende, søster, det er første gang, jeg beder Dem om noget. Jeg sætter udelukkende mit håb til Dem, søster."

"O, sire, De græder!"

"Ja, af forbitrelse og ydmygelse. Jeg vil hele mit liv hade dette øjeblik, da jeg, kongen, har været nødt til at nedlade mig til at bede. De har i et sekund ladet mig lide mere, min søster, end jeg havde ventet mig i mit livs hårdeste øjeblikke."

Med disse ord rejste kongen sig og gav sine tårer, der virkelig var vredens og skammens tårer, frit løb.

Madame blev ikke rørt, for selv de bedste kvinder kender ikke til medlidenhed, når deres stolthed er sat i bevægelse, men hun blev bange for, at disse tårer skulle forjage enhver menneskelig følelse fra kongens hjerte.

"Befal, sire," sagde hun, "siden De foretrækker min ydmygelse for Deres egen, skønt min vil blive offentlig, mens ingen andre end jeg er vidne til Deres, så tal og jeg skal adlyde kongen."

Han gav intet svar. Han havde grebet Madames hånd og dækkede den med kys.

"Altså," sagde han, "vil De atter tage den stakkels pige til nåde og tilgive hende."

"Jeg skal beholde hende i mit hus."

"Nej, De skal skænke hende Deres venskab, min kære søster, og De vil behandle hende godt for min skyld, ikke sandt, Henriette?"

"Jeg skal behandle hende som en pige, der tilhører Dem."

Kongen rejste sig atter. Ved denne uoverlagte ytring havde Madame forskertset det fortjenstfulde i sit offer. Kongen skyldte hende ikke mere noget.

Dødeligt fornærmet svarede han:

"Tak, Madame, jeg skal evig mindes den tjeneste, De har vist mig."

Derpå bukkede han stift Og gik bort.

Madame var ikke slet, hun var kun opbragt.

Kongen var ikke dum, han var kun forelsket.

De havde næppe sluttet denne overenskomst, der førte til la Vallières tilbagekaldelse, førend de begge søgte at drage fordel af handelen.

Kongen ville se la Vallière hvert øjeblik på dagen.

Madame, der følte kongens vrede, ville ikke opgive la Vallière uden kamp,

Hun lagde derfor kongen vanskeligheder i vejen ved hvert skridt.

For at mødes med sin elskerinde, måtte kongen nemlig gøre kur til sin svigerinde.

På dette havde Madame begrundet sin politik.

Da hun havde valgt en til at hjælpe sig, og dette valg var faldet på Montalais, fandt kongen sig bevogtet, hver gang han besøgte Madame. Man forlod ham ikke et øjeblik.

Efter otte dages forløb var det kommet så vidt, at kongen ikke mere kunne se på la Vallière, uden at møde et mistroisk blik.

Når en spadseretur blev foreslået, havde Madame straks, for at undgå en gentagelse af scenen i regnvejret eller under den

kongelige eg, en upasselighed på rede hånd. Hun kunne følgelig ikke gå ud, og hendes hofdamer måtte også blive hjemme.

Om et natligt besøg kunne der endnu mindre være tale.

Kongen var nær ved at gå fra forstanden af at tænke på udveje, men da han hverken betroede sig til Malicorne eller d'Artagnan, fandt han ingen udvej.

Malicorne lod rigtig nok nu og da et vink falde for at opmuntre kongen til en fuldstændig fortrolighed.

En aften for eksempel, da kongen gik gennem haven og melankolsk så op til Madames vinduer, stødte Malicorne mod en stige, der lå under en buksbomhæk, og sagde til Manicamp, der gik ved siden af ham bag efter kongen, men som hverken havde stødt mod noget eller set noget:

"Så De ikke, at jeg stødte mod en stige, som jeg nær var faldet over?"

"Nej," svarede Manicamp distræt som altid, "men som det lader til, faldt De ikke."

"Ganske vist, men jeg mener, det er farligt at henkaste stiger så nær ved hofdamernes vinduer."

Louis skælvede umærkeligt.

"Hvorledes det?" spurgte Manicamp.

Kongen spidsede øren.

"Denne stige," fortsatte Malicorne, "er for eksempel nitten fod, netop højden op til vinduesgesimsen."

I stedet for at svare faldt Manicamp i tanker.

"Spørg mig, hvilke vinduer jeg mener," hviskede Malicorne til ham.

"Men hvad er det for vinduer, De taler om?" spurgte Manicamp højt.

"Madames."

"O!"

"Jeg siger ikke, at nogen vil vove på at stige op til Madame, men i Madames kabinet, der kun ved en tynd væg er skilt fra hendes sovekammer, ligger frøknerne de la Vallière og de Montalais, der er to smukke piger. Se, nu åbner frøken de la Vallière netop sit vindue. Ah! En dristig elsker kunne med lethed få et stævnemøde med hende, hvis han havde en anelse om denne nitten fods stige, der netop når til gesimsen."

Ikke et ord af denne samtale var undgået kongen.

Ankommen til døren lod han dem alle gå med undtagelse af Malicorne.

Kongen vendte sig om til Malicorne, der ærbødigt ventede på, at kongen skulle tale til ham.

"Hvad var det, De nylig talte om en stige, hr. Malicorne?" spurgte han.

"Jeg sire, talte jeg om en stige?"

Og Malicorne så op mod himlen, lige som han prøvede at huske sig om.

"Ja, om en stige på nitten fod."

"Ah! ja, det er rigtigt, sire; men det var hr. de Manicamp, jeg talte til, og jeg ville have tiet, hvis jeg havde vidst, at Deres Majestæt kunne høre os."

"Hvor er denne stige?"

"Ønsker Deres Majestæt at se den?"

"Ja."

"Intet er lettere, den er her i buskadset, sire."

"Vis mig den."

Malicorne vendte sig om og førte kongen til stigen.

"Træk den lidt frem."

Malicorne lagde stigen i gangen.

Kongen gik langs med den.

"Hm!" sagde han, "De siger, at den er nitten fod?"

"Ja, sire."

"Nitten fod er meget, jeg tror, ikke at den er så lang."

"Skønt jeg ved, hvor sikkert Deres Majestæts øje er, vil jeg dog indgå et væddemål om det."

Kongen rystede på hovedet.

"Der gives et ufejlbarligt middel til at komme til vished om det," sagde Malicorne.

"Og det er?"

"Enhver ved, at der er atten fod til stueetagen i palæet."

"Det er sandt."

"Nuvel, sire, ved at stille stigen op ad muren vil man kunne bedømme dens længde."

"De har ret."

Malicorne løftede stigen i vejret så let, som om den havde været en fjer, og stillede den op mod muren.

Han eller rettere tilfældet valgte netop vinduet i la Vallières kabinet til eksperimentet.

Stigen nåede akkurat til gesimsen, det vil sige, næsten til vindueskarmen, så at et menneske, der stod på det næstsidste trin, et menneske af middelhøjde, som kongen var, med lethed kunne tale med værelsets beboere eller rettere sagt beboersker.

Stigen var næppe stillet op, førend kongen begyndte at stige op ad trinnene, mens Malicorne holdt på stigen, men han var

ikke kommet halvvejen op, førend en schweizerpatrulje kom til syne i haven og styrede lige løs på stigen.

Kongen steg hurtigt ned og skjulte sig i en busk.

Malicorne indså, at han måtte ofre sig. Hvis han også skjulte sig, ville man søge, til man fandt enten ham eller kongen, eller måske dem begge to.

Så var det bedre, at han alene blev fundet.

Altså skjulte Malicorne sig så dårligt, at han blev arresteret ganske alene.

Han blev nu bragt i vagten, hvor han navngav sig og blev genkendt.

Malicorne appellerede imidlertid til d'Artagnan, der ilede ham til hjælp.

Disse to skarpsindige hoveder gjorde sig forgæves umage for at besmykke eventyret. Malicorne havde ingen anden udvej end at forklare at have villet trænge ind til frøken de Montalais.

Madame var ubøjelig, dels fordi det var strafværdigt af hr. Malicorne, hvis han virkelig ved nattetid havde villet trænge ind til hende gennem vinduet for at besøge Montalais, dels fordi, hvis Malicorne i stedet for at handle for egen regning var optrådt som mellemmand mellem la Vallière og en person, som hun ikke ville nævne, hans forbrydelse var endnu meget større, da han ikke kunne undskylde sig med kærligheden, der undskylder alt.

Madame gjorde derfor et frygteligt spektakel og fik Malicorne afskediget af Monsieurs tjeneste.

Montalais var rasende og ville straks hævne sig. Men Malicorne gjorde hende opmærksom på, at kongens protektion

opvejede hele verdens unåde, og at det var smukt at lide for sin konge.

Malicorne havde ret, og var så heldig at bringe Montalais over til sin mening, skønt hun var en kvinde.

Vi iler med at bemærke, at kongen gjorde sit for at trøste dem.

Først lod han Malicorne udbetale halvtredsindstyve tusinde livres som skadeserstatning for det embede, han havde mistet.

Derpå anbragte han ham ved sin egen hofetat, lykkelig over at kunne hævne sig således på Madame for alt, hvad hun havde ladet ham og la Vallière gå igennem.

Men da den stakkels elsker ikke længere havde Malicorne til at måle stiger for sig, var han aldeles forknyt.

Her var ingen udsigt for ham til nogen sinde at kunne nærme sig la Vallière, så længe hun blev i Palais-Royal.

Alle verdens æresposter og penge kunne ikke hjælpe her.

Heldigvis vågede Malicorne.

Han indrettede det sådan, at han mødte Montalais, der rigtig nok på sin side gjorde alt for at møde Malicorne.

"Hvad bestiller De om natten hos Madame?" spurgte han den unge pige.

"Om natten sover jeg," svarede hun.

"Hvad for noget, sover De?"

"Ja vist."

"Men det er meget urigtigt at sove. Det er upassende at sove, når man har en sorg som Deres."

"Hvilken sorg har jeg da?"

"Er De ikke fortvivlet over min fraværelse?"

"Nej, for De har jo fået halvtredsindstyve tusinde livres og en ansættelse hos kongen."

"Lige meget, De er meget bedrøvet over, at De ikke længere kan se mig som tidligere, og navnlig er De fortvivlet over, at jeg har mistet Madames tillid, ikke sandt?"

"Ja, det er meget sandt."

"Nuvel, denne bedrøvelse forhindrer Dem i at sove om natten, De hulker og sukker og snyder Deres næse med megen larm, og det ti gange i minuttet."

"Men, min kære Malicorne, Madame tåler ikke den mindste støj hos sig."

"For pokker, det ved jeg nok, og derfor vil hun skynde sig med at jage Dem på porten."

"Jeg forstår Dem. Men hvad vil der så ske?"

"Det, at la Vallière, når hun er blevet skilt fra Dem, vil sukke og jamre for to."

"Så vil man lægge hende i et andet værelse."

"Ganske rigtigt."

"Ja, men i hvilket?"

"Det er ligegyldigt, det vil altid være bedre end Madames."

"Det er sandt."

"Så begynd på Deres jeremiader i nat."

"Jeg skal ikke undlade det."

"Giv la Vallière parolen."

"Frygt ikke, hun græder nok sagte."

"Så lad hende græde højt."

– Og dermed skiltes de.

67. Synet

Montalais' råd blev meddelt la Vallière, der erkendte, at det ikke var blottet for visdom, og som efter nogen modstand, der snarere skrev sig fra frygtsomhed end fra ligegyldighed, besluttede at bringe det til udførelse.

Denne historie med de to damer, der med deres græden og lamenteren forstyrrede Madames nattero var Malicornes mesterværk.

Da intet er så sandt som det usandsynlige og så naturligt som det romantiske, lykkedes dette tusind og en nats eventyr fuldkommen hos Madame.

Først fjernede hun Montalais.

Tre dage eller rettere tre nætter efter gjorde hun det samme med la Vallière.

Den sidste fik et værelse i mansardetagen oven over kavalerernes værelser.

Nu kunne Malicorne bringe sin plan til udførelse.

Denne plan gik ud på følgende: Under la Vallières værelser var der to tomme værelser, som var bestemt for grev de Guiche, der lå syg i Fontainebleau. Disse to værelser skulle Saint-Aignan overtage. Ved at hugge hul i gulvet i la Vallières værelse kunne man danne en forbindelse mellem de to værelser, så at kongen, når han besøgte Saint-Aignan, kunne stige op til la Vallière.

Malicorne betroede Saint-Aignan sin plan, denne fortalte det videre til kongen.

Kongen blev henrykt.

For at få arbejdet udført, uden at nogen mærkede det, var det nødvendigt, at hele hoffet blev fjernet fire og tyve timer. Kongen fik da arrangeret en udflugt til Saint-Germain, hvor der skulle overnattes og spises frokost næste dag.

Imidlertid fik Malicorne fat i en tømrer, som straks gav sig i lag med arbejdet.

Da hullet var lavet, krøb tømreren op gennem gulvet og befandt sig nu i la Vallières værelse.

Derpå fremstillede han af selv brædderne i gulvet en lem, der passede så fuldkommen i åbningen, at selv det skarpeste øje ikke kunne opdage den. Desuden blev lemme skjult af et skærmbræt.

Malicorne havde forudset alt. Et håndtag og to hængsler, der i forvejen var købt, blev anbragt på lemmen.

En af den slags vindeltrapper, der dengang begyndte at komme i brug, blev købt af Malicorne og betalt med to tusind livres.

Forneden befæstedes den til gulvet i grevens værelse, så at kongen og hele hans råd kunne være steget op og ned ad den uden at nære frygt.

Da hoffet klokken to kom tilbage til Palais-Royal, gik la Vallière op på sit værelse. Alt var på sin plads, og ikke den mindste spån røbede, at hendes værelses hellighed var blevet krænket.

Ingen havde den fjerneste anelse om, hvad der var foregået neden under frøken de la Vallières værelse.

Men den anden dags aften, da la Vallière havde forladt Madame og kom tilbage til sit værelse, hørtes en svag støj i baggrunden af dette.

Hun så sig forbavset om, larmen begyndte atter.

"Hvem er det?" spurgte hun forskrækket.

"Mig," svarede kongens velkendte stemme.

"De? ... De?" udbrød den unge pige, der et øjeblik troede, at hun drømte. "Men hvor er De, sire?"

"Her," svarede kongen, idet han skød en af skærmbrættets fløje til side og viste sig som en skygge i baggrunden af værelset.

La Vallière udstødte et skrig og faldt skælvende om på en stol.

Kongen trådte ærbødigt nærmere.

Men la Vallière kom sig snart af sin overraskelse ved at se, at det virkelig var kongen.

Da han mærkede, at det, der især foruroligede la Vallière, var den måde, hvorpå han var kommet ind til hende, forklarede han hende sammenhængen med den af skærmbrættet skjulte stige og forsikrede hende, at han ikke var noget overnaturligt syn.

"O, sire," svarede la Vallière, idet hun smilende rystede sit blonde hoved, "hvad enten De er nærværende eller fraværende, står De altid for min tanke."

"Hvad skal det sige, Louise?"

"O, det ved De meget godt, sire. Der går intet øjeblik, uden at den stakkels pige, hvis hemmelighed De opdagede i Fontainebleau, og som De hentede tilbage fra korsets fod, tænker på Dem."

"Louise, De bringer mig ud af mig selv af glæde og lykke."

La Vallière smilede bedrøvet og fortsatte:

"Men, sire, har De betænkt, at Deres snilde opfindelse ikke kan være os til nogen nytte?"

"Og hvorfor? Tal, jeg venter."

"Fordi dette værelse ikke er sikret mod undersøgelse, sire, Madame kan tilfældigt komme herind. Mine kammerater kommer her hvert øjeblik, at lukke døren af indvendig ville være at angive mig lige så åbenbart, som om jeg skrev uden på: Kom ikke ind, kongen er her. Selv i dette øjeblik, sire, er der intet til hinder for, at døren går op, og Deres Majestæt bliver set hos mig."

"I så fald," svarede kongen leende, "ville jeg blive antaget for et spøgelse, for ingen kan sige, ad hvilken vej jeg er kommet her ind. Det er kun spøgelser, der går igennem mure og lofter."

"O, sire, betænk, hvilken skandale det ville afstedkomme! Noget sligt vil man aldrig have hørt om hofdamer, stakkels skabninger, som bagtalelsen ikke plejer at skåne."

"Og hvad slutter De af alt dette, min kære Louise? ... Nå, tal, forklar Dem."

"At Deres Majestæt må fjerne stigen, for at blive overrasket her, sire, ville være en større ulykke end den lykke at ses her."

"Nuvel, kære Louise," svarede kongen kærligt, "i stedet for at borttage denne stige, ad hvilken jeg begiver mig til Dem, er der et langt simplere middel, som De ikke har tænkt på."

"Et middel ..."

"Ja. O, De elsker mig ikke sådan, som jeg elsker Dem, Louise, siden jeg er mere opfindsom end De."

Hun så på ham. Louis gav hende hånden, som hun trykkede svagt.

"De siger," fortsatte kongen, "at jeg ville blive overrasket ved at komme her, hvor enhver efter behag kan træde ind."

"Ja, sire, selv i dette øjeblik skælver jeg ved tanken."

"Godt, men De ville ikke blive overrasket ved at gå ned ad stigen til det neden under liggende værelse."

"Sire, sire, hvad er det, De siger?" udbrød la Vallière forskrækket.

"De forstår mig ikke, Louise, efter som De straks bliver vred. Først og fremmest, ved De, hvem der bor neden under?"

"Hr. grev de Guiche."

"Nej, hr. de Saint-Aignan, vor ven," sagde kongen.

"Men sire," blev la Vallière ved, "jeg kan lige så lidt begive mig til hr. de Saint-Aignan som til hr. grev de Guiche."

"Hvorfor kan De ikke det, Louise?"

"Det er umuligt, umuligt!"

"Det forekommer mig, Louise, at man under kongens beskyttelse kan gøre alt."

"Under kongens beskyttelse," gentog hun med et kærligt blik.

"O, De tror mig, ikke sandt?"

"Når De ikke er til stede, sire, tror jeg Dem, men når De er her, når De taler til mig, når jeg ser Dem, tror jeg ikke mere noget."

"Min Gud, hvad skal jeg gøre for at berolige Dem?"

"Jeg ved nok, at det er meget uærbødigt at tvivle således om kongen, men for mig er De ikke kongen."

"Det håber jeg, Gud være lovet, også. Hør, ville en tredjes nærværelse berolige Dem?"

"Ja, hr. de Saint-Aignans nærværelse."

"De knuser i sandhed mit hjerte, Louise, med en sådan mistanke."

La Vallière svarede ikke, men så på Louis med sit klare blik, der gik lige til hjertet, og hviskede:

"Ak! Ak! Det er ikke Dem, jeg nærer mistillid til og mistænker."

"Lad gå da," sagde kongen sukkende, "jeg lover Dem, at hr. de Saint-Aignan, der er så heldig at indgyde Dem tillid, altid skal være til stede ved vore sammenkomster."

"Virkelig, sire?"

"På min ære som adelsmand, og De på Deres side ..."

"Vent lidt, jeg er ikke færdig."

"Er der mere endnu, Louise?"

"O, javist, De må ikke blive så hurtigt træt, for vi er ikke færdige endnu, sire."

"Nå, så knus da mit hjerte aldeles."

"De indser nok, sire, at disse sammenkomster i det mindste i hr. de Saint-Aignans øjne må have en rimelig grund."

"En rimelig grund?" gentog kongen mildt bebrejdende.

"Javist, tænk Dem om, sire."

"O, De er så overordentlig fintfølende, men tro mig, jeg nærer intet højere ønske end at måle mig med Dem i dette punkt. Nuvel Louise, det skal ske, som De ønsker. Vore sammenkomster skal have en rimelig grund, som jeg allerede har fundet."

I dette øjeblik hørtes skridt i korridoren.

"Sire, sire," udbrød la Vallière, "der kommer nogen, hører De? Jeg beder Dem, sire, fly, fly!"

I et spring var kongen bag skærmbrættet.

Det var på høje tid; idet kongen trak fløjen til side, gik døren op, og Montalais viste sig.

Hun trådte indenfor uden ceremonier.

Den listige vidste godt, at det at banke på døren var det samme som at vise la Vallière en fornærmelig mistillid.

Hun trådte altså ind og efter med et flygtigt øjekast at have set to stole tæt ved hinanden, brugte hun så megen tid til at lukke døren, der gjorde sig rebelsk, at kongen fik tid til at åbne falddøren og stige ned til Saint-Aignan.

En larm, umærkelig for ethvert mindre skarpt øre end Montalais', underrettede hende om fyrstens forsvinden, hun fik nu heldigt døren lukket og nærmede sig la Vallière.

"Lad os tale et alvorligt ord med hinanden, Louise," sagde hun.

Louise, der endnu var ganske bevæget, hørte med en hemmelig rædsel ordet *alvorligt,* som Montalais med forsæt havde lagt eftertryk på.

"Min Gud, min kære Aure," mumlede hun, "hvad er der nu igen?"

"Det er det, min kære veninde, at man nærer mistanke til alt."

"Til hvilket?"

"Behøver jeg at forklare mig tydeligere, forstår du ikke, hvad jeg mener? Du må have lagt mærke til Madames vægelsindethed i de sidste dage, du har jo set, hvordan hun snart har villet have dig i sin nærhed, snart har sendt dig bort og snart atter ladet dig komme."

"Naturligvis har jeg bemærket det."

"Nuvel, det lader til, at Madame har fået tilstrækkelige oplysninger, for hun er gået lige til sagen, efter at hun ikke i Frankrig havde mere at sætte mod den strøm, der gennembryder alle hindringer. Du ved nok, hvad jeg mener med strømmen."

La Vallière skjulte sit ansigt i hænderne.

"Jeg mener," vedblev Montalais ubarmhjertigt, "den strøm, der har sprængt porten til karmeliterklosteret i Chaillot og sat sig ud over hoffets fordomme både i Fontainebleau og i Paris."

"Ak, ak!" mumlede la Vallière, mens tårerne piblede frem mellem hendes fingre.

"O, tag ikke således på veje, du har ikke hørt det halve endnu."

"Min Gud!" udbrød den unge pige angst, "hvad er der da mere?"

"Hør mig! Da Madame ikke har flere hjælpetropper i Frankrig, for hun har successivt benyttet de to dronninger, Monsieur og hele hoffet, er hun kommet i tanker om en vis person, der har rettigheder over dig."

La Vallière blev så bleg som en marmorstatue.

"Denne person er, om jeg ikke tager fejl, i England."

"Ja, ja," sukkede la Vallière halvt tilintetgjort.

"Sig mig en gang, befinder denne person sig ikke ved Charles den Andens hof?"

"Jo."

"Nu vel, i aften er et brev af gået fra Madames kabinet til St. James og kureren har fået ordre til at ride direkte til Hampton Court, der, som det lader til, er et kongeligt slot en tolv mil fra London."

"Ja, og så?"

"Da Madame nu skriver regelmæssigt til London hver fjortende dag, og den sædvanlige kurer er afgået først for tre dage siden, har jeg troet, at hun har måttet have en særdeles grund til at gribe pennen. Madame er, som du ved, doven til at skrive."

"Ja, ja,"

"Der er noget, der siger mig, at dette brev handler om dig."

"Om mig," gentog den ulykkelige pige mekanisk.

"Jeg så brevet ligge uforseglet på Madames skrivebord og tror at have læst i det ..."

"Du tror at have læst ..."

"Bragelonnes navn."

La Vallière rejste sig i den største bevægelse.

"Montalais," sagde hun sukkende, "alle ungdommens og uskyldighedens smilende drømme er allerede forsvundet. Jeg har intet mere at skjule for dig eller nogen. Mit liv er som en opslået bog, hvori hele verden kan læse, lige fra kongen til den første den bedste. Aure, min kære Aure, hvad skal der blive af mig?"

Montalais flyttede sig nærmere.

"Nu, overvej sagen," sagde hun.

"Nuvel, jeg elsker ikke hr. de Bragelonne. Når jeg siger, at jeg ikke elsker ham, mener jeg, at jeg elsker ham, som den ømmeste søster kan elske en kær broder. Men det er ikke det, han forlanger af mig, og som jeg har lovet ham."

"Du elsker kort og godt kongen," sagde Montalais, "og det er en god undskyldning."

"Ja, jeg elsker kongen," mumlede den unge pige med dump stemme, "og jeg har dyrt betalt retten til at udtale disse ord. Nu vel, tal, Montalais, hvad kan du gøre for eller imod mig i den stilling, hvori jeg befinder mig?"

"Del er en delikat sag," svarede Montalais.

"Nej, der er intet delikat deri. Skal jeg ægte ham for at holde det løfte, jeg har givet ham? Skal jeg blive ved at lytte til kongens

ord?"

"Du bringer mig virkelig i en vanskelig stilling," sagde Montalais smilende. "Du spørger mig, om du skal ægte Raoul, hvis veninde jeg er, og som jeg vil fornærme dødeligt, hvis jeg udtaler mig imod ham. Du taler fremdeles om ikke mere at lytte til kongen, hvis undersåt jeg er, og som jeg ville fornærme ved at give dig et vist råd. Louise, Louise, det er virkelig en slem knibe, du bringer mig i."

"Du har ikke forstået mig, Aure," sagde la Vallière, stødt over Montalais' spottende tone, "når jeg taler om at ægte hr. de Bragelonne, er det, fordi jeg kan gøre det uden i nogen henseende at mishage ham, men af samme grund må jeg, hvis jeg lytter til kongen, gøre ham til eneherre over noget, der ganske vist er uden værdi, men som ved kærligheden får et vist skin af det. Det jeg beder dig om, er derfor at vise mig en måde, hvorpå jeg med ære kan drage mig ud af enten det ene eller det andet, eller rettere sagt, jeg spørger dig om, hvilket jeg med mest ære kan trække mig ud af."

"Min kære Louise," svarede Montalais efter et øjebliks tavshed, "du har givet et højtideligt løfte, og er en pige med æresfølelse. Hvis du altså, efter at have indgået en sådan forpligtelse, befinder dig i forlegenhed, er det ikke en fremmeds råd – og for et elskende hjerte er enhver fremmed – det er ikke, siger jeg, mit råd, der skal drage dig ud af forlegenheden. Jeg vil altså ikke give dig noget, så meget mere som jeg i dit sted ville være endnu mere forlegen efter end før rådet. Alt hvad jeg kan gøre, er at gentage, hvad jeg allerede har sagt: ønsker du, at jeg skal hjælpe dig?"

"Ja."

"Nuvel, det er det hele. Men sig mig, hvori du ønsker, at jeg skal hjælpe dig! Sig mig for hvem og mod hvem?"

"Sig du mig først," sagde la Vallière og trykkede sin venindes hånd, "for hvem eller mod hvem du erklærer dig?"

"For dig, hvis du virkelig er min veninde."

"Er du ikke Madames fortrolige?"

"En grund mere til at kunne gavne dig. Hvis jeg ikke fik noget at vide fra den kant, kunne jeg jo ikke hjælpe dig, og du ville altså ikke drage nogen nytte af mit bekendtskab,"

"Altså bliver du ved på samme tid at være Madames veninde?"

"Naturligvis. Har du noget imod det?"

"Nej," svarede la Vallière tankefuldt, for denne kyniske oprigtighed forekom hende at være en fornærmelse mod kvinden og en uret mod veninden.

"Nå, det ville også være meget dumt af dig," sagde Montalais.

"Du vil altså stå mig bi?"

"Af al magt, især hvis du vil gøre lige så mod mig."

"Man skulle tro, at du ikke kendte mig," sagde la Vallière og så forbavset på Montalais.

"Siden vi er kommet til hoffet, min kære Louise, har vi forandret os så meget."

"Hvordan det?"

"Det er ganske simpelt. Var du måske i Blois Frankrigs anden dronning?"

La Vallière bøjede hovedet og gav sig til at græde.

Montalais lånte hende et ubeskriveligt blik og mumlede:

"Stakkels pige! Stakkels konge!"

Derpå kyssede hun Louise på panden og vendte tilbage til sit værelse, hvor Malicorne ventede på hende.

68. Portrættet

Da la Vallière den følgende dag, der af kongen var bestemt til den første sammenkomst hos Saint-Aignan, åbnede sit skærmbræt, fandt hun på gulvet en billet skrevet med kongens hånd.

Denne billet var kommet op gennem falddøren.

Det var en af Malicornes ideer. Da han så, hvor nyttig Saint-Aignan ville blive kongen ved sin lejlighed, ønskede han ikke, at hofmanden også skulle blive uundværlig som sendebud og havde af egen magtfuldkommenhed indrettet denne post.

La Vallière slugte begærligt billetten, der fastsatte klokken to om eftermiddagen til sammenkomsten og samtidig underrettede hende om, hvordan hun skulle løfte lemmen i gulvet.

"Sørg for, at De bliver smuk," tilføjede brevets efterskrift.

Disse sidste ord forbavsede, men beroligede samtidig den unge pige.

Tiden gik langsomt, men endelig kom da den bestemte time.

Lige så punktligt som præstinden Hero løftede Louise ved urets sidste slag lemmen og traf på de første trin kongen, der ærbødigt ventede på hende for at give hende hånden.

Denne opmærksomhed rørte hende dybt.

Ved foden af stigen traf de elskende greven, der smilende og med et dybt buk takkede la Vallière for den ære, hun viste ham.

Derpå vendte han sig til kongen og sagde:

"Sire, vor mand er kommet."

La Vallière så urolig på kongen.

"Min frøken," sagde kongen, "når jeg har bedt Dem om at komme her ned, har jeg haft en egennyttig hensigt dermed. Jeg har bestilt en fortræffelig maler herhid, der træffer ligheden særdeles godt, og som jeg ønsker, at De vil tillade at male Dem. For øvrigt skal portrættet blive hos Dem, hvis De forlanger det."

La Vallière rødmede.

"Som De ser," sagde kongen, "vil vi ikke en gang blive tre, men fire. Når vi ikke kan være alene, må vi for mig gerne være så mange, det skal være."

La Vallière trykkede svagt sin kongelige elskers hånd.

"Lad os gå ind i det andet værelse, hvis Deres Majestæt så synes," sagde Saint-Aignan.

Derpå åbnede han døren og lod sine gæster gå foran.

Kongen gik bagefter la Vallière og slugte med øjnene hendes hvide hals.

La Vallière bar en stålgrå, tyk silkekjole og en hårpynt af stenkulsperler, der fremhævede hendes hvide hud. I hånden holdt hun en buket af bengalske roser, blandt hvilke udmærkede sig en haarlemmer tulipan, der havde kostet kongen tusind livres.

Denne buket havde Louis stukket la Vallière i hånden, da han hilste på hende.

I det værelse, hvori Saint-Aignan havde ført dem ind, befandt sig en ung mand med smukke sorte øjne og brunt hår.

Det var maleren.

Han bukkede for frøken de la Vallière med en kunstners nysgerrighed, der studerer sin model, hilste på kongen, som

om han ikke kendte ham, og som han ville have hilst på en hver anden adelsmand.

Derpå førte han frøken de la Vallière hen til den stol, som var beregnet for hende og opfordrede hende til at tage plads.

Den unge pige satte sig graciøst og lagde benene på en pude, hvorpå maleren bad hende vælge en genstand til at se på.

Louis satte sig smilende på puden ved sin elskerindes fødder.

Idet de sad sådan, hun, der lænede sig tilbage i stolen med blomsterne i hånden, og han, der så op til hende og slugte hende med øjnene, dannede de en fortryllende gruppe, som kunstneren betragtede i flere minutter med tilfredshed, mens Saint-Aignan betragtede dem med misundelse.

Maleren gjorde hurtigt sit udkast og begyndte derpå at male det smukke, poetiske ansigt med de blide øjne og de rosenrøde kinder.

Imidlertid talte de to elskende lidt med hinanden, undertiden blev deres øjekast så smægtende, at maleren måtte standse sit arbejde for ikke at fremstille en Erycine i stedet for en la Vallière.

Louis berusedes af kærlighed, la Vallière af lykke og Saint-Aignan af ærgerrighed.

På denne måde forløb to timer, og da klokken slog fire, rejste la Vallière sig og gav kongen et tegn.

Louis stod op, nærmede sig maleriet og sagde nogle smigrende ord til kunstneren.

Saint-Aignan roste ligheden.

La Vallière takkede rødmende maleren og gik ind i det andet værelse, hvortil kongen fulgte hende efter at have kaldt på Saint-Aignan.

"I morgen, ikke sandt?" sagde han til la Vallière.

"Tænk på, sire, at man sikkert vil komme til mig og ikke finde mig."

"Nå?"

"Hvad skal der så blive af mig?"

"De er meget frygtsom, Louise."

"Men hvis Madame nu lod mig kalde?"

"O," svarede kongen, "vil der ikke komme en dag, da De selv vil opfordre mig til at trodse alt for ikke mere at forlade Dem."

"Hvis jeg nogen sinde gør det, sire, må jeg være gået fra forstanden," svarede Louise, "og De vil ikke tro mig."

"I morgen, Louise."

La Vallière sukkede og svarede:

"I morgen da, sire, siden De vil det."

Med disse ord steg hun let op ad stigen og forsvandt for sin elskers øjne.

"Nu, sire ..." sagde Saint-Aignan, da hun var gået.

"I går anså jeg mig for den lykkeligste af alle mænd, Saint-Aignan."

"Og måske Deres Majestæt i dag anser Dem for den ulykkeligste?" spurgte Saint-Aignan smilende.

"Nej, men denne kærlighed er en uudslukkelig tørst, jeg drikker forgæves de læskedråber, som din opfindsomhed skaffer mig, jo mere jeg drikker, jo tørstigere bliver jeg."

Kongen rystede fortvivlet på hovedet.

"Er De allerede misfornøjet, sire?"

"Javist, min kære Saint-Aignan, du må anstrenge din opfindsomhed."

"Jeg lover det, sire, det er alt, hvad jeg kan gøre."

Da kongen ikke kunne se originalen, ville han se portrættet. Han angav maleren nogle forandringer, som han ønskede, og gik så.

Saint-Aignan lod nu kunstneren gå.

Et øjeblik efter stak Malicorne sit hoved ind ad døren.

Saint-Aignan tog imod ham med åbne arme, men dog med en vis nedslåethed.

Den sky, der var gået for den kongelige sol, skjulte nu også dens trofaste drabant.

Malicorne bemærkede øjeblikkelig grevens dårlige humør.

"O, hvor De ser sort ud, hr. greve," sagde han.

"Jeg har grund nok til det, min kære hr. Malicorne. Hvad tror De vel: Kongen er ikke fornøjet."

"Ikke fornøjet med sin stige?"

"O nej, stigen synes han skam godt om."

"Det er vel altså værelsernes dekoration, der ikke er efter hans smag?"

"O, det har han slet ikke tænkt på. Nej, det, der har mishaget kongen, er ..."

"Jeg skal sige Dem det, hr. greve, det er det at skulle være fjerdemand ved et stævnemøde. Har De ikke gættet det, hr. greve?"

"Hvordan skulle jeg have gættet det, kære hr. Malicorne, da jeg ikke har gjort andet end bogstavelig følge kongens instruks?"

"Ville kongen da virkelig af al magt have Dem til stede?"

"Ja, hr. Malicorne, ja."

"Og Hans Majestæt ville også have maleren, som jeg mødte nedenfor, med?"

"Ja, hr. Malicorne, ja."

"Så forstår jeg på ære nok, at Hans Majestæt har været misfornøjet."

"Misfornøjet med, at hans befalinger er blevet adlydte punktligt? Det forstår jeg ikke."

Malicorne kløede sig bag øret.

"Hvornår havde kongen sagt, at han ville komme til Dem?" spurgte han.

"Klokken to."

"Og De var til stede for at vente på kongen?"

"For fanden! det ville have klædt mig godt at lade kongen vente."

Trods den ærbødighed, Malicorne nærede for Saint-Aignan kunne han dog ikke lade være at trække på skuldrene.

"Havde kongen også bestilt maleren til klokken to?"

"Nej, men jeg havde ham parat fra klokken tolv. De indser nok, at det er bedre, at en maler venter to timer end kongen et minut."

Malicorne lo ved sig selv.

"Hør, hr. Malicorne," sagde Saint-Aignan, "le mindre ad mig, men tal mere til mig."

"Ønsker De det?"

"Jeg bønfalder Dem."

"Nuvel, hr. greve, hvis De ønsker, at kongen skal blive mere fornøjet, så den første gang, han kommer her ..."

"Han kommer i morgen."

"Så giv Dem noget at bestille inden for, så snart kongen kommer, men det må være med noget, der ikke kan opsættes. Skal vi sige i tyve minutter?"

"O! o!"

"I tyve minutter."

"Lade kongen være alene i tyve minutter!" udbrød Saint-Aignan forskrækket.

"Nå, lad, som om jeg slet intet har sagt," svarede Malicorne og nærmede sig døren.

"Nej, nej, min kære hr. Malicorne, bliv tvært imod ved, jeg begynder at forstå Dem, og maleren, maleren ..."

"O, lad ham komme en halv time for sent."

"En halv time?"

"Ja."

"Jeg skal gøre, som De siger, min kære herre."

"Og jeg tror, at De vil stå Dem vel ved det. Tillader De, at jeg hører ind til Dem i morgen?"

"Naturligvis."

"Jeg har den ære at anbefale mig, hr. de Saint-Aignan."

Og Malicorne gik baglæns ud af døren.

"I sandhed, den krabat har mere forstand end jeg," mumlede Saint-Aignan.

69. Saint-Aignan følger Malicornes råd

Kongen holdt øje med la Vallières portræt med en omhu, der skrev sig lige så meget fra ønsket om, at det måtte komme til at ligne, som fra hans hensigt at trække portrætteringen ud så længe som muligt.

Man skulle se ham følge penslen, afvente virkningen af en farve og tilråde maleren enkelte forandringer, som denne ærbødigt samtykkede i.

Når maleren efter Malicornes råd kom lidt for sent, og Saint-Aignan havde fjernet sig et øjeblik, skulle man have set – men ingen så det – den betydningsfulde tavshed, der i et suk forenede to sjæle, som forstod hinanden og kun længtes efter ro.

Minutterne forløb som ved et trylleri.

Der hørtes en støj i forværelset, maleren trådte ind, Saint-Aignan vendte tilbage under mange undskyldninger. Kongen begyndte at tale, la Vallière gav hurtige svar og deres øjne underrettede Saint-Aignan om, at de i hans fraværelse havde levet et århundrede.

La Vallières frygt blev ikke stadfæstet.

Ingen anede, at hun forlod sit værelse en to, tre timer om dagen. Hun lod, som om hendes helbred vaklede. De, der indfandt sig hos hende, bankede på, førend de trådte ind. Den snilde Malicorne havde opfundet en mekanisme, hvorved la

Vallière i Saint-Aignans værelse underrettedes om de besøg, man ville aflægge i det værelse, hun sædvanlig beboede.

Uden at have fortrolige vendte hun således tilbage til sit kammer, og førte alle på vildspor ved at vise sig, og om det også varede noget længe, inden det skete, tilintetgjorde hun dog de mest hårdnakkede tvivleres mistanke.

Malicorne havde spurgt Saint-Aignan om, hvordan det var gået dagen efter, og denne havde måttet tilstå, at kongen havde været i et fortræffeligt humør.

"Man må fordoble dosissen, men umærkeligt," svarede Malicorne. "Pas blot på, når man ønsker det."

Man ønskede det så meget, at en aften, den fjerde dag, da maleren pakkede sine sager sammen, uden at Saint-Aignan var kommet tilbage, og denne netop i det samme indfandt sig, så han en fortrædelig sky lejre sig på la Vallières ansigt. Kongen var mindre tilbageholdende og lagde sin ærgrelse for dagen ved en meget betydningsfuld trækken på skuldrene.

La Vallière rødmede,

"Bravo!" tænkte Saint-Aignan, "hr. Malicorne vil blive fornøjet i aften."

Malicorne blev virkelig henrykt.

"Det er aldeles indlysende," sagde han til greven, "at frøken de la Vallière havde håbet, at De ville være blevet i det mindste ti minutter til borte."

"Og kongen en halv time, min kære hr. Malicorne."

"De måtte være en dårlig kongelig embedsmand," bemærkede denne, "hvis De nægtede Hans Majestæt denne halve time."

"Men maleren," indvendte Saint-Aignan.

"Ham påtager jeg mig," svarede Malicorne, "lad mig blot tage ansigtet og omstændighederne med på råd. Når troldmændene tager solens, månens og stjernernes højde, lader jeg mig nøje med at se, om øjnene er omgivet af en sort ring, eller om munden beskriver en konveks eller en konkav bue."

"Så anstil da Deres observationer."

"Vær ikke bange."

Den snilde Malicorne havde god lejlighed til at observere.

Den samme aften besøgte kongen nemlig Madame med dronningerne. Han sukkede så dybt og betragtede la Vallière med så smægtende øjne, at Malicorne sagde til Montalais:

"I morgen."

Og han opsøgte maleren i hans hus i Rue des Jardins Saint-Paul for at bede ham udsætte sammenkomsten i to dage.

Saint-Aignan var ikke på sit værelse, da la Vallière, der allerede var fortrolig med etagen nedenunder, løftede lemmen i gulvet op og steg ned.

Som sædvanlig ventede kongen hende på trappen med en buket i hånden; da han så hende tog han hende i sine arme.

La Vallière så sig ganske forskrækket om, men da hun ikke så andre end kongen, sagde hun intet.

De tog plads.

Louis lå ved siden af de hynder, hvorpå hun sad, med hovedet hvilende på sin elskerindes knæ, og betragtede hende, og ligesom om øjeblikket nu var kommet, da intet kunne stille sig mellem dem, slugte hun ham med øjnene.

Kongen, der var aldeles beruset af salighed, ventede hvert øjeblik at se maleren eller Saint-Aignan træde ind og gjorde derfor undertiden forsøg på at flygte fra fristelsen.

Men døren åbnedes hverken for Saint-Aignan eller maleren. En hemmelighedsfuld og vellystig tavshed, der endog strakte sig til fuglene i deres forgyldte bure, herskede overalt.

Kongen var overvundet, han drejede hovedet og trykkede sin brændende mund på la Vallières hænder. Hun tabte besindelsen og trykkede sine skælvende hænder mod sin elskers læber.

Louis rejste sig, så at hans pande befandt sig i højde med den unge piges læber, der i ekstase flygtigt kyssede det duftende hår, der berørte hendes kinder.

Kongen tog hende i sine arme, og uden at hun gjorde modstand, vekslede de det første kys.

Hverken maleren eller Saint-Aignan lod sig se den dag.

En vedvarende støj i etagen oven på vakte først la Vallières opmærksomhed, uden dog at vække hende aldeles.

Men da støjen varede ved, rejste hun sig forskrækket og udbrød:

"Der er nogen ovenpå, der venter på mig! Louis! Louis! Hører De ikke?"

"Ih! er De ikke den jeg venter?" sagde kongen ømt, "hvem andre kan ellers vente Dem?"

Men hun rystede på hovedet.

Larmen begyndte atter.

"Jeg hører Montalais stemme," sagde hun.

Og hun gik hurtigt op ad trappen.

Kongen fulgte efter hende, da han ikke kunne bekvemme sig til at skilles fra hende, og kyssede hendes hånd og sømmen af hendes kjole.

"Ja, ja," gentog la Vallière, der allerede befandt sig halvt ovenfor lemmen, "ja, det er Montalais stemme, der kalder, der

må være hændt noget af vigtighed."

"Så gå da, min elskede," sagde kongen, "og kom snart igen."

"Ikke i dag! Farvel! Farvel!"

Hun bukkede sig for endnu en gang at kysse sin elsker og forsvandt.

Montalais ventede virkelig ganske bleg og forstyrret.

"Skynd dig, skynd dig," sagde hun, "han kommer."

"Hvem? Hvem kommer?"

"Han. Det anede mig nok."

"Men hvem mener du dog? Du er nær ved at tage livet af mig."

"Raoul," mumlede Montalais.

"Ja, mig," sagde en munter stemme på de øverste trin af hovedtrappen.

La Vallière udstødte et frygteligt skrig og segnede om.

"Her er jeg, her er jeg, kære Louise," sagde Raoul og ilede til. "O, jeg vidste nok, at De elskede mig endnu."

La Vallière gjorde en bevægelse, der røbede skræk, hun anstrengte sig for at tale, men kunne kun fremstamme et eneste ord.

"Nej! Nej!" sagde hun og faldt tilbage i Montalais arme, mumlende: "Kom mig ikke nær!"

Montalais gav Raoul, der var blevet stående lige som forstenet i døren, et tegn til ikke at komme nærmere.

Derpå kastede hun blikket på skærmbrættet og tilføjede:

"O, den uforsigtige! Falddøren er ikke en gang lukket!"

Hun gik hen for at skyde skærmbrættet for og lukke lemmen.

Men op af denne fo'r kongen, der havde hørt la Vallières skrig og nu kom hende til hjælp.

Han knælede foran hende og stillede Montalais, der var nær ved at gå fra sans og samling, en mængde spørgsmål.

I det samme, kongen faldt på knæ, hørtes et skrig og en larm af skridt i korridoren. Kongen ville ile til for at se, hvem det var, der havde skreget.

Montalais søgte at holde ham tilbage, men forgæves.

Kongen fo'r hen til døren, men Raoul var allerede langt borte, så at kongen kun så en skygge, der forsvandt i omdrejningen af korridoren.

70. To gamle venner

Mens enhver ved hoffet tænkte på sine egne sager, sneg en mand sig bag om Grèvepladsen ind i et hus, der allerede er os bekendt.

Hovedindgangen til dette hus var fra Baudoyer-pladsen.

Det var på alle sider omgivet af haver og butikkerne i Rue Saint-Jean.

Den nysomtalte mand gik med faste skridt, skønt han ikke længere var i sin første ungdom. Hvem, der så hans lange kårde, kunne ikke tage fejl af eventyreren, og når man så hans opstrøgne knebelsbart og fine hud, kom man på det rene med, at hans eventyr måtte være af galant natur.

I det samme, som kavaleren trådte ind i huset, slog klokken otte på Saint Gervais.

Ti minutter efter bankede en dame, der ledsagedes af en bevæbnet tjener, på den samme dør, som en gammel pige straks åbnede.

Idet damen trådte indenfor, slog hun sit slør tilbage. Hun var ikke længere en skønhed, hun var ikke længere ung, men førte sig med anstand og ynde.

Da hun betrådte forhallen, kom den ovenbeskrevne kavaler hende i møde og rakte hende hånden.

"God dag, kære hertuginde," sagde han.

"God dag, min kære Aramis," svarede hertuginden.

Han førte hende til en elegant møbleret salon, hvis høje vinduer belystes af den nedgående sols sidste stråler.

De tog plads ved hinandens side.

Aramis bøjede sig ned over hertugindens hånd og kyssede den galant.

"De havde vist noget møje med at få mig opsporet?" sagde han.

"Ja", svarede hun, "men jeg vidste, at De var en ven af hr. Fouquet, og søgte Dem derfor hos ham."

"En ven! O, det er for meget sagt, Madame," udbrød chevalieren. "Jeg er en stakkels præst, der bliver protegeret af denne ædelmodige beskytter, det er det eneste forhold, der er mellem hr. Fouquet og mig."

"Har han ikke gjort Dem til biskop?"

"Jo, hertuginde."

"Det er altså Deres retræte, smukke musketer."

"Ja, lige som politiske intriger er din," tænkte Aramis, "De erkyndigede Dem altså hos hr. Fouquet?"

"Ja. De har været med ham i Fontainebleau og gjort en lille rejse til Deres bispedømme, Belle Isle en Mer, tror jeg?"

"Nej, frue, nej", sagde Aramis, "mit bispedømme er Vannes."

"Det var også det jeg mente. Jeg troede blot, at Belle Isle en Mer ..."

"Det er en af hr. Fouquets ejendomme."

"Ah, man har fortalt mig, at Belle Isle var befæstet, og jeg ved jo, at De er krigsmand, min ven."

"Sligt har jeg lagt på hylden fra det øjeblik, jeg trådte ind i den gejstlige stand," sagde Aramis stødt.

"Godt ... jeg fik altså at vide, at De var kommet tilbage fra Vannes, og sendte bud til en af vore venner, hr. grev de la Fère,

men han er diskret og lod mig svare, at han ikke kendte Deres adresse."

"Han er altid den gamle Athos," tænkte biskoppen, "hvad der er godt, bliver ved at være det."

"De ved nok, at jeg ikke kan vise mig her, og at dronningemoderen endnu stadig har noget mod mig."

"Javist, det forbavser mig."

"O, det har sine grunde, men lad os ikke tale om det. Jeg er nødt til at skjule mig, og det var derfor en lykke, at jeg mødte hr. d'Artagnan, en af Deres gamle venner, ikke sandt?"

"En af mine nuværende venner, hertuginde."

"Han gav mig underretning og viste mig til hr. Baisemeaux, guvernøren i Bastillen."

Aramis fo'r sammen og hans øjne skød lyn, der trods mørket ikke kunne skjules for hans veninde.

"Hr. de Baisemeaux," sagde han, "hvorfor har d'Artagnan vist Dem til ham?"

"Det ved jeg ikke."

"Hvad skal det betyde?" sagde biskoppen og samlede sine åndskræfter for værdigt at bestå kampen.

"Hr. de Baisemeaux er en af Deres klienter, sagde hr. d'Artagnan. Og man kender altid en kreditors så vel som en debitors adresse."

"Det er sandt. – Baisemeaux opgav Dem altså ..."

"Saint-Mandé, hvortil jeg sendte et brev til Dem."

"Som jeg har her, og som er mig dyrebart," sagde Aramis "eftersom jeg skylder det den fornøjelse at se Dem."

Glad over at være kommet så let over alle vanskelighederne trak hertuginden vejret lettere.

Dette var derimod ikke tilfældet med Aramis.

"Vi var altså ved besøget hos Baisemeaux?" sagde han.

"Nej," svarede hun leende, "vi var kommet længere."

"Ved Deres nag til dronningemoderen da."

"Endnu længere," sagde hun.

"Nå, så fortæl," afbrød Aramis hende hurtigt. "Jeg hører Dem med opmærksomhed."

"Det er ganske simpelt," fortsatte hertuginden, idet hun tog sit parti. "De ved jo, at jeg lever sammen med hr. de Laicques i Brüssel?"

"Ja, min frue."

"Ved De, at mine børn har ødelagt og plyndret mig?"

"Ak, hvilken ulykke, hertuginde!"

"Det er afskyeligt, jeg har måttet bruge hele min opfindsomhed for at leve og især for ikke at vegetere."

"Det forstår sig."

"Jeg måtte tilfredsstille mit had og hjælpe mine venner, og jeg manglede både kredit og beskyttere."

"De, der har protegeret så mange!" bemærkede Aramis.

"Sådan går det altid, chevalier. Jeg besøgte imidlertid kongen af Spanien ..."

"Ah!"

"Der havde udnævnt en jesuitter-general, som det er skik og brug."

"Ah! så det er skik og brug?"

"Ved De ikke det?"

"Om forladelse, jeg var adspredt."

"Nu vel, jeg besøgte altså kongen af Spanien. Han ville gerne gøre noget for mig, men kunne ikke. Han gav imidlertid mig og

Laicques anbefalingsbreve til Flandern og lod mig anvise en pension på jesuiterordenens kasse. Og efter ordenens statutter skulle jeg gøre tjeneste til gengæld ... som De ved, er det reglen."

"Det vidste jeg ikke."

Fru de Chevreuse tav for at betragte Aramis, men det var aldeles mørkt.

"Jo, det er reglen," vedblev hun. "Det måtte altså have udseende af, at jeg gjorde nogen nytte. Jeg foreslog at rejse for ordenen og blev ansat mellem de rejsende medlemmer. De forstår nok, at det blot var et påskud, en formalitet."

"Meget godt."

"På denne måde hævede jeg min pension, hvilket var meget behageligt."

"Min Gud, hertuginde, det, De der siger, er et dolkestik for mig. De være nødt til at tage mod pension af jesuitterne!"

"Nej, chevalier, af Spanien."

"De må dog indrømme mig, hertuginde, at det kommer ud på et."

"Nej, nej, på ingen måde."

"Men har De ikke noget tilbage af hele Deres store formue?"

"Dampierre, det er det hele."

"Det er altid noget."

"Ja, men det er forgældet."

"Og dronningemoderen så ganske roligt til?" spurgte Aramis.

"Ja, hun har glemt alt."

"Så vidt jeg ved, hertuginde, har De gjort skridt for at blive taget til nåde igen?"

"Ja, men mærkeligt nok har den lille konge arvet den antipati, som hans kære fader nærede for min person. Ja, De vil svare

mig, at jeg hører til de kvinder, som man hader, og ikke mere til dem, som man elsker."

"Jeg beder Dem, kære hertuginde, lad os skynde os at komme til det, der har ført Dem herhen, for jeg tror, at vi kan være hinanden nyttige."

"Det samme har jeg tænkt. Men jeg har nu fortalt Dem min historie, De har ikke fortalt mig Deres. Man har fortalt mig, at De udsteder ordrer med en hemmelighedsfuldhed og ophøjet majestæt, så at man almindeligt anser Dem for ordenens nylig afdøde chefs efterfølger."

Aramis rødmede af utålmodighed. Hertuginden fortsatte:

"Jeg forhørte mig hos kongen af Spanien, der opklarede min tvivl i den henseende. Enhver jesuitergeneral må ved sin udnævnelse være en spanier, efter ordenens statutter. De er ingen spanier og er ikke blevet udnævnt af kongen af Spanien."

Aramis svarede kun:

"Der ser De, hertuginde, at De tog fejl, siden kongen af Spanien har sagt Dem det."

"Ja, kære Aramis, men der er noget andet, som jeg har tænkt."

"Og det er?"

"Kan De spansk?"

"Enhver franskmand, der har gjort Fronden med, kan spansk."

"Har De opholdt Dem i Flandern?"

"Tre år."

"Og i Madrid?"

"Femten måneder."

"De kan altså blive naturaliseret som spanier, når De ønsker det."

"Tror De?" spurgte Aramis med den troskyldighed, der førte hertuginden bag lyset.

"Javist ... to års ophold i landet og kendskab til sproget er absolut nødvendige betingelser. De har levet der tre og et halvt år ... altså femten måneder længere, end der behøves."

"Hvor vil De hen med alt dette, kære veninde?"

"Jeg vil blot sige, at jeg står mig godt med kongen af Spanien."

"Og jeg ikke ilde," tænkte Aramis.

"Vil De," fortsatte hertuginden, "have, at jeg skal bede kongen om posten som jesuitergeneral til Dem?"

"Nej, tak, hertuginde."

Hun tav.

"Han er udnævnt," tænkte hun.

"Når De sådan giver mig afslag," fortsatte fru de Chevreuse, "taber jeg modet til at bede Dem for mig selv."

"O, gør det, gør det."

"Det nytter ikke, når De ikke har magt til at bevilge min bøn."

"Bed alligevel, hvor lidt jeg end formår."

"Jeg trænger til en sum penge for at lade Dampierre reparere."

"Ah," svarede Aramis koldt, "penge? ... Lad høre, hertuginde, hvor mange skulle det være?"

"O, en rund sum."

"Så meget værre ... De ved, at jeg er ikke rig."

"De, nej, men ordenen. Hvis De havde været general ..."

"Men De ved, at jeg ikke er det ..."

"Men De har en ven, der må være rig: hr. Fouquet."

"Hr. Fouquet! Han er mere end halvt ødelagt, frue."

"Man har rigtig nok sagt det, men jeg har ikke villet tro det."

"Hvorfor, hertuginde?"

"Fordi jeg har nogle breve fra kardinal Mazarin, det vil sige, Laicques har dem, der giver besynderlige oplysninger."

"Om hvad?"

"Med hensyn til salget af statsindtægter, optagelsen af lån og jeg husker ikke mere alt det. Så meget er i alt fald vist, at overintendanten i følge de af Mazarin underskrevne breve skulle have taget en tredive millioner af statens penge. Det er en alvorlig sag."

Aramis borede neglene ind i sin hånd.

"Hvordan! De har sådanne breve," sagde han, "og har ikke talt om det til hr. Fouquet?"

"Ah," sagde hertuginden, "slige ting er en reserve, som man gemmer til sidst. Når tiden kommer, tager man dem frem af skabet."

"Og tiden er altså kommet?"

"Ja, min bedste."

"Vil De vise hr. Fouquet disse breve?"

"Jeg vil hellere tale med Dem."

"De må trænge meget til penge, stakkels veninde, siden De, der nærede en sådan ringeagt for hr. de Mazarin, kan tænke på slige ting."

"Ja, jeg trænger virkelig til penge."

"Og desuden," vedblev Aramis koldt, "må det have kostet dem megen overvindelse at beslutte Dem til denne udvej. Den er skrækkelig."

"O, hvis jeg havde villet gøre ondt og ikke godt," sagde fru de Chevreuse, "så ville jeg i stedet for at henvende mig til ordenens

general eller til hr. Fouquet om de fem hundrede tusind livres, jeg trænger til, have opsøgt min gamle veninde, dronningemoderen. Hendes elskers, signor Mazarinis breve ville have skaffe mig adgang, og jeg ville have bedt hende om denne bagatel med de ord: Jeg ønsker at have den ære at modtage Deres Majestæt på Dampierre; tillad mig at sætte det i stand."

Aramis gav intet svar.

"Det er en snare," tænkte biskoppen, "det er ikke muligt, at Anna af Østrig skulle lytte til et sådant fruentimmer."

"Nå!" sagde hertuginden.

"Det ville forundre mig meget, min frue, hvis hr. Fouquet for øjeblikket havde fem hundrede tusind livres til sin rådighed."

"Så lad os ikke tale mere om det," sagde hertuginden, "Dampierre får da blive istandsat, som det bedst kan."

"O, hvad det angår, vil De ikke komme i forlegenhed."

"Jeg er aldrig i forlegenhed."

"Dronningen vil sikkert gøre det for Dem, som overintendanten ikke kan."

"Javist ... Sig mig engang, hvad mener, om jeg for eksempel selv talte med hr. Fouquet om disse breve?"

"De må i så henseende gøre, hvad De finder for godt, hertuginde, men enten føler hr. Fouquet sig skyldig, eller også gør han det ikke. Er han det, vil han tage denne trussel meget ilde op."

"De ræsonnerer altid som en engel."

Hertuginden rejste sig.

"De vil altså angive hr. Fouquet for dronningen?" sagde Aramis.

"Angive! ... O, hvilket afskyeligt ord. Jeg vil ikke angive, min kære ven. Jeg vil tage parti mod hr. Fouquet, det er det hele. Og er jeg først atter taget til nåde af dronningemoderen, kan jeg blive farlig."

"De er i Deres gode ret, hertuginde."

"Og jeg vil bruge den, kære ven."

"De ved vel, at hr. Fouquet står sig godt med kongen af Spanien, hertuginde"

"O, jeg formoder det."

"Hvis De, som De siger, vil begynde en partikrig, vil hr. Fouquet gøre det samme."

"Hvad mener De?"

"Han vil være i sin gode ret, ikke sandt?"

"Ganske vist."

"Og da han står sig godt med Spanien, vil han benytte venskabet med det som et våben."

"De mener, at han også vil stå sig godt med jesuitergeneralen, min kære Aramis."

"Det kunne hændes, hertuginde."

"Og at jeg da vil miste min pension derfra."

"Jeg er meget bange for det."

"Man vil vide at trøste sig. Hvad skulle fru de Chevreuse frygte for, min bedste, når hun er sluppet vel fra Richelieu, Fronden og landflygtighed?"

"Det er sandt, men så vil De have noget andet at frygte for."

"Hvad skulle det være?"

"De må vide, at når man en gang er optaget i ordenen, er det vanskeligt at træde ud af den igen. De hemmeligheder, man er

blevet bekendt med, gemmer i sig spiren til ulykke for den, der røber dem."

Hertuginden betænkte sig et øjeblik.

"Det er alvorligere," sagde hun, "og jeg skal overveje det."

Trods mørket følte Aramis, at hans veninde fæstede et brændende blik på ham.

"Lad os rekapitulere sagen," sagde Aramis, der nu var på sin post og stak hånden ind under sin frakke, hvor han havde en dolk skjult.

"Ja, lad os det; god regning gør gode venner."

"Inddragelsen af Deres og måske også Laicques' pension ..."

"Udgør tresindstyve tusind livres; var det ikke det, De mente?"

"Netop, og jeg tænker på, hvad De vil stille imod det."

"De fem hundrede tusind livres, som jeg vil få af dronningen."

"Eller som De ikke vil få."

"Jeg kender et middel til at få dem," sagde hertuginden og forglemte sig.

Disse ord fik chevalieren til at spidse øren.

"Hør, hertuginde," sagde han. "Skal jeg sige Dem, hvorfor jeg ikke vil købe Deres breve?"

"Sig frem."

"De er falske."

"Passiar."

"Jovist, for det ville virkelig være mere end besynderligt, om De, der ved Mazarin var blevet uenig med dronningen, skulle have vedligeholdt en intim forbindelse med ham. Det ville røbe

lidenskab, spioneri ... ja, jeg vil ikke en gang sige, hvad jeg tænker."

"Sig det kun."

"Føjelighed."

"Det er alt sammen sandt, men det, der står i brevene, er lige så sandt."

"Jeg sværger Dem til, hertuginde, at De ikke vil få nogen nytte af dem hos dronningen."

"O jeg kan få nytte af alt hos dronningen."

"Godt!" tænkte Aramis, "så syng da, lille spætte, hvisl slange."

Hertuginden havde talt sit sidste ord, gjorde et par skridt hen imod døren og vinkede ad sin store lakaj, der atter tog musketten, og forlod huset, hvor to gode venner ikke var blevet enige, fordi de forstod hinanden alt for godt.

71. Hvori man ser, at den handel, der ikke sluttes med én, kan komme i stand med en anden

Efter at have forladt Aramis begav fru hertuginden af Chevreuse sig til Colbert.

Fru de Chevreuse var alt for indviet i den natlige politik til at være uvidende om, at en minister aldrig nægter sig hjemme, selv i sin private bolig, for unge og smukke damer, der er bange for kontorstøvet, eller for gamle, kloge damer, der frygter ministeriernes indiskrete ekko.

I forstuen blev hertuginden modtaget af en tjener, og det meget dårligt. Efter at have set hendes ansigt gjorde han hende opmærksom på, at man på en sådan tid, og når man var i den alder, ikke forstyrrede hr. Colbert i hans arbejde.

Men uden at blive vred skrev fru de Chevreuse på et blad sit navn, der så mange gange havde skurret ubehageligt i Louis den Trettendes og den store kardinals øren.

Hun gav tjeneren papiret uden at sige et ord, men med en så bydende mine, at fyren, der havde en god næse, lugtede prinsessen, bøjede hovedet og skyndte sig til hr. Colbert.

Det er vel overflødigt at bemærke, at ministeren udstødte et svagt skrig, da han åbnede papiret, og at dette skrig tilstrækkeligt oplyste tjeneren om vigtigheden af det

hemmelighedsfulde besøg, hvorfor han ilede tilbage for at hente hertuginden.

Hertuginden standsede på dørtærsklen for at tage den, hun havde med at gøre, rigtigt i øjesyn.

"Hvad skaffer mig æren af Deres besøg, frue?" spurgte finansintendanten.

"Det, at jeg trænger til Dem, min herre," svarede hertuginden, "og De til mig."

"Den første del af Deres svar glæder mig særdeles, frue. Hvad derimod den anden angår ..."

Fru de Chevreuse satte sig.

"De er finansintendant, hr. Colbert?"

"Ja, frue."

"Og De aspirerer til at blive overintendant?"

"Frue!"

"Nægt det ikke! Det ville blot forlænge vor samtale til ingen nytte."

"Hvor meget jeg endogså ønsker at vise mig forekommende mod en dame af Deres fortjenester, min frue, vil dog intet få mig til at tilstå, at jeg arbejder på at fortrænge min foresatte."

"Jeg har ikke talt om at fortrænge, hr. Colbert. Har jeg måske nævnt det ord? Jeg tror det ikke. Ordet afløse er ikke så stødende. Jeg påstår altså, at De aspirerer til at afløse hr. Fouquet."

"Jeg kan forsikre Dem, min frue, at jeg aldrig vil styrte hr. Fouquet."

"Nu vel, hr. Colbert, siden De hårdnakket bliver ved at agere den tilbageholdne mod mig, lige som De var uvidende om, at jeg hedder fru de Chevreuse, og at jeg er gammel, det vil sige, at

De har at gøre med en kvinde, der har kæmpet på politikkens gebet med hr. de Richelieu og som ingen tid har at spilde, da De, siger jeg, begår denne uklogskab, vil jeg henvende mig til folk, der har mere forstand og er mere ivrige efter at gøre deres lykke."

"Nå, nå, min frue, De må være lidt overbærende."

"Vil De da samtykke i at afløse hr. Fouquet?"

"Ja, hvis kongen afskediger ham."

"Atter en overflødig bemærkning, for det er jo soleklart, at når De ikke endnu har fået hr. Fouquet jaget på døren, er det, fordi De ikke har kunnet gøre det. Jeg måtte være en stor tosse, hvis jeg kom til Dem uden at bringe Dem, hvad De mangler."

"Det gør mig ondt, at jeg ikke kan føje Dem, frue," svarede Colbert efter en pause, under hvilken hertuginden fuldstændig havde gennemskuet hans forstillelse, "men jeg må underrette Dem om, at den ene angivelse har afløst den anden mod hr. Fouquet i seks år, uden at hr. overintendanten er blevet rokket et hårsbred."

"Det er tids nok, hr. Colbert. De, der gjorde disse angivelser, hed ikke fru de Chevreuse og havde ikke sådanne beviser som seks breve fra hr. de Mazarin, der godtgør den omhandlede overtrædelse."

"Overtrædelse?"

"Eller forbrydelse, hvis De synes bedre om det."

"En forbrydelse! begået af hr. Fouquet?"

"Netop ..."

"En forbrydelse?"

"Det glæder mig, at det gør nogen virkning på Dem."

"O, det kommer af, at der ligger så meget i det ord, min frue."

"Der ligger i det en bestalling som overintendant for finanserne for Dem og landflygtighed eller indespærring i Bastillen for hr. Fouquet."

"Tilgiv mig, hertuginde, det er en næsten en umulighed, at hr. Fouquet skulle blive landsforvist. Fængsles og falde i unåde er allerede særdeles meget."

"O, jeg ved, hvad jeg siger," svarede fru de Chevreuse koldt. "Jeg lever ikke så langt fra Paris, at jeg ikke skulle vide, hvad der foregår der. Kongen ynder ikke hr. Fouquet og ville gerne styrte ham, hvis man blot giver ham lejlighed der til."

"Men det må være en god lejlighed."

"Den er god nok, så god, at jeg vurderer den til fem hundrede tusind livres."

"Hvordan det?" spurgte Colbert.

"Jeg mener, min herre, at jeg ikke vil give denne lejlighed i Deres hånd uden mod en erstatning af fem hundrede tusind livres."

"Meget vel, frue, jeg forstår Dem. Men da De har sat en pris der på, så lad os se den omtalte genstand."

"Det er seks breve fra Mazarin, som jeg allerede har sagt Dem, autografer, der sandelig ikke ville være for dyre, hvis de på en uforkastelig måde godtgjorde, at hr. Fouquet har tilegnet sig store summer."

"På en uforkastelig måde," sagde Colbert med glædestrålende øjne.

"Ja, ønsker De at læse brevene?"

"Af mit ganske hjerte. I kopi naturligvis."

"Ja, naturligvis."

Hertuginden fremtog fra sin barm en lille pakke, der var blevet trykket flad af det stramme fløjlsliv.

"Læs!" sagde hun.

Colbert kastede sig begærligt over papirerne og slugte dem.

"Bravo!" udbrød han.

"Det er tydeligt, ikke sandt?"

"Ja, frue, ja, hr. Mazarin har givet hr. Fouquet penge, som denne skulle have beholdt, men hvilke penge?"

"Rigtigt, hvilke penge? Hvis vi bliver enige, skal jeg til disse seks breve føje et syvende, der vil give Dem alle fornødne oplysninger."

Colbert grundede.

"Hvor meget byder De mig" spurgte hertuginden.

"To hundrede tusind livres."

Hertuginden lo ham lige op i øjnene, men pludselig sagde hun:

"Jeg har et andet forslag."

"Lad høre."

"De giver mig tre hundrede tusind livres."

"Nej, nej!"

"O, De har Deres frihed, men for resten er jeg ikke færdig endnu."

"Er der mere endnu? De er slem, fru hertuginde."

"Ikke så slem, som De tror, det er ikke penge, jeg forlanger af Dem."

"Hvad da?"

"En tjeneste. De ved, at jeg altid har elsket dronningen ømt. Jeg vil have en sammenkomst med Hendes Majestæt."

"Hendes Majestæt tager ikke mere mod nogen, frue. Hun er meget syg. De ved nok, at hendes anfald bliver hyppigere."

"Hvis De skaffer mig adgang til Hendes Majestæt, lader jeg mig nøje med tre hundrede tusind livres, hvis ikke beholder jeg mine breve, med mindre De straks vil give mig fem hundrede tusind livres."

Med disse ord rejste den gamle hertuginde sig, mens Colbert blev stående ganske forvirret.

Det var umuligt at tinge mere, men ved ikke at gøre det udsatte han sig for at tabe umådeligt.

"Jeg skal have den fornøjelse at udbetale Dem tre hundrede tusind livres, min frue," sagde han.

Intendanten kradsede nogle ord på et stykke papir, som han rakte hertuginden.

"De er betalt," sagde han.

Hertuginden åbnede det øverste af sit kjoleliv og fremtog fra sin barm en lille pakke papirer, der var sammenbundet med et farvet bånd.

"Se, her er hr. Mazarins virkelige breve." sagde hun. "Nu har De dem, og hvad mere er, hertuginden af Chevreuse har klædt sig af i Deres nærværelse, som om De kunne have været … jeg vil ikke nævne navne, der kunne gøre Dem stolt eller skinsyg. Deres lykke er nu gjort, hr. Colbert," fortsatte hun og hægtede hurtigt sin kjole, "følg mig til dronningen."

"Nej, frue. Hvis De igen skulle pådrage Dem Hendes Majestæts unåde, og det blev kendt i Palais-Royal, at jeg havde indført Dem, ville dronningen aldrig i sit liv tilgive mig. Nej, der er folk på slottet, der er mig hengivne, de kan skaffe Dem ind uden at kompromittere mig."

"Som De vil, når jeg blot kommer ind."

"Hvordan kalder De de hellige damer i Brügge, der helbreder syge?"

"Beguiner."

"De må udgive Dem for en beguine."

"Godt, men jeg vil ikke udsættes for, at man nægter mig adgang."

"Det bliver Deres sag, frue. Jeg skal anmode den første kammertjener hos Hendes Majestæts opvartende kavaler om at lade en beguine komme ind, der kender et probat middel til at lindre Hendes Majestæts smerter. De bringer mit brev og sørger selv for midlet og den fornødne forklaring. Jeg vedkender mig beguinen, men fornægter fru de Chevreuse."

"Det skal De have lov til."

"Her er Deres introduktionsbrev, frue."

72. Hos dronningemoderen

Dronningemoderen befandt sig i sit sovekammer i Palais-Royal med fru de Motteville og señora Molina. Man havde ventet at se kongen om aftenen, men han var ikke kommet; i sin utålmodighed havde dronningen flere gange ladet høre til ham.

Vejret syntes at bebude en storm. Hofmændene og damerne undgik hinanden i forværelserne og korridorerne for ikke at tale om kompromitterende ting.

Monsieur havde været på jagt fra om morgenen med kongen.

Madame blev hos sig selv, surmulende ad alle.

Efter at dronningemoderen havde bedt på latin, passiarede hun med sine to veninder på spansk.

Fru de Motteville, der godt forstod dette sprog, svarede på fransk.

Da de tre damer havde brugt alle forstillelsens og høflighedens talemåder for at sige, at kongen fik dronningen, dronningemoderen og hele sin familie til at dø af sorg, og efter at man i velvalgte udtryk havde udslynget alle mulige forbandelser mod frøken de la Vallière, sluttede dronningemoderen med følgende ord, der røbede hendes tanker og karakter:

"*Estos hijos!*" sagde hun til Molina.

Det vil sige: de børn! Et betydningsfuldt ord i en moders mund, et skrækkeligt i en dronnings som Anna af Østrigs, der skjulte så mærkelige hemmeligheder i sin sjæl.

"Ja," svarede Molina, "de børn! for hvem moderen opofrer sig."

"For hvem," fortsatte dronningen, "en moder har opofret alt."

Hun tav. Det forekom hende, idet hun så på Louis den Trettendes portræt, at der endnu var liv i hendes gemals døde øjne. Portrættet talte ikke, det truede.

Dronningen følte i det samme en stikkende smerte i sit hjerte. Hun blegnede og faldt tilbage i stolen, mumlende:

"Mine dråber!"

"Straks, straks!" sagde Molina og gik uden at skynde sig hen til et skab, hvor af hun tog en stor flakon af bjergkrystal, som hun rakte sin herskerinde.

Denne lugtede flere gange til det og mumlede:

"Det er på den måde, at Herren vil dræbe mig. Hans hellige vilje ske!"

"Har Deres Majestæt det nu godt?" spurgte fru de Motteville.

"Bedre."

Og dronningen lagde fingeren på læben ligesom for at påbyde sin favoritinde diskretion.

"Det er besynderligt," sagde fru de Motteville efter en pause.

"Hvad er det, der er besynderligt?" spurgte dronningen.

"Mindes Deres Majestæt den dag, da De første gang følte denne smerte?"

"Jeg mindes, at det var en meget sørgelig dag, Motteville."

"Den dag havde ikke altid været sørgelig for Deres Majestæt."

"Hvorledes det?"

"Tre og tyve år tidligere blev Deres berømmelige søn, Hans Majestæt den regerende konge, født i den samme time."

Dronningen udstødte et skrig og skjulte ansigtet i hænderne.

Var det erindringen om fortiden eller et nyt anfald af smerte?

Molina lånte fru de Motteville et næsten rasende blik, og den værdige kone, der ikke havde forstået noget, ville netop til at spørge, da dronningen pludselig hævede hovedet og sagde:

"Den femte september! ja, min sygdom begyndte den femte september, der en gang bragte stor glæde, en anden gang stor sorg, den sidste," tilføjede hun sagte, "som et sonoffer for en alt for stor glæde."

Fra dette øjeblik blev Anna af Østrig siddende og stirrede mørkt hen for sig, med nedhængende hænder.

"Det er på tiden at gå i seng," sagde Molina.

"Straks, Molina."

"Lad os forlade dronningen," vedblev den hårdnakkede spanierinde.

Fru de Motteville rejste sig; store tårer randt langsomt ned ad dronningens blege kinder.

Molina fæstede sine sorte øjne skarpt på Anna af Østrig.

"Ja, ja," sagde dronningen pludselig, "forlad os, Motteville, god nat."

Det ord skurrede ubehageligt i den franske favoritindes øren. Det tydede på tilværelsen af en hemmelighed, og at en person var til overs på det interessanteste stadium af samtalen.

"Kan Deres Majestæt lade sig nøje med Molina?" spurgte den franske dame.

"Ja," svarede spanierinden, hvorpå fru de Motteville nejede.

I det samme åbnede en gammel kammerjomfru i samme dragt som den, hvori hun var kommet til hoffet fra Spanien i 1620, døren og udbrød glad, idet hun uden videre nærmede sig gruppen:

"Lægemidlet! Lægemidlet!"

"Hvilket lægemiddel, *chica*?" spurgte Anna af Østrig.

"Mod Deres Majestæts sygdom," svarede denne.

"Hvem bringer det?" spurgte fru de Motteville ivrigt, "hr. Valot?"

"Nej, en dame fra Flandern."

"En dame fra Flandern, en spanierinde?" spurgte dronningen.

"Det ved jeg ikke."

"Hvem har sendt hende?"

"Hr. Colbert."

"Hendes navn?"

"Det har hun ikke sagt."

"Hendes stilling?"

"Den vil hun selv sige."

"Se efter, Molina!" udbrød dronningen.

"Det behøves ikke," svarede pludselig en på en gang fast og blid stemme bag dørforhænget, en stemme, der bragte dronningen til at gyse og de andre damer til at fare sammen.

I det samme kom en maskeret kvinde til syne.

Førend dronningen kunne sige et ord, sagde den ukendte dame:

"Jeg er nonne fra Brügge og bringer virkelig det lægemiddel, der kan helbrede Deres Majestæt."

Alle tav, beguinen rørte sig ikke af stedet.

"Tal," sagde dronningen.

"Når vi er alene," svarede beguinen.

Anna af Østrig gav sine damer et tegn, hvorpå de trak sig tilbage.

Beguinen gjorde nu et par skridt hen imod dronningen og nejede underdanigt.

Dronningen betragtede med mistillid denne kvinde, der så så stift på hende gennem hullerne i masken.

"Dronningen af Frankrig må være meget syg," sagde Anna af Østrig, "siden det er rygtedes til nonneklostret i Brügge."

"Deres Majestæts sygdom er, Gud være lovet, ikke uhelbredelig."

"Hvordan har De fået at vide, at jeg er lidende?"

"Deres Majestæt har venner i Flandern."

"Og vennerne har sendt Dem?"

"Ja, min frue."

"Sig mig, hvem det er."

"Det er umuligt, Madame, og til ingen nytte, siden Deres Majestæt ikke allerede er faldet på, hvem det er."

Anna af Østrig så op og søgte at opdage, hvem det var, der talte så fortroligt.

På en gang sagde hun:

"Min frue, De ved nok, at man ikke taler til kongelige personer med maske for ansigtet."

"Jeg har gjort det løfte, Madame, at yde bedrøvede eller syge hjælp uden at lade dem se mit ansigt. Jeg kunne have skaffet både Deres legeme og sjæl lindring, men siden Deres Majestæt forbyder mig det, vil jeg trække mig tilbage. Farvel, Madame, farvel."

Den ydmyghed og blidhed, hvormed disse ord udtaltes, afvæbnede dronningens vrede og mistillid uden dog at formindske hendes nysgerrighed.

"De har ret," sagde hun, "det sømmer sig ikke for folk, der lider, at kaste vrag på den trøst, Gud sender dem. Tal, frue, og kan De, som De siger, skaffe mit legeme lindring ... jeg tror desværre, at Gud snart vil prøve det hårdt."

"Lad os tale lidt om sjælen, om De behager," sagde beguinen, "om sjælen, som jeg er vis på, også må lide."

"Min sjæl?"

"Der gives en usynlig kræft, dronning, der lader huden beholde sin hvidhed. Lægen, som bøjer sig over den syges bryst, hører den ikke fortære musklerne; hverken stål eller ild har nogen sinde fået bugt med den. Den har sit sæde i tankerne, i hjertet. Er det ikke denne kræft, De lider af, Madame?"

Anna løftede langsomt sin arm, der var lige så blændende hvid og velskabt som i hendes ungdom.

"De onder, De taler om," sagde hun, "følger nødvendigvis med vort, Jordens stores liv, men når De er alt for tunge, regner Herren os dem til gode på dommens dag. Da afryster vi byrden og hemmelighederne. Men glem ikke at Herren afpasser prøvelserne efter sine skabningers kræfter, og mine kræfter kan godt slå til til byrden."

"Jeg finder Dem modig som altid mod Deres fjender, Madame, og ikke tillidsfuld mod Deres venner."

"Dronninger har ingen venner. Hvis De ikke har andet at sige mig, hvis De føler Dem inspireret af Gud som en profetinde, så gå Deres vej, for jeg er bange for fremtiden."

"Jeg ville snarere have troet, at De var bange for fortiden," svarede beguinen,

Næppe havde hun talt ud, førend dronningen rettede sig i sædet og udbrød i en kort, bydende tone:

"Tal! Tal! Forklar Dem tydeligt, fuldstændigt og hurtigt, eller ..."

"Tru ikke, dronning," sagde beguinen blidt, "jeg er kommet til Dem fuld af ærbødighed og medlidenhed, jeg er sendt af en veninde."

"Så vis det da! Trøst i stedet for at ophidse mig."

"Det er mig en let sag, og Deres Majestæt skal da se, om man er Deres veninde."

"Lad høre."

"Hvilken ulykke er hændt Deres Majestæt i de sidste tre og tyve år?"

"Ih ... store ulykker; har jeg ikke mistet kongen?"

"Jeg taler ikke om den slags ulykker. Jeg mener, om siden ... kongens fødsel ... en indiskretion af en veninde har forårsaget Dem nogen smerte."

"Jeg forstår Dem ikke," svarede dronningen og knugede hænderne for at skjule sin bevægelse.

"Jeg skal forklare mig tydeligere. Deres Majestæt husker nok, at kongen er født den 5. september 1638 et kvarter over elleve."

"Ja," stammede dronningen.

"Klokken halv tolv," fortsatte beguinen, "var dauphinen allerede døbt af Hans Højærværdighed biskoppen af Meaux i kongens og Deres egen nærværelse og anerkendt som arving til Frankrigs krone. Kongen begav sig til kapellet i det gamle slot i Saint Germain for at høre Te Deum."

"Det er fuldkommen rigtigt," mumlede dronningen.

"Deres Majestæt havde født i overværelse af den afdøde Monsieur, prinserne og hoffets damer. Kongens læge Buvard og

kirurgen Honoré befandt sig i forværelset, Deres Majestæt sov omtrent til klokken syv, ikke sandt?"

"Ganske vist, men det, De der fortæller mig er noget, som hele verden ved lige så godt som De og jeg."

"Jeg kommer nu til noget, som få ved, Madame. Få, siger jeg, ak, jeg kunne før sige to, for af de fem, der fordum vidste det, er nu de tre sovet hen. Kongen hviler hos sine fædre, jordemoderen Peronne fulgte snart efter, og kammertjener Laporte er allerede glemt."

Dronningen åbnede munden for at svare.

"Klokken var otte," fortsatte beguinen, "og kongen spiste til aften med et glad sind. Han så ikke andet end glade ansigter rundt om sig, folket brølede under balkonen, og schweizerne, musketererne og garderne strejfede om i byen, båret i triumf af de glædesdrukne studenter.

Pludselig udstødte Deres Majestæt et gennemtrængende skrig, og Peronne ilede hen til Deres seng.

Lægerne spiste i en afsides liggende sal. Paladset var næsten øde, der fandtes hverken skildvagter eller gardere.

Efter at jordemoderen havde undersøgt Deres Majestæts tilstand, gav hun et højt skrig fra sig, tog Dem, der led frygteligt, i sine arme og sendte Laporte til kongen for at sige ham, at Hendes Majestæt dronningen ønskede at se ham hos sig.

Som De ved, Madame, var Laporte en koldblodig og klog mand. Han nærmede sig ikke kongen med forskrækket ansigt, og for resten var det heller ikke nogen skrækkelig nyhed, der ventede kongen.

Laporte trådte smilende hen til kongens stol og sagde:

"Sire, dronningen ville føle sig meget lykkelig ved at se Deres Majestæt."

Kongen forlod muntert bordet og sagde, som om han kunne have været Henri den Fjerde:

'Mine herrer, jeg vil se til min kone.'

Han kom til Dem, Madame, lige som Peronne rakte ham en anden prins, der var smuk og stærk som den første, med de ord:

'Sire, Gud vil ikke have, at Frankrigs trone skal gå over til spindesiden.'

I sin første bevægelse tog kongen barnet og råbte:

'Jeg takker dig, min Gud!'"

Beguinen tav, da hun så, hvor meget dronningen led. Anna af Østrig havde kastet sig tilbage i stolen og lyttede åndeløs, mens hendes læber bevægede sig krampagtig i en bøn til Gud eller en forbandelse mod dette fruentimmer.

"O, tro ikke, at dronningen var en slet moder," udbrød beguinen, "fordi der kun blev en dauphin i Frankrig, og fordi hun lod dette barn leve fjernt fra tronen. O, nej, der er folk, der ved, hvor mange tårer hun har udgydt, der er folk, der har haft lejlighed til at tælle de brændende kys, hun gav den stakkels skabning til gengæld for det elendige, dunkle liv, hvortil statshensyn fordømte Louis den Fjortendes tvillingbroder."

"Min Gud! Min Gud!" mumlede dronningen svagt.

"Det er kendt," fortsatte beguinen, "at kongen, da han så, at han havde to sønner, der var lige gamle og havde de samme fordringer, skælvede for Frankrigs rolighed. Man ved, at hr. kardinal Richelieu blev spurgt til råds af Louis den Trettende og efter en times rådslagning i Hans Majestæts kabinet udtalte følgende dom:

'Der er født en konge til at succedere Deres Majestæt. Gud har ladet en anden føde til at succedere den første, men for øjeblikket har vi kun brug for den først fødte. Lad os skjule den anden for Frankrig, lige som Gud havde skjult ham for selve hans forældre.

En prins sikrer fred og rolighed. To rivaler er det samme som borgerkrig og anarki.'"

Dronningen rejste sig heftigt, bleg og med knyttede hænder.

"De ved alt for meget," sagde hun med hul stemme, "siden De er bekendt med statshemmeligheder. De venner, af hvem De har fået dette at vide, er nederdrægtige, falske venner, og de er Deres medskyldige i den forbrydelse, der begås i dag. Og nu – bort med masken, eller jeg lader Dem arrestere af min gardekaptajn. O! ... Denne hemmelighed indjager mig ikke angst! De skal komme til at give mig den tilbage. Hverken hemmeligheden eller livet tilhører Dem mere fra dette øjeblik af."

Anna af Østrig gjorde et skridt hen imod beguinen.

"Så erfar da," sagde denne, "Deres forladte venners troskab og diskretion."

Med disse ord rev hun masken af.

"Fru de Chevreuse!" udbrød dronningen.

"Den eneste, der foruden Deres Majestæt kender hemmeligheden."

"Ak!" mumlede Anna af Østrig, "omfavn mig, hertuginde. O, det er at dræbe sine venner at lege sådan med deres dødeligste sorger."

Og med sit hoved liggende på den gamle hertugindes skulder udgød dronningen en rigelig strøm af tårer.

"Hvor De er ung endnu!" sagde denne med hul stemme, "De græder!"

Dronningen så stolt på fru de Chevreuse.

"Jeg tror," sagde hun, "at De brugte ordet lykkelig om mig. Hidtil, hertuginde, havde jeg anset det for en umulighed, at et menneskeligt væsen kunne føle sig mindre lykkelig end dronningen af Frankrig."

"De har i sandhed været en smertens moder, Madame. Men når vi fraregner disse store ulykker, som vi, to gamle veninder, som mændenes ondskab havde skilt ad, nylig talte om, har De glæder, der rigtig nok ikke er meget store, men misundes af denne verden."

"Og de er?" spurgte Anna af Østrig bittert. "Hvordan kan De, hertuginde, udtale ordet glæde, som nylig indrømmede at både mit legeme og min sjæl trænger til lægemidler."

Fru de Chevreuse betænkte sig et øjeblik.

"Hvor der er stor forskel på konger og andre mennesker!" mumlede hun.

"Hvad vil De sige med det?"

"Jeg vil sige, at de står så højt over hoben, at de glemmer, hvilke fornødenheder andre har. Det går dem som den afrikanske bjergboer, der i sin overflødighed af vand ikke kan forstå, at beboerne af sletten er nær ved at dø af tørst og sult."

Dronningen rødmede svagt, hun havde forstået hende.

"Jeg indrømmer," sagde hun, "at det ikke er smukt, man således har slået hånden af Dem."

"O, madame, kongen har jo, efter hvad man siger, arvet sin faders had til mig. Kongen ville jage mig på døren, hvis han vidste, at jeg var i Palais-Royal."

"Jeg vil ikke sige, at kongen er gunstigt stemt mod Dem, hertuginde," svarede dronningen, "men jeg kunne ... i al hemmelighed ..."

Hertuginden smilede foragteligt, hvilket gjorde dronningen noget forlegen.

"For resten," skyndte hun sig at tilføje, "har De gjort meget vel i at komme her."

"Tak, madame."

"Om det så kun var for at gøre os den glæde at modsige rygtet om Deres død."

"Har man virkelig sagt, at jeg var død?"

"Ja, alle vegne."

"Mine børn har dog ikke anlagt sorg."

"O, hertuginde, De ved nok, at hoffet rejser meget, vi ser ikke synderligt til de herrer de Luynes og meget undgår vor opmærksomhed i det bevægede liv, som vi bestandig fører."

"Hvis Deres Majestæt havde troet, at jeg var død, måtte det forbavse Dem meget, at De ikke havde hørt fra mig."

"Døden kommer ofte meget pludseligt, hertuginde."

"O, Deres Majestæt, sjæle, der er betyngede med sådanne hemmeligheder som De, vi nylig talte om, har altid en trang til at meddele sig, som først må tilfredsstilles. Blandt de forberedelser, der må træffes for evigheden, hører ordningen af ens papirer."

Dronningen fo'r sammen.

"Deres Majestæt," sagde hertuginden, "skal få sikker efterretning om min dødsdag."

"Hvordan det?"

"Fordi Deres Majestæt dagen efter vil modtage i firedobbelt kuvert alt, hvad der er blevet tilbage af vor i sin tid så hemmelighedsfulde korrespondance."

"Har De ikke brændt den?" råbte Anna forskrækket.

"O, kære majestæt," svarede hertuginden, "kun forrædere brænder en kongelig korrespondance."

"Min Gud!"

"De trofaste gemmer derimod omhyggeligt sådanne skatte, indtil de en dag opsøger deres dronning og siger til hende: Madame, jeg bliver gammel og føler mig syg. Jeg tror, at jeg snart vil dø, og der er fare for, at Deres Majestæts hemmelighed kan blive røbet, tag derfor disse farlige papirer og brænd Dem selv."

"Farlige papirer? Hvad er det for nogle?"

"Hvad mig angår, har jeg rigtig nok kun et, men det er meget farligt."

"O, hertuginde, tal, tal!"

"Det er den billet, der er dateret tirsdag den 2. august 1644, hvori De beder mig tage til Noisy-le-Sec for at se til det kære ulykkelige barn. Disse ord er skrevet med Deres egen hånd, Madame."

Der indtrådte et øjebliks tavshed. Dronningen sonderede afgrunden, mens fru de Chevreuse lagde sin snare.

"Ja, ulykkelig, meget ulykkelig!" mumlede Anna af Østrig, "hvilket sørgeligt liv det stakkels barn dog har ført for at ende så grusomt!"

"Er han død!" råbte hertuginden med uforstilt nysgerrighed.

"Ja, død glemt og ukendt, henvisnet som en blomst, der gives af en elsker og gemmes i en skuffe for at skjules for hele

verden."

"Død!" gentog hertuginden med en modløshed, der ville have glædet dronningen, hvis den ikke havde været blandet med en smule tvivl, "død i Noisy-le-Sec?"

"Javist, i armene på hans hovmester, den retskafne tjener, der ikke længe overlevede ham."

"Det er jo let at forklare, det er så tungt at bære på en sådan hemmelighed."

Dronningen gjorde sig ikke den ulejlighed at udforske det ironiske i denne ytring.

Fru de Chevreuse fortsatte:

"Nu vel, Madame, for nogle år siden forhørte jeg mig selv i Noisy-le-Sec om det ulykkelige barns skæbne. Man fortalte mig, at han ikke antoges for død, og derfor kunne jeg ikke straks dele Deres Majestæts bedrøvelse. Havde jeg kunnet ane det, skulle sandelig aldrig nogen allusion af mig til denne sørgelige begivenhed havde oprippet Deres Majestæts sår."

"De siger, at barnet ikke antages for at være død i Noisy"

"Ja, Madame."

"Hvad sagde man da om det?"

"Man sagde … men man tog uden tvivl fejl …"

"Sig det alligevel."

"Man sagde, at en aften i 1645 var en smuk og majestætisk dame – at hun var det, kunne man se trods masken og den kappe, hvori hun var indhyllet – en dame af stand, af meget høj stand uden tvivl, var kommet kørende til omdrejningen af vejen, det samme sted, hvor jeg, som De ved, modtog efterretning om den unge prins, når Deres Majestæt havde sendt mig derhen."

"Nu?"
"Og at hovmesteren havde bragt barnet til denne dame."
"Og så?"
"Dagen efter forlod hovmesteren og barnet egnen."
"Der ser De! Der er noget sandt i det, eftersom det stakkels barn virkelig døde af et af disse lynglimt, der efter lægernes mening gør, at børns liv til det syvende år hænger i en tråd."
"O, hvad Deres Majestæt siger, er sandt, det ved ingen bedre end De, Madame, og ingen kan tro det mere end jeg. Men hør en gang hvor besynderligt ..."
"Hvad mon det nu er?" tænkte dronningen.
"Den person, der havde fortalt mig alt dette og forhørt sig om barnets befindende ..."
"Har De betroet en sådan hemmelighed til andre? O, hertuginde!"
"Det var en, der var stum som Deres Majestæt og som jeg selv. Da denne person, siger jeg, nogle måneder efter kom til Touraine ..."
"Til Touraine?"
"Genkendte han hovmesteren og barnet, om forladelse, troede han at genkende dem, og de levede begge muntre og lykkelige, den ene i en kraftig alderdom, den anden i en blomstrende ungdom. Døm nu selv om betydningen af de rygter, der går. Men jeg trætter Deres Majestæt. Det er imidlertid ikke min hensigt, og jeg vil forlade Dem, idet jeg gentager forsikringen om min ærbødighed og hengivenhed."
"Bliv, hertuginde, lad os tale lidt om Dem."
"Om mig? O, Madame, se ikke så lavt."

"Hvorfor? Er De ikke min ældste veninde? Er De måske vred på mig, hertuginde?"

"Jeg, vred, min Gud hvorfor? Ville jeg være kommet til Deres Majestæt, hvis jeg havde haft grund til at være vred på Dem?"

"Vi bliver gamle, hertuginde, og må slutte os sammen mod døden, som truer os."

"De er alt for venlig mod mig, madame."

"Ingen har nogen sinde elsket og tjent mig som De, hertuginde."

"Husker Deres Majestæt det endnu?"

"Altid. Giv mig et bevis på Deres venskab, hertuginde."

"Hvori skal det bestå?"

"Forlang noget af mig."

"Forlange ...?"

"O, jeg ved, at De er det mest uegennyttige menneske, der kan tænkes."

"Ros mig ikke for meget, Madame," sagde hertuginden uroligt.

"Jeg vil aldrig kunne rose Dem så meget, som De fortjener."

"Alderen og sorger forandrer én meget, Madame."

"Gud give, De havde ret, hertuginde."

"Hvorfor det?"

"Jo, den fordums hertuginde, den smukke, stolte, tilbedte Chevreuse ville have svaret mig utaknemmeligt: Jeg forlanger intet af Dem. Derfor velsigner jeg ulykkerne, hvis De har haft sådanne, siden De har forandret Dem, og nu vil De måske svare mig: Jeg modtager Deres tilbud."

Hertuginden smilede venligt.

"Tal, min kære," sagde dronningen, "hvad ønsker De?"

"Jeg må altså tale rent ud?"

"Uden betænkning."

"Nuvel, Deres Majestæt kunne berede mig en usigelig, en uforlignelig glæde."

"Lad høre," sagde dronningen noget koldere. "Men glem for alting ikke, min gode Chevreuse, at jeg er i sønnens magt, lige som jeg i gamle dage var i mandens."

"Jeg skal skåne Dem, kære dronning."

"Kald mig Anna, lige som i gamle dage, det vil være et behageligt ekko fra vor skønne ungdom."

"Som De vil. Nuvel, min tilbedte herskerinde, min elskede Anna ..."

"Kan du endnu spansk?"

"Ja."

"Så tal spansk til mig."

"Gør mig den ære at tilbringe nogle dage på Dampierre."

"Er det det hele?" udbrød dronningen forbavset.

"Ja."

"Ikke andet end det?"

"Gode Gud! Mener De, at det ikke er den største velgerning, jeg kunne bede Dem om? Er det således, kender De mig ikke mere. Går De ind på det?"

"Ja, af mit ganske hjerte."

"O, tak."

"Og det skulle glæde mig," fortsatte dronningen mistænksomt, "om min nærværelse kunne gavne Dem i nogen henseende."

"Gavne mig!" udbrød hertuginden leende, "o, nej, men glæde mig, ja, tusinde gange ja. Det er altså et ord?"

"Ja."

Hertuginden greb dronningens smukke hånd og dækkede den med kys.

"Hun er i grunden en god kone," tænkte dronningen, "og en ædel sjæl."

"Vil Deres Majestæt give mig fjorten dage?" fortsatte hertuginden.

"Ganske vist, men hvorfor?"

"Fordi ingen, så længe jeg var i unåde, ville låne mig de hundrede tusinde daler, som jeg behøver for at istandsætte Dampierre," svarede hertuginden. "Men når man hører, at det er for at modtage Deres Majestæt, vil alle Paris' kasser stå åbne for mig."

"Ah!" sagde dronningen og rystede på hovedet. "Hundrede tusinde daler! Behøves der så meget til at istandsætte Dampierre?"

"Ja, ikke en skilling mindre."

"Og ingen vil låne Dem dem?"

"Ingen."

"Så skal jeg, hertuginde, hvis De ønsker det."

"O, jeg ville aldrig have vovet ..."

"Det gør De uret i."

"Virkelig?"

"På mit ord som dronning ... hundrede tusinde daler er virkelig ikke meget."

"Nej, vel?"

"Nej. O, jeg ved, at De aldrig har ladet Dem Deres tjenester betale med, hvad de var værd. Flyt det bord hen til mig,

hertuginde, at jeg kan udstede Dem en anvisning på hr. Colbert, – nej, på hr. Fouquet, han er mere galant."

"Betaler han?"

"Gør han det ikke, skal jeg, men det ville være første gang, at han nægtede mig det."

Dronningen skrev, gav hertuginden anvisningen og lod hende gå efter at have omfavnet hende.

73. Hos Fouquet

Vi vender tilbage til Saint-Mandé, hvor overintendanten som sædvanlig modtager sit udsøgte selskab af epikuræere.

I den senere tid er mesteren blevet hårdt prøvet. Ministerens ulykke virker tilbage på enhver. De store og muntre selskaber finder ikke mere sted, Fouquet har som grund hertil anført finanserne.

Tiden gik imidlertid denne aften i munterhed og glæde. Mod sædvane forlod overintendanten ikke bordet før desserten.

Han var lutter smil mod sine venner.

På en gang rullede en vogn ind i gården.

Fouquet spidsede øren og drejede hovedet om mod forværelset. Det forekom ham, at han hørte skridt der.

Instinktmæssigt trak han sin fod, på hvilken fru de Bellière i de sidste to timer havde støttet sin, til sig.

"Hr. d'Herblay, biskop af Vannes!" råbte tjeneren.

Og Aramis' alvorlige og tankefulde ansigt viste sig i døren mellem levningerne af to guirlander, der nylig var brændt over af flammen fra en lampe.

Fouquet ville have udstødt et glædesskrig ved at se en ny ven, hvis Aramis' kolde ansigt og adspredte blik ikke havde gengivet ham hele hans koldblodighed.

"Vil De dele desserten med os?" spurgte han. "Men er De ikke bange for al den støj, vi gør?"

"Deres Excellence," svarede Aramis ærbødigt, "jeg vil begynde med en undskyldning, fordi jeg forstyrrer Deres muntre

selskab, og derefter udbede mig et øjebliks audiens siden i anledning af forretninger."

Da ordet "forretninger" fik nogle af epikuræerne til at spidse øren, rejste hr. Fouquet sig.

"Forretninger går foran alt, hr. d'Herblay," sagde Fouquet, "og vi må endda prise os lykkelige, når de først kommer mod enden af måltidet."

Med disse ord gav han hånden til fru de Bellière, der så ængsteligt på ham, førte hende ind i den nærmeste salon og betroede hende til de fornuftigste af selskabet.

Derpå tog han Aramis under armen og begav sig til sit kabinet med ham.

Da de var kommet derind, glemte Aramis etiketten og ærbødigheden og satte sig.

"Kan De gætte, hvem jeg har set i aften?" spurgte han.

"Hver gang De begynder sådan, chevalier, er jeg vis på at få noget ubehageligt at høre."

"Denne gang vil De i alt fald ikke blive skuffet, min kære ven," sagde Aramis.

"Pin mig ikke for længe," sagde Fouquet flegmatisk.

"Nuvel da, jeg har set fru de Chevreuse."

"Den gamle hertuginde?"

"Ja."

"Eller hendes skygge?"

"Nej, en gammel ulvinde."

"Uden tænder?"

"Det er muligt, men ikke uden kløer."

"Nå, hvorfor er hun vred på mig? Jeg er ikke gerrig mod fruentimmer, der ikke er snerpede."

"Fru de Chevreuse ved meget godt, at De ikke er gerrig, eftersom hun vil afpresse Dem penge."

"Under hvilket påskud?"

"Det lader til, at hertuginden har flere breve fra hr. de Mazarin."

"Det forundrer mig ikke, prælaten holdt meget af det smukke køn."

"Ja, men disse breve skal ikke stå i forbindelse med prælatens kærlighedshandler. Man siger, at de handler om finanssager."

"Det er mindre interessant."

"Har De ikke en anelse om, hvad jeg mener?"

"Aldeles ikke."

"Skulle De aldrig have hørt tale om en beskyldning for underslæb?"

"Hundrede gange! Tusinde gange! Siden jeg kom til forretningerne, har jeg ikke hørt tale om andet, min kære d'Herblay. Det er, ligesom når man bebrejder Dem, biskoppen, at De er ugudelig, eller Dem, musketeren, at De er fej, det, man altid beskylder en finansminister for, er, at han bestjæler finanserne."

"Godt, men lad os holde os til et bestemt spørgsmål, for det gør hr. de Mazarin, efter hvad hertuginden siger."

"Lad høre da, hvad han skriver."

"Han taler om en bagatel på tretten millioner, hvis anvendelse De skulle være meget i forlegenhed med at bevise."

"Tretten millioner!" udbrød overintendanten, og strakte sig i sin stol for bedre at se op i loftet. "Tretten millioner! ... Åh, for fanden, jeg leder efter dem mellem alle dem, som man beskylder mig for at have stjålet."

"Spøg ikke, min kære herre, sagen er alvorlig. Det er vist, at hertuginden har brevene, og at de må være gode, eftersom hun ville sælge dem for fem hundrede tusinde livres."

"For den pris kan man få en meget smuk bagvaskelse i stand," svarede Fouquet. "Men jeg ved, hvad De vil sige."

Og Fouquet lo hjerteligt.

"Så meget des bedre," sagde Aramis lidt beroliget.

"Jeg mindes nu historien med disse tretten millioner. Ja, rigtigt, nu har jeg det."

"De gør mig ganske glad, lad høre."

"Tænk Dem, min kære, signor Mazarini – Gud glæde hans sjæl – tjente en gang disse tretten millioner ved en afståelse af land. Han lod dem indføre blandt indtægterne, sendte dem til mig og lod dem derpå udbetale i krigsomkostninger."

"Godt, så kan man jo gøre rede for deres anvendelse."

"Nej, kardinalen lod dem anbringe i mit navn og sendte mig en kvittering."

"Har De denne kvittering?"

"Javist," sagde Fouquet, rejste sig roligt og gik hen til sit store ibenholtsskrivebord.

"Hvad jeg især beundrer hos Dem," sagde Aramis henrykt, "er først Deres hukommelse, dernæst Deres koldblodighed, og endelig den strenge orden, der hersker i Deres, poetens, administration."

"Ja," svarede Fouquet, "det er af lutter dovenskab, at jeg er så ordentlig, for at jeg kan undgå at søge. Jeg ved derfor, at hr. Mazarins kvittering ligger i den tredje skuffe med bogstavet M., jeg åbner skuffen og har straks det omtalte papir. Jeg ville kunne finde det om natten i mørke."

Og han greb med sikker hånd mellem de i skuffen liggende papirer.

"Hvad mere er," fortsatte han, "jeg husker dette papir så godt, som om jeg så det for mine øjne, det er tykt, lidt krøllet og makuleret, for Mazarin havde slået en blækklat på datoen. Nu, det dumme papir kan nok mærke, at man tænker på det, og skjuler sig derfor."

Overintendanten så ned i skuffen.

Aramis rejste sig.

"Det er besynderligt," sagde Fouquet.

"Deres hukommelse bedrager Dem, min kære herre, søg i en anden pakke."

"Det er til ingen nytte, jeg har aldrig taget fejl. Ingen anden end jeg ordner den slags papirer, og ingen har noget at gøre i denne skuffe, hvortil jeg, som De ser, har ladet gøre en lås, hvis hemmelighed kun jeg alene kender."

"Hvad slutter De da heraf?" spurgte Aramis ængsteligt.

"At Mazarins kvittering er blevet mig frastjålet. Fru de Chevreuse havde ret, chevalier, jeg har begået underslæb med offentlige penge, jeg har bestjålet statskassen for tretten millioner, jeg er en tyv, hr. d'Herblay."

"Min herre! bliv ikke så heftig!"

"Da synes jeg dog, at sagen nok fortjener det, chevalier. Deres ven hr. overintendanten vil følge sin kollega Enguerrand de Marigny og sin forgænger Semblancay til Montfaucon."

"O," sagde Aramis smilende, "det går ikke så rask."

"Hvorledes, ikke så rask! Hvad tror De da, at fru de Chevreuse har foretaget med de omtalte breve, for jeg forudsætter, at De ikke har villet indlade Dem med hende."

"Ganske rigtigt, jeg afslog det rent ud. Jeg antager, at hun har solgt dem til hr. Colbert."

"Ser De!"

"Jeg sagde antager, men jeg kunne gerne sige, at jeg er vis på det, for jeg lod hende udspionere, og da hun forlod mig, gik hun først hjem, men begav sig derpå gennem en bagdør til intendantens bolig i Rue Croix-des-Petits-Champs."

"Det vil altså komme til proces; skandale og vanære vil styrte sig ind over mig som et lyn fra klar himmel."

Aramis nærmede sig Fouquet, der sad og skælvede i sin stol ved siden af de åbne skuffer, slog ham på skulderen og sagde venligt:

"Glem ikke, at hr. Fouquets stilling ikke kan sammenlignes med Semblancays eller Marignys."

"Min Gud, hvorfor?"

"Fordi disse ministre blev dømt, og dommen fuldbyrdet, mens dette ikke kan ske med Dem."

"Endnu en gang hvorfor? En bedrager er til alle tider en forbryder."

"De forbrydere, der kan finde et asyl, er aldrig i fare."

"Jeg skulle flygte?"

"Jeg taler ikke til Dem om det; De glemmer, at den slags processer behandles i parlamentet, instrueres af generalprokurøren og at De er generalprokurør. De ser altså, at hvis De ikke vil dømme Dem selv ..."

"O!" råbte Fouquet pludselig og slog i bordet med hånden.

"Hvad er der?"

"Jeg er ikke længere generalprokurør."

"Siden hvornår?"

"Fire eller fem timer."

"Hør," sagde Aramis koldt, "jeg tror, at De har mistet Deres forstand, min ven, fat Dem."

"Som jeg siger Dem," svarede Fouquet, "har en, der var sendt af mine venner, budt mig fjorten hundrede tusind livres for min post, og jeg har solgt den."

Aramis var som lynslået, hans kloge, spotske ansigt røbede den største forfærdelse, hvilket gjorde langt dybere indtryk på overintendanten end alverdens skrig og skrål.

"De trængte altså meget til penge?" sagde han endelig.

"Ja, for at afgøre en æresgæld."

"Det er ganske vist et smukt træk," sagde Aramis, "og det koster Dem?"

"Netop de fjorten hundrede tusind livres, jeg har fået for mit embede."

"O, uforsigtige ven! hvordan kunne De således straks uden at betænke Dem modtage dem?"

"Jeg har ikke modtaget dem endnu, men det vil ske i morgen."

"Det er altså ikke sket endnu"

"Det er så godt som sket, efter som jeg har givet en anvisning på min kasse, hvori køberens penge vil blive indbetalt klokken seks."

"Gud være lovet!" udbrød Aramis og klappede i hænderne, "der er intet tabt, siden De ikke har fået pengene. De skal få de fjorten hundrede tusind livres af mig klokken tre kvarter til tolv."

"Et øjeblik, et øjeblik, jeg skal skrive under i dag klokken seks."

"O, jeg svarer Dem for, at De ikke skal skrive under."

"Jeg har givet mit ord, chevalier."

"Så kan De tage det tilbage igen, det er det hele."

"O, hvad er det, De siger?" udbrød Fouquet, "tage sit ord tilbage, når man hedder Fouquet?"

"De vil altså i morgen fuldbyrde salget af dette embede, der forsvarede Dem mod alle Deres fjender?"

"Ja, jeg vil."

"De vil overgive Dem med hænder og fødder bundet af en falsk æresfølelse, som selv de samvittighedsfuldeste kasuister ville foragte."

"Jeg skriver under."

Aramis sukkede dybt og så sig utålmodigt om, som om han kunne have lyst til at slå et eller andet i stykker.

"Vi har et middel endnu," sagde han, "og jeg håber, at De ikke vil undslå Dem for at bruge det."

"Nej, ganske sikkert, hvis det er hæderligt ... som jo for resten alt, hvad De foreslår, min ven, er."

"Jeg kan ikke tænke mig noget hæderligere, end at Deres køber selv træder tilbage. Er det Deres ven?"

"Ganske vist! ... men ..."

"Men! ... hvis De vil tillade mig at arrangere den sag, vil jeg ikke opgive håbet."

"O, jeg overlader den ganske til Dem."

"Hvem er det, De har at gøre med? Hvad er det for et menneske?"

"Det er Vanel, parlamentsråden."

Aramis blev purpurrød.

"Vanel!" råbte han og rejste sig op. "Deres forrige maitresse, Marguerite Vanels mand!"

"Ja, min kære, hun har ønsket at blive generalprokurørinde. Jeg skyldte den stakkels Vanel det, og jeg vinder dobbelt ved det, eftersom jeg med det samme kan gøre hans kone en fornøjelse."

Aramis gik hen til Fouquet og tog hans hånd.

"Kender De," spurgte han rolig, "navnet på fru Vanels nye elsker?"

"Ah, har hun en ny elsker, det vidste jeg ikke. Nej, jeg ved på min ære ikke, hvad han hedder."

"Han hedder hr. Jean Baptiste Colbert, er finansintendant og bor i Rue Croix-des-Petits-Champs, hvortil fru de Chevreuse i aften har begivet sig med de breve af Mazarin, som hun vil sælge."

"Min Gud!" mumlede Fouquet, tørrende sveden af sin fugtige pande, "min Gud!"

"Nu begynder De nok at forstå det hele, ikke sandt?"

"Ja, at jeg er fortabt."

"Finder De ikke, at det er umagen værd at holde sit ord en smule mindre strengt end Regulus?"

"Nej," svarede Fouquet.

"Disse halsstarrige mennesker bærer sig altid således ad, at man ikke kan andet end beundre dem," mumlede Aramis.

Fouquet rakte ham hånden.

Aramis smilede.

"De skal få at se, hvordan vi redder os. Men lad os nu først og fremmest tale om forretninger."

Fouquet så forbavset på ham.

"Har De ikke meddelt mig en vis plan om en fest i Vaux?"

"O!" udbrød Fouquet, "det var i den gode tid!"

"En fest, hvortil jeg tror, at kongen selv havde indbudt sig."

"Nej, min kære prælat, en fest, hvortil hr. Colbert havde rådet kongen at invitere sig."

"Ah, rigtigt, i den tro, at en sådan fest ville ødelægge Dem."

"Netop. I den gode tid, som jeg før kaldte den, var jeg forfængelig nok til at vise mine fjender mine rige hjælpekilder. Det morede mig at slå dem med rædsel ved at skabe millioner der, hvor de kun havde set en sandsynlig bankerot. Men nu holder jeg strengt regnskab med staten, kongen og mig selv, jeg vil blive gerrig og vise verden, at jeg forstår at holde på penge. I morgen sælger jeg mine ekvipager og heste."

"I morgen," svarede Aramis rolig, "begynder De ufortøvet at beskæftige Dem med festen i Vaux, der en gang vil blive nævnt blandt vidunderne fra Deres tid."

"De er gal, chevalier d'Herblay."

"Jeg! Det mener De ikke?"

"Men, ved De, hvad den simpleste fest i Vaux kan koste? Fire til fem millioner."

"Jeg taler ikke om den simpleste, min kære overintendant."

"Men en fest for kongen kan ikke være simpel," svarede Fouquet, der misforstod Aramis.

"Ganske rigtigt, den må være så pragtfuld som muligt."

"I så fald vil den koste mig ti til tolv millioner."

"Brug tyve, om det behøves," sagde Aramis roligt.

"Hvorfra skal jeg tage dem?" spurgte Fouquet heftigt.

"Det er min sag, hr. overintendant, vær De ganske rolig. Pengene skal være til Deres rådighed, førend De er blevet færdig med planen til Deres fest."

"Chevalier! Chevalier!" sagde Fouquet, grebet af svimmelhed, "hvor fører De mig hen?"

"På den anden side af det svælg, hvori De var lige ved at falde," svarede biskoppen af Vannes. "Tag fat i denne kappe og vær ikke bange."

"Hvorfor har De ikke sagt mig det tidligere, Aramis? Der var en tid, da De kunne have reddet mig med en million, mens nu ..."

"Mens jeg nu vil give tyve," faldt prælaten ham i talen. "Det er for resten ganske simpelt, den dag, De taler om, havde jeg ikke den million, der udfordredes, til min rådighed, hvor imod jeg i dag med lethed kan opdrive de fornødne tyve millioner."

"Jeg overgiver mig ganske til Dem," mumlede Fouquet.

"O, jeg mener det ikke sådan. Det er mig, der tilhører Dem. De skal gøre hele festen klar. Kun ..."

"Kun?" sagde Fouquet.

"Nu, jeg forbeholder mig kun at våge over udførelsen."

"Hvordan det?"

"Jeg mener, at De for den dag skal gøre mig til en majordomus, en overhushovmester, et slags faktotum, der har alle nøglerne i forvaring. De udsteder naturligvis alle ordrer, men til mig, gennem hvem de når til deres bestemmelsessted. Forstår De?"

"Nej, jeg forstår det ikke."

"Men De går ind på det?"

"Om jeg gør, min ven!"

"Det er alt, hvad der behøves, tak. Opsæt nu Deres liste over, hvem der skal inviteres."

"Men hvem skal jeg invitere?"

"Hele verden!"

74. Hvori det forekommer forfatteren at være på tide at vende tilbage til vicomten af Bragelonne

Vi beder læseren begive sig med os til Raoul de Bragelonne på det sted, hvor vi sidst forlod ham.

Fortvivlet, forfærdet eller rettere sagt halvt afsindig, flygtede han efter det optrin, hvis slutning han havde set hos la Vallière. – Kongen, Montalais, Louise, dennes smerte, Montalais' forskrækkelse og kongens forbitrelse, alt spåede ham en ulykke. Men hvilken?

Kommet tilbage fra London, fordi man havde forberedt ham på en fare, traf han straks skinnet af denne fare. Var det ikke tilstrækkeligt for en elsker? Jo, ganske vist, men det var ikke nok for et ædelt hjerte.

Imidlertid søgte Raoul ikke forklaring der, hvor skinsyge eller mindre frygtsomme elskere straks søger den. Han begav sig ikke til sin forlovede, sigende: "Louise, elsker De mig ikke mere? Elsker De en anden Louise?" Hans mod og venskab var lige så stort som hans kærlighed. Selv en slave af sit ord og stolende på andres, sagde Raoul til sig selv: "Guiche har skrevet til mig og advarer mig. Guiche ved noget, jeg vil spørge ham om, hvad han ved, og fortælle ham hvad jeg har set."

Han behøvede ikke at gå langt. Guiche, der for to dage siden var blevet bragt fra Fontainebleau til Paris, begyndte at komme sig af sit sår.

Han udstødte et glædesskrig, da Raoul trådte ind.

Raoul blev meget bedrøvet ved at se Guiche så bleg, mager og nedslået. Et par ord og en bevægelse af den sårede for at fjerne Raouls arm var tilstrækkelige til at gøre denne bekendt med sandheden.

"Ah," sagde Raoul og satte sig ved siden af sin ven, "man elsker og dør."

"Nej, nej," svarede Guiche smilende, "man dør ikke, eftersom jeg jo er på benene og trykker Dem i mine arme."

"Ah, jeg forstår Dem."

"Og jeg forstår også Dem. De tror, at jeg er ulykkelig, Raoul?"

"Ak!"

"Nej, jeg er det lykkeligste menneske af verden. Mit legeme lider, men ikke mit hjerte og min sjæl. Når De blot vidste! ... O, jeg er det lykkeligste menneske af verden!"

"Så meget bedre!" svarede Raoul, "gid det må vare ved!"

"Min lykke vil først ophøre med min død, Raoul."

"Hvad Dem angår, nærer jeg ingen tvivl, men hun ..."

"Hør, min ven, jeg elsker hende ... fordi ..." fortsatte de Guiche, "men lad os først beskæftige os med Dem."

"Tak, jeg har hastværk ... er nær ved at forgå af utålmodighed ... jeg har tilbagelagt vejen fra London hertil på mindre end den halve tid af den, statskurererne i almindelighed bruger. Nå, hvad ville De?"

"Ikke andet, min ven, end at få Dem til at komme tilbage."

"Nu vel, her er jeg."

"Det er godt."

"Jeg antager, at der må være noget endnu."

"Nej, på min ære!"

"De kan ikke have tilintetgjort mine forhåbninger, udsat mig for kongens unåde ved mod hans befaling at vende tilbage og gydt skinsyge i mit hjerte, for blot at sige mig: Det er godt, sov kun roligt."

"Jeg siger ikke, at De skal sove roligt, Raoul, men forstå mig vel, jeg hverken kan eller vil sige andet."

"O, min ven, hvem antager De mig for?"

"Hvorledes?"

"Hvis De ved noget, hvorfor skjuler De det da for mig? Ved De intet, hvorfor da advare mig?"

"Det er sandt, jeg har handlet urigtigt. O, jeg fortryder det oprigtigt, Raoul. Det er så let at skrive til en ven: Kom! Men at se denne ven for sine øjne, skælvende for et ord, som man ikke vover at sige ham!"

"Vov det kun! Jeg er modig, om De end ikke er det!" udbrød Raoul fortvivlet.

"Min kære Raoul, lad andre oplyse Dem, hvis De vil eller kan. Det var min pligt at advare Dem, og det har jeg gjort. Tag Dem nu selv af Deres sager."

"Ak, De er ikke min ven, når De taler sådan til mig," svarede den unge mand fortvivlet. "Den første, jeg udspørger, kan være en ildesindet eller en nar. I første tilfælde vil han lyve for at pine mig, i sidste vil det være værre endnu. Ak, Guiche, inden to timer vil jeg have hørt ti løgne og fået ti dueller. Frels mig! Er det ikke det bedste at kende sin ulykke?"

"Men jeg ved intet, siger jeg Dem! Jeg har været såret og ligget af feber, jeg havde mistet forstanden. Men for pokker, vi behøver jo ikke at gå så langt. Er ikke d'Artagnan Deres ven?"

"O, det er sandt, det er sandt!"

"Så gå til ham. Han vil kunne give dem lys i sagen."

I det samme trådte en tjener ind.

"Hvad er der?" spurgte Guiche.

"Man venter hr. greven i porcelænskabinettet."

"Godt! Tillader De, kære Raoul?"

"Jeg ville tilbyde Dem min arm, Guiche, hvis jeg ikke havde en formodning om, at den ventende er en dame."

"Jeg tror, at De gætter rigtigt, min ven," svarede Guiche smilende.

Og han forlod Raoul.

Denne blev tilbage ubevægelig og tilintetgjort. Men han fattede sig snart og havde allerede atter optaget tråden i sine tanker, da han pludselig troede at høre Montalais' stemme i porcelænskabinettet.

"Hun!" udbrød han. "Ja, det er hendes stemme. O, hun kunne sige mig sandheden, men skal jeg udspørge hende her? Hun skjuler sig endda for mig; hun kommer uden tvivl fra Madame. Jeg vil besøge hende på hendes værelse. Hun skal forklare mig grunden til hendes forskrækkelse og flugt, hun skal sige mig alt ... når hr. d'Artagnan, der ved alt, har styrket mit mod. Madame ... en kokette! ... Nuvel, ja, en kokette, som elsker i sine gode øjeblikke, en kokette, der har sine luner, men som får Guiche til at sige, at han er det lykkeligste menneske i verden."

Han skyndte sig bort fra grevens værelse og begav sig til d'Artagnan.

Kaptajnen havde ikke tjeneste; han sad i sin store lænestol, med kården mellem benene, og læste, mens han snoede sin knebelsbart.

D'Artagnan brummede af glæde, da han fik øje på sin vens søn.

"Raoul, min dreng," sagde han, "hvordan er det gået til, at kongen har kaldt dig tilbage?"

Disse ord skurrede fælt i den unge mands øren, han satte sig og svarede:

"Det ved jeg på min ære ikke. Hvad jeg ved er, at jeg er kommet tilbage."

"Hm!" sagde d'Artagnan og lagde sit brev sammen med et alvorligt blik på Raoul.

"Hvad er det, du siger, min dreng? Kongen har ikke kaldt dig tilbage, men du er kommet alligevel? Det forstår jeg ikke rigtigt."

Raoul blegnede og drejede forlegen sin hat mellem hænderne.

"For fanden! Hvad er det for et ansigt, du sætter op? Lærer man sligt i England? Jeg har også været i England, men er kommet tilbage så munter som en bogfinke. Hvad vil du fortælle?"

"Jeg har meget at sige."

"Nåh! hvordan befinder din fader sig?"

"Tilgiv mig, kære ven, det ville jeg spørge Dem om."

D'Artagnan så endnu skarpere på ham.

"Du har sorger," sagde han.

"Kære kaptajn, jeg er det elendigste af alle levende væsener."

"O, hvorfor det?" spurgte d'Artagnan med et venligt smil.

"Fordi frøken de la Vallière bedrager mig."

D'Artagnan forandrede ikke en mine, idet han svarede:

"Bedrager hun dig? Det er stærke ord! Hvem har sagt dig det?"

"Alle mennesker."

"Ah! Når alle mennesker siger det, må der være noget sandt i det. Jeg for mit vedkommende tror, at der er ild, når jeg ser røg. Det er latterligt, men alligevel tilfældet."

Raoul slog sig forvirret for panden.

"Det er til at miste livet over!" råbte han.

Han gjorde et skridt hen imod døren.

"Hvor går du hen?" spurgte d'Artagnan.

"Jeg vil opsøge en af mine venner, som vil sige mig sandheden."

"Hvem skal det være?"

"Et fruentimmer."

"Frøken de la Vallière selv, ikke sandt?" sagde d'Artagnan smilende. "O, det er et ypperligt indfald. Der vil du finde den trøst, du søger, for hun vil ikke tale ondt om sig selv."

"De tager fejl, min herre," svarede Raoul, "den kvinde, til hvem jeg vil henvende mig, vil fortælle mig ondt nok."

"Jeg vædder, at det er Montalais."

"Ganske rigtigt."

Pludselig blev døren åbnet, og en musketer trådte ind. Han gik hen til d'Artagnan og sagde:

"Kaptajn, frøken de Montalais ville gerne tale med Dem."

"Med mig?" mumlede d'Artagnan. "Lad hende komme ind, og jeg skal nok få at se, om det er med mig, hun vil tale."

Den snilde kaptajn havde lugtet lunten.

Idet Montalais trådte ind, fik hun øje på Raoul og udbrød:

"Min herre, min herre! Om forladelse, hr. d'Artagnan."

"Jeg tilgiver Dem, frøken," svarede d'Artagnan, "jeg ved, at de, der søger mig i min alder, trænger meget til mig."

"Jeg søgte hr. de Bragelonne," svarede Montalais.

"Hvor det træffer sig heldigt! Han søgte også Dem. Vil du ikke følge med frøkenen?"

"Med største fornøjelse!"

"Så gå!"

Og han stødte blidt Raoul ud af stuen, derpå tog han Montalais' hånd og hviskede:

"Vær en god pige og skån dem begge to."

"O," svarede hun i samme tone, "det er ikke mig, der vil tale med ham."

"Hvem er det da"

"Det er Madame, der lader ham hente."

"Ah, det er Madame!" udbrød d'Artagnan "... om en time vil den stakkels fyr være helbredt."

"Eller død," tilføjede Montalais medlidende. "Farvel, hr. d'Artagnan."

Hun skyndte sig efter Raoul, der ventede på hende langt fra døren, meget urolig over denne dialog, der ikke lovede noget godt.

Så snart Raoul igen mødte Montalais, kyssede han hende heftigt på hånden.

"Nå, nå," sagde den unge pige bedrøvet, "De spilder Deres kys. Kære hr. Raoul, jeg kan endog indestå Dem for, at de ikke vil bringe renter."

"Hvorledes? ... Forklar mig, kære Aure."

"Madame vil forklare Dem alt. Det er til hende, jeg fører Dem."

Montalais skred videre med hurtige skridt, fulgt af Raoul, der lignede en forbryder, som førtes til retterstedet.

Raoul blev straks ført ind i Madames kabinet.

Henriette sad, yndigere end nogen sinde, i en halvt liggende stilling i en lænestol, med sine små fødder på en broderet fløjlspude, og legede med en lille kat.

Madame tænkte og det dybt, og vågnede først ved Montalais' og Raouls stemmer af sine drømme.

"Deres Højhed har ladet mig kalde," sagde Raoul.

Madame rystede på hovedet, som om hun vågnede op.

"God dag, hr. de Bragelonne," sagde hun, "ja, jeg har ladet Dem kalde. De er altså kommet tilbage fra England?"

"Til Deres kongelige Højheds tjeneste."

"Tak. Forlad os, Montalais."

Montalais gik.

"De har vel nok nogle minutter at skænke mig, hr. de Bragelonne?"

"Hele mit liv tilhører Deres kongelige Højhed," svarede Raoul ærbødigt og uden at ane noget godt af Madames høflighed, men for resten uden at tage sig det nær, da han var overbevist om, at hans og Madames følelser var beslægtede.

"Hr. de Bragelonne," sagde prinsessen efter en pause, "er De kommet fornøjet tilbage?"

Bragelonne betragtede Madame Henriette, og da han så, hvor bleg hun var af det, som hun gemte på, men brændte af længsel efter at sige, svarede han:

"Fornøjet! Hvad vil De have, at jeg skal være fornøjet eller misfornøjet med, Madame?"

"Ih, hvad kan en mand i Deres alder og med Deres ydre være fornøjet eller misfornøjet med?"

"Madame, jeg forlod en kær ven sund og rask og har truffet ham syg."

"De mener hr. de Guiche," svarede Madame Henriette med en uforstyrrelig ro. "Man siger, at han er en særdeles god ven af Dem."

"Ja, Madame."

"Nuvel, det er sandt, han er blevet såret, men har det bedre. – O," tilføjede hun hurtigt, "hr. de Guiche er ikke at beklage."

Hun fattede sig imidlertid straks og fortsatte:

"Eller er han måske at beklage? Beklager han sig? Har han sorg, som vi ikke kender?"

"Jeg taler kun om hans sår, Madame."

"Nå, for resten synes hr. de Guiche at være meget lykkelig, han er altid i godt humør. Hør, hr. de Bragelonne, jeg er vis på, at De også ville foretrække at blive såret som han på legemet? ... Hvad har et sår på legemet at betyde?"

Raoul fo'r sammen.

"Madame," sagde han, "De har noget at sige mig, men Deres medfødte ædelmodighed gør det vanskeligt for Dem. Deres kongelige Højhed kan imidlertid godt tale rent ud, jeg er stærk."

"I sandhed," mumlede prinsessen, "det er grusomt, men siden jeg er begyndt ..."

"Ja, Madame, siden Deres Højhed har været så nådig at begynde, så vis mig også den nåde at fuldende."

Henriette rejste sig hurtigt og gik nogle gange frem og tilbage i stuen.

"Hvad sagde hr. de Guiche til Dem?" spurgte hun pludselig.

"Intet, Madame."

"Intet! han har intet sagt Dem? O, hvor det ligner ham! Og det kalder folk venskab! Men hr. d'Artagnan, som De nylig har forladt, han har da fortalt Dem ..."

"Lige så lidt som Guiche, Madame."

Henriette gjorde en utålmodig bevægelse.

"Hr. de Bragelonne," sagde hun, "hvad Deres venner ikke har villet gøre, vil jeg gøre for Dem, som jeg agter og elsker. Jeg skal vise mig som Deres sande veninde. De er en brav mand, og jeg vil ikke have, at De skal være til latter. Om otte dage ville De blive foragtet."

"Ah!" udbrød Raoul mere blå end hvid i ansigtet, "er det allerede kommet så vidt?"

"Jeg ser, at De i det mindste gætter sammenhængen," sagde prinsessen, "De er forlovet med frøken de la Vallière, ikke sandt?"

"Jo, Madame."

"Som sådan skylder jeg Dem en forklaring, da jeg sent eller tidligt vil jage frøken de la Vallière på døren ..."

"Jage la Vallière på døren!" råbte Bragelonne.

"Javist. Tror De, at jeg altid vil give efter for kongens tårer og jeremiader? Nej, mit hus skal ikke længere være et skalkeskjul for sligt."

Og hun fortalte nu Raoul scenen i Chaillot og kongens fortvivlelse, da han kom tilbage, hun fortalte ham om sin egen overbærenhed og de skrækkelige ord, hvormed hun, den

fornærmede prinsesse og krænkede kokette, havde trodset kongens vrede.

Raoul bøjede hovedet.

"Hvad mener De om dette?" spurgte hun.

"Kongen elsker hende," svarede Raoul.

"De ser ud, som om De mente, at hun ikke elskede ham."

"Ak, Madame, jeg tænker på den tid, da hun endnu elskede mig."

Henriette følte et øjebliks beundring for hans ædle vantro. Hun trak på skuldrene og fortsatte:

"De tror mig ikke, De elsker hende og tvivler om, at hun elsker kongen."

"Ind til jeg ser beviser på det. Om forladelse, men ser De, jeg har hendes ord, og hun er en ædel pige."

"Beviser ... nuvel da, følg med!"

Prinsessen gik i forvejen, og førte Raoul over gården til den fløj, hvor la Vallière boede.

Madame Henriette havde valgt et meget belejligt øjeblik til at udføre sin plan, for slottet var ganske øde. Kongen, hoffolkene og damerne var taget til Saint Germain, kun Madame Henriette, der vidste, at Raoul var kommet tilbage fra England, og tænkte på den fordel, hun kunne drage af dette, havde givet en upasselighed til påskud for at blive hjemme.

Madame tog en hovednøgle op af lommen og åbnede sin hofdames dør.

Bragelonne kastede et blik ind i værelset, og det indtryk, som synet af det gjorde på ham, var en af de største pinsler, der ventede ham.

"Ved De, hvor De er?"

"Alt bringer mig til at tro, at jeg er i frøken de la Vallières værelse?"

"Det er De."

"Men jeg må gøre Deres Højhed opmærksom på, at dette værelse kun er et værelse og intet bevis."

"Vent lidt."

Prinsessen gik med disse ord hen til foden af sengen, skød skærmbrættet til side og sagde, idet hun bøjede sig ned til gulvet:

"Se her, buk Dem og løft selv denne falddør op."

"Falddør!" udbrød Raoul overrasket.

Raoul søgte forgæves efter en revne, der kunne tyde på en åbning i gulvet, eller en ring, han kunne trække en del af gulvet i vejret med.

"Ah, det er sandt!" sagde Madame Henriette leende, "jeg glemte den skjulte fjeder. På det fjerde bræt i gulvet, hvor der er en knast, skal man trykke, sådan lyder instruksen. Gør det selv, vicomte, her er det."

Raoul trykkede ligbleg sin tommelfinger på det angivne sted, hvorpå fjederen øjeblikkelig gav efter, og falddøren af sig selv hævede sig.

"Det er meget snildt," sagde prinsessen, "og man kan se, at arkitekten har forudset, at det var en lille hånd, der skulle håndtere den fjeder. Se blot, hvor let falddøren går op!"

"En trappe!" råbte Raoul.

"Ja, og det en meget elegant," fortsatte Madame Henriette. "Se, vicomte, der er et gelænder på trappen for at forebygge, at de fine personer, der vover sig til at stige ned ad den, skal falde, derfor vil jeg også risikere det. Nå, følg mig, vicomte, følg mig."

Raoul fulgte hende sukkende.

Da han var kommet ned ad trappen, blev han stående stum og tilintetgjort ved synet af dette værelse, hvor alt, bøger, blomster, møbler, mindede ham om la Vallière.

En sidste smerte ventede den stakkels Raoul, Madame trak et silkegardin til side og bag dette så han la Vallières portræt.

"Louise!" mumlede Bragelonne, "Louise, det er altså sandt? O, du har aldrig elsket mig, for du har aldrig betragtet mig sådan."

Madame Henriette misundte næsten denne smerte, skønt hun godt vidste, at hun ikke havde noget at misunde, da hun var elsket lige så højt af Guiche som la Vallière af Raoul.

Raoul fangede Henriettes blik.

"Madame, er det indiskret at spørge om hemmeligheden ved denne trappe, falddøren og portrættet, hvilken hemmelighed De jo har opdaget?"

"O, intet er simplere, jeg har, for at kunne passe bedre på, en hovednøgle til mine hofdamers værelser. Det forekom mig påfaldende, at la Vallière lukkede sig inde så ofte, at hr. de Saint-Aignan skiftede lejlighed, og at kongen dagligt besøgte hr. de Saint-Aignan. Endelig var det mig påfaldende, at alt dette var sket siden Deres bortrejse. Jeg vil ikke holdes for nar af kongen og bruges som skalkeskjul for hans elskovshandeler, for efter den grædende la Vallière vil han tage den leende Montalais og den syngende Tonnay-Charente, og det er en uværdig rolle for mig at spille. Jeg opdagede hemmeligheden."

"De kan imidlertid ikke tro, Madame," svarede Bragelonne med fasthed, "at jeg uden at sige noget vil finde mig i den skam, der er overgået mig, og det forræderi, jeg er et offer for."

"I den henseende må De gøre, hvad De finder for godt, hr. Raoul, kun beder jeg Dem ikke at nævne den kilde, hvorfra De har fået sandheden at vide. Det er alt, hvad jeg beder Dem om, det er den eneste løn, jeg fordrer for den tjeneste, jeg har vist Dem."

"Deres kongelige Højhed pålægger mig altså intet andet bånd end ikke at kompromittere Dem?"

"Intet andet."

"Jeg vil så bede Deres kongelige Højhed om at tilstå mig et minuts ophold her."

"Uden mig?"

"O, nej, Madame. Det, jeg vil gøre, kan jeg meget godt gøre i Deres nærværelse. Jeg beder om et minut for at skrive et par ord til en."

"Gør som De vil, min herre."

Raoul havde allerede fremtaget sin brevmappe og hurtigt skrevet følgende ord på et rent blad:

> Hr. greve, forbavses ikke over at finde her dette af mig underskrevne papir, førend en af mine venner, som jeg snarest muligt skal sende Dem, har forklaret Dem anledningen til mit besøg.
>
> *Vicomte de Bragelonne.*

Derpå rullede han papiret sammen og stak det ind i nøglehullet i den dør, der førte ind til de elskendes værelse, og overbevist om, at det absolut måtte falde Saint-Aignan i øjnene, når han kom hjem, ilede han efter prinsessen, der allerede var oppe ad trappen.

De skiltes ad på gangen, Raoul lod, som om han takkede prinsessen, og Henriette beklagede eller lod, som om hun beklagede af sit ganske hjerte den ulykkelige, som hun nylig havde ladet lide så frygteligt.

"O!" sagde hun, da hun så ham fjerne sig bleg og med øjnene underløbne med blod, "havde jeg kunnet ane det, ville jeg have skjult sandheden for det stakkels unge menneske."

75. Porthos' metode

Formedelst mængden af de personer, som vi har indført i denne hi, kan enhver kun vise sig efter sin tur, og når fortællingens krav fordrer det. Følgen heraf er, at vore læsere ikke har haft lejlighed til at mødes med vor ven Porthos siden hans tilbagekomst fra Fontainebleau.

Den ære, kongen havde vist Porthos, havde ikke forandret hans velvillige og sagtmodige karakter; kun bar han hovedet noget højere end sædvanligt, og der var noget majestætisk i hans holdning, siden han havde nydt den nåde at spise ved kongens taffel.

Porthos ville netop, efter at have spist til middag, til at tage sig en siesta, da hans kammertjener underrettede ham om, at hr. de Bragelonne ønskede at tale med ham.

Porthos gik ind i det tilstødende værelse, hvor han traf sin unge ven.

Raoul trykkede Porthos' hånd. Overrasket over hans alvor bød denne ham en stol.

"Kære hr. du Vallon," sagde Raoul, "jeg ville gerne bede Dem om en tjeneste i anledning af en duel."

"Godt, jeg er til tjeneste," svarede Porthos. "De vil duellere?"

"For enhver pris."

"Det er meget naturligt ... med hvem?"

"Med hr. de Saint-Aignan."

"Jeg kender ham ... en prægtig fyr, der var meget forekommende mod mig den gang, jeg havde den ære at spise

hos kongen. Jeg vil gengælde ham hans forekommenhed, som det altid er min vane. Men lad mig nu høre Deres grunde."

"Det ville være for vidtløftigt at fortælle, men da det er nødvendigt at nævne en bestemt ..."

"Ja, ja, for fanden!"

"De må være så god blot at sige hr. de Saint-Aignan – og han vil nok forstå det – at han har fornærmet mig først ved at flytte."

"Ved at flytte? Godt!" sagde Porthos og begyndte at tælle på fingrene. "Og så?"

"Dernæst ved at lade gøre en lem i sin nye lejlighed ..."

"Jeg forstår," sagde Porthos, "en lem. For fanden! Det er alvorligt. Det er jo lige til, at De må være rasende der over! Men for fanden, hvorfor har den karl ladet gøre lemme uden at spørge Dem ad?"

"Min tredje og sidste grund til at føle mig fornærmet," fortsatte Raoul, "er det portræt, som hr. de Saint-Aignan nok ved."

"Hvad for noget, oven i købet et portræt! ... Altså, en flytning, en lem og et portræt! Men, min ven," fortsatte Porthos, "alene en af disse grunde var jo tilstrækkelig til at skære halsen over på alle adelsmænd i Frankrig og Spanien, hvilket ikke vil sige så lidt."

"Altså er De nu tilstrækkelig underrettet, min ven?"

"Jeg tager en ledig hest med mig. Vælg stedet til mødet, og mens De venter, så stræk Dem dygtigt, det giver en udmærket elasticitet."

"Tak, jeg vil vente på Dem i Vincennesskoven, i nærheden af Minimes."

"Hvor træffer man denne hr. de Saint-Aignan?"

"I Palais-Royal."

Porthos ringede på klokken. En tjener trådte ind.

"Min galladragt," sagde han, "min egen og en håndhest."

Tjeneren bukkede og gik.

"Ved Deres fader noget af dette?" spurgte Porthos.

"Nej, jeg vil skrive til ham."

"Og d'Artagnan?"

"Hr. d'Artagnan heller ikke, han er så fornuftig og ville have frarådet mig det."

"Imidlertid er d'Artagnan en klog mand," svarede Porthos, der i sin beskedenhed forbavsedes over, at man havde tænkt på ham, så længe der fandtes en d'Artagnan i Verden.

"Min kære hr. du Vallon," svarede Raoul, "jeg beder Dem, gør mig ikke flere spørgsmål. Jeg har sagt alt, hvad jeg havde at sige og venter nu blot på, at det skal komme til handling, en afgørende handling, således som De forstår at forberede den. Derfor har jeg henvendt mig til Dem."

"Og De skal blive fornøjet med mig," sagde Porthos.

Raoul gik, mumlende glad:

"O, troløse, forræderiske konge! Dig selv kan jeg ikke nå, og ønsker det ikke en gang, for kongerne er hellige, men din ven og medvider, den usling, der repræsenterer dig, skal betale din forbrydelse! Jeg vil dræbe ham i stedet for dig, og så vil vi tænke på Louise."

Porthos, som var meget tilfreds med at have fået dette hverv, der gjorde ham yngre, sparede en halv time af den tid, han eller plejede at bruge, når han gjorde stort toilette.

Som mand af verden havde han først ladet sin lakaj forhøre, om hr. de Saint-Aignan var hjemme.

Man havde svaret, at hr. greven havde haft den ære at ledsage kongen til Saint Germain, men at han for et øjeblik siden var kommet tilbage.

Saint-Aignan havde netop ombyttet sin kjole med slåbrokken, da hr. baron du Vallon de Bracieux de Pierrefonds blev meldt.

Porthos trådte ind.

Hr. de Saint-Aignan havde en hofmands hukommelse og genkendte ved første øjekast landsbyjunkeren, som kongen havde været så venlig imod i Fontainebleau. Han gik derfor Porthos i møde med en forekommenhed, som denne fandt ganske naturlig, han, der selv når han indfandt sig hos en modstander, udfoldede høflighedens banner.

"Hvilket heldigt tilfælde kan jeg takke for æren af Deres besøg, hr. baron?"

"Hr. greve, jeg kommer blot for at underrette Dem om, at De har fornærmet en af mine venner grusomt."

"Jeg, min herre?" udbrød Saint-Aignan, "jeg har fornærmet en af Deres venner? Hvem er det, om jeg må spørge?"

"Hr. Raoul de Bragelonne."

"Jeg skulle have fornærmet hr. Raoul de Bragelonne!" råbte Saint-Aignan. "Det er i sandhed ikke muligt, min herre, for hr. de Bragelonne, som jeg kender meget lidt, jeg kunne gerne sige aldeles intet til, er i England, og jeg begriber ikke, hvordan jeg skulle have fornærmet ham, som jeg ikke har set i meget lang tid."

"Hr. de Bragelonne er i Paris, hr. greve," svarede Porthos ubevægelig, "og hvad fornærmelsen angår, da svarer jeg Dem for, at det har sin rigtighed med den. For resten kan De ikke

være uvidende om dette, eftersom hr. de Bragelonne har fortalt mig, at han har underrettet Dem om det i en billet."

"Jeg har ingen billet fået, min herre, det giver jeg Dem mit ord på."

"Det er meget besynderligt!" svarede Porthos, "og dog sagde Raoul ..."

"Jeg skal straks overbevise Dem om, at jeg ikke har fået nogen," sagde Saint-Aignan.

Idet han vendte sig om for at ringe på tjeneren, faldt hans blik tilfældigt på døren til det andet værelse, og han så da det famøse papir, som Bragelonne havde stukket i låsen.

"Hvad er det?" sagde han.

Porthos, der sad med ryggen til det omtalte værelse, vendte sig om.

"O! o!" udbrød han.

"En billet i nøglehullet," råbte Saint-Aignan og tog papiret. "En billet fra hr. de Bragelonne?"

"Ser De, jeg havde ret. O, når jeg siger noget ..."

"Bragt af hr. de Bragelonne selv," mumlede greven og blegnede. "Men det er skammeligt! Hvordan er han kommet her ind?"

Saint-Aignan knugede billetten i hånden efter at have læst den.

"Der stikker noget under," mumlede han tankefuldt.

Porthos overlod ham et øjeblik til hans egne betragtninger, så sagde han:

"Hvis De så synes, vil vi vende tilbage til vor forretning."

"Jeg tror nu at forstå det hele af denne billet, der er kommet her på en så besynderlig måde. Hr. de Bragelonne bebuder mig

en vens ankomst."

"Jeg er hans ven, og det er altså min ankomst, han bebuder Dem."

"For at udfordre mig?"

"Netop."

"Og han beklager sig over, at jeg har fornærmet ham?"

"Grusomt, dødeligt!"

"På hvilken måde, om De behager, for han går så hemmelighedsfuldt til værks, at jeg ikke begriber det mindste af det hele."

"For det første, min herre," sagde Porthos, "er De flyttet."

"Ja, det er sandt, jeg er flyttet," gentog Saint-Aignan.

"De har tilstået, det er godt," sagde Porthos, og løftede en finger i vejret.

"Men, min herre, hvordan har min flytning kunnet fornærme hr. de Bragelonne? Nå, svar, for jeg forstår ikke det mindste af det, De siger."

"Min herre," svarede Porthos alvorlig, "det er den første ankepost, hr. de Bragelonne har anført mod Dem, og han må altså have følt sig fornærmet af den."

"Men for pokker!" udbrød Saint-Aignan, opirret af den andens flegma, "har jeg nødig at spørge hr. de Bragelonne, om jeg må flytte eller ej? Det kan ikke være Deres alvor, min herre."

"Jo, det er, min herre, men De skal selv indrømme, at det ikke er noget i sammenligning med den anden ankepost."

"Lad os høre den."

Porthos satte et bittert ansigt op og sagde:

"Lemmen, min herre, hvad svarer De til det?"

Saint-Aignan blev ligbleg, og det gav et sådant sæt i ham, at Porthos mærkede, at han var blevet truffet.

Saint-Aignan slog øjnene ned.

"O, jeg er røbet," mumlede han, "man ved alt!"

"Man ved stedse alt," svarede Porthos, der intet vidste.

"O, min herre," råbte greven, "en sådan hemmelighed må ikke en gang ens skriftefader kende."

"Hemmeligheden skal ikke komme videre."

"Men, min herre," fortsatte Saint-Aignan, "har hr. de Bragelonne overvejet, for hvilken fare han udsætter sig selv og andre ved at trænge ind i denne hemmelighed?"

"Hr. de Bragelonne løber ingen fare, min herre, hvilket De med Guds hjælp snart skal få at se."

"Hør, min herre, lad os dysse denne sag ned."

"De glemmer portrættet," sagde Porthos med en tordenstemme, der stivnede blodet i grevens årer.

Da det ikke var muligt at tage fejl af, at der sigtedes til la Vallières portræt, gik der pludselig et lys op for Saint-Aignan.

"O, min herre," udbrød han, "nu husker jeg, at hr. de Bragelonne var forlovet med hende."

Porthos påtog sig en imponerende, majestætisk mine.

"Det vedkommer hverken mig eller Dem, om min ven er forlovet eller ej med den, De nævner," svarede han. "Det forundrer mig endda, at De har ladet denne indiskrete ytring falde. Den kan muligvis skade Deres sag, min herre."

"Min herre, man kan ikke være mere forstandig, delikat og loyal end De. Jeg ser nu, hvad talen er om."

"Så meget des bedre!" sagde Porthos.

"Og," fortsatte Saint-Aignan, "De har meddelt mig det på den sindrigste og hensynsfuldeste måde. Jeg ser af Deres alvorlige, tankefulde ansigt, at De fatter situationens alvor. Gå derfor tilbage til hr. de Bragelonne og tak ham fra mig, fordi han har valgt en mand af Deres fortjeneste til mellemmand. De kan være overbevist om, at jeg fra min side vil bevare en evig erkendelse mod den, der med så megen klogskab og snildhed har bilagt vor tvist. Og siden ulykken har villet, at denne hemmelighed, der kan gøre den mest ærgerriges lykke, skal kendes af fire i stedet for tre, nuvel, så glæder det mig at dele den med Dem, min herre, glæder mig af mit inderste hjerte. Fra dette øjeblik kan De råde fuldstændig over mig, jeg er aldeles til Deres tjeneste. Hvad kan jeg gøre for Dem, hvad skal jeg forlange? Tal, min herre, tal."

Og efter datidens hofmænds skik rejste Saint-Aignan sig for at omfavne Porthos og trykke ham ømt i sine arme.

Porthos fandt sig heri med en utrolig flegma.

"Min herre," svarede han, "jeg har en hest nedenfor, gør mig den fornøjelse at bestige den, den er fortræffelig og vil ingen puds spille Dem."

"Stige til hest! Hvorfor skulle jeg gøre det?" spurgte Saint-Aignan nysgerrigt.

"Ih, for at følge med mig derhen, hvor hr. de Bragelonne venter på os. Det er kun en lille times sag, min herre."

"Men hvor venter hr. de Bragelonne mig da?"

"Ved Minimes, i Vincennes."

"Ah! Skal det være spøg?"

"Det tror jeg ikke."

Og Porthos lagde sit ansigt i de alleralvorligste folder.

"Men Minimes er jo et sted, hvor man mødes for at duellere! Hvad har jeg at gøre i Minimes?"

Porthos trak langsomt sin kårde og sagde:

"Her er målet på min vens kårde."

"For fanden! Det menneske er jo gal!" udbrød Saint-Aignan.

Porthos blev hed i hovedet.

"Vil De følge med godvilligt?"

"Men ..."

"Ellers bortfører jeg Dem! Tag Dem i agt!"

"Basque!" råbte Saint-Aignan.

Tjeneren trådte ind.

"Kongen har sendt bud efter hr. greven," sagde Basque.

"Det er en anden sag," svarede Porthos, "kongens tjeneste går frem for alt. Vi kan vente til i aften, min herre."

Og hilsende Saint-Aignan med sin sædvanlige høflighed forføjede Porthos sig bort.

76. Politik og kærlighed

Da kongen kom tilbage efter den ovenfor omtalte tur, fandt han hr. Fouquet ventende på sig.

Efter kongen kom hr. Colbert, der havde passet ham op på gangen og fulgte ham som hans skinsyge og årvågne skygge.

Fouquet forblev rolig ved synet af sin fjende og bevarede under hele det påfølgende optrin sin koldblodighed, noget der er meget vanskeligt for en overlegen natur, hvis hjerte er opfyldt af foragt, men som ikke en gang vil vise denne foragt af frygt for derved at gøre sin modstander alt for meget ære.

"Sire," sagde Fouquet, "jeg ser af Deres Majestæts muntre ansigt, at De har gjort en behagelig tur."

"Ja, ganske udmærket, hr. overintendant. De har tabt meget ved ikke at tage med os, hr. Colbert, som jeg havde opfordret Dem til."

"Jeg havde noget at bestille, sire," svarede intendanten.

Fouquet så ikke en gang til den side, hvor hr. Colbert stod.

"O, landet, hr. Colbert!" udbrød kongen. "Min Gud! Hvor jeg ville ønske, at jeg altid kunne leve på landet, i den friske luft, under de skyggefulde træer!"

"Jeg håber da ikke, at Deres Majestæt allerede er ked af tronen," sagde Fouquet.

"Nej, men de kroner, der laves af grønt, er meget behageligere."

"I sandhed, sire, Deres Majestæt henrykker mig ved at tale sådan. Jeg havde netop en anmodning til Dem."

"Fra hvem, hr. overintendant?"

"Fra nymferne i Vaux."

"Ah!" udbrød Louis den Fjortende.

"Kongen har været så nådig at give mig et løfte," blev Fouquet ved.

"Ja, jeg mindes det," sagde Louis den Fjortende smilende, "og en konge går aldrig fra sit ord."

Kongen havde imidlertid sat sig. Han vendte sig om til Fouquet og sagde:

"De inviterer os altså? Til hvilken dag?"

"Til den dag, der måtte behage Dem, sire."

"Det er at tale som en mand, der kan improvisere fester ved et trylleri, hr. Fouquet. Jeg ville ikke tage munden så fuld."

"Deres Majestæt vil, når det behager Dem, kunne gøre alt, hvad en konge kan og bør gøre. Kongen af Frankrig har tjenere, der er i stand til alt, når det gælder hans tjeneste og fornøjelser."

Colbert gjorde sig umage for at få et glimt af Fouquets ansigt at se, om disse ord måske skrev sig fra en mindre fjendtlig stemning. Fouquet havde ikke set på sin fjende. Colbert eksisterede slet ikke for ham.

"Nå, om otte dage da, hvis De synes," sagde kongen.

"Om otte dage, sire."

"I dag er det tirsdag, hvad mener De om den følgende søndag?"

"Den opsættelse, Deres Majestæt er så nådig at tilstå mig, vil komme meget belejligt for mine arkitekter med hensyn til de arbejder, de har for at more kongen og hans venner."

"Siden De taler om mine venner," sagde kongen, "hvad har De så tænkt med hensyn til dem?"

"Kongen er herre over alt, sire, kongen opsætter sin liste og giver sine befalinger. Alle, som han viser den nåde at indbyde, er velkomne gæster for mig."

"Tak!" sagde kongen, rørt over den ædle tanke, der udtryktes med en ædel stemme.

Fouquet tog nu afsked med Louis den Fjortende efter at have talt nogle ord med ham om forretningssager.

Da han allerede havde nået døren, vendte han sig om og sagde til kongen:

"Om forladelse, sire, om forladelse."

"Hvorfor beder De om forladelse, min herre?" spurgte kongen mildt.

"For en grov forseelse, som jeg har begået uden at mærke det."

"En forseelse? De! Jeg må vel tilgive Dem, hr. Fouquet. Mod hvad eller hvem har De forset dem?"

"Sire," sagde Fouquet ligefrem, "siden De har været så god at tilgive mig, vil det falde mig lettere at skrifte. Jeg har i morges solgt et af mine embeder."

"Et af Deres embeder!" udbrød kongen, "hvilket da?"

Colbert blev ligbleg.

"Det, sire, der gav mig en stor kappe og et strengt udseende, generalprokurørposten."

Der undslap uvilkårligt kongen et skrig, og han så på Colbert.

Dennes pande var badet i sved og han følte sig en afmagt nær.

"Til hvem har De solgt denne post, hr. Fouquet?" spurgte kongen.

Colbert holdt sig ved kaminen.

"Til en parlamentsrådsherre, sire, der kalder sig hr. Vanel."

"Vanel?"

"En ven af hr. intendant Colbert," tilføjede Fouquet med en uforlignelig nonchalance.

Derpå bukkede overintendanten atter for kongen og forlod kabinettet, halvvejs hævnet ved fyrstens forbavselse og yndlingens ydmygelse.

Kongen indbød Colbert til festen i Vaux. Denne takkede som en mand, der er sikker i sin sag, og modtog indbydelsen med en mine, som om han gjorde kongen en tjeneste med det.

Louis den Fjortende var netop kommet til Saint-Aignans navn på listen over dem, der skulle indbydes, da dørvogteren meldte grev de Saint-Aignan.

Ved den kongelige Merkurs indtrædelse trak Colbert sig diskret tilbage.

Saint-Aignan havde forladt Louis den Fjortende for knap to timer siden, men i denne sin første kærlighedsrus, da Louis ikke havde tanke for andet end la Vallière, måtte han tale om hende, og da Saint-Aignan var den eneste, med hvem han kunne tale åbenhjertig om hende, var han altså uundværlig.

"Ah, er det Dem, greve!" udbrød han, da han fik øje på Saint-Aignan. "Det glæder mig at se Dem. De er jo med på rejsen, ikke sandt?"

"Rejsen, sire?" spurgte Saint-Aignan, "hvilken rejse?"

"Den, som vi vil gøre for at overvære den fest, som hr. Fouquet vil give os i Vaux. Ja, Saint-Aignan, nu vil du endelig få en fest at se, en kongelig fest, ved siden af hvilken vore

adspredelser i Fontainebleau er rent børneværk. Ved du vel, at når man får at høre, at hr. Fouquet vil modtage mig hos sig i Vaux på søndag otte dage, vil man myrde hinanden for at blive inviteret til denne fest! Endnu en gang, Saint-Aignan, du skal rejse med."

"Ja, hvis jeg ikke inden den tid har gjort en længere og mindre behagelig rejse."

"Hvilken mener du?"

"Den over Styx, sire."

"Bah!" sagde Louis leende.

"Nej, det er mit alvor, sire," svarede Saint-Aignan, "jeg har fået en indbydelse dertil af en sådan beskaffenhed, at jeg virkelig ikke ved, hvorledes jeg skal bære mig ad for at afslå den."

"Jeg forstår dig ikke, min kære."

"Kender Deres Majestæt hr. baron du Vallon?"

"Om jeg gør! En af kongens, min faders gamle tjenere og en fortræffelig bordfælle! For du mener vel ham, der spiste med os i Fontainebleau?"

"Netop. Men Deres Majestæt har glemt at føje til hans egenskaber: en elskværdig menneskedræber."

"Vil han lade dig dræbe?"

"Det er for øjeblikket den værdige adelsmands hensigt."

"Hvad har du da gjort ham?"

"Ham intet, men det lader til, at jeg har gjort en af hans venner noget."

"Det er ganske det samme, er hans ven en af de fire berømtheder?"

"Nej, han er søn af en af de fire."

"Nå, hvad har du da gjort denne søn?"

"For pokker, jeg har hjulpet en med at tage hans kæreste fra ham."

"Og du tilstår det?"

"Det må jeg nok, da det er sandt."

"I så fald har du uret."

"Ah, jeg har uret?"

"Ja, og hvis han dræber dig ..."

"Nu?"

"Gør han fuldkommen ret."

"Kongen har da intet andet at gøre end skyndsomt underskrive min modstanders benådning. Han venter mig ved Minimes for at dræbe mig."

"Nuvel, hans navn?"

"Er vicomte de Bragelonne, sire."

"Vicomte de Bragelonne!" råbte kongen, idet hans munterhed pludselig forvandledes til den største forbavselse.

Efter et øjebliks tavshed mumlede han, idet han tørrede sveden af sin pande:

"Bragelonne, der er forlovet med ..."

"Min Gud, ja, Bragelonne, der er forlovet med ..."

"Han var jo i London!"

"Ja, men jeg kan svare Dem for, sire, at han ikke er det længere."

"Og han ved alt?"

"Ja, og mange andre ting oven i købet! Hvis kongen vil læse denne billet, som han har ladet mig tilstille ..."

Og Saint-Aignan tog den os allerede kendte billet op af lommen.

"Når Deres Majestæt har læst den," sagde han, "skal jeg have den ære at fortælle Dem, hvordan den er kommet mig i hænde."

Kongen læste i største bevægelse og sagde straks:

"Nå?"

"Deres Majestæt kender jo en vis ciseleret dørlås i en vis ibenholtsdør, der skiller et vist værelse fra en vis blå og hvid helligdom?"

"Javist, Louises boudoir."

"Ja, sire. Nuvel, i nøglehullet på denne dør har jeg fundet denne billet. Hvem har stukket den der? Hr. de Bragelonne eller Djævelen. Da den imidlertid lugter af ambra og ikke af svovl, antager jeg, at det ikke har været Djævelen, men hr. de Bragelonne."

Louis bøjede hovedet og lod til at være meget nedslået. Måske følte han i dette øjeblik noget som samvittighedsnag.

"O!" udbrød han, "denne hemmelighed er altså opdaget!"

"Jeg skal gøre mit bedste, sire, for at denne hemmelighed skal dø med den, der kender den," svarede Saint-Aignan kækt.

"Hvem siger Dem," fortsatte kongen, "at hr. de Bragelonne har været i det omtalte værelse?"

"Den billet, som jeg har fundet i nøglehullet, som jeg allerede har haft den ære at sige Deres Majestæt."

"Hvem siger, at det er ham, der har sat den der?"

"Hvem anden end han ville have vovet at påtage sig et sådant hverv?"

"Du har ret. Men hvordan er han kommet ind til dig?"

"Ja, det er et vigtigt spørgsmål, eftersom alle døre har været lukkede, og min tjener Basque har haft nøglerne i lommen."

"Man har bestukket din tjener."

"Det er umuligt, sire."

"Hvorfor er det umuligt?"

"Fordi, hvis man havde gjort det, ville man ikke have styrtet den stakkels karl, som man senere kunne få brug for, i ulykke ved så tydeligt at vise, at man havde brugt ham."

"Det er rigtigt! Så er der kun en gisning tilbage."

"Lad mig høre, sire, om det er den samme, som jeg har tænkt på."

"Hvad mener du?"

"O, sire, Deres Majestæt har en alt for skarp forstand, til at De ikke skulle gætte det og derved spare mig den forlegenhed at nævne vedkommende."

"Du har ret, det må være Madame."

"Ah!" udbrød Saint-Aignan.

"Madame, som er blevet alarmeret af flygtningen."

"Madame, som har nøglen til sine damers værelser, og som er mægtig nok til at opdage, hvad ingen uden De, sire, eller hun ville opdage."

"Hvorfor holder Madame med Bragelonne mod mig?" sagde kongen.

"Hvorfor?" svarede Saint-Aignan, "Deres Majestæt glemmer nok, at hr. grev de Guiche er vicomte de Bragelonnes intime ven!"

"Jeg ser ikke nogen forbindelse," svarede kongen.

"Om forladelse, sire," sagde Saint-Aignan, "men jeg troede, at hr. greven var en særdeles god ven af Madame."

"Det er rigtigt," sagde kongen, "vi behøver ikke at lede længere, det er fra den side, at slaget er kommet."

"Mener kongen ikke, at vi for at afparere det må føre et andet?"

"Jo, men ikke af den slags, man giver hinanden i Vincennesskoven," svarede kongen.

"Deres Majestæt glemmer," sagde Saint-Aignan, "at jeg er adelsmand, og at man har udfordret mig."

"Det er ikke dig, det gælder."

"Men det er mig, man venter i Minimes, sire, i over en time. Jeg bliver vanæret, hvis jeg ikke møder."

"En adelsmands første pligt er lydighed mod sin konge."

"Sire ..."

"Jeg befaler dig at blive! For resten vil jeg have lys i hele denne sag, jeg vil vide, hvordan man har turdet driste sig til at trænge ind i min kærligheds helligdom. Du skal ikke straffe dem, der har gjort det, Saint-Aignan, for det er ikke din ære, de har angrebet, men min."

"Jeg beder Deres Majestæt om ikke at lade Deres vrede gå ud over hr. de Bragelonne, der måske har handlet uklogt, men ikke uloyalt i hele denne sag."

"Det er nok! Retfærdigheden skal ske fyldest. Men ikke et ord om dette til Madame."

"Jeg beder Dem endnu en gang, sire, at være overbærende."

"Jeg har længe nok været overbærende, greve," svarede Louis den Fjortende med rynket pande, "det er på tide, at jeg viser visse folk, at jeg er herre i mit hus."

Kongen havde næppe udtalt disse ord, førend dørvogteren trådte ind.

"Hvad er der?" spurgte kongen.

"Sire," svarede dørvogteren, "hr. grev de la Fère venter udenfor."

Kongen og Saint-Aignan vekslede ved disse ord et blik, hvori der lå mere uro end overraskelse. Louis betænkte sig et øjeblik, men fattede straks efter en beslutning og sagde til Saint-Aignan:

"Opsøg Louise og fortæl hende, hvad der er i gære mod os. Lad hende ikke forblive i uvidenhed om, at Madame på ny har begyndt sine forfølgelser, og at hun har sat folk i bevægelse, der havde gjort bedre i at forblive neutrale."

"Sire ..."

"Hvis Louise bliver forskrækket," fortsatte kongen, "så berolig hende og sig hende, at kongens kærlighed er et uigennemtrængeligt skjold. Hvis hun, hvad jeg dog helst ikke vil tro er tilfældet, allerede ved alt og har været genstand for angreb, så sig hende, Saint-Aignan," tilføjede kongen, rystende af vrede, "sig hende, at jeg i stedet for at forsvare hende skal hævne hende, og det på en sådan måde, at ingen for fremtiden skal vove at løfte sine øjne til hende."

Saint-Aignan udtømte sig i forsikringer om sin hengivenhed, kyssede kongens hånd og forlod kabinettet strålende af glæde.

77. Kongen og adelsmanden

Louis fattede sig straks for at vise hr. de la Fère et venligt ansigt. Han forudså, at grevens besøg ikke var tilfældigt, og følte ubestemt vigtigheden af det.

Da den unge konge havde forvisset sig om, at hans ydre var roligt, gav han dørvogteren ordre til at indføre greven.

Et par minutter efter trådte Athos, klædt i galla og bærende de ordener, som kun han havde ret til at bære ved det franske hof, ind med et så højtideligt og alvorligt ansigt, at kongen straks så, at han ikke havde taget fejl i sin anelse.

Louis gjorde et skridt hen imod greven og rakte ham smilende sin hånd, som Athos kyssede med ærbødighed.

"Hr. grev de la Fère," sagde kongen hurtigt, "De kommer her så sjældent, at det er en lykke at se Dem."

Athos svarede bukkende:

"Jeg ville ønske, at jeg kunne have den lykke altid at være hos Deres Majestæt."

Dette svar blev givet i en sådan tone, at det lød, som om han havde sagt:

"Jeg ville ønske, at jeg var en af kongens rådgivere, for at jeg kunne spare ham for at begå fejl."

Kongen følte snerten og sagde, bestemt på at bevare sin ro over for denne mand:

"Jeg ser, at De har noget at sige mig."

"Ellers ville jeg ikke have tilladt mig at fremstille mig for Deres Majestæt."

"Skynd Dem at sige frem, min herre, jeg længes efter at opfylde Deres ønske."

Kongen satte sig.

"Jeg er overbevist om," svarede Athos lidt bevæget, "at Deres Majestæt vil give mig al mulig oprejsning."

"Ah!" sagde kongen med en vis stolthed, "De kommer for at forebringe en klage."

"Det bliver kun en klage," svarede Athos, "hvis Deres Majestæt ... men hav den godhed at undskylde mig, sire, jeg vil optage samtalen, hvor den begyndte."

"Jeg venter."

"Kongen vil mindes, at jeg på den tid, hr. de Buckingham rejste herfra, havde den ære at tale med Dem."

"Ja, jeg husker det ... men hvad det var ... har jeg glemt."

Athos fo'r sammen.

"Jeg skal have den ære at genkalde det i kongens hukommelse," sagde han. "Jeg rettede en anmodning til Deres Majestæt med hensyn til det giftermål, som hr. de Bragelonne ville indgå med frøken de la Vallière. Kongen viste sig den gang så god og nådig mod mig og hr. de Bragelonne," blev Athos ved, "at jeg ikke har glemt et eneste af de ord, Hans Majestæt udtalte."

"Og ..." sagde kongen.

"Og kongen, som jeg bad om frøken de la Vallière til hr. de Bragelonne, nægtede mig det."

"Det er sandt," sagde Louis tørt.

"Idet han tilføjede," skyndte Athos sig at tilføje, "at bruden ingen stilling havde i verden."

Louis betvang sin utålmodighed.

"At ..." blev Athos ved, "hun havde liden formue ..."

Kongen lænede sig tilbage i sin stol.

"Var af simpel fødsel ..."

Kongen gjorde en utålmodig bevægelse.

"Og ikke synderlig smuk," tilføjede Athos ubarmhjertigt.

Den sidste pil traf elskerens hjerte hårdest.

"Nuvel, ja, jeg har sagt alt det!"

"Og jeg takkede Deres Majestæt af mit ganske hjerte, fordi Deres ord røbede en for Bragelonne så hædrende interesse."

"Mindes De også," sagde kongen, idet han lagde eftertryk på ordene, "at De havde særdeles meget mod dette parti?"

"Det er sandt, sire."

"Endelig husker jeg også, for jeg har næsten lige så god en hukommelse som De, at De sagde følgende ord: 'Jeg tror ikke, at frøken de la Vallière elsker hr. de Bragelonne.' Ikke sandt?"

Athos følte snerten, men tabte ikke modet.

"Sire," svarede han, "jeg har allerede bedt Deres Majestæt tilgive mig, men der er visse omstændigheder, der først vil blive forståelige ved enden af denne samtale."

"Lad os da komme til enden!"

"Deres Majestæt sagde, at De ville opsætte giftermålet af hensyn til hr. de Bragelonne."

Kongen tav.

"I dag er hr. de Bragelonne så ulykkelig, at han ikke længere kan opsætte at bede Deres Majestæt om et endeligt svar. Skønt frøken de la Vallière er uden formue, fødsel og skønhed, er hun dog det eneste mulige parti for hr. de Bragelonne, for han elsker den unge pige."

Kongen knugede sine hænder.

"Betænker kongen sig?" spurgte greven med sin uforstyrrelige ro.

"Jeg betænker mig ikke ... men nægter at give mit samtykke," svarede kongen.

Athos betænkte sig et øjeblik.

"Måske det turde være os tilladt i al underdanighed at spørge Deres Majestæt om grunden til dette afslag."

"Grunden? ... De tillader Dem at gøre spørgsmål!" udbrød kongen. "De har glemt, hvad der er skik og brug ved hoffet, hr. de la Fère. Der spørger man aldrig kongen."

"Det er sandt, sire, men så gør man sine slutninger."

"Hvad skal det sige?"

"Når undersåtten drager slutninger, sire, kommer det næsten altid af en mangel på oprigtighed hos kongen ..."

"Min herre!"

"Og en mangel på tillid hos undersåtten," fortsatte Athos uforfærdet.

"Jeg tror, at De glemmer Dem selv," sagde monarken, idet han mod sin vilje lod sig rive med af sin vrede.

"Sire, jeg er nødt til at søge andet steds det, som jeg troede at finde hos Deres Majestæt. I stedet for at få et svar af Dem må jeg selv give mig et."

Kongen rejste sig.

"Hr. greve," sagde han, "jeg har skænket Dem den tid, jeg havde til min rådighed."

Det var et vink om at gå.

"Sire," svarede greven, "jeg har endnu ikke sagt kongen alt, hvad jeg er kommet for at sige ham, og det er så sjældent, at jeg ser kongen, at jeg må gribe lejligheden. Jeg skal forklare mig.

Hvis Deres Majestæt ved at nægte hr. de Bragelonne frøken de la Vallières hånd havde et andet mål for øje med vicomtens lykke ..."

"Frøken de la Vallière elsker ikke hr. de Bragelonne," sagde kongen med hul stemme.

"Ved kongen det?" spurgte Athos med et gennemborende blik.

"Ja, jeg ved det."

"Det kan da ikke have været længe, for hvis Deres Majestæt havde vidst det, da jeg første gang talte med Dem om denne sag, ville De sikkert have sagt mig det."

"Jeg har kun i kort tid vidst det."

Athos tav et øjeblik. Derpå fortsatte han:

"Sire, har De sendt vicomte de Bragelonne til London, førend De blev frøken de la Vallières elsker eller efter, at De var blevet det?"

Kongen, der var meget opbragt, især fordi han følte den andens overlegenhed, gjorde et forsøg på at affærdige Athos med en gestus.

"Jeg må sige Dem alt, sire," svarede greven, "og går ikke herfra, førend jeg er blevet tilfredsstillet enten af Deres Majestæt eller af mig selv, nemlig hvis De beviser mig, at De har ret, eller jeg beviser Dem, at De har uret. O, De må høre mig sire. Jeg er gammel. Jeg er en adelsmand, der har udgydt mit blod for Deres fader og Dem uden nogen sinde at have forlangt noget enten af Dem eller Deres fader. Jeg har ikke begået uret mod noget menneske i denne verden og har vist kongen store tjenester. De skal høre mig! Jeg er kommet for at forlange regnskab af Dem for en af Deres tjeneres ære, som De har

misbrugt ved en løgn eller forrådt ved en svaghed. Jeg ved, at disse ord irriterer Deres Majestæt, men kendsgerningerne dræber os alle. Jeg ved, at De tænker over, hvordan De skal revse min frimodighed, men jeg ved også, hvilken straf jeg skal forlange af Gud over Dem, når jeg fortæller ham Deres mened og min søns ulykke."

Kongen gik frem og tilbage med lange skridt, med hånden på brystet og lynende øjne.

"Min herre!" råbte han pludselig, "hvis jeg stod her som konge for Dem, ville De allerede være straffet, men jeg er kun et menneske, og jeg har ret til at elske den, der elsker mig, en lykke, der er så sjælden i denne verden!"

"De har ikke mere ret til det som menneske end som konge, sire. Hvis De havde handlet loyalt, havde De åbent sagt hr. de Bragelonne, hvordan det hang sammen, i stedet for at landsforvise ham."

"Jeg tror i sandhed, at jeg diskuterer med Dem?" afbrød Louis den Fjortende ham med den majestæt, som han alene forstod at lægge i sin stemme og sit blik.

"Jeg håbede, at De ville svare mig," sagde greven.

"De skal snart få mit svar, min herre!"

"De kender mine tanker," svarede hr. de la Fère.

"De har glemt, at De talte til kongen, min herre. Det er en forbrydelse!"

"De har glemt, at De har knust to menneskers jordiske lykke, det er en dødssynd, sire!"

"Gå nu!"

"Ikke førend jeg har sagt til Dem: Søn af Louis den Trettende, De begynder Deres regering på en dårlig måde, for De begynder

den med rov og uloyalitet. Min familie og jeg er fritaget for at vise Dem den kærlighed og ærbødighed, som jeg har ladet min søn sværge Dem i Saint Denis' gravhvælvinger, i nærværelse af Deres ædle forfædres dødelige levninger. De er blevet vor fjende, sire, og for fremtiden har vi ingen anden herre end Gud. Vogt Dem!"

"De truer!"

"O, nej," svarede Athos bedrøvet, "jeg truer lige så lidt som jeg nærer frygt. Gud, som jeg taler til Dem om, sire, hører mig. Han ved, at jeg for at forsvare Deres krones ære endnu ville udgyde alt det blod, som tyve års borgerkrige og krige mod udlandet har ladet mig beholde. Jeg kan altså forsikre Dem, at jeg truer kongen så lidt, som jeg truer manden, men jeg siger til Dem: De mister to tjenere, fordi De har myrdet troen på menneskene i faderens hjerte og kærligheden i sønnens. Den ene tror ikke mere på det kongelige ord, den anden ikke på menneskenes retskaffenhed og kvindernes uskyldighed. Den ene er død for ærbødigheden, den anden for lydigheden. Farvel!"

Med disse ord brækkede Athos sin kårde over knæet, lagde langsomt stykkerne på gulvet og forlod kabinettet med et buk for kongen, der var nær ved at kvæles af raseri og skam.

Louis blev siddende noget ved bordet for at fatte sig, der på rejste han sig pludselig og ringede voldsomt.

"Opsøg hr. d'Artagnan!" råbte han til den forfærdede dørvogter.

Vore læsere har uden tvivl allerede gjort sig selv det spørgsmål, hvorledes det gik til, at Athos, som de ikke har hørt

tale om i lang tid, indfandt sig således i det rette øjeblik hos kongen. Vi skal snart besvare dette spørgsmål.

Da Porthos forlod Palais-Royal, havde han begivet sig til Minimes og Vincennesskoven, hvor Raoul ventede på ham, og fortalt denne sin samtale med hr. de Saint-Aignan indtil de mindste detaljer, idet han sluttelig tilføjede, at den omstændighed, at kongen havde sendt bud efter yndlingen, formodentlig kun ville medføre en øjeblikkelig opsættelse, og at Saint-Aignan, når han forlod kongen, ville ile med at efterkomme Raouls opfordring.

Men Raoul, der ikke var så lettroende som hans gamle ven, sluttede af Porthos' beretning, at når Saint-Aignan kom til at tale med kongen, ville han fortælle denne alt, og at kongen i så fald ville forbyde Saint-Aignan at møde til duellen.

Som følge af denne anskuelse lod han Porthos blive tilbage for det lidet sandsynlige tilfælde, at Saint-Aignan skulle indfinde sig, men pålagde ham dog udtrykkeligt ikke at vente mere end en, i det højeste halvanden time.

Dette afslog Porthos rent ud og indrettede sig tvært imod i Minimes, som om han ville blive der for bestandig, idet han tog det løfte af Raoul, at han ville begive sig hjem fra sin fader, for at Porthos' tjener kunne vide, hvor han kunne træffe ham, hvis Saint-Aignan skulle komme.

Bragelonne forlod derpå Vincennes og begav sig lige til Athos, der havde været i Paris i to dage.

Greven var allerede ved et brev fra d'Artagnan blevet underrettet om sagernes stilling.

Efter at Athos havde trykket Raouls hånd og omfavnet ham, opfordrede han ham ved tegn til at tage plads.

"Jeg ved, at De kommer til mig som til en ven, vicomte; sig mig, hvad der fører Dem her hen."

Den unge mand bukkede og begyndte sin fortælling. Mere end én gang i løbet af denne kvalte tårer hans stemme.

Athos vidste sandsynligvis allerede, hvordan det var fat, da d'Artagnan, som bemærket, havde skrevet ham til, men da han lige til det sidste ville bevare den rolighed og koldblodighed, der dannede den næsten overmenneskelige side i hans karakter, svarede han:

"Jeg tror ikke det mindste af, hvad De her har fortalt mig, Raoul. Jeg deler ikke Deres frygt, ikke fordi folk, hvis ord jeg stoler på, allerede har talt til mig om det, men fordi jeg i min inderste sjæl anser det for en umulighed, at kongen kan have fornærmet en adelsmand sådan. Jeg indestår for kongen og skal skaffe Dem beviser for, hvad jeg siger."

Raoul, der lige som en drukken mand vaklede mellem, hvad han havde set med sine egne øjne, og sin urokkelige tillid til en mand, der aldrig havde løjet, bukkede og svarede:

"Gå, min herre, jeg skal vente Dem her."

Han satte sig og skjulte hovedet i hænderne. Athos klædte sig på og gik.

Hvad der passerede hos kongen, ved vi.

Da Athos kom tilbage, sad Raoul endnu i samme stilling. Men da han hørte døren gå og sin faders skridt, så han op.

Athos var bleg og alvorlig. Han gav sin kappe og hat til tjeneren, affærdigede ham og satte sig hos Raoul.

"Nå, min herre," spurgte den unge mand, "er De så blevet overbevist?"

"Ja, Raoul, kongen elsker frøken de la Vallière."

"Han tilstår det altså?" råbte Raoul.

"Ganske ligefrem," svarede Athos.

"Og hun?"

"Jeg har ikke set hende."

"Nej, men kongen har talt til Dem om hende. Hvad siger han om hende?"

"Han siger, at hun elsker ham."

"O, ser De, ser De, min herre!"

"Tro mig, Raoul," sagde greven, "jeg har sagt kongen alt, hvad De selv kunne have sagt ham, og jeg tror at have sagt det på en sømmelig, men bestemt måde."

"Hvad har De sagt ham, min herre?"

"At alt er forbi mellem ham og os, Raoul, og at De ikke længere stod i hans tjeneste, og at jeg selv for fremtiden ville holde mig fjernt."

Han rakte sin hånd ud mod Raoul og denne greb den hurtigt.

"De er altså aldeles overbevist om, hr. greve, at ulykken er uoprettelig?" spurgte den unge mand.

Athos rystede på hovedet og mumlede: "Stakkels barn!"

"De antager, at jeg nærer håb endnu," sagde Raoul, "og beklager mig. Ja, ser De, det koster mig frygtelig overvindelse at foragte, som jeg bør, hende, jeg har elsket så højt."

Athos så bedrøvet på sin søn. Raouls ord var som talt ud af hans eget hjerte.

I dette øjeblik meldte tjeneren hr. d'Artagnan.

Dette navn gjorde et højst forskelligt indtryk på Athos og Raoul.

Musketeren trådte ind med et ubestemt smil på læberne. Raoul blev siddende, mens Athos gik sin ven i møde med et

udtryk i ansigtet, der ikke undgik Bragelonne. D'Artagnan blinkede til Athos og nærmede sig derpå Raoul, som han tog i hånden.

"Nå," sagde han og talte både til fader og søn, "vi trøster nok barnet, som det lader til."

"Og De, der altid er det samme gode menneske, kommer for at hjælpe mig med denne vanskelige forretning," sagde Athos.

Med disse ord trykkede Athos d'Artagnans hånd. Efter hvad Raoul troede at bemærke, havde dette håndtryk en anden betydning end den, der lå i ordene.

"Ja," svarede musketeren, "jeg kommer derfor."

"De er mig velkommer, hr. chevalier, ikke for den trøst, De medbringer, men for Deres egen skyld. Jeg er trøstet."

Og han smilede, men det var et smil, der var langt mere bedrøveligt end nogen af de tårer, d'Artagnan nogensinde havde set flyde.

"Godt da!" sagde d'Artagnan.

"Netop som De kom," sagde Raoul, "var hr. greven i færd med at fortælle mig om sit møde med kongen. De tillader jo nok, at greven fortsætter, ikke sandt?"

Og den unge mands øjne syntes at ville læse i musketerens hjerte.

"Hans møde med kongen?" spurgte d'Artagnan med en så naturlig stemme, at det ikke var muligt at tvivle om, at hans forbavselse var virkelig. "De har altså talt med kongen, Athos?"

Athos smilede og svarede:

"Ja, jeg har talt med ham."

"Så De vidste ikke, at greven havde talt med Hans Majestæt?" spurgte Raoul halvvejs beroliget.

"Nej, på min ære, om jeg vidste."

"Så er jeg roligere," sagde Raoul.

"Roligere, hvorfor?" spurgte Athos.

"Tilgiv mig, min herre," sagde Raoul, "men da jeg kender Deres venskab for mig, frygtede jeg for, at De måske i temmelig stærke udtryk havde fortalt Hans Majestæt min smerte og Deres egen forbitrelse, og at kongen da –"

"Og at kongen da?" gentog d'Artagnan, "nå, bliv ved, Raoul."

"Jeg beder også Dem undskylde mig, hr. d'Artagnan," fortsatte Raoul. "Jeg tilstår, at jeg et øjeblik skælvede for, at De ikke var kommet som hr. d'Artagnan, men som musketerkaptajn."

"De er ikke rigtig klog, stakkels Raoul," udbrød d'Artagnan med en skoggerlatter, som en opmærksom iagttager måske kunne have ønsket mere oprigtig.

"Så meget desto bedre," sagde Raoul.

Det unge menneske betragtede endnu en gang opmærksomt de to mænd, men hans blik mødte musketerens smilende ansigt og grev de la Feres rolige og venlige åsyn.

"Hvor går De hen, Raoul?" spurgte den sidste, da han så, at Bragelonne lavede sig til at gå.

"Hjem, min herre," svarede denne.

"Så kan man altså finde Dem her, vicomte, hvis man skulle ønske at tale med Dem."

"Ja, min herre."

Og Raoul indhyllede sig i sin kappe, sådan at hans bedrøvede ansigt skjultes for de forbigående, og begav sig til sit logi.

Raoul havde nået sit hus uden at lægge mærke til, gennem hvilke gader han gik, og uden at vide, hvordan han var kommet

der. Han stødte døren op og gik op ad trappen.

Som i de fleste af den tids huse var trappen mørk. Raoul boede på første sal, han standsede og ringede.

Olivain lukkede op og skilte ham af med kårde og kappe. Raoul åbnede selv døren, der førte fra forværelset til en lille, for et ungkarleværelse særdeles elegant møbleret salon, som Olivain, der kendte sin herres smag, havde pyntet med blomster, uden at tænke på, om man lagde mærke til denne opmærksomhed eller ej.

I denne stue fandtes et portræt af la Vallière, som hun selv havde tegnet og foræret Raoul. Mod dette portræt, der hang oven over en stor, med mørkt damask betrukket lænestol, rettede Raoul først sine skridt.

Raoul gjorde for resten ikke andet, end hvad han var vant til. Hver gang han kom hjem, var dette portræt det første, hans øjne søgte.

Mens han var tabt i beskuelsen af det tilbedte billede, gennemgik han i tankerne alt, hvad han havde sagt og lidt, og efter en lang pause gentog han for tredje gang:

"O, jeg, ulykkelige!"

Han havde næppe udtalt disse ord, førend et suk lød bag ved ham.

Han vendte sig hurtigt og så i en krog af stuen en tilsløret kvinde, der ved hans indtræden havde skjult sig bag døren, og som han ikke havde bemærket, da han ikke havde vendt sig om.

Han gik hen imod denne kvinde, hvis nærværelse ikke var blevet ham meldt, og bukkede, da det bøjede hoved på en gang hævede sig, sløret blev trukket til side og et blegt, sørgmodigt ansigt kom til syne.

Raoul fo'r tilbage, som om han havde set et spøgelse.

"Louise!" råbte han.

Frøken de la Vallière, for det var hende, gjorde et skridt fremad.

"Ja, Louise," mumlede hun.

Raoul havde imidlertid fattet sig.

"Er det Dem, frøken?" sagde han og tilføjede med et ubeskriveligt udtryk: "De her?"

"Ja, Raoul," sagde den unge pige, "ja, det er mig, jeg har ventet på Dem."

"Jeg beder om forladelse, da jeg kom ind, vidste jeg ikke ..."

"Nej, jeg havde pålagt Olivain at lade Dem være uvidende om ..."

Hun betænkte sig, og da Raoul ikke svarede hende, indtrådte der et øjebliks tavshed, under hvilken man kunne have hørt de to hjerter banke.

Louise brød først tavsheden.

"Jeg havde noget at tale med Dem om, jeg måtte absolut se Dem ... alene ... og jeg har ikke betænkt mig på at gøre et skridt, der må blive en hemmelighed, for ingen undtagen De, hr. de Bragelonne, ville forstå mig."

"I sandhed, frøken," stammede Raoul forstyrret, "trods den gode mening, De har om mig, tilstår jeg, at jeg ..."

"Vil De vise mig den velvilje at sætte Dem og høre mig?" afbrød Louise ham.

Bragelonne betragtede hende et øjeblik. Derpå rystede han bedrøvet på hovedet og satte sig eller rettere sagt faldt om i stolen.

"Tal," sagde han.

Hun førte lommetørklædet til øjnene og tørrede en oprørsk tåre bort, efter et øjebliks tavshed sagde hun:

"Vend ikke Deres gode, ærlige øjne bort fra mig, De er ikke af de mænd, der foragter en kvinde, fordi hun har givet sit hjerte bort."

Raoul tav, og den unge pige måtte fortsætte.

"For lidt siden," sagde hun, "kom hr. de Saint-Aignan til mig fra kongen. Han fortalte mig, at De vidste alt."

Hun søgte at møde Raouls øjne, men forgæves.

"Han fortalte mig, at De var meget vred på mig, og det med god grund."

Denne gang så Raoul på den unge pige, og et foragteligt smil krusede hans læber.

"O," fortsatte hun, "jeg beder Dem, sig ikke, at De har næret nogen anden følelse mod mig end vrede. Vent, Raoul, til jeg har fortalt Dem alt, til jeg er færdig med mine bekendelser."

Raoul tvang sin pande til at glattes.

"Først og fremmest," sagde la Vallière, "beder jeg Dem med foldede hænder og bøjet hoved om tilgivelse, Dem, den ædleste og højmodigste af alle mænd. Har jeg end ladet Dem forblive i uvidenhed om, hvad der foregik i mig, ville jeg i det mindste aldrig have samtykket i at bedrage Dem. I lang tid troede jeg, min herre, at jeg elskede Dem over alt, og så længe jeg troede på min kærlighed til Dem, sagde jeg Dem, at jeg elskede Dem. Jeg elskede Dem i Blois. Kongen kom til Blois, jeg troede endnu, at jeg elskede Dem. Jeg ville have svoret på det for alteret, men der kom en tid, da jeg blev bragt ud af min vildfarelse."

"Nuvel, min frøken, så burde De den dag, da De så, at jeg endnu elskede Dem, har været så oprigtig at sige mig, at De

ikke elskede mig længere."

"Jeg havde ikke mod til det, Raoul, jeg var fej. Jeg kendte Dem så godt, Raoul, og vidste så godt, at De elskede mig, at jeg skælvede alene ved tanken om den sorg, som jeg ville gøre Dem, og det er så sandt, Raoul, at jeg i dette øjeblik, da jeg taler til Dem, ikke har andet forsvar end min oprigtighed og ingen anden sorg end den, jeg læser i Deres øjne."

Raoul forsøgte at smile.

"Nej," sagde den unge pige med overbevisningens varme, "fornærm mig ikke ved at forstille Dem for mig. De elskede mig, De bedrog ikke Dem selv, De løj ikke for Deres eget hjerte, mens jeg, jeg!"

Og hun faldt på knæ med løftede arme og bleg som et lig.

"Mens De," sagde Raoul, "sagde, at De elskede mig, skønt De elskede en anden."

"Ja, desværre!" udbrød det stakkels barn, "ja, jeg elsker en anden, og denne anden ... min Gud, lad mig sige det, Raoul, for det er min eneste undskyldning, denne anden elsker jeg højere end mit liv, højere end min Gud. Hvis han nogen sinde holder op med at elske mig, vil jeg dø af sorg, med mindre Gud står mig bi og er barmhjertig mod mig. Jeg er her, Raoul, for at rette mig efter Deres vilje, hvordan den end monne være, for at dø, hvis De forlanger, at jeg skal dø. Dræb mig derfor, Raoul, hvis De i Deres hjerte tror, at jeg fortjener døden."

"Tag Dem i agt, min frøken," svarede Raoul, "når en kvinde forlanger døden, er det, fordi hun ikke har andet at give den forrådte elsker end sit blod."

"De har ret," sagde hun.

Et dybt suk undslap Raoul.

"Godt," fortsatte han, "De har virkelig sagt mig alt, hvad De havde at sige mig, og alt, hvad jeg kunne ønske at vide. Og nu, min frøken, er det mig, der må bede Dem om tilgivelse, fordi jeg nær var blevet en hindring for Deres lykke. Det er mig, der har haft uret, mig der, idet jeg bedrog mig selv, har hjulpet til at bedrage Dem. Jeg gentager det, min frøken, jeg beder Dem om forladelse."

"De spotter mig!" udbrød hun, "o, De elsker mig som en kærlig broder, lad mig beholde det håb, Raoul."

"Som en kærlig broder? Bedrag Dem ikke, Louise! Jeg elskede Dem som en elsker, som en ægtefælle, så ømt, som en mand kan elske. Jeg har elsket Dem i den grad, Louise, at mit hjerte er dødt, og min tro vakler, at alt på Jorden og i Himlen er mig ligegyldigt."

"Raoul, Raoul, min ven, skån mig, jeg besværger Dem!" udbrød la Vallière. "O, hvis jeg havde vidst ..."

"Det er for sent, Louise, De elsker og er lykkelig. Jeg læser Deres lykke gennem Deres tårer. De har gjort mig til den usleste af alle mænd, Louise, gå, jeg beder Dem, farvel! farvel!"

Hun ville tale, men han holdt hånden for hendes mund. Hun kyssede denne hånd og besvimede.

"Olivain," sagde Raoul, "bær denne unge dame ned i hendes vogn, der holder nedenfor."

Olivain løftede hende op, Raoul gjorde en bevægelse som for at ile hen til la Vallière og give hende det første og det sidste kys; men han standsede pludselig og sagde: "Nej, denne ejendom tilhører ikke mig, det er kun kongen af Frankrig, der stjæler."

Med disse ord gik han ind i sit kammer, mens tjeneren bar den besvimede la Vallière ned.

78. Hvad Raoul havde anet

Da Raoul var gået, befandt Athos og d'Artagnan sig alene med hinanden.

Athos satte straks atter det samme alvorlige ansigt op, som han havde haft ved d'Artagnans ankomst.

"Nå, min kære ven," sagde han, "hvilken efterretning bringer De mig?"

"For fanden!" udbrød d'Artagnan.

"Jeg skal hjælpe Dem på gled, kære ven. Kongen er rasende, ikke sandt?"

"Når jeg skal være oprigtig, må jeg tilstå, at han rigtig nok ikke er i godt humør."

"Og De kommer ..."

"Fra ham, ja."

"Altså for at arrestere mig."

"De har truffet hovedet på sømmet, min ven."

"Det ventede jeg ... lad os komme af sted."

"For fanden! hvor De har hastværk!" udbrød d'Artagnan. "De må sikkert have adskilligt at bringe i orden, førend De således forlader Deres hjem."

"Jeg? Aldeles ikke."

"Hvorledes?"

"Min Gud, nej. Som De ved, d'Artagnan, har jeg altid betragtet mig som en slet og ret rejsende her på Jorden, der var parat til at drage til Verdens ende på min konges befaling og til at forlade denne verden på min Guds befaling. Man behøver

ikke andet end en vadsæk eller en ligkiste. Jeg er lige så beredt i dag som altid, kære ven. Før mig derfor bort."

"Men Bragelonne ..."

"Jeg har opdraget ham i mine egne grundsætninger, og som De så, gættede han, da han fik øje på Dem, øjeblikkelig grunden til Deres komme. Lad os komme af sted!"

"Lad os det," svarede d'Artagnan roligt.

"Min ven," fortsatte greven, "da jeg har brækket min kårde hos kongen og kastet stykkerne for hans fødder, antager jeg, at det fritager mig for at give Dem den."

"De har ret, og hvad fanden ville De desuden have, at jeg skulle stille op med Deres kårde?"

"Går man foran eller bagefter Dem?" spurgte Athos leende.

"Man går ved min side," sagde d'Artagnan.

Han tog med disse ord grevens arm for at gå ned ad trappen.

Grimaud, der opholdt sig i forværelset, så uroligt efter dem. Han kendte alt for meget til livet til ikke at nære en mistanke om, at der måtte stikke noget under.

Grimaud fulgte de to venner til vognen. Athos steg først op, d'Artagnan fulgte ham uden at sige noget til kusken. Ingen i nabolaget lagde mærke til dem. Da vognen havde nået kajerne, sagde Athos:

"De fører mig til Bastillen, som jeg ser."

"Jeg?" svarede d'Artagnan, "jeg fører Dem ikke andre steder hen, end De selv vil."

"Hvad mener De?" spurgte greven overrasket.

"Ih," svarede d'Artagnan, "De kan da nok begribe, min kære greve, at jeg kun har påtaget mig dette hverv, for at De kunne handle ganske efter eget forgodtbefindende. De har da ikke

kunnet tro, at jeg således uden videre ville lade Dem indespærre. Ellers havde jeg naturligvis overladt denne sag til hr. gardekaptajnen."

"Kære ven," sagde Athos og omfavnede d'Artagnan, "derpå kender jeg Dem."

"For pokker! Det forekommer mig at være ganske ligefremt. Kusken kører Dem til barrieren Cours-la-Reine, hvor De vil finde en hest, som jeg har befalet at holde parat til Dem, på denne hest tilbagelægger De tre poststationer i et træk, og jeg skal nok sørge for ikke at vise mig hos kongen og melde ham, at De er rejst, førend det vil være en umulighed at indhente Dem. Imidlertid vil De have nået Havre og derfra England, hvor De tager ophold i det smukke hus, som min ven hr. Monck har foræret mig, ikke at tale om den gæstfrihed, som kong Charles selvfølgelig vil tilbyde Dem. Nå, hvad siger De om denne plan?"

Athos rystede på hovedet og svarede smilende:

"Før mig til Bastillen."

"Betænk dog!"

"Hvilket?"

"At De ikke mere er tyve år. Tro mig, min ven, jeg dømmer efter mig selv. Et fængsel er dræbende for folk i vor alder. Nej, nej, jeg vil ikke tillade, at De vansmægter i fængsel. Alene tanken gør mig ganske ør i hovedet."

"Kære ven," svarede Athos roligt, "jeg ville ønske, at jeg kunne overbevise Dem om en ting, nemlig at jeg ønsker at blive arresteret, at jeg sætter en arrestation over alt."

D'Artagnan trak på skuldrene.

"Hvad skal man sige?" fortsatte Athos, "sådan er det nu en gang. Selv om De lod mig gå, ville jeg selv melde mig som

fange. Jeg vil vise den unge mand, at hans krones glans blænder ham, at han kun er den første i landet på den betingelse, at han samtidig er den højmodigste og viseste. Lad ham straffe mig, kaste mig i fængsel og pine mig! Han misbruger sin magt, men han vil nok få at vide, hvad samvittighedsnag er, for senere at lære at kende af Gud, hvad straf er."

"Min ven," sagde d'Artagnan, "jeg kender Dem så godt, at jeg ved, at når De har sagt nej, så mener De det. Jeg vil derfor ikke trænge mere ind på Dem; De ønsker at blive bragt til Bastillen?"

"Ja."

"Så lad os køre derhen! ... Til Bastillen!" sagde han, henvendt til kusken.

Der blev ikke talt et ord, mens vognen kørte videre, hverken hurtigere eller langsommere.

Athos tog musketerens hånd og sagde:

"Er De ikke også af den mening, d'Artagnan, at Gud vil hævne mig?"

"Jo, og jeg kender folk her i Verden, der vil hjælpe Gud," svarede kaptajnen.

Vognen havde imidlertid nået Bastillens yderste port, hvor den blev standset af en skildvagt. D'Artagnan behøvede blot at sige et ord, og vognen rullede videre.

Mens de kørte op ad den overdækkede vej, der førte til guvernørboligen, udbrød d'Artagnan, hvis los-øjne så alt, pludselig:

"Ah, hvad er det, jeg ser der?"

"Nu, hvad ser De da, min ven?" spurgte Athos roligt.

"En vogn, skynd Dem lidt, så vil De se, hvem der stiger ud af vognen."

En anden skildvagt standsede i det samme d'Artagnan. De sædvanlige formaliteter blev iagttaget. Athos så nu i hundrede skridts afstand den mand, hans ven havde gjort ham opmærksom på.

Denne mand steg virkelig ud af vognen uden for selve guvernørens port.

"Nå," sagde d'Artagnan, "ser De ham?"

"Ja, det er en mand i grå klæder."

"Athos, jeg vil vædde på, at det er Aramis."

"Aramis! Det er ikke muligt! Hvad gør han her?"

"Å, han kender guvernøren Baisemeaux," svarede musketeren skælmsk. "Vi kommer på ære meget belejligt."

"Jeg beklager meget dette møde, når Aramis ser mig, vil det bedrøve ham dels at se mig og dels at blive set."

"Jeg har så mine egne tanker, Athos. Vi må se at forskåne Aramis for den bedrøvelse, De der taler om."

"Men hvorledes skal vi bære os ad med det?"

"Lad mig om det, jeg vil lyve for to, det er noget, der er så naturligt og falder så let for en gascogner."

Athos smilede.

Vognen holdt nu uden for guvernørens dør.

De blev begge indladt og befandt sig snart i guvernørens spisestue, hvor det første ansigt, d'Artagnan fik øje på, var Aramis', som sad side om side med Baisemeaux og ventede på ankomsten af et godt måltid, hvis duft udbredte sig over hele huset.

Gav d'Artagnan den overraskede, så var det samme ikke tilfældet med Aramis. Ved synet af sine to venner blev han synligt bevæget.

"Ah!" udbrød Aramis, "ved hvilket tilfælde ...?"

"Det ville vi netop spørge Dem om," svarede d'Artagnan.

"Er vi måske alle tre fanger?" fortsatte Aramis med påtaget munterhed.

"Ja, murene lugter rigtig nok forbandet af fængselsluft," sagde d'Artagnan. "De husker nok, hr. de Baisemeaux, at De forleden dag inviterede mig til middag."

"Jeg?" udbrød Baisemeaux.

"Ja, det var hos kongen, De fortalte mig, jeg husker ikke længere hvilken historie, om Deres affærer med de herrer Louvière og Tremblay."

"Ah, ja, meget rigtigt."

"Og om hr. d'Herblays godhed mod Dem."

"Ah!" udbrød Aramis, og viste den ulykkelige guvernør det hvide i sine øjne.

Men denne afbrød musketeren:

"Det er rigtigt, og De har ret. Nu husker jeg det ganske tydeligt. Jeg beder tusinde gange om forladelse. Men læg vel mærke til, min kære hr. d'Artagnan, at De til enhver tid, indbudt eller uindbudt, er velkommen hos mig, så vel som Deres ven, hr. d'Herblay," tilføjede han, idet han vendte sig om til Aramis, "og herren der!" sluttede han med et buk for Athos.

"Det tænkte jeg nok," svarede d'Artagnan, "og derfor er jeg også kommet. Da jeg ikke havde noget at bestille i Palais-Royal i aften, ville jeg smage Deres hverdagskost. På vejen hertil mødte jeg hr. greven."

Athos bukkede.

"Hr. greven, der kom lige fra Hans Majestæt, overbragte mig en ordre, som fordrer hurtig udførelse. Vi befandt os tæt her

ved, og jeg fortsatte vejen, om ikke for andet, så for at trykke Deres hånd og forestille Dem herren, om hvem De udtalte Dem så fordelagtigt hos kongen den samme aften, da ..."

"Meget vel, meget vel! Hr. grev de la Fère er mig særdeles velkommen."

"Og han vil spise med jer, ikke sandt, mens jeg stakkel passer min tjeneste? I er lykkelige!" tilføjede d'Artagnan sukkende.

"De forlader os altså," udbrød Aramis.

"Hvad for noget! Skal vi miste Dem?" spurgte den skikkelige guvernør.

"Jeg forlanger blot en time eller halvanden og skal være her igen til desserten."

"Vi vil vente på Dem," sagde Baisemeaux.

"Nej, det må De ikke, så bliver jeg vred."

"Kommer De igen?" spurgte Athos tvivlende.

"Ganske vist," svarede d'Artagnan og trykkede hans hånd, hvor på han tilføjede sagtere: "Vent på mig, Athos, vær munter og tal frem for alt for Guds skyld ikke om forretninger."

Baisemeaux fulgte d'Artagnan til døren.

Ti minutter efter d'Artagnans bortgang tog de tre herrer plads ved et godt besat bord.

Baisemeaux var den eneste, der spiste og drak overordentlig. Aramis viste intet fra sig og smagte på alt; efter suppen og de tre første retter rørte Athos intet mere.

Aramis spurgte uafladelig sig selv, ved hvilket besynderligt træf Athos befandt sig hos Baisemeaux, når d'Artagnan ikke var der længere, og hvorfor d'Artagnan ikke var blevet hos Athos.

Athos gennemskuede komplet Aramis og anede, at han havde en eller anden vigtig plan for. Derpå tænkte han på sine egne

sager og gjorde sig selv det spørgsmål, hvorfor d'Artagnan havde forladt Bastillen i en sådan fart, og efterladende en fange så dårligt indespærret.

Men vi vil nu følge med d'Artagnan, som, da han steg ind i vognen, der havde bragt ham, råbte til kusken:

"Til kongen, alt hvad remmer og tøj kan holde."

Da d'Artagnan ankom til Louvre, lod han sig melde hos kongen og blev straks indladt.

"Er det gjort?" spurgte kongen.

"Ja, sire," svarede musketerkaptajnen højtideligt, "det er gjort!"

Kongen vidste ikke, hvad han skulle sige, men stoltheden forbød ham at blive stående ved dette. Når en konge har taget en beslutning, selv om den er uretfærdig, må han vise alle dem, der har set ham tage den, men især sig selv, at han har gjort ret i at tage den. Der er et godt, næsten ufejlbarligt middel til at opnå dette, nemlig at søge at finde fejl hos offeret.

Louis, som var opdraget af Mazarin og Anna af Østrig, forstod bedre end nogen anden fyrste sin kongemetier, hvilket han ved denne lejlighed søgte at vise. Efter et øjebliks tavshed, under hvilken han ved sig selv havde anstillet ovenstående betragtninger, sagde han skødesløst:

"Hvad sagde greven?"

"Intet, sire."

Kongen kastede stolt med nakken og sagde:

"Jeg håber, at hr. grev de la Fère ikke har fremturet i sin oprørske rolle."

"Først og fremmest, sire, hvad kalder De oprørsk?" spurgte musketeren roligt. "Er den mand en oprører i kongens øjne, der ikke alene lader sig indespærre i Bastillen, men endog sætter sig op mod dem, som ikke vil føre ham derhen?"

"Som ikke vil føre ham derhen?" råbte kongen. "Hvad hører jeg, kaptajn? Er De blevet gal?"

"Det tror jeg ikke, sire."

"De taler om folk, der ikke har villet arrestere hr. de la Fère ..."

"Ja, sire."

"Men det er jo Dem, jeg har givet dette hverv!" udbrød kongen.

"Ja, sire, det er mig."

"Og De siger, at De trods min ordre har haft i sinde ikke at arrestere den mand, der har fornærmet mig?"

"Det var ganske vist min hensigt, sire."

"O!"

"Jeg har endda foreslået ham at bestige en hest, som jeg holdt i beredskab til ham ved barrieren La Conférence, for at hr. grev de la Fère kunne nå Havre og England."

"De ville altså forråde mig, min herre?" råbte kongen rasende.

"Fuldstændig."

Der var intet at svare til det. Kongen forbavsedes over at støde på en sådan modstand.

"De må i det mindste have haft en grund til at handle sådan, hr. d'Artagnan," sagde kongen majestætisk.

"Jeg har altid grunde for min handlemåde, sire."

"Og det er Deres troskab, min herre! Hvis det, De siger er sandt ..."

"Hvad jeg siger, sire, er altid sandt ..."

"Hvad vil De her? Tal!"

"Jeg er kommet for at sige til kongen: Sire, hr. de la Fère er i Bastillen ..."

"Det er ikke Deres skyld, som det lader til."

"Det er sandt, sire, men han er der nu engang, og derfor er det af vigtighed, at Deres Majestæt får det at vide, og jeg kommer nu for ligeledes at lade mig arrestere."

"De lade Dem arrestere?"

"Javist. Min ven vil kede sig der, og jeg vil derfor foreslå Deres Majestæt at tillade mig at holde ham med selskab. Deres Majestæt behøver blot at sige et ord, og jeg arresterer mig selv."

Kongen fo'r hen til et bord og tog en pen for at skrive en ordre til at arrestere d'Artagnan.

"Læg mærke til, at det bliver for livstid, min herre," råbte han truende.

"Det gør jeg også regning på," svarede musketeren, "for når De først har opført Dem så net, vil De mangle mod til nogen sinde at se mig i øjnene."

Kongen kastede heftigt pennen fra sig.

"Gå!" sagde han.

"Nej, sire, med Deres Majestæts tilladelse."

"De skal have Deres afsked, min herre!" råbte kongen.

"Sire, De ved, at min afskedigelse ikke vil bedrøve mig, eftersom jeg selv bad om den i Blois den dag, da Deres Majestæt nægtede kong Charles den million, som min ven, grev de la Fère gav ham."

"Nå, så skynd Dem."

"Nej, sire, for her er ikke tale om min afsked. Deres Majestæt havde grebet pennen for at sende mig i Bastillen, hvorfor har

De forandret mening?"

"D'Artagnan! De gascognertamp! Hvem er konge, De eller jeg? Tal!"

"Det er De uheldigvis, sire."

"Hvorledes: Uheldigvis?"

"Ja, sire, for hvis jeg var det ..."

"Hvis De var det, ville De billige hr. d'Artagnans opsætsighed, ikke sandt?"

"Jo, ganske vist."

"Min herre!" udbrød kongen, "tror De, at De undskylder Deres ven ved at overgå ham i uforskammethed?"

"O, sire, jeg vil gå meget videre end han," fortsatte d'Artagnan, "og det er Deres egen skyld. Jeg vil sige Dem, hvad han ikke har sagt Dem, jeg vil sige Dem: sire, De har ofret hans søn, og han har forsvaret sin søn, De har ofret ham selv; han har talt til Dem i ærens, dydens og religionens navn, men De har stødt ham bort og kastet ham i fængsel. Jeg vil være hårdere end han, sire, og sige: – Vælg selv, sire, vil De have venner eller tjenere, soldater eller dansemestre, store mænd eller harlekiner? Vil De have, at man skal elske Dem eller være bange for Dem? – Hvis De foretrækker lavhed, intriger og fejhed, o, så sig det blot, sire, og vi vil forlade Dem, vi der er de eneste endnu levende mønstre for gammeldags tapperhed, vi, der måske endog har overgået fortidens store mænd i mod og fortjeneste. Skynd Dem at gøre Deres valg, sire. Behold hvad De har tilbage af store mænd, hofmænd vil De altid kunne få nok af. Skynd Dem og send mig i Bastillen med min ven, for når De ikke har forstået at høre på grev de la Fère, det vil sige ærens stemme, og d'Artagnan, oprigtighedens og frimodighedens

stemme, så er De en slet konge, og i morgen vil De være en ussel konge. De slette konger afskyr man, de elendige jager man bort. Det var det, jeg havde at sige Dem, sire, og det er Deres egen skyld, at jeg er gået så vidt."

Kongen kastede sig ganske blå i ansigtet tilbage i sin stol. Hvis lynilden havde slået ned for hans fødder, ville det øjensynlig ikke have forbavset ham mere. Denne oprigtighedens stemme, som d'Artagnan kaldte det, havde gennemboret hans hjerte ligesom et sværd.

D'Artagnan havde sagt alt, hvad han havde at sige. Da han fattede kongens vrede, trak han sin kårde, nærmede sig ærbødigt Louis og lagde den på bordet.

Men kongen stødte rasende til kården, der faldt på gulvet og rullede hen for d'Artagnans fødder.

Trods sit herredømme over sig selv blegnede d'Artagnan og sagde, rasende af forbitrelse:

"En konge kan lade en soldat falde i unåde, jage ham i landflygtighed og dømme ham til døden, men om han så var hundrede gange konge, har han ikke ret til at fornærme ham ved at vanære hans sværd. Sire, en konge af Frankrig har aldrig med foragt stødt en sådan mands kårde fra sig, som jeg er. Husk vel på, sire, at når den er besudlet, har den ingen anden skede end mit eller Deres hjerte. Jeg vælger mit, sire, hvorfor De kan takke Deres Gud og min tålmodighed."

Derpå sprang han hen til sin kårde og udbrød:

"Mit blod kommer over Deres hoved, sire!"

Og med lynets hurtighed satte han kårdefæstet mod gulvet og vendte spidsen mod sit bryst.

Men kongen var endnu hurtigere end d'Artagnan, slyngede sin højre arm om musketerens hals og med den venstre tog han kården og stak den tavs i skeden.

D'Artagnan, der endnu var meget blev og rystede, lod kongen gøre, som han ville.

Louis gik rørt hen til bordet, tog pennen og skrev nogle linjer, som han undertegnede og rakte d'Artagnan.

"Hvad er det for et papir, sire?" spurgte d'Artagnan.

"En ordre til hr. d'Artagnan om øjeblikkelig at sætte hr. grev de la Fère på fri fod."

D'Artagnan greb kongens hånd og kyssede den, derpå lagde han ordren sammen, stak den under sin vams og gik.

Hverken kongen eller kaptajnen havde sagt et ord.

"O, menneskelige hjerte," mumlede Louis, da han var blevet alene, "hvornår skal jeg dog lære at læse i dine folder som i en bog? Nej, jeg er ingen slet konge, ingen elendig konge, men jeg er endnu et barn."

D'Artagnan havde lovet hr. de Baisemeaux at komme tilbage til desserten, og han holdt ord.

Man var ved de fine vine og likører, med hvilke guvernørens kælder havde ord for at være udmærket forsynet, da musketerkaptajnens sporer lød i korridoren, og han selv viste sig i døren.

Athos og Aramis havde spillet med kortene under bordet, hvorfor ingen af dem havde gennemskuet den anden. Da man havde spist talte man meget om Bastillen, den sidste rejse til Fontainebleau, og den fest, som hr. Fouquet ville give i Vaux.

D'Artagnan ankom midt under samtalen, endnu ganske bleg og bevæget af sin samtale med kongen. Baisemeaux skyndte sig med at bringe ham en stol, d'Artagnan tog et glas vin og tømte det.

Da Athos mente, at det tilkom ham at give en forklaring over, hvad der foregik, sagde han smilende:

"Sandheden, mine herrer, er, at De, Aramis, nylig har spist til aften med en statsforbryder, og De, hr. Baisemeaux, med Deres fange."

Baisemeaux udstødte et udråb af forundring.

Aramis påtog sig en deltagende mine og sagde:

"O, min kære Athos, tilgiv mig, men det anede mig næsten, hvad der nu er blevet til vished for mig. En eller anden dum streg af Raoul og la Vallière, ikke sandt?"

"Ak!" sagde Baisemeaux.

"Og," fortsatte Aramis, "som stor mand har De glemt, at der nu kun eksisterer hofmænd, opsøgt kongen og sagt ham Deres mening?"

"De har gættet rigtigt, min ven."

"Altså," sagde Baisemeaux, skælvende over at have spist fortroligt sammen med en mand, der var faldet i unåde hos Hans Majestæt, "altså er hr. greven ..."

"Min kære guvernør," afbrød Athos ham, "min ven, hr. d'Artagnan, vil overrække Dem det papir, der stikker frem af hans vams, og som sikkert er ordren til at arrestere mig."

Baisemeaux rakte hånden frem med sin sædvanlige høflighed.

D'Artagnan fremtog to papirer, af hvilke han præsenterede guvernøren det ene. Baisemeaux åbnede det og læste halvhøjt,

mens han betragtede Athos over papiret:

"*Ordre ... til at indespærre i mit slot Bastillen.* Meget vel. *I mit slot Bastillen ... hr. grev de la Fère.* O, min herre, det er en sørgelig ære for mig at skulle have Dem hos mig."

"Ikke engang en dag, eller rettere sagt ikke engang en nat," sagde d'Artagnan, og fremtog den anden ordre, "for denne ordre anmoder Dem om øjeblikkelig at sætte greven i frihed."

"Hvorledes?" udbrød Athos forbavset, "skænker kongen mig friheden?"

"Læs selv, kære ven," sagde d'Artagnan.

Athos tog ordren og læste.

"De har haft en drøj tur, ikke sandt? O, tilstå det kun, min ven."

"Jeg, nej aldeles ikke!" svarede musketeren leende, "kongen gør alt, hvad jeg vil have."

Aramis betragtede d'Artagnan og så, at han løj. Men Baisemeaux så ikke andet end d'Artagnan af lutter beundring for denne mand, der kunne få kongen til at gøre alt, hvad han ville have.

"Landsforviser kongen Athos?" spurgte Aramis.

"Ikke just det, kongen har ikke engang berørt dette punkt," svarede d'Artagnan, "men jeg tror, at greven ikke kan gøre noget bedre, med mindre han vil takke kongen, – end at trække sig tilbage til sit slot. Forresten, min kære Athos, hvis De foretrækker et bedre opholdssted, så tal blot, og jeg påtager mig at arrangere den sag."

"Tak," svarede Athos, "men intet kan være mig behageligere, kære ven, end at vende tilbage i min ensomhed, under mine store træer ved Loires bredder. Er Gud den bedste læge for

sjælens onder, så er naturen det bedste lægemiddel. Altså, min herre," tilføjede han, og vendte sig om til Baisemeaux, "er jeg fri."

"Lad os komme af sted, min ven," sagde d'Artagnan.

"Skal jeg nyde den glæde at have Dem til ledsager, min ven?" spurgte Athos.

"Kun til døren, min bedste," svarede d'Artagnan, "dér siger jeg det samme til Dem, som jeg har sagt til kongen: Jeg har tjeneste."

Efter at have omfavnet Aramis, trykket hr. de Baisemeaux' hånd og modtaget begges ønsker om en lykkelig rejse, gik Athos med d'Artagnan.

79. Fortsættelse

Vi må nu tale et par ord om, hvad der imidlertid var forefaldet hos Athos og Bragelonne.

Som vi allerede har set, havde Grimaud ledsaget sin herre til Paris. Han havde set Athos gå ud, d'Artagnan bide i sine knebelsbarter, og Athos stige op i en vogn, han havde iagttaget begges ansigter, og han havde kendt dem længe nok til at indse, at der under den maske af ubevægelighed, som de havde påtaget sig, skjulte sig alvorlige begivenheder.

Da Athos var borte, begyndte han at tænke.

Han gennemgik alt, hvad der var hændt. D'Artagnans brev til Athos, efter hvis modtagelse denne havde vist sig så bedrøvet, derpå Raouls besøg hos Athos, efter hvilket Athos havde forlangt sine ordener og sin galladragt. Dernæst audiensen hos kongen, hvorfra Athos var kommet så mørk tilbage, derpå forklaringen mellem fader og søn, hvorefter Athos havde omfavnet Raoul så bedrøvet, mens Raoul så nedslået begav sig hjem; endelig d'Artagnans ankomst, efter hvilken greven var kørt bort med d'Artagnan.

Grimaud ledte først i sin herres tilbageblevne frakke efter hr. d'Artagnans brev, som han også fandt, og som lød således:

> Kære ven, Raoul har været hos mig for at få oplysninger om frøken de la Vallières opførsel under vor unge vens ophold i London. Jeg er en stakkels musketerkaptajn, hvis ører hele dagen fyldes med kaserne- og gadesnak. Hvis jeg

havde sagt Raoul, hvad jeg tror at vide, ville den stakkels knøs være død af det, men jeg står i kongens tjeneste, kan ikke fortælle om kongens affærer, sagen angår for øvrigt Dem mere end mig og næsten lige så meget som Raoul.

Grimaud rev sig i håret.

"Det er opløsningen på gåden," sagde han. "Den unge pige har forset sig, hvad man fortæller om hende og kongen, er sandt. Den unge herre er blevet bedraget, og han må vide det. Hr. greven er gået til kongen og har sagt ham sin mening. Derpå har kongen sendt hr. d'Artagnan for at ordne sagen. O, min Gud," fortsatte Grimaud, "hr. greven kom hjem uden kårde."

Denne opdagelse drev den kolde sved frem på den brave mands pande. Han indskrænkede sig ikke længere til at gætte, men satte sin hat på hovedet og ilede til Raouls logi.

Efter Louises bortgang havde Raoul bekæmpet sin sorg, om ikke sin kærlighed. Idet han gennemtænkte den hele farlige stilling nærmere, faldt det ham på en gang ind, at hans fader ville blive et offer for kongens vrede.

Denne tanke fik ham til at springe op. Han spændte kården om sig og ilede først til sin faders bolig. Undervejs fo'r han mod Grimaud, der kom løbende fra den modsatte side.

"Grimaud!" råbte Raoul. "Har De set greven?"

"Nej, hvor er han?"

"Jeg søger ham."

"Og hr. d'Artagnan?"

"Gået ud med ham."

"Hvornår?"

"Ti minutter efter, at De var gået."

"Hvordan tog de bort?"
"Til vogns."
"Tog min fader penge med sig?"
"Nej."
"Kårde?"
"Nej."
"Grimaud! Jeg har den idé, at hr. d'Artagnan er kommet for at –"
"Arrestere hr. greven, ikke sandt?"
"Jo, Grimaud – hvilken vej er de taget?"
"Den til kajerne."
"Og Bastillen."
"O, min Gud, ja."
"Lad os skynde os!"
"Ja, lad os skynde os!"
"O, min Gud, men jeg er ikke rigtig klog i dag, min gode Grimaud."
"Hvordan det?"
"Jeg har rent glemt hr. du Vallon, som venter mig i Minimes, i Vincennes."
"O, min Gud! Heldigvis er det ad samme kant som Bastillen."
"Lad os skynde os!"
De red så hurtigt, de kunne til Minimes, hvor Porthos stadig ventede.
"Har De dræbt ham?" spurgte Porthos, da han så Raoul.
"Hvem?"
"Saint-Aignan."
"Der er slet ikke tale om Saint-Aignan."
"Hvad er der da på færde?"

"Hr. grev de la Fère er uden al tvivl i dette øjeblik arresteret."

Porthos gjorde en bevægelse, der kunne have kastet en mur om.

"Arresteret ... af hvem?"

"Af d'Artagnan."

"Det er ikke muligt," sagde Porthos.

"Men det er dog sandt alligevel," svarede Raoul.

"Og hvorhen har man bragt ham?" spurgte Porthos.

"Formodentlig til Bastillen."

"O!" mumlede Porthos og gjorde et par skridt fremad.

"Hvad vil De gøre?" spurgte Raoul.

"Jeg? Intet. Kun vil jeg ikke have, at Athos skal blive i Bastillen."

Raoul nærmede sig den værdige Porthos.

"Ved De, at arrestationen er sket efter kongens ordre?"

Porthos så på den unge mand, som om han ville sige: "Hvad vedkommer det mig?"

Dette sprog forekom Raoul så veltalende, at han ikke spurgte mere, men steg til hest. Porthos havde allerede med Grimauds bistand gjort det samme.

"Lad os blive enige om vor plan," sagde Raoul.

"Ja," sagde Porthos, "vor plan, det er rigtigt."

Raoul sukkede dybt og standsede pludselig.

"Hvad fejler De?" spurgte Porthos, "er De syg?"

"Nej, men jeg føler min afmagt. Kan vi tre tage Bastillen?"

"O, hvis d'Artagnan blot var her," svarede Porthos, "jeg siger ingenting."

Raoul blev grebet af beundring ved synet af en sådan tillid, der var mere end naiv.

De begav sig til Bastillen. Pludselig fik de øje på vognen, der kørte over vindebroen.

Raoul kunne ikke opdage, hvem der sad i den, men Grimaud svor på, at han havde set to personer, af hvilke den ene var hans herre. Porthos så vekselvis på Grimaud og Raoul, i håb om at forstå deres tanker.

"Det er tydeligt," sagde Grimaud, "at hvis hr. greven er i vognen, sætter man ham i frihed eller fører ham til et andet fængsel."

"Det vil vi snart få at se af den vej, de tager," svarede Porthos.

"Hvis man sætter ham i frihed, kører man ham til hans hjem," fortsatte Grimaud.

"Det er sandt," svarede Porthos.

"Vognen tager ikke den vej," bemærkede Raoul.

Hestene forsvandt virkelig i dette øjeblik i forstaden Saint Antoine.

"Af sted," udbrød Porthos, "vi angriber vognen undervejs og opfordrer Athos til at flygte."

"Oprør!" mumlede Raoul.

D'Artagnan, der altid var på sin post, hørte hestetravet, netop som Raoul opfordrede Porthos til at ride forbi vognen for at se, hvem der ledsagede Athos. Porthos adlød, men kunne intet se. Vinduerne var slået ned.

Raouls vrede og utålmodighed løb af med ham, da han bemærkede denne hemmelighedsfuldhed af Athos' ledsager, og han besluttede at gå til yderligheder.

D'Artagnan havde imidlertid meget godt genkendt Porthos og Raoul og meddelt greven sin opdagelse. De ville se, hvor vidt Raoul og Porthos ville gå.

De kom ikke til at vente længe. Raoul trak en pistol frem, greb den forreste hest i tøjlen og befalede kusken at holde.

Porthos greb fat i kusken og trak ham ned af bukken.

Grimaud havde allerede taget fat i vogndøren.

Raoul råbte af alle kræfter:

"Hr. greve! Hr. greve!"

"Ah, er det Dem, Raoul?" udbrød Athos glædesdrukken.

"Ikke dårligt!" tilføjede d'Artagnan skoggerleende.

Og de omfavnede begge det unge menneske og Porthos.

"Min brave Porthos! Fortræffelige ven!" udbrød Athos, "altid den samme!"

"Han er endnu tyve år," sagde d'Artagnan. "Bravo, Porthos."

"For fanden!" svarede Porthos lidt forvirret, "vi troede, at man ville arrestere Dem."

"Mens der," svarede Athos, "kun er tale om at køre en tur i hr. d'Artagnans vogn."

"Vi har fulgt Dem fra Bastillen," svarede Raoul i en bebrejdende tone.

"Hvor vi var taget hen for at spise til middag med den skikkelige hr. Baisemeaux."

"Ah!" udbrød Porthos, og trak vejret lettere.

"Hvor tager hr. greven hen?" spurgte Grimaud, der allerede var blevet belønnet af sin herre med et smil.

"Vi rejser til Blois, til vort hjem. Du vender tilbage til Paris med din og hr. du Vallons hest, for Raoul og jeg stiger til hest her og overlader de to herrer vognen. Derpå pakker du mine sager sammen og sender dem sammen med de indløbne breve til os."

"Men," indvendte Raoul, der gerne ville have greven til at tale, "når De så kommer til Paris igen, har De hverken linned eller møbler, hvilket vil være meget ubehageligt."

"Jeg vil antage, at det varer længe, inden jeg atter kommer til Paris, Raoul. Vort sidste ophold der har ikke opmuntret mig til at komme snart igen."

Raoul bøjede hovedet og sagde ikke mere.

Athos steg nu ud af vognen og satte sig på den hest, som Porthos havde redet og lod til at blive meget glad over byttet.

Derpå omfavnede man hinanden, trykkede hinandens hænder og gav gensidige forsikringer om evigt venskab. Porthos lovede at tilbringe en måned hos Athos, så snart han fik tid, d'Artagnan lovede det samme den første gang, han fik permission. Idet han for sidste gang omfavnede Raoul, sagde han:

"Jeg skal skrive til dig, mit barn."

Der lå meget i disse ord af d'Artagnan, som ellers aldrig skrev til nogen, og de rørte Raoul til tårer. Han rev sig løs fra d'Artagnan og galoperede bort.

D'Artagnan satte sig ind i vognen til Porthos.

"Nå, kære ven," sagde han, "hvilken dag!"

"Ja, det har De ret i," svarede Porthos.

"Vi vil se at få en god aftensmad, Porthos. Musketerkaptajnens bord er godt. De skal der træffe sammen med denne smukke hr. Saint-Aignan og drikke på hans sundhed."

"Jeg?" udbrød Porthos med afsky.

"Hvad for noget!" sagde d'Artagnan, "nægter De at drikke kongens skål?"

"Men for fanden, jeg har jo ikke nævnt kongen, jeg taler om hr. de. Saint-Aignan."

"Men det kommer ud på et."

"Ah! ... Lad gå da," sagde Porthos overvunden.

"De forstår mig, ikke sandt?"

"Nej," svarede Porthos, "men det er det samme."

"Ja, det er det samme," sagde d'Artagnan. "Lad os så komme hjem og få noget aftensmad, Porthos."

80. Fangen

Da d'Artagnan og grev de la Fère forlod Bastillen, blev Aramis tilbage hos Baisemeaux.

Konversationen blev, om ikke tilsyneladende, så dog i virkeligheden mat, for Baisemeaux talte ikke blot så godt som alene, men talte oven i købet kun om den mærkværdige historie med Athos' fængsling og påfølgende befrielse.

Netop som Baisemeaux var allermest veltalende, afbrød Aramis ham pludselig.

"Sig mig en gang, min kære hr. de Baisemeaux," sagde han, "har De aldrig andre adspredelser i Bastillen end den, jeg har været vidne til de par gange, jeg har besøgt Dem?"

Dette spørgsmål kom så uventet, at det formelig bedøvede guvernøren.

"Adspredelser?" sagde han.

"Ja," fortsatte Aramis, "har De aldrig besøg?"

"Nej. Besøg er ikke almindelige i Bastillen."

"Heller ikke af Deres selskab?"

"Hvad kalder De mit selskab? ... Mine fanger?"

"O, nej, Deres fanger! ... Jeg ved nok, at det er Dem, der besøger dem, og ikke fangerne, som besøger Dem. Ved Deres selskab, min kære hr. de Baisemeaux, mener jeg det selskab, hvoraf De er medlem."

Baisemeaux havde nær tabt det glas muskatvin, som han netop førte til sine læber.

"Medlem!" udbrød han, "medlem!"

"Ih, javist, medlem," gentog Aramis med den største rolighed. "Er De da ikke medlem af et hemmeligt selskab, min kære hr. De Baisemeaux?"

"O, hr. d'Herblay!"

"Nå, De skal ikke forsvare Dem."

"Tro mig ..."

"Jeg tror, hvad jeg ved."

"Jeg sværger Dem!"

"Hør mig, min kære hr. de Baisemeaux, jeg siger ja, De siger nej – den ene af os må nødvendigvis tale sandt, den anden usandt."

"Nå?"

"Nå," fortsatte Aramis, "hvis De, sagde jeg, ikke er medlem af et hemmeligt selskab, vil De ikke forstå et ord af, hvad jeg siger, det er det hele."

"O, De kan i forvejen være overbevist om, at jeg ikke vil forstå Dem."

"Godt da."

"Forsøg det, tal!"

"Nu vel," blev Aramis ved, "der er i det selskab, jeg taler om, og som De, som det lader til, ikke er medlem af, en forpligtelse, som påhviler alle til ordenen hørende fæstningskommandanter og guvernører."

Baisemeaux blegnede.

"Denne forpligtelse," fortsatte Aramis med fast stemme, "er følgende:

> Den nævnte fæstningskommandant eller guvernør lader, når det behøves, og på fangens begæring, frit passere en til

ordenen hørende skriftefader."

Han standsede. Baisemeaux var ligbleg og rystede over hele kroppen.

"Lyder det ikke således?" spurgte Aramis roligt.

"Deres Nåde!" stammede Baisemeaux.

"Ah, godt, jeg tror, at De begynder at forstå."

"Deres Nåde!" råbte Baisemeaux, "leg ikke sådan med min stakkels forstand, jeg er intet i sammenligning med Dem. Men De må tage lidt hensyn til min stilling, der ikke er almindelig. Jeg adlyder ingen anden end kongen. Min Gud, hvem andre vil De da have, at en fransk adelsmand skal adlyde end kongen?"

Aramis fortrak ikke en mine, men svarede med sin blide stemme:

"Det er meget behageligt for en fransk adelsmand, en fransk prælat, at høre en mand af Deres fortjenester, min kære hr. de Baisemeaux, udtale sig så loyalt og at kunne tro ham."

"Har De da tvivlet, min herre?"

"Jeg tvivler ikke om, at en mand som De, min herre," svarede Aramis alvorligt, "trofast tjener de herrer, han frivilligt har givet sig."

"Herrer!" råbte Baisemeaux.

"Jeg sagde herrer."

"De spøger, hr. d'Herblay, ikke sandt?"

"Jeg fatter meget godt, at det er vanskeligere at have flere herrer end kun en, men denne vanskelighed er De selv skyld i, min kære hr. de Baisemeaux, og jeg ikke."

"Nej, visselig," svarede guvernøren mere forlegen end nogen sinde. "Men hvad gør De? De rejser Dem? Vil De gå?"

"Ja."

"Og hvorfor?"

"Fordi jeg har ikke mere at gøre her, hvorimod pligten kalder mig andetsteds hen."

"Pligten, så sent?"

"Ja, ser De, min kære hr. de Baisemeaux, De, der har sendt mig, har sagt: Den nævnte kommandant eller guvernør vil, når det behøves, på fangens begæring, lade passere en til ordenen hørende skriftefader. Jeg er kommet, De forstår mig ikke, og jeg vender tilbage for at sige vedkommende, at de har taget fejl, og at de må sende mig et andet sted hen."

"Hvorledes, De er ...?" udbrød Baisemeaux og stirrede næsten angst på Aramis.

"Ordenens skriftefader," svarede Aramis roligt.

Disse ord virkede på den stakkels guvernør som et tordenslag. Han blev ganske blå i ansigtet.

"Skriftefader!" mumlede han, "Deres Nåde ordenens skriftefader!"

"Ja, men vi har intet at gøre med hinanden, eftersom De ikke er optaget."

"Deres Nåde ..."

"Og naturligvis nægter De at adlyde ordenen, da De ikke er optaget."

"Jeg bønfalder Dem, Deres Nåde," svarede Baisemeaux, "vær så god at høre mig."

"Hvorfor?"

"Jeg siger ikke, Deres Nåde, at jeg ikke er medlem af ordenen ... jeg siger ikke, at jeg nægter at adlyde."

"Hvad der nys er passeret, ligner dog temmelig meget en nægtelse, hr. de Baisemeaux."

"O, nej, nej, Deres Nåde, jeg har blot villet forvisse mig ..."

"Om hvad?" spurgte Aramis foragteligt.

"Om intet, Deres Nåde."

Baisemeaux sænkede stemmen og blev ved med et buk for prælaten:

"Jeg er til en hver tid og på ethvert sted til min herres disposition, men ..."

"Meget vel, sådan holder jeg mere af Dem, min herre."

Aramis satte sig atter og rakte sit glas hen til Baisemeaux, hvis hånd rystede sådan, at han ikke kunne fylde det.

"Hr. de Baisemeaux," sagde Aramis og lagde sig tilbage i stolen, "Deres tjener ønsker at tale med Dem."

Baisemeaux' tjener viste sig virkelig i det samme i døren.

"Hvad er der?" spurgte Baisemeaux heftigt.

"Hr. guvernør," svarede tjeneren, "man bringer Dem fængselslægens rapport."

Aramis så på hr. de Baisemeaux.

"Nå, lad buddet træde ind," sagde han.

Buddet trådte ind, bukkede og afleverede rapporten.

Baisemeaux kastede et blik på den og udbrød forundret:

"Den anden Bertaudière er syg!"

Baisemeaux gav buddet et tegn, og da han var gået, sagde han skælvende:

"Jeg tror, at der står: På fangens begæring."

"Ja, det står der," svarede Aramis, "men se dog, hvad man vil, min kære hr. de Baisemeaux."

I det samme stak en sergent hovedet ind ad døren.

"Hr. guvernør," sagde sergenten, "den syge i den anden Bertaudière har pålagt fangevogteren at bede Dem om en

skriftefader."

Baisemeaux var nær ved at falde ned af stolen.

Aramis fandt sig ikke foranlediget til at berolige ham.

"Hvad skal jeg svare?" spurgte Baisemeaux.

"Hvad De vil," svarede Aramis og bed sig i læberne, "det er Deres sag, jeg er ikke guvernør i Bastillen."

"Sig til fangen, at hans begæring skal blive opfyldt," råbte Baisemeaux.

Sergenten gik.

"O, Deres Nåde!" mumlede Baisemeaux, "hvorledes kunne jeg ane …?"

"Hvem har bedt Dem om at ane?" svarede Aramis i en foragtelig tone. "Ordenen handler for Dem, er det ikke nok? – Befaler De mig at se til den syge?"

"O, Deres Nåde, jeg befaler Dem ikke, jeg vil bede Dem om det!"

"Det er godt, vis mig så vej."

Efter Aramis forvandling til ordenens skriftefader var Baisemeaux ikke længere det samme menneske.

Hidtil havde Aramis i den værdige guvernørs øjne været en prælat, som han skyldte ærbødighed, en ven, som han skyldte taknemmelighed, men efter opdagelsen var han en underordnet og Aramis hans overmand.

Han tændte selv en lygte, kaldte på en slutter og sagde, idet han vendte sig til Aramis:

"Jeg er til Deres Nådes tjeneste."

Aramis nikkede blot og gav ham et tegn med hånden til at gå i forvejen.

Man nåede La Bertaudière, hvis to første etager tilbagelagdes i tavshed og med en vis langsomhed, for Baisemeaux var langt fra at være meget ivrig for at adlyde.

Endelig kom de til døren. Slutteren behøvede ikke at lede efter nøglen, som han allerede havde på rede hånd. Døren blev åbnet.

Baisemeaux ville netop til at gå indenfor, men Aramis standsede ham og sagde:

"Der står intet om, at guvernøren skal høre fangens skriftemål."

Baisemeaux bukkede og lod Aramis komme forbi. Denne tog lygten fra slutteren og trådte indenfor, derpå gav han et tegn til, at man skulle lukke døren efter ham.

På en seng, der i enhver henseende lignede de andre senge i Bastillen, med undtagelse af, at den var nyere, og indenfor folderige og halvt lukkede gardiner hvilede det unge menneske, hos hvem vi allerede en gang har indført Aramis.

På en stol ved siden af sengen lå hans klæder. Ved vinduet stod et lille bord med bøger, penne, papir og blæk.

Flere fulde fade tydede på, at fangen knap havde rørt sit sidste måltid.

Aramis så det unge menneske ligge på sengen, med ansigtet halvt skjult af armen.

Hans ankomst bragte ham ikke til at forandre stilling.

Aramis tændte lyset ved lygten, stødte sagte stolen tilbage og nærmede sig sengen med en blanding af interesse og ærbødighed.

Den unge mand så op.

"Hvad vil De?" spurgte han.

"Har De ikke ønsket en skriftefader?" svarede Aramis.

"Jo."

"Fordi De er syg?"

"Ja."

"Meget syg?"

Den unge mand lånte Aramis et gennemborende blik og sagde:

"Jeg har det bedre."

"Og så?" spurgte Aramis.

"Så trænger jeg ikke længere til en skriftefader, forekommer det mig."

"Heller ikke den skriftefader, der omtales i den billet, som De har fundet i Deres brød?"

Den unge mand fo'r sammen, men førend han kunne svare, fortsatte Aramis:

"Eller til den gejstlige, der har en vigtig meddelelse at gøre Dem?"

"Hvis det er tilfældet," svarede det unge menneske og lagde sig tilbage i sengen, "er det en anden sag, og jeg er beredt til at høre Dem."

Aramis betragtede nu det unge menneske opmærksommere og forbavsedes over det udtryk af højhed, der var udbredt over ham.

"Sæt Dem, min herre," sagde fangen.

Aramis bukkede og adlød.

"Hvordan synes De om Bastillen?" spurgte biskoppen.

"Meget godt."

"Lider De ikke?"

"Nej."

"Savner De intet?"

"Nej."

"Ikke en gang friheden?"

"Hvad kalder De frihed, min herre?" spurgte fangen.

"Frihed kalder jeg blomsterne, luften, dagen, stjernerne og den lykke at kunne gå, hvor hen benene fører en."

Den unge mand smilede, men det ville have været vanskeligt at afgøre, om det var et resigneret eller et foragteligt smil.

"Se engang," sagde han, "i den vase står to smukke roser, som jeg i går plukkede som knopper i guvernørens have, i morges er de sprunget ud for mine øjne, og hele mit værelse er opfyldt af deres duft. Disse roser er de smukkest af deres slags, og roserne er de smukkeste blomster. Hvorfor skal jeg da ønske mig andre blomster, når jeg har de smukkeste, der findes? Og kan jeg ikke spadsere hele dagen, når det regner, i guvernørens have, og her, når det regner – i kulden, når det er varmt, og i varmen, når det er koldt. Tro mig, min herre," tilføjede han med en stemme, der ikke var fri for en vis bitterhed, "menneskene har gjort mig alt, hvad en mand kan håbe og ønske."

"Indrømmet, hvad menneskene angår," sagde Aramis og så op, "men det forekommer mig, at De glemmer Gud."

"Jeg har virkelig glemt Gud," svarede fangen uden at forandre en mine, "men hvorfor siger De det? Hvortil nytter det at tale til fanger om Gud?"

Aramis så vist på det besynderlige unge menneske, der forenede en martyrs resignation med en ateists smil.

"Er Gud ikke alle vegne?" mumlede han bebrejdende.

"Sig ved enden af alt," svarede fangen fast.

"Indrømmet!" fortsatte Aramis, "men lad os komme tilbage til det punkt, hvorfra vi gik ud."

"Jeg ønsker intet hellere," sagde den unge mand.

"Jeg er Deres skriftefader."

"Ja."

"Og som mit skriftebarn må De sige mig sandheden."

"Med største fornøjelse."

"Enhver fange har begået den forbrydelse, hvorfor han er blevet kastet i fængsel. Hvilken forbrydelse har De begået?"

"Hvis De ønsker, at jeg skal sige Dem, hvilken forbrydelse jeg har begået, må De først forklare mig, hvad en forbrydelse er. Da jeg intet har at bebrejde mig, påstår jeg, at jeg ikke er en forbryder."

"Man er stundom en forbryder i Jordens mægtiges øjne, ikke blot fordi man har begået forbrydelser, men også fordi man ved, at forbrydelser er blevet begået."

Fangen lyttede opmærksomt.

"Ja, jeg forstår Dem," sagde han efter et øjebliks tavshed. "De har ret, min herre, i den forstand kunne det nok være, at jeg var en forbryder i de mægtiges øjne."

"Ah! De ved altså noget!" udbrød Aramis.

"Nej, jeg ved intet, men jeg tænker undertiden, og somme tider siger jeg til mig selv ..."

"Hvad siger De til Dem selv?"

"At hvis jeg ville tænke mere, ville jeg enten blive gal eller gætte en hel del."

"Og så?" spurgte Aramis utålmodig.

"Så holder jeg op at tænke."

Han tav. Men af hans funklende øjne, rynkede pande og tankefulde stilling fremgik det tydeligt, at han ventede andet end tavshed. Aramis brød først denne.

"De løj for mig første gang, jeg så Dem," sagde han.

"Løj?" udbrød det unge menneske, og rejste sig op i sengen, med en sådan stemme og lynende øjne, at Aramis uvilkårligt fo'r tilbage.

"Jeg mener," fortsatte Aramis bukkende, "at De skjulte for mig, hvad De ved om Deres barndom."

"En mands hemmeligheder tilhører ham selv, min herre," svarede fangen, "og ikke den første den bedste."

"Det er sandt, "sagde Aramis og bukkede endnu dybere, "det er sandt, tilgiv mig, men er jeg også i dag den første den bedste for Dem? Jeg beder Dem, *Deres Højhed*, svar mig."

Denne titel fik fangen til at fare sammen, men imidlertid lod han ikke til at blive forbavset over, at man gav ham den.

"Jeg kender Dem ikke, min herre," sagde han.

"O, hvis jeg turde, ville jeg gribe Deres hånd og kysse den."

Den unge mand gjorde en bevægelse, lige som han ville give Aramis hånden, men glansen i hans øjne slukkedes, og han trak atter hånden til sig kold og mistroisk.

"Hvorfor har De sagt, at De befandt Dem vel her?" spurgte Aramis. "Hvorfor siger De, at De intet ønsker? Hvorfor endelig forhindrer De mig i at være oprigtig mod Dem ved at tale således til mig?"

Det samme lyn funklede tredje gang i den unge mands øjne, men slukkedes ligesom de foregående gange uden at føre til noget.

"De nærer mistro til mig," sagde Aramis.

"Hvorfor skulle jeg det, min herre?"

"O, af en meget simpel grund, for hvis De ved, hvad De bør vide, må De mistro hele verden."

"Jeg forstår Dem ikke, min herre."

"Så søg at forstå mig."

Fangen så vist på Aramis.

"Undertiden," fortsatte denne, "forekommer det mig, at jeg ser den mand for mig, som jeg søger ... men så ..."

"Men så ... forsvinder denne mand, ikke sandt?" sagde fangen smilende. "Så meget des bedre!"

Aramis rejste sig op.

"Jeg har intet at sige en mand, der i den grad som De nærer mistillid til mig," sagde han.

"Og jeg," svarede fangen i samme tone, "har intet at sige en mand, der ikke kan forstå, at en fange må mistro alle."

"Endda sine gamle venner?" spurgte Aramis. "O, det er en alt for stor forsigtighed, Deres Højhed."

"Mine gamle venner? Er De en af mine gamle venner?"

"Hør," sagde Aramis, "husker De da ikke mere, at De i landsbyen, hvor De tilbragte Deres første ungdom, har set ..."

"Kender De navnet på denne landsby?" afbrød fangen ham.

"Det er Noisy-le-Sec, Deres Højhed," svarede Aramis.

"Videre," sagde det unge menneske ubevægelig.

"Hør, Deres Højhed," fortsatte Aramis, "hvis De absolut vil fortsætte dette spil, så lad os blive stående herved. Jeg er rigtig nok kommet for at fortælle Dem mange ting, men jeg må vide, om De på Deres side ønsker at lære Dem at kende. Førend jeg taler og åbenbarer de vigtige ting, jeg gemmer hos mig, trænger jeg til en smule imødekommenhed, om ikke

oprigtighed, en smule sympati, for ikke at sige tillid. De påtager Dem en fuldstændig uvidenhed, der lammer mig ... o! det gælder ikke med hensyn til det, som De tror – for hvor uvidende De end er, eller hvor ligegyldig De forstiller Dem, er Deres Højhed dog det, De er, og intet, intet, forstår De, vil kunne forhindre, at De er det."

"Jeg lover at høre Dem med tålmodighed," svarede fangen. "Kun forekommer det mig, at jeg har ret til at gentage det spørgsmål, jeg allerede har stillet Dem: Hvem er De?"

"Mindes De for en femten eller atten år siden at have set i Noisy-le-Sec en kavaler, der kom med en dame, som i almindelighed var klædt i sort kjole og havde brandgule bånd om håret?"

"Ja," svarede det unge menneske, "jeg spurgte en gang om denne kavalers navn og fik til svar, at han hed abbed d'Herblay. Da jeg undrede mig over, at denne abbed havde et så krigerisk udseende, fortalte man mig, at der ikke var noget underligt deri, da han var en af Louis den Trettendes musketerer."

"Nå," sagde Aramis, "denne forhenværende musketer, daværende abbed og nuværende biskop af Vannes er mig, der i dag er kommet til Dem som Deres skriftefader."

"Jeg ved det, jeg kendte Dem straks igen."

"Siden Deres Højhed ved det, må jeg tilføje noget, som De ikke ved, nemlig at hvis kongen vidste, at denne musketer, abbed, biskop og skriftefader var her i aften, ville den, der har vovet alt for at se Dem, i morgen se bøddelens økse blinke i et fængsel, der er endnu skumlere end Deres."

Ved disse ord, der blev udtalt med en fast stemme, havde den unge mand rejst sig op i sengen og stirret endnu mere

gennemborende på Aramis.

Resultatet af denne undersøgelse var, at fangen syntes at fatte mere tillid.

"Ja," mumlede han, "ja, jeg mindes det meget godt. Den dame hvor om De taler, kom en gang med Dem og to gange med damen ..."

Han standsede.

"Med damen, som besøgte Dem hver måned, ikke sandt, Deres Højhed?"

"Jo."

"Ved De, hvem denne dame var?"

Fangens øjne skød lyn.

"Jeg ved, at det var en dame fra hoffet," svarede han.

"Husker De denne dame?"

"O, min hukommelse kan ikke være blevet svækket i den henseende," svarede den unge fange, "jeg har set denne dame en gang med en mand på omtrent fem og fyrretyve år, og en gang med Dem og damen med den sorte kjole og de brandgule bånd. Senere har jeg set hende to gange med den samme person. Disse fire personer samt min hovmester og den gamle Perronnette, min fangevogter og guvernøren er de eneste personer, med hvem jeg nogen sinde har talt, og næsten de eneste, som jeg nogen sinde har set."

"De var altså i et fængsel?"

"Hvis jeg er i fængsel her, havde jeg dog en slags frihed der, skønt temmelig indskrænket. Jeg boede i et hus, som jeg ikke kom udenfor, og som var omgivet af en stor have med en høj mur, som jeg ikke kunne krybe over, De kender det, da De har været der. For resten var jeg så vant til at leve indenfor disse

mure, at jeg aldrig ønskede at overskride dem. De indser altså, min herre, at da jeg ikke har set noget af denne verden, kan jeg intet ønske, og hvis De vil fortælle mig noget, må De også forklare mig det."

"Det skal jeg gøre, Deres Højhed," sagde Aramis bukkende, "for det er min pligt."

"Så begynd med at sige mig, hvem min hovmester var."

"En brav adelsmand, Deres Højhed, men især en retskaffen mand, der var en opdrager både for Deres legeme og Deres ånd. Har De nogen sinde haft grund til at beklage Dem over ham?"

"O, nej, min herre, tværtimod, men han fortalte mig ofte, at min fader og moder var døde. Han løj altså for mig, eller sagde han sandt?"

"I en henseende: Deres fader er død."

"Og min moder?"

"Er død for Dem."

"Men for andre lever hun, ikke sandt?"

"Jo."

"Og jeg –" den unge mand så på Aramis – "jeg er fordømt til at leve i et fængsels dunkelhed?"

"Det tror jeg desværre."

"Og det," fortsatte den unge mand, "fordi min nærværelse i verden ville afsløre en stor hemmelighed?"

"Ja, en stor hemmelighed."

"Min fjende må være meget mægtig, siden han kan indespærre et sådant barn som mig i Bastillen."

"Det er han."

"Altså mægtigere end min moder?"

"Hvorfor det?"

"Fordi min moder ville have forsvaret mig."

Aramis betænkte sig.

"Ja, Deres Højhed, han er mægtigere end Deres moder."

"Eftersom min amme og adelsmanden er blevet fjernet fra mig, må jeg eller de have frembudt en meget stor fare for min fjende?"

"Ja, en fare, hvorfra han har befriet sig ved at lade adelsmanden og ammen forsvinde," svarede Aramis roligt.

"Forsvinde?" gentog fangen. "Hvordan er de forsvundet?"

"På den sikreste måde af verden," svarede Aramis, "de er døde."

Den unge mand blegnede og fo'r med hånden over ansigtet.

"Af gift?" spurgte han.

"Ja, af gift."

Fangen tænkte sig om et øjeblik. Derpå fortsatte han:

"Siden disse to uskyldige skabninger, mine eneste venner, er blevet snigmyrdede, må min fjende være meget grusom eller tvunget af nødvendigheden, for den værdige adelsmand og den stakkels kone har aldrig gjort nogen fortræd."

"Nødvendigheden er hård i Deres Højheds familie. Det er også en nødvendighed, der til min store sorg tvinger mig til at sige Dem, at adelsmanden og ammen er blevet myrdet. Hvorefter De blev bragt til Bastillen."

"Ja, desværre."

"Vi har intet at gøre med de døde," fortsatte Aramis, "men vil se, hvad vi kan gøre med den levende. De har sagt, at De fandt Dem i Deres skæbne."

"Og jeg gentager det."

"Uden at bryde Dem om friheden?"

"Som jeg har sagt."

"Uden ærgerrighed og savn?"

Den unge mand svarede ikke.

"Nu," sagde Aramis, "De tier?"

"Jeg tror, at jeg har sagt nok," svarede fangen, "og at turen er til Dem. Jeg er træt."

"Jeg skal adlyde Dem," sagde Aramis.

Aramis' ansigt antog et højtideligt udtryk.

"Tillad mig først et spørgsmål," sagde han. "Var der vel spejle i det hus, hvor De boede?"

"Spejle, hvad skal det sige?" spurgte den unge mand. "Jeg kender ikke det ord."

"Ved et spejl forstår man et møbel, der reflekterer genstandene, og hvori man kan se for eksempel sit eget ansigt."

"Nej, der fandtes intet spejl i huset," svarede den unge mand.

Aramis så sig om og sagde:

"Der er heller intet her, man har taget de samme forsigtighedsregler her."

"I hvilken hensigt?"

"Det skal De straks få at vide. De har fortalt mig, at man har lært Dem matematik, astronomi, at fægte og ride. Men De har ikke nævnt historie."

"Min hovmester har undertiden fortalt mig om Louis den Helliges, François den Førstes og Henri den Fjerdes bedrifter."

"Godt, jeg skal med få ord fortælle Dem, hvad der er foregået i Frankrig i de sidste tre til fire og tyve år, med andre ord siden Deres fødsel, altså i den tid, som det kan interessere Dem at kende noget til."

Den unge mand faldt atter tilbage i sin alvorlige, tankefulde stilling.

"Ved De, hvem kong Henri den Fjerdes søn var?"

"Jeg ved i det mindste, hvem der var hans efterfølger."

"Hvorfra ved De det?"

"Af en mønt fra 1610, hvorpå kong Henri den Fjerdes billede findes, og en fra 1612, der forestiller kong Louis den Trettende. Da der ikke var mere end to år mellem de to mønter, har jeg formodet, at Louis den Trettende måtte være Henri den Fjerdes efterfølger."

"Altså ved De, at den sidste regerende konge var Louis den Trettende?" spurgte Aramis.

"Det ved jeg," svarede den unge mand med en svag rødme.

"Nå, det var en fyrste, der havde gode ideer og store planer, der imidlertid aldrig blev til noget på grund af hans minister Richelieus kamp med den franske adel. Personlig (jeg taler om Louis den Trettende) var han svag af karakter. Han døde ung. I lang tid manglede han den lykke at have børn og troede, at han skulle dø uden at få nogle. Denne tanke havde gjort ham ganske fortvivlet, da pludselig hans gemalinde, Anna af Østrig, mærkede, at hun var svanger. Denne nyhed blev modtaget med almindelig jubel, og alle ønskede hende en lykkelig forløsning. Endelig fødte hun en søn den 5. september 1638."

Aramis så på fangen, der blegnede.

"De vil nu," blev Aramis ved, "få noget at høre, som meget få ved, for det er en hemmelighed, som man tror død med de døde eller begravet i skriftemålets afgrund."

"Og De vil betro mig denne hemmelighed?" spurgte den unge mand.

"O," svarede Aramis med et udtryk, man ikke kunne tage fejl af, "jeg tror ikke at risikere noget ved at betro den til en fange, der ikke ønsker at forlade Bastillen."

"Jeg hører, min herre."

"Dronningen gav altså en søn livet. Men da hele hoffet havde hilst denne begivenhed med jubel, da kongen havde fremvist den nyfødte for folket og adelen og i et ypperligt humør sat sig til bords for at fejre den lykkelige fødsel, grebes dronningen, der var blevet alene tilbage i sit værelse, atter af fødselssmerter og skænkede nok en søn livet."

"O!" udbrød fangen.

"Ja," fortsatte Aramis, "dronningen fødte en søn til, som madame Perronnette, jordemoderen, modtog i sine arme. Man skyndte sig straks til salen, hvor kongen sad og spiste, og fortalte ham sagte, hvad der var sket, han rejste sig fra bordet og skyndte sig bort. Men denne gang røbede hans ansigt ikke glæde, det var snarere skræk. To tvillingsønner forvandlede hans glæde til bitterhed, for i Frankrig – hvilket De sikkert ikke ved – regerer den ældste søn efter faderen."

Fangen udstødte et kvalt skrig og blev mere hvid end det lagen, hvori han skjulte sig.

"De forstår nu," fortsatte Aramis, "at kongen, der med så megen glæde havde hilst en arvings ankomst, måtte blive fortvivlet ved tanken om, at han nu havde to, og at måske den sidstfødte, der var ukendt, skulle gøre den anden, der var født og anerkendt to timer i forvejen, førstefødselsretten stridig. Den anden søn kunne en gang, brugt i et partis interesse, afstedkomme uroligheder og borgerkrig i landet og derved tilintetgøre det dynasti, som han skulle befæste."

"O, jeg forstår Dem, jeg forstår Dem!" mumlede det unge menneske.

"Nuvel," fortsatte Aramis, "sådan fortæller man, og derfor måtte den anden søn forsvinde, og han forsvandt så godt, at ingen i Frankrig den dag i dag ved, at han lever, med undtagelse af hans moder."

"Ja, hans moder, der har forladt ham!" udbrød fangen fortvivlet.

"Undtagen damen i den sorte silkekjole og med de brandgule bånd," blev Aramis ved, "og endelig undtagen ..."

"Undtagen De, ikke sandt? De, der har fortalt mig alt dette og vakt i min sjæl nysgerrighed, had, ærgerrighed og, hvem ved, måske tørst efter hævn. Undtagen De, min herre, der, hvis De er den mand, jeg venter, som billetten bebuder mig, som Gud endelig må sende mig, må have hos Dem ..."

"Hvilket?" spurgte Aramis.

"Et portræt af Louis den Fjortende, der for øjeblikket beklæder Frankrigs trone."

"Her er portrættet," sagde biskoppen og rakte fangen et særdeles vellignende portræt af Louis den Fjortende.

Fangen greb begærligt efter det og stirrede på det, som om han ville sluge det.

"Og her, Deres Højhed," sagde Aramis, "er et spejl."

Aramis lod fangen få tid til at fatte sig.

"Hvad mener De om det?" spurgte han.

"Jeg mener, at jeg er fortabt," svarede fangen, "at kongen aldrig vil tilgive mig."

"Og jeg," sagde biskoppen med et lynende blik på fangen, "jeg spørger mig selv, hvem af de to der er kongen, han, der er

afbildet på dette portræt, eller han, hvis billede ses i spejlet?"

"Kongen, min herre, er ham, som sidder på tronen," svarede det unge menneske nedslået, "det er ham, der ikke er i fængsel, men tvært imod kan kaste andre deri. Kongedømmet er magten, og De ser nok, at jeg er afmægtig."

"Deres Højhed," sagde Aramis med en underdanighed, som han endnu ikke havde lagt for dagen, "husk vel på, at dersom De vil, vil den være konge, der efter at have forladt fængslet forstår at holde sig på den trone, hvor hans venner vil sætte ham."

"Frist mig ikke, min herre," sagde fangen bittert.

"Vær ikke svag, Deres Højhed," sagde Aramis med kraft. "Jeg har givet Dem beviser for Deres fødsel, undersøg dem, og når De er kommet til det resultat, at De er en kongesøn, lad os så handle."

"Min herre!" udbrød prinsen, "havde det ikke været bedst, førend De sagde mig alt dette, at betænke, at De for bestandig har knust mit hjerte?"

"Det har jeg også villet gøre, Deres Højhed."

"Havde De, min herre, behøvet at vælge et fængsel, for at tale til mig om storhed, magt og kongedømme? De vil få mig til at tro på glansen, og så skjuler vi os i nattens mørke, De lader mig skimte en uindskrænket magt på samme tid, som jeg hører slutterens skridt i gangen udenfor, der får Dem til at skælve mere end mig. Hvis De vil have, at jeg skal være mindre vantro, må De føre mig ud af Bastillen, give mine lunger luft, mine fødder sporer, min hånd et sværd, så kan vi tales nærmere ved."

"Det er også min hensigt at give Deres Højhed alt dette og mere endnu. Men ønsker De det?"

"O, hav medlidenhed med mig!" udbrød prinsen, knugende sine iskolde hænder mod sin sveddækkede, brændende pande, "jeg behøver ikke at være konge, min herre, for at være det lykkeligste menneske."

"Men jeg, Deres Højhed, må hæve Dem til konge for menneskehedens lykkes skyld."

"Ah!" fortsatte prinsen, "hvad har menneskeheden da at bebrejde min broder?"

"Jeg har glemt at sige Deres Højhed, at hvis De vil værdiges at lade Dem føre af mig og samtykke i at blive Jordens mægtigste konge, vil De med det samme tjene alle de venners interesse, som jeg har vundet for Deres sag, og disse venner er talrige."

"Talrige?"

"Og endnu mægtigere end talrige, Deres Højhed."

"Forklar Dem."

"Det er umuligt. Den dag, da jeg ser Dem sidde på Frankrigs trone, skal jeg forklare mig, det sværger jeg ved Gud."

"Men min broder?"

"De vil komme til at bestemme hans skæbne. Beklager De ham?"

"Ham, der lader mig omkomme i et fængsel? Nej, jeg beklager ham ikke."

"Godt. Deres moder har begået en forbrydelse ved at gøre forskel på dem, som naturen havde skabt i hendes skød, og det er derfor min mening, at straffen kun skal genoprette ligevægten."

"Hvilket vil sige ..."

"At hvis jeg bringer Dem på Deres broders trone, skal han indtage Deres plads i fængslet."

"Ak! man lider meget i et fængsel, især når man har drukket i så lange drag af livets skål ..."

"Deres kongelige Højhed vil altid have frihed til at gøre, hvad De vil. Hvis De finder for godt, kan De tilgive efter at have straffet."

"Godt. Men ved De hvad, min herre?"

"Tal, min prins."

"Jeg vil ikke høre mere af Dem, førend jeg er ude af Bastillen."

"Jeg ville netop sige Deres kongelige Højhed, at jeg nu skal have den ære at se Dem en gang til."

"Hvornår?"

"Den dag, da De forlader disse sorte mure."

"Gud høre Dem! Hvordan vil De underrette mig?"

"Jeg kommer og henter Dem."

"De selv?"

"Min prins, forlad ikke dette værelse uden med mig, og hvis man vil føre Dem bort i min fraværelse, så husk, at jeg ingen del har deri."

"Altså ikke et ord til nogen uden Dem?"

"Nej, kun til mig."

Aramis bukkede dybt, og prinsen rakte ham hånden.

"Min herre," sagde han med en stemme, der kom fra hjertet, "jeg har blot et ord endnu at sige Dem. Hvis De har henvendt Dem til mig for at styrte mig i fordærvelse, hvis De kun har været et redskab i mine fjenders hænder, hvis resultatet af vor sammenkomst, under hvilken De har sonderet mit hjerte, bliver noget værre for mig end fangenskab, nemlig døden, vil jeg velsigne Dem, for De vil gøre ende på mine lidelser."

"Vent, Deres Højhed, med at dømme mig," sagde Aramis.

"Jeg har sagt, at jeg velsigner Dem og tilgiver Dem. Hvis De derimod er kommet for at gengive mig den plads, som Gud havde bestemt mig for, hvis jeg ved Dem vil komme til at leve i menneskenes erindring og gøre min slægt ære ved berømmelige handlinger eller ved at vise mit folk tjenester, hvis jeg hæver mig til den højeste tinde af magt og ære, understøttet af Deres ædle hånd, nu, så vil jeg velsigne og takke Dem og dele min magt og ære med Dem."

Den unge mand rakte Aramis hånden, som denne knælende kyssede.

"Det er den første hyldning, der bringes vor tilkommende konge," sagde Aramis. "Når jeg ser Dem igen, vil jeg sige: Goddag, sire."

Han bankede på døren.

Slutteren lukkede straks op. Baisemeaux havde i sin uro og angst begyndt at lytte.

Heldigvis havde både fangen og Aramis hele tiden dæmpet deres stemmer.

Da de var kommet tilbage til Baisemeaux, sagde Aramis:

"Lad os tale om vore forretninger, min kære guvernør."

"Ak!" svarede Baisemeaux.

"De skal have mit bevis for hundrede og halvtredsindstyve tusind livres," fortsatte biskoppen.

"Og betale den første tredjedel af summen," tilføjede den stakkels guvernør sukkende og nærmede sig sit jernpengeskab.

"Her er Deres kvittering," sagde Aramis.

"Og her er pengene," sagde Baisemeaux.

"Ordenen har blot pålagt mig at give en kvittering for halvtredsindstyve tusind livres," sagde Aramis, "men ikke at

modtage penge. Farvel, hr. guvernør!"

Dermed gik han, og lod Baisemeaux tilbage ude af sig selv af forundring og glæde over denne kongelige gave af Bastillens ekstraordinære skriftefader.

81. Mester Jean Percerin

Efter Athos' afrejse til Blois havde d'Artagnan og Porthos sjælden set hinanden. Den første havde passet sin trættende tjeneste hos kongen, den anden havde indkøbt en del møbler, som han agtede at tage med sig til sine godser for at udstyre sine forskellige slotte med en smule af den luksus, der havde blændet ham ved hoffet.

En morgen, da d'Artagnan havde fri, tænkte han på Porthos, og urolig over ikke at have hørt noget fra ham i fjorten dage begav han sig til hans hotel, hvor han traf ham i færd med at stå op.

Den værdige baron lod til at være tankefuld, ja mere end det, melankolsk. Han sad halvt påklædt på sin seng, og betragtede en mængde klæder, der lå rundt om på gulvet.

Porthos lagde ikke mærke til d'Artagnan, der for resten skjultes af Mouston, hvis personlige korpulence i dette øjeblik forøgedes ved, at han bredte en skarlagenrød kjole for sin herre, for at denne bedre kunne tage den i øjesyn.

D'Artagnan standsede på dørtærsklen og så grundende på Porthos. Endelig hostede han for at tilkendegive sin nærværelse.

"Ah!" udbrød Porthos med glædestrålende ansigt. "Der er d'Artagnan! Nu vil jeg endelig få en idé!"

Ved disse ord gjorde Mouston plads, smilende til sin herres ven.

Porthos rejste sig op, tog værelset i to skridt og trykkede d'Artagnan til sit hjerte.

"De er altid velkommen, min ven, men i dag mere end nogen sinde," udbrød han.

"Nå, nå, De er nok lidt modfalden," sagde d'Artagnan.

Porthos satte et ynkeligt ansigt op.

"Nå, fortæl mig, hvad der er i vejen, min ven, hvis det ikke er en hemmelighed."

"De ved jo, min ven, at jeg ingen hemmeligheder har for Dem."

"Hør, min ven," fortsatte d'Artagnan, "denne melankoli, der er så usædvanlig hos Dem, forskrækker mig. Forjag den, min kære Porthos, og det snarest muligt. Har De fået slemme nyheder fra Bracieux, min ven?"

"Nej, skovene har indbragt en tredjedel mere end anslået."

"Er fiskene flygtet fra dammene på Pierrefonds?"

"Nej, min ven, der er nok til at forsyne alle omegnens damme."

"Nuvel, hvad er der da i vejen?"

"Jeg har fået en indbydelse til festen i Vaux," svarede Porthos modfalden.

"Nå, De må rigtig nok beklage Dem! Kongen har pådraget sig flere end hundrede dødelige fjendskaber ved hoffet ved at afslå anmodninger om en sådan indbydelse. Nå, så De skal virkelig med til Vaux? Se, se!"

"Min Gud, ja!"

"De vil komme til at more Dem fortræffeligt."

"Det tvivler jeg dog om."

"Alt, hvad der findes af stort og fornemt i Frankrig, vil mødes der."

"Ah!" råbte Porthos, og rev sig i håret.

"Men du gode Gud! Er De syg, min ven?" udbrød d'Artagnan.

"Jeg befinder mig særdeles godt. Det er ikke det, der er i vejen."

"Men hvad er det da?"

"Jeg har ingen klæder."

D'Artagnan var som forstenet.

"Ingen klæder, Porthos, ingen klæder!" råbte han, "der ligger jo flere end et halvt hundrede på gulvet."

"Ja, der er halvtreds, men ikke en, som passer mig."

"Nå, jeg fatter Deres forlegenhed. Skønt De har halvtreds nye klædninger, ejer De dog ikke en, som De kan bruge. Nuvel, De må lade Dem sy en til."

"For pokker, tror De ikke, at det samme er faldet mig ind? Men der er kun to dage til festen i Vaux, i går modtog jeg indbydelsen. Jeg lod Mouston komme omgående med min garderobe og opdagede først i morges ulykken. Der er ikke en skrædder, som er en lille smule på moden, der vil påtage sig at levere mig en klædning til i overmorgen."

"Det vil sige en med guld overlæsset klædning, ikke sandt?"

"En sådan ønsker jeg helst."

"Vi skal nok arrangere den sag. De rejser først om tre dage, indbydelserne er til onsdag, og i dag har vi søndag."

"Det er sandt nok, men Aramis har bedt mig at være i Vaux fire og tyve timer i forvejen."

"Hvorledes, Aramis?"

"Ja, det er Aramis, der har bragt mig indbydelsen."

"Meget vel, jeg forstår Dem. De er inviteret af hr. Fouquet."

"Nej, af kongen, kære ven. I billetten stod der meget tydeligt: "Hr. baron du Vallon underrettes om, at kongen har været så nådig at sætte ham på listen over de indbundne ..."

"Meget vel, men De rejser med hr. Fouquet."

"Å, når jeg tænker på," udbrød Porthos, stampende i gulvet, "når jeg tænker på, at jeg ingen klæder har, kunne jeg gerne revne af vrede. Jeg ville ønske, at jeg havde en, som jeg kunne kvæle, eller noget, jeg kunne rive i stykker."

"Kvæl ingen og riv intet i stykker, Porthos, jeg skal bringe det hele i orden. Følg med mig til en skrædder."

"Å! Jeg har haft bud hos dem alle sammen i morges."

"Også hos hr. Percerin?"

"Hvem er hr. Percerin?"

"Bevares, det er kongens skrædder."

"Ja, javist," sagde Porthos, der ville give sig mine af at kende kongens skrædder, skønt han for første gang i sit liv hørte det navn udtale, "hr. Percerin, kongens skrædder, jeg troede, at han havde alt for travlt."

"Det har han formodentlig også, men vær rolig, Porthos, han vil gøre for mig, hvad han ikke ville gøre for en anden."

Kongens skrædder, messire Jean Percerin, boede i et temmelig stort hus i Rue Saint-Honoré, i nærheden af Rue Arbre-Sec. Det var en mand, der havde den fortrinligste smag med hensyn til stoffer, broderier og fløjl. Percerin'erne havde været kongens skræddere fra fader til søn lige op til Charles den Niende.

Den samme Percerin syede endnu for Louis den Fjortende, og da han ingen søn havde, hvilket var en stor sorg for ham, eftersom dynastiet ville uddø med ham, havde han oplært flere elever, der berettigede til de bedste forhåbninger.

Man kan sagtens blive berømt, når man har syet for hr. de Buckingham, hr. de Cinq-Mars, mademoiselle Ninon, hr. de Beaufort og Marion de l'Orme. Percerin den tredje havde derfor nået sin berømmelses apogæum, da hans fader døde.

Han holdt hest og vogn, ejede et gods, havde de største lakajer i hele Paris og holdt ifølge speciel tilladelse af Louis den Fjortende et jagtkobbel.

Det er naturligvis overflødigt at bemærke, at Percerin var hr. Fouquets skrædder, og at overintendanten satte megen pris på ham.

Hr. Percerin var trods sine firsindstyve år en meget rask og rørig mand. Hans rygte og formue var så stor, at hr. prinsen, denne konge for modejunkerne, tog ham under armen, når han talte med ham om kostumer, og at de langsomme betalere aldrig vovede at lade deres regninger blive for gamle hos ham, for hr. Percerin syede nok en klædning på kredit, men aldrig en til, når den første ikke var blevet betalt.

Til denne store kunstners hus var det, at d'Artagnan førte den utrøstelige Porthos.

Undervejs sagde denne til sin ven:

"Tag Dem i agt, min kære d'Artagnan, tag Dem i agt for at kompromittere en mand som mig ved denne Percerins storsnudethed. Han skal være meget uhøflig, og jeg kan lade Dem vide, kære ven, at hvis han lader det mangle på høflighed mod mig, revser jeg ham."

"Når De forestilles af mig," svarede d'Artagnan, "har De intet at frygte, kære ven, selv om De var ... hvad De ikke er."

"Ja, ser De ..."

"Hvilket? Lad høre, Porthos, har De noget mod Percerin?"

"Jeg tror, at jeg ..."

"Nå, hvilket?"

"Har sendt Mouston til en Charles af dette navn."

"Nå, og så?"

"Og at han har nægtet at sy for mig."

"Det må være en misforståelse, som vi skal gøre god igen. Mouston har forvekslet navnene."

"Det er muligt. Den slyngel Mouston har aldrig haft nogen god hukommelse for navne."

"Jeg påtager mig det hele."

"Meget vel."

"Lad vognen holde, Porthos, det er her."

Udenfor Percerins hus var der stor trængsel. Årsagen hertil var, at hr. Percerins dør var lukket. En udenfor stående lakaj forklarede den berømte skrædders fornemme kunder, at hr. Percerin for øjeblikket ikke tog imod nogen.

Det, den store lakaj i al fortrolighed havde meddelt en fornem herre, for hvem han nærede godhed, gik nu fra mund til mund, nemlig at hr. Percerin havde travlt med fem dragter til kongen og havde lukket sig inde i sit kabinet for at studere over disse fem dragters besætning, farve og snit.

Flere lod sig nøje med denne besked og vendte om, men andre var mere hårdnakkede og stolede på at blive lukket ind, og blandt disse sidste var tre blå riddere, som skulle danse i en

ballet, der ufejlbarligt ville gå over styr, hvis de ikke fik klæder, syet af den store Percerin.

Idet han stødte Porthos foran sig nåede d'Artagnan endelig værkstedet, hvor svendene arbejdede af alle kræfter.

De stakkels djævle havde ondt ved at besvare alle klienternes spørgsmål i deres mesters fraværelse.

Vor musketerkaptajn overså med et eneste blik hele situationen. Efter at have set sig om i grupperne standsede hans øjne ved en lige foran ham siddende mand. Denne mand, der sad på en skammel, nåede knap til bordet. Han kunne omtrent være en fyrretyve år, havde et blegt, melankolsk ansigt og blide, strålende øjne. Med hånden under hagen så han roligt og nysgerrigt på d'Artagnan og de andre. Men idet han genkendte kaptajnen, trak han sin hat længere ned over øjnene.

Det var måske denne bevægelse, der tiltrak sig d'Artagnans opmærksomhed.

"Nå," sagde d'Artagnan og henvendte sig til manden, "De er altså blevet skræddersvend, hr. Molière?"

"Stille, hr. d'Artagnan," svarede manden sagte, "for Guds skyld, stille! De røber mig."

"Nu, hvad ondt er der i det?"

"Der er intet ondt i det, men ..."

"Men De mener, at der heller ikke er noget godt i det, ikke sandt?"

"Nej, desværre, for jeg kan ikke nægte, at jeg var beskæftiget med at tage nogle gode ansigter i øjesyn."

"Gør det, gør det, hr. Molière. Jeg forstår, at det er noget, der har interesse for en komedieforfatter som Dem, og jeg skal ikke forstyrre Dem i Deres studier."

"Tak."

"Men på den betingelse, at De siger mig, hvor hr. Percerin virkelig er."

"Gerne, han er i sit kabinet, men ..."

"Men vi kan ikke komme ind til ham?"

"Han er utilgængelig."

"For alle?"

"For alle. Efter at han havde lukket mig her ind for at anstille mine iagttagelser, forsvandt han straks."

"Nu, min kære hr. Molière, De vil nok underrette ham om, at jeg er her, ikke sandt?"

"Jeg!" råbte Molière, "jeg skulle lade mig forstyrre? Hr. d'Artagnan, hvor er De hård mod mig."

"Hvis De ikke straks underretter hr. Percerin om, at jeg er her, min kære hr. Molière," sagde d'Artagnan sagte, "får De ikke min ven at se, som er med mig."

Molière pegede på Porthos og sagde: "Det er ham, ikke sandt?"

"Ja."

Molière lånte Porthos et gennemtrængende blik og følte sig formodentlig tilfreds med undersøgelsen, for han rejste sig straks op og gik ind i det tilstødende værelse.

Efter ti minutters forløb kom Molière tilbage og gjorde tegn til d'Artagnan. Denne skyndte sig, og trak Porthos med sig gennem nogle temmelig indviklede gange, hvor fra han kom til Percerins kabinet.

Den gamle havde smøget ærmerne op og vendte og drejede et stykke guldbrokade. Da han fik øje på d'Artagnan, slap han tøjet

og gik ham i møde, ikke glad, men i det hele dog temmelig forekommende.

"Hr. kaptajnen vil sikkert undskylde mig, ikke sandt?" sagde han, "jeg har meget travlt."

"Javist, med kongens klæder, jeg ved det nok, min kære hr. Percerin. De skal sy tre, har jeg hørt."

"Fem, min kære herre, fem."

"Tre eller fem, det gør intet til sagen, mester Percerin, og jeg ved, at det vil blive de smukkeste, man kan tænke sig."

Percerin så noget fortrædelig ud, men d'Artagnan tog ingen notits af det.

"Min kære hr. Percerin," vedblev han, "jeg bringer Dem en ny kunde."

"Nå," sagde Percerin, og satte et surt ansigt op.

"Hr. baron du Vallon de Bracieux de Pierrefonds," fortsatte d'Artagnan.

Percerin gjorde et forsøg på et buk, der ikke fandt synderlig nåde hos den frygtelige Porthos, som siden sin indtræden i kabinettet havde set skævt til skrædderen.

"Det er en af mine gode venner," blev d'Artagnan ved.

"Jeg skal være til herrens tjeneste," sagde Percerin, "men senere."

"Senere! Hvornår?"

"Ja ... når jeg får tid."

"Det har De allerede svaret min tjener," afbrød Porthos ham misfornøjet.

"Det er meget muligt," sagde Percerin, "jeg har næsten altid så travlt."

"Min ven," svarede Porthos højtideligt, "man har altid tid, når man vil."

Percerin blev formelig karmoisinrød i ansigtet, hvilket er et slemt tegn hos gamle folk.

"Herren må for mig gerne gå til hvem, han vil," sagde han.

"Nå, nå, Percerin," sagde d'Artagnan, "De er ikke elskværdig i dag. Lad mig sige Dem et ord endnu, der vil bringe Dem til at knæle for os. Herren er en ven ikke blot af mig, men også af hr. Fouquet."

"Ah!" udbrød skrædderen, "det er en anden sag."

Derpå vendte han sig om til Porthos og tilføjede:

"Så hr. baronen tilhører hr. overintendanten?"

"Jeg tilhører mig selv," sagde Porthos.

I det samme blev dørforhænget trukket til side, og en ny person trådte ind.

"Min kære Percerin," sagde d'Artagnan, "De vil sy en dragt til hr. baronen, det er mig, der beder Dem om det."

"Før om otte dage er det mig ikke muligt."

"Så kan De lige så godt afslå at sy ham den, for den skal bruges til festen i Vaux."

"Jeg gentager, at det er en umulighed," sagde den halsstarrige gamling.

"Nej, min kære hr. Percerin, ikke når jeg beder Dem om det," sagde en blid, klangfuld stemme, der fik d'Artagnan til at spidse øren.

Det var Aramis' stemme.

"Hr. d'Herblay!" udbrød skrædderen.

"Aramis!" mumlede d'Artagnan.

"Ah! der har vi vor biskop!" sagde Porthos.

"God dag, d'Artagnan, god dag, Porthos, god dag, mine kære venner," sagde Aramis. "Nå, min kære hr. Percerin, sy den dragt til herren, jeg indestår Dem for, at De derved vil gøre hr. Fouquet en meget stor tjeneste."

Han ledsagede sine ord med en gestus, der sagde så meget som: Giv efter og få dem på døren. Det lod til, at Aramis havde større indflydelse over mester Percerin end d'Artagnan, for skrædderen nikkede samtykkende, vendte sig om til Porthos og sagde gnavent:

"Gå hen og lad Dem tage mål af."

Da Porthos var gået, nærmede d'Artagnan sig biskoppen af Vannes, hvilket syntes at ærgre denne overordentligt.

"De skal også have en dragt, ikke sandt, kære ven?"

Aramis smilede og svarede: "Nej."

"De tager dog med til Vaux?"

"Ja, men uden nye klæder. De glemmer, kære d'Artagnan, at en fattig biskop af Vannes ikke er rig nok til at lade sig sy nye klæder til en hver fest."

Percerin havde atter fordybet sig i betragtninger af sin brokade.

"Ser De ikke, min kære d'Artagnan," sagde Aramis smilende, "at vi generer den brave mand?"

"Åh!" mumlede musketeren halvhøjt, "det vil sige, jeg generer dig, kære ven."

Der på fortsatte han højt:

"Nå, så lad os gå, jeg har intet mere at bestille her, og hvis det går Dem som mig, kære Aramis ..."

"Nej, jeg ville ..."

"De har noget at tale med Percerin om? Hvorfor sagde De mig ikke det straks?"

"Javel, men det er ingen hemmelighed for Dem, d'Artagnan, De må være overbevist om, at hvad jeg har at sige, kan en ven som De altid høre."

"Nej, nej, jeg går," sagde d'Artagnan, og gav sin stemme et anstrøg af nysgerrighed, for hvor godt Aramis end skjulte sin forlegenhed, var den dog ikke undgået hans opmærksomhed, og han vidste, at hos denne uigennemtrængelige mand sigtede alt, selv de tilsyneladende største bagateller, til et bestemt mål, der efter det kendskab, musketeren havde til sin vens karakter, måtte være vigtigt.

Da Aramis så, at d'Artagnan nærede mistanke, trængte han på for at få ham til at blive.

"Jeg beder Dem, bliv," sagde han. "De skal straks høre, hvori mit ærinde består."

Derpå vendte han sig om til skrædderen og fortsatte:

"Min kære Percerin ... jeg er endda meget glad over, at De er her, d'Artagnan."

"Så, virkelig!" sagde gascogneren endnu mere mistroisk.

Percerin rørte sig ikke af pletten. Aramis rev ham ud af hans tanker ved at trække tøjet, der var genstand for hans betragtninger, ud af hænderne på ham. Derpå åbnede han en sidedør og sagde:

"Kom ind, hr. Lebrun, kom ind."

"Jeg forstår på ære ikke et ord af alt dette," sagde Percerin.

"Min kære hr. Percerin," sagde Aramis, "De syr fem dragter til kongen, ikke sandt? En af brokade, en jagtdragt, en af fløjl, en af atlask og en af florentinsk tøj?"

"Jo, men hvorfra ved Deres Højærværdighed det?" spurgte Percerin forbavset.

"Det er ganske simpelt, min kære hr. Percerin, der vil blive jagt, fester, koncert, promenade og audiens, og etiketten foreskriver de fem nævnte stoffer."

"Deres Højærværdighed ved alt!"

"Og mange andre ting til," mumlede d'Artagnan.

"Men," udbrød skrædderen triumferende, "der er noget, som Deres Højærværdighed ikke ved, som ingen får at vide, som kun kongen, frøken de la Vallière og jeg ved, og det er stoffernes farve, broderierne, snittet, kort sagt ensemblet og svinget på det hele."

"Ganske rigtigt," svarede Aramis, "og det er netop det, jeg er kommet her for at få at vide af Dem, min kære hr. Percerin."

"Nej!" udbrød skrædderen forfærdet, skønt Aramis havde udtalt de nysnævnte ord med sin blideste, mest honningsøde stemme.

Jo mere hr. Percerin tænkte over biskoppens forlangende, desto latterligere og mere overdrevent forekom det ham, så at han lo, først sagte, dernæst ganske højt, og til sidst brast i en skoggerlatter.

D'Artagnan fulgte hans eksempel, ikke fordi han fandt sagen så latterlig, men for ikke at lade Aramis blive kold. Denne lod dem le ud, og da de atter var blevet rolige, sagde han:

"Ved første øjekast ser det ud, som om det, jeg forlangte, var en urimelighed, ikke sandt? Men d'Artagnan, der er visdommen selv, vil kunne sige Dem, at jeg ikke kan gøre andet end bede Dem om det."

"Lad høre," sagde musketeren opmærksomt, idet han med sin fine næse lugtede, at det hidtil kun havde været en skærmydsel, og at slagets time nærmede sig.

"Hr. Fouquet," vedblev Aramis, "vil berede kongen en overraskelse, som består i følgende: Hr. Lebrun, som De ser her, er en mand, der tegner udmærket godt."

"Ja," sagde Percerin, "jeg har set nogle af herrens malerier og lagt mærke til, at dragterne var behandlet med megen omhu. Derfor samtykkede jeg også straks i at sy ham en dragt."

"Vi tager Dem på ordet, min kære herre, og skal senere henvende os til Dem, men for øjeblikket har hr. Lebrun ikke brug for de klæder, som De vil sy til ham, men for Dem, som De syr til kongen."

Percerin gjorde et skridt tilbage, der aldeles ikke forundrede d'Artagnan.

"Kongens klæder! Lade nogen, hvem det så er, se kongens klæder! Deres Højærværdighed er ikke rigtig klog!" råbte den stakkels skrædder, drevet til det yderste.

"Hjælp mig dog, d'Artagnan," sagde Aramis, der til stadig blev mere og mere smilende, "hjælp mig at overtale herren, for De forstår mig jo, ikke sandt?"

"Nej, jeg gør ikke, når jeg skal være ærlig."

"Hvorledes, De forstår ikke, min ven, at hr. Fouquet vil overraske kongen med hans portræt i Vaux, at portrættet, der vil blive af en slående lighed, skal være klædt, lige som kongen vil være det på den dag, da portrættet kommer til syne?"

"Ah, ja, ja!" udbrød musketeren næsten overbevist, i den grad forekom denne grund ham antagelig, "ja, min kære Aramis, De

har ret, det er en ypperlig idé. Skal vi vædde om, at den er af Dem?"

"Jeg ved ikke," svarede biskoppen skødesløst, "af mig eller hr. Fouquet ..."

Med et spørgende blik på Percerins ansigt vedblev han derpå: "Nå, hr. Percerin, hvad siger De så?"

Skrædderen stammede.

"Det ville være et smukt smigreri mod en ung fyrste," fortsatte Aramis, "men, har overintendanten sagt til mig, hvis Percerin afslår min anmodning, så sig, at det ikke skal nedsætte ham i mine tanker, at jeg vil blive ved at nære den samme agtelse for ham. Kun ..."

"Kun ...?" gentog Percerin urolig.

"Kun," fortsatte Aramis, "vil jeg blive nødt til at sige til kongen – De forstår nok, min kære hr. Percerin, at det er hr. Fouquet, der taler – kun vil jeg blive nødt til at sige til kongen: "Sire, jeg har haft i sinde at forære Deres Majestæt Deres portræt, men af en måske overdreven, skønt agtværdig finfølelse har hr. Percerin sat sig imod."

"Sat mig imod!" råbte skrædderen forfærdet over det ansvar, der ville komme til at hvile på ham, "jeg skulle sætte mig imod hr. Fouquets ønsker og vilje, når talen er om at skaffe kongen en glæde! Det er et stygt ord, De der udtalte, hr. biskop! Sætte mig imod! Det er Gud være lovet ikke mig, der har udtalt det, det tager jeg Dem til vidne på, hr. musketerkaptajn. Ikke sandt, hr. d'Artagnan, jeg har ikke modsat mig noget?"

D'Artagnan gjorde en gestus, der skulle betyde, at han ønskede at være neutral. Han anede, at der måtte være en intrige, komedie eller tragedie med i spillet, og skønt han ikke

kunne komme efter den, ville han dog helst blive uden for det hele.

Percerin, der endnu forfulgtes af den tanke, at man kunne falde på at sige til kongen, at han havde modsat sig, at man beredte ham en overraskelse, havde allerede flyttet en stol hen til hr. Lebrun og fremtog nu af et skab fire glimrende dragter – den femte var endnu i arbejde – hvilke mesterværker han hængte på nogle leddedukker.

Maleren begyndte nu at tegne og derpå male dragterne.

"Hvad mon det er for en intrige, man spiller her?" spurgte musketeren sig selv.

"Det er en afskyelig belysning her, min herre," udbrød maleren.

"Jeg får en idé," sagde Aramis. "Hvis man for eksempel havde en prøve af tøjet, kunne man i en bedre belysning ..."

"Ja, så vil jeg svare for alt," råbte Lebrun.

"Godt!" tænkte d'Artagnan, "nu kommer humlen, man har brug for en prøve af hvert slags tøj. Mon Percerin vil give ham dem?"

Ført bag lyset af Aramis' forstilte trohjertighed afklippede Percerin fem prøver og gav dem til Aramis.

"Jeg foretrækker dette. Er det ikke også Deres mening, d'Artagnan?" spurgte biskoppen.

"Min mening, min kære Aramis," svarede d'Artagnan, "er, at De altid bliver Dem selv lig."

"Og altså altid er Deres ven," sagde Aramis med sit elskværdige smil.

"Ja, ja," sagde d'Artagnan højt, men tilføjede sagte: "Er jeg end ført bag lyset af dig, dobbelte jesuit, vil jeg i alt fald ikke være

din medvider, og derfor er det nok bedst, at jeg straks går min vej. Farvel, Aramis," sagde han højt, "farvel, jeg vil se at finde Porthos."

"Vent lidt," sagde Aramis, idet han stak prøverne i lommen, "jeg er færdig og ville også gerne tale et ord med vor ven."

Lebrun pakkede sine sager sammen, Percerin hængte sine klæder ind i skabet, Aramis følte på lommen for at forvisse sig om, at prøverne var der, og derpå forlod de alle kabinettet.

82. Hvori Molière måske får den første idé til sin adelsstolte borger

D'Artagnan traf Porthos i det tilstødende værelse i et strålende humør og passiarende med Molière, som betragtede ham med en slags tilbedelse.

Aramis gik lige hen til Porthos og rakte ham sin hvide, fine hånd, derpå vendte han sig til Molière og sagde:

"Nå, min herre, følger De med os til Saint-Mandé?"

"Jeg tager hen over alt, hvor Deres Nåde ønsker det," svarede Molière.

"Til Saint-Mandé!" udbrød Porthos forundret over at se den stolte biskop af Vannes tale så fortroligt med en skræddersvend. "Hvorledes, Aramis, vil De bortføre herren til Saint Mandé?"

"Ja," sagde Aramis smilende, "det haster."

"Og desuden, min kære Porthos," bemærkede d'Artagnan, "er Molière ikke, hvad han lader til at være."

Molière tog nu afsked med Porthos med en mængde komplimenter og trykkede den hånd, som musketerkaptajnen stjal sig til at række ham.

"Min herre," sagde Porthos, "vær endelig præcis."

"De skal få Deres klæder i morgen, hr. baron," svarede Molière og gik bort med Aramis.

D'Artagnan tog nu Porthos under armen og sagde: "Men hvad har dog denne skrædder gjort, siden De er så fornøjet med ham?"

"Hvad han har gjort, min ven!" råbte Porthos begejstret.

"Ja, det er det, jeg spørger om."

"Min ven, han har gjort, hvad ingen skrædder før ham har gjort, han har taget mål af mig uden at røre ved mig, hvilket er mig i høj grad imod."

"Fortæl mig det, min ven."

"For det første, min ven, lod han hente en mængde leddedukker i håb om, at der skulle være en imellem, der havde min figur, men den største af dem, nemlig schweizernes tamburmajor, var to tommer for kort og en halv fod mindre i omfang."

"Men hvordan bar han sig så ad?"

"Meget simpelt. Det er virkelig mærkværdigt, at man kan være så indskrænket ikke at finde på sligt. Hvor megen ulejlighed og ydmygelse kunne jeg ikke have været forskånet for!"

"Nå, min kære Porthos, lad mig så høre hr. Molières metode."

"Javist. I stedet for at lade mig strække lemmerne, bøje ledemodene og indtage alle disse simple stillinger ..."

D'Artagnan nikkede bifaldende.

"- sagde han: 'Min herre, en galant mand bør selv tage mål af sig. Gør mig den fornøjelse at træde hen foran dette spejl.' Jeg gjorde, hvad han bad om. Da jeg endnu troede, at jeg skulle tages mål af, sagde jeg: 'Tag Dem i agt med, hvad De gør, for jeg er meget kilden, kan jeg lade Dem vide.' Men han svarede med sin blide stemme: 'For at klæderne kan komme til at passe, må

de gøres efter herrens billede, og dette gengives nøjagtigt af spejlet. Vi vil tage mål af herrens billede."

"De så Dem altså i spejlet," sagde d'Artagnan, "men hvordan fik man opdrevet et spejl, hvori De kunne se Dem hel og holden?"

"Det er det samme spejl, min bedste, hvori kongen betragter sig."

"Ja, men kongen er halvanden fod mindre end De."

"Nå ja, jeg ved ikke, hvordan det gik til, det er måske et smigreri mod kongen, men spejlet var alt for stort til mig. Men det var også sammensat af tre venetianske spejle, det ene oven på det andet. Den brave hr. Volière ..."

"Molière."

"Ja, rigtigt, Molière. Nu skal jeg nok huske hans navn. Den brave hr. Molière gav sig nu til at ridse på spejlet med et stykke kridt, idet han fulgte omridset af min person og udtalte den grundsætning, som jeg finder beundringsværdig: En klædning må ikke genere den, der bærer den."

"I sandhed," sagde d'Artagnan, "det er en smuk grundsætning, der desværre ikke altid udføres i praksis."

"Derfor fandt jeg den så meget mere forbavsende, især da han udviklede den."

"Ah, han udviklede denne grundsætning!"

"Han sagde: 'Kjolen må være indrettet sådan, at den aldeles ikke generer Dem, ikke en gang når De skal drage sværdet.'"

"Ah!"

"'Stil Dem *en garde*,' fortsatte han. Jeg løftede den venstre arm i vejret, forarmen bøjet, ærmet slået tilbage og næven knyttet,

mens jeg strakte den højre arm halvt ud, sådan at albuen var i højde med hoften og hånden med brystet."

"Ja," sagde d'Artagnan, "det er den rigtige akademiske stilling."

"Det er det rigtige udtryk, min ven. Volière ..."

"Molière."

"Hør, min kære ven, jeg tror bestemt, at jeg foretrækker at kalde ham ... hvordan var det nu, at hans andet navn lød?"

"Poquelin."

"Jeg vil hellere kalde ham Poquelin."

"Hvordan vil De bære Dem ad med bedre at huske dette navn end det andet?"

"Det er meget simpelt ... han hedder Poquelin ... ikke sandt?"

"Jo."

"Jeg vil blot tænke på fru Coquenard."

"Ah!"

"Jeg forandrer Coc til Poc og nard til lin, og i stedet for Coquenard har jeg Poquelin."

"Det er mageløst!" udbrød d'Artagnan slået. "Videre, min ven, jeg er lutter øre."

"Denne Coquelin ridsede altså min arm på spejlet."

"Om forladelse, han hedder Poquelin."

"Ah, det er rigtigt. Denne Poquelin aftegnede altså min arm på spejlet, men han tog sig god tid og betragtede mig ofte. Sagen er, at jeg tog mig særdeles godt ud. – 'Trætter det Dem?' spurgte han. – 'Lidt,' svarede jeg, og sank i knæ, 'men jeg kan godt holde det ud en time endnu.' – 'Nej, nej, det vil jeg på ingen måde tillade! Svendene vil med fornøjelse understøtte Deres arme, som man gjorde ved Moses' i gamle dage, da han

påkaldte herrens bistand.' – 'Meget vel,' svarede jeg. – 'Det støder Dem vel ikke?' – 'Min ven,' sagde jeg, 'jeg tror, at der er stor forskel på at blive understøttet og at blive målt.'"

"En særdeles kløgtig distinktion," afbrød d'Artagnan ham.

"Han gav nu et tegn," fortsatte Porthos, "hvorpå to svende nærmede sig, den ene holdt min venstre arm, mens den anden med en overordentlig behændighed understøttede min højre."

"En svend til!" råbte han.

En tredje svend nærmede sig.

"Understøt herrens ryg," sagde han.

Svenden adlød.

"Derpå aftegnede Poquenard mig på spejlet."

"Poquelin, min ven."

"De har ret, Poquelin. Jeg tror dog, at jeg hellere vil kalde ham Volière."

"Ja."

"Imidlertid aftegnede Volière mig på spejlet."

"Det var smukt."

"Jeg holder meget af denne metode, den bevarer ærbødigheden og stiller enhver på sin plads."

"Og det endte?"

"Uden at nogen havde berørt mig, min ven."

"Undtagen de tre svende, der understøttede Dem."

"Naturligvis, men jeg tror, at jeg allerede har forklaret Dem forskellen mellem at blive understøttet og målt."

"Meget godt," svarede d'Artagnan og mumlede derpå ved sig selv: "Hvis jeg ikke tager meget fejl, har jeg skaffet den slyngel Molière en god fangst, som vi nok vil få at se på brædderne i en eller anden komedie."

Porthos smilede.

Dermed forlod de mester Percerins hus og steg op i deres vogn.

83. Ordensgeneralen

Ærgerlig over at have mødt d'Artagnan hos mester Percerin begav biskoppen af Vannes sig i temmelig dårligt humør til Saint-Mandé til hr. Fouquet.

"Festen nærmer sig, Deres Nåde," sagde Aramis, da han trådte ind til overintendanten.

"Og pengene fjerner sig," svarede Fouquet.

"Har jeg ikke sagt Dem, at det var min sag?"

"Jo, De har lovet mig millioner."

"Og De skal få dem dagen efter, at kongen har holdt sit indtog på Vaux."

Fouquet så vist på Aramis og førte sin kolde hånd over sin fugtige pande. Aramis indså, at overintendanten nærede mistillid til, at han skulle formå at skaffe penge. Hvordan kunne Fouquet også tro, at en stakkels biskop, eks-abbed og eks-musketer skulle kunne opdrive dem?

"Hvorfor tvivler De?" spurgte Aramis.

Fouquet rystede smilende på hovedet.

"De lidettroende!" tilføjede biskoppen.

"Min kære hr. d'Herblay," svarede Fouquet, "hvis jeg falder ..."

"Nu, hvis De falder ..."

"Vil jeg i det mindste falde fra en sådan højde, at jeg knuses i faldet." Derpå tilføjede han: "Hvor fra kommer De, kære ven?"

"Fra Percerin i Paris."

"Og hvad har De haft at bestille hos Percerin, for jeg antager ikke, at De betragter vore digteres dragter som noget så

særdeles vigtigt?"

"Nej, jeg har været der i anledning af en overraskelse, som jeg agter at berede kongen."

"Vil den koste meget?"

"Hundrede guldstykker til Lebrun."

"Et maleri, altså? Så meget des bedre!"

Fouquet trykkede hans hånd.

"Hvor tager De hen?" spurgte han.

"Til Paris, når De har givet mig et brev."

"Et brev til hvem?"

"Til hr. de Lyonne. Jeg vil have ham til at undertegne en arrestordre."

"En arrestordre! De vil altså have nogen kastet i Bastillen?"

"Nej, tvært imod, jeg vil hjælpe en ud, en stakkels djævel, et ungt menneske, et barn, der har været indespærret i snart ti år for to latinske vers, som han har lavet om jesuitterne."

"For to latinske vers? Og for det har det ulykkelige menneske været i fængsel i ti år? Og han har ikke begået nogen anden forbrydelse?"

"Med undtagelse af disse to vers er han lige så uskyldig som De og jeg."

"Giver De mig Deres ord på det? Hvad hedder han?"

"Seldon."

"Nej, det er for galt! Og De har vidst det og ikke sagt mig det?"

"Hans moder henvendte sig først i går til mig, Deres Nåde."

"Er denne kvinde fattig?"

"Hun befinder sig i den dybeste elendighed."

"Min Gud!" udbrød Fouquet, "du tillader undertiden sådanne uretfærdigheder, at jeg godt forstår, at der er ulykkelige, som tvivler om din tilværelse. Se her, hr. d'Herblay."

Fouquet tog en pen og skrev hurtigt nogle linjer til sin kollega Lyonne.

Aramis tog brevet og gik.

Klokken slog syv om aftenen på Bastillens store ur.

Hr. guvernøren indtog sin aftensmad. I dag havde han en gæst, og spiddet drejede sig tungere end sædvanligt.

Baisemeaux sad ved bordet og gned sig i hænderne, betragtende Hans Højærværdighed, biskoppen af Vannes, der iført støvler og med sværd ved siden uophørlig talte om sin sult og røbede den mest levende utålmodighed.

Hr. de Baisemeaux var ikke vant til en sådan ligefremhed hos Hans Højærværdighed, som denne i aften lagde for dagen. Prælaten var blevet musketer igen. Hr. Baisemeaux gik med største lethed ind på sin gæsts tone.

"Min herre," sagde han, "for i aften vover jeg virkelig ikke at kalde Dem højærværdighed."

"Meget rigtigt, kald mig min herre," sagde Aramis, "jeg har støvler på."

"Nå, min herre, ved De, hvem De minder mig om i aften?"

"Nej, på min ære, om jeg gør," svarede Aramis og skænkede sig et glas, "men jeg håber, at jeg minder Dem om en god bordfælle."

"De minder mig om to, min herre. Den ene meget berømt, salig hr. kardinal Richelieu, den store kardinal, ham fra

Rochelle, der gik med støvler ligesom De. Ikke sandt?"

"Jo, ganske rigtigt," svarede Aramis. "Og den anden?"

"Den anden er en vis musketer, meget smuk, tapper, dristig og lykkelig, der fra abbed blev musketer og fra musketer abbed."

Aramis var så nådig at smile.

"Fra abbed," fortsatte Baisemeaux, gjort dristig ved Hans Højærværdigheds smil, "biskop og fra biskop ..."

"Jeg beder Dem, lad os standse ved det," sagde Aramis.

"Jeg må sige Dem, min herre, at De gør et indtryk på mig af en kardinal."

"Godt, godt, min kære hr. de Baisemeaux. Rigtig nok bærer jeg i aften støvler som en kavaler, men derfor vil jeg dog ikke lægge mig ud med kirken."

"Og dog nærer Deres Højærværdighed slette hensigter."

"Ja, jeg tilstår det, som alt, hvad der er verdsligt. Men gør mig den tjeneste at kalde på Deres tjener François."

"Vil De have vin?"

"Ikke af den grund, men fordi der er varmt her, og vinduerne er lukkede."

"Jeg lukker gerne vinduerne, når jeg spiser, for ikke at høre rondernes og kurerernes ankomst."

"Ah, ja. Man kan altså høre dem, når vinduerne er åbne?"

"Alt for godt, og det generer. De forstår mig?"

"Men man er nær ved at kvæles. François!"

François trådte ind.

"Jeg beder Dem, mester François," sagde Aramis, "luk et vindue op. De tillader det jo nok, hr. de Baisemeaux?"

"Lad, som de var hjemme, Deres Højærværdighed," svarede guvernøren.

Vinduet blev åbnet.

"Drik mig fuld i aften, Baisemeaux, lad os slå en svir af som i gamle dage. Hvis jeg har noget på hjertet, lover jeg Dem, at De skal få det at vide."

"Bravo!" råbte Baisemeaux og skænkede sig et stort glas vin, som han drak, beruset af glæde over at være medvider i en biskops synder.

Mens han drak, mærkede han ikke, med hvilken opmærksomhed Aramis lyttede efter støjen i gården.

Hen imod klokken otte ankom en kurér, netop som François satte den femte flaske på bordet, men skønt kureren gjorde megen støj, hørte Baisemeaux intet.

"Mit glas er tomt," sagde Aramis pegende på sit glas.

"De henrykker mig på ære. Mere vin, François!"

François trådte ind.

"Vin, slyngel, og af bedste sort!"

"Ja, min herre, men ... der er ankommet en kurér."

"Han kan vente til i morgen. I morgen er også en dag," sagde Baisemeaux.

"Herre," brummede soldaten, "herre ..."

"Tag Dem i agt," sagde Aramis, "tag Dem i agt."

"Hvorfor, min kære hr. d'Herblay?" spurgte den halvt berusede Baisemeaux.

"De breve, der kommer med kurér til fæstningsguvernøren, indeholder undertiden ordrer."

"Næsten altid."

"Kommer ordrerne ikke fra ministrene?"

"Jo, naturligvis, men ..."

"Og ministrene kontrasignerer kun kongens befalinger?"

"De har måske ret," stammede Baisemeaux. "En ordre fra kongen er hellig, men for fanden, jeg gentager det, de ordrer, der kommer, mens man spiser til aften ..."

"Ville De have båret Dem sådan ad under den store kardinal, hvad, min kære Baisemeaux, og ordren havde været af vigtighed?"

"Jeg handler sådan for ikke at forstyrre en biskop, er det ikke en undskyldning?"

"Glem ikke, Baisemeaux, at jeg har båret uniform og er vant til at se befalinger alle vegne. Jeg ønsker, at De vil gøre Deres pligt, min ven. Ja, jeg beder Dem om det, i det mindste i soldatens nærværelse."

François ventede endnu.

"Bring mig kongens ordre," sagde Baisemeaux og rejste sig op.

François vendte tilbage og leverede Baisemeaux den fra ministeriet sendte ordre. Han brød den langsomt og læste den på samme måde. Aramis lod, som om han drak, for bedre at kunne holde øje med sin vært gennem glasset. Efter at Baisemeaux var blevet færdig med læsningen, udbrød han:

"En ordre om frigivelse af en fange! Nu beder jeg Dem, er det noget at forstyrre os for?"

"Det er en kærkommen nyhed for den, den angår, det må De i det mindste indrømme, min kære guvernør."

"Klokken otte om aftenen!"

"Det er af lutter barmhjertighed."

"Barmhjertighed, ja vel, mod denne fyr, der keder sig, men ikke mod mig, som morer sig!" sagde Baisemeaux opbragt.

"Lad mig se," sagde hr. d'Herblay, "hvis det da ikke er indiskret."

"Nej, læs."

"Der står *haster* på brevet. Har De set det?"

"Bravo! *haster*! ... Et menneske, der har været her i ti år, har man hastværk med at sætte i frihed i dag, i aften, klokken otte!"

Og mens han trak på skuldrene med en yderlig foragt kastede Baisemeaux ordren på bordet og gav sig atter til at spise.

"Hvad skal man sige!" sagde Aramis, "man er nødt til at adlyde ordren."

"Ja vel, man adlyder den ... men tålmodighed! ... De må ikke tro, at jeg er en slave."

"Min Gud, hvem siger det, min kære hr. de Baisemeaux? Deres uafhængighed er bekendt nok."

"Ja, Gud være lovet!"

"Men man kender også Deres gode hjerte og Deres lydighed mod Deres foresatte. Ser De, Baisemeaux, når man en gang har været soldat, husker man det hele sit liv."

"Derfor vil jeg også adlyde aldeles slavisk, og i morgen tidlig ved daggry skal den omtalte fange få sin frihed."

"Min kære Baisemeaux, skønt jeg bærer støvler føler jeg dog præsten røre sig i mig, og barmhjertighed er en mere bydende pligt for mig end sult og tørst. Den ulykkelige har lidt længe nok, eftersom De siger, at han har været Deres kostgænger i ti år. Forkort hans lidelser og skænk ham straks friheden. Gud vil gengælde Dem det i Paradiset."

"Sådan midt under måltidet?"

"Jeg bønfalder Dem, en sådan handling opvejer ti *Benediciter*."

"De skal få Deres ønske opfyldt."

Baisemeaux lænede sig tilbage for at ringe på François og vendte sig ved en ganske naturlig bevægelse om mod døren.

Ordren var blevet liggende på bordet. Aramis benyttede det øjeblik, da Baisemeaux så til den anden side, til at ombytte dette papir med et andet, der var lagt sammen på samme måde, og som han trak op af lommen.

"François," sagde guvernøren, "bed hr. majoren og slutterne om at komme her op."

François bukkede og gik. De to herrer var atter alene.

Der indtrådte et øjebliks tavshed, under hvilken Aramis ikke et sekund tabte guvernøren af syne. Denne syntes kun nødtvungent at bekvemme sig til at lade sig forstyrre midt under sit måltid og ledte øjensynlig efter en grund til at opsætte det, i det mindste til efter desserten. Pludselig lod han til at have fundet denne grund.

"Men det er jo umuligt at sætte fangen i frihed på denne tid af dagen. Hvor skal han, der ikke kender Paris, gå hen?"

"Jeg har min vogn med mig og skal bringe ham, hvorhen han ønsker."

"De har et svar på rede hånd til alt. François, sig til hr. majoren, at han åbner hr. Seldons fængsel, celle nr. 7."

"Seldon?" bemærkede Aramis roligt. "Jeg synes, De sagde Seldon?"

"Ja, Seldon. Sådan hedder han, der skal sættes i frihed."

"De mener nok Marchiali," svarede Aramis.

"Marchiali? Jovist, nej, nej, det er Seldon."

"Jeg tror, at De tager fejl, hr. Baisemeaux."

"Jeg har læst ordren."

"Det har jeg også."

"Det skal vi snart få på det rene," sagde Baisemeaux, der var sikker i sin sag. "Papiret ligger her, og vi behøver blot at læse det."

"Jeg læser: Marchiali," sagde Aramis og åbnede papiret. "Se!"

Baisemeaux så og lod armen synke. "Ja," sagde han lynslået, "ja, der står Marchiali. Det er meget sandt, der står ganske rigtig Marchiali."

"Hvad så?"

"Det menneske, hvor om vi taler så meget, som hver dag bliver anbefalet til vor årvågenhed?"

"Der står Marchiali," gentog den urokkelige Aramis.

"Det kan ikke nægtes, Deres Højærværdighed, men jeg forstår det ikke."

"Man må dog tro sine egne øjne."

"Det er højst mærkeligt. Jeg ser endnu så tydeligt navnet Seldon, og det falder mig ind nu, der var en blækklat under navnet."

"Det være nu, som det vil, min kære hr. Baisemeaux," sagde Aramis, "så lyder ordren på at sætte Marchiali i frihed, med eller uden blækklat."

"Ordren lyder på at sætte Marchiali i frihed," gentog Baisemeaux mekanisk, idet han søgte at samle sine tanker.

Og Aramis begyndte atter at tage for sig af retterne.

Baisemeaux derimod rørte intet af det, der stod på bordet, men tog atter ordren og undersøgte den på alle kanter.

Under andre omstændigheder ville denne undersøgelse have sat Aramis' tålmodighed på en hård prøve, men biskoppen af Vannes blev ikke vred for så lidt, især når han måtte tilstå for sig selv, at det ville være farligt at blive vred.

"Vil De sætte Marchiali i frihed?" spurgte han.

"Jeg vil befri fangen Marchiali, Deres Højærværdighed," svarede Baisemeaux, "når jeg har talt med kureren, der har bragt ordren, og forvisset mig om ..."

"Ordrerne er forseglede, og kureren kender ikke deres indhold. Hvorom vil De altså forvisse Dem?"

"Indrømmet, Deres Højærværdighed, men jeg vil sende den tilbage til ministeriet, så kan hr. de Lyonne tage den tilbage eller bekræfte den."

"Hvortil skal det nytte?" spurgte Aramis roligt.

"Til ikke at tage fejl, Deres Højærværdighed, til ikke at handle mod den ærbødighed, som en underordnet skylder sin foresatte."

"Meget vel, jeg må beundre Deres veltalenhed. Det er sandt, en underordnet skylder sin foresatte ærbødighed, han forser sig, når han tager fejl, og ville blive straffet, hvis han overtrådte sine pligter."

Baisemeaux så forbavset på biskoppen.

"De vil altså," vedblev Aramis, "forhøre Dem for at have Deres samvittighed fri?"

"Ja, Deres Højærværdighed."

"Og hvad en foresat befaler Dem, vil De gøre?"

"Det kan Deres Højærværdighed ikke tvivle om."

"Kender De kongens hånd, hr. de Baisemeaux?"

"Ja, Deres Højærværdighed."

"Findes hans underskrift ikke på denne frigivelsesordre?"

"Det er sandt, men den kan ..."

"Være falsk, ikke sandt?"

"Sådan har man set før, Deres Højærværdighed."

"Nuvel, hr. de Baisemeaux," sagde Aramis og lånte guvernøren et ørneblik, "giv mig en pen."

Baisemeaux gav ham, hvad han forlangte.

"Et stykke rent papir," fortsatte Aramis. Baisemeaux gav ham papir.

"Jeg, om hvis identitet De vel ikke tvivler, vil nu skrive en ordre, som jeg er vis på, at De vil adlyde, hvor vantro De end er."

Denne kolde rolighed fik Baisemeaux til at blegne. Det forekom ham, at Aramis' et øjeblik i forvejen så muntre stemme var blevet mørk og ildevarslende.

Aramis tog pennen og skrev. Forstenet af rædsel læste Baisemeaux over hans skulder:

"A. M. D. G.," skrev biskoppen og satte et kors under disse fire bogstaver, der betyder *ad majorem Dei gloriam*: Til Guds store ære.

Der på fortsatte han:

"Det er vor vilje, at den ordre, som er bragt hr. de Baisemeaux de Montlezun, kongens guvernør i Bastillen, antages for god af ham og øjeblikkelig udføres."

Undertegnet: "D'Herblay, af Guds nåde ordensgeneral."

Baisemeaux var så dybt rystet, at han blev siddende med åben mund og stirrende øjne. Han rørte sig ikke af stedet og kunne ikke få et ord frem.

Uden en gang at værdige guvernøren et blik tog Aramis et lille etui op af lommen og af dette et stykke sort lak. Han

forseglede brevet, påtrykte det et signet, der hang på hans bryst, og rakte derpå tavs papiret til hr. de Baisemeaux.

Rystende over hele kroppen kastede denne et halvt vanvittigt blik på seglet og faldt som ramt af lynilden tilbage i sin stol.

"Nå, nå," sagde Aramis efter en lang pause, under hvilken Bastillens guvernør var kommet lidt til sig selv igen, "få mig ikke til at tro, kære Baisemeaux, at ordensgeneralens nærværelse er lige så frygtelig som Guds, og at synet af ham dræber. Blot mod, rejs Dem, giv mig Deres hånd og adlyd."

Baisemeaux tænkte sig om. Han så med et blik følgerne af at løslade en fange efter en falsk ordre, men idet han imod dette opstillede den sikkerhed, som ordensgeneralen kunne tilbyde ham, følte han sig lettet om hjertet.

Aramis gættede hans tanker.

"Min kære Baisemeaux," sagde han, "De er en nar. Væn Dem af med at spekulere, da jeg påtager mig den ulejlighed at tænke for Dem."

Baisemeaux bukkede. "Hvordan skal jeg da bære mig ad?" spurgte han.

"Hvordan går De til værks med at løslade en fange?"

"Jeg har mit reglement. Jeg går med min major til fangens værelse og tager ham med, når det er en person af betydning."

"Men denne Marchiali er ikke en person af betydning," bemærkede Aramis skødesløst.

"Jeg ved ikke," sagde guvernøren i en tone, som om han ville sige: Det står til Dem at belære mig i så henseende.

"Behandl så denne Marchiali, som De behandler simple fanger."

"Reglementet byder da, at fangevogteren eller en af de lavere officerer skal føre fangen til guvernøren."

"Men så er det jo ganske ligefremt. I sandhed, Baisemeaux, De gør en myg til en elefant. Bliv da her og lad fangen bringe til guvernørboligen."

Baisemeaux adlød. Han kaldte på sin løjtnant og gav ham en ordre, som han overbragte.

En halv time efter hørtes en port blive lukket i gården, det var den på tårnet, som nu havde sluppet sit bytte.

Aramis slukkede alle lysene på et nær, som stod bag døren. Denne usikre belysning tillod ikke at skelne noget tydeligt. Skridt nærmede sig.

"Gå Deres folk i møde," sagde Aramis til Baisemeaux.

Guvernøren adlød. Sergenten og fangevogteren forsvandt. Baisemeaux vendte tilbage, fulgt af fangen.

Aramis havde stillet sig i skyggen, sådan at han kunne se uden selv at blive set.

Med bevæget stemme underrettede Baisemeaux det unge menneske om den ordre, der gav ham friheden. Fangen hørte roligt på ham uden at forandre en mine eller sige et ord.

"Efter reglementet må De sværge aldrig at røbe noget af det, De har set eller hørt i Bastillen," fortsatte Baisemeaux.

Fangen strakte hånden ud mod et krucifiks og svor.

"Nu er De fri, min herre, hvorhen agter De Dem?"

Fangen vendte sig om, ligesom om han søgte en beskytter, han kunne sætte sin lid til.

Aramis trådte nu frem og sagde: "Jeg er beredt til at vise herren den tjeneste, det måtte behage ham at forlange af mig."

Fangen rødmede let, men stak uden betænkning sin arm ind under Aramis'.

Aramis trykkede Baisemeaux' hånd og sagde: "Generer min ordre Dem ikke? Er De ikke bange for, at man skal finde den hos Dem, hvis man kom for at anstille undersøgelser?"

"Jeg ønsker at beholde den, Deres Højærværdighed," svarede Baisemeaux, "i fald jeg skulle komme i forlegenhed for dette, vil De være mit sidste håb."

"Som Deres medskyldige, ikke sandt?" svarede Aramis og trak på skuldrene. "Farvel, Baisemeaux!"

Hestene trampede utålmodige for vognen.

Baisemeaux ledsagede biskoppen til foden af trappen.

Aramis lod sin ledsager stige først ind, fulgte derpå selv efter og sagde til kusken:

"Kør til."

Vognen rullede larmende gennem gården. En officer gik i forvejen med en fakkel og gav de forskellige vagter ordre til at lade den passere. Så længe de endnu befandt sig indenfor Bastillens mure, åndede Aramis knap, og hans hjerte bankede hørligt.

Fangen havde sat sig i et hjørne af vognen.

Endelig lukkedes den sidste port, den ud til gaden Saint-Antoine, efter dem. Hestene, der styredes af en kraftig hånd, gik langsomt til midten af forstaden, men slog da over i trav.

Sådan gik det til Villeneuve Saint Georges, hvor friske heste ventede. Der blev nu spændt fire for, hvor efter vognen kørte videre. Postillonen havde uden tvivl i forvejen fået sin ordre, for Aramis vekslede ikke et ord med ham.

"Førend vi drager videre, må Deres kongelige Højhed og jeg tale sammen," sagde Aramis.

"Lad os vente, til der frembyder sig en lejlighed," sagde den unge prins.

"Lejligheden kan ikke være bedre, Deres Højhed, vi befinder os her midt i en skov, hvor ingen kan høre os."

"Jeg er ganske til Deres tjeneste, hr. d'Herblay."

Aramis gav postillonen et tegn, hvor efter denne steg ned, tog de forreste heste i tømmerne og trak dem ind i en bugtet sideallé, der var bevokset med blødt græs, og hvor der i den måneløse nat var så mørkt som i en grav.

Efter at have besørget dette lagde manden sig ved siden af sine heste, der begyndte at æde græsset, som voksede rundt omkring.

84. Fristeren

"Min prins," sagde Aramis og vendte sig om til sin ledsager, "hvor svag en skabning jeg end er og af hvor mådelig en forstand, har jeg dog aldrig talt med et menneske uden at gætte hans hemmelige tanker. Men i det mørke, hvori vi befinder os i aften, vil det ikke være mig muligt at læse i Deres ansigt, og der er noget, der siger mig, at det vil falde mig vanskeligt at få Dem til at tale oprigtigt. Jeg beder Dem derfor, ikke for min skyld, men for Deres egen, at lægge vel mærke til et hvert af mine ord, der under de alvorlige forhold, hvorunder vi befinder os, vil have deres betydning."

"Jeg hører," sagde prinsen, "uden frygt for, hvad De vil sige mig."

Og han lagde sig endnu længere tilbage i vognen for at skjule sig endnu mere for sin ledsager.

"Deres Højhed," fortsatte Aramis, "kender den nuværende franske regerings historie. Kongen er nylig sluppet ud af et fangenskab, der ligner Deres, hans barndom har været lige så ubemærket som Deres. Men kongen har åbenlyst måttet finde sig i alle sine ydmygelser, og derfor er han blevet bitter og pønser på hævn. Han vil blive en slet konge. Jeg siger ikke, at han vil udgyde blod som Louis den Ellevte og Charles den Niende, for han har ingen fornærmelser at hævne, men han vil ødelægge sine undersåtters penge og liv. Min samvittighed frikender mig derfor ganske, idet jeg, efter at have overvejet denne fyrstes fortjenester og fejl, fordømmer ham."

Aramis gjorde en pause, ikke for at lytte efter, om stilheden i skoven var blevet afbrudt, men for at samle sine tanker og give sin ledsager tid til at indprente sig hans ord.

"Gud gør alt, hvad han gør, godt," fortsatte biskoppen af Vannes, "og jeg er så overbevist om dette, at jeg længe har glædet mig over at være blevet valgt af ham til opbevarer af den hemmelighed, som jeg har hjulpet dem at opdage. Og jeg er vis på, at De, når de har nået magtens tinde, vil finde mig værdig til Deres venskab, og da vil vi to, Deres Højhed, udrette så store ting, at der længe skal blive talt om det."

"Sig mig, min herre, sig mig uden omsvøb, hvad jeg er i dag, og hvad De agter at gøre af mig i morgen."

"De er kong Louis den Trettendes søn og kong Louis den Fjortendes broder, og De er den lovlige og naturlige arving til Frankrigs trone. Kongen kunne have beholdt Dem hos sig lige som Deres yngre broder, Monsieur, og forbeholdt sig retten til at herske. Kun lægerne og Gud kunne gøre ham hans legitimitet stridig. Men lægerne holder altid mere af den konge, der er, end af den, der ikke er, og Gud ville begå uret ved at skade en retskaffen prins. Men det har været Guds vilje, at De skulle blive forfulgt. De har altså haft ret til at herske, siden man har gjort Dem den stridig, De er af guddommeligt blod, siden man ikke har vovet at udgyde det lige som Deres tjeners. Se nu, hvad Gud har gjort for Dem, denne samme Gud, som De så ofte har beskyldt for at have slået hånden af Dem. Han har givet Dem Deres broders træk, figur, alder og stemme. I morgen, i overmorgen vil De, Louis den Fjortendes levende skygge, sætte Dem på hans trone, hvorfra Guds vilje for bestandig vil nedstyrte ham."

"Jeg forstår Dem," sagde han, "man vil ikke udgyde min broders blod."

"De skal alene tage bestemmelse over hans skæbne. Bær Dem ligedan ad mod ham. Han skjulte Dem. Da De var et levende billede af ham, ville De have røbet Mazarins og Anna af Østrigs komplot. De, min prins, vil have den samme interesse af at skjule ham, som ligner Dem."

"De kender hemmeligheden om mig og har gjort brug af den for min skyld. Hvem flere kender den?"

"Dronningemoderen og fru de Chevreuse, men hvordan skal de kunne genkende Dem, når De bærer Dem således ad, at det ikke er muligt at kende Dem igen?"

"Det er sandt, men der er en langt større vanskelighed, nemlig samvittigheden."

"Det er sandt," sagde biskoppen, "der er hjertets svaghed. De har ret, det er en umådelig hindring, det er sandt. Hesten, som er bange for grøften, falder midt i den og omkommer. Den mand, der slås med ængstelighed, bliver et bytte for sin fjendes sværd. Det er sandt! Det er sandt!"

"Har De en broder?" spurgte den unge mand.

"Jeg står alene i verden," svarede Aramis tørt.

"Men er der da ikke en eller anden her på Jorden, som de elsker?" fortsatte Philippe.

"Ingen! – Jo, jeg elsker Dem."

Den unge mand tav.

"Deres Højhed," fortsatte Aramis, "jeg har ikke sagt alt, hvad jeg havde at sige Dem, jeg har ikke tilbudt min fyrste alle de råd og hjælpekilder, jeg har i beredskab til ham. Man skal ikke vise den, der elsker skygge, lynglimt, man skal ikke skyde med

kanoner for ørerne af den, der elsker fred og stilhed. Jeg kender en yndig egn. Deres kongelige Højhed, et ukendt paradis i en krog af verden, hvor De, omgivet af skove, blomster og vand, kan leve frit og ukendt og glemme alt, hvad menneskelig dårskab nys har fristet Dem med. Hør mig, min prins, jeg spotter ikke. Jeg har en sjæl og gætter, hvad der foregår på bunden af Deres. Jeg vil ikke gøre Dem til en kastebold for min ærgerrighed og mine luner. Gud er mit vidne, at jeg kun har Deres lykke for øje. Jeg kender i nedre Poitou et kanton, hvis tilværelse ingen aner. Tyve mil i omkreds, er det ikke en umådelig strækning? Og den er helt dækket med søer og skove. Beboerne indskrænker sig til nogle få fiskerfamilier. Aldrig har et menneske fra byerne eller en soldat betrådt denne egn. – Der er tusinde guldstykker i denne pose, det er mere, end der behøves til at købe hele strækningen. Hvis De modtager mit tilbud, skal min stumme tjener føre Dem til det omtalte land, og jeg vil da i det mindste have den tilfredsstillelse at kunne sige, at jeg har vist min fyrste den tjeneste, han har forlangt. Jeg vil have gjort et menneske lykkeligt, og jeg vil indlægge mig mere fortjeneste ved dette end ved at gøre en mand lykkelig.

Nå, hvad svarer Deres Højhed mig? Her er pengene. Betænk Dem ikke! I Poitou vil De intet risikere, i alt fald kun at få feber, men de kloge koner på egnen vil da kunne kurere Dem. Går De den anden vej, den, De ved nok, udsætter De Dem for at blive myrdet på en trone eller henrettet i et fængsel. Jeg ville på min ære betænke mig meget nu, da jeg har overvejet begge sider af sagen."

"Min herre," svarede den unge prins, "lad mig, førend jeg svarer, stige ud af vognen og rådspørge Guds stemme, der taler

til os i den fri natur. Om ti minutter skal De få mit svar."

"Gør det, Deres Højhed," sagde Aramis med et ærbødigt buk.

Aramis var steget ud før det unge menneske og havde holdt døren åben for ham. Hans fod skælvede, da han berørte det bløde mos, og han gjorde nogle næsten vaklende skridt omkring vognen. Man skulle have troet, at den stakkels fange ikke var vant til at gå på menneskenes jord.

Det var den femtende august og klokken var hen imod elleve om aftenen. Det var så mørkt, at man ikke kunne se enden af stien. Men duften af græsset og luften, som han for første gang i mange år indåndede, talte et så forførende sprog til den unge prins, at han lod sig henrive af sin bevægelse og udstødte et suk, der røbede glæde.

Fængslet til den samme plet betragtede Aramis i ængstelig forventning Philippes tunge kamp. Den varede de ti minutter, som det unge menneske havde forlangt.

I denne evighed tog Philippe ikke sine øjne fra himlen, som han betragtede med et bønfaldende, sørgmodigt og fugtigt blik.

Pludselig bøjede den unge mand hovedet, hans tanker vendte tilbage til jorden. Hans blik blev fastere, hans pande lagde sig i folder, hans mund væbnede sig med et vildt mod. Hans blik blev endnu en gang stirrende, men denne gang lignede det Satans blik, da han på bjerget fristede Jesus med alle Jordens kongeriger.

Aramis' blik blev nu lige så blidt, som det før havde været mørkt. Philippe greb pludselig hans hånd.

"Nå," sagde han, "af sted der hen, hvor Frankrigs krone findes."

"Er det Deres alvorlige beslutning, min prins?" spurgte Aramis.

"Ja, det er min beslutning."

"Uigenkaldelig?"

Philippe værdigede ham ikke en gang et svar, men så på ham, som om han ville spørge ham, om det var muligt, at en mand nogen sinde kunne opgive en én gang taget beslutning.

"Deres blik røber Deres karakter," sagde Aramis, bøjende sig over Philippes hånd. "Deres Højhed vil blive stor, det indestår jeg Dem for."

"Lad os, om De behager, optage samtalen, hvor vi standsede. Jeg tror, jeg sagde, at jeg ville være på det rene med Dem om to punkter: Farerne eller hindringerne. Dette punkt er nu afgjort. Det andet er de betingelser, De vil stille. Det er nu Deres tur at tale, hr. d'Herblay."

"Betingelser, min prins?"

"Javist. De vil ikke standse mig på halvvejen for en sådan bagatel og ikke fornærme mig ved at tro, at jeg skulle forudsætte om Dem, at De var uden interesse i denne sag. Sig mig derfor uden omsvøb og frygt Deres tanker."

"Jeg adlyder, Deres Højhed. Er De først konge ..."

"Hvornår vil det ske?"

"I morgen aften, jeg mener om natten."

"Forklar mig hvordan."

"Må jeg først stille Deres kongelige Højhed et spørgsmål? Jeg har sendt Deres Højhed en pålidelig mand, som skulle overrække Dem en opsats, hvoraf Deres Højhed til bunds kunne lære at kende de personer, Deres hof består eller vil komme til at bestå af."

"Jeg kan den udenad, men sig mig nu, hr. d'Herblay, hvad De forlanger af mig, vil De være min premierminister?"

"Det er bedst, at jeg ikke bliver premierminister, førend Deres kongelige Højhed har fået mig udnævnt til kardinal," svarede Aramis.

"De skal være det inden to måneder, hr. d'Herblay. Men det er alt sammen bagateller. De vil bedrøve mig ved at blive stående ved det."

"Derfor nærer jeg også forhåbninger, Deres Højhed. Hr. Fouquet vil ikke altid kunne beholde sin post, han vil snart ældes. Han elsker fornøjelser, som han takket være den rest af ungdom, han endnu nyder, godt kan forene med at arbejde, men denne ungdom er færdig med den første sygdom, der støder til. Vi vil spare ham for sorger, fordi han er en galant mand med et ædelt hjerte. Men vi kan ikke befri ham for sygdom. Når De har betalt hele hr. Fouquets gæld og bragt orden i finanserne, kan hr. Fouquet blive ved at være konge for sit hof af digtere og malere, vi vil have gjort ham rig. Når jeg da er blevet Deres kongelige Højheds premierminister, vil jeg kunne tænke på mine og Deres interesser."

Den unge mand så på ham.

"Hr. de Richelieu," fortsatte Aramis, "handlede meget urigtigt i at ville alene styre Frankrig. Han satte to konger, sig selv og Louis den Trettende, på den samme trone, mens han mere bekvemt kunne have anbragt dem på to forskellige troner."

"På to troner?" gentog den unge mand tankefuld.

"Ja," fortsatte Aramis roligt, "en kardinal, premierminister af Frankrig, som nyder den meget kristelige konges gunst og som hans herre låner sine skatte og sin armé, ville handle meget

dumt ved blot at anvende dem for Frankrig. De vil for resten ikke blive en konge som Deres fader, De vil ikke have nok i Deres egne stater. Der må altid være en hemmelig forbindelse mellem os. Til gengæld for, at jeg giver Dem Frankrigs trone, skal De skaffe mig Sankt Peters. Når De understøttes af en pave, som jeg vil blive, vil hverken Charles den Femte, der ejede to tredjedele af verden, eller Charles den Store, der ejede den hele, kunne måle sig med Dem. Jeg har ingen forbindelser eller fordomme. Jeg vil ikke tvinge Dem til at forfølge kættere eller blande Dem ind i familiekrige. Jeg vil sige: Verden tilhører os to, sjælene mig og legemerne Dem. Og da jeg vil dø først, vil De blive min arving. Hvad siger Deres Højhed om denne plan?"

"Jeg siger, at De gør mig lykkelig og stolt, De skal blive kardinal, hr. d'Herblay, derefter min premierminister og så kan De blot sige mig, hvad jeg skal gøre for at få Dem valgt til pave, og jeg skal gøre det. Men, min broder ... skal altså ... forsvinde ..."

"Ganske simpelt. Vi bortfører ham fra hans seng ved hjælp af et gulv, der giver efter for trykket af en finger. Indslumret under kronen vil han vågne op i fangenskab. Fra dette øjeblik er De den eneste, der har at befale, og det vil være i Deres egen interesse at beholde mig hos Dem."

"Det er sandt! Der er min hånd, hr. d'Herblay."

"Tillad mig at knæle for Dem, sire. Vi vil omfavne hinanden den dag, da De har kronen og jeg tiaraen på hovedet."

De tog atter plads i vognen, der nu kørte hurtigt hen ad vejen til Vaux-le-Vicomte.

85. Slottet Vaux-le-Vicomte

Kongen havde holdt sit indtog i Melun på vejen til Fouquets slot, Vaux-le-Vicomte, men kun for at passere gennem byen. Den unge monark tørstede efter fornøjelser.

På hele rejsen havde han kun to gange bemærket la Vallière og da han nok indså, at han ikke kunne få hende i tale før om natten i haven, længtes han efter at blive installeret på Vaux. Men han gjorde regning uden sin musketerkaptajn og hr. Colbert.

Gascogneren kunne ikke trøste sig over, at han ikke havde gættet, hvorfor Aramis havde anmodet Percerin om en prøve af kongens nye klæder.

"Så meget er vist, at min ven biskoppen af Vannes har haft noget bag øret med det."

Men han anstrengte forgæves sin hjerne for at finde ud af, hvilket det var.

D'Artagnan, der var godt inde i alle hoffets intriger og kendte Fouquets stilling bedre end denne selv, havde fattet en besynderlig mistanke med hensyn til denne fest, der ville have ruineret en rig mand og som var en umulighed, en formelig galskab for en allerede ruineret mand.

Dertil kom Aramis' nærværelse, hans uafladelige indblanding i alle overintendantens affærer, hans besøg hos hr. de Baisemeaux, hvilket allerede i flere uger havde givet d'Artagnan nok at tænke på.

D'Artagnan kløede sin pande, denne frugtbar jordbund, af hvilken han med sine negle havde udgravet så mange gode og herlige ideer.

Han besluttede at henvende sig direkte til Aramis, den første gang, han så ham.

"Jeg vil gå ham lige på klingen," sagde musketeren ved sig selv, "jeg vil lægge hånden på hans hjerte, og han vil sige mig ... hvad vil han sige mig! Han vil sige mig noget, for fanden! der stikker noget under."

I en mere rolig sindsstemning gjorde d'Artagnan sine forberedelser til rejsen og drog omsorg for, at kongens livvagt, der var temmelig betydelig, kunne blive godt kommanderet.

Følgen heraf var, at kongen så sig i spidsen for sine musketerer, schweizere og en afdeling af den franske garde, da han ankom til Melun. Det lignede næsten en lille armé. Hr. Colbert betragtede disse krigere med en særdeles glæde. Han ønskede, at de havde været endnu stærkere.

"Hvorfor?" spurgte kongen.

"For at vise hr. Fouquet større ære," svarede Colbert.

"For at ruinere ham hurtigere," tænkte d'Artagnan.

Armeen viste sig foran Melun, hvis magistrat bragte kongen nøglerne og indbød ham til at tage ind på rådhuset for at drikke æresvinen. Kongen, der havde tænkt at tage lige igennem og uden at standse rejse til Vaux, blev rød af ærgrelse.

"Hvad mon det er for en nar, jeg kan takke for denne forsinkelse?" mumlede han mellem tænderne, mens borgmesteren holdt sin tale.

"Det er ikke mig," svarede d'Artagnan, "men jeg tror, at det er hr. Colbert."

Colbert hørte sit navn blive nævnt og sagde:

"Hvad behager, hr. d'Artagnan?"

"Jeg ville gerne vide, om det er Dem, der er skyld i, at kongen skal drikke denne vin."

"Ja, min herre!"

"Så har De fået et tilnavn af kongen."

"Og det er, min herre?"

"Jeg husker ikke rigtigt – vent lidt – tosse – nej, nej, – nar, nar, dummerhoved, sådan betitlede Hans Majestæt den, der har skaffet ham denne Melunvin på halsen. Hvor fanden har De også fået den idé fra, hr. Colbert?"

"Min herre," svarede finansmanden og rejste sig i sædet, "den er indgivet mig af min iver for kongens tjeneste."

"Ah! Jeg har blot set en idé i Deres idé."

"Og den er, min herre?"

"At ærgre hr. Fouquet en smule, der stirrer sig øjnene ud af hovedet på sit tårn."

Det var talt rent ud af posen og Colbert blev komplet afvæbnet. Han trak sig tilbage som en våd hund. Heldigvis var taleren nu færdig. Kongen drak vinen og derpå satte toget sig i bevægelse gennem byen.

Kongen bed sig i læberne, for natten nærmede sig, og alt håb om en spadseretur med la Vallière forsvandt.

Der behøvedes i det mindste fire timer, for at kongen kunne komme til Vaux. Kongen, der brændte af utålmodighed, sporede derfor sin hest for at nå dertil før nattens frembrud. Men i det øjeblik, toget atter satte sig i bevægelse, opstod der nye vanskeligheder.

"Vil kongen ikke overnatte i Melun?" spurgte Colbert sagte d'Artagnan.

Hr. Colbert havde dårlige indskydelser den dag, siden han stillede musketerernes anfører et sådant spørgsmål.

Denne havde gættet kongens ønsker. Han greb Colberts ytring og sprængte hen til kongen.

"Sire," sagde han, "hr. Colbert spørger, om Deres Majestæt vil overnatte i Melun."

"Overnatte i Melun! Hvorfor det?" udbrød Louis. "Overnatte i Melun! Hvem tænker på det, når Fouquet venter os i aften?"

"Det var af frygt for at forsinke Deres Majestæt, der efter etiketten ikke kan tage ind hos andre end sig selv, førend kvarteret er bestilt af fureren og skildvagterne stillet ud," svarede Colbert hurtigt.

D'Artagnan lyttede spændt og bed i sine knebelsbarter.

Dronningerne hørte også til, de var trætte og ville gerne sove.

"Spørg dronningen," sagde Louis bukkende for damerne.

Denne forekommenhed gik Marie Theresia til hjertet og hun svarede ærbødigt:

"Jeg retter mig altid med fornøjelse efter kongens vilje."

"Hvor megen tid behøves der for at nå Vaux?" spurgte Anna af Østrig, der trak på hver stavelse og trykkende hånden mod det smertende bryst.

"En time for Deres Majestæts vogne," svarede d'Artagnan, "når vejene er nogenlunde tålelige."

Kongen så på ham.

"Et kvarter for kongen," skyndte han sig at tilføje.

"Man vil ankomme ved dagslys," sagde Louis den Fjortende.

"Men Deres Majestæts livvagt," indvendte Colbert blidt.

"Dobbelte nar," tænkte d'Artagnan, "hvis jeg havde interesse af at svække din indflydelse, skulle jeg gøre det i ti minutter. I kongens sted," tilføjede han højt, "ville jeg begive mig til hr. Fouquet, der er en galant mand og lade min livvagt blive tilbage. Jeg ville komme som ven og drage dertil alene med min gardekaptajn, det ville gøre mig større."

Kongens øjne lynede af glæde.

"Det var et godt råd, mine damer," sagde han, "vi tager som venner til en ven. Kør forsigtigt, og vi, mine herrer: af sted."

Alle ryttere fulgte ham.

Omtrent klokken syv om aftenen ankom kongen uden trompetere og gardere, uden forridere og musketerer til Vaux, ved hvis port Fouquet havde ventet en halv time med blottet hoved, omgivet af sit hus og sine venner.

Hr. Fouquet holdt stigbøjlen for kongen, der efter at have nået jorden meget nedladende rakte sin hånd til hr. Fouquet, som denne, trods en let modstand fra kongens side, ærbødigt førte til sine læber.

Kongen, der ville afvente vognenes ankomst i den forreste gård, kom ikke til at vente længe. Vejen var blevet istandsat efter overintendantens ordre. Lige fra Melun til Vaux ville man ikke kunne have fundet en sten så stor som et æg.

Vognene kørte derfor som på et stuegulv og damerne ankom klokken otte uden at føle nogen træthed. De blev modtaget af fru overintendanten og i samme øjeblik, som de ankom, strålede alle træer, vaser og figurer af lys. Dette varede, lige til majestæterne havde begivet sig inden for på slottet.

Vi vil ikke beskrive den store fest, koncerterne eller de eventyragtige optrin, men indskrænke os til at afmale kongens

ansigt, der fra muntert, åbent og strålende af lykke snart blev mørkt, indesluttet og vredladent.

Han tænkte på sit eget hus og den fattige luksus, der ejedes af kongeriget og ikke af ham som menneske. Louvres store vaser, Henri den Andens, François den førstes og Louis den Ellevtes gamle møbler og sølvtøj var ikke andet end historiske mindesmærker. Det var kun kunstgenstande, men hos Fouquet havde både arbejdet og stoffet værdi. Fouquet spiste på guld, som kunstnere havde støbt og ciseleret til ham. Fouquet drak vin, hvis navne kongen af Frankrig ikke en gang kendte, og han drak dem af bægre, der hver for sig var mere værd end hele den kongelige kælder.

Kongens øjne flammede. Han havde ikke mod til at se på dronningen. Anna af Østrig, der i hovmod overgik en hver anden skabning, knuste sin vært ved den foragt, som hun røbede for alt, hvad man bød hende.

Den unge dronning, der var god og livslysten, roste Fouquet, spiste med god appetit og spurgte om navnene på flere af de frugter, der fandtes på bordet.

Kongen havde udtrykkelig erklæret, at så længe han opholdt sig hos hr. Fouquet, ønskede han ikke sine måltider underkastede etikettens tvang, men ville spise sammen med hele selskabet.

Fouquet havde imidlertid alligevel ladet dække for kongen ved et særskilt bord. Der fandtes alt, hvad kongen yndede og sædvanlig spiste; Louis, der var den første spiser i sit land, kunne ikke undskylde sig med, at han ikke var sulten.

Hr. Fouquet satte sig selv ved bordet for at adlyde kongens befalinger, men så snart suppen var serveret, rejste han sig fra

bordet og begyndte selv at opvarte kongen, mens fru overintendanten havde taget plads bag dronningemoderens stol.

Det var umuligt at modstå så megen forekommenhed. Dronningen spiste en biskuit, dyppet i San Lucar-vin, og kongen nød af alt, idet han sagde til Fouquet:

"Det er umuligt, hr. overintendant, at have et bedre køkken."

Efter denne ytring begyndte hele hoffet at sluge i sig med et sandt raseri. D'Artagnan tog også godt til sig af retterne, men glemte ikke at gøre en mængde iagttagelser, der kom ham til nytte.

Efter souperen ville kongen promenere. Parken var illumineret, men for resten var det måneskin. Luften var mild, og gangene belagt med så blødt sand, at man ikke hørte sin egne skridt.

Det var en fuldstændig fest, for idet kongen drejede om ad en gang, mødte han la Vallière, han trykkede hendes hånd og sagde, uden at nogen hørte det, med undtagelse af hr. d'Artagnan, der kom bagefter, og hr. Fouquet, der gik foran: "Jeg elsker Dem."

Det begyndte at blive sent og kongen forlangte at blive ført til sit sovekammer. Straks kom alle i bevægelse. Dronningerne trak sig tilbage til deres værelser.

Kongen førtes med stort ceremoniel til sit sovekammer, hvilket vi skylder vore læsere en løselig omtale af.

Det var det største og smukkeste værelse på hele slottet. Lebrun havde i kuplen malet de behagelige og ubehagelige drømme, som drømmenes gud sender kongerne så vel som andre mennesker.

Kongen fo'r sammen, da han betrådte værelset. Fouquet spurgte om grunden.

"Jeg er søvnig," svarede Louis noget bleg.

"Befaler Deres Majestæt sine folk straks?"

"Nej, jeg skal først tale med nogle personer," sagde kongen. "Lad hr. Colbert komme."

Fouquet bukkede og gik.

D'Artagnan havde ikke spildt tiden, hvilket heller ikke var hans vane. Efter at have forhørt sig om Aramis var han strejfet om i slottet, til han havde fundet ham.

Efter at kongen havde holdt sit indtog på Vaux, havde Aramis trukket sig tilbage på sit værelse, formodentlig for at spekulere på en ny fornøjelse for Hans Majestæt.

D'Artagnan lod sig melde og traf i et smukt værelse i anden etage, det såkaldte blå værelse, biskoppen af Vannes i selskab med Porthos og flere af de moderne levemænd.

Aramis gik sin ven i møde, omfavnede ham og bød ham den bedste stol. Da de øvrige så, at d'Artagnan ønskede at tale alene med Aramis, tog de afsked.

Men Porthos blev siddende. Han havde spist godt og sad nu og sov i sin lænestol. Samtalen forstyrredes imidlertid ikke af denne tredjemand.

D'Artagnan følte, at det tilkom ham at begynde samtalen.

"Nå, nu er vi da i Vaux," sagde han.

"Ja, d'Artagnan. Holder De af dette sted?"

"Meget, og jeg holder også af hr. Fouquet."

"Er han ikke elskværdig?"

"Det er umuligt at være det mere."
"Man siger, at kongen i begyndelsen var noget kold, men senere er blevet mildere."
"Har De ikke selv været til stede?"
"Nej, jeg havde noget at tale om med herrerne, som nys gik, om forestillingen i morgen."
"Ved De, hvad der faldt mig ind i aften under souperen, Aramis?"
"Nej, sig mig det. Jeg vil ikke kunne gætte det, for De har så mange ideer."
"Nu vel, det faldt mig ind, at Louis den Fjortende ikke er den sande konge af Frankrig."
"Hm!" sagde Aramis, idet hans øjne uvilkårligt søgte musketerens.
"Det er hr. Fouquet."
Aramis trak vejret lettere og smilede.
"Det går Dem som de andre," sagde han, "De er skinsyg. Jeg tær vædde på, at det er hr. Colbert, der har sat dette i Dem."
For at smigre Aramis fortalte d'Artagnan ham, hvor galt hr. Colbert var kommet af sted med Melunvinen.
"En afskyelig karl, denne Colbert!" bemærkede Aramis. "At tænke sig, at denne slyngel vil være Deres minister inden fire måneder."
"Bah!"
"Og De vil tjene ham, som De har tjent Richelieu og Mazarin."
"Og som De tjener hr. Fouquet," svarede d'Artagnan.
"Der er den forskel, kære ven, at hr. Fouquet ikke er hr. Colbert."

"Det er sandt."

Og d'Artagnan lod, som om han blev sørgmodig.

"Men," fortsatte han et øjeblik efter, "hvorfor sagde De, at hr. Colbert ville være minister om fire måneder."

"Fordi hr. Fouquet da ikke længere vil være det," svarede Aramis.

"Han vil være ruineret, ikke sandt?" spurgte d'Artagnan.

"Aldeles."

"Men hvorfor giver han da sådanne fester?" spurgte musketeren med en sådan naturlighed, at biskoppen et øjeblik narredes af det. "Hvorfor har De ikke overtalt ham til at lade det være?"

Denne sidste ytring vakte atter Aramis' mistro.

"Det gælder om at vinde kongen," sagde han.

"Det er en besynderlig fremgangsmåde."

"Det er en nødvendighed."

"Det indser jeg ikke, kære Aramis."

"Jovist! De har jo nok lagt mærke til hr. Colberts stigende fjendskab?"

"Ja, ja."

"Og at hr. Colbert presser på kongen for at få ham til at skille sig af med overintendanten?"

"Det kan enhver se."

"Og at der smedes et komplot mod hr. Fouquet?"

"Det er kendt nok."

"Hvorfor tager kongen parti mod en mand, der vil give alt ud for at behage ham?"

"Det er sandt," svarede d'Artagnan langsomt. "Men der er forskel på dårskaber, og jeg ynder ikke alle dem, I gør her. Det

er afsindighed, siger jeg, så vel som historien med dette portræt."

"Hvilket portræt?" spurgte Aramis.

"Kongens – denne overraskelse."

"Overraskelse?"

"Ja, i anledning af hvilken De fik prøverne hos Percerin."

"Det er en opmærksomhed," svarede Aramis.

D'Artagnan gik hen til sin ven, tog hans hænder, så ham ind i ansigtet og sagde:

"Aramis, holder De lidt af mig endnu? Så gør mig en tjeneste: hvorfor tog De de prøver af kongens klæder hos Percerin?"

"Følg med mig til den stakkels Lebrun, der har arbejdet to dage og nætter, og spørg ham om det."

"Aramis, det kan være godt nok, til alle andre, men til mig ..."

"De overrasker mig i sandhed, d'Artagnan."

"Vær nu flink mod mig! Sig mig sandheden. De vil ikke have, at der skal hænde mig noget ubehageligt, vel?"

"De bliver uforståelig, kære ven. Hvilken mistanke nærer De da?"

"Tror De på mit instinkt? I gamle dage gjorde De det. Nu vel, mit instinkt siger mig, at De har en eller anden skjult plan for. Sig mig, hvad det er, og så sandt jeg hedder d'Artagnan, skal jeg blive neutral, hvis jeg kan hjælpe Dem."

"Jeg har intet for," sagde Aramis.

"Aramis, en indre stemme, der aldrig har bedraget mig, siger mig, at De er en modstander af kongen."

"Af kongen!" udbrød biskoppen med påtaget misfornøjelse.

"Deres ansigt overbeviser mig ikke. Jeg gentager det, af kongen."

"Vil De hjælpe mig?" spurgte Aramis med et ironisk smil.

"Jeg vil gøre mere end det, mere end at blive neutral – jeg vil redde Dem, Aramis."

"De er gal, d'Artagnan."

"Jeg er den klogeste af os to."

"Mistænker De mig for at ville snigmyrde kongen?"

"Hvem har sagt det?" sagde musketeren.

"Nå, lad os forstå hinanden ret. Jeg indser ikke, hvad andet man kan gøre en legitim konge som vor end snigmyrde ham?"

D'Artagnan svarede ikke.

"Hvis jeg tænker på at krumme et hår på hovedet af Anna af Østrigs søn, Frankrigs sande konge, hvis det ikke er min faste beslutning at kaste mig for hans trone, vil jeg ønske, at lynilden må ramme mig."

Mens Aramis udtalte disse ord, vendte han ansigtet mod alkoven. D'Artagnan sad med ryggen op til denne og kunne ikke forestille sig, at nogen var skjult der. Det salvelsesfulde i Aramis' ord, den indstuderede langsomhed, hvor med han udtalte dem, og det højtidelige i eden beroligede musketeren aldeles. Han greb Aramis' hænder og trykkede dem hjerteligt.

Aramis havde uden at blegne hørt på d'Artagnans bebrejdelser, men ved hans lovtaler rødmede han.

"Går De?" spurgte han, idet han for at skjule sin rødme omfavnede ham.

"Ja, min tjeneste kalder mig. Jeg skal udgive feltråbet."

"I kongens forværelse, som det lader til. Men Porthos?"

"Tag ham med Dem, for han snorker som en kanon."

"Hm! ... Han bor ikke hos Dem?" spurgte d'Artagnan.

"Nej. Jeg ved ikke, hvor hans værelse er."

"Meget vel!" sagde musketeren, hos hvem den sidste levning af mistanke nu svandt.

Og han slog Porthos hårdt på skulderen.

"Kom!" sagde han.

"Nej, er det d'Artagnan! Ved hvilket tilfælde mødes vi her, kære ven? Ah, det er sandt, jeg er til festen i Vaux."

"Med Deres smukke klædning."

"Det er et smukt træk af hr. Coquelin de Volière, ikke sandt?"

"Stille!" sagde Aramis, "De går, så at gulvet er nær ved at styrte ned."

"Det er sandt," sagde d'Artagnan, "dette værelse er oven over kongens sovekammer?"

"Og jeg har ikke valgt det til fægtesal," tilføjede biskoppen. "God nat, mine venner, om ti minutter sover jeg."

Og Aramis førte dem leende ud af døren. Der på skød han hurtigt slåerne for, tilhyllede vinduerne og råbte:

"Deres Højhed! Deres Højhed!"

Philippe kom ud af alkoven.

"Ah, De genkendte hr. d'Artagnan?"

"Førend De nævnede ham."

"Det er Deres musketerkaptajn?"

"Han er mig meget hengiven," svarede Philippe læggende eftertryk på det personlige pronomen.

"Så tro som en hund, undertiden bidsk. Hvis d'Artagnan ikke ser Dem, førend den anden er af vejen, kan De stole på ham for bestandig, for når han intet har set, vil han bevare sin troskab. Ser han for sent, er han gascogner og vil aldrig tilstå, at han har taget fejl."

"Det tænkte jeg nok. Hvad skal vi nu gøre?"

"De skal stille Dem ved kikhullet og se, hvordan De går til sengs."

"Meget vel, hvor skal jeg stille mig?"

"Sæt Dem her. Jeg vil skyde gulvet til side, og De kan da se gennem denne åbning, der svarer til de falske vinduer, der er anbragt i kongens sovekammerloft. Ser De?"

"Jeg ser kongen."

Og Philippe fo'r sammen, som om han havde set en fjende.

"Hvad bestiller han?"

"Han anmoder en mand om at sætte sig ved sin side."

"Er det hr. Fouquet?"

"Nej, nej, vent lidt. Manden, som kongen opfordrer til at tage plads, er hr. Colbert."

Aramis så gennem åbningen i gulvet.

"Ja," sagde han, "det er Colbert. Hvad mon vi nu vil få at høre? Deres Højhed, hvad vil følgen blive af denne fortrolige sammenkomst?"

"Formodentlig ikke noget godt for hr. Fouquet."

Prinsen tog ikke fejl. Vi har set, at Louis den Fjortende havde ladet Colbert kalde, og at denne var kommet.

Den tilkommende konge og pave lyttede begærligt til de dødelige, som de kunne knuse, hvilket øjeblik de ville.

"Colbert," sagde kongen, "De har ærgret mig meget i dag."

"Sire, jeg vidste det."

"Godt, jeg holder af dette svar. Ja, De vidste det. Der hører mod til at gøre det."

"Jeg udsatte mig for at mishage Deres Majestæt, men jeg risikerede også at skjule Deres sande interesse for Dem."

"Hvordan det? Er De bange for mig i en eller anden henseende?"

"Om ikke for andet så for fordøjelsesvanskeligheder, sire," svarede Colbert, "for man giver kun sin konge sådanne fester for at kvæle ham med mad."

Colbert ventede velbehageligt virkningen af denne plumpe spøg.

"Det er sandt," sagde kongen, "hr. Fouquet har givet mig en alt for overdådig aftensmad. Sig mig, Colbert, hvorfra får han alle de penge, der fordres til så enorme udgifter? Ved De det?"

"Ja, jeg gør, sire."

"Fortæl mig det en gang."

"Det er mig en let sag. Jeg ved det til hvid og skilling."

"Hr. Fouquet er altså rig, meget rig, men det er noget, som hele verden ved, min herre."

"Hele verden, både de levende og døde."

"Hvad skal det sige, hr. Colbert?"

"De levende ser hr. Fouquets rigdomme, de beundrer et resultat og giver deres bifald til kende, men de døde, der er klogere end vi, kender årsagerne og anklager."

"Tal mere åbent til mig, De skal ikke være bange for noget, vi er ganske alene."

"Jeg er aldrig bange for noget under min samvittigheds og min konges beskyttelse, sire."

Og Colbert bukkede.

"Altså hvis de døde taler ..."

"De taler undertiden, sire. Behag at læse!"

"Pas på," mumlede Aramis i øret på prinsen, der på sin side lyttede uden at tabe en stavelse, "da De står her for at lære en

konges gerning, så hør nu en aldeles kongelig nederdrægtighed. De vil blive vidne til en af disse scener, som kun Gud eller rettere sagt Djævelen opfinder og udfører. Hør godt efter, De vil kunne have nytte af det."

Prinsen fordoblede sin opmærksomhed og så Louis den Fjortende tage et brev af Colberts hånd.

"Den salig kardinals skrift!" udbrød kongen.

"Deres Majestæt har en god hukommelse," sagde Colbert bukkende.

Kongen læste det brev fra Mazarin, som læserne allerede kender fra bruddet mellem fru de Chevreuse og Aramis, hvorfor vi ikke vil meddele det her.

"Jeg forstår ikke rigtigt," sagde kongen.

"Deres Majestæt er endnu ikke vant til finansberegninger."

"Jeg ser så meget, at talen er om penge, givet hr. Fouquet."

"Tretten millioner, en smuk sum!"

"Ganske vist ... nå, mangler disse tretten millioner i regnskabet? Det er det, jeg ikke rigtig kan forstå. Hvordan er et sådant underskud muligt?"

"Jeg siger ikke, at det er umuligt, men virkeligt."

"De siger, at der mangler tretten millioner i regnskabet?"

"Det er ikke mig, men registeret, der siger det."

"Og dette brev fra hr. de Mazarin forklarer anvendelsen af denne sum og modtagerens navn?"

"Som Deres Majestæt kan overbevise sig om."

"Javel, følgen heraf er, at hr. Fouquet endnu ikke har tilbagebetalt de tretten millioner."

"Ja, sire, det fremgår af regnskabet. Hr. Fouquet har puttet dem i sin lomme, og med tretten millioner kan han gøre fire

gange så meget som Deres Majestæt i Fontainebleau, hvor vi, som De vil mindes, kun brugte tre millioner."

Det var meget snildt af Colbert at minde om denne fest, hvor kongen for første gang havde bemærket sin underlegenhed, og han havde nu ikke meget tilbage at gøre. Det så han godt, for kongen var blevet mørk.

Colbert ventede på, at kongen skulle tale, med lige så megen utålmodighed som Philippe og Aramis.

"Ved De, hvad følgen er af alt dette, hr. Colbert?" spurgte kongen efter nogen betænkning.

"Nej, sire, det ved jeg ikke."

"Den er, at hvis sagen med disse tretten millioner var fastslået ..."

"Men det er den jo."

"Jeg mener, hvis den er afgjort, hr. Colbert."

"Det antager jeg, at den kan blive i morgen, hvis Deres Majestæt ..."

"- ikke befandt mig hos hr. Fouquet," svarede kongen med værdighed.

"Kongen er hjemme overalt, sire, og især i huse, der er betalt med hans penge."

Louis den Fjortende løftede øjnene, og idet han så på Colbert, sagde han i en forandret tone:

"Jeg ser, at det er blevet sent, hr. Colbert, jeg vil gå til sengs. I morgen skal jeg have taget en beslutning."

Kongen slog ud med hånden, hvor på intendanten baglæns nærmede sig døren.

"Mine folk!" råbte kongen. Kongens opvartende kavalerer trådte ind.

Philippe ville forlade sin udkigspost, men Aramis standsede ham og sagde med sin sædvanlige blidhed:

"Et øjeblik endnu, hvad der nu vil ske, er kun en bagatel, men det er dog af vigtighed for Deres Højhed at lære, hvordan De går til sengs. Se, se!"

86. Skinsyge

Trods alle de vidundere, hvorpå den følgende dag var så rig, var kongen dog tilbageholdende, kold og tavs. Først hen imod middag begyndte han at blive mildere, formodentlig havde han nu taget sin beslutning.

Aramis, der fulgte ham skridt for skridt, antog, at den begivenhed, han ventede, ikke ville lade vente længe på sig.

Aftenen kom. Da kongen havde ønsket ikke at spadsere før efter spillet, blev der altså spillet mellem souperen og promenaden. Og kongen vandt tusinde guldstykker, som han puttede i lommen, hvorpå han rejste sig og sagde:

"Til parken, mine herrer."

Der traf han damerne. Kongen havde vundet tusinde guldstykker og stukket dem til sig, sagde vi, men hr. Fouquet havde forstået at tabe ti tusinde, så at der altså var endnu hundrede og halvfemsindstyve tusinde francs til deling mellem hofmændene, som derfor så meget glade ud.

Det samme var ikke tilfældet med kongens ansigt, hvor på der trods gevinsten, for hvilken han ikke var ufølsom, endnu stedse sås en sky. Ved omdrejningen af en alle ventede Colbert på ham.

La Vallière havde også bemærket kongens mørke pande og flammende blik, og da hendes kærlighed gættede alt, hvad der foregik i hans sjæl, havde hun indset, at hans tilbageholdte vrede truede en eller anden. Hun stillede sig derfor som barmhjertighedens engel på hævnens vej.

Bedrøvet, forvirret og halvt afsindig, som hun var over at være så længe skilt fra sin elsker, viste hun sig med et forlegent udseende for kongen, hvilket denne i sin misstemning fortolkede på en ugunstig måde.

Da de befandt sig alene eller omtrent alene, for Colbert var, da han fik øje på den unge pige, standset ærbødig, nærmede kongen sig la Vallière og tog hendes hånd.

"Min frøken," sagde han, "tør jeg uden at være indiskret spørge Dem om, hvad De fejler? Deres bryst er i stærk bevægelse og Deres øjne fugtige."

"O, sire, det kommer af Deres Majestæts bedrøvelse."

"Af min bedrøvelse? De ser dårligt, frøken. Nej, jeg føler ikke bedrøvelse."

"Hvad føler De da, sire?"

"Ydmygelse."

"Ydmygelse? O, hvad er det, De siger?"

"Jeg siger, at ingen anden burde være herre her, hvor jeg er. Nu vel, må ikke jeg, kongen af Frankrig, stå tilbage for kongen på denne ejendom?" fortsatte han, knugende hænderne, "og når jeg tænker på, at denne konge er en utro tjener, der hovmoder sig med sit stjålne gods. Men jeg skal forandre den uforskammede ministers fest til en sørgefest, som Vaux længe skal bevare mindet om."

"Deres Majestæt ..."

"Vil De tage hr. Fouquets parti, frøken?" spurgte Louis utålmodig.

"Nej, sire, jeg vil blot spørge Dem, om De er godt underrettet. Deres Majestæt har mere end en gang erfaret, hvor meget man kan stole på hoffets beskyldninger."

Louis den Fjortende gav Colbert et tegn til at træde nærmere.

"Tal, min herre," sagde la Vallière til Colbert, der havde nærmet sig, "tal, siden kongen ønsker, at jeg skal høre Dem. Hvori består hr. Fouquets forbrydelse?"

"O, den er ikke så farlig, frøken," svarede den skumle person, "den er blot en misbrug af tillid ..."

"Fortæl sandheden, Colbert, og forlad os da og sig til hr. d'Artagnan, at jeg har en ordre til ham."

"Hr. d'Artagnan!" råbte la Vallière, "hvorfor vil De lade hr. d'Artagnan kalde, sire. Jeg beder Dem, sig mig det."

"For at arrestere denne hovmodige himmelstormer."

"Arrestere hr. Fouquet, siger De?"

"Ja, forbavser det Dem?"

"I hans eget hus?"

"Hvorfor ikke? Er han skyldig, er han det lige såvel hos sig selv som ethvert andet sted."

"De vanærer Dem, sire, ved at give en sådan ordre."

"Vanærer mig?" mumlede kongen, blegnende af vrede. "I sandhed, frøken, De antager Dem denne sag med en påfaldende varme."

Colbert ville tage ordet, men la Vallière, det blide lam, vendte sig mod ham og pålagde ham med et forbitret øjekast tavshed.

"Min herre," sagde hun, "når kongen begår uret mod mig eller mine, tier jeg, men når kongen handler slet, så siger jeg ham det."

"Men," vovede Colbert at bemærke, "det forekommer mig, min frøken, at også jeg elsker kongen."

"Ja, min herre, vi elsker ham begge, hver på sin vis," svarede la Vallière med et udtryk, der gik den unge konge til hjertet. "Kun

elsker jeg så højt, at hele verden ved det, og så rent, at kongen selv ikke tvivler om min kærlighed. Han er min konge og herre og jeg hans ydmyge tjenerinde, men hvem der angriber hans ære, angriber mit liv. Jeg gentager, at de, der råder kongen til at lade hr. Fouquet arrestere i hans eget hus, vanærer kongen."

La Vallière tav. Mod sin vilje beundrede kongen hende. Den varme, hvormed hun talte, besejrede ham. Colbert kunne ikke bestå en så ulige kamp.

Louis kyssede la Vallières hånd og kastede sig på knæ for hende.

"Jeg er fortabt," tænkte Colbert. Men pludselig opklaredes hans ansigt, og han mumlede:

"Dog, nej, endnu ikke!"

Og mens kongen, skjult af et umådeligt lindetræ, lidenskabeligt omfavnede la Vallière, bladede Colbert ganske roligt i sin lommebog, hvoraf han udtog et som et brev sammenlagt stykke papir, som han betragtede med et smil. Derpå kastede han et hadefuldt blik på la Vallière og kongen, der belystes af skinnet af fakler, som nærmede sig.

Da kongen så fakkelskinnet på la Vallières kjole, sagde han:

"Gå, Louise, der kommer nogen."

Louise forsvandt skyndsomst mellem træerne. Idet kongen rejste sig op, sagde Colbert:

"Frøken de la Vallière har tabt noget."

"Hvad er det?" spurgte kongen.

"Et papir, et brev, noget hvidt, se, sire."

Kongen bukkede sig hurtig og tog brevet. Fouquet nærmede sig.

Ligesom kongen ville række Fouquet hånden, vendte hans opmærksomhed tilbage til papiret, som la Vallière efter al sandsynlighed havde ladet falde for hans fødder, da hun ilede bort.

Kongen læste ved skinnet af fyrværkeriet billetten, som han antog var et kærlighedsbrev fra la Vallière til ham. Alt som han læste, blev han blegere og blegere, og hans skinsyge og forbitrelse kendte ingen grænser. Fra det øjeblik af, han havde opdaget hemmeligheden, forsvandt al barmhjertighed hos ham.

Man har allerede gættet, at dette brev, som Colbert havde kastet på kongens vej, var det samme, der var forsvundet i Fontainebleau, efter at Fouquet havde gjort forsøg på at vinde la Vallières hjerte.

Fouquet bemærkede kongens bleghed, men anede intet ondt, hvorimod Colbert glædede sig over uvejrets nærmelse.

Fouquets stemme vakte den unge konge af hans drømme.

"Jeg er bange for, at Deres Majestæt lider."

"Det gør jeg virkelig, min herre, men det har intet at betyde."

Og uden at afvente fyrværkeriets slutning tog kongen vejen til slottet. Fouquet fulgte ham, og hele selskabet sluttede sig til dem.

Da kongen skiltes fra Fouquet, sagde han:

"De skal høre fra mig, hr. Fouquet. Gør mig den tjeneste at sende hr. d'Artagnan til mig."

Louis den Trettendes blod bruste i hans årer, og det var ikke langt fra, at han havde ladet Fouquet myrde.

Fouquet kyssede kongens hånd. Det gøs i Louis, men han lod dog overintendanten berøre hans hånd med sine læber.

Fem minutter efter trådte d'Artagnan, som havde fået kongens ordre, ind til Louis.

Aramis og Philippe befandt sig i deres værelse.

Kongen lod ikke sin musketerkaptajn komme helt hen til sin stol, men ilede ham i møde og råbte:

"Sørg for, at ingen kommer herind."

"Meget vel, sire," svarede musketeren, der straks så, hvordan det var fat.

Han gav den fornødne ordre og vendte derpå tilbage til kongen.

"Hvor mange mand har De her?" spurgte kongen.

"Jeg har musketererne, tyve gardere og tretten schweizere."

"Hvor mange folk behøver De til at arrestere hr. Fouquet?"

D'Artagnan trådte et skridt tilbage og udbrød:

"Arrestere hr. Fouquet!"

"Ja."

D'Artagnan gjorde omkring og gik hen imod døren. Han havde kun et kort stykke at gå og tilbagelagde det i seks skridt. Der på standsede han og sagde:

"om forladelse, sire."

"Hvad er der?" spurgte kongen.

"Jeg ville gerne have en skriftlig ordre."

"Af hvilken grund? Siden hvornår er kongens ord Dem ikke nok?"

"Det skal jeg sige Dem, sire," svarede d'Artagnan. "De vil lade en mand arrestere, hvis gæst De er; det sker i vrede, men når den har lagt sig, vil De fortryde det, og derfor ønsker jeg kun at kunne vise Dem Deres egen underskrift. Gør den ikke anden

nytte, vil den dog vise os, at kongen handler urigtigt i at lade sig rive med af sin vrede."

"Handler urigtigt i at lade sig rive med af sin vrede!" hylede kongen halvt vanvittig. "Kongen er herre over alt!"

"Det er en sætning, som kun kan skrive sig fra hr. Colbert, men som er falsk. Kongen er først hjemme i ethvert hus, når han har forjaget dets ejer."

Louis bed sig i læberne.

"De vil lade en mand, der ødelægger sig for at behage Dem, arrestere," fortsatte d'Artagnan. "For pokker, sire, hvis jeg hed Fouquet, og man behandlede mig sådan, ville jeg sprænge mig selv og alle de andre i luften. Men lige meget, De vil det, og jeg går for at udføre Deres ordre."

"Gå!" sagde kongen. "Men har De folk nok?"

"Tror De, sire, at jeg vil tage en vagt med mig? At arrestere hr. Fouquet er så let, at et barn kan gøre det."

"Sørg for, at hans arrestation ikke bliver kendt."

"Det er vanskeligere. Fordi intet er simplere end at opsøge hr. Fouquet, omgivet af de tusinde begejstrede, der beundrer ham, og sige til ham: 'Jeg arresterer Dem i kongens navn, min herre.' Men at indespærre ham i et eller andet hul, så at han ikke slipper bort, at stjæle ham fra hans gæster og holde ham fanget for Dem, uden at beklagelser høres, det er en alvorlig vanskelighed."

"Sig hellere, at det er en umulighed, dermed slipper De nemmere. Min Gud, min Gud! Er jeg da kun omgivet af folk, der hindrer mig i at gøre, hvad jeg vil?"

"Jeg hindrer Dem ikke i at gøre noget. Har De mere at befale?"

"Bevogt hr. Fouquet, til jeg i morgen har taget en beslutning, og lad mig nu være alene."

"Vil De ikke en gang se hr. Colbert?" spurgte musketeren.

Kongen fo'r sammen og svarede:

"Nej, ingen, forlad mig!"

D'Artagnan gik. Kongen lukkede selv sin dør og løb derpå som en rasende op og ned ad gulvet.

"I morgen, i morgen!" mumlede han. "Solen vil stå op uden anden rival end mig. Dette menneske skal falde så dybt, at det endelig skal blive klart for en hver, at jeg er større end han."

Ude af stand til at beherske sig længere væltede kongen et bord, der stod ved hans seng og kastede sig næsten grædende og ganske påklædt på sengen.

Sengen sukkede under vægten af hans legeme, og med undtagelse af nogle kvalte suk, der undslap kongens stønnende bryst, var alt stille.

87. En nat i Bastillen

Det raseri, der havde bemægtiget sig kongen ved synet og læsningen af Fouquets brev til la Vallière, afløstes lidt efter lidt af træthed.

Efter at han i nogen tid havde kastet sig frem og tilbage på sengen, faldt hans arme ubevægelige ned.

Det forekom ham nu, at den i loftet afbildede søvngud betragtede ham med aldeles menneskelige øjne, at noget glimrende bevægede sig i kuplen, og at ansigtet af et menneske kom til syne med fingeren på munden og i en eftertænksom stilling. Og besynderligt nok lignede dette menneske i den grad kongen, at Louis troede at se sit eget ansigt gengivet i et spejl. Kun røbede ansigtet en blanding af bedrøvelse og dyb medlidenhed.

Derpå forekom det ham, at kuplen lidt efter lidt veg tilbage og forsvandt for hans blik, og at de af Lebrun malede figurer fjernede sig mere og mere. På samme tid bevægede sengen sig sagte og regelmæssigt som et på vandet gyngende skib.

Sengen sank stadig dybere. Endelig formørkedes lyset i de kongelige værelse, og en kold luft slog Louis i møde. I stedet for malerier, guld og fløjlsgardiner sås kun grå mure, mens mørket tiltog mere og mere.

Imidlertid sank sengen stadig, indtil den efter et minuts forløb, der forekom kongen som et århundrede, standsede i et mørkt og iskoldt rum.

Kongen så sig om. På hver side af ham stod to bevæbnede mænd, indhyllede i vide kapper og med masker for ansigterne.

Den ene af dem holdt i hånden en lille lampe, hvis rødlige skin belyste det sørgeligste maleri, som en konges øjne kunne møde.

Louis sagde til sig selv, at han drømte, og at det for at forjage drømmen var tilstrækkeligt, at han bevægede armene eller lod sin stemme høre. Han sprang ud af sengen og stod på en fugtig jord. Idet han vendte sig til manden med lampen sagde han:

"Hvis dette er en komedie, kan De sige hr. Fouquet, at jeg finder den upassende og befaler at høre op med den."

Den anden maske var en meget svær og høj mand, der stod så lige og ubevægelig som en marmorblok.

"Men hvad vil man mig?" udbrød Louis og slog forbitret armene over kors.

"Det skal De senere få at vide. Vær så god at følge os. Hvis De sætter Dem på bagbenene, min unge ven," sagde den sværeste af mændene, "bortfører jeg Dem og pakker Dem ind i en kappe, og hvis De kvæles, bliver det så meget værre for Dem."

Med disse ord stak den talende en vældig næve frem under kappen, og truede ad kongen.

Kongen blev bange for, at man skulle begå vold mod ham, for han kunne nok begribe, at de to mænd ikke ville vige tilbage, men drive sagen til det yderste.

"Det lader til, at jeg er faldet i hænderne på to snigmordere," sagde han. "Lad os komme af sted."

Ingen af mændene svarede noget på dette. Han, der holdt lampen, gik først, derpå kom kongen, sidst den anden maske. Vejen gik gennem en lang, bugtet gang, der til sidst endte ved

en jernbeslået dør. Manden med lampen åbnede døren med en af de nøgler, han havde hængende i sit bælte. Da døren åbnedes, strømmede en frisk luft Louis i møde. Han standsede et øjeblik, men hans robuste bevogter stødte ham ud af gangen.

"Men hvor går vi dog hen?" spurgte kongen.

"Kom," svarede den første af mændene med en slags ærbødighed og førte fangen til en vogn, der syntes at vente på dem. Denne vogn var aldeles skjult af træerne. De to heste var ved benene bundet til de nederste grene af en eg.

"Stig op," sagde den samme mand, idet han åbnede vogndøren og slog trinet ned.

Kongen adlød og satte sig inderst i vognen, hvis dør øjeblikkelig lukkedes efter ham og hans ledsager.

Derpå steg kæmpen op på bukken. Vognen satte sig straks i bevægelse og slog ind på vejen til Paris, kørte gennem forstaden Saint-Antoine og efter at have råbt til skildvagten: "Kongelig tjeneste," kørte kusken vognen ind på den runddel i Bastillen, der udmundede ved guvernørens dør. De skummende heste standsede ved trappen. En sergent af vagten kom tililende.

"Væk hr. guvernøren!" råbte kusken med tordenstemme.

Med undtagelse af denne stemme, som kunne høres ind i forstaden Saint-Antoine, forblev alt roligt i vognen så vel som på slottet.

Ti minutter efter kom hr. de Baisemeaux til syne i døren i slåbrok.

"Hvad er der nu?" spurgte han, "hvad bringer De der?"

Manden med lampen åbnede vogndøren og sagde et par ord til kusken, der straks steg ned af bukken, tog en musket, som

han havde haft liggende ved sine fødder og satte løbet mod fangens bryst.

"Giv ild, hvis han taler!" tilføjede manden, som nu steg ud af vognen, højt.

Kongens bevogter gik nu op ad trappen, på hvis øverste trin guvernøren ventede på ham.

"Hr. d'Herblay!" udbrød denne.

"Stille!" sagde Aramis, "lad os gå indenfor."

"'Min Gud! Hvad fører Dem dog hertil på denne tid?"

"En fejltagelse, min kære hr. de Baisemeaux," svarede Aramis roligt. "Det lader til, at De havde ret forleden dag. De husker jo nok, at man sendte Dem en ordre om at sætte en fange i frihed?"

"Ja, den gjaldt Marchiali."

"Ja, ikke sandt, vi troede begge, at der var ment Marchiali. Nu, min kære hr. de Baisemeaux, det var en fejltagelse. Man opdagede det i ministeriet, og jeg bringer Dem nu i stedet for en ordre fra kongen til at løslade ... Seldon, den stakkels djævel af en skotte, De ved nok," sagde Aramis og gav ham ordren.

"Men," bemærkede Baisemeaux, "det er jo den samme ordre, som jeg allerede en gang har haft i mine hænder. Jeg kender den igen på blækklatten."

"Jeg ved ikke, om det er den samme, men så meget er vist, at jeg bringer Dem den."

"Men den anden da?"

"Ham bringer jeg Dem tilbage."

"Men det er ikke nok. Jeg må have en ny ordre for at kunne tage imod ham."

"Sig dog ikke sligt, min kære Baisemeaux! De taler jo som et barn. Hvor er den ordre, De har fået med hensyn til denne Marchiali?"

Baisemeaux trak en skuffe ud og fremtog af den ordren. Aramis snappede den, rev den roligt i fire stykker, holdt disse hen til lampen og lod dem fortære af flammen.

"Men hvad er det, De gør?" råbte Baisemeaux i den største angst. "Jeg er fortabt."

"Aldeles ikke, eftersom jeg bringer Dem Marchiali tilbage. De må straks indespærre ham og give mig Seldon, som den nye ordre skænker friheden. På denne måde har De ikke længere noget ansvar, forstår De?"

"Men hvorfor bringer De mig Marchiali tilbage, efter at De har taget ham fra mig?" udbrød guvernøren i et anfald af fortvivlelse.

"De ved," sagde Aramis, "hvilken lighed der er mellem den ulykkelige og ..."

"Kongen, ja."

"Nuvel, ved De, hvilken brug Marchiali har gjort af sin frihed?"

"Hvordan skulle jeg det?"

"Han har gjort påstand på at være konge af Frankrig. Han har iført sig klæder, der lignede kongens og villet bemægtige sig tronen. Derfor bringer jeg ham tilbage til Dem, kære ven. Han er gal og fortæller hele verden sin galskab. De må ikke lade ham have omgang med nogen som helst. Men gå nu ned og bring den stakkels djævel tilbage til hans kachot."

Baisemeaux lod ringe med klokken, der advarer alle og enhver om at gå ind for at undgå at møde en hemmelig fange.

Da passagen var fri, gik han derpå hen til vognen for at modtage fangen, som Porthos – for ham var det – endnu holdt geværmundingen for brystet.

"Nå, er De der, ulykkelige!" råbte Baisemeaux, da han fik øje på kongen. "Det er godt, det er godt!"

Han lod straks kongen stige ud af vognen og førte ham, fulgt af Porthos, der ikke havde lagt sin maske, og Aramis, som atter havde taget sin på, til det værelse, hvori Philippe i seks år havde sukket.

Kongen betrådte fængslet uden at sige et ord, men ligbleg og med forstyrret udseende.

Baisemeaux lukkede døren efter ham, drejede selv nøglen to gange om og gik derpå tilbage til Aramis.

"Sæt nu Seldon i frihed," sagde Aramis.

"Rigtigt, det havde jeg rent glemt ... jeg skal straks give ordre til det. – Nå! det er tids nok i morgen."

"I morgen? Nej, nej, det må ske straks. Gud bevare mig for at vente et sekund!"

"Så pas De Deres forretninger, jeg vil også passe mine. De har jo forstået, at ingen må komme ind til fangen, uden at han foreviser en kongelig ordre, som jeg selv skal bringe."

"Det skal ske. Farvel, Deres Højærværdighed."

Aramis gik tilbage til sin ledsager.

"Nå, min ven Porthos, nu af sted til Vaux, og det i en fart."

Befriet for en fange, der nok kunne forekomme Aramis tung, fo'r vognen over vindebroen, der blev trukket op efter den.

Da den unge konge så sig slæbt til et værelse i Bastillen, forestillede han sig først, at døden er som en søvn, der har sine

drømme, at sengen var sunket gennem gulvet i Vaux, at døden var fulgt efter og den døde Louis den Fjortende, fortsættende sin kongedrøm, drømte noget, der i livet var umuligt, nemlig det man kalder detronisering, fængsling og fornærmelser mod en nys almægtig konge.

Han så sig ikke om, men lukkede øjnene, stadig i den skrækkelige forudsætning, at han var død, for at undgå at se noget endnu værre. En besynderlig støj tiltrak sig den unge mands opmærksomhed. Han så sig om og fik ved kakkelovnen, under et umådeligt, plumpt malet Kristus-billede, øje på en uhyre rotte, der var i færd med at gnave på et stykke brød, idet den nysgerrigt stirrede på den nye beboer.

Kongen blev bange og fo'r hen til døren med et højt skrig. Dette skrig bragte Louis til fuld bevidsthed om sin stilling.

"Fange!" udbrød han, "jeg er fange!"

Han ledte efter en klokke for at ringe.

"Der er ingen klokker i Bastillen," sagde han, "og det er i Bastillen, jeg er indespærret. Men hvordan er jeg blevet gjort til fange? Det må være en sammensværgelse af hr. Fouquet. Jeg er blevet lokket i en snare i Vaux. Hr. Fouquet kan ikke være alene om det. Hans medhjælper ... denne stemme ... det var hr. d'Herblay! Jeg har genkendt den ... Colbert havde ret. Men hvad vil Fouquet mig? Vil han herske i mit sted? Det er en umulighed! Ja, hvem ved!" tænkte kongen mørkt. "Min broder, hertugen af Orleans, handler måske mod mig, som min onkel hele sit liv igennem har villet handle mod min fader. Men dronningen og min moder og la Vallière? Å, la Vallière! Hun vil blive overleveret til Madame. Det kære barn! Ja, sådan er det, man har indespærret hende, lige som jeg er det. Vi er skilt for evigt!"

Og ved tanken om denne skilsmisse sukkede elskeren og hulkede højt.

"Der er en guvernør her," fortsatte kongen, "jeg vil kalde på ham og tale med ham." Han kaldte, men ingen svarede.

Han tog stolen og dundrede med den på den massive egedør, larmen vakte et sørgeligt ekko på trappen, men intet levende væsen svarede.

Efter en times forløb hørte Louis nogen på gangen uden for sin dør, og et stærkt slag fik ham til at holde inde.

"De der, er De gal?" spurgte en grov og rå stemme. "Hvad er det, De tager Dem til så tidlig på morgenen?"

"Tidlig på morgenen!" tænkte kongen forundret. Der på sagde han højt, i en høflig tone: "Er De guvernøren i Bastillen, min herre?"

En dør blev smækket i. Slutteren var gået uden at værdige ham et svar.

Da kongen fik vished for, at han var borte, kendte hans raseri ingen grænser. Behændig som en tiger sprang han fra bordet op i vinduet, og begyndte at ruske i dets jernstænger. Han sønderslog en rude, der faldt i hundrede stykker ned i gården, og råbte, til han blev ganske hæs: "Guvernøren, guvernøren!" Dette anfald varede en time.

"Der må komme en tid, da man bringer mig mad, som man giver alle fangerne," sagde han. "Jeg vil da få nogen at se, jeg kan tale med, og som vil svare mig."

Og kongen søgte at erindre sig, hvornår fangerne i Bastillen fik deres første måltid. Han var dog uvidende om dette. Det forårsagede ham et frygteligt samvittighedsnag, at han havde levet fem og tyve år som konge og lykkelig uden at tænke på alt

det, som en ulykkelig lider, når man uretfærdigt har berøvet ham friheden. Kongen rødmede af skam.

Så vidt var han kommet i sine betragtninger, da den samme støj lod sig høre ved døren, denne gang ledsaget af en raslen med nøgler og lyden at slåer, der blev skudt til side. Kongen sprang op for at være nærmere ved den, der ville træde ind. Han ventede med ryggen mod vinduet for så meget som muligt at skjule sin ophidsede sindstilstand for den indtrædende.

Denne var kun en slutter, der bragte en kurv med levnedsmidler.

Kongen betragtede uroligt denne mand. Han ventede, at han skulle tale.

"Nå!" udbrød slutteren, "De har slået Deres stol i stykker. Jeg sagde det nok. De må altså være blevet gal."

"Min herre," sagde kongen, "tag Dem i agt for, hvad De siger. Der står meget på spil for Dem."

Fangevogteren satte sin kurv på gulvet, så forundret på ham og sagde: "Så-å?"

"Jeg vil tale med guvernøren," sagde kongen.

"Tag Dem i agt, han vil lade Dem sætte i kachotten."

"Jeg vil, forstår De?"

"Så, nu bliver Deres øjne vilde igen. Jeg vil dog tage Deres dolk fra Dem."

Som sagt så gjort. Derpå lukkede slutteren døren og gik, idet han lod kongen tilbage mere forbavset, ulykkelig og forladt end nogen sinde.

Forgæves begyndte han atter at hamre løs på døren, forgæves kastede han fade og tallerkener ud af vinduet, ingen svarede ham.

To timer senere var det ikke længere en konge, en kavaler, et menneske. Det var en vanvittig, der kradsede med neglene på døren, søgte at bryde gulvet op og udstødte så frygtelige skrig, at den gamle Bastille syntes at skælve i sin grundvold.

88. Hr. Fouquets skygge

Endnu ganske fortumlet af sin samtale med kongen, spurgte d'Artagnan sig selv, om han også var ved sine fulde fornuft, om det passerede var foregået i Vaux, om han, d'Artagnan, virkelig var musketerkaptajn og hr. Fouquet ejer af det slot, hvor Louis den Fjortende var blevet modtaget som gæst.

"Nå," sagde han, da han forlod kongens værelse, "jeg skal altså spille en historisk rolle i kongens og ministerens liv. Det vil hedde, at hr. d'Artagnan, en yngre søn fra Gascogne, har lagt hånden på hr. Nicolas Fouquet, Frankrigs finansoverintendant. Mine efterkommere, hvis jeg får nogle, vil blive berømte ved denne arrestation. Kongens vilje skal adlydes. Enhver kan sige til hr. Fouquet: 'Deres kårde, min herre!' men ikke enhver vil kunne bevogte hr. Fouquet uden at gøre opsigt. Hvordan skal jeg da bære mig ad, for at hr. overintendanten kan falde fra den højeste nåde til den dybeste unåde, for at Vaux kan blive et fængsel for ham?"

D'Artagnans pande formørkedes. Musketeren havde fået skrupler. Han skjulte hovedet i hænderne, rev i sit skæg og fortsatte:

"Hvorfor er hr. Fouquet faldet i unåde? Af tre årsager. Den første er den, at han ikke er elsket af hr. Colbert, den anden, at han har villet elske frøken de la Vallière og den tredje, at kongen elsker frøken de la Vallière og hr. Colbert. Han er uden redning! Men skal jeg, en mand, sætte foden på hans nakke, når han falder for fruentimmers og skriveres intriger? I stedet for altså

at opsøge hr. Fouquet og arrestere ham, vil jeg så vidt muligt opføre mig som en mand med levemåde."

D'Artagnan begav sig, efter at have taget denne beslutning, lige til hr. Fouquet.

Overintendanten havde nylig trukket sig tilbage til sit værelse, smilende og mere end halvt død. Han hverken så eller hørte noget, han droges uimodståeligt til sin seng.

Fouquet befandt sig alene med sin kammertjener, da d'Artagnan viste sig i døren til hans sovekammer.

"Nej, se, hr. d'Artagnan!" udbrød Fouquet, der allerede havde den højre arm ude af frakken.

"Til tjeneste," svarede musketeren.

"Kom nærmere, min kære hr. d'Artagnan. Har De noget at klage over?"

"Aldeles ikke."

"Nu, jeg takker Dem for Deres elskværdighed og smigrende ord."

Disse ord sagde så meget som: "Min kære d'Artagnan, gå hen og læg Dem, eftersom De har en seng, og lad mig gøre det samme."

Men d'Artagnan lod ikke til at forstå ham.

"Går De allerede i seng?" spurgte han overintendanten.

"Ja, men hvortil dette spørgsmål? Er De ikke fornøjet med Deres seng?"

"Må jeg tale oprigtigt med Dem?"

"Absolut!"

"Nuvel, nej, jeg er ikke fornøjet med den."

Fouquet fo'r sammen og sagde: "Tag mit kammer, hr. d'Artagnan."

"Berøve Dem Deres værelse, nej aldrig, Deres Nåde. Lad mig dele det med Dem."

Fouquet så stift på musketeren. "Nå!" sagde han, "De kommer fra kongen?"

"Ja, Deres Nåde."

"Og kongen ønskede, at De skulle sove i mit værelse? Meget vel, hr. d'Artagnan, meget vel, De er herre her."

"Jeg forsikrer Deres Nåde, at jeg ikke vil misbruge ..."

Fouquet vendte sig til sin kammertjener og sagde:

"Forlad os."

Tjeneren gik.

"De har noget at tale med mig om, min herre," sagde Fouquet nu til d'Artagnan. "Hvad ønsker De af mig?"

"Kun Deres selskab."

"Man arresterer mig i mit eget hus!"

"Sig ikke det!"

"Man bruger vold mod mig i mit eget hus!"

"Vi forstår ikke ganske hinanden. Se, her er et skakbræt, lad os spille et parti, hvis Deres Nåde ikke har noget imod det."

"Hør, min kære hr. d'Artagnan, De er nær ved at gøre mig gal. Jeg var ikke langt fra at segne af søvnighed, men De har vækket mig."

"Det vil jeg aldrig kunne tilgive mig. Hvis De vil forsone mig ..."

"Hvad så?"

"Så sov i min nærværelse, det ville henrykke mig."

"De skal altså passe på mig?"

"Jeg går min vej. God nat, Deres Nåde!"

Og d'Artagnan lod, som om han ville gå.

Men Fouquet løb efter ham og sagde:

"Jeg går ikke til sengs. Siden De ikke vil behandle mig som en mand, men spiller den diplomatiske mod mig, vil jeg tvinge Dem til at tale rent ud. Jeg bestiller mine heste og tager til Paris."

"I så fald er det en anden sag, da følger jeg med Dem."

"Det er nok, hr. d'Artagnan," fortsatte Fouquet koldt. "Det er ikke for ingen ting, at De har ord for at være en snild og snarrådig mand, men med mig er det overflødigt. Gå lige til sagen, betragt det som et tjenesteanliggende. Hvorfor arresterer De mig? Hvad har jeg gjort?"

"Jeg ved ikke, hvad De har gjort, og jeg arresterer Dem ikke ... i aften ..."

"I aften!" råbte Fouquet blegnende, "men i morgen!"

"Det er ikke morgen endnu, Deres Nåde. Hvem kan svare for den næste dag?"

"Hurtigt, hurtigt, kaptajn, lad mig tale med hr. d'Herblay."

"Det er desværre umuligt, Deres Nåde. Jeg har ordre til at våge over, at De ikke taler med nogen."

"Men med hr. d'Herblay, Deres ven!"

"Men hvis nu min ven, hr. d'Herblay, var den eneste, som jeg skulle forhindre Deres Nåde i at tale med?"

Fouquet rødmede.

"Min herre," sagde han resigneret, "De har ret, De giver mig en lektion, som jeg ikke skulle have fremkaldt. En falden mand har ikke ret til noget, ikke engang hos dem, hvis lykke han har skabt, så meget mindre altså hos dem, som han aldrig har haft den lykke at vise nogen tjeneste."

"Deres Nåde!"

"Det er sandt, hr. d'Artagnan, De har altid opført Dem mod mig som det sømmer sig den mand, der skulle arrestere mig. De har aldrig bedt mig om noget."

"Deres Nåde," svarede gascogneren, rørt af den andens veltalende smerte, "vil De give mig Deres ord som mand af ære på ikke at forlade dette værelse?"

"Hvortil skulle det nytte, min kære hr. d'Artagnan, da De bevogter mig her? Er De bange for, at jeg skal indlade mig i kamp med den tapreste mand i hele landet?"

"Det er ikke det, Deres Nåde. Jeg vil opsøge hr. d'Herblay og følgelig lade Dem blive alene."

Fouquet udstødte et skrig af glæde og overraskelse.

"Opsøge hr. d'Herblay! Lade mig blive alene!" udbrød han med foldede hænder.

"Hvor bor d'Herblay! I det blå værelse?"

"Ja, min ven, ja."

"Deres ven! Tak for det ord, Deres Nåde! Har De ikke tidligere givet mig noget, så gør De det nu."

"De redder mig!"

"I ti minutter kan man vel gå vejen frem og tilbage til det blå kammer?" spurgte d'Artagnan.

"Omtrent."

"Og til at vække Aramis, der sover godt, når han først er faldet i søvn, og fortælle ham, hvad han skal, antager jeg, at der vil medgå fem minutter. Jeg vil altså blive borte i det hele et kvarter. Giv mig nu Deres ord på, at De ikke vil søge at flygte, men at jeg, når jeg kommer tilbage, vil træffe Dem her."

"Det giver jeg Dem, min herre," svarede Fouquet og trykkede erkendtligt musketerens hånd.

D'Artagnan gik. Fouquet så efter ham og ventede med synlig utålmodighed på, at døren skulle blive lukket efter ham. Da det var sket, sprang han op, tog sine nøgler og åbnede nogle hemmelige skuffer, hvori han forgæves ledte efter nogle papirer, der formodentlig var blevet i Saint-Mandé, hvilket lod til at gøre ham meget ondt. Derpå samlede han skyndsomt breve, kontrakter og andre dokumenter, lagde dem i en bunke og brændte denne på kaminpladen.

Efter at være blevet færdig med dette sank han tilintetgjort om i en lænestol, lige som en mand, der er undsluppet en stor fare og hvem kræfterne svigter, så snart denne fare er overstået.

Da d'Artagnan kom tilbage, traf han Fouquet i samme stilling. Den værdige musketer havde aldrig tvivlet om, at Fouquet ville holde sit ord, men han havde tænkt, at han ville benytte hans fraværelse til at tilintetgøre alle de papirer og dokumenter, der kunne gøre den farlige stilling, hvori han befandt sig, endnu betænkeligere. Idet han løftede hovedet lige som hunden, der tager færten, lugtede han den brændte lugt og nikkede tilfreds.

Ved d'Artagnans indtrædelse så Fouquet op og ingen af musketerens bevægelser undgik ham.

De to mænds øjne mødtes. De så, at de havde forstået hinanden uden at veksle et eneste ord.

"Nå," sagde Fouquet, "og hr. d'Herblay?"

"I sandhed, Deres Nåde," svarede d'Artagnan, "det lader til, at hr. d'Herblay holder af at spadsere om natten og skrive vers i måneskin i Vaux' park i selskab med nogle af Deres digtere. Han var ikke på sit værelse."

"Hvad for noget! Var han ikke på sit værelse?" råbte Fouquet.

"Måske han virkelig har været hjemme, men haft sine grunde til ikke at svare," bemærkede d'Artagnan.

Fouquet rejste sig sukkende og gik et par gange frem og tilbage i værelset. Derpå satte han sig nedslået på sin prægtige seng.

D'Artagnan så med en inderlig medlidenhed på Fouquet.

"Jeg har i mit liv set mange folk blive arresteret," sagde musketeren melankolsk, "jeg har set hr. de Cinq-Mars og hr. de Chalais blive arresteret. Jeg var dengang meget ung. Jeg har fremdeles set hr. de Condé og prinserne, hr. de Retz og hr. Broussel. Man skulle ikke sige det, Deres Nåde, men den af alle disse, som De i dette øjeblik mest ligner, er den skikkelige Broussel. Der mangler ikke meget i, at De ligesom han putter Deres serviet i porteføljen og tørrer munden med Deres papirer. For fanden! Hvis Deres Nåde er ødelagt, så find Dem i det som en mand. De tilhører også fremtiden og har ikke lov til at forringe Dem. Se på mig, der tilsyneladende er Dem overlegen, fordi jeg arresterer Dem. Skæbnen, der giver denne verdens skuespillere deres roller, har givet mig en mindre behagelig at spille end Deres. Ser De vel, jeg hører nemlig til dem, der foretrækker kongernes og de mægtiges rolle for tiggernes og lakajernes. De har brugt penge, befalet og nydt, mens jeg altid har adlydt og døjet ondt. Men hvor ringe jeg end er i sammenligning med Deres Nåde, erklærer jeg Dem dog, at mindet om, hvad jeg har udrettet, er en spore for mig, der forhindrer mig i alt for tidligt at bøje mit gamle hoved. Jeg vil til det sidste blive en god dragonhest og falde lige ud og med fuld bevidsthed, efter først at have valgt min plads. Der er et latinsk ordsprog, som jeg har glemt, men meningen husker jeg, for jeg

har mere end en gang tænkt over det. Det hedder: Enden kroner værket."

Fouquet rejste sig, slyngede armen om d'Artagnans hals og trykkede ham til sit bryst.

"Det var godt talt," sagde han efter en pause.

"Det var talt som en musketer, Deres Nåde."

Fouquet faldt atter i tanker. Efter et øjebliks tavshed fortsatte han:

"Men hvor kan dog hr. d'Herblay være?"

"Nå! er De der igen?"

"Jeg vover ikke at bede Dem om at lade søge efter ham."

"Om De så bad aldrig så meget, ville jeg dog ikke gøre det, hr. Fouquet. Det er uklogt. Hvis man fik det at vide, kunne Aramis, der ikke har noget at gøre med alt dette, let blive trukket med i Deres unåde."

"Jeg vil vente, til det bliver dag," sagde Fouquet. "Glem, at De er hr. d'Artagnan, musketerkaptajnen, glem, at jeg er hr. Fouquet, finansoverintendanten, og lad os tale om mine affærer."

"For fanden, det er umuligt, men for Deres skyld, hr. Fouquet, gør jeg det umulige."

"Tak. Hvad har kongen sagt til Dem? Hvad mener De om min stilling?"

"Deres stilling er vanskelig."

"I hvilken henseende?"

"Deri, at De er i Deres eget hus."

"Da fatter jeg den dog godt trods dens vanskelighed."

"For pokker! Tror De, at jeg ville have været så oprigtig mod en hver anden?"

"Hvorledes! Oprigtig? Har De været oprigtig imod mig? De nægter jo at sige mig det mindste."

"Hør en gang, Deres Nåde, hvordan ville jeg have båret mig ad med en hver anden end Dem. Jeg havde indfundet mig hos Dem, når Deres folk var gået, eller hvis de ikke var gået, havde jeg ventet så længe og snappet dem en for en, i al stilhed spærret dem inde og derpå lagt mig på tæppet i gangen udenfor Deres værelse med den ene hånd på dem, uden at De havde nogen anelse om det. På denne måde ville det være gået af uden støj og opsigt, men hr. Fouquet ville da ikke være blevet advaret. Hvad siger De om denne fremgangsmåde? Ville det ikke have været ubehageligt, hvis jeg var kommet i morgen og havde forlangt Deres kårde af Dem aldeles uforberedt?"

"O, min herre, jeg ville være død af skam og forbitrelse."

"Nu, Deres Nåde, hvis De er fornøjet og har fattet Dem efter det stød, som jeg har mildnet så meget, jeg kunne, vil vi ikke mere tale om det. De må være træt og har meget at tænke på. Jeg beder Dem derfor, sov eller lad som om De sover på Deres seng. Jeg sover i denne stol, og når jeg sover, er det så hårdt, at et kanonskud ikke vil vække mig."

Fouquet smilede.

"Herfra," fortsatte musketeren, "må imidlertid undtages det tilfælde, at en dør, hemmelig eller synlig, skulle blive åbnet, for hvad det angår, er jeg uhyre lydhør, en knagen bringer mig til at fare sammen. De kan gå frem og tilbage i værelset, skrive, rive i stykker og brænde, alt dette skal ikke forhindre mig i at sove eller snorke, men rør ikke ved nøglen eller dørgrebet, for så vågner jeg straks, da det irriterer mine nerver forfærdeligt."

"I sandhed, hr. d'Artagnan," sagde Fouquet, "De er den klogeste og galanteste mand, jeg kender, og der er kun en ting, som gør mig ondt, nemlig at jeg har gjort Deres bekendtskab så sent."

D'Artagnan sukkede, som om han ville sige:

"De har måske gjort det alt for tidligt."

Derpå kastede han sig i sin lænestol, mens Fouquet lagde sig tilbage på sengen og faldt i tanker.

89. Morgenen

Den unge prins steg ned fra oven, lige som kongen var steget ned fra søvngudens kammer. Kuplen sænkede sig langsomt, og Philippe befandt sig foran den kongelige seng, der var steget op igen efter at have sat sin fange af i den underjordiske gang.

Philippe blegnede, da han så den tomme seng, der endnu bar aftrykket af hans broders legeme.

"Jeg befinder mig nu ansigt til ansigt med min skæbne," tænkte han. "Vil den blive frygteligere end mit fangenskab? ... Nu, ja. Kongen har ligget på denne seng, det er hans hoved, der har gjort denne fordybning. Philippe, Frankrigs søn, bestig din seng! Philippe, eneste konge af Frankrig, tag dit våbenskjold! Philippe, Louis den Trettendes eneste berettigede arving, vær uden medlidenhed med magtrøveren, der ikke en gang i dette øjeblik føler samvittighedsnag over, hvad du har måttet lide!"

Ved disse ord lagde Philippe sig, skønt ikke uden instinktiv modbydelighed, på den kongelige seng.

Philippe lyttede til enhver støj. Hans hjerte bankede ængsteligt, men han stolede på sin styrke og ventede uden svaghed på, at en afgørende omstændighed skulle sætte ham i stand til at bedømme sig selv.

Hen imod morgenen sneg noget, der mere lignede en skygge end et menneske, sig ind i det kongelige sovekammer. Philippe havde ventet den og blev ikke forundret.

"Nå, hr. d'Herblay?" sagde han.

"Alt er forbi, sire."

"Men hvordan gik det?"

"Vi vandt en fuldstændig sejr."

"Men fangen må tidligt eller sent få lejlighed til at forklare sig, glem ikke det. Jeg, der dog havde en ganske anderledes solid magt at bekæmpe, har kunnet gøre det."

"Jeg har allerede forudset alt. Om nogle dage, måske før, hvis det behøves, fører vi fangen ud af fængslet til et så fjernt sted, at menneskets materielle kræfter og hans livs varighed ikke vil være tilstrækkelig til tilbagerejsen."

"Og hr. du Vallon?" spurgte Philippe for at give samtalen en anden retning.

"Skal blive Dem præsenteret i dag og vil i al fortrolighed lykønske Dem."

"Hvad skal man gøre ved ham?"

"Giv ham en hertugbestalling," sagde Aramis med et besynderligt smil. "Deres Majestæt er formodentlig bange for, at den stakkels Porthos skal blive et generende vidne, og vil derfor skille Dem af med ham?"

"Ved at udnævne ham til hertug?"

"Javist; De dræber ham, han vil dø af glæde og hemmeligheden med ham."

"Min Gud!"

"Jeg vil miste en god ven," sagde Aramis roligt. "Men før Deres Majestæt lagde Dem i går aftes på denne seng, har De formodentlig bestemt at gøre noget nu til morgen."

"Jeg har sagt til min musketerkaptajn, at jeg ventede ham," svarede den unge mand livligt.

"Har De sagt det, kommer han ganske sikkert, for han er en akkurat mand."

"Jeg hører skridt i vestibulen. Lad os begynde angrebet," sagde den unge konge bestemt.

"Tag Dem i agt," udbrød Aramis, "det ville være dårskab at begynde angrebet med hr. d'Artagnan. Førend vi lader ham komme ind, må vi gøre værelset lysere eller sørge for, at der er så mange folk til stede, at selv den fineste støver ville blive bragt på galt spor."

"Men hvordan skal jeg blive af med ham, da jeg selv har befalet ham at komme?" bemærkede prinsen, utålmodig efter at måle sig med en så frygtelig modstander.

"Det påtager jeg mig," svarede biskoppen, "og til en begyndelse vil jeg slå et slag, der skal bedøve vor mand."

Der blev banket uden for. Aramis havde ikke taget fejl, det var d'Artagnan, der meldte sin ankomst.

Vi har set ham tilbringe natten med at filosofere med hr. Fouquet, men musketeren var træt af at lade, som han sov, og så snart dagen begyndte at skinne ind i overintendantens kammer, rejste d'Artagnan sig af sin lænestol, satte sin kårde tilrette og børstede sin hat.

"Går De?" spurgte Fouquet.

"Ja, Deres Nåde. Jeg går forresten blot for at hente det svar til Dem, som De ved nok."

Med disse ord sagde musketerkaptajnen farvel til Fouquet og begav sig til kongen.

Idet han ville gå ud af døren, sagde Fouquet:

"Gør mig blot en tjeneste endnu. Lad mig få hr. d'Herblay i tale."

"Jeg skal føre ham til Dem."

D'Artagnan troede ikke, at dette ville være så let gjort som sagt.

Som allerede bemærket, bankede han på kongens dør, der åbnedes, og d'Artagnan fik øje på Aramis' lange og ubevægelige ansigt. Han havde nær udstødt et skrig, så forundret blev han.

"Aramis! De her?" stammede musketeren.

"Hans Majestæt," sagde biskoppen, "beder Dem melde, at han sover, da han har haft en meget urolig nat."

"Vel!" sagde d'Artagnan, der ikke kunne forstå, hvordan biskoppen af Vannes, der dagen før ikke stod synderlig højt anskrevet, i løbet af seks timer havde opnået en så stor gunst.

Og den, der var Louis den Fjortendes mellemmand og i hans navn udstedte befalinger to skridt fra ham, måtte virkelig være mere, end Richelieu nogen sinde havde været hos Louis den Trettende.

"Desuden," fortsatte biskoppen, "er De måske så god at sige, at ingen må komme ind endnu. Hans Majestæt ønsker at sove længere."

"Men," indvendte d'Artagnan, gjort mistænkelig ved kongens tavshed, "men, hr. biskop, Hans Majestæt har befalet mig at møde."

"Senere, senere," lød fra baggrunden af alkoven kongens stemme, som fik musketeren til at fare sammen. Han bukkede forbløffet.

"Som svar på Deres spørgsmål til kongen, min kære d'Artagnan," fortsatte biskoppen, "giver jeg Dem her en ordre, som De straks skal gøre Dem bekendt med. Den angår hr. Fouquet."

D'Artagnan tog ordren.

"Hvad!" mumlede han, "en frigivelsesordre."

Denne ordre forklarede ham Aramis' nærværelse hos kongen. For at udvirke Fouquets benådning måtte Aramis stå meget højt anskrevet hos kongen, og dette forklarede igen den utrolige sikkerhed, hvormed hr. d'Herblay udstedte ordrer i Hans Majestæts navn.

D'Artagnan gjorde et par skridt for at gå.

"Jeg følger med Dem til hr. Fouquet, jeg vil nyde hans glæde," sagde biskoppen.

"Å, Aramis! Hvor De for et øjeblik siden havde mig til bedste," sagde d'Artagnan.

"Men nu forstår De jo det hele?"

"Javist gør jeg," sagde musketeren højt, men tilføjede derefter sagte: "Nej, jeg forstår intet, men det er det samme, jeg får en ordre."

Fouquet ventede ængstelig. Han havde allerede afvist flere af sine tjenere og venner, der før den sædvanlige tid havde indfundet sig ved hans dør.

Da han så d'Artagnan komme tilbage og fik øje på biskoppen af Vannes, blev han umådelig glad. At se Aramis opvejede hos overintendanten den ulykke at blive arresteret.

Prælaten var tavs og alvorlig, mens d'Artagnan var fortumlet af alt det utrolige, han havde set.

"Nå kaptajn, De bringer mig d'Herblay."

"Og noget endnu bedre, Deres Nåde, friheden."

"Er jeg fri?"

"Ja," fortsatte d'Artagnan, "De må takke biskoppen af Vannes for den, for det er ham, De skylder den med kongen foregåede forandring."

"Ah!" udbrød Fouquet mere ydmyget af denne tjeneste end erkendtlig for den.

"Men De," fortsatte d'Artagnan og vendte sig til Aramis, "De, som beskytter hr. Fouquet, vil De ikke også gøre noget for mig?"

"Alt, hvad de ønsker, min ven," svarede biskoppen med sin rolige stemme.

"Jeg vil være fornøjet med en eneste ting: Sig mig, hvordan De, der kun har talt to gange i Deres liv med kongen, er blevet hans yndling."

"For en ven som Dem skjuler man intet," sagde Aramis. "De tror, at jeg kun har talt to gange med kongen, mens jeg har talt over hundrede gange med ham, men det har været i al hemmelighed."

Med disse ord vendte Aramis sig om til Fouquet, der var lige så forundret som musketeren.

D'Artagnan troede at mærke, at de to mænd havde noget at tale om, og han ville netop til at forføje sig bort, da hans brændende nysgerrighed tilskyndede ham til at blive.

Men Aramis vendte sig om til ham og sagde venligt:

"Min ven, De husker nok kongens befaling med hensyn til hans opståen?"

Det var tydeligt nok, og musketeren forstod det godt. Han bukkede altså for Fouquet og Aramis, for den sidste med et anstrøg af ironisk ærbødighed, og gik.

Fouquet, der havde ondt ved at styre sin utålmodighed, fo'r hen til døren og lukkede den af. Derpå gik han tilbage til biskoppen og sagde:

"Min kære hr. d'Herblay, jeg tror, at det er på tide, at De forklarer mig, hvad der foregår, for jeg forstår ikke det mindste

af det."

"Vi skal straks forklare Dem det," svarede Aramis, idet han satte sig og opfordrede Fouquet til det samme. "Hvor skal jeg begynde?"

"Sig mig først og fremmest, hvorfor kongen lod mig arrestere."

"Mindes De kvitteringerne for de tretten millioner, som hr. de Mazarin har ladet stjæle fra Dem? De er allerede udlagt som tyv."

"Min Gud!"

"Det er ikke alt, husker De det brev, De skrev til la Vallière?"

"Ah! det er sandt."

"De er erklæret for forræder og forfører."

"Men hvorfor har han da tilgivet mig?"

"Så vidt er vi ikke kommet endnu. Jeg ønsker, at De skal være aldeles på det rene med sagen. Læg vel mærke til en ting: Kongen ved, at De har begået underslæb. For pokker! Jeg ved nok, at De ikke har forvansket noget, men kongen har ikke set kvitteringerne og må absolut anse Dem for skyldig. Efter at kongen dernæst havde læst Deres brev til la Vallière og de tilbud, De gjorde hende, kan han ingen tvivl nære om Deres hensigter med den skønne, vel?"

"Ganske vist. Men videre!"

"Nu kommer det. Kongen er altså Deres uforsonlige, bestandige og dødelige fjende."

"Indrømmet. Men er jeg da så mægtig, at han trods sit had ikke har vovet at styrte mig ved alle de midler, som min svaghed eller ulykke giver ham imod mig?"

"Det er aldeles afgjort," svarede Aramis koldt, "at kongen for bestandig er Deres fjende."

"Men han frikender mig jo ..."

"Tror De?" spurgte biskoppen med et forskende blik. Disse ord udtalte Aramis med en så besynderlig stemme, at Fouquet ikke kunne lade være med at fare sammen.

"Hør nu," sagde han, "jeg mærker nok, at De skjuler noget for mig."

Aramis strøg sig om hagen med sin hvide hånd.

"Forviser kongen mig? De er nær ved at tage livet af mig, hr. d'Herblay. Er jeg endnu overintendant?"

"Så længe De vil være det."

"Men hvordan er det gået til, at De har fået et sådant herredømme over kongen? Han handler ganske efter Deres hoved."

"Det tror jeg nok."

"Hr. d'Herblay, jeg beder Dem ved vort venskab, ved hvad der er Dem det kæreste i verden, tal til mig. Hvad skylder De Deres indflydelse hos Louis? Jeg ved, at han ikke elskede Dem."

"Kongen elsker mig *nu*," sagde Aramis med eftertryk på det sidste ord.

"Har De haft noget specielt at gøre med ham? Måske en hemmelighed?"

"Ja, en hemmelighed."

"Af en natur, så at den kan forandre Hans Majestæts anskuelser?"

"Deres Nåde er en meget klog mand, De har gættet det. Jeg har virkelig opdaget en hemmelighed af den beskaffenhed, at den kan forandre kongen af Frankrigs tanker."

"Nå!" sagde Fouquet tilbageholdende.

"De skal selv dømme," vedblev Aramis, "De skal sige mig, om jeg tager fejl med hensyn til denne hemmeligheds betydning."

Aramis betænkte sig et øjeblik.

"Husker De Louis den Fjortendes fødsel?" spurgte biskoppen med nedslåede øjne.

"Så tydeligt, som var det i dag, at den fandt sted."

"Har De aldrig hørt noget særligt i anledning af denne fødsel? Dronningen fødte to børn i stedet for et. Disse tvillinger burde have været deres moders stolthed og Frankrigs håb, men af svaghed og overtro frygtede kongen for, at der skulle opstå uenighed mellem de to brødre, hvis rettigheder var lige, og han skaffede den ene af dem af vejen."

"Skaffede af vejen, siger De?"

"Vent lidt. De to brødre voksede til, den ene på tronen, – De er hans minister – den anden i dunkelhed."

"Min Gud, hvad er det, De siger, hr. d'Herblay? Og hvad har den stakkels prins foretaget sig?"

"Han er blevet opdraget på landet og derpå indespærret i en fæstning, som man kalder Bastillen."

"Er det muligt!" råbte overintendanten med foldede hænder.

"Den ene var det lykkeligste menneske og den anden den ulykkeligste af de ulykkelige."

"Men ved hans moder og kongen det?"

"Anna af Østrig ved alt, kongen ved intet."

"Så meget des bedre," sagde Fouquet.

Dette udråb syntes at gøre et stærkt indtryk på Aramis, der bekymret så på Fouquet.

"Om forladelse, jeg afbrød Dem," sagde Fouquet.

"Jeg sagde altså," fortsatte Aramis, "at den stakkels prins var det ulykkeligste af alle mennesker, da Gud, der tænker på alle sine skabninger, besluttede at komme ham til hjælp. – Hr. Fouquet, den regerende konges minister, faldt i unåde og truedes i sin formue, sin frihed og måske sit liv. Men Gud magede det således – for at frelse den ulykkelige prins – at hr. Fouquet havde en hengiven ven, der kendte statshemmeligheden og havde kraft til at bringe den for dagens lys, efter at have haft kraft til at bære på den i tyve år."

"Sig ikke mere," sagde Fouquet, "jeg forstår Dem, jeg gætter det hele. De var på vej til kongen, da De erfarede min arrestation. De har bønfaldet ham, men han har nægtet at høre Dem, De har truet ham med hemmeligheden, og den forfærdede Louis har tilstået Dem Deres bøn. Jeg forstår det, jeg forstår det, De har kongen i Deres magt."

"De forstår det aldeles ikke," svarede Aramis, "tror De, at jeg kunne leve endnu, hvis jeg havde gjort kongen en sådan meddelelse? At have bestjålet ham er intet, at have gjort kur til hans elskede er lidet, men at holde hans krone og ære i sine hænder, nej! han ville før rive Deres hjerte ud af livet med sine egne hænder."

"De har altså ikke ladet ham ane hemmeligheden?"

"Jeg ville før have slugt gift."

Efter at Aramis havde forvisset sig om, at de var alene, tog han atter plads ved lænestolen, hvor Fouquet sad, ængsteligt ventende på hans meddelelse.

"Jeg har glemt at sige Dem," tog Aramis atter ordet, "en mærkelig omstændighed ved de to tvillinger. Gud har nemlig skabt dem så lig hinanden, at Han alene, hvis Han stævnede

dem for sin trone, kunne kende dem fra hinanden; deres moder ville ikke kunne gøre det."

"Er det muligt!" udbrød Fouquet.

"Det samme ydre, samme gang, samme figur, samme stemme."

"Men anskuelser? Forstand? Kendskab til livet?"

"Ja, i det punkt er de forskellige, for fangen fra Bastillen overgår utvivlsomt sin broder. Hvis det stakkels offer skulle fra fængslet bestige tronen, ville Frankrig måske ikke siden sin begyndelse have haft en herre med en kraftigere ånd og en ædlere karakter."

Fouquet rejste sig bleg og forstyrret. "Jeg forstår Dem," sagde han til Aramis, "det er en sammensværgelse, De foreslår mig. Et af disse foretagender, der, som De bemærkede i begyndelsen af denne samtale, forandrer rigernes skæbne. De foreslår mig at sætte den af Louis den Trettendes sønner, der er fange, på tronen i stedet for ham, der for øjeblikket sover i søvngudens kammer."

Aramis smilte mørkt.

"Indrømmet," sagde han.

"Men," fortsatte Fouquet efter en pinefuld pause. "De har ikke overvejet, at dette skridt vil bringe omvæltning i hele landet, og at når man har oprykket med rode det træ, som man kalder kongen, og sat en anden i stedet for, vil jorden aldrig blive så fast igen, at den nye konge kan være sikker mod blæsten."

"Jeg forstår Dem ikke," sagde Aramis koldt. "Der er ikke et fornuftigt ord i alt, hvad De nys har sagt. Min ven, hvordan bærer Gud sig ad med at sætte en konge i stedet for en anden?"

"Gud!" udbrød Fouquet, "Gud giver ordre til sin agent, der tager den dømte, fører ham bort og sætter sejrherren på den samme trone. Men De glemmer, at denne agent hedder Døden. Å, min Gud, hr. d'Herblay, skulle De have i sinde ..."

"Derom er talen ikke, Deres Nåde. De går i sandhed alt for vidt. Hvem har talt om at sende Louis den Fjortende i døden? Nej, jeg mente blot, at Gud gør tingene uden omvæltning, opsigt og anstrengelse, og at de af Gud inspirerede mennesker har, lige som han, held med, hvad de foretager og prøver på."

"Hvad vil De sige med det?"

"Jeg vil sige, min ven," svarede Aramis, "at hvis fangens indsættelse i stedet for kongen har afstedkommet omvæltning og opsigt og kostet anstrengelse, så beder jeg Dem bevise mig det."

"Hvad behager?" råbte Fouquet hvidere end det lommetørklæde, han tørrede sine tindinger med. "De siger?"

"Gå til kongens kammer," fortsatte Aramis rolig, "og se fangen fra Bastillen sove i sin broders seng."

"Men kongen?" stammede Fouquet, grebet af rædsel.

"Vær De ganske rolig, han har indtaget den plads i Bastillen, som hans offer alt for længe har indtaget."

"Gode Gud! Og hvem har bragt ham derhen?"

"Jeg. Og på den simpleste måde af verden. Jeg bortførte ham i nat, og mens han steg ned til mørket, steg den anden op til lyset. Jeg tror ikke, at det har gjort nogen opsigt. Lynild uden torden vækker ingen."

Fouquet udstødte et dumpt skrig, som om han var blevet ramt af et usynligt slag, og idet han tog sig til hovedet med begge hænder, mumlede han:

"Og det er sket her, i Vaux?"

"Ja her, i Vaux, i søvngudens kammer. Skulle man ikke tro, at det er bygget udtrykkelig i dette øjemed?"

Fouquet gjorde en bevægelse, som om han ville kaste sig over Aramis, men betvang sig.

"I Vaux! Hos mig!" sagde han med kvalt stemme.

"Ja vel. Det er Deres hus, eftersom hr. Colbert ikke længere kan stjæle det fra Dem."

"Det er altså hos mig, at denne afskyelige forbrydelse er blevet begået!" sagde Fouquet mere og mere ophidset. "Den vil vanære mit navn for bestandig og gøre mig til genstand for efterverdenens afsky."

"De er ikke rigtig klog, min herre," svarede Aramis med usikker stemme, "tag Dem i agt, tal ikke så højt."

"Jeg vil råbe så højt, at hele verden kan høre mig."

Aramis rejste sig, hans øjne var underløbne af blod og munden bævede krampagtigt.

"Har jeg at gøre med en gal?" spurgte han.

"De har at gøre med en retskaffen mand. Med en mand, der hellere vil dø, hellere dræbe Dem end være vanæret."

Aramis blev stående tavs og ubevægelig.

"De svarer ikke?"

Aramis løftede langsomt hovedet, og et glimt af håb lyste endnu en gang ud af hans øjne. "Tænk over alt, hvad der venter os, Deres Nåde," sagde han. "Kongen lever endnu, men hans fængsling frelser Deres liv."

"Det er muligt, at De har handlet i min interesse," svarede Fouquet, "men jeg modtager ikke denne tjeneste af Dem.

Imidlertid vil jeg ikke styrte Dem i ulykke. Forlad straks dette hus!"

Aramis fo'r sammen.

"Jeg er gæstfri mod alle," fortsatte Fouquet med en ubeskrivelig majestæt, "og jeg vil ikke lade Dem falde som et offer."

"Men *De* vil falde," sagde Aramis med en dump, profetisk stemme.

"Jeg modtager advarslen, hr. d'Herblay, men vil ligefuldt gør min pligt. Forlad Vaux og Frankrig. Jeg giver Dem fire timer til at unddrage Dem kongens forfølgelse."

"Fire timer!" gentog Aramis rasende.

"Det er mere, end der behøves til at gå om bord og nå Belle Isle, hvor jeg giver Dem et tilflugtssted. Belle Isle skal være det samme for Dem som Vaux for kongen. Gå, d'Herblay, gå. Så længe jeg lever, skal ikke et hår blive krummet på Deres hoved."

"Tak!" sagde Aramis ironisk.

De fo'r begge ud af kammeret og ned ad den hemmelige trappe, der førte til den indre gård.

Fouquet bestilte sine bedste heste, mens Aramis blev stående ved foden af den trappe, der førte til Porthos' værelse.

Han stod længe og tænkte, mens Fouquets vogn i galop fo'r ud af gården.

"Rejse alene?" sagde Aramis til sig selv, "underrette prinsen? ... Galskab! Hvad skulle jeg så gøre? ... Rejse med ham og slæbe dette anklagende vidne med mig over alt? ... Krig? Borgerkrig? ... Ak, uden hjælpekilder! ... Nej, det er en umulighed! ... Hvad vil han gøre uden mig? ... Han vil gå til grunde ligesom jeg ... Lad hans skæbne opfyldes! ... Han var fordømt, lad ham vedblive at

være det!! ... Hvad skal jeg gøre? ... Tage til Belle Isle? ... Ja. Og Porthos, der vil blive tilbage her og fortælle alt! Nej, Porthos må ikke lide. Han er et af mine lemmer, hans sorg er min. Porthos skal følge mig, min skæbne skal blive hans. Det må være så."

Porthos, der kort i forvejen var kommet tilbage fra Paris, sov den retfærdiges søvn.

Aramis trådte ind så let som en skygge og lagde sin hånd på kæmpens skulder.

"Op, Porthos," råbte han, "op!"

Porthos rejste sig og åbnede øjnene.

"Klæd Dem på, min ven. Til hest, hurtigere end vi nogen sinde har redet."

Og han hjalp kæmpen i klæderne og stak hans penge og kostbarheder i hans lomme.

Mens han var beskæftiget med dette, tiltrak en svag støj sig hans opmærksomhed. D'Artagnan stod i døren og så på dem. Aramis fo'r sammen.

"Hvad fanden har De så travlt for?" spurgte musketeren.

"Vi rejser i en mission," sagde biskoppen.

"I er meget lykkelige!" sagde musketeren.

"Har De set hr. Fouquet?" spurgte Aramis d'Artagnan.

"Ja, han kørte ud for et øjeblik siden."

"Hør," sagde Aramis og omfavnede musketeren, "Deres gode tid er nu kommet igen, De vil ikke længere behøve at være skinsyg på nogen. Der vil i dag ske noget, der vil hæve Dem betydeligt."

"Virkelig?"

"Nå, Porthos, er De færdig? Lad os så komme af sted."

Flygtningene steg til hest; musketerkaptajnen holdt stigbøjlen for Porthos og så efter sine venner, ind til de forsvandt.

"Ved enhver anden lejlighed," tænkte gascogneren, "ville jeg sige, at disse mennesker flygter, men nu er politikken så forandret, at det kaldes at rejse i mission. Lad enhver passe sine egne sager."

Dermed vendte han filosofisk tilbage til sine værelser.

90. Hvorledes ordrer respekteres i Bastillen

Fouquet kørte som en rasende hen ad vejen, opfyldt af rædsel over, hvad han nys havde erfaret.

"Hvordan har dog disse mennesker måttet være i deres ungdom," tænkte han, "når de, allerede til års, kan lægge sådanne planer og bringe dem til udførelse!"

Undertiden spurgte han sig selv, om ikke alt det, Aramis havde fortalt ham, var en drøm, om ikke historien var en snare, så at han, Fouquet, ved sin ankomst til Bastillen ville finde ordre til at arrestere ham og indespærre ham hos den detroniserede konge.

Imidlertid ankom han til Bastillen. Hvad der aldrig var hændt Aramis i Bastillen, hændte derimod Fouquet. Han kunne længe nok nævne sit navn, han fik ikke lov til at komme ind.

Ved at bede, true og befale bevægede han endelig en skildvagt til at melde ham hos en underofficer, der atter bragte meldingen til majoren. Guvernøren turde man ikke forstyrre for sligt.

Siddende i sin vogn uden for porten ventede Fouquet på underofficerens tilbagekomst. Endelig kom han og så meget fortrædelig ud.

"Nå," udbrød Fouquet, "hvad sagde majoren?"

"Hr. majoren lo mig lige op i øjnene, herre," svarede soldaten, "han siger, at hr. Fouquet er i Vaux, men selv om han er i Paris,

ville han ikke være oppe på denne tid."

"Guds død! I er nogle slyngler alle til hobe!" råbte Fouquet og sprang ud af vognen.

Og førend underofficeren kunne få porten lukket, trængte Hans Nåde ind gennem åbningen og styrtede af sted uden at bryde sig om soldaten, der råbte om hjælp.

Fouquet blev ved at løbe uden at bekymre sig om mandens skrig. Da soldaten endelig nåede Fouquet, råbte han til skildvagten ved den anden port:

"Stop ham, skildvagt!"

Soldaten fældede hellebarden mod ministeren, men denne, der var stærk og smidig og desuden rasende forbitret rev hellebarden fra skildvagten og slog ham hårdt over nakken med den. Underofficeren, der var kommet temmelig nær, fik også sin andel af pryglene. Begge udstødte rasende skrig, der bragte hele vagten på benene og udenfor blandt denne var der en, som straks kendte overintendanten og udbrød:

"Hans Nåde! Hans Nåde! ... Tilbage!"

Og soldaterne, der gjorde sig rede til at hævne deres kammerat, standsede virkelig.

Fouquet befalede nu at kalde på guvernøren, men denne var allerede blevet underrettet om spektaklet ved porten og kom nu ilende til i spidsen for en snes mand, fulgt af sin major, i den overbevisning, at man gjorde et angreb på Bastillen.

Baisemeaux genkendte ligeledes Fouquet og sænkede sin kårde.

"O, Deres Nåde!" stammede han, "jeg beder Dem undskylde ..."

"Jeg gør Dem min kompliment, min herre," afbrød Fouquet ham rød af vrede og drivende af sved. "De passer Deres tjeneste udmærket."

Baisemeaux blegnede, da han troede, at denne bemærkning skulle være ironisk og forløberen for et anfald af vrede. Baisemeaux rystede af skam og uro, mens han førte overintendanten til guvernørboligen. Aramis' tidlige besøg forekom ham allerede at have følger, hvorover en god embedsmand nok kunne ængstes.

Men det blev endnu værre, da Fouquet kort og med et bydende blik sagde:

"De har talt med hr. d'Herblay i morges, min herre?"

"Ja, Deres Nåde."

"Nu, min herre, gyser De ikke for den forbrydelse, hvori De er medskyldig?"

"Nå," tænkte Baisemeaux, "nu kommer det. – Hvilken forbrydelse, Deres Nåde?" tilføjede han højt.

"Glem ikke, at De kan blive radbrækket for den, min herre. Men det er ikke øjeblikket til at være vred. Før mig straks til fangen!"

"Hvilken fange, Deres Nåde?" spurgte Baisemeaux gysende.

"Å, De spiller den uvidende! Det er nok også det bedste, De kan gøre. Hvis De tilstod, at De havde været medvider deri, ville det sandelig være forbi med Dem, og jeg vil derfor vise Dem den velvilje at lade, som jeg tror på Deres uvidenhed."

"Jeg beder Deres Nåde ..."

"Det er godt. Før mig til den fange, der i morges bragtes af hr. d'Herblay."

"Til Marchiali?"

"Hedder han Marchiali?" spurgte overintendanten, hvis overbevisning rystedes noget ved hr. de Baisemeaux' naive sikkerhed.

"Ja, Deres Nåde, under dette navn er han indskrevet her."

"Er det," sagde han til guvernøren, "den fange, som hr. d'Herblay førte med sig i forgårs?"

"Ja, Deres Nåde."

"Og som han bragte tilbage i morges?" tilføjede Fouquet ivrigt; han fattede øjeblikkeligt Aramis' manøvre.

"Ja, den samme, Deres Nåde."

"Og han hedder Marchiali?"

"Marchiali. Hvis Deres Nåde er kommet for at befri mig for ham, træffer det heldigt, for siden i morges har jeg været overordentlig misfornøjet med ham. Han har sådanne anfald af raseri, at man skulle tro, at Bastillen ville styrte sammen."

"Jeg vil virkelig skille Dem af med ham. Før mig til hans fængsel."

"Måske Deres Nåde vil give mig ordren ..."

"Hvilken ordre?"

"En ordre fra kongen."

"Vent, til jeg får udfærdiget en."

"Det er ikke nok, Deres Nåde, jeg må have kongens ordre."

Fouquet begyndte at blive opbragt.

"Hr. d'Herblay er dog blevet indladt."

"Det må Deres Nåde først bevise."

"Jeg opfordrer Dem, hr. de Baisemeaux, til at give agt på, hvad De siger."

"Jeg kan dokumentere mine handlinger."

"Hr. d'Herblay er styrtet."

"Hr. d'Herblay styrtet? Det er ikke muligt!"

"Der ser De, at han har haft indflydelse på Dem."

"Det eneste, hvor af jeg lader mig påvirke, Deres Nåde, er kongens tjeneste. Jeg gør min pligt, giv mig en kongelig ordre, og De skal komme ind."

"Hør, hr. guvernør, jeg giver Dem mit ord på, at hvis De vil lade mig komme ind til fangen, skal jeg øjeblikkelig give Dem en kongelig ordre."

"Giv mig den straks, Deres Nåde."

"Nægter De mig det, lader jeg Dem øjeblikkelig arrestere sammen med alle Deres officerer."

"Førend De skrider til sådanne yderligheder," sagde Baisemeaux meget bleg, "skulle Deres Nåde betænke, at vi kun adlyder en ordre fra kongen, og at De lige så let vil kunne få en sådan til at se hr. Marchiali som til at gøre mig uskyldige alt det onde, De truer mig med."

"Det er sandt!" råbte Fouquet rasende, "det er sandt! Nu vel, hr. de Baisemeaux," tilføjede han roligere og trak den ulykkelige hen til sig, "ved De, hvorfor jeg så ivrigt ønsker at tale med denne fange?"

"Nej, Deres Nåde, men De ser, hvor bange De gør mig. Jeg ryster ordentligt over hele kroppen og er nær ved at falde i afmagt."

"De vil snart få endnu mere grund til at falde i afmagt, hr. de Baisemeaux, når jeg kommer her tilbage med ti tusinde mand og tredive kanoner."

"Deres Nåde, Deres Nåde, jeg beder Dem!"

"Jeg giver Dem ti minutters betænkningstid," fortsatte Fouquet roligt, "jeg sætter mig her i denne stol og venter på

Deres bestemmelse. Hvis De om ti minutter endnu er af samme mening, går jeg, men De skal snart få mig at se igen."

Fouquet tog nu en pen og skrev:

"Ordre til hr. oldermanden for købmændene om at samle borgermilitsen og marchere mod Bastillen i kongens tjeneste."

Baisemeaux blev tankefuld. Fouquet skrev:

"Ordre til enhver soldat, borger eller adelsmand om at pågribe over alt, hvor de måtte antræffes, hr. chevalier d'Herblay, biskop af Vannes, og hans medskyldige, der er 1) hr. de Baisemeaux, guvernør i Bastillen, mistænkt for forræderi, oprør og majestætsforbrydelse ..."

"Deres Nåde!" sagde Baisemeaux, "jeg fatter ikke det mindste af det hele, men der vil kunne ske så mange ulykker, at kongen måske vil tilgive mig, at jeg har overtrådt min ordre. Lad os gå til tårnet, De skal få Marchiali at se."

Fouquet fo'r ud af døren, fulgt af Baisemeaux, der tørrede den kolde sved af sin pande.

Baisemeaux gav slutteren et tegn til at gå i forvejen. Han var bange for sin ledsager. Denne mærkede det og sagde hårdt:

"Ingen barnestreger! Lad den mand blive tilbage, tag selv nøglerne og vis vejen. Ingen, forstår De, må høre, hvad der foregår her."

Baisemeaux bøjede hovedet, tog nøglerne og gik alene med ministeren op ad trappen.

Alt, som de kom højere op ad vindeltrappen, hørtes tydeligere skrig og frygtelige forbandelser. Det gøs i Fouquet. I et skrig, der var frygteligere end alle de andre, havde han genkendt kongens stemme.

"Kom med nøglerne!" råbte Fouquet og rev dem fra Baisemeaux.

Et frygteligt skrig, ledsaget af et voldsomt slag på døren, frembragte ekko på gangen.

"Gå Deres vej," sagde Fouquet i en truende tone til Baisemeaux. "Hvis De sætter Deres ben på denne trappe, førend jeg kalder på Dem, skal De blive kastet i det usleste fangehul i hele Bastillen."

Fangens skrig blev frygteligere og frygteligere. Da Fouquet havde forvisset sig om, at Baisemeaux var kommet ned ad trappen, stak han nøglen i den første lås.

Han hørte nu tydeligt kongen råbe:

"Hjælp! Jeg er kongen! Hjælp!"

Nøglen til den anden dør var ikke den samme som til den første og Fouquet måtte lede den op i knippet.

Imidlertid brølede kongen som en rasende:

"Det er hr. Fouquet, der har ladet mig føre her hen. Hjælp mod hr. Fouquet! Jeg er kongen! Hjælp kongen mod hr. Fouquet!"

Disse ytringer skar ministeren i hjertet. De fulgtes af frygtelige slag på døren med den sønderslåede stol. Endelig fandt Fouquet nøglen. Kongens kræfter var næsten udtømte.

"Død over Fouquet!" hylede han, "død over den forbryderiske Fouquet!"

Døren åbnedes.

De to mænd, der styrtede mod hinanden, standsede pludselig ved at få øje på hinanden og udstødte begge et rædselsskrig.

"Kommer De for at myrde mig, min herre?" spurgte kongen, da han havde genkendt Fouquet.

"Kongen i en sådan tilstand!" mumlede ministeren.

Man kunne virkelig ikke tænke sig noget frygteligere syn end den unge konge i det øjeblik, da Fouquet trådte ind. Hans klæder hang i laser, hans åbentstående skjorte var sønderrevet og gennemtrukket både af sved og blod, som strømmede fra bryst og arme.

Fouquet var så rørt, at han ilede hen til kongen med åbne arme og tårer i øjnene.

Men Louis løftede brudstykket af stolen mod ham.

"Kender De ikke den trofasteste af Deres venner?" spurgte Fouquet med skælvende stemme.

Kongen lod sit våben falde. Fouquet gik nærmere, kyssede hans knæ og tog ham kærligt i sine arme.

"Min konge, mit barn!" sagde han. "Hvor De har måttet lide!"

Louis, der kom til sig selv, så ned ad sig selv og fo'r tilbage, skammende sig over sin dårskab, den uorden, hvori hans klæder befandt sig, og den beskyttelse, han modtog.

Fouquet fattede ikke denne bevægelse. Han indså ikke, at kongens stolthed aldrig ville tilgive ham, at han havde været vidne til hans svaghed.

"Kom, sire, De er fri," sagde han.

"Fri?" gentog kongen. "De giver mig friheden efter at have vovet at lægge hånd på mig!"

"Det tror De ikke!" udbrød Fouquet rystet, "De tror da ikke, at jeg er skyldig i den begåede forbrydelse?"

Og han fortalte nu hurtigt alt, hvad vi allerede kender.

Mens han fortalte, led Louis den frygteligste sjælekval, og da Fouquet havde endt sin beretning, gjorde størrelsen af den fare, hvori han havde befundet sig, et større indtryk på ham end hemmeligheden angående hans tvillingbroder.

"Lad os samle tropperne i Paris," sagde han.

"De fornødne ordrer er givet i den henseende," svarede Fouquet.

"Har De givet ordre til det?" udbrød kongen.

"Ja, sire. Deres Majestæt vil inden en time være i spidsen for ti tusind mand."

Kongen greb Fouquets hånd med en sådan varme, at det var let at se, hvor megen mistillid han hidtil havde næret til sin minister til trods for, hvad han havde gjort for ham.

"Og med disse tropper," fortsatte kongen, "vil vi belejre oprørerne, der allerede må have sat sig fast i Deres hus."

"Det skulle forbavse mig," svarede Fouquet.

"Hvorfor?"

"Fordi det forekommer mig, at hele planen er strandet, efter at deres anfører, sjælen i foretagendet, er blevet demaskeret af mig."

"De har demaskeret den falske prins?"

"Nej, jeg har ikke set ham."

"Hvem da?"

"Den ulykkelige er ikke sammensværgelsens hoved, han er kun et redskab, bestemt til at være ulykkelig hele sit liv, det ser jeg nok."

"Tal."

"Det er hr. abbed d'Herblay, biskoppen af Vannes."

"Deres ven?"

"Han var min ven, sire."

"Det er uheldigt for Dem," sagde kongen.

"Vort venskab kunne ikke være vanærende for mig, så længe jeg ikke kendte forbrydelsen, sire."

"De burde have forudset den."

"Hvis jeg er skyldig, overgiver jeg mig til Deres Majestæts nåde."

"Det er ikke det, jeg mener, hr. Fouquet," svarede kongen, ærgerlig over at have røbet sine tanker. "Trods den maske, hvormed uslingen havde skjult sit ansigt, havde jeg dog lige som en ubestemt mistanke om, at det måtte være ham. Men han havde en håndfast mand med sig. Hvem var det?"

"Det må have været hans ven, hr. du Vallon, en gammel musketer."

"Og d'Artagnans og hr. de la Feres ven? Ah!" udbrød kongen, "lad os ikke overse forholdet mellem de sammensvorne og hr. de Bragelonne."

"Gå ikke for vidt, sire, hr. de la Fère er den mest retskafne mand i hele Frankrig. Lad Dem nøje med dem, som jeg overgiver Dem."

"Med dem, De overgiver mig? Godt, for De overgiver mig jo de skyldige, ikke sandt?"

"Hvordan forstår Deres Majestæt det?" spurgte Fouquet.

"Min mening er," svarede kongen, "at vi drager til Vaux med væbnet magt og ødelægger den øglerede, så at ikke en eneste undslipper, ikke sandt?"

"Vil Deres Majestæt lade disse mænd dræbe?" udbrød Fouquet.

"Lige til den sidste."

"Sire."

"Lad os forstå hinanden rigtigt, hr. Fouquet," sagde kongen stolt. "Vi lever ikke i en tid, da mord er kongernes eneste og sidste tilflugt, nej, Gud være lovet! Jeg har parlamenter, der dømmer i mit navn og skafotter, hvor min vilje udføres."

Fouquet blegnede.

"Jeg må tage mig den frihed," sagde han, "at gøre Deres Majestæt opmærksom på, at enhver proces om sådanne genstande er en frygtelig skandale for tronens værdighed. Anna af Østrigs ophøjede navn bør ikke komme i folkemunde."

"Retfærdigheden skal gå sin gang, min herre."

"Vel, sire, men det kongelige blod kan ikke flyde på skafottet."

"Det kongelige blod! Tror De det!" udbrød Louis rasende og stampede i gulvet. "Denne dobbeltfødsel er en opfindelse, og netop deri består efter min mening hr. d'Herblays forbrydelse. Det er denne, som jeg vil straffe langt mere end den mig tilføjede vold og fornærmelse."

"Og straffe med døden?"

"Ja, med døden, min herre."

"Sire," sagde overintendanten med fasthed, idet han atter hævede hovedet, som han længe havde holdt bøjet, "Deres Majestæt kan, hvis De behager, lade hovedet hugge af Deres broder, Philippe af Frankrig, det bliver Deres sag, og derom må De rådføre Dem med Deres moder, Anna af Østrig. Hvad De befaler, er godt. Jeg vil derfor ikke blande mig mere i dét, ikke engang for Deres krones æres skyld, men jeg har en nåde at bede Dem om."

"Tal," sagde kongen, som ministerens sidste ord havde gjort temmelig forvirret. "Hvad ønsker De?"

"Hr. d'Herblays og hr. du Vallons benådning."

"Aldrig så længe jeg lever," svarede kongen. "Gør mig den tjeneste ikke at tale mere om det."

"Deres Majestæt skal blive adlydt."

"Og De vil intet nag bære til mig derfor?"

"Nej, sire, for jeg havde forudset det."

"De havde forudset, at jeg ville nægte at benåde de nævnte herrer?"

"Ja, og jeg har taget mine forholdsregler derefter."

"Hvad mener De med det?" spurgte kongen overrasket.

"Hr. d'Herblay overgav sig så at sige til mig, han skaffede mig den lykke at redde min konge og mit fædreland. Jeg kunne ikke dømme hr. d'Herblay til døden og heller ikke udsætte ham for Deres Majestæts ubillige vrede. Det ville være det samme som at dræbe mig selv."

"Nå, hvad har De gjort?"

"Sire, jeg gav hr. d'Herblay mine bedste heste og fire timers forspring for enhver, som Deres Majestæt kan sende efter ham."

"Godt," mumlede kongen, "men verden er så stor, at mine folk sagtens kan indvinde de fire timers forspring, De har givet hr. d'Herblay."

"Jeg vidste, at jeg skænkede ham livet ved disse fire timer, og han vil bevare det."

"Hvordan det?"

"Hvis han benytter tiden rigtigt, vil han nå mit slot Belle Isle, hvor jeg har givet ham asyl."

"Mine musketerer indtager det, dermed er den historie forbi."

"Hverken Deres musketerer eller Deres armé, sire," svarede Fouquet stolt. "Belle Isle er uindtagelig."

Kongen blev meget bleg, og hans øjne skød lyn. Fouquet anså sig for fortabt, men han var af dem, der ikke viger tilbage, når det gælder æren. Han mødte kongens opbragte blik. Efter et øjebliks tavshed sagde denne:

"Skal vi tage til Vaux?"

"Jeg er ganske til Deres tjeneste," svarede Fouquet med et dybt buk, "men jeg tror ikke, at Deres Majestæt kan undgå at klæde sig om, førend De viser Dem ved hoffet."

"Vi kan tage ind i Louvre på vejen," sagde kongen. "Af sted!"

De gik forbi den aldeles forstyrrede Baisemeaux, der så Marchiali forlade Bastillen nok en gang og rev de få hår ud, han havde tilbage.

Fouquet gav ham rigtig nok en kvittering for fangen, og kongen skrev på foden: *Set og billiget – Louis,* – men Baisemeaux kunne ikke fatte dette.

91. Den falske konge

I Vaux spillede den falske konge imidlertid kækt sin rolle videre.

Philippe befalede at indføre til sin seng de store, der ventede for at blive tilstedet adgang. Han bestemte sig til at give denne ordre trods hr. d'Herblays fraværelse, da denne ikke kom tilbage – vore læsere ved hvorfor. Prinsen troede ikke, at han ville blive længe borte, og ville, som alle ubesindige folk, forsøge sine kræfter på egen hånd.

Han ledes også af en anden grund. Anna af Østrig ville indfinde sig, den brødefulde moder ville møde ansigt til ansigt med sin opofrede søn, og Philippe ønskede ikke, hvis han skulle røbe svaghed, at have den mand til vidne, overfor hvem det var ham magtpåliggende at vise sin styrke.

Philippe lod døren åbne på vid gab, hvorpå flere personer trådte ind i tavshed. Kongen rørte sig ikke, så længe hans tjenere klædte ham på. Han havde dagen før set, hvordan hans tjenere klædte ham på. Han havde dagen før set, hvordan hans broder bar sig ad, og spillede ham sådan, at ingen kunne fatte mistanke.

Han modtog også de besøgende fuldt påklædt, i jagtdragt.

Ved hjælp af sin hukommelse og Aramis' optegnelser kendte han straks Anna af Østrig, der førtes af Monsieur og Madame, som gik med Saint-Aignan.

Han genkendte gysende sin moder.

Hendes ædle og imponerende ansigt undskyldte i hans hjerte dronningen, som af statshensyn havde ofret sin søn.

Sin yngre broder betragtede han med ømhed. Han havde ikke berøvet ham noget.

Han hilste venligt Saint-Aignan, der var lutter smil og buk, og rakte skælvende hånden til sin svigerinde Henriette, hvis skønhed slog ham.

Den eneste, hvis besøg han for øjeblikket frygtede, var dronningen, men heldigvis indfandt hun sig ikke.

Anna af Østrig begyndte nu sin samtale om den modtagelse, hr. Fouquet havde vist huset Frankrig. Hun blandede sine udfald med komplimenter til kongen, spørgsmål om hans helbred og små moderlige smigrerier.

"Nu, min søn," sagde hun, "har De fattet bedre tanker om hr. Fouquet?"

"Saint-Aignan," sagde Philippe, "vær så god at spørge til dronningens befindende."

Ved disse ord, de første, som Philippe udtalte højt, mærkede Anna af Østrig den ubetydelige forskel mellem hans og Louis den Fjortendes stemme og så stift på ham.

Saint-Aignan gik, hvorpå Philippe fortsatte:

"De ved, Madame, at jeg ikke holder af, at man taler ondt om hr. Fouquet. De har selv sagt så meget godt om ham."

"Enhver her tænker for meget på sig selv," sagde den gamle dronning, "og ingen på staten. Det er et faktum, at hr. Fouquet ødelægger staten."

"Nå, moder," sagde Philippe sagte, "Gør De Dem også til skjold for hr. Colbert?"

"Hvordan det?" spurgte dronningen overrasket.

"Det er lige som jeg kunne høre Deres gamle veninde, fru de Chevreuse tale," svarede Philippe.

Ved at høre dette navn blegnede Anna af Østrig og bed sig i læberne. Philippe havde irriteret løvinden.

"De taler til mig, min herre, på en sådan måde, at jeg tror at høre Deres fader kongen," svarede den gamle dronning.

"Min fader elskede ikke fru de Chevreuse," sagde prinsen, "og det med fuld føje. Jeg ynder hende heller ikke, og hvis hun understår sig i, som i gamle dage, at så tvedragt og had under påskud af at tigge penge, så ..."

"Så?" spurgte dronningen stolt, idet hun selv udæskede stormen.

"Så," svarede den unge mand bestemt, "jager jeg hende ud af landet, og med hende alle hemmelighedskræmmerne."

Anna af Østrig var nær ved at besvime, et øjeblik stod hendes øjne aldeles stive, og hun rakte hånden ud efter sin anden søn, der sprang til uden at betænke sig og uden frygt for at ophidse kongen.

"Sire," mumlede hun. "De behandler Deres moder grusomt."

"Hvordan, Madame?" svarede han. "Jeg har ikke talt om andre end fru de Chevreuse, og foretrækker da min moder hende for min stats og min egen sikkerhed? I så fald må jeg sige Dem, at fru de Chevreuse er kommet til Frankrig for at låne penge, og da hun ingen har fået, har hun henvendt sig til hr. Fouquet for at sælge ham en vis hemmelighed. Hr. Fouquet har harmfuld ladet hende kaste på døren, da han foretrak kongens agtelse for enhver meddelagtighed i intriger. Derpå har fru de Chevreuse solgt sin hemmelighed til hr. Colbert, men da hun er umættelig og det ikke er hende nok at have udpresset fem hundrede tusinde francs af denne skriver, har hun kastet sine øjne højere op for at finde en dybere kilde ... ikke sandt, Madame?"

"De ved alt, sire," svarede dronningen mere urolig end opbragt.

"Altså," fortsatte Philippe, "har jeg god grund til at være vred på denne furie, der ved mit hof spinder intriger for at vanære nogle og styrte andre. Når Gud har tilladt, at visse forbrydelser blev begået, og i sin mildhed skjult dem i mørket, vil jeg ikke tilstede, at fru de Chevreuse modarbejder Guds hensigter."

Philippes sidste ord bragte dronningen i en sådan bevægelse, at hendes søn følte medlidenhed med hende. Han kyssede kærligt hendes hånd, men hun følte ikke, at der i dette kys lå tilgivelse for otte års frygtelige lidelser.

Philippe vendte sig om mod døren, hvor han håbede at se Aramis, hvis udeblivelse begyndte at forurolige ham.

"Hvad søger Deres Majestæt?" spurgte Henriette, da hun så, at kongens øjne søgte døren, og ønskede at trykke ham en pil i hjertet, for hun antog, at han ventede la Vallière eller et brev fra hende.

"Søster," svarede den unge mand, der øjeblikkelig gættede hendes tanker, "jeg venter en særdeles udmærket mand, en af de dygtigste rådgivere, som jeg ønsker at forestille Dem og anbefale til Deres bevågenhed. Ah! Kom indenfor, d'Artagnan."

"Hvad befaler Deres Majestæt?"

"Sig mig engang, hvor er Deres ven, biskoppen af Vannes?"

"Men, sire ..."

"Jeg venter ham, men det lader ikke til, at han kommer. Søg efter ham."

D'Artagnan var et øjeblik ganske forbavset, men det faldt ham snart ind, at Aramis havde forladt Vaux i en hemmelig mission, og han sluttede heraf, at kongen ville bevare hemmeligheden.

"Er denne hr. d'Herblay biskop af Vannes?" spurgte Anna af Østrig.

"Ja, Madame."

"En ven af hr. Fouquet?"

"Ja, Madame, en forhenværende musketer."

Anna af Østrig rødmede.

"En af de fire brave, der i sin tid udførte så mange vidundere."

Den gamle dronning fortrød at have sagt så meget og beholdt resten for sig selv.

Mens man søgte alle vegne efter hr. Fouquet og Aramis, fortsatte den nye konge sin prøve, og alle: familie, tjenere, officerer, erkendte kongen på hans mine, stemme og gebærder.

Samtalen var døet hen i den kongelige familie. Optaget af tanker havde Philippe glemt at affærdige sin broder og Madame Henriette, der forundrede sig meget over det og var nær ved at tabe tålmodigheden.

"Hvad er det for en støj?" spurgte Philippe pludselig og vendte sig mod døren til den hemmelige trappe.

En stemme hørtes sige:

"Denne vej, denne vej, et par trin endnu, sire."

"Det er hr. Fouquets stemme," sagde d'Artagnan, som stod i nærheden af dronningemoderen.

"Så kan hr. d'Herblay ikke være langt borte," bemærkede Philippe.

Men han så nu et syn, som han var meget langt fra at vente.

Alles øjne havde vendt sig mod døren, gennem hvilken hr. Fouquet måtte komme, men det var ikke ham, der trådte ind.

Et frygteligt skrig lød fra alle kanter af værelset, fra kongen og alle tilstedeværende.

Det var Louis den Fjortende, der bleg og med rynket pande viste sig i døren til den hemmelige trappe.

Bag ved ham sås Fouquets ansigt, der røbede en blanding af strenghed og bedrøvelse.

Dronningen, der holdt Philippe i hånden, udstødte, da hun fik øje på Louis den Fjortende, et skrig, som om hun så et spøgelse.

Skælvende og med krampagtigt knyttede hænder målte de to prinser hinanden med lynende øjne og bøjede sig forover ligesom beredte til at fare løs på en fjende.

Denne uhørte lighed i ansigt, gestus og figur, ja endda i klædedragt, for Louis den Fjortende havde i Louvre iført sig en violet dragt, tilintetgjorde aldeles Anna af Østrig.

Og dog anede hun endnu ikke sandheden.

Louis blev ved synet af Philippe mere forstenet end nogen anden, men hans tavshed og ubevægelighed var forløbere for et voldsomt anfald af vrede.

Men Fouquet! Hvem kan beskrive hans forbavselse ved at se dette levende portræt af hans herre? Fouquet tænkte, at Aramis havde ret, at denne var en konge af lige så rent blod som den anden, og at man for at forkaste al delagtighed i det af jesuitergeneralen så snildt anlagte statskup måtte være en tåbelig fanatiker, der ikke fortjente nogensinde at beskæftige sig med politik.

Synet af tronkræveren åbnede hans øjne for, hvilken fejl han havde begået.

D'Artagnan stod med ryggen til væggen, lige over for Fouquet, og med hånden på panden.

Hans tanker var ligesom omtågede.

Pludselig fo'r Louis den Fjortende, der var mere utålmodig og vant til at kommandere, hen til et af skodderne og rev det heftigt op. En lysstrøm trængte sig ind i værelset og fik Philippe til at trække sig tilbage til alkoven.

"Moder," sagde kongen, "kender De da ikke Deres søn, siden ingen her kender kongen?"

Anna af Østrig fo'r sammen og løftede sine arme mod himlen uden at sige et ord.

"Moder," sagde Philippe roligt, "kender De da ikke Deres søn?"

Denne gang veg Louis tilbage.

Anna af Østrig tabte bevidstheden, men ingen kom hende til hjælp, for alle var ligesom forstenede. Med et svagt suk segnede hun om i sin lænestol.

Louis kunne ikke udholde dette syn og denne skam. Han sprang hen til d'Artagnan, for hvem det begyndte at svimle.

"Til hjælp, musketer!" råbte han. "Se os i ansigtet, hvem af os, der er blegest."

Dette råb vakte d'Artagnan og anslog lydighedens streng i hans hjerte. Han rystede på hovedet og gik uden betænkning hen til Philippe, lagde hånden på hans skulder og sagde:

"Min herre, De er min fange!"

Philippe så ikke op og rørte sig ikke af stedet, men blev ved at stirre på sin broder kongen. Kongen sænkede blikket og trak hurtigt sin broder og svigerinde bort med sig, idet han glemte moderen, der lå tre skridt fra sønnen, som hun anden gang lod dømme til døden.

Philippe gik hen til Anna Østrig og sagde bevæget:

"Hvis jeg ikke var Deres søn, ville jeg forbande Dem, moder, fordi De har gjort mig så ulykkelig."

D'Artagnan følte en gysen fare igennem sig, bukkede ærbødigt for den unge prins og sagde halvt knælende:

"Undskyld mig, Deres Højhed, jeg er kun en soldat, og han, der nu gik ud af dette værelse, har min ed."

"Tak, hr. d'Artagnan! Men hvad er der blevet af d'Herblay?"

"Hr. d'Herblay er i sikkerhed, Deres Højhed," sagde en stemme bag ved ham, "og så længe jeg lever og er fri, skal ingen krumme et hår på hans hoved."

"Hr. Fouquet," sagde prinsen med et sørgmodigt smil.

"Tilgiv mig, Deres Højhed," sagde Fouquet knælende, "men han, der nys gik her fra, var min gæst."

"Det er retskafne venner og ædle hjerter," mumlede Philippe. "Gå, hr. d'Artagnan, jeg følger Dem."

Idet musketerkaptajnen ville gå, viste Colbert sig med en ordre fra kongen, som han rakte d'Artagnan, hvorpå han atter forsvandt.

D'Artagnan læste den og knugede forbitret papiret.

"Hvad er det?" spurgte prinsen.

"Læs, Deres Højhed," svarede musketeren. Philippe læste følgende af Louis den Fjortende i hast skrevne ordre:

"Hr. d'Artagnan har at bringe fangen til Saint Marguerite-øerne. Han dækker hans ansigt med en jernmaske, som fangen ikke tør aftage under dødsstraf."

"Det er rigtigt," sagde Philippe resigneret. "Jeg er færdig."

"Aramis havde ret," sagde Fouquet sagte til musketeren. "Han er lige så meget konge som den anden."

"Mere," svarede d'Artagnan, "han mangler kun Dem og mig."

92. Flugten

Aramis og Porthos havde imidlertid benyttet det dem af Fouquet givne forspring og ved deres hurtighed gjort det franske kavaleri ære.

Porthos begreb ikke, hvad det kunne være for en slags mission, for hvis skyld man tvang ham til et så forceret ridt, men da han så Aramis galoppere af sted som en rasende, gjorde han lige så.

På denne måde lagde de snart tolv mil mellem sig og Vaux. Derpå skiftede de heste. Mens de bedede, tillod Porthos sig at stille Aramis et spørgsmål.

"Stille!" svarede denne, "det må være nok for Dem at vide, at vor lykke afhænger af vor hurtighed."

Imidlertid gærede det voldsomt i Aramis og hans ansigt bar synlige spor af den kamp, der fandt sted i ham. På landevejen kunne han frit hengive sig til øjeblikkets indtryk og bandede derfor ved hvert fejltrin, hesten gjorde og ved hver ujævnhed i vejen.

De fortsatte at ride i otte stive timer og nåede Orleans.

Klokken var fire om eftermiddagen.

Det var efter Aramis' mening ikke uklogt at hvile sig, men kunne de tilbagelægge tyve mil til med samme hurtighed, ville ikke engang d'Artagnan kunne indhente dem.

Aramis gjorde følgelig Porthos den sorg atter at stige til hest. De fortsatte rejsen til klokken syv om aftenen og havde nu kun en station tilbage til Blois.

Men her indtraf et uheldigt tilfælde, der foruroligede Aramis. Der var ingen heste på postgården.

Aramis kunne ikke begribe, hvordan det var lykkedes hans fjender at berøve ham midlerne til at komme videre.

Netop som han ville gøre vrøvl for at få enten en forklaring eller heste, faldt der ham noget ind. Han huskede, at grev de la Fère boede i nærheden.

"Jeg rejser ikke," sagde han, "men lad mig få et par heste, jeg vil besøge en herre, der bor her i egnen."

"Hvem er det?" spurgte postmesteren.

"Hr. grev de la Fère."

"Å!" udbrød manden, idet han tog hatten af, "det er en hædersmand! Men hvor gerne jeg end vil tjene Dem, kan jeg dog ikke skaffe Dem to heste, hr. hertugen af Beaufort har lagt beslag på alle mine heste. Men hvis De vil køre i en lille vogn, som jeg har, skal jeg spænde en gammel blind hest for, der kan bringe Dem til hr. grev de la Fère."

Aramis samtykkede heri, og postmesteren spændte selv den gamle hest for vognen.

Mens dette foregik, var det meget morsomt at betragte Porthos. Han indbildte sig at have opdaget hemmeligheden og var meget vel til mode, dels fordi besøget hos Athos var ham særdeles kærkomment, dels fordi han håbede at få en god seng og et godt måltid.

Porthos satte sig op hos Aramis og hviskede til ham:

"Jeg forstår det."

"Nå!" svarede Aramis, "og hvad forstår De, kære ven?"

"Vi skal gøre Athos et eller andet forslag fra kongen."

"Puh!" udbrød Aramis.

"Sig intet," fortsatte Porthos, "sig intet, jeg skal nok gætte det."

"Nu, så gæt da, gæt!"

Klokken ni om aftenen ankom de til Athos' bolig i et herligt måneskin.

Porthos glædede sig overordentligt over dette, mens Aramis næsten i samme grad var fortrædelig over det.

Porthos og hans ledsager steg af udenfor porten på det lille slot.

Vi genfinder her Athos og Bragelonne, der begge var forsvundet, siden la Vallières utroskab var blevet opdaget.

Den sorg, der var overgået Raoul, havde nærmet ham til hans fader, og ingen kunne trøste så veltalende som Athos.

Når Bragelonne i sin forbitrelse talte med foragt om kongelige løfter og forudsagde, at der ville komme en tid, da kongerne ville være ubetydeligere end menneskene, svarede Athos:

"De har ret, Raoul; hvad De der siger, vil ske. Kongerne vil miste deres glorie. Men når den tid kommer, Raoul, er vi døde, og læg vel mærke til, hvad jeg nu vil sige Dem: I denne verden må alle, mænd, kvinder og konger, leve med deres tid."

Under sådan samtale vandrede Athos og Raoul i den lange lindeallé i parken, da der ringedes på klokken, som enten meldte besøg eller angav spisetiderne. Athos vendte mekanisk om med sin søn og traf for enden af alleen Aramis og Porthos.

Raoul udstødte et glædesskrig og trykkede ømt Porthos i sine arme. Aramis og Athos omfavnede hinanden som gamle mænd.

"Min ven," sagde Aramis, "vi bliver ikke længe hos Dem."

"Så!" udbrød greven.

"Blot så længe, at jeg kan fortælle Dem min lykke," faldt Porthos ham i talen.

"Nå!" sagde Raoul.

"Kongen gør mig til hertug," sagde den skikkelige Porthos med en hemmelighedsfuld mine, idet han bøjede sig over mod det unge menneske.

Men når Porthos talte afsides, var det altid højt nok til at blive hørt af alle.

Athos hørte, hvad han sagde, og der undslap ham et udråb, der fik Aramis til at fare sammen.

Han tog Athos' arm og sagde, efter at have udbedt sig Porthos' tilladelse til at tale alene med Athos:

"Min kære Athos, jeg er aldeles tilintetgjort af sorg og smerte."

"Af smerte, kære ven?" udbrød greven.

"Jeg skal forklare Dem sagen med to ord. Jeg har konspireret mod kongen, det er mislykkedes, og i dette øjeblik søger man sikkert efter mig."

"Man søger efter Dem! ... En sammensværgelse! ... Men hvad er det dog, De siger?"

"En sørgelig sandhed. Jeg er aldeles fortabt."

"Men Porthos ... denne hertugtitel ... hvad er dog dette?"

"Det er netop dette, der smerter mig mest. Da jeg var aldeles sikker på et heldigt udfald, har jeg draget Porthos med ind i min sammensværgelse. Han er, uden at vide noget, gået ind i den med liv og sjæl, og han er nu lige så fortabt som jeg."

"Min Gud!"

Aramis berettede nu, hvad vi allerede kender.

Athos' pande badedes mere end en gang under denne fortælling i sved.

"Det var en stor idé," sagde han, "men det var en stor fejl."

"Som jeg er straffet for, Athos."

"Det er en forbrydelse."

"En majestætsforbrydelse, ja, jeg ved det."

"Porthos! Stakkels Porthos!"

"Hvad skulle jeg gøre? Jeg var, som sagt, ganske sikker på et heldigt udfald. Jeg tager nu Porthos med mig. Kongen vil aldrig tro, at han har handlet af uvidenhed og troet at tjene kongen ved at handle, som han har gjort; han ville komme til at bøde for min forseelse med sit hoved, og det vil jeg ikke have."

"Hvor fører De ham hen?"

"Først til Belle Isle, der er uindtagelig. Derfra tager jeg enten til England, hvor jeg har mange forbindelser ..."

"De? i England?"

"Ja, eller også til Spanien, hvor jeg har endnu flere, og er jeg først der, skal jeg nok blive forsonet med Louis den Fjortende og få Porthos benådet igen."

"De har indflydelse, Aramis, ser jeg," sagde Athos diskret.

"Meget, og den er til mine venners tjeneste, min kære ven. Men siden vi taler om det, så er De jo også en af de misfornøjede; både De og Raoul har grund til at være vrede på kongen. Følg vort eksempel. Drag til Belle Isle og vi får at se. Jeg giver Dem mit æresord på, at der inden en måned skal være krig mellem Frankrig og Spanien angående denne søn af Louis den Trettende, der samtidig er en spansk prins, og som Frankrig behandler så umenneskeligt. Men da Louis den Fjortende ikke ønsker en krig af denne grund, svarer jeg Dem

for en overenskomst, der skal hæve Porthos og mig og skaffe Dem et hertugdømme i Frankrig. Vil De?"

"Nej, jeg foretrækker at have noget at bebrejde kongen. Ved at gå ind på Deres forslag ville jeg komme i kongens gæld, jeg ville visselig vinde i jordisk henseende, men tabe min samvittighedsro."

"Så giv mig blot to ting, Athos. Deres tilgivelse?"

"O, den giver jeg Dem, hvis De virkelig har haft til hensigt at hævne den svage og undertrykte mod undertrykkeren."

"Det er mig nok," svarede Aramis med en rødme, som mørket skjulte. "Og giv mig nu Deres to bedste heste, for at jeg kan nå den næste station, eftersom man har nægtet mig heste under påskud af, at hr. de Beaufort rejser her i egnen."

"De skal få mine to bedste heste, Aramis, men hvor vil De søge tilflugt?"

"Jeg agter at blive på fransk grund i stedet for straks at søge havet, hvorved jeg ville røbe min frygt og erklære mig skyldig. Belle Isle vil jeg efter eget forgodtbefindende gøre til engelsk, spansk eller romersk, det er ganske afhængigt af det flag, jeg rejser."

"Hvordan det?"

"Det er mig, der har befæstet Belle Isle, og så længe jeg forsvarer den, skal ingen tage den. Desuden har jeg Fouquet. Man angriber ikke Belle Isle uden hans tilladelse."

"De har ret, men vær alligevel forsigtig, kongen er snedig."

Aramis smilede.

"Jeg anbefaler Porthos til Dem," fortsatte greven.

Athos trykkede Aramis' hånd, gik hen til Porthos og omfavnede ham kærligt.

"Jeg er født under en lykkelig stjerne, ikke sandt?" mumlede denne henrykt.

Raoul var gået i forvejen for at lade to heste sadle.

Idet Athos så sine to venner i færd med at drage bort, lagde noget ligesom en tåge sig for hans øjne og tyngede på hans hjerte.

"Det er besynderligt," tænkte han, "hvorfra mon denne trang kommer til at omfavne Porthos nok en gang?"

Porthos havde ligeledes vendt sig om og gik sin ven i møde med åbne arme. De omfavnede hinanden lige så ømt som i deres ungdom.

Porthos steg nu til hest, mens Aramis ligeledes gik tilbage og slog armene om Athos' hals.

Athos så efter dem, indtil en omdrejning af vejen skjulte dem for ham, hvorpå han gik tilbage til huset.

Pludselig hørtes hovslag og stemmer på vejen til Blois.

Fakkelbærere til hest slog af og til deres fakler af på træerne og vendte sig en gang imellem om for ikke at komme alt for langt forud for de ryttere, der fulgte bagefter.

Athos gik ind, men han havde knap nok nået haven, førend fakkelbærerne standsede udenfor porten. En stemme råbte:

"Hr. hertugen af Beaufort."

Athos skyndte sig ud til porten.

Hertugen var allerede steget af hesten og så sig om.

"Her er jeg, Deres Højhed," sagde Athos.

"Nej, god aften, kære greve," svarede prinsen med denne ligefremme hjertelighed, der vandt ham alles hjerter. "Er det for sent at komme for en ven?"

"Nej, min prins, træd nærmere," sagde greven.

Hr. de Beaufort stak sin arm ind under Athos', hvorpå de gik ind i huset, fulgt af Raoul, der havde blandet sig mellem prinsens officerer, af hvilke flere var hans venner.

93. Hr. de Beaufort

Hertugen vendte sig om i det øjeblik, Raoul lukkede døren for at lade ham alene med Athos.

"Er det det unge menneske, som jeg har hørt hr. prinsen rose så meget?" spurgte han.

"Ja, Deres Højhed."

"Han er soldat! Lad ham blive, greve, han er ikke til overs."

"Bliv, Raoul," sagde Athos, "Hans Højhed tillader det."

"Han er på min ære en stor og smuk karl," fortsatte hertugen. "Vil De give mig ham, min herre, hvis jeg beder Dem om det?"

"Hvordan mener Deres Højhed?" spurgte Athos.

"Jeg er kommet her for at sige farvel."

"Farvel, Deres Højhed?"

"Javist. Har De slet ingen idé om, hvad jeg har i sinde at blive?"

"Jeg tænker det, Deres Højhed har altid været en tapper prins og udmærket adelsmand."

"Jeg vil være afrikansk prins, en beduinsk adelsmand; kongen sender mig for at gøre erobringer hos araberne."

"Hvad er det, De siger?"

"Ja, det er besynderligt, ikke sandt? Jeg, pariseren, der har hersket over forstæderne, og som man kaldte Hallernes konge, jeg ønsker at ende mit på afvekslinger rige liv på denne måde. For De må tilstå, at det er besynderligt at være søn af en konge, have bekriget konger, være blevet regnet blandt århundredets

mægtige, være storadmiral af Frankrig, og drage til Gigelli for at lade sig slå ihjel af tyrker, saracenere og morianer."

"Deres Højhed taler så meget om det," sagde Athos. "De overdriver."

"Nej, De kender mig, jeg har længe tænkt på det, og De ved nok, at når jeg vil noget, så vil jeg det."

Hertugen vendte sig til Raoul, der faldt i dybe tanker, og sagde:

"Unge mand, så vidt jeg ved, er der en vin fra Vouvray her ..."

Raoul forlod skyndsomt værelset for at bestille forfriskninger til hertugen. Denne greb nu Athos' hånd og sagde:

"Hvad har De i sinde med ham?"

"For øjeblikket intet, Deres Højhed."

"Ja, jeg ved det nok, siden kongens passion for la Vallière ..."

"Ja, Deres Højhed."

"Det er altså sandt! ... Jeg tror, jeg har set denne lille la Vallière. Så vidt jeg husker, er hun ikke smuk?"

"Nej, Deres Højhed."

"Den stakkels fyr er blevet stukket ud af kongen og er nu vred på ham."

"Vi holder os aldeles borte fra hoffet, Deres Højhed."

"Det er ikke rigtigt af Dem at lade knøsen hendøse sin tid her. Hør, lad mig få ham."

"Jeg ønsker at beholde ham hos mig, Deres Højhed. Jeg har ingen anden end ham i verden, og så længe han selv ønsker at blive ..."

"Godt, godt," svarede hertugen. "Imidlertid kan jeg forsikre Dem, at han er af et stof, hvoraf man laver marskaller af Frankrig."

"Det er muligt, Deres Højhed, men det er kongen, der udnævner marskallerne af Frankrig, og Raoul vil aldrig tage imod noget af kongen."

Samtalen blev afbrudt ved Raouls tilbagekomst. Med ham kom Grimaud med en bakke med et glas og en flaske af hertugens yndlingsvin.

Da hertugen fik øje på sin gamle protegé, udstødte han et glædesskrig.

"Grimaud! God aften, Grimaud!" sagde han, "hvordan går det?"

Tjeneren bukkede dybt, lige så lykkelig som Hans Højhed.

"Ja, vi er gamle venner!" sagde hertugen og gav Grimaud et djærvt slag på skulderen.

Grimaud bukkede endnu dybere.

"Men hvad ser jeg, greve, der er kun et glas!"

"Jeg drikker kun med Deres Højhed, når De opfordrer mig til det," svarede Athos.

"For pokker! Det er meget rigtigt, at De kun har ladet bringe et glas. Vi vil drikke begge af det samme som våbenbrødre. De først, greve!"

"Nej," svarede Athos og skød sagte glasset fra sig.

"De er en charmant ven," fortsatte hertugen, idet han drak og derpå rakte sin vært guldbægeret. "Men," tilføjede han, "jeg er mere tørstig og vil drikke på den smukke fyrs sundhed. Jeg bringer lykke, vicomte," sagde han til Raoul, "ønsk noget, idet De drikker af mit glas, og fanden tage mig, om ikke Deres ønske skal blive opfyldt."

Med disse ord rakte han bægeret til Raoul, der berørte det med læberne og sagde:

"Jeg har ønsket noget, Deres Højhed."

Der var en mørk ild i hans øjne, og blodet var steget ham til hovedet. Athos blev ganske bange.

"Og hvad har De så ønsket?" spurgte hertugen, idet han atter tog plads i lænestolen og gav Grimaud flasken og en pung.

"Jeg har ønsket at drage med Dem til Gigelli, hr. hertug."

Athos blegnede og kunne ikke skjule sin bedrøvelse.

Hertugen så på sin ven.

"Det er vanskeligt, min kære vicomte, meget vanskeligt," sagde han sagte.

"Jeg beder Deres Højhed tilgive mig, hvis jeg har været indiskret," svarede Raoul med fast stemme, "men da De selv opfordrede mig til at ønske ..."

"Ønske at forlade mig," sagde Athos.

"Hvor kan De tro det!"

Raoul ilede hen til greven, men denne havde allerede overvundet sin bedrøvelse og vendte sig atter om med et roligt og mildt ansigt.

"Nå," sagde hertugen, "rejser han eller rejser han ikke? Følger han med, skal han blive min adjudant, min søn, hr. greve!"

"Deres Højhed!" udbrød Raoul knælende.

"Deres Højhed!" sagde greven og greb hertugens hånd, "Raoul kan gøre, hvad han vil."

"O, nej, min herre, hvad De vil," afbrød den unge mand ham.

"For fanden," sagde prinsen, "her er hverken tale om, hvad greven vil eller hvad vicomten vil, men kun om, hvad jeg vil. Jeg tager ham med. I marinen vil man for fremtiden kunne gøre lykke, min ven."

Da hertugen så, at klokken var blevet mange, rejste han sig og sagde hurtigt:

"Jeg har hastværk, men hvis man skulle bebrejde mig, at jeg har spildt min tid med at passiare med en ven, vil jeg svare, at jeg har hvervet en god rekrut."

"Om forladelse, hr. hertug," afbrød Raoul ham, "sig ikke det til kongen, for ham vil jeg ikke tjene."

"Men, min ven, hvem vil du da tjene? Den tid er forbi, da du kan sige: Jeg tilhører hr. de Beaufort. Nej, nu om stunder tilhører vi alle sammen kongen, både store og små. Når du derfor tager tjeneste på mine skibe, min kære vicomte, så er det kongen, du tjener."

Athos ventede med utålmodig glæde på, hvilket svar Raoul, kongens uforsonlige fjende, ville give på dette vanskelige spørgsmål. Faderen håbede, at denne hindring ville kuldkaste hans ønske.

Men Raoul svarede roligt og fast:

"Jeg har allerede overvejet denne sag med mig selv. Jeg vil tage tjeneste på Deres skibe, da De viser mig den gunst at tage mig med, men jeg tjener en mægtigere herre end kongen, nemlig Gud."

"Gud! Hvordan det?" udbrød Athos og prinsen på en gang.

"Det er min hensigt at lade mig optage i malteserriddernes orden," fortsatte Bragelonne.

Athos vaklede, og selv prinsen studsede.

Grimaud udstødte et dumpt brøl og tabte flasken, der gik i tusinde stykker, uden at nogen imidlertid lagde videre mærke til det.

Hr. de Beaufort så vist på den unge mand og læste, skønt han sænkede blikket, i hans ansigt, at han havde taget en beslutning, for hvilken alt måtte vige.

Athos trykkede den hånd, som hertugen rakte ham.

"Jeg rejser om to dage til Toulon, greve," sagde hr. de Beaufort. "Besøger De mig i Paris, for at jeg kan få Deres bestemmelse at vide?"

"Jeg skal have den ære at besøge Dem for at takke Dem for al Deres godhed, min prins," svarede greven.

"Og tag vicomten med, enten han følger med mig eller ej, han har mit ord, og jeg forlanger kun Deres samtykke," tilføjede hertugen.

Derpå vendte han tilbage til sit følge.

Athos og Bragelonne var alene.

Klokken slog elleve.

Fader og søn tav. På denne måde gik en time, men idet uret slog tolv, rejste Athos sig og sagde:

"Det er sent, Raoul ... i morgen taler vi nærmere sammen."

Raoul rejste sig ligeledes og omfavnede sin fader.

"De rejser altså med den faste beslutning at lade Dem dræbe i Afrika? Sig det kun, lyv ikke."

Raoul blegnede og tav i nogle sekunder, der var meget pinefulde for hans fader, derpå sagde han:

"Min herre, jeg har lovet at ofre mig til Gud. Til gengæld for det offer, jeg bringer ham af min ungdom og frihed, vil jeg kun bede ham om én ting: At bevare mig for Dem, fordi De er det eneste bånd, der endnu binder mig til denne verden. Kun Gud

kan give mig kraft til ikke at glemme, at jeg skylder Dem alt, og at De bør være mig det første."

Athos omfavnede ømt sin søn og sagde:

"De har svaret mig som en brav mand. Om to dage vil vi være i Paris hos hr. de Beaufort, og De må da gøre, hvad De selv vil. De har Deres frihed, Raoul. God nat!"

Og han begav sig langsomt til sit sovekammer.

Raoul gik alene ned i haven og tilbragte natten i lindealleen.

94. Rejseforberedelser

Athos spildte ikke tiden med forsøg på at rokke sin søns uforanderlige beslutning, men sørgede for, at Raouls udrustning kunne blive så komplet som mulig. Dette hverv tilfaldt den gode Grimaud.

Athos befalede den værdige tjener at tage vejen til Paris, så snart alt var i orden, og for at hertugen ikke skulle komme til at vente, begav han sig selv dagen efter hr. de Beauforts besøg til Paris med sin søn.

Som man let kan begribe, var det en hård prøve for den unge mand at komme tilbage til Paris mellem de mennesker, der havde kendt og elsket ham.

Hvert ansigt mindede ham om hans sorg. Efter ankomsten til Paris begav han sig til Guiche, men denne var hos Monsieur.

Raoul begav sig til Luxembourg, sikkert uden at tænke på, at han gik til et sted, hvor la Vallière havde levet. Ved sin ankomst dertil hørte han en så højrøstet munterhed og latter, at han, hvis ikke en barmhjertig kvinde havde bemærket ham, der stod tavs og bleg i en dør, ville være gået igen uden at komme mere tilbage.

Han var blevet stående i et af forværelserne for at undgå alle de muntre og lykkelige mennesker, der færdedes i de tilstødende sale, da pludselig en kjole raslede tæt ved ham.

En ung, smuk og leende dame passerede forbi i ivrig samtale med en officer. Officeren svarede roligt, men bestemt. Det var

snarere en strid mellem elskende end en samtale mellem hoffolk. Damen endte med et kys på fingeren.

Pludselig fik hun øje på Raoul og tav. Der på gav hun officeren et puf og sagde:

"Hør, Malicorne, jeg vidste ikke, at der var nogen her. Jeg fornægter Dem, hvis man har hørt eller set os."

Malicorne flygtede, mens damen nærmede sig Raoul og sagde:

"Herren er en galant mand og vil sikkert ..." men pludselig afbrød hun sig selv og råbte rødmende: "Raoul!"

"Frøken de Montalais!" sagde Raoul blegere end et lig og vendte sig koldt fra hende.

"Min herre," udbrød Montalais foragteligt, "De opfører Dem langt fra som en adelsmand. Mit hjerte tilskynder mig at tale til Dem, men De kompromitterer mig ved Deres næsten uhøflige modtagelse. Det er urigtigt af Dem, min herre. De forveksler Deres fjender med Deres venner. Farvel!"

Raoul havde svoret ved sig selv aldrig at tale med Louise eller nogen, som havde set hende, og drog nu til en anden verden for ikke at møde noget, som Louise havde set eller berørt. Men efter det første anfald af stolthed, efter at have set Montalais, Louises veninde, der mindede ham om det lille tårn i Blois og ungdommens glæder, svandt hans fornuft.

"Tilgiv mig, frøken, det er ikke og kan ikke være min hensigt at være uhøflig."

"De ønsker at tale med mig," sagde hun med sit smil fra gamle dage, "nå, så kom med, for her kan vi blive overrasket."

Med disse ord steg hun lettere end en fe op til sit værelse, fulgt af Raoul efter at have lukket døren og givet sin

kammerpige kåben, som hun hidtil havde båret på armen, sagde hun til Raoul:

"De søger hr. de Guiche?"

"Ja, frøken."

"Jeg skal straks lade ham komme her op, når jeg først har talt med Dem."

"Gør det, frøken."

"Er De vred på mig?"

Raoul betragtede hende et øjeblik, der på sagde han:

"Ja."

"De tror, at jeg har haft del i bruddet mellem Dem."

"Bruddet!" gentog han bittert. "O, frøken, der kan ikke være tale om brud, hvor der aldrig har været kærlighed."

Raoul opslog en uhyggelig latter, der fik Montalais til at gyse.

"Hør," svarede den unge pige og trykkede Raouls kolde hænder mellem sine, "De har uret i en hver henseende. Hvis De havde vakt Louises kærlighed i stedet for at elske hende koldt og filosofisk ..."

"Det er nok, frøken," sagde Raoul, "jeg mærker, at De hører til et andet århundrede end jeg. De forstår at spotte og være lystig. Jeg elsker frøken de ..."

Raoul kunne ikke udtale navnet.

"Jeg ser, at De ikke er helbredet," sagde Montalais, "og at Louise har fået en fjende mere."

"Så længe hun har sin elsker til at forsvare sig, har hun ingen nød. Hun har valgt ham af en sådan stand, at hendes fjender må vige for ham."

Pludselig betænkte han sig og fortsatte ironisk:

"Og desuden har hun jo Dem, frøken, til veninde."

"Mig? O, nej, jeg hører ikke til dem, som frøken de la Vallière værdiges at se til, men ..."

Det truende "men" fik Raouls hjerte til at banke, fordi det spåede hans fordums elskede mange sorger; dette frygtelige "men", der lød så betydningsfuldt i en kvindes som Montalais' mund, blev afbrudt ved en stærk støj fra alkoven bag panelet.

Montalais spidsede øren, og Raoul rejste sig, da en kvinde ganske roligt trådte ind gennem den hemmelige dør og lukkede den efter sig.

"Madame!" udbrød Raoul, idet han genkendte kongens svigerinde.

"Jeg ulykkelige!" mumlede Montalais, idet hun ilede prinsessen i møde.

Prinsessen var nær ved at tabe fatningen.

Skønt Raoul endnu ikke gættede den egentlige sammenhæng, følte han dog, at han generede.

I dette øjeblik åbnedes et skab lige over for alkoven, og hr. de Guiche trådte glædestrålende ud af skabet. Raoul var den blegeste af de fire. Prinsessen var imidlertid nær ved at besvime og støttede sig til sengen.

Raoul brød først tavsheden.

Idet han bøjede knæ for Madame sagde han sagte:

"Madame, om to dage er jeg langt fra Paris, om fjorten dage er jeg langt fra Frankrig, hvor man aldrig mere vil få mig at se."

"Rejser De?" udbrød hun glad.

"Ja, med hr. de Beaufort."

"Til Afrika!" råbte Guiche, "De, Raoul, til Afrika, hvor man dør!"

Og idet han glemte alt, tilføjede han:

"De utaknemmelige, der ikke en gang har taget mig med på råd!" og han omfavnede ham.

Imidlertid forsvandt Madame og Montalais.

Raoul fo'r med hånden over panden og sagde:

"Min ven, jeg vil ikke skjule noget for Dem. Jeg vil dø i det fjerne land, inden et år er Deres hemmelighed vel forvaret."

"Raoul, vær en mand!"

"Ser De, Guiche, jeg vil leve mere, når jeg først er under jorden, end jeg har gjort i den sidste måned."

Guiche ville gøre indvendinger.

"Ikke et ord mere om mig," sagde Raoul. "Lad mig blot give Dem et råd, min ven, hvad jeg vil sige Dem er af langt større vigtighed."

"Hvordan det?"

"Jo, De risikerer mere end jeg, siden man elsker Dem. Det er mig en usigelig glæde at kunne tale sådan til Dem. Nu, Guiche, stol ikke på Montalais."

"Hun er en god veninde."

"Hun var en veninde af ... af hende, De ved nok ... og har styrtet hende af stolthed. Og efter at have styrtet hende i fordærvelse vil hun nu berøve denne kvinde det eneste, der undskylder hende i mine øjne."

"Og det er?"

"Hendes elsker."

"Hvad mener De?"

"Jeg mener, at der er et komplot i gære mod kongens maitresse, og at dette komplot udgår fra Madame."

Guiche betragtede en stund den ulykkelige unge mand, der var halvt vanvittig af fortvivlelse.

"Man vil pine den, hvis navn jeg ønskede at kunne udtale," fortsatte Raoul. "Sværg mig, at De ikke alene ikke vil hjælpe til med det, men at De vil forsvare hende, lige som jeg selv ville have gjort det."

"Det sværger jeg," sagde Guiche.

"Og," fortsatte Raoul, "når De en gang har vist hende en stor tjeneste, og hun takker Dem for det, lov mig så at sige følgende ord til hende: Jeg har gjort det, frue, efter hr. de Bragelonnes anmodning, hvem De har voldt så megen sorg."

"Jeg sværger!" mumlede Guiche rørt.

Mens Raoul aflagde sit besøg i Luxembourg, var Athos gået hen til Planchet for at høre noget om d'Artagnan. Raoul ankom kort efter.

Ved sin ankomst til Rue des Lombards traf Athos urtekræmmeren ivrigt beskæftiget i butikken.

"Hvor det glæder mig, hr. greve," udbrød Planchet, "hvilken lykkelig stjerne bringer Dem til mig?"

"Min kære Planchet," sagde Athos, "vi kommer for hos Dem at høre, hvad hr. d'Artagnan foretager sig, vi har ikke truffet ham i Louvre."

"Hr. d'Artagnan er forsvundet, hr. greve."

"Forsvundet!" gentog Athos forundret.

"Ja, min herre, vi ved, hvad det betyder."

"Men jeg ved det ikke."

"Når hr. d'Artagnan forsvinder, er det altid i anledning af en eller anden sendelse eller affære."

"Godt, godt, jeg bryder mig ikke om at kende Deres eller vor vens affærer, jeg spørger Dem ene og alene af interesse. Da musketerkaptajnen ikke er her, og De ikke kan give os nogen oplysning om, hvor vi kan træffe ham, vil vi tage afsked med Dem. På gensyn, Planchet, på gensyn! – Kom Raoul!"

"Hr. greve, jeg ville ønske, at jeg kunne sige Dem ..."

"Nej, nej, jeg bebrejder aldrig en tjener, at han er diskret."

"Der er intet indiskret i at fortælle Dem, hr. greve, at hr. d'Artagnan kom her forleden dag, og at han blev her et par timer, beskæftiget med at undersøge et kort. Og dette kort er her," tilføjede Planchet, idet han gik hen til væggen, hvor det hang.

Han rakte greven et Frankrigskort, på hvilket et øvet øje opdagede en med små prikker afsat rejserute.

Athos fulgte prikkerne med øjet og så, at de gik mod syd til Middelhavet i retning af Toulon. Punkterne endte i egnen af Cannes. Grev de la Fère brød et øjeblik sit hoved for at finde ud af, hvad musketeren kunne have at bestille i Cannes, men hans sædvanlige skarpsindighed slog fejl. Raoul var lige så klog som sin fader.

"Lige meget," sagde den unge mand til greven, der tavs og med fingeren havde vist ham d'Artagnans rute, "det er tydeligt, at forsynet altid fører vor og hr. d'Artagnans veje sammen. Han befinder sig nu i egnen af Cannes, og De ledsager mig i det mindste til Toulon. De kan være rolig for, at vi lettere vil træffe ham på vejen end på dette kort."

Efter at have taget afsked med Planchet begav fader og søn sig til hertugen af Beaufort.

Denne boede på et prægtigt hotel i Paris og førte et stort hus.

Athos og Raoul fandt prinsens hus fuldt af mennesker.

Hertugen opgjorde sit bo, det vil sige, han uddelte alt, hvad der blot havde nogen værdi, til sine venner og kreditorer.

Prinsen behøvede ikke mere noget hus, for en admirals skib er hans lejlighed.

Athos traf admiralen af Frankrig lidt ør i hovedet, for han havde nylig rejst sig fra bordet, et bord på halvtredsindstyve kuverter, hvor man havde drukket dygtigt på et heldigt udfald af ekspeditionen.

Da prinsen fik øje på Athos og Raoul, udbrød han:

"Der er min adjudant. Kom her hen, greve, kom, vicomte!"

Han rakte Athos et fyldt glas. Denne tog imod det. Raoul vædede knap læberne.

"Jeg har et hverv til Dem," sagde prinsen til Raoul. "De skal rejse i forvejen til Antibes."

"Ja, Deres Højhed."

"Her er ordren." Og Beaufort gav Bragelonne ordren. "Kender De noget til søen?"

"Ja, Deres Højhed, jeg har rejst med hr. prinsen."

"Godt, armeen må indskibes senest om fjorten dage."

"Skal ske, Deres Højhed."

"Nærværende ordre bemyndiger Dem til at gennemsøge alle øerne langs med kysten. De må hverve og tage med magt, lige som De selv vil. Og da De er en virksom mand, vil De få brug for mange penge."

"Jeg håber nej, Deres Højhed."

"Jeg tror jo. Min intendant har udfærdiget anvisninger på tusind francs, der er betalbare i alle byer i syden. Af disse får De hundrede. Farvel, kære vicomte!"

Athos afbrød prinsen.

"Behold Deres penge, Deres Højhed, hos araberne fører man krig lige så meget med guld som med bly."

"Jeg vil prøve det modsatte," svarede hertugen, "desuden kender De mine tanker om ekspeditionen: Megen alarm, megen skyden, og jeg forsvinder, hvis det skal være, i røgen."

Med disse ord lo hr. de Beaufort, men han havde truffet de urette i Raoul og Athos. Han mærkede det.

"I er ikke folk," sagde han, "som man skal se efter bordet, I er kolde, stive og tørre, mens jeg er lutter fyr, flamme og vin. Nej, fanden tage mig, om jeg nogen sinde vil se Dem, vicomte, uden når jeg er fastende, og Dem, greve, vil jeg aldrig se mere, hvis De sætter et sådant ansigt op."

Med disse ord trykkede han Athos' hånd.

"Deres Højhed," svarede denne smilende, "skal ikke tage sådan på veje, fordi De har nogle penge. Jeg forudsiger Dem, at De inden en måned vil være kold, stiv og tør lige over for Deres pengekasse, og at De i Deres fastende tilstand vil blive overrasket ved at se Raoul munter og glad, fordi han kan tilbyde Dem nye midler."

"Gud høre Dem, greve!" råbte hertugen henrykt. "Jeg beholder Dem."

"Nej, jeg rejser med Raoul, det er et besværligt og vanskeligt hverv, De har overdraget ham, og som han alene ville have ondt ved at udføre. Til at proviantere en flåde, samle skibe og hverve besætningerne ville en admiral behøve et år. Raoul er kavalerikaptajn, og Deres Højhed giver ham kun fjorten dage."

"Jeg siger Dem, at han nok vil redde sig ud af det."

"Det tror jeg også, men jeg vil hjælpe ham."

"Lad gå da."

"Det er en ekspedition, der begynder godt," sagde Athos til sin søn. "Ingen proviant, ingen transportskibe! Hvordan skal det mon forløbe?"

"Hvis alle ville gøre det samme som jeg, vil der ikke blive mangel på proviant," mumlede Raoul.

"Min ven," svarede Athos strengt, "vær ikke uretfærdig eller afsindig i Deres egoisme eller sorg, hvad De vil kalde det. Når De rejser til denne krig i den hensigt at dø, trænger De ikke til nogen, og det havde ikke været umagen værd at anbefale Dem til hr. de Beaufort. Når De modtager en ansvarsfuld stilling i armeen, er talen ikke længere om Dem, men om alle de stakkels soldater, der lige som De har et hjerte og et legeme. De må vide, Raoul, at officeren er en lige så nyttig tjener som en præst, og at han må have mere barmhjertighed end han."

95. Sølvtallerkenen

Det var en behagelig rejse. Athos og hans søn gennemred hele Frankrig og tilbagelagde en femten mil om dagen, undertiden mere. Fjorten dage efter afrejsen indtraf de til Toulon. I Antibes tabte de aldeles d'Artagnans spor.

Man skulle næsten tro, at musketerkaptajnen havde villet rejse ukendt i denne egn, for det fremgik af de oplysninger, som Athos indhentede, at man havde set den beskrevne herre ombytte sine heste med en tillukket vogn, da han forlod Avignon.

Det gjorde Raoul meget ondt, at han ikke kunne træffe d'Artagnan, da han gerne ville sige farvel til ham.

Da Raoul begyndte at organisere flåden og samle fartøjer og både for at sende dem til Toulon, fortalte en af fiskerne greven, at hans båd var under reparation efter stranding på en rejse, han havde gjort med en adelsmand, som havde meget travlt med at komme til søs.

Da Athos troede, at manden løj for at slippe fri og tjene flere penge ved sit fiskeri, når alle hans kammerater var borte, forlangte han nærmere oplysninger af ham.

Fiskeren fortalte nu, at for omtrent seks dage siden var en mand kommet om natten for at leje hans båd til en tur til Saint Honorat-øen. De blev enige om betalingen, men adelsmanden indfandt sig med en stor kasse af en vogn, som han ville have med i båden trods de dermed forbundne vanskeligheder. Fiskeren ville nu gå fra sit ord. Han havde udstødt trusler, men

de skaffede ham kun en god dragt prygl af adelsmanden, der slog længe og hårdt. Til sidst tog fiskeren sin tilflugt til formanden for hans kolleger i Antibes, men efter at adelsmanden havde vist formanden et papir, bukkede denne lige til jorden og befalede fiskeren at adlyde, idet han oven i købet skældte ham ud. Derefter var man taget af sted med ladningen.

"Men af alt dette har jeg endnu ikke fået at vide, hvordan De strandede," svarede Athos.

"Det gik sådan til. Jeg satte kursen mod Saint Honorat, som adelsmanden havde befalet, men undervejs skiftede han sind og påstod, at jeg ikke kunne gå syd om abbediet."

"Hvorfor ikke det?"

"Fordi Munkebankerne ligger lige for benediktinernes tårn ved sydspidsen, min herre."

"Er det et skær?" spurgte Athos.

"Ja, lige i vandskorpen, et meget farligt sted, som jeg imidlertid tusinde gange har sejlet over. Adelsmanden forlangte, at jeg skulle landsætte ham på Saint Marguerite. Men jeg påstod at ville fortsætte min kurs. Adelsmanden tog mig nu i nakken og sagde ganske roligt, at han ville kvæle mig. Min medhjælper bevæbnede sig med en økse, og jeg gjorde det samme. Vi havde nattens fornærmelse at hævne. Men adelsmanden tog kården i hånden og manøvrerede så hurtigt med den, at ingen af os kunne komme ham nær. Jeg ville til at kyle ham min økse i hovedet, da pludselig – De kan tro mig, om De vil, min herre – vognen åbnedes, og en slags spøgelse viste sig med en sort maske for ansigtet og truede ad os med hånden."

"Det var?" spurgte Athos.

"Det var Djævelen, min herre, for adelsmanden råbte glad, da han så ham: Tak, Deres Højhed!"

"Det var besynderligt!" mumlede greven og så på Raoul.

"Hvad gjorde De så?" spurgte han fiskeren.

"De indser nok, min herre, at to stakler som vi ikke kunne stå os mod to adelsmænd, endsige mod Djævelen. Uden at sige et ord sprang jeg og min kammerat i vandet; vi var en syv til otte hundrede fod fra kysten."

"Og de to rejsende?"

"Å, for dem kan De være ganske rolig. Det er tydeligt nok, at den ene var Djævelen og beskyttede den anden."

"Det er godt," sagde Raoul. "De er fritaget for at gøre tjeneste. Farvel!"

"Hvis De så synes, vil vi gøre en tur til Saint Marguerite," sagde Athos til Bragelonne.

"Ja, min herre, for her må stikke noget under."

Samme dag rejste de til Saint Marguerite i en fiskerbåd, som de havde ladet komme fra Toulon.

Øen gjorde et særdeles behageligt indtryk på dem. Orange-, granat- og figentræerne bøjede sig under vægten af deres gyldne frugter.

Denne herlige ø var ubeboet. Smuglerne, der stod i forbindelse med guvernøren, som delte fortjenesten med dem, benyttede den som et foreløbigt oplagssted. Fæstningen havde kun en besætning på otte mand og to kanoner.

Slottet var omgivet af en dyb grav og forsynet med tre tårne, der var indbyrdes forbundne ved terrasser.

Athos og Raoul gik en tid rundt om havemuren uden at finde nogen, der kunne indføre dem hos guvernøren. Til sidst gik de ind i haven. Det var den varmeste tid på dagen. Alle, både mennesker og dyr, lod til at sove.

På terrassen mellem det andet og tredje tårn så Athos imidlertid en soldat, der bar en kurv på sit hoved. Et øjeblik efter kom han tilbage uden kurv og forsvandt i det indre af slottet. Athos antog, at soldaten havde bragt en eller anden middagsmad og nu selv gik hen for at spise.

Pludselig hørte han nogen kalde på sig, han løftede hovedet og så i et tilgitret vindue noget hvidagtigt, ligesom en hånd, bevæge sig, og noget blændende, ligesom et våben, beskinnet af solen.

Førend han kunne gøre sig rede for, hvad det var, drog en skinnende stribe, ledsaget af en pibende lyd, hans opmærksomhed fra tårnet til jorden.

En svag lyd hørtes fra graven, og Raoul sprang til og tog en sølvtallerken op, der rullede hen ad sandet.

Athos og Raoul gik nu begge nærmere og betragtede opmærksomt den tilstøvede tallerken, på hvis bagside med spidsen af en kniv var ridset følgende bogstaver:

> Jeg er kongen af Frankrigs broder, i dag fange, i morgen en vanvittig. Franske og kristelige adelsmænd, beder Gud for jeres herres søns sjæl og forstand!

Tallerkenen faldt Athos ud af hånden, mens Raoul søgte at forstå de sørgelige ords mystiske betydning.

I samme øjeblik lød et skrig fra det øverste af tårnet. Hurtigt som lynet bøjede Raoul hovedet og tvang sin fader til at gøre det

samme. Løbet af en musket sås over tinden af muren. En hvid røg steg op fra fænghullet af geværet, og en kugle traf en sten seks tommer fra de to adelsmænd. Et andet gevær kom nu til syne og sænkedes mod dem.

"Guds død!" råbte Athos, "myrder man folk her? Kom ned, I kujoner!"

"Ja, kom ned!" skreg Raoul rasende og truede med den knyttede hånd mod slottet.

Den af de angribende, der var i færd med at tage sigte, udstødte et forundringsråb, og da den anden atter ville til at fyre, slog han hans gevær til side, så skuddet gik af i luften.

Da Athos og Raoul så, at mændene forsvandt fra tårnet, tænkte de, at de ville komme ned til dem, og ventede dem roligt.

Fem minutter var knap forløbet, førend trommen kaldte de otte soldater sammen. De viste sig nu på den anden side af graven med deres geværer. I spidsen for dem befandt sig en officer, i hvem vicomte de Bragelonne genkendte den samme, der havde affyret det første geværskud.

Denne mand befalede soldaterne at lade deres geværer.

Raoul styrtede frem, fulgt af Athos, da en bekendt stemme lod sig høre bag ved dem.

"Athos! Raoul!" råbte stemmen. "Jeg vidste nok, at jeg var sikker i min sag."

Soldaterne tog geværerne ved foden.

"Men hvad er der dog på færde?" spurgte Athos. "Det lader til, at man vil skyde os uden videre."

"Det er mig, der vil skyde Dem," svarede d'Artagnan, "og jeg ville ikke som guvernøren have fejlet. Hvilken lykke, at jeg plejer

at tage langt sigte! Kære venner, hvilken lykke!"

"Men hvorfor skød guvernøren på os? Hvad har vi gjort ham?"

"Fangen har skrevet noget på denne tallerken ... ikke sandt?"

"Jo."

"Det anede mig nok. Ak, min Gud!"

Og d'Artagnan bemægtigede sig med alle tegn på en dødelig uro tallerkenen for at læse dens indskrift. Da han havde læst den, blev han dødbleg.

"O, min Gud!" gentog han.

"Det er altså sandt?" sagde Athos sagte.

"Stille! Der kommer guvernøren. Hvis han tror, at De kan læse og har nogen formodning om, at De har forstået disse ord, så ... jeg holder meget af jer, mine kære venner, jeg ville lade mig dræbe for jer, men ..."

"Men ..." spurgte Athos og Raoul på en gang.

"Men jeg vil ikke kunne frelse jer fra et evigt fangenskab, hvis det lykkes mig at befri jer fra døden. Derfor tavshed!"

Guvernøren, der havde passeret graven på et bræt, kom nu til.

"Nå," sagde han til d'Artagnan, "hvad standser os?"

"I er spaniere og forstår ikke et fransk ord," hviskede kaptajnen hurtig til sine venner.

Derpå vendte han sig til guvernøren og fortsatte højt:

"Jeg har ikke taget fejl, disse herrer er to spanske kaptajner, som jeg lærte at kende forrige år ved Ypern. De forstår ikke et fransk ord."

"Ah!" sagde guvernøren og søgte at læse indskriften på tallerkenen. Men d'Artagnan snappede den hurtigt fra ham og udslettede bogstaverne med spidsen af sin kårde.

"Hvad er det, De gør?" sagde guvernøren.

"Det er en statshemmelighed," svarede d'Artagnan, "og da De ved, at kongen har sat dødsstraf for enhver, der bliver bekendt med den, vil jeg, hvis De ønsker det, lade Dem læse det og derpå straks skyde."

Athos og Raoul bevarede imidlertid en rolig tavshed.

"Men det er jo en umulighed," fortsatte guvernøren, "at disse herrer ikke skulle forstå i det mindste enkelte ord."

"Snak, selv om de forstår, hvad der bliver sagt, kan de dog ikke læse skrift, ikke en gang, når det er skrevet på spansk. Ingen spansk adelsmand, ved De nok, kan læse."

Guvernøren måtte lade sig nøje med denne forklaring, men var ikke overbevist.

"Bed herrerne om at komme indenfor på slottet," sagde han.

Man tog nu vejen til slottet.

Mens guvernøren traf nogle forberedelser til at beværte sine gæster, sagde Athos:

"Forklar os nu, hvordan sagen hænger sammen, mens vi er alene."

"Det er ganske simpelt," svarede musketeren. "Jeg har bragt en fange til øen, som kongen har befalet, at ingen må se. I er kommet, han har kastet noget ned til jer. Jeg spiste til middag med guvernøren og så genstanden blive kastet ned og Raoul tage den op. Jeg behøvede ikke lang tid til at fatte sammenhængen, jeg troede, at I var i forståelse med min fange, og ..."

"Befalede at skyde på os."

"Ja, jeg tilstår det, men greb jeg end først efter geværet, var jeg dog den sidste til at bruge det."

"Havde De dræbt mig, d'Artagnan, ville jeg have opnået den lykke at dø for Frankrigs kongehus og den udmærkede ære at falde for Deres hånd, dets ædleste og braveste forsvarer."

"Hvad er det, De fortæller mig om kongehuset, Athos!" stammede d'Artagnan. "Tror De, der er en fornuftig mand, som tror på en vanvittigs dårekistesnak?"

"Ja, jeg tror det."

"Og det så meget mere, min kære chevalier," tilføjede Raoul, "som De har ordre til at dræbe dem, der måtte tro det."

"Det er, fordi enhver bagvaskelse, om den end er aldrig så tåbelig, har næsten vished for at blive populær."

"Nej, d'Artagnan," sagde Athos sagte, "fordi kongen ikke vil have, at hans families hemmelighed skal komme ud blandt folket og vanære Louis den Trettendes søns bødler."

"Lad de børnestreger fare, Athos, hvis jeg ikke skal erklære Dem for vanvittig. Forklar mig desuden, hvordan Louis den Trettende skulle have en søn på Saint Marguerite-øerne."

"En søn, som De kan have bragt hertil maskeret, i en fiskerbåd," svarede Athos, "hvorfor er det så umuligt?"

D'Artagnan bed sig i sin knebelsbart.

"Selv om det er sandt," sagde han, "at jeg har ført en maskeret fange hertil i en fiskerbåd og en vogn, er dermed ikke bevist, at denne fange skulle være en prins … en prins af den franske kongefamilie."

"Spørg Aramis," svarede Athos koldt.

"Aramis," udbrød musketeren tilintetgjort. "Har De set Aramis?"

"Ja, jeg har set den flygtede Aramis efter hans mislykkede foretagende i Vaux, og han har fortalt mig nok til at tro, hvad

den ulykkelige har ridset på sølvtallerkenen. Men der har vi Deres guvernør."

D'Artagnan og hans venner spillede nu atter deres påtagne rolle. Mod d'Artagnan var den mistænksomme guvernør høflig indtil overdrivelse, hvorimod han nøjedes med at betragte de rejsende.

"Hvad hedder det menneske?" sagde Athos på spansk til d'Artagnan. "Han har et ubehageligt ydre."

"de Saint Mars," svarede musketeren.

"Spørg herrerne," afbrød Saint Mars nu samtalen, "i hvilken hensigt De er kommet til Saint Marguerite?"

"De er kommet for at bese benediktinerklosteret i Saint Honorat, og fordi de har hørt, at der skal være god jagt på Saint Marguerite."

"Den står til deres tjeneste," svarede Saint Mars, "så vel som til Deres."

D'Artagnan takkede.

"Hvornår rejser De?" spurgte guvernøren.

"I morgen," svarede d'Artagnan.

Hr. de Saint Mars gjorde nu sin runde og lod d'Artagnan blive alene med de foregivne spaniere.

"Ah!" udbrød musketeren, "det er et liv og et selskab, der ikke behager mig synderligt. Jeg står over denne mand, men alligevel generer han mig forbandet. Har I lyst til at løsne et par skud på harerne? Det vil være en smuk og ikke meget trættende tur. Øen er kun halvanden mil i længden og en halv i bredden. Lad os more os."

"Vi vil gå, hvorhen De ønsker, d'Artagnan, ikke for at more os, men for at kunne tale ugenert sammen."

På et tegn af d'Artagnan bragte en soldat adelsmændene jagtgeværer og vendte tilbage til fortet.

"Og nu," sagde musketeren, "besvar mig nu det spørgsmål, som den skumle Saint Mars gjorde før: I hvilken hensigt er I kommet her til øen?"

"For at sige Dem farvel."

"Sige mig farvel? Hvordan? rejser Raoul?"

"Ja."

"Med hr. de Beaufort, tør jeg vædde?"

"Ja, med hr. de Beaufort. De gætter altid rigtigt, kære ven."

Imidlertid havde Raoul sat sig på en mosbegroet klippe og lagt geværet på knæet. Mens han betragtede himlen og havet og lyttede til stemmen i sit indre, lod han jægerne fjerne sig lidt efter lidt.

D'Artagnan mærkede hans fraværelse.

"Han er endnu såret, ikke sandt?" spurgte han Athos.

"Til døden."

"Å, jeg antager, at De overdriver. Raoul er af et for godt stof."

"Nej," svarede Athos, "det bliver Raouls død."

"Guds død!" sagde d'Artagnan mørkt.

Efter et øjebliks forløb fortsatte han:

"Hvorfor lader De ham rejse?"

"Fordi han vil."

"Og hvorfor følger De ikke med ham?"

"Fordi jeg ikke vil se ham dø."

D'Artagnan så stift på sin ven.

"De ved," fortsatte greven og lænede sig på kaptajnens arm, "at jeg i mit liv har været bange for meget lidt, men der er et,

som jeg har en uophørlig, fortærende skræk for, og det er den dag, da jeg skal holde dette barns lig i mine arme."

"Hm! ..." sagde d'Artagnan, lidt forvirret af denne voldsomme smerte.

"D'Artagnan, min ven, De, der elsker Raoul, betragt ham!" fortsatte Athos, pegende på sin søn, "denne sørgmodighed forlader ham aldrig. Kender De noget skrækkeligere end minut for minut at være vidne til det stakkels hjertes uafbrudte dødskamp?"

"Lad mig tale med ham, Athos, hvem ved?"

"Forsøg det, men jeg er overbevist om, at De intet held vil have."

Athos gik videre alene, mens d'Artagnan trængte gennem krattet til Raoul, som han rakte hånden.

"Nå," sagde d'Artagnan til Raoul, "De har nok noget at tale med mig om?"

"Jeg ville gerne bede Dem om en tjeneste," svarede Bragelonne.

"Bed væk."

"De vender en gang tilbage til Frankrig."

"Det håber jeg i det mindste."

"Skal jeg skrive til frøken de la Vallière?"

"Tiltror De et brev mere kraft end Deres ord?"

"De har ret."

"Hun elsker kongen," fortsatte d'Artagnan, "hun er en god pige. Og hun elsker måske Dem, der forlader hende, højere end kongen, men på en anden måde."

"Tror De virkelig, d'Artagnan, at hun elsker kongen?"

"Hun elsker ham til forgudelse, og han er uimodtagelig for nogen anden følelse. Hvis De ville vedblive at leve i hendes nærhed, ville De blive hendes bedste ven."

"Nå!" udbrød Raoul.

"Vil De?"

"Nej, det ville være lavt!"

"De siger der en dumhed, der gerne kunne få mig til at nære ringeagt for Deres forstand. Det er aldrig lavt, Raoul, hører De, at gøre, hvad der påbydes af en højere vilje. Har hun, der elskede Dem, opført sig lavt ved at foretrække kongen for Dem, kongen, som hendes hjerte befalede hende at foretrække for Dem? Nej, hun har opført sig som den mest retskafne kvinde. Gør som hun, adlyd Deres følelse. Ved De hvad, Raoul?"

"Nej."

"At De, hvis De så hende med en skinsyg mands øjne ..."

"Nå?"

"Ville De ophøre med at elske hende."

"De bestemmer mig, min kære d'Artagnan, til at rejse for aldrig mere at ser hende. Jeg vil aldrig ophøre med at elske hende."

Athos nærmede sig nu, og Raoul ilede ham i møde.

Da de vendte tilbage, var havet meget uroligt, og en af de i Middelhavet hyppige storme var i anmarch.

Da de gik over volden til et galleri, hvortil d'Artagnan havde nøglen, så de hr. de Saint Mars tage vejen til fangens værelse.

På et tegn af d'Artagnan skjulte de sig i en krog ved trappen.

"Hvad er det?" spurgte Athos.

"Det skal De snart få at se. Fangen kommer tilbage fra kapellet."

Ved skinnet af lysene sås virkelig seks skridt bag efter guvernøren en sortklædt mand med en jernmaske for ansigtet og en hjelm af samme metal, der skjulte hele hans hoved. Midt i galleriet standsede fangen et øjeblik for at betragte himlen og indånde den svovlsvangre luft. Han sukkede dybt.

"Kom, min herre," sagde de Saint Mars barsk til fangen, for han blev bange ved at se ham stirre så længe over muren. "Kom dog, min herre!"

"Sig Deres Højhed!" råbte Athos med en så højtidelig og skrækkelig stemme, at guvernøren fo'r sammen.

Fangen vendte sig om.

"Hvem var det, der talte?" spurgte Saint Mars.

"Mig," svarede d'Artagnan og trådte med det samme frem. "De ved jo, at ordren lyder sådan."

"Kald mig hverken min herre eller Deres Højhed," sagde fangen nu med en stemme, der gik Raoul til hjertet, "men kald mig *den fordømte.*"

Dermed gik han videre.

Jerndøren lukkedes efter ham.

96. Det sidste farvel

D'Artagnan var knap kommet ind på sit værelse med sine to venner, førend en af soldaterne kom for at hente ham til guvernøren.

En båd var landet ved Saint Marguerite med en vigtig depeche til musketerkaptajnen. Da d'Artagnan brækkede brevet, genkendte han kongens håndskrift.

"Da jeg antager," skrev Louis den Fjortende, "at De nu har udført min befaling, hr. d'Artagnan, så vend straks tilbage til Paris og indfind Dem hos mig i Louvre."

"Nu er mit eksil forbi!" råbte musketeren glad, "Gud være lovet, at jeg ophører at være fangevogter."

Og han viste Athos brevet.

"De forlader os altså," sagde denne bedrøvet.

"Vi ses igen, kære ven, for Raoul er en stor dreng, der nok kan rejse alene med hr. de Beaufort og som hellere vil lade sin fader rejse tilbage i hr. d'Artagnans selskab end nøde ham til alene at rejse de to hundrede mil til la Fère. Ikke sandt, Raoul?"

"Ganske vist," stammede denne.

"Nej, min ven," sagde Athos, "jeg forlader ikke Raoul, førend jeg har set hans skib forsvinde i horisonten. Så længe vi er i Frankrig, er vi uadskillelige."

Efter at have sagt farvel til guvernøren forlod de tre venner altså den lille ø.

Samme nat tog d'Artagnan afsked med sine venner.

Førend han steg til hest, sagde han:

"Mine venner, I ligner to soldater, der forlader deres post. Der er noget, der siger mig, at Raoul vil trænge til Deres understøttelse. Vil De have, at jeg skal forlange permission og drage til Afrika med hundrede gode musketter? Kongen vil ikke nægte mig det, og jeg vil tage Dem med mig."

"Jeg takker Dem, hr. d'Artagnan," sagde Raoul og trykkede hjerteligt hans hånd, "for dette tilbud, der ville give hr. greven og mig mere, end vi ønsker. Jeg er ung og trænger både til åndeligt og legemligt arbejde, hr. greven derimod til ro. De er hans bedste ven, og til Dem anbefaler jeg ham."

"Jeg må af sted, min hest bliver utålmodig," sagde d'Artagnan, hos hvem det altid var et tegn på bevægelse, når han gav samtalen en anden retning. "Hvor er Grimaud?"

"Han kom i går morges med Raouls heste, og jeg har givet ham tilladelse til at sove."

"Så farvel da, kære Athos." D'Artagnan satte foden i stigbøjlen, som Raoul holdt for ham.

"Farvel," sagde den unge mand og omfavnede ham.

"Farvel," sagde d'Artagnan og satte sig til rette i sadlen.

Hans hest gjorde et spring, der fjernede ham fra hans venner.

Den nys beskrevne scene fandt sted uden for det hus i Antibes' havn, hvor Athos var taget ind, og hvortil d'Artagnan havde bestilt sine heste. D'Artagnan satte sin hest i trav, og Athos og Raoul var i færd med at gå ind.

Pludselig hørte de hovslag nærme sig, og da de vendte sig om, så de, at det var d'Artagnan, der kom tilbage. De gav ved et glædesskrig deres overraskelse til kende, mens kaptajnen

sprang af hesten som en ung mand og slog armene om halsen på Athos og Raoul.

Sådan holdt han dem længe uden at sige noget. Derpå fo'r han af sted lige så hurtigt, som han var kommet, med begge sporer i siderne på den rasende hest.

"Ak!" sagde greven ganske sagte, "ak!"

Athos og Raoul tog tilbage til Toulon, hvor det vrimlede af vogne, soldater og heste. Hertugen af Beaufort var alle vegne og drev med megen iver på indskibningen.

Han ville se alt selv, artilleri, forplejning og bagage, han undersøgte hver soldats ekvipering og hver hests helbredstilstand.

Admiralen gjorde Raoul sin kompliment og gav ham sine sidste ordrer med hensyn til indskibningen, der var bestemt til den næste morgen ved daggry.

Det var som sædvanlig i dette klima en smuk nat. Månen, der stod op bag havet, kastede ligesom et sølvtæppe over vandet. På reden lå skibene parate til at tage tropperne om bord.

Athos og hans søn tog plads i mosset på bjerget. Omkring deres hoveder sværmede store flagermus. Da månen var kommet op på himlen og kastede sin fulde glans på vandet, samlede Athos alt sit mod og sagde:

"Alt det, vi ser, Raoul, har Gud skabt, og ligeledes os stakkels fnug. Vi glimrer lige som disse stjerner, sukker lige som bølgerne, og lige som vinden driver skibene til et mål, sådan leder Gud os til en havn. Alt det skabte er smukt, Raoul."

"Det er virkelig et smukt syn, vi har for os her," sagde Raoul.

"Hvor d'Artagnan er god!" afbrød Athos ham straks, "og hvilken lykke at have haft en sådan ven som ham hele sit liv! Det

har De savnet, Raoul."

"En ven!" udbrød den unge mand, "jeg har nydt et venskab, min herre, lige så værdifuldt og inderligt som det, De taler om, nemlig Deres."

"Jeg har ikke været ven for Dem, Raoul."

"Hvorfor ikke, min herre?"

"Fordi jeg har fået Dem til at tro, at livet kun har en side, fordi jeg uden at ville det bestandig har plukket knopperne af Deres ungdoms træ, fordi jeg med ét ord i dette øjeblik fortryder, at jeg ikke har gjort Dem til en meddelsom, støjende mand."

"Jeg ved, hvorfor De taler sådan til mig, min herre, men De har uret, det er ikke Dem, der har gjort mig til det jeg er, det er den kærlighed, der bemægtigede sig mig i en alder, hvor børn kun har inklinationer, det er den mig medfødte standhaftighed, der for andre kun er en vane. Jeg har intet at bebrejde dem, min herre, jeg velsigner og elsker Dem."

"Deres ord gør mig ondt, min kære Raoul, og lad mig håbe, at De vil tage lidt hensyn til mig i den kommende tid."

"Jeg tænker kun på Dem, min herre."

"Raoul, hvad jeg ikke har gjort før, det vil jeg gøre nu. Jeg vil være Deres ven og ikke Deres fader. Vi vil føre et muntert liv, når De kommer tilbage, og det vil ske snart, ikke sandt?"

"Ganske sikkert, min herre, en sådan ekspedition kan ikke vare længe."

"I stedet for altså at leve beskedent af mine indkomster, Raoul, vil jeg give Dem hele kapitalen, der vil være tilstrækkelig til at få Dem frem i verden før min død, og før den tid håber jeg, at De sørger for, at min slægt ikke uddør."

"Jeg skal gøre, hvad De befaler," svarede Raoul stærkt bevæget.

"Vil De undertiden drømme om mig, Raoul?"

"Hver nat. I min barndom så jeg Dem altid i drømme, rolig og blid, med hånden hvilende på mit hoved, og derfor sov jeg altid så godt ... i gamle dage."

Athos kunne ikke beherske sig længere, men slyngede armen om sin søns hals og trykkede ham til sit hjerte.

Månen var imidlertid gået ned, og en lys stribe i horisonten bebudede dagens nærmelse.

Athos kastede sin kappe om Raouls skuldre og trak ham med til byen, hvor der allerede herskede et stort røre.

På det sted, som de nylig havde forladt, så Athos og Raoul en mørk skygge, der ligesom skammede sig over at blive set. Det var Grimaud, som i afstand havde fulgt sin herre.

"Min gode Grimaud!" udbrød Raoul, "hvad vil du? Du kommer for at sige os, at vi skal sejle, ikke sandt?"

"Alene?" spurgte Grimaud, pegende på Raoul.

"Du har ret," sagde greven. "Raoul skal ikke rejse alene, han skal ikke færdes i fremmed land uden at have en ven hos sig, der kan trøste ham og tale med ham om alt, hvad han har elsket."

"Mig!" sagde Grimaud.

"Dig! Ja, ja," råbte Raoul dybt rørt.

"Ak, du er meget gammel, min gode Grimaud," sagde Athos.

"Så meget desto bedre," svarede denne.

"Men," indvendte Raoul, "du kan ikke lade greven blive alene tilbage, som du aldrig har forladt."

"Hr. greven vil helst have det sådan," sagde Grimaud.

"Ja," sagde Athos.

I dette øjeblik hørtes trommeslag og hornmusik.

Regimenterne, der skulle deltage i ekspeditionen, rykkede ud af byen. Der var i alt fem, hver bestående af fyrretyve kompagnier. Hr. de Beaufort sluttede truppen med sin stab. Der ville gå en god time, før han kunne nå havet.

Raoul og Athos tog langsomt vejen til strandbredden, så at de kunne være der, når prinsen ankom.

Grimaud besørgede imidlertid Raouls bagage ombord i admiralskibet. Athos børstede omhyggeligt sin søns uniform og glattede hans hår.

"Hør, Raoul," sagde Athos. "De behøver penge, for hr. de Beaufort fører et stort hus, og jeg er vis på, at De vil få lyst til at købe heste og våben, der er meget dyre i det land. Men da De hverken tjener kongen eller hr. de Beaufort, må De ikke gøre regning på sold eller foræringer. Her har De to hundrede guldstykker, brug dem, Raoul, det vil glæde mig."

Raoul trykkede sin faders hånd, og idet de drejede om et gadehjørne, så de hr. de Beaufort, der red på en prægtig hvid hest. Hertugen kaldte på Raoul og gav greven hånden og talte så længe og hjerteligt til denne, at den stakkels fader blev lidt trøstet.

Det var et skrækkeligt øjeblik, da soldaterne og matroserne tog afsked med deres familie og venner.

Efter skik og brug skulle admiralen gå sidst ombord med sit følge.

Glemmende både admiralen og flåden og sin stolthed åbnede Athos armene for sin søn og trykkede ham krampagtigt til sit bryst.

"Følg med ombord," sagde hertugen bevæget, "De vinder derved en god halv time."

"Nej," svarede Athos, "nej, jeg har sagt mit farvel og vil ikke sige det nok en gang."

"Så ombord, vicomte, ombord i en fart!" fortsatte prinsen, der ville skåne de to mænd.

Og med en faderlig ømhed, som om han havde været Porthos, tog han Raoul i sine arme og satte ham i jollen, hvis årer straks på et tegn gled ud i vandet.

Han forglemte ceremoniellet og sprang selv ned i båden og stødte den fra land med foden.

"Farvel!" råbte Raoul.

Athos svarede kun med et tegn, men følte i det samme noget brændende på sin hånd. Det var Grimaud, der ærbødigt kyssede den. Det var den tro hunds sidste farvel.

Grimaud sprang nu fra havnedæmningen ned i jollen.

Athos satte sig tilintetgjort på bolværket.

Med hvert sekund blev Raouls ansigt utydeligere.

Athos så sin søn gå ombord i admiralskibet og stille sig ved rælingen, sådan at hans fader kunne se ham lige til det sidste.

Hen imod middag, da mastetoppene knap længere var synlige, så Athos en svag sky, det var røgen af en kanon, som hr. de Beaufort havde ladet affyre som et sidste farvel til Frankrig. Athos vendte tilbage til gæstgivergården.

97. Mellem fruentimmer

Imidlertid nåede d'Artagnan hurtigt Paris. Han havde næsten ikke været af hesten.

Kongen, der ikke ventede ham så snart, var taget til jagt i Meudon og kom ikke tilbage før om fem timer. I stedet for at ile efter kongen, som han ville have gjort i gamle dage, trak hr. d'Artagnan sine støvler af, gik i bad og ventede, til Hans Majestæt kom tilbage, dygtig tilstøvet og træt.

De fem timer benyttede han til at forhøre sig om sagernes tilstand. Han erfarede, at kongen i en fjorten dage havde været mørk, og at dronningemoderen var meget syg, at Monsieur havde sluttet sig til de hellige, at Madame havde nervelidelse, og at hr. de Guiche var rejst til et af sine godser.

Han erfarede fremdeles, at frøken de la Vallière var blevet uundværlig for kongen, som på jagten sendte flere breve til hende, når hun ikke var med. Disse breve besørgedes til la Vallière af Saint-Aignan, der endnu fungerede som adjudant.

D'Artagnan besluttede at benytte kongens fraværelse til at opsøge og tale med hende. Dette var meget let, for Louise spadserede med nogle damer i et galleri i Palais-Royal.

Hun var omgivet af en mængde personer, for kongens favoritinde modtog ligesom en dronning, ja, måske mere end dronningen, den hyldest, hvoraf Madame havde været så stolt, den gang kongen kun havde øje for hende.

D'Artagnan stod sig godt hos damerne, og hans ry havde skaffet ham mændenes venskab i lige så høj grad som

kvindernes beundring.

Da damerne så ham træde ind, tiltalte de ham derfor straks og spurgte, hvor han havde været henne?

"Jeg kommer fra den egn, hvor hr. de Beaufort har indskibet sig til Algier."

"Så De armeen?" spurgte flere krigeriske damer.

"Som jeg ser Dem," svarede d'Artagnan.

"Har vi venner i armeen?" spurgte frøken Tonnay-Charente ligegyldigt, men beregnende.

"Ja," svarede d'Artagnan, "der er hr. de la Gouillotière, hr. de Monchy, hr. de Bragelonne."

La Vallière blegnede.

"Hr. de Bragelonne!" udbrød den troløse Athenais. "Hvad, er han draget i krig?"

Montalais stødte til hende med foden, men forgæves.

"Ved De, hvad jeg tror?" fortsatte hun ubarmhjertigt til d'Artagnan.

"Nej, frøken, men jeg kunne have stor lyst til at høre det."

"Jeg tror, at alle mænd, der deltager i denne krig, er fortvivlede, der har været ulykkelige i kærlighed, og som vil opsøge nogle sorte, der er mindre grusomme, end de hvide har været."

Nogle damer gav sig til at le, la Vallière tabte sin fatning, og Montalais hostede så højt, at hun gerne kunne have vækket en død.

Men det var ikke nok for Athenais, at hun havde fået la Vallière til at blegne. Hun ville også bringe hende til at rødme.

"Ved De vel, Louise," tog hun atter ordet, "at De har en stor synd på Deres samvittighed?"

"Hvilken synd er det, frøken?" stammede den ulykkelige og så sig om efter en forsvarer.

"Ah!" svarede Athenais, "denne knøs var jo Deres forlovede. Han elskede Dem, men De har stødt ham bort, og hvis han dør, er det Dem, der har dræbt ham."

Louise udstødte et svagt skrig og forsvandt gennem den ene dør i samme øjeblik, som kongen trådte ind ad den anden.

Kongens første blik gjaldt hans maitresses tomme stol. Da han ikke så la Vallière, rynkede han panden, men fik i det samme øje på d'Artagnan, som bukkede for ham.

"Nå, min herre," sagde han, "De har skyndt Dem meget, og jeg er fornøjet med Dem."

Det var det højeste udtryk for den kongelige tilfredshed.

Damerne og hofmændene, der havde slået en kreds om kongen ved hans indtrædelse, fjernede sig nu, da de så, at han ønskede at tale alene med musketeren.

"Nå, hr. d'Artagnan," sagde kongen, "fangen?"

"Er i sit fængsel, sire."

"Hvad sagde han undervejs?"

"Intet, sire."

"Hvad gjorde han?"

"Et øjeblik ville fiskeren, i hvis båd jeg befandt mig, sætte sig op imod mig og dræbe mig. Fangen forsvarede mig i stedet for at prøve på at flygte."

Kongen blegnede.

"Det er godt," sagde han.

Louis gik med store skridt op og ned i salen.

"Jeg har ladet Dem komme, hr. kaptajn," sagde kongen endelig, "for at sige Dem, at De skal rejse i forvejen og bestille

kvarter til mig i Nantes."

"I Nantes!" udbrød d'Artagnan.

"Stænderne samles der," svarede kongen, "jeg har et par begæringer at gøre dem og vil selv være til stede."

"Hvornår skal jeg rejse?" spurgte kaptajnen.

"I aften ... i morgen ... i morgen aften, for De trænger til at hvile Dem."

"Jeg har hvilt mig, sire."

"Meget vel. Så kan De tage af sted en gang inden i morgen, hvis De selv vil."

Musketeren bukkede for at tage afsked, men da han så, at kongen var forlegen, trådte han et skridt nærmere og sagde:

"Tager kongen hoffet med?"

"Ja."

"Så vil kongen formodentlig også have musketererne med?"

Kongen slog sine øjne ned for kaptajnens gennemtrængende blik.

"De kan tage et par kompagnier," svarede Louis.

"Er det det hele? Har kongen intet andet at befale mig?"

"Nej ... jo, det er sandt!"

"Jeg er lutter øre."

"I Nantes, der, efter hvad man siger, er meget slet indrettet, skal De sætte musketervagt uden for alle de fornemste embedsmænds døre."

"De fornemste?"

"Ja."

"Også hr. overintendantens?"

"Naturligvis."

"Meget vel sire, i morgen skal jeg være rejst."

"Et ord endnu, hr. d'Artagnan. De vil i Nantes træffe gardekaptajnen, hertugen af Gêvres. Sørg for, at Deres musketerer bliver stillet ud, førend hans gardere ankommer. De førstankomne bør have fortrinnet."

"Ja, sire."

Dermed drejede musketeren sig om og forsvandt.

"I Nantes!" mumlede han, idet han gik ned ad trappen. "Hvorfor turde han ikke straks sige Belle Isle?"

Idet han gik gennem hovedporten, indhentedes han af en af hr. de Briennes skrivere.

"Hr. d'Artagnan," sagde denne, "om forladelse ..."

"Hvad er der, hr. Ariste?"

"Kongen har pålagt mig at give Dem en anvisning."

"På Deres kasse?" spurgte musketeren.

"Nej, min herre, på hr. Fouquets."

Kaptajnen tog overrasket anvisningen, der var udstedt af kongen selv, og lød på to hundrede guldstykker.

Overensstemmende med sit princip aldrig at lade en anvisning blive kold, gik d'Artagnan lige til hr. Fouquet for at hæve pengene.

98. Gæstebuddet

Overintendanten havde formodentlig fået underretning om den forestående rejse til Nantes, for han gav sine venner et afskedsgilde.

Med sin anvisning i hånden indfandt d'Artagnan sig på kontoret og forlangte at få hr. Fouquet i tale.

Skriveren svarede, at hr. overintendanten ikke blandede sig i sådanne detaljer og lukkede døren lige for næsen af d'Artagnan. Denne havde forudset dette og derfor stukket sin støvle mellem døren og dørkarmen, så at den førstnævnte ikke kunne lukkes i, og skriveren atter befandt sig ansigt til ansigt med kaptajnen. Med en blanding af angst og høflighed sagde han:

"Hvis herren ønsker at tale med hr. overintendanten, må De gå til forgemakket, her er kontoret, hvor Hans Nåde aldrig kommer."

"Godt! hvor er det?"

"På den anden side af gården," svarede skriveren, henrykt over at blive d'Artagnan kvit.

Denne skred over gården og kom ind i en sværm af tjenere.

"Hans Nåde modtager ingen på denne tid," svarede et galoneret æsel, der bar et fad med tre fasaner og tolv vagtler.

"Sig ham," sagde kaptajnen, "at jeg er hr. d'Artagnan, kaptajnløjtnant i Hans Majestæts musketerer."

Tjeneren udstødte et skrig af forundring og forsvandt for at melde d'Artagnan.

Pelisson, Fouquets fortrolige, kom straks efter ud og trak ham med sig ind i spisesalen, hvor overintendanten befandt sig, omgivet af en mængde intime venner, siddende i en lænestol med puder på alle sider.

Her fandtes alle levemændene samlede. Trods uvejrets nærmelse havde de ikke forladt deres beskytter.

På venstre side af overintendanten sad fru de Bellières, på højre fru Fouquet.

Fouquet rejste sig op i stolen og sagde:

"Undskyld mig, hr. d'Artagnan, at jeg ikke har taget imod Dem, som jeg burde, da De kommer i kongens navn."

De sidste ord udtalte han med et eftertryk, der fyldte hans venner med rædsel.

"Jeg kommer ikke i kongens navn, Deres Nåde," svarede d'Artagnan, "men kun for at hæve en anvisning på to hundrede guldstykker."

"Den skal blive betalt i guld," sagde Fouquet til sin intendant, der straks gik ud med anvisningen, som d'Artagnan havde rakt ham.

"Ah," svarede denne, "jeg har ingen frygt næret for betalingen, huset er godt."

Et smerteligt smil gled over Fouquets blege ansigt.

"Lider De?" spurgte fru de Bellières.

"Får De Deres anfald igen?" tilføjede fru Fouquet.

"Tak, det er intet," svarede overintendanten.

"Deres anfald?" spurgte d'Artagnan. "Er Deres Nåde syg?"

"Jeg lider af en andendagsfeber, som jeg pådrog mig i Vaux."

"En forkølelse måske?"

"Nej, nej, blot en sindsbevægelse."

Man bragte nu kaptajnen de to hundrede guldstykker, hvorpå han bukkede for selskabet, og et øjeblik efter hørtes hans sporer klirre mod trapperne.

"Jeg troede et øjeblik, at det var mig selv og ikke mine penge, at han ville have fat i," sagde Fouquet med et tvungent smil.

"Dem!" udbrød hans venner, "min Gud! hvorfor?"

"Åh," svarede overintendanten, "lad os ikke føre hinanden bag lyset, mine kære brødre. Dette er det sidste måltid, vi nyder i fællesskab."

Fra alle sider ved bordet opløftedes benægtende skrig.

"Mine venner," fortsatte Fouquet med sænket stemme, "hvad var jeg fordum, og hvad er jeg i dag? En mand som jeg går ned ad bakke, så snart han ophører at stige. Jeg har hverken penge eller kredit, jeg har kun mægtige fjender og afmægtige venner."

"Ja," råbte Pelisson, og rejste sig op, "siden De taler så åbent, bør vi også være oprigtige. Ja, De er fortabt, De går Deres ødelæggelse i møde, stands. Men først og fremmest, hvor mange penge har vi tilbage?"

"Syv hundrede tusinde francs," svarede intendanten.

"Det er til brødet," mumlede fru Fouquet.

"Lad spænde for og flygt," sagde Pelisson.

"Hvorhen?"

"Til Schweiz, til Savoien, flygt blot!"

"Vi skal nok retfærdiggøre Dem," bemærkede La Fontaine.

"Jeg bliver," sagde Fouquet.

"De har Belle Isle!" råbte abbed Fouquet.

"Og dertil rejser jeg jo ved at tage til Nantes," svarede overintendanten, "derfor tålmodighed, tålmodighed."

Et slag på døren afbrød samtalen.

"En kurér fra kongen!" råbte hushovmesteren.

Alle tav pludselig og så forventningsfulde på herren i huset, hvis pande var badet i sved, og som i dette øjeblik virkelig havde feber.

Fouquet gik ind i sit kabinet for at modtage kongens kurer. Et øjeblik efter kaldte Fouquet på Gourville, som gik gennem galleriet, fulgt af alles blikke.

Endelig kom han tilbage til sine gæster, men ikke mere med det samme ansigt, som da han forlod dem. Som et levende spøgelse og med nedhængende arme nærmede han sig bordet.

Ved dette syn sprang alle op og ilede ham i møde.

"Se," sagde han med en stemme, der havde en overjordisk klang.

"Min Gud! Hvad er der hændt?" lød det rundt omkring.

Fouquet åbnede sin højre, krampagtigt sammenknyttede hånd, hvori lå et papir, som Pelisson hurtigt snappede.

Han læste følgende linjer skrevet med kongens hånd:

> Kære hr. Fouquet, giv os af det, De har tilbage af vore penge, syv hundrede tusinde francs, som vi behøver i anledning af vor rejse.
>
> Da vi erfarer, at Deres sundhed ikke er god, beder vi Gud, at han atter vil skænke Dem den og tage Dem i sin hellige varetægt.
>
> *Louis.*
>
> Nærværende brev gælder som kvittering.

En mumlen, der røbede rædsel, hørtes rundt omkring.

"Nu," sagde Pelisson, "hvad vil De gøre?"

"Når jeg har modtaget brevet, Pelisson, er det, fordi jeg har betalt," svarede overintendanten.

"De har betalt!" udbrød fru Fouquet fortvivlet, "så er det da ude med os!"

"Nå, nå, ingen unyttige ord!" sagde Pelisson, "næst efter penge er livet det vigtigste. Flygt, Deres Nåde!"

"Forlad os!" råbte de to damer på en gang.

"Ved at frelse Dem selv, frelser Deres Nåde os alle. Flygt!"

"Han har ret," mumlede Fouquet.

"Deres Nåde," råbte Gourville, der kom op ad trappen, fire trin ad gangen, "Deres Nåde!"

"Nå, hvad er der?"

"Som De ved, fulgte jeg kongens kurer med pengene."

"Ja!"

"Nå, da jeg kom til Palais-Royal, så jeg ..."

"Hvad så De?" råbte vennerne utålmodige.

"Jeg så musketererne stige til hest," svarede Gourville.

"Ser De, ser De!" lød det fra alle sider, "der er ikke et øjeblik at spilde."

Overintendanten blev næsten båret ned i vognen, Gourville satte sig på bukken og tog tømmen. Pelisson holdt den besvimede fru Fouquet.

Fru de Bellières var stærkere og blev belønnet for det, for hun fik Fouquets sidste kys.

99. De to både

D'Artagnan var rejst, Fouquet ligeledes, den sidste med en hurtighed, som hans venner endnu mere fremskyndede.

De første øjeblikke af denne rejse, eller rettere sagt flugt, forstyrredes uophørligt af frygt for alle de heste og vogne, der kom bag efter flygtningen.

Det var heller ikke rimeligt, at Louis den Fjortende, hvis han virkelig ville have fat i sit bytte, skulle lade det undslippe sig. Den unge løve forstod sig allerede godt på jagten og havde ypperlige sporhunde.

Men lidt efter lidt lagde frygten sig. Overintendanten havde lagt en sådan strækning mellem sig og sine forfølgere, at det ikke var tænkeligt, at de kunne indhente ham. Skinnet havde hans venner forstået at bevare ypperligt. Rejste han ikke for at træffe kongen i Nantes, og var ikke netop hans hastværk et bevis på hans tjenstiver?

Han kom udmattet, men beroliget til Orleans, hvor han, takket være en kurér, der var taget i forvejen, fandt en båd med otte årer. Disse både, der lignede gondoler, gik den gang på Loire-floden mellem Orleans og Nantes.

Fouquet håbede at være den første i Nantes, hvor han ville træffe notablerne og søge sig en støtte blandt de fornemste medlemmer af stænderne; han ville gøre sig uundværlig, noget, der var let i hans stilling, og forhale katastrofen, hvis det ikke lykkedes ham aldeles at undgå den.

"Desuden," sagde Gourville, "vil De i Nantes komme under vejr med Deres fjenders planer. Vi vil holde heste parat til at nå Poitou og en båd til at komme til havet, og er De først på søen, har De Belle Isle i baghånden. For resten ser De jo, at ingen udspionerer Dem, og ingen følger efter os."

Han havde næppe udtalt, førend man i det fjerne så masterne af en smakke. Fouquets rorkarle udstødte et skrig af forundring ved at se denne smakke.

"Hvad er der?" spurgte Fouquet.

"Det er virkelig noget overordentligt, Deres Nåde," svarede bådføreren, "at denne smakke farer af sted som en stormvind."

Gourville fo'r sammen og rejste sig for at se bedre.

Fouquet blev siddende, men sagde mistroisk til Gourville:

"Se dog, hvad det er, min kære."

Smakken kom nu mere til syne og sejlede med en sådan fart, at den havde en lang, hvid stribe efter sig.

"Hvor de skynder sig!" sagde bådføreren, "de får nok en god betaling. Jeg troede ikke, at nogen åre kunne være bedre end vore. Men nu ser jeg det."

"Det tror jeg!" udbrød en af rorkarlene, "de er tolv, og vi er kun otte."

"Tolv!" råbte Gourville, "tolv rorkarle! Det er ikke muligt!"

Man havde aldrig endnu, ikke engang på en kongelig smakke, set mere end otte årer.

"Hvad betyder det?" spurgte Gourville.

"De må have hastværk," sagde bådføreren.

Fouquet fo'r sammen.

"Hvoraf ser man, at de har hastværk?" spurgte han for at skjule sin uro.

"Deraf, mine herrer," svarede bådføreren, "at disse folk, der må være taget af sted længe efter os, har indhentet os eller næsten."

"Bah!" sagde Gourville, "hvem siger Dem, at de ikke er taget fra Beaugency eller Niort?"

"Vi har ikke nogen smakke af denne størrelse andre steder end i Orleans. Den kommer fra Orleans, min herre, og har hastværk."

Fouquet og Gourville så på hinanden.

Bådføreren mærkede deres uro, og da Gourville så det, sagde han straks for at føre ham på vildspor:

"Det må være en eller anden ven, der har indgået et væddemål om at indhente os, lad os vinde løbet og ikke blive indhentet."

"Vi kan jo prøve på det," sagde bådføreren frygtsomt. "Nå, karle, hal ud!"

"Nej," sagde Fouquet, "læg tvært imod bi."

"Hvilken dårskab, Deres Nåde," hviskede Gourville til ham.

"Læg bi," gentog Fouquet.

De otte årer løftedes op af vandet, og båden lå stille.

Den anden båd lagde ikke straks mærke til det og fortsatte at skyde en sådan part, at den snart befandt sig i musketskuds afstand. Fouquet havde et dårligt syn, og Gourville generedes af solen, der skinnede ham i øjnene. Bådføreren alene så med sit øvede sømandsøje tydeligt passagererne i den anden båd.

"Jeg ser dem," sagde han, "der er to."

"Jeg ser intet," svarede Gourville.

I dette øjeblik gik en lille sky forbi solen.

Gourville, der endnu sad med hånden for øjnene, kunne nu se, hvad han stirrede efter. Pludselig sprang han ned fra toften og trådte ind i teltet til Fouquet.

"Det er Colbert," sagde han med en stemme, der skælvede af bevægelse.

Da Fouquet hørte dette, følte han, at katastrofen truede ham, og han sagde profetisk til Gourville:

"Nå, hvad sagde jeg ved vort sidste måltid? Går jeg min undergang i møde eller ej?"

"Å, Deres Nåde!"

"Disse to både, der følger hinanden, ligner hr. Colbert og mig, og tror du ikke, Gourville, at en af os vil lide skibbrud i Nantes?"

"Der er i det mindste ingen vished endnu," indvendte Gourville, "De rejser til stænderforsamlingen, hvor De vil få lejlighed til at vise, hvilken mand De er. Deres veltalenhed og talent for forretninger er det skjold og sværd, De vil kunne forsvare Dem med, om ikke sejre. Bretagnerne kender Dem ikke, men når de først lærer Dem at kende, er Deres sag vundet. Lad hr. Colbert tage sig i agt, for hans båd er lige så meget udsat for at strande som Deres."

Bådene fortsatte imidlertid kursen lige til Nantes. Da Fouquet landede, håbede Gourville, at overintendanten straks ville kunne nå sit skjul. Men under landgangen indhentedes de af den anden båd, og Colbert gik hen til Fouquet og hilste med den dybeste ærbødighed på ham på kajen.

"Hvordan, er det Dem, hr. Colbert?"

"Ja Deres Nåde."

"Tolv årer! Hvilken luksus, hr. Colbert! Et øjeblik troede jeg, at det var dronningemoderen eller kongen."

"Deres Nåde ..." Colbert rødmede.

"Det bliver en dyr rejse for dem, der skal betale den, hr. intendant," fortsatte Fouquet. "Og jeg," tilføjede han efter et øjebliks forløb, "som kun havde otte årer, er dog kommet først."

Dermed vendte han ryggen til Colbert.

Han gjorde ham ikke en gang den fornøjelse at vise, at han var bange.

Fouquet steg ind i en vogn, som byen sendte ham, og begav sig til sit logi i Nantes, fulgt af en skare mennesker. Så snart han var kommet hertil, gik Gourville ud for at bestille heste og en båd.

Om natten udbredte det rygte sig i byen, at kongen ville ankomme over hals og hoved med posten inden ti eller tolv timer. Indtil kongens ankomst morede folket sig med at se på musketererne, der nylig var indtruffet med deres kaptajn, hr. d'Artagnan, og allerede indkvarteret på slottet, hvis poster de besatte som æresvagt.

Hr. d'Artagnan, der var meget høflig, indfandt sig klokken to hos overintendanten for at gøre ham sin opvartning, og skønt ministeren var meget lidende og havde feber, ville han dog modtage d'Artagnan, der blev henrykt over denne ære, som man vil se af deres samtale.

Fouquet var gået til sengs. Da d'Artagnan viste sig i døren, modtoges han af overintendanten med et venligt goddag.

"Goddag, Deres Nåde," svarede musketeren, "hvordan befinder De Dem efter rejsen?"

"Tak, ret godt."

"Og feberen?"

"Slet. Jeg drikker, som De ser. Jeg var knap kommet hertil, førend jeg pålagde Nantes en skat af havresuppe."

"De skulle sove, Deres Nåde."

"Jeg ville med største fornøjelse sove, min kære hr. d'Artagnan."

"Hvad forhindrer Dem i det?"

"Først og fremmest De."

"Jeg, Deres Nåde?"

"Ja, De. Kommer De ikke i Nantes lige som i Paris i kongens navn?"

"For Guds skyld, Deres Nåde," svarede kaptajnen, "lad endelig kongen i fred. Den dag, da jeg kommer fra kongen i den anledning, som De mener, lover jeg Dem ikke at sejpine Dem. De skal se mig med kården i hånden, som reglementet påbyder, og høre mig sige: Deres Nåde, jeg arresterer Dem i kongens navn!"

Fouquet skælvede uvilkårligt. Tanken om at blive arresteret var lige så skrækkelig som selve tingen.

"Lover De mig en sådan oprigtighed?" spurgte overintendanten.

"Ved min ære! Men tro mig, vi er ikke så vidt endnu."

"Vi er stundom blinde," mumlede Fouquet. "Men hvis jeg falder, så vær overbevist om, at der ikke vil gå en dag, uden at jeg vil slå mig for panden og udbryde: Nar! Tåbe! Du havde en mand som d'Artagnan i din nærhed og har ikke brugt ham, ikke gjort ham rig."

"De er alt for god," sagde kaptajnen, "jeg er ganske indtaget i Dem."

"Atter en mand, der ikke tænker som hr. Colbert," bemærkede overintendanten.

"Hvor denne Colbert ligger Dem meget på hjertet! Det er værre end feberen."

"Ja, jeg har mine grunde til det," svarede Fouquet. "Døm selv." Og han fortalte nu, hvad der var hændt under farten på floden.

Musketeren var blevet alvorlig.

"Er det ikke tydeligt, kaptajn, at jeg er udpeget, og at kongen fører mig til Nantes for at fjerne mig fra Paris, hvor jeg har så mange venner, og for at bemægtige sig Belle Isle?"

"Hvor hr. d'Herblay er," tilføjede d'Artagnan.

Fouquet så op.

"Jeg kan forsikre Deres Nåde, at kongen ikke har sagt noget til mig om Dem."

"Virkelig?"

"Kongen har rigtig nok befalet mig at marchere til Nantes og at tage to kompagnier musketerer med, hvilket tilsyneladende er overflødigt, da landet er roligt."

"To kompagnier?" sagde Fouquet og rejste sig op.

"Ja, Deres Nåde, seks og halvfemsindstyve mand."

"Og hvilke ordrer gav han angående mig?" udbrød Fouquet.

"Han sagde ikke et ord om Deres Nåde."

"Hr. d'Artagnan ... det gælder måske mit liv og min ære. De vil ikke føre mig bag lyset."

"Jeg ... i hvilken hensigt skulle jeg gøre det? Er De truet? Der er rigtig nok en ordre med hensyn til vogne og både ..."

"En ordre?"

"Ja, men den kan ikke angå Dem. Det er en simpel politiforanstaltning."

"Hvad er det for en, kaptajn?"

"At forhindre alle heste eller både i at forlade Nantes uden en af kongen undertegnet tilladelse."

"Store Gud! Men ..."

Musketeren gav sig til at le.

"Den vil først blive sat i kraft efter kongens ankomst til Nantes, og De ser således, at denne ordre ikke angår Deres Nåde."

Fouquet faldt i tanker, og d'Artagnan lod, som om han ikke bemærkede det.

"For sådan at betro Dem mine ordrer må jeg elske Dem og må det være mig magtpåliggende at vise Dem, at der ikke er udstedt nogen med hensyn til Dem."

"Ganske vist," sagde Fouquet adspredt.

"Ved De vel, hr. Fouquet, at hvis jeg i stedet for at tale med en mand som Dem, der er en af de første i landet, talte med en mand, der havde en slet samvittighed, ville jeg for bestandig kompromittere mig? En prægtig lejlighed for en, der ville rømme. Intet politi, ingen vagt, ingen ordrer, floden og landevejen frie, hr. d'Artagnan nødt til at låne sine heste ud, hvis man bad ham om dem. Alt dette må berolige Dem, hr. Fouquet, kongen ville ikke sådan have ladet mig beholde frie hænder, hvis han havde ondt i sinde. Forlang af mig alt, hvad De vil, hr. Fouquet, jeg er ganske til Deres tjeneste. Hvis De vil, så tjen mig i at hilse Aramis og Porthos fra mig, hvis De skulle tage til Belle Isle, som De har ret til."

Med disse ord forlod musketeren med et dybt buk værelset. Han havde endnu ikke nået trappen, førend Fouquet ringede, ude af sig selv, og råbte:

"Mine heste! Min smakke!"

Gourville kom bleg og forpustet.

"Af sted! Af sted!" råbte overintendanten.

"Det er for sent," svarede den stakkels Fouquets ven.

"For sent! Hvorfor?"

"Hør!"

Trompeter og trommer hørtes i det samme uden for slottet.

"Hvad betyder dette, Gourville?"

"Det er kongen, der kommer, Deres Nåde."

"Vi er fortabt!" mumlede Fouquet. "Brave d'Artagnan, du har talt for sent til mig."

Det var virkelig kongen, der kom til byen. Snart tordnede kanonerne fra voldene og et skib, der lå på floden.

Fouquet rynkede panden, kaldte på sin kammertjener og lod sig iføre galladragt. Skjult bag gardinerne så han fra sit vindue, hvordan folket stimlede sammen.

Kongen førtes til slottet med stor pomp. Da han steg af hesten ved gitterporten, så Fouquet, at han talte sagte til d'Artagnan, som holdt stigbøjlen for ham.

Da kongen var forsvundet i porten, styrede d'Artagnan kursen til Fouquets hus, men så langsomt og standsende så ofte for at tale til sine musketerer, at man skulle have troet, at han talte sekunderne eller skridtene, førend han udførte sit ærinde.

Fouquet åbnede vinduet for at tale til ham i gården.

"Ah!" udbrød d'Artagnan, da han fik øje på ham, "er De endnu hjemme?"

Dette *endnu* viste Fouquet, hvilke fornuftige råd musketeren havde givet ham under sit første besøg.

"Min Gud, ja, min herre," svarede han, "kongens ankomst forstyrrede mine planer."

"Ah! De ved altså, at kongen er kommet!"

"Ja, min herre, jeg har set ham, og De kommer nu fra ham?"

"For at høre til Deres Nådes befindende og, hvis De ikke er alt for dårlig, bede Dem indfinde Dem på slottet."

Fouquet sukkede, steg ind i sin vogn og begav sig til slottet, fulgt af d'Artagnan, hvis høflighed nu var lige så skrækindjagende, som den før havde været trøstende.

100. Hvorledes kong Louis den Fjortende spillede sin rolle

Da Fouquet steg ud af sin vogn og var i begreb med at gå ind på slottet, trådte en almuesmand hen til ham med den største ærbødighed og rakte ham et brev, som overintendanten åbnede og læste. En ubestemt skræk malede sig i ministerens ansigt.

Fouquet stak papiret i sin portefølje, som han bar under armen, og gik videre til kongens værelse.

Fouquet måtte vente et øjeblik på en terrasse, der lå for enden af den lille korridor, gennem hvilken man kom til kongens kabinet.

D'Artagnan gik nu foran overintendanten og trådte ind i det kongelige kabinet.

Fouquet blev stående på terrassen, hvor hans ledsager havde forladt ham. Han læste atter billetten, der lød sådan:

> Der er noget i gære mod Dem. Da man måske ikke vil vove det på slottet, vil det ske, når De er kommet tilbage til Dem selv. Deres logi er allerede omringet af musketererne. Gå ikke derhen, en hvid hest venter Dem bag Esplanaden.

Fouquet kendte Gourvilles' hånd og nidkærhed. Da overintendanten ikke ville have, at dette papir skulle kompromittere ham, hvis der tilstødte ham noget, rev han det i små stykker og lod dem flagre til alle sider.

D'Artagnan kom tilbage, da de sidste stumper fløj bort.

"Min herre, kongen venter Dem," sagde han.

Fouquet hævede hovedet og trådte, bestemt på at møde faren ansigt til ansigt, ind til kongen, efter at en klokke havde meldt ham for Hans Majestæt.

Kongen nikkede uden at rejse sig og sagde deltagende:

"Nå, hvordan går det, hr. Fouquet?"

"Jeg har et anfald af min feber," svarede overintendanten, "men er ganske til kongens tjeneste."

"Godt, stænderne samles i morgen, har De belavet Dem på en tale?"

"Nej, jeg har ikke, sire," sagde han, "men jeg skal snart få en færdig. Jeg kender for meget til forretninger til at komme i forlegenhed. Jeg har blot et spørgsmål at gøre Deres Majestæt, hvis De tillader det."

"Kom frem med det."

"Hvorfor har Deres Majestæt ikke gjort sin statsminister den ære at underrette ham om dette i Paris?"

"De var syg, og jeg ville ikke anstrenge Dem."

"Arbejde anstrenger mig aldrig, sire, og siden øjeblikket nu er kommet for mig til at forlange en forklaring af min konge ..."

"Ah, hr. Fouquet! en forklaring og om hvad?"

"Om Deres Majestæts hensigter angående mig."

Kongen rødmede.

"Jeg er blevet bagvasket," fortsatte Fouquet indtrængende, "og forlanger retfærdighed af kongen."

"Det er ganske overflødigt, hvad De der siger, hr. Fouquet, jeg ved, hvad jeg ved. Vi har allerede talt for meget om denne sag."

Fouquet trådte et skridt tilbage og bukkede.

"Det er afgjort," tænkte han, "at man har taget en beslutning. Kun den, der ikke kan trække sig tilbage, er så hårdnakket. Man måtte være blind, hvis man ikke så faren nu, og det ville være dumt ikke at gå af vejen for den."

Derpå sagde han højt:

"Har Deres Majestæt ladet mig kalde i forretninger?"

"Nej, hr. Fouquet, for at give Dem et råd."

"Jeg venter i dybeste underdanighed, sire."

"Hvil Dem, hr. Fouquet, overanstreng Dem ikke, ständernes sammenkomst vil blive kort, og når mine sekretærer har sluttet den, vil jeg ikke i fjorten dage høre tale om forretninger."

"Har kongen intet at sige mig med hensyn til stænderforsamlingen?"

"Jeg beder Dem at hvile Dem, det er alt, hvad jeg har at sige Dem."

Fouquet bed sig i læberne og bøjede hovedet. En ængstelig tanke opfyldte ham øjensynlig.

"Sire," sagde han pludselig, "siden Deres Majestæt er så god at tænke på min sundhed og at ville fritage mig for arbejde, måske jeg da må være fritaget for at møde i statsrådet i morgen? Jeg vil da holde sengen og bede kongen overlade mig sin læge for at prøve på, om jeg kan blive denne fordømte feber kvit."

"Deres ønske skal blive opfyldt, hr. Fouquet. De er permitteret for i morgen og skal få min læge."

"Tak," sagde Fouquet bukkende og fortsatte derpå: "Skal jeg ikke have den lykke at føre kongen til mig på Belle Isle?"

Og han så Louis lige i øjnene for at se, hvilken virkning dette forslag ville gøre på ham. Kongen rødmede.

"De sagde *til mig* på Belle Isle," svarede kongen med et tvungent smil.

"Ja, sire."

"Husker De da ikke, at De har foræret mig Belle Isle?" spurgte Louis i samme tone.

"Jo, sire, men De har ikke taget det i besiddelse endnu, og det må De da gøre en gang."

"Det vil jeg også."

"Jeg kan ikke sige Deres Majestæt, hvor lykkelig og stolt jeg blev ved at se alle kongens hustropper komme fra Paris i denne anledning."

Kongen bemærkede stammende, at han ikke havde taget sine musketerer med alene af den grund.

"Ah, jeg ved det nok," fortsatte Fouquet ivrigt, "Deres Majestæt ved nok, at De kun behøver at komme alene med en stok i hånden for at få alle Belle Isles fæstningsværker til at styrte sammen."

"Guds død!" råbte kongen, "jeg vil ikke have, at de skal styrte sammen, disse smukke fæstningsværker, som det har kostet så meget at opføre. Nej, lad dem blive stående mod englænderne og hollænderne. De kan ikke gætte, hr. Fouquet, hvad jeg vil se på Belle Isle, det er de kønne bønderpiger, der danser så smukt og er så forføreriske med deres korte skørter. Man har rost dem meget for mig, hr. overintendant, og De må lade mig få dem at se."

"Når Deres Majestæt behager."

"Vent lidt, lad først feberen sætte sig, vent til i morgen."

"Det er sandt. Hvem ved, om vi ikke i morgen vil have tusinde andre indfald?" svarede Fouquet.

Kongen fo'r sammen og rakte hånden ud efter klokken, men Fouquet kom ham i forkøbet.

"Jeg har feber, sire," sagde han, "og ryster af kulde. Hvis jeg bliver et øjeblik længere, er jeg i stand til at besvime. Jeg beder Deres Majestæt om tilladelse til at fjerne mig."

"Ja, De skælver virkelig, det er sørgeligt at se. Gå, hr. Fouquet, gå. Jeg skal lade en følge Dem tilbage."

"Som De behager, sire, jeg vil med glæde tage en under armen."

"Hr. d'Artagnan!" råbte kongen og ringede.

"Å, sire," afbrød Fouquet ham med en latter, der fik kongen til at gyse, "vil De lade mig følge til mit logi af en musketerkaptajn? Det er en temmelig tvetydig ære, sire. Jeg beder Dem, lad mig få en slet og ret tjener."

"Hvorfor, hr. Fouquet? Hr. d'Artagnan ledsager jo mig."

"Ja sire, men når han følger Dem, er det for at adlyde Dem, mens jeg ..."

"Nå?"

"Hvis jeg begiver mig til mit kvarter med Deres musketerkaptajn, vil man sige, at De lader mig arrestere."

"Arrestere!" gentog kongen mere bleg end Fouquet.

"Ja, hvad kan folk ikke falde på at sige!" blev Fouquet leende ved, "og jeg tør vædde på, at der er folk, der vil være ondskabsfulde nok til at le ad det."

Dette udfald bragte kongen aldeles ud af fatning.

Da d'Artagnan indfandt sig, fik han ordre til at lade en musketer følge med overintendanten.

"Det behøves ikke," sagde denne, "jeg foretrækker Gourville, der venter mig nedenfor. Men det forhindrer mig ikke i at nyde

hr. d'Artagnans selskab. Jeg glæder mig til, at De skal få Belle Isle at se, De, der forstår Dem så godt på fæstningsværker."

Musketerkaptajnen bukkede uden at forstå det mindste.

Fouquet hilste endnu en gang og gik bort med en påtagen langsomhed. Da han var kommet udenfor slottet, udbrød han:

"Jeg er frelst! Ja, du skal få Belle Isle at se, uærlige konge, men først når jeg ikke er der mere." Dermed forsvandt han.

D'Artagnan var blevet hos kongen.

"Kaptajn," sagde Hans Majestæt, "De følger hr. Fouquet i en hundrede skridts afstand."

"Ja, sire."

"Han begiver sig til sit logi, og De går op til ham."

"Ja, sire."

"De arresterer ham i mit navn og putter ham i en vogn."

"I en vogn, godt."

"Og sørger for, at han ikke på vejen taler med nogen eller kaster billetter til de forbipasserende."

"Det er en vanskelig sag, sire, jeg kan ikke kvæle hr. Fouquet og forhindre ham fra at trække vejret ved at holde vinduerne lukkede. Han kan råbe så meget og kaste så mange billetter, han vil, ud af vinduet."

"Det tilfælde er forudset, hr. d'Artagnan, en vogn med et gitter af jern bøder på de af dem omtalte vanskeligheder."

"En vogn med et jerngitter!" udbrød d'Artagnan, "men man laver ikke sådan et gitter på en halv time, og Deres Majestæt befaler mig at begive mig straks til hr. Fouquet."

"Den omtalte vogn er færdig, og kusken og forriderne venter i den indre slotsgård."

Kaptajnen bukkede.

"Jeg har så blot at spørge kongen, hvorhen hr. Fouquet skal bringes?" tilføjede han.

"Først til slottet i Angers."

"Meget vel."

"Senere får vi at se."

"Ja, sire, men betænk Dem endnu en gang. Befaler De virkelig at arrestere hr. Fouquet, sire?"

"Ja, tusinde gange ja."

"Så skriv."

"Her er ordren."

D'Artagnan læste, bukkede for kongen og gik.

Oppe fra terrassen så han Gourville, der med et glad ansigt tog vejen til hr. Fouquets hus.

"Det er højst mærkværdigt," sagde kaptajnen, "at se Gourville spadsere om i gaderne med et glad ansigt, når det er uden for al tvivl, at hr. Fouquet svæver i fare, og at det er Gourville, der har advaret Fouquet ved den billet, han fik før og rev i tusinde stykker her på terrassen."

Kaptajnen kastede blikket over husene i Nantes og fulgte med øjet de linjer, gaderne skar.

Umiddelbart udenfor Nantes' port løb to veje.

Endnu et skridt, og d'Artagnan ville lige til at gå ned fra terrassen til tårnet for at hente vognen med de tilgitrede vinduer og begive sig til Fouquet. Men tilfældet ville, at han i det samme bemærkede et punkt, der bevægede sig hurtigt hen ad vejen.

"Hvad er det?" spurgte musketeren sig selv, "en hvid hest, og der sidder en på den. Det er sikkert et barn, hvis hest er tørstig og nu søger den nærmeste vej til vandet."

Kaptajnen havde allerede glemt disse betragtninger, da han gik ned ad de første trappetrin. På disse lå nogle papirstumper.

"Ej! Ej!" sagde kaptajnen, "det er nogle stykker af den billet, hr. Fouquet fik. Stakkels mand! Han har betroet sin hemmelighed til vinden, men den vil ikke have den og bringer den tilbage til kongen. Du er sandelig uheldig, stakkels Fouquet!"

Mens d'Artagnan fortsatte at gå ned, tog han et af stykkerne op. "Det er Gourvilles fine skrift!" udbrød han, idet han betragtede papirstumperne, "jeg tog ikke fejl."

Han læste ordet: *hest*.

"Nej, se!" udbrød han og undersøgte nu en anden, hvor ikke et bogstav var udslettet.

På et tredje stykke stod ordet *hvid*.

"Min Gud!" udbrød han, "hvid hest!"

Og opfyldt af tanker gik d'Artagnan atter hurtigt op på terrassen. Den hvide hest fo'r endnu af sted i samme retning ad Loire til, på hvilken en lille sejlbåd gyngede langt borte.

"Aha!" skreg musketeren, "der er kun ét menneske, der kan flygte sådan over pløjede marker. Der er kun én Fouquet, én finansmand, der rider sådan ved højlys dag på en hvid hest ad havet til. Og der er kun én d'Artagnan i verden, der kan indhente hr. Fouquet, som har en halv times forspring og vil have nået sin båd inden en time."

Musketeren gav nu ordre til at køre vognen med jerngitteret til en lille, uden for byen liggende skov. Han tog sin bedste hest, sprang i sadlen og galopperede af sted, valgte ikke den vej, Fouquet havde taget, men langs ad selve Loires bred, hvor ved han var vis på at vinde ti minutter og nå flygtningen, som ingen

anelse havde om, at han var forfulgt, der hvor de to linjer skar hinanden.

I sin utålmodighed var d'Artagnan, der dog holdt så meget af Fouquet, formelig blevet grum og blodtørstig.

Pint af frygten for at blive latterlig gentog han den ene gang efter den anden:

"Jeg narret af en Gourville, jeg! ... Man vil sige, at jeg begynder at blive gammel, at jeg har fået en million for at lade hr. Fouquet flygte."

Han huggede sporerne i hestens sider og tilbagelagde en mil på tyve minutter. Pludselig så han bag en hæk noget hvidt, der viste sig, forsvandt og endelig vedblev at være synligt. Overintendanten havde gjort sin hest åndeløs ved at føre den over pløjede jorder. Han indså nødvendigheden af at nå fastere jordbund og styrede over mod landevejen ad den korteste linje.

Den hvide hest fo'r af sted som en pil, da den kom på fastere grund. De fulgte begge den samme vej. Fouquet havde endnu ikke bemærket d'Artagnan.

Men pludselig, da d'Artagnan red op ad højen, gav hovslagene af hans hest et tordnende ekko.

Fouquet vendte sig om og så hundrede skridt bag sig sin fjende hængende på halsen af sin ganger. Der kunne ingen tvivl være om, at det var en musketer, det glimrende sabelgehæng og den røde uniform røbede ham. Fouquet sænkede ligeledes sin hånd, og den hvide hest gjorde afstanden tyve skridt større mellem ham og hans modstander.

"Nå," tænkte d'Artagnan uroligt, "det er ingen almindelig hest, Fouquet rider på, pas på!"

Han sporede sin egen, men afstanden forblev den samme mellem de to heste. D'Artagnan havde en udmærket hørelse, og skønt hesten havde blæsten imod sig, hørte han dog ingen stønnen. Derimod begyndte den sorte hest at stønne og puste. D'Artagnan udstødte et vildt skrig, der fik Fouquet til at vende sig om.

"Fordømte hest!" brummede kaptajnen. "Hallo, hr. Fouquet, hallo, jeg kommer fra kongen."

Fouquet svarede ikke.

"Hører De ikke?" brølede d'Artagnan.

"Jovel," svarede Fouquet kort.

Og han fortsatte med at galoppere.

Kaptajnen var nær ved at blive gal. Blodet susede ham for ørerne og blændede hans øjne.

"Fra kongen!" råbte han endnu en gang, "stands eller jeg skyder Dem med en af mine pistoler."

"Gør det," svarede Fouquet.

"For fanden!" sagde d'Artagnan, "jeg vil ikke myrde Dem. Overgiv Dem."

"Jeg vil hellere dø," svarede Fouquet, "så lider jeg mindre."

Fortvivlet kastede d'Artagnan sin pistol på vejen.

Den rasende galop var imidlertid slået om i stærkt trav og derpå i simpelt trav. Drevet til det yderste greb d'Artagnan sin anden pistol og tog sigte på den hvide hest.

"Det er Deres hest, ikke Dem!" råbte han til Fouquet.

Dermed skød han, men ramte sin egen hest, der gjorde et rasende spring og styrtede død om.

"Jeg er vanæret," tænkte musketeren, "jeg er en usling, jeg må skyde mig en kugle for panden."

Fouquet svarede ikke, men fortsatte med at trave ud.

Musketeren gav sig til at rende efter sin fjende.

Han kastede efterhånden sin hat, sin kjole og derpå sin sabelskede, der slog ham mellem benene. Da kården, som han holdt i hånden, tyngede for meget, kastede han også den.

Den hvide hest stønnede stærkt. D'Artagnan halede ind på den. Dyret travede vaklende videre, mens blodet flød ud af dens mund.

D'Artagnan gjorde en fortvivlet anstrengelse, sprang til og tog Fouquet i benet, mens han stønnende:

"Jeg arresterer Dem i kongens navn – knus mit hoved, så har vi begge gjort vor pligt."

Fouquet kastede sine to pistoler langt fra sig i floden, og idet han steg af hesten, sagde han:

"Jeg er Deres fange, min herre, vil De ikke tage min arm, for De er nær ved at besvime?"

"Tak," mumlede d'Artagnan, der virkelig følte sine ben vakle under sig. Hans kræfter var udtømt, og han styrtede til jorden.

Fouquet gik ned til floden og øste vand i sin hat, hvormed han vendte tilbage og badede musketerens tindinger. Han hældte ligeledes nogle dråber i hans mund.

Kaptajnen rejste sig atter og så sig om med forstyrret blik. Han så Fouquet knæle med den våde hat i hånden og smile med en ubeskrivelig venlighed.

"De er ikke flygtet!" udbrød han, "o, min herre, den sande konge er ikke Louvres Louis eller Saint Marguerites Philippe, men De, den fordømte!"

"Jeg kan takke en eneste fejl for, at det nu er ude med mig, hr. d'Artagnan."

"Og den er?"

"Jeg skulle have haft Dem til ven. Men hvordan skal vi komme tilbage til Nantes? Vi er temmelig langt væk."

"Det er sandt," sagde d'Artagnan mørk og tankefuld.

"Skæbnen vil, at vi skal gå til fods, det vil blive en smuk tur," sagde Fouquet, idet han tog d'Artagnan under armen.

"Hm!" brummede denne med rynket pande og tungt hjerte, "det er en afskyelig dag."

De tilbagelagde langsomt de fire mil til skoven, hvor vognen ventede på dem. Da Fouquet fik øje på det uhyggelige køretøj, sagde han til d'Artagnan, der slog øjnene ned, fordi han skammede sig på Louis den Fjortendes vegne:

"Denne idé er ikke en brav mands, kaptajn d'Artagnan, det er ikke Deres."

Fouquet satte sig ind i vognen, der kørte gennem Nantes og tog vejen til Angers.

101. Hvori egernet falder og slangen flyver

Klokken var to om eftermiddagen. Kongen gik utålmodigt frem og tilbage mellem sit kabinet og terrassen og åbnede undertiden døren til korridoren for at se, hvad hans sekretærer foretog sig.

Hr. Colbert talte sagte med hr. de Brienne.

Kongen åbnede hurtigt døren og sagde:

"Hvad taler De om?"

"Vi taler om stændernes første møde," svarede hr. de Brienne og rejste sig op.

"Meget vel," svarede kongen og gik atter ind.

Fem minutter efter ringede klokken på kammertjeneren Rose, hvis time det var.

"Se, om hr. d'Artagnan er kommet tilbage."

"Nej, sire, han er ikke."

"Det er besynderligt," mumlede kongen, "kald på hr. Colbert!"

Colbert trådte ind, han havde lige fra om morgenen ventet dette.

"Hr. Colbert," sagde kongen hurtigt, "vi må se at få at vide, hvad der er blevet af hr. d'Artagnan."

"Hvor befaler kongen, at jeg skal lade søge efter ham?" spurgte Colbert roligt.

"Ved De ikke, hvorhen jeg har sendt ham?" svarede Louis ærgerlig.

"Jeg har haft en formodning, sire, men ville ikke tillade mig at gætte."

Colbert havde knap udtalt, førend en endnu hårdere stemme end kongens afbrød samtalen.

"D'Artagnan!" råbte kongen glad.

"Sire," sagde d'Artagnan bleg og forbitret til kongen, "har Deres Majestæt givet mine musketerer ordrer?"

"Nej," svarede Louis.

"Nå," fortsatte d'Artagnan og bedende i sine knebelsbarter, "jeg har altså ikke taget fejl, det er herren der!"

Og han pegede på Colbert.

"Tal, hvilken ordre mener De?" sagde kongen.

"Ordre til at vende op og ned på hele hr. Fouquets hus, prygle tjenerne, sprænge alle kister og plyndre et fredeligt hjem. Man skulle tro, man levede blandt vilde."

"Min herre!" sagde Colbert, meget bleg.

"Kongen alene," afbrød d'Artagnan ham, "har ret til at befale over mine musketerer, Dem derimod forbyder jeg det, og jeg siger Dem det i Hans Majestæts nærværelse. Adelsmænd, der bærer kårde, er ikke skrivere med en pen bag øret."

"D'Artagnan, d'Artagnan!" mumlede kongen.

"Det er ydmygende," fortsatte musketeren, "mine soldater er vanærede. For fanden! jeg kommanderer ikke skrivere."

"Men så tal dog, hvad er der på færde?" sagde kongen i en myndig tone.

"Herren der, som ikke har kunnet gætte Deres Majestæts ordre og følgelig ikke vidst, at jeg arresterede hr. Fouquet, herren, som har ladet gøre et jernbur til den mand, der i går var hans foresatte, har sendt hr. de Roncherat til hr. Fouquets logis

og vendt op og ned på alt for at få fat i overintendantens papirer. Mine musketerer har fra i morges efter min befaling omringet huset. Hvorfor har man tilladt sig at lade dem trænge ind i det? Hvorfor har man ved at lade dem overvære denne plyndring gjort dem til medskyldige? For fanden! Vi tjener kongen, men ikke hr. Colbert!"

"Hr. d'Artagnan," sagde kongen strengt, "vogt Dem, det sømmer sig ikke at tale sådan i min nærværelse."

"Jeg har handlet i kongens interesse," sagde Colbert med en stemme, der rystede af bevægelse, "det er hårdt, at jeg skal blive behandlet sådan af en af Hans Majestæts officerer, og uden at jeg kan hævne mig på grund af den ærbødighed, jeg skylder kongen."

"Den ærbødighed, De skylder kongen!" udbrød d'Artagnan med flammende øjne, "består først og fremmest i at sørge for, at hans myndighed bliver respekteret og hans person elsket. Tal derfor ikke til mig om Deres ærbødighed for kongen, og vogt Dem for Deres ord, hvis de hændelsesvis skulle indeholde en trussel, for kongen lader ikke dem, der tjener ham, true af dem, der skader ham, og hvis jeg, hvad Gud forbyde, skulle have en utaknemmelig herre, skal jeg selv skaffe mig respekt."

Med disse ord lagde d'Artagnan med lynende øjne hånden på kården.

Colbert, der var dybt krænket og rasende forbitret, bukkede for kongen og gjorde mine til at gå.

Kongen, hvis stolthed var såret, men som på den anden side pintes af nysgerrighed, vidste ikke, hvad han skulle gøre. D'Artagnan så, at han vaklede. At blive længere ville have været en fejl. Han ville triumfere over Colbert, og den eneste måde at

opnå dette på var at såre kongen så føleligt, at han ikke havde anden udvej end at vælge mellem de to modstandere.

D'Artagnan bukkede altså lige som Colbert, men kongen, der frem for alt ville have pålidelige oplysninger om finansoverintendantens arrestation, glemte Colbert, der ikke havde noget nyt at fortælle, og kaldte sin musketerkaptajn tilbage.

"Udret først Deres ærinde, min herre," sagde han, "så kan De bagefter hvile Dem."

Kaptajnen, som allerede var i døren, standsedes ved kongens stemme og vendte om. Colbert blev nødt til at fortrække.

Da d'Artagnan blev alene med kongen, formildedes hans ansigt straks, og han sagde:

"De er en ung konge, sire. Af morgenrøden slutter man sig til, om det vil blive en smuk dag eller ej. Men hvordan vil det folk, som Gud har betroet Dem, dømme om Deres regering, når De lader Deres ministre skalte og valte efter behag? Men lad os tale om mig, sire. Jeg har arresteret hr. Fouquet."

"Det har De været længe om," bemærkede kongen ærgerligt.

D'Artagnan så på kongen.

"Havde jeg sagt Deres Majestæt, at hr. Fouquet havde arresteret mig, havde jeg talt sandere. Jeg siger altså: Jeg er blevet arresteret af hr. Fouquet."

Og da Louis ikke lagde skjul på sin overraskelse, fortalte d'Artagnan nu Fouquets undvigelse, forfølgelsen og endelig det ædelmodige træk af overintendanten, der kunne flygte ti gange og tyve gange dræbe sin modstander, men havde foretrukket fængsel og noget måske endnu værre for dens ydmygelse, der ville berøve ham friheden.

Alt som musketerkaptajnen talte, blev kongen mere og mere ophidset.

"Følgen heraf, sire, er altså, i det mindste i mine øjne, at en mand, der opfører sig sådan, er en galant mand og ikke en fjende af kongen. Det er min mening, Deres Majestæt. Jeg ved, hvad kongen vil svare mig, at det er statshensyn, og jeg bøjer mig, det er i mine øjne en meget vægtig grund. Men jeg er soldat, har fået min befaling og, skønt rigtig nok højlig mod min vilje, udført den."

"Hvor er Fouquet nu?" spurgte Louis efter et øjebliks tavshed.

"Hr. Fouquet, sire," svarede d'Artagnan, "befinder sig i det jernbur, som hr. Colbert har ladet lave for ham, og trækkes af fire kraftige heste på vej til Angers."

"Hvorfor har De forladt ham på vejen?"

"Deres Majestæt kan nok begribe, at jeg ikke nærer noget inderligere ønske end at se hr. Fouquet i frihed. Jeg har overgivet ham til en af mine underofficerer, den dårligste, jeg kunne finde blandt mine musketerer, for at fangen skulle få lejlighed til at flygte."

"Er De blevet gal, hr. d'Artagnan!" råbte kongen og lagde armene over kors. "Sligt siger man ikke, selv om man er så ulykkelig at tænke det."

"Ah, sire, De har ikke ventet, at jeg skulle være hr. Fouquets fjende, efter hvad han nylig har gjort for Dem og mig. Nej, overdrag mig aldrig at passe på ham, hvis De sætter pris på at holde ham under lås og lukke. Hvor godt buret end var lukket, ville fuglen dog til sidst flyve sin vej."

"Jeg forbavses over," svarede kongen mørkt, "at De ikke sluttede Dem til ham, som Fouquet ville sætte på min trone.

Hos ham ville De have fået alt, hvad De ønsker: Hengivenhed og erkendtlighed. I min tjeneste, min herre, finder man kun en herre."

"Hvis hr. Fouquet ikke havde opsøgt Dem i Bastillen, sire," svarede d'Artagnan med stærk stemme, "ville en eneste mand have gjort det, og det er mig, det ved De godt, sire."

Kongen tav, for mod denne oprigtige og sande bemærkning af musketerkaptajnen kunne han intet indvende.

Kongen kom til at tænke på d'Artagnan fra gammel tid, da han i Palais-Royal holdt sig skjult bag hans sengeomhæng, den gang pariserne under kardinal Retz' anførsel kom for at forvisse sig om kongens nærværelse; på soldaten, der forlod ham i Blois, på løjtnanten, som han havde kaldt tilbage, da Mazarins død gav ham magten, på manden, som han altid havde fundet loyal, modig og hengiven.

Louis gik hen til døren og kaldte på Colbert.

Denne, der ikke havde forladt korridoren, hvor sekretærerne arbejdede, kom straks til syne.

"Giv mig Deres hånd," sagde kongen.

"Min hånd, sire?"

"Ja, for at jeg kan lægge den i hr. d'Artagnans. – Hør, d'Artagnan," tilføjede han og vendte sig smilende om til soldaten, der ved synet af skriveren havde indtaget sin forrige stolte holdning. "De kender ikke den mand her, gør hans bekendtskab."

Han pegede på Colbert.

"Han er nu en uanselig tjener i en underordnet stilling, men han vil blive en stor mand, når jeg hæver ham til den højeste stilling."

"Sire!" stammede Colbert.

"Han bliver aldrig andet end en bevinget slange," brummede musketeren med en rest af had til sin nylige modstander. Men Colbert nærmede sig ham og viste et ansigt aldeles forskelligt fra det, han plejede at vise. Han så så god og blid ud, hans øjne havde et så ædelt og klogt udtryk, at d'Artagnan, der forstod sig på ansigter, blev rørt og næsten rokket i sin overbevisning.

Colbert trykkede hans hånd.

Da kongen så, at de var forsonet, afskedigede han dem. De gik ud sammen. Uden for kabinettet standsede den nye minister kaptajnen og sagde:

"Er det muligt, hr. d'Artagnan, at en mand med Deres blik ikke straks har gennemskuet mig?"

"Hr. Colbert," svarede musketeren, "solen forhindrer os i at se den stærkeste ild. Den mægtige mand blænder lige som Solen, ved De nok, men da De har nået målet, hvorfor vil De da vedblive at forfølge ham, der er faldet i unåde?"

"Jeg, min herre," sagde Colbert, "jeg vil aldrig forfølge ham. Jeg vil bestyre finanserne og alene, fordi jeg er ærgerrig og har den mest uindskrænkede tillid til min duelighed, fordi jeg ved, at alt dette lands guld vil gå gennem mine hænder, fordi jeg ved det vil bygge byer, anlægge havne, skabe en marine og udruste skibe, der skal bringe Frankrigs navn til de fjerneste folkeslag, fordi jeg vil skabe biblioteker og akademier og gøre Frankrig til det første og rigeste land i verden. Det er grundene til min uvilje mod hr. Fouquet, der forhindrede mig i at handle. For resten må De vide, at kongen nærer personligt fjendskab til hr. Fouquet."

"Kongen vil glemme."

"Kongen glemmer aldrig, hr. d'Artagnan. Men hør, kongen kalder og vil give en ordre. Jeg har ikke påvirket ham, vel? Hør!"

Kongen kaldte virkelig på sine sekretærer.

"Hr. d'Artagnan!" råbte kongen.

"Her, sire!"

"Lad hr. de Saint-Aignan få tyve af Deres musketerer til at bevogte hr. Fouquet. Fra Angers skal man føre fangen til Bastillen."

"De havde ret," sagde kaptajnen til ministeren.

"Saint-Aignan," vedblev kongen, "De lader enhver nedhugge, der undervejs taler sagte med hr. Fouquet."

Hertugen bukkede og gik for at udføre ordren.

D'Artagnan ville ligeledes fjerne sig, men kongen holdt ham tilbage.

"Min herre," sagde han, "De tager straks øen Belle Isle en Mer i besiddelse. Gå og vend ikke tilbage uden med fæstningens nøgler."

Colbert nærmede sig d'Artagnan.

"Det er en kommission, der, hvis De slipper godt fra den, vil skaffe Dem marskalstaven," sagde han.

"Hvorfor siger De: *hvis De slipper godt fra den?*"

"Fordi den er vanskelig."

"I hvilken henseende?"

"De har venner på Belle Isle, hr. d'Artagnan, og det er ikke let for folk som Dem at skride over Deres venners lig for at gøre Deres lykke."

D'Artagnan bøjede hovedet, mens Colbert gik ind til kongen.

Et kvarter efter fik kaptajnen skriftlig ordre til at sprænge Belle Isle i luften, hvis den skulle gøre modstand, samt hals- og

håndsret over beboerne eller *flygtningene* med det pålæg ikke at lade en eneste undslippe.

"Colbert havde ret," tænkte d'Artagnan, "min marskalstav vil koste mine to venner livet. Stakkels Porthos! Stakkels Aramis! Nej, min lykke skal ikke vindes på deres bekostning."

D'Artagnan samlede nu den kongelige armé, lod den gå ombord og gik ufortøvet under sejl.

102. Belle Isle en Mer

På havnedæmningen spadserede to mænd arm i arm i en fortrolig samtale. Solen var gået ned. Den ene af mændene vendte sig undertiden mod øst og så uroligt ud over havet.

Den anden stirrede spørgende på sin ledsager, og derpå fortsatte de atter tavse og opfyldt af mørke tanker deres spadseretur.

De to mænd var Porthos og Aramis, der havde søgt tilflugt på Belle Isle, efter at deres forhåbninger var strandet.

"Hvad De end siger, min kære Aramis," sagde Porthos, idet han i lange drag indåndede den friske luft, "så er der noget påfaldende i, at alle de bortdragne fiskerbåde i to dage ikke har vist sig. Der har ingen storm raset. Vejret har været roligt, og selv om det havde været storm, ville dog ikke alle bådene være forliste. Jeg gentager det, det er besynderligt, og denne udeblivelse forbavser mig."

"De har ret," mumlede Aramis, "De har ret, min ven, der er virkelig noget besynderligt ved det."

"Og desuden," tilføjede Porthos, smigret af biskoppens bifald, "hvis bådene var forlist, måtte dog noget af vragene være kastet i land på kysten."

"Det har jeg også tænkt på."

"Og endelig de to eneste både, der var blevet tilbage på øen, og som jeg har udsendt for at søge efter de andre."

Aramis afbrød sin ledsager med et skrig og en så heftig bevægelse, at Porthos forbavset standsede.

"Hvad siger De, Porthos? Har De sendt de to både bort?"

"Ud at søge efter de andre! Ja," svarede Porthos ligefremt.

"Ulykkelige! Hvad har De gjort? Så er vi fortabt!" råbte biskoppen.

"Fortabt ... hvad behager?" sagde Porthos forbløffet. "Hvorfor er vi fortabt, Aramis?"

Aramis bed sig i læberne.

"Det er intet, Porthos, intet, jeg mente ..."

"Hvilket?"

"At hvis vi skulle få lyst til at gøre en tur på søen, kan vi nu ikke gøre det."

"Nå, er der ikke andet i vejen? I sandhed, en dejlig fornøjelse! Jeg for mit vedkommende er ikke bedrøvet over det. Jeg savner blot mit smukke Frankrig, min kære ven, jeg ved ikke, hvor man er. Tag mig ikke min oprigtighed ilde op, men jeg må sige Dem, at jeg ikke er lykkelig på Belle Isle. Nej, i sandhed, jeg er ikke lykkelig her! Hvor jeg går, hører jeg ikke andet end skrig og klager, børnene græder ved at se konerne så utrøstelige, som om jeg kunne gengive dem deres fædre og fraværende mænd. Hvad mener De, min ven, og hvad skal jeg svare dem?"

"Intet, min gode Porthos."

Dette svar tilfredsstillede ikke Porthos. Han vendte sig om og brummede ærgerlig. Aramis standsede den tapre soldat.

"Hvis vi," sagde han melankolsk og trykkede kærligt kæmpens hånd, "hvis vi i vor ungdom, da vi og de andre endnu stadig var stærke og kække, havde fået lyst til at vende tilbage til Frankrig, ville den smule vand ikke have standset os."

"Seks mil," udbrød Porthos.

"Hvis De havde set mig bestige en planke, ville De så være blevet i land, Porthos?"

"Nej, ved Gud nej, Aramis. Men hvilken planke ville vi ikke, især jeg, behøve nu?"

Og herren til Bracieux så leende på sin svære skikkelse.

"Alvorlig talt, keder De Dem ikke også lidt på Belle Isle og ville De ikke foretrække Deres biskoppelige plads i Vannes? Tilstå det kun!"

"Nej," svarede Aramis, men han vovede ikke at se på Porthos.

"Så lad os blive her," sagde hans ven sukkende. "Lad os blive, lad os blive! Og dog," tilføjede han, "hvis man ville, hvis man bestemt havde foresat sig at vende tilbage til Frankrig og ingen båd havde ..."

"Har De lagt mærke til en anden ting, min ven, at i de to dage, vore fiskere har været borte, er ingen anden båd landet ved øen?"

"Javist, De har ret. Jeg har også bemærket det, så meget mere, som både og skibe før ankom her i dusinvis."

"Vi må forhøre os," sagde Aramis pludselig heftigt. "Selv om jeg skulle lade gøre en tømmerflåde ..."

Porthos, der var træt af at følge sin ven og ikke forstod hans ophidselse, standsede ham.

"Lad os sætte os på denne klippe," sagde han. "Sæt Dem her ved siden af mig, Aramis, og jeg beder for sidste gang, forklar mig på en tydelig måde, hvad vi egentlig foretager os her."

"Porthos ..." sagde Aramis forlegen.

"Jeg ved, at den falske konge har villet støde den rigtige fra tronen. Ikke sandt?"

"Jo," sagde Aramis.

"Jeg ved, at den falske konge har i sinde at sælge Belle Isle til englænderne, ikke sandt?"

"Jo."

"Jeg ved også, at vi er kommet hertil for at lede befæstningsarbejderne og tage kommandoen over de ti af hr. Fouquet hvervede og lønnede kompagnier."

Aramis rejste sig utålmodig. Porthos holdt ham tilbage.

"Men hvad jeg ikke forstår, hvad jeg trods al eftertanke ikke kan begribe og aldrig vil begribe, det er, at man i stedet for at sende os tropper, munition og proviant lader os uden både og afbryder al forbindelse med os. Svar mig, Aramis, eller vil De have, at jeg skal sige Dem min mening her om, førend De svarer? Vil De vide, hvilke tanker jeg har gjort mig desangående?"

Biskoppen så op.

"Nuvel, Aramis," vedblev Porthos, "jeg har tænkt, at der er foregået noget i Frankrig ... jeg har drømt hele natten om hr. Fouquet, om døde fisk, knuste æg og dårligt møblerede værelser. Det er dårlige drømme, min kære d'Herblay."

"Hvad er der hist ude, Porthos?" afbrød Aramis ham, idet han hurtigt rejste sig og viste sin ven et sort punkt.

"Et skib," sagde Porthos, "ja, det er et skib. Endelig får vi da noget at høre."

"To!" udbrød biskoppen, "to, tre, fire!"

"Fem!" sagde Porthos, "seks, syv! Min Gud, det er en hel flåde."

"Formodentlig vore både, som kommer tilbage," sagde Aramis uroligt, trods sin tilsyneladende ro.

"De er for store til at kunne være fiskerbåde," bemærkede Porthos, "og desuden, kære ven, ser De ikke, at de kommer fra Loire?"

En gammel fisker gik forbi.

"Er det vore både?" spurgte Aramis.

"Nej, Deres Nåde," svarede han, "det er kongelige skibe."

"Kongelige skibe?" gentog Aramis skælvende. "Hvad ser De det af?"

"På flaget."

"Men," sagde Porthos, "skroget er knap synligt, hvordan fanden, min ven, kan De se flaget?"

"Jeg ser, at der er et," svarede oldingen, "og vore fartøjer eller handelsskibe fører intet. De skuder, der kommer der, benyttes i almindelighed til troppetransporter."

"Ah!" sagde Aramis.

"Hurra!" råbte Porthos, "man sender os forstærkninger, ikke sandt, Aramis?"

Aramis støttede hovedet i hænderne og svarede ikke.

Pludselig udbrød han:

"Porthos, lad ringe med stormklokken."

"Med stormklokken, hvad tænker De på?"

"Ja, og send kanonererne til skytset. Pas især på kystbatterierne."

Porthos gjorde store øjne og så skarpt på sin ven, som for at overbevise sig om, at han var rigtig klog.

"Jeg vil selv gå og udføre disse foranstaltninger," sagde Aramis med sin blideste stemme, "hvis De ikke vil gå, min kære ven."

"Jo, jeg går straks," svarede Porthos og forlod Aramis.

Der blev ringet med stormklokken, hornblæsere og tamburer slog generalmarchen.

Digerne og havnedæmningen fyldtes straks med nysgerrige og soldater, bag de store kanoner stod artillerister med brændende lunter. Da alle var på deres post og alle anstalter truffet, hviskede Porthos frygtsomt til biskoppen:

"Tillad mig, Aramis, at gøre Dem et spørgsmål for at forstå ..."

"De vil tids nok forstå det, kære ven," mumlede Aramis.

"Den flåde, der kommer sejlende hist, er jo en kongelig flåde, ikke sandt?"

"Men siden der er to konger i Frankrig, Porthos, hvem tilhører så denne flåde?"

"Ah, De åbner mine øjne," sagde kæmpen, slået af dette argument.

Og Porthos, hvis øjne ved dette svar af hans ven åbnedes, eller rettere sagt, hvis bind trykkedes endnu tættere, begav sig skyndsomst til batterierne for at holde øje med sine folk og opmuntre enhver til at gøre sin pligt.

Imidlertid stirrede Aramis uafbrudt på skibene, der stadig kom nærmere. Alle klipper og høje punkter var besatte med indvånere og soldater.

Det var nat, da et af de fartøjer, der havde sat Belle Isles befolkning i så stærk bevægelse, kastede anker i kanonskudsafstand fra fæstningen.

Trods mørket så man snart, at der blev livligt ombord i skibet, fra hvilket en båd satte af, som blev roet af tre matroser og styrede kursen mod havnen og kort efter landede ved fortet.

Bådens fører sprang op på bolværket. Han holdt et brev i hånden, som han svingede i luften, og syntes at ville tale med

nogen.

Flere af soldaterne genkendte snart i denne mand en af øens lodser. Det var ejeren af en af de to både, som Aramis havde holdt i reserve, og som Porthos i sin uro for de forsvundne fiskeres skæbne havde sendt ud for at opdage de borteblevne både.

Han forlangte at blive ført til hr. d'Herblay. På et tegn af en sergent tog to soldater ham mellem sig og eskorterede ham.

Aramis befandt sig på kajen, hvor udsendingen fremstillede sig for biskoppen af Vannes. Det var næsten bælgmørkt, trods de fakler, som de soldater, der ledsagede Aramis på hans runde, bar i nogen afstand.

"Nå, Jonathan, hvorfra kommer du?"

"Fra dem, der har bragt mig op, Deres Højærværdighed."

"Hvem har bragt dig op?"

"Deres Højærværdighed ved, at vi var taget ud for at opsøge vore kammerater."

"Javist, og hvad så?"

"Nu, Deres Højærværdighed, en lille mil fra øen blev vi opbragt af et kongeligt fartøj og ført til dem, der var taget i går morges."

"Hvad er det for en maner at tage jer alle?" afbrød Porthos ham.

"For at forhindre os i at sige Dem det, min herre," svarede Jonathan.

Porthos forstod ikke det mindste af det hele.

"Og nu slipper man jer fri?" spurgte han.

"Ja, min herre, for at sige Dem, at man havde taget os."

"Det bliver værre og værre," tænkte den skikkelige Porthos.

Aramis tænkte imidlertid sit.

"Nå," sagde han, "en kongelig flåde blokerer altså kysten?"

"Ja, Deres Højærværdighed."

"Hvem kommanderer den?"

"Kaptajnen for kongens musketerer."

"D'Artagnan!" udbrød Porthos.

"Jeg tror, at han hedder sådan."

"Og han gav dig dette brev?"

"Ja, Deres Højærværdighed."

Aramis læste hurtigt brevet:

> Ordre fra kongen til at tage Belle Isle.
>
> Ordre til at lade garnisonen springe over klingen, hvis den gør modstand.
>
> Ordre til at tage hele garnisonen til fange.
>
> – Undertegnet: d'Artagnan, der i forgårs har arresteret Fouquet og sendt ham til Bastillen.

Aramis blegnede og knugede papiret mellem hænderne.

"Hvad er det?" spurgte Porthos.

"Intet, min ven, intet."

"Sig mig, Jonathan ..."

"Deres Højærværdighed."

"Har du talt med d'Artagnan?"

"Ja, Deres Højærværdighed."

"Hvad sagde han?"

"At han ville tale med Deres Højærværdighed for at give Dem fuldstændige oplysninger."

"Hvor?"

"På hans skib."

"På hans skib?"

"På hans skib?" gentog Porthos.

"Hr. musketeren sagde," fortsatte Jonathan, "at jeg skulle tage Dem begge, Dem og ingeniøren, i min båd og føre Dem til ham."

"Lad os tage af sted," sagde Porthos, "den kære d'Artagnan."

Aramis standsede ham og råbte:

"Er De gal? Hvem siger Dem, at det ikke er en snare?"

"Af den anden konge?" spurgte Porthos med en hemmelighedsfuld mine.

"En snare, min ven, dermed er alt sagt."

"Hvad skal jeg gøre?" spurgte Jonathan.

"Vende tilbage til kaptajnen og sige ham, at vi beder ham komme i land på øen."

"Jeg forstår," sagde Porthos.

"Ja, Deres Højærværdighed," sagde Jonathan, "men hvis kaptajnen nægter at gå i land på Belle Isle?"

"Vil vi bruge vore kanoner."

"Mod d'Artagnan?"

"Hvis det er d'Artagnan, Porthos, vil han komme. Gå Jonathan, gå."

"Jeg forstår i sandhed ikke det mindste af det her," mumlede Porthos.

"Jeg skal straks forklare Dem alt, kære ven, øjeblikket er kommet til det. Sæt Dem, åbn Deres øren og hør på mig."

"Ja, jeg skal nok høre, tvivl ikke om det."

Aramis tog Porthos' hånd og begyndte sin forklaring.

"Hvad jeg har at sige Dem, min ven Porthos, vil formodentlig overraske Dem, men samtidig oplyse Dem."

"Jeg vil gerne overraskes," svarede Porthos forekommende, "skån mig derfor ikke. Jeg er vant til bevægelse, frygt derfor ikke, men tal."

"Det er vanskeligt, Porthos, det er ... vanskeligt, for i sandhed, jeg må endnu en gang sige Dem, at jeg har noget ganske besynderligt og overordentligt at fortælle Dem."

"O, min ven, De taler så godt, at jeg kunne høre på Dem flere dage i træk. Jeg beder Dem derfor at tale, og jeg får en idé: For at gøre det lettere for Dem at sige disse besynderlige ting, vil jeg udspørge Dem."

"Det ser jeg gerne."

"Hvorfor skal vi slås, kære Aramis?"

"Hvis De gør mig mange sådanne spørgsmål, Porthos, vil De ikke lette mig min meddelelse. Hør, min ven, når man har en så god og ædel mand som Dem for sig, skal man gå lige til sagen. Jeg har bedraget Dem, min værdige ven."

"De har bedraget mig?"

"Min Gud, ja."

"Var det til mit bedste, Aramis?"

"Jeg troede det, Porthos, jeg troede det oprigtigt, min ven."

"Så," fortsatte den skikkelige herre til Bracieux, "har De gjort mig en tjeneste, hvorfor jeg takker Dem, for havde De ikke bedraget mig, kunne jeg have bedraget mig selv. Men i hvilken henseende har De bedraget mig?"

"Deri, at jeg tjente tronkræveren mod Louis den Fjortende."

"Tronkræveren," gentog Porthos og kløede sig i hovedet. "Det ... nej, jeg forstår det ikke."

"Det er den ene af de to konger, der strides om kronen."

"Meget vel, De tjente altså ham, der ikke var Louis den Fjortende."

"De har talt sandt."

"Og deraf følger?"

"At vi er oprørere, min stakkels ven."

"For fanden!" udbrød Porthos skuffet.

"Å, vær rolig, kære Porthos, tro mig, vi skal nok finde på en udvej til at frelse os."

"Det tænker jeg ikke på," svarede Porthos, "det er det stygge ord oprører, der piner mig."

"Ah!"

"Og det hertugdømme, der var lovet mig –"

"Det er tronkræveren, der gav det løfte."

Porthos bed sig melankolsk i neglene.

"Det var urigtigt af Dem at bedrage mig i den henseende," sagde han, "for jeg havde gjort regning på dette hertugdømme, ja, da jeg vidste, at De var en mand af ord, min kære Aramis, havde jeg allerede sikkert gjort regning på det!"

"Stakkels Porthos! Jeg beder Dem tilgive mig."

"Altså," fortsatte Porthos uden at svare på biskoppens bøn, "altså er jeg uven med Louis den Fjortende?"

"Jeg skal nok bringe den sag i orden, min ven, det tager jeg på mig."

"Aramis!"

"Nej, nej Porthos, jeg besværger Dem, lad mig handle. Ingen falsk ædelmodighed! De kendte intet til mine planer, og De har intet gjort. Med mig er det en anden sag, jeg alene er ophavsmanden til komplottet. Jeg kunne ikke undvære min uadskillige ledsager. Jeg anmodede Dem om at komme til mig,

og De kom, med vor gamle devise i erindring: *Alle for en og en for alle!* Min forbrydelse, kære Porthos, består i, at jeg har været egenkærlig."

"Således holder jeg af at høre Dem tale," sagde Porthos, "når De har handlet alene for Dem selv, kan jeg umuligt være vred på Dem. Det er så naturligt."

Og Porthos trykkede hjerteligt sin vens hånd.

Lige over for denne sjælsstorhed følte Aramis sig lille. Han besvarede sin vens håndtryk.

"Og nu," sagde Porthos, "da vi har forklaret os for hinanden, og jeg er fuldkommen på det rene med vor stilling lige over for kong Louis, tror jeg, at det er på tiden, kære ven, at gøre mig bekendt med den politiske intrige, for hvilken vi er ofre, for jeg ser nok, at der er en politisk intrige med i spillet."

"D'Artagnan, som snart vil være her, vil forklare Dem det hele, min gode Porthos, men undskyld mig, jeg er så betaget af smerte, og jeg trænger til hele min åndsnærværelse for at redde Dem ud af den forlegenhed, hvori jeg har bragt Dem. Forresten er sagen aldeles klar. Kong Louis den Fjortende har kun én fjende, og det er mig, mig alene. Jeg har gjort Dem til fange, og som sådan har De fulgt mig, men nu giver jeg Dem friheden, og De iler tilbage til Deres fyrste. Som De ser, Porthos, er det ganske ligefremt."

"Tror De?" spurgte Porthos.

"Jeg er vis på det."

"Men, min gode ven," spurgte Porthos med sin jævne forstand, "hvorfor træffer vi da forsvarsanstalter? Det forekommer mig at være langt simplere at sige til kaptajn

d'Artagnan: Kære ven, vi har taget fejl og indser det nu, luk porten op for os og lad os passere!"

"Nå-å!" sagde Aramis og rystede på hovedet.

"Hvordan? Billiger De ikke denne plan, kære ven?"

"Der er en vanskelighed ved den."

"Og den er?"

"Hvis d'Artagnan har sådanne ordrer, at vi er nødt til at forsvare os."

"Snak! Forsvare os mod d'Artagnan! Det er jo dårskab. Den gode d'Artagnan –"

Aramis rystede atter på hovedet.

"Porthos," sagde han, "jeg har haft mine grunde for at lade lunterne tænde, kanonerne rette, alarmtrommen gå og kalde alle mand til voldene, disse fortrinlige volde, som De har befæstet så godt. Vent med at dømme, eller rettere sagt, vent ikke –"

"Hvad skal vi gøre?"

"Hvis jeg vidste det, min ven, ville jeg have sagt det. Men se, der kommer en båd, pas nu på, Porthos."

"Det er formodentlig d'Artagnan," sagde Porthos med tordenstemme og nærmede sig brystværnet.

"Ja, det er mig," sagde musketerkaptajnen og sprang let op på bolværket.

Han ilede hen til den lille esplanade, hvor hans venner ventede ham.

Porthos og Aramis så, at der fulgte en officer efter d'Artagnan.

Kaptajnen standsede midt på trapperne. Hans ledsager gjorde det samme.

"Lad Deres folk trække sig tilbage," råbte d'Artagnan til Porthos og Aramis.

Porthos befalede soldaterne at forlade dem.

Derpå vendte d'Artagnan sig om til sin følgesvend og sagde:

"Min herre, vi er ikke længere på kongens flåde, hvor De, støttende Dem på Deres ordre, nylig tiltalte mig så uforskammet."

"Jeg talte ikke uforskammet til Dem, min herre," svarede officeren, "jeg adlød blot bogstaveligt. Man har befalet mig at følge Dem, og det gør jeg. Man har pålagt mig ikke at lade Dem have samkvem med nogen som helst, uden at jeg ved, hvad De foretager Dem, og derfor følger jeg Dem."

D'Artagnan bed sig i sin knebelsbart og nærmede sig officeren.

"Min herre," sagde han med lav og fuldkommen rolig stemme, "da jeg sendte en båd herhen, ville De vide, hvad jeg skrev til Belle Isles forsvarer. De viste mig en ordre, og jeg lod Dem straks se billetten. Da båden kom tilbage, og jeg fik disse herrers svar (han pegede på Porthos og Aramis), hørte De alt. De kunne forlange det, ifølge Deres ordre, og den er blevet punktligt efterkommet, ikke sandt?"

"Jo, min herre," stammede officeren, "ganske vist, min herre ... men ..."

"Min herre," fortsatte d'Artagnan, der begyndte at blive varm, "da jeg med høj røst tilkendegav min beslutning at ville forlade mit skib og tage til Belle Isle, forlangte De at ledsage mig. Jeg lod Dem uden betænkning følge med. De er nu på Belle Isle, ikke sandt?"

"Jo, min herre, men –"

"Men – her er ikke tale om hr. Colbert, der har givet Dem den omtalte ordre, eller hvilket som helst andet menneske i verden, hvis instrukser De følger, nej her er kun tale om et menneske, der generer d'Artagnan på en trappe, neden for hvilken der er tredive fod dybt vand, en ubehagelig stilling for en mand, min herre, en meget ubehagelig stilling, kan jeg sige Dem, og jeg sværger ved Gud, at hvis De gør et skridt efter mig, når jeg går op til herrerne, så knuser jeg Deres hoved og kaster Dem i vandet. Lad så ske, hvad der vil. Jeg har kun seks gange i mit liv været vred, og de andre fem gange har jeg dræbt min mand."

D'Artagnan løftede foden for at sætte den på det næste trin og vendte sig om med kården for at se, om officeren ville følge ham.

Officeren gjorde korsets tegn og gik bag efter.

Porthos og Aramis, der kendte deres mand, udstødte et skrig og sprang til for at standse det slag, som de troede allerede at høre.

Men d'Artagnan tog kården i den anden hånd og sagde bevæget til officeren:

"De er en brav mand, min herre. De vil bedre forstå, hvad jeg nu vil sige til Dem, end hvad jeg sagde før."

"Tal, hr. d'Artagnan, tal," svarede den brave officer.

"De herrer, som De ser der, er mine venner."

"Det ved jeg, min herre."

"De begriber følgelig, at jeg ikke kan behandle dem, som Deres befaling foreskriver."

"Jeg forstår Deres skrupler."

"Nå, så tillad mig at tale med dem uden vidner."

"Hr. d'Artagnan, hvis jeg gav efter for Deres forlangende og gjorde, hvad De bad mig om, ville jeg bryde mit ord. Men gør jeg det ikke, bliver De vred på mig. Jeg foretrækker det første for det sidste. Tal med Deres venner og foragt mig ikke, min herre, fordi jeg af kærlighed til Dem, som jeg agter og ærer, begår en slet handling."

Bevæget slyngede d'Artagnan armen om den unge mands hals og gik op til sine venner.

Officeren indhyllede sig i sin kappe og satte sig på den våde trappe.

"Nå," sagde d'Artagnan til sine venner, "I ser nu, hvordan det er fat."

Efter at have omfavnet hinanden lige så ømt som i deres unge dage, sagde Porthos:

"Men hvad betyder disse strenge forholdsregler?"

"De må sikkert have en mistanke, kære ven," svarede d'Artagnan.

"Ikke det mindste, kære kaptajn, det forsikrer jeg Dem, for hverken Aramis eller jeg har gjort noget," skyndte den fortræffelige mand sig at tilføje.

D'Artagnan lånte prælaten et bebrejdende blik, der gik denne lige til hjertet.

"Kære Porthos!" udbrød biskoppen.

"De ser, hvad man har gjort," fortsatte d'Artagnan, "enhver, der kommer fra eller begiver sig til Belle Isle, bliver opsnappet. Deres både er opbragte. Havde De gjort forsøg på at flygte, ville De være faldet i hænderne på krydserne, der pløjer havet og lurer på Dem. Kongen er vred på Dem og vil have fat i Dem."

Og d'Artagnan rykkede rasende i sit grå skæg.

Aramis blev mørk og Porthos vred.

"Min idé," fortsatte d'Artagnan, "var at tage Dem ombord med mig, beholde Dem hos mig og derpå sætte Dem i frihed. Men hvem svarer mig for, at jeg ikke, når jeg nu kommer tilbage til mit skib, finder en foresat og hemmelige ordrer, der fratager mig kommandoen og giver den til en anden?"

"Vi må blive på Belle Isle," sagde Aramis, "og jeg forsikrer Dem, at jeg ikke overgiver mig med det gode."

Porthos svarede intet. D'Artagnan bemærkede sin vens tavshed.

"De bliver altså her?"

"Indtil nye ordrer!" udbrød Aramis heftigt.

"Indtil vi har fået en idé," sagde d'Artagnan, "og jeg tror ikke, at det vil vare længe, for jeg har allerede en."

"Så lad os tage afsked," sagde Aramis, "men i sandhed, kære Porthos, De burde følge med."

"Nej," svarede denne lakonisk.

"Som De vil," vedblev Aramis, lidt stødt over sin kammerats gnavne tone, "jeg er imidlertid lidt beroliget af d'Artagnans løfte om en idé, og jeg tror at gætte, hvad det er for en."

"Lad høre!" sagde musketeren, og holdt sit øre hen til Aramis mund.

Denne hviskede hurtigt noget til d'Artagnan, der svarede:

"Netop!"

"Det er ufejlbarligt!" udbrød Aramis glad.

"Tag Deres forholdsregler, Aramis, under den første bevægelse, der vil opstå efter denne beslutning –"

"Å, vær ikke bange."

"Og nu, min herre, tusind tak," sagde d'Artagnan til officeren. "De har skaffet Dem tre venner i liv og død."

"Ja," sagde Aramis. Kun Porthos sagde intet, men nikkede blot.

Efter at d'Artagnan ømt havde omfavnet sine to gamle venner, forlod han Belle Isle med sin uadskillelige ledsager, som hr. Colbert havde givet ham.

Da han besteg sit skib, der havde kastet anker i kanonskuds afstand fra Belle Isle, var han fuldkommen på det rene med sig selv.

Han sammenkaldte straks et krigsråd.

Dette bestod af de under kommando stående officerer.

Disse var i alt otte:

Chefen for søstyrken, en artillerimajor, en ingeniør, officeren, som vi kender, og fire løjtnanter.

Efter at de havde indfundet sig i d'Artagnans kahyt, rejste han sig, tog sin hat af og sagde:

"Mine herrer, jeg har nylig rekognosceret Belle Isle og fundet, at den har en stærk garnison, og at alle forberedelser er truffet til forsvar. Det er derfor min beslutning at lade to af de fornemste af besætningens officerer hente, for at vi kan tale med dem, og når vi har fjernet dem fra deres soldater og kanoner, vil vi lettere komme til rette med dem, især ved hjælp af fornuftige grunde. Er det også Deres mening, mine herrer?"

Artillerimajoren rejste sig.

"Derfor," vedblev d'Artagnan, "foreslår jeg at lade hente til mit skib to af garnisonens fornemste officerer. De vil se Dem, mine herrer, og den betydelige styrke, hvor over vi råder, og følgelig vide, hvad de har at vente sig i tilfælde af modstand. Vi giver

dem vort æresord på, at Fouquet er fange, og at modstand kun vil skade ham. Vi vil sige til dem, at når der først er vekslet kanonskud, er der ingen barmhjertighed mere at vente af kongen, og – det håber jeg i det mindste – de vil da ikke længere gøre modstand, men overgive sig uden kamp, og vi vil få en fæstning, det kunne koste os meget at erobre."

Officeren, der havde fulgt d'Artagnan til Belle Isle, ville tale, men d'Artagnan afbrød ham.

"Jeg ved, hvad De vil sige, min herre, jeg ved, at det er en kongelig ordre, der forbyder al hemmelig kommunikation med Belle Isles forsvarere, men netop derfor vil jeg forhandle med dem i nærværelse af hele min stab."

D'Artagnan læste allerede i sine officerers ansigter deres samtykke til, at en båd blev afsendt for at hente Aramis og Porthos, da kongens officer fremtog fra brystet et forseglet papir, som han rakte til d'Artagnan.

På dette papir stod "Nr. 2".

"Hvad er nu dette?" spurgte d'Artagnan overrasket.

"Læs, min herre," svarede officeren.

D'Artagnan åbnede, opfyldt af mørke anelser, papiret, og læste:

> Det forbydes hr. d'Artagnan at sammenkalde noget som helst råd eller at forhandle, førend Belle Isle har overgivet sig og fangerne nedlagt deres våben.
>
> (Undertegnet)
>
> *Louis.*

D'Artagnan undertrykte sin harme og sagde med et venligt smil: "Det er godt, min herre, kongens ordre skal blive adlydt."

Det var et hårdt, et dødeligt slag. Skønt rasende over at være kommet i forkøbet af kongen, fortvivlede d'Artagnan dog ikke, men tænkte på en ny udvej til at frelse sine venner.

"Mine herrer," sagde han pludselig, "siden kongen har givet en anden end mig sine hemmelige ordrer, har jeg ikke mere hans tillid, og jeg vil være at foragte, hvis jeg beholdt en kommando, der er underkastet en så fornærmelig mistanke. Jeg vil derfor straks bringe kongen min ansøgning om afsked. Jeg nedlægger min post og opfordrer Dem til at vende tilbage med mig til Frankrigs kyst for i ingen henseende at kompromittere den styrke, kongen har betroet mig. Vend derfor tilbage til Deres poster og giv befaling til at lette. Om en time har vi flod. Til Deres poster, mine herrer!"

Han støttede hovedet i hånden og kunne knapt få vejret.

"Hvem vil kunne forhindre mig i at putte denne ordre i lommen," tænkte han. "Førend kongen fik det at vide, ville jeg kunne have reddet de stakkels folk derovre. Nå, mod! Mit hoved er ikke af den slags, der falder for bøddelens hånd på grund af ulydighed. Lad os da være ulydige!"

Men netop som han havde taget denne beslutning, så han, at alle officererne læste lignende ordrer, som Colberts agent havde uddelt blandt dem.

Ulydigheden var blevet forudset lige som alt andet.

"Min herre," sagde officeren, "jeg venter Deres ordre til afrejsen."

"Jeg er færdig, min herre," sagde musketeren tænderskærende.

Officeren kommanderede straks en båd til at optage d'Artagnan.

Ved dette syn var han nær ved at blive gal af raseri.

"Hvordan," stammede han, "vil man bære sig ad med at lede de forskellige korps?"

"Når De, min herre, er rejst," svarede skibschefen, "er det mig, Hans Majestæt har betroet sin flåde."

D'Artagnan lod sig glide ned i den lille båd, der satte kursen mod Frankrig for en gunstig vind. Kongens gardere befandt sig i den.

Musketeren havde imidlertid endnu noget håb om at komme tidsnok til Nantes og tale sine venners sag hos kongen.

Båden fløj af sted som en svale, d'Artagnan så tydeligt Frankrigs kyst i det fjerne.

"Ak, min herre," sagde han til officeren, til hvem han ikke havde talt i den sidste time, "jeg ville give meget for at kende den nye øverstkommanderendes instruks. Den er jo fredelig, ikke sandt?"

Han havde ikke talt ud, da et kanonskud lød i det fjerne, og snart efterfulgtes af flere. D'Artagnan fo'r sammen.

"Ilden mod Belle Isle er åbnet," svarede officeren.

Båden stødte i det samme mod land.

103. Porthos' forfædre

Da d'Artagnan havde forladt Aramis og Porthos, begav disse sig til hovedfortet for at kunne tale mere ugenert sammen.

Den endnu tankefulde Porthos generede Aramis en del, der aldrig havde befundet sig lettere.

"Kære Porthos," sagde han pludselig, "jeg skal forklare Dem d'Artagnans idé."

"Hvilken idé, Aramis?"

"En idé, som vi inden tolv timer vil komme til at skylde vor frihed."

"Virkelig!" udbrød Porthos forbavset, "lad mig høre!"

"De så nok af optrinnet mellem vor ven og officeren, at der er visse ordrer med hensyn til os, der generer ham?"

"Ja."

"Nu vel, d'Artagnan vil indgive sin demission, og under den derpå følgende forvirring vil vi nå rum sø, eller rettere sagt De, Porthos, hvis kun en kan slippe bort."

Porthos rystede på hovedet og svarede:

"Vi vil frelse os i forening, Aramis, eller begge blive her."

"De har et ædelmodigt hjerte, Porthos, men Deres sørgmodighed smerter mig."

"Jeg er ikke sørgmodig."

"Så er De vred på mig?"

"Nej."

"Nu, kære ven, hvortil da dette bedrøvede ansigt?"

"Det skal jeg sige Dem, jeg gør mit testamente."

Med disse ord så den gode Porthos sørgmodigt på Aramis.

"Deres testamente!" udbrød biskoppen, "De anser Dem altså for fortabt?"

"Jeg føler mig træt. Det er første gang. Der er noget nedarvet i min familie."

"Og det er, min ven?"

"Min bedstefader var dobbelt så stærk som jeg."

"O, så var han altså Samson?"

"Nej, han hed Antoine. Da han var på min alder, følte han engang, da han red på jagt, en svaghed i sine ben, som han aldrig før havde mærket."

"Hvad betød det, min ven?"

"Intet godt, som De vil få at se, for han traf på et vildsvin, der bød ham spidsen, fejlede det med sit skud og blev sønderrevet af dyret. Han døde på stedet."

"Det er ingen grund for Dem til at blive urolig, kære Porthos."

"De vil få at se. Min far var én gang så stærk som jeg. Han var en hårdfør soldat fra Henri den Tredjes og Fjerdes tid, han hed ikke Antoine, men Gaspard. Vant til altid at være på hesten havde han aldrig vidst, hvad træthed ville sige. En aften, da han rejste sig fra bordet, svigtede hans ben ham."

"Han havde måske taget for rigeligt til sig," bemærkede Aramis, "og det var grunden til hans usikkerhed."

"Hvor vil De hen? Nej, siger jeg Dem, han forbavses over sin træthed og siger til min moder, der drillede ham: Skulle man ikke tro, at jeg skulle møde et vildsvin lige som min fader?"

"Nå?" sagde Aramis.

"Min fader undervurderede sin svaghed og gik ned i haven i stedet for at gå til sengs. På det første trin snublede han,

trappen var stejl, og han faldt mod en sten, hvori en jernkrog var anbragt. Denne slog ham et hul i tindingen, og han blev liggende død på stedet."

Aramis så på sin ven og sagde:

"Det er to overordentlige tilfælde, men lad os derfor ikke tro, at noget lignende vil ske tredje gang. Det sømmer sig ikke for en mand som Dem at være overtroisk, min kære Porthos. For resten har De jo aldrig været så stærk som nu. De kunne gerne bære et hus på Deres skuldre."

"I dette øjeblik føler jeg mig meget vel, men for kort tid siden følte jeg mig svag, og i den senere tid har det gentaget sig fire gange. Jeg siger ikke, at det gør mig bange, men det ærgrer mig. Livet er meget behageligt. Jeg har penge, smukke godser og heste, som jeg elsker, jeg har også venner, som jeg elsker, d'Artagnan, Athos og Dem."

Aramis trykkede hans hånd,

"Vi vil leve mange år endnu," sagde han. "Stol på mig, kære ven, vi har intet svar fået fra d'Artagnan, og det er gode tegn. Han har sikkert givet ordre til at samle flåden og sejle bort. Jeg gav for et øjeblik siden ordre til at transportere en båd over land til indgangen af den store hule Locmaria, hvor vi, som De ved, så mange gange har lagt snarer for rævene."

"Ja, og som går ud til den lille bugt gennem den snævre gang, som vi opdagede den gang, den store ræv frelste sig ad den vej."

"Netop. I nødsfald skjuler vi en båd i denne hule, den må allerede være der. Vi venter på et gunstigt øjeblik, og når det er blevet mørkt, går vi til søs."

"Det er en god idé. Hvad vinder vi ved det?"

"Vi vinder, at da ingen kender denne hule, eller rettere dens udgang, undtagen vi og et par jægere, vil man, hvis øen bliver besat, høre op med at bevogte kysten, når man ser, at ingen både findes ved stranden."

"Jeg forstår Dem."

"Nå, og benene?"

"Å, de er for øjeblikket ypperlige."

"Som De ser, har vi grund til at håbe det bedste. D'Artagnan renser havet for os, så vi ikke behøver at frygte for den kongelige flåde eller en landgang. Vi har endnu et halvt århundrede for os, Porthos, og hvis jeg når Spanien, sværger jeg Dem til, at Deres hertugtitel ikke er så håbløs, som man måske tror," tilføjede biskoppen med en frygtelig bestemthed.

"Lad os håbe det," sagde Porthos, en smule opmuntret af sin ledsagers varme.

Pludselig hørtes skriget:

"Til våben!"

Gentaget af hundrede stemmer nåede råbet til det værelse, hvor de to venner opholdt sig, og vakte forundring hos den ene og uro hos den anden.

Aramis åbnede vinduet og så en mængde folk komme løbende med fakler. Kvinderne flygtede i alle retninger, og de bevæbnede indtog deres poster.

"Flåden! Flåden!" råbte en soldat, som fik øje på Aramis.

"Flåden!" gentog denne.

"I halv kanonskuds distance," fortsatte soldaten.

"Til våben!" råbte Aramis.

Og både han og Porthos skyndte sig ned til havnen for at lede ilden fra batterierne.

Både, fulde af soldater, nærmede sig, styrende mod tre forskellige punkter. Fem minutter efter begyndte kanonaden.

Det var de skud, d'Artagnan hørte, da han landede i Frankrig.

Men bådene var alt for nær ved havnen, til at kanonerne kunne skyde sikkert. De landede, og en kamp begyndte næsten mand mod mand.

"Hvad fejler De, Porthos?" spurgte Aramis sin ven.

"Intet ... benene ... det er virkelig ubegribeligt ... men de kommer sig nok, når jeg angriber."

Og Porthos og Aramis angreb med en sådan kraft og satte således mod i deres folk, at de kongelige over hals og hoved indskibede sig igen, efter ikke at have opnået andet end at få en mængde af deres folk såret.

"Porthos," råbte Aramis, "vi må have en fange. Skynd Dem! Skynd Dem!"

Porthos bøjede sig ud over bolværket og greb en officer af den kongelige armé, der ventede med at gå ombord, til alle hans folk var indskibede, i nakken. Kæmpens arm hævede sit bytte i vejret og holdt det som et skjold foran sig mod kuglerne.

"Her er en fange," sagde Porthos til Aramis.

"Nå," udbrød denne leende, "tal nu ikke ondt om Deres ben."

"Jeg har ikke taget ham med benene," svarede Porthos melankolsk, "men med min arm."

Bretagnerne var ganske stolte af denne sejr. Aramis opmuntrede dem ikke.

Da alle havde fjernet sig, sagde han til Porthos:

"Kongen vil blive vred, når han får at høre om denne modstand, og de brave folk vil blive skudt eller brændt, når øen bliver taget, hvilket en gang vil ske."

"Altså har vi ikke gjort noget godt," svarede Porthos.

"Jo, for øjeblikket," sagde biskoppen, "for vi har en fange, af hvem vi kan få at vide, hvad vore fjender har i sinde."

"Ja, lad os udspørge fangen," sagde Porthos, "det er en simpel måde at få ham til at tale. Vi vil invitere ham til at spise til aften med os, og når han har fået noget at drikke, vil han tale."

Som sagt, så gjort. Officeren, der i begyndelsen var noget ængstelig, blev snart rolig, da han så, med hvilke folk han havde at gøre.

Da han ikke var bange for følgerne, fortalte han meget udførligt om d'Artagnans tilbagetræden og afrejse, samt at den nye chef for ekspeditionen derefter havde befalet et angreb på øen. Men mere vidste han ikke.

Aramis og Porthos vekslede et blik, der røbede deres fortvivlelse.

Aramis fortsatte sit forhør, og spurgte fangen, hvad de kongelige havde i sinde at gøre med Belle Isles befalingsmænd.

"Ordren lyder på at dræbe dem under kampen og bagefter hænge Dem," svarede denne.

Aramis og Porthos så atter på hinanden.

De blev begge meget røde i hovederne.

"Jeg er temmelig let for galgen," bemærkede Aramis, "folk som jeg kan ikke hænges."

"Og jeg," sagde Porthos, "er alt for tung, folk som jeg sprænger strikken."

"Jeg er vis på," svarede officeren galant, "at vi kan udvirke Dem den nåde selv at vælge Deres dødsmåde."

Måltidet trak imidlertid længe ud. Officeren, der var en åndrig kavaler, lod sig henrive af Aramis' vittighed og Porthos'

hjertelige godmodighed.

"Tilgiv mig," sagde han, "at jeg stiller Dem et spørgsmål, men folk, der er ved den sekstende flaske, har lov til at glemme lidt."

"Tal," sagde Aramis.

"Har De ikke, mine herrer, begge stået ved salig kongens musketerer?"

"Jo, min herre, og vi var ikke de ringeste," svarede Porthos.

"Det er sandt, og jeg vil endda sige, at De var de bedste af alle soldater, hvis jeg ikke var bange for at fornærme min faders minde."

"Deres fader!" udbrød Aramis.

"Mit navn er George de Biscarrat."

"Biscarrat!" sagde biskoppen tankefuld; "... det forekommer mig ..."

"Tænk Dem roligt om, min herre," sagde officeren.

"For pokker, der behøves ingen lang tænken," sagde Porthos. "Biscarrat, kaldet Kardinalen, en af de fire, der forstyrrede os den dag vi gjorde d'Artagnans bekendtskab ..."

"Netop, mine herrer."

"Og den eneste," tilføjede Aramis livligt, "som vi ikke sårede."

"Altså en dygtig fægter," bemærkede fangen.

"Det er sandt, fuldkommen sandt," sagde begge vennerne på en gang. "I sandhed, hr. Biscarrat, vi er henrykte over at have gjort Deres bekendtskab."

Biscarrat trykkede de forhenværende musketerers fremstrakte hænder. Aramis så på Porthos, ligesom han ville sige: "Det er en mand, der vil hjælpe os."

"De må indrømme, min herre," tilføjede han højt, "at det er godt at have været en brav mand."

"Det samme har min fader også altid sagt, min herre."

"Og De må endvidere tilstå, at det er sørgeligt at opdage gamle venner i folk, som er bestemt til at skydes eller hænges."

"Å, mine herrer, De skal ikke lide en så afskyelig skæbne," sagde den unge mand hurtigt.

"Nå! De har jo selv sagt det."

"Ja, dengang kendte jeg jer ikke, men nu, da jeg kender jer, siger jeg: I skal undgå denne sørgelige skæbne, hvis I vil."

"Hvorledes? Hvis I vil?" udbrød Aramis med strålende øjne og så vekselvis på fangen og Porthos. "Men hvad forlanger man?"

"Man vil aldeles intet forlange af Dem, mine herrer," svarede adelsmanden. "Hvad skulle man også forlange? Finder man Dem, dræber man Dem, det er en afgjort sag. Sørg derfor for, mine herrer, at man ikke finder Dem."

"Jeg tror ikke at tage fejl," sagde Porthos med værdighed, "men det forekommer mig, at for at finde os må man komme her og søge os."

"I den henseende har De fuldkommen ret, min værdige ven," sagde Aramis, stadig holdende øje med Biscarrat. "De ønsker at sige os noget, hr. Biscarrat, at give os en meddelelse, men vover det ikke, ikke sandt?"

"Ja, mine herrer og venner, når jeg taler, overtræder jeg mine ordrer, men jeg hører en stemme, der overdøver min."

"Det er kanontorden!" sagde Porthos.

"Og musketsalver!" udbrød biskoppen.

I det fjerne, mellem klipperne, hørtes larmen af en kamp, som ikke varede længe.

"Hvad er det?" spurgte Porthos.

"Å!" svarede Aramis, "det er det, jeg nok tænkte."

"Hvilket?"

"Det af Dem gjorte angreb var kun et skinangreb, ikke sandt, min herre? Og mens Deres kompagnier lod sig slå tilbage, var De vis på at kunne lande på et eller andet punkt af øen."

"På flere, min herre."

"Så er vi fortabt," sagde biskoppen af Vannes ganske roligt.

"Fortabt!" sagde herren til Pierrefonds, "det er muligt, men hverken fanget eller hængt."

Med disse ord rejste han sig fra bordet, gik hen til væggen, tog roligt sin kårde og sine pistoler, som han undersøgte med en gammel soldats omhyggelighed, der bereder sig til kamp og som føler, at hans liv for størstedelen beror på hans våbens tilstand.

Ved lyden af kanonskuddene og ved rygtet om overfaldet, der kunne overlevere den til de kongelige tropper, styrtede mængden ind i fortet og forlangte bistand og råd af sin anfører.

Aramis kom bleg til syne i vinduet, der vendte ud til den store gård, som var fuld af soldater, der ventede på ordrer, og fortvivlede indvånere, der anråbte om hjælp.

"Mine venner," sagde d'Herblay med højtidelig og klangfuld stemme, "hr. Fouquet, jeres beskytter, ven og fader, er blevet arresteret efter kongens ordre og kastet i Bastillen."

Et rasende og truende skrig hævede sig.

"Vi vil hævne hr. Fouquet!" råbte de mest eksalterede. "Død over de kongelige!"

"Nej, mine venner," fortsatte Aramis højtideligt, "nej, mine venner, ingen modstand. Kongen er herre i sit land. Kongen og Gud har ramt hr. Fouquet. Ydmyger jer for Guds hånd. Elsker Gud og kongen, som har ramt Fouquet. Men hævner ikke eders

herre, gør intet forsøg på at hævne ham. I ville til ingen nytte ofre jer selv, jeres koner og børn, jeres ejendom og frihed. Ned med våbnene, mine venner, ned med våbnene! Kongen befaler jer det, og trækker jer rolig tilbage til jeres huse. Derom beder jeg jer og befaler jeg jer det i nødsfald i hr. Fouquets navn."

Mængden under vinduerne udstødte forbitrede skrig.

"Kong Louis den Fjortendes soldater er trængt ind på øen," fortsatte Aramis. "En kamp mellem jer og dem ville kun blive et blodbad. Gå bort og glem, denne gang befaler jeg jer det i Herrens navn."

Skaren fjernede sig langsomt, men i tavshed.

"Men hvad var det dog, De nys sagde, min ven?" sagde Porthos.

"Min herre," sagde Biscarrat til biskoppen, "De har frelst alle indvånerne, men hverken Dem selv eller Deres ven."

"Hr. Biscarrat," svarede Aramis med en påfaldende forekommenhed, "vær så god at modtage Deres frihed."

"Gerne, min herre, men ..."

"De vil gøre os en tjeneste ved det, for ved at berette kongens general øboernes underkastelse og den måde, hvor på den er bevirket, vil De måske forbedre vore udsigter og skaffe os nåde."

"Nåde!" sagde Porthos med flammende øjne, "nåde! Hvad er det for et ord?"

Aramis stødte sin ven på albuen, lige som han gjorde i deres ungdom, når han ville lade Porthos vide, at han havde begået eller stod i begreb med at begå en dårskab.

Porthos forstod ham og tav straks.

"Jeg skal gå, min herre," sagde Biscarrat, ligeledes noget overrasket over det af den stolte musketer udtalte ord *nåde*.

"Farvel, hr. Biscarrat," sagde Aramis og nikkede til ham, "og modtag forsikringen om vor erkendtlighed."

"Men, mine herrer, hvad skal der blive af jer, som jeg gør mig en ære af at kalde mine venner?" spurgte officeren ganske bevæget, idet han tog afsked med sin faders gamle fjender.

"Vi vil vente her."

"Men, min Gud, ordren er bestemt!"

"Jeg er biskop af Vannes, hr. Biscarrat, og man skyder lige så lidt en biskop, som man hænger en adelsmand."

"Ja, det er sandt, min herre, Deres Højærværdighed har ret. Jeg går altså og begiver mig til ekspeditionens chef. Farvel, mine herrer, eller rettere på gensyn."

Officeren besteg nu en hest, som Aramis havde ladet føre frem til ham, og galopperede bort i retning af geværilden, der havde afbrudt vennernes samtale med deres fange.

Da Aramis var blevet alene med Porthos, sagde han:

"Nu forstår De?"

"Nej, på ære om jeg gør."

"Følte De Dem ikke generet af Biscarrats nærværelse her?"

"Nej, han var en brav gut."

"Ja, men er det nødvendigt, at hele verden lærer Locmaria-hulen at kende?"

"Ah! Det er sandt, det er sandt, nu forstår jeg. Vi flygter til hulen."

"Hvis De ikke har noget imod det, ja," svarede Aramis oprømt. "Af sted, ven Porthos, båden venter os, og kongen har os ikke endnu."

104. Locmaria-hulen

Locmaria-hulen lå temmelig langt fra havnen.

Det var ud på natten, klokken var slået tolv i fortet, og Aramis og Porthos tog vejen over heden mellem havnen og hulen, lyttende til den mindste støj.

Fra tid til anden kom flygtninge fra det indre af øen forbi på vejen, som lå på deres venstre hånd.

Efter en hurtig, men ofte afbrudt march nåede Aramis og Porthos den dybe hule, hvortil den forudseende biskop af Vannes havde ladet transportere på ruller en solid båd, der kunne holde søen i denne milde årstid.

"Min gode ven," sagde Porthos, efter at han havde trukket vejret dybt, "vi er nu, som det lader til, kommet til stedet, men det forekommer mig, at De talte om tre mænd, som skulle ledsage os. Jeg ser dem ikke her, hvor er de?"

"Hvorfor skulle De se dem, Porthos?" svarede Aramis. "De venter os sikkert i hulen og hviler sig formodentlig et øjeblik oven på det anstrengende arbejde."

Aramis standsede Porthos, der ville gå ind i hulen.

"Tillad mig at gå først, min gode ven," sagde han til kæmpen. "Jeg kender det signal, jeg har givet vore folk, og hvis de ikke hører det, kunne de gerne give ild på Dem eller jage en kniv i livet på Dem i mørket."

"Gå, kære Aramis, gå først, De er altid klog og vis. Jeg overfaldes desuden af den omtalte træthed."

Aramis lod Porthos sætte sig ved indgangen til hulen og gik med bøjet hoved ind, udstødende et ugleskrig.

En næsten uhørlig, klagende lyd svarede inde fra hulen.

Aramis gik forsigtig videre og standsedes snart af det samme skrig, som han selv først havde udstødt.

"Er det Dem, Yves?" spurgte biskoppen.

"Ja, Deres Højærværdighed, og Goennec er her også. Hans søn ledsager os."

"Det er godt. Er alt færdigt?"

"Ja, Deres Højærværdighed."

"Gå ud til indgangen af grotten, min gode Yves, hvor De vil finde herren til Pierrefonds, der hviler sig oven på den anstrengende tur. Skulle han ikke kunne gå, så bær ham her ind til mig."

De tre bretagnere adlød. Men Aramis' anmodning til folkene var overflødig. Porthos var atter kommet til kræfter og havde selv begyndt nedstigningen. Hans tunge trin gav genlyd i den tavse granithvælving.

Så snart herren til Bracieux var stødt til biskoppen, tændte bretagnerne en lygte, hvormed de havde forsynet sig, og Porthos beroligede sin ven med den forsikring, at han følte sig lige så rask som sædvanlig.

"Vi vil nu se til båden," sagde Aramis.

"Kom ikke for nær med lyset," sagde Yves, "for som Deres højærværdighed har befalet mig, har jeg lagt krudttønden og geværammunitionen, som De sendte mig fra fortet, i agterstavnen under toften."

"Godt," sagde Aramis, idet han tog lygten og selv omhyggeligt undersøgte hele båden.

Det var en lang, slank og let flydende båd med en lav køl af den slags, som man altid har bygget så fortrinligt på Belle Isle.

I to godt tillukkede kister, der var anbragt i for- og agterstavnen, fandt Aramis brød, tørrede frugter, en flæskeskinke og vand.

Våbnene, otte musketter og lige så mange rytterpistoler, var i god stand og alle ladte.

Da Aramis var færdig med sin undersøgelse, sagde han:

"Lad os nu rådslå, kære Porthos, om vi skal føre båden ud gennem de ukendte udgange af grotten eller under åben himmel transportere den på rullerne over heden."

"Jeg tror ikke, Deres Højærværdighed," bemærkede Yves ærbødigt, "at vejen gennem hulen er så god som udenfor. Jeg kender godt strandbredden og kan forsikre Dem, at den er så jævn som græsplænen i en have, hvorimod grottens indre er meget stenet, ikke at tale om, at vi ved udgangen vil støde på den snævre gang, der fører ned til havnen og hvor båden måske ikke kan komme igennem."

"Jeg har gjort mine beregninger," svarede biskoppen, "og er vis på, at den kan passere."

"Indrømmet, Deres Højærværdighed, men De ved nok, at for at nå gangen må vi løfte en umådelig sten, under hvilken rævene altid passerer og som lukker lige som en port for gangen."

"Så løfter vi den," sagde Porthos, "det har intet at betyde."

"Ja, jeg ved nok, at Deres Nåde har ti mænds kræfter," svarede Yves, "men den kunne dog måske være for svær for Dem."

"Jeg tror, at skipperen har ret," sagde Aramis. "Lad os forsøge det under åben himmel."

"Så meget mere, Deres Højærværdighed," fortsatte skipperen, "som vi ikke kan indskibe os før daggry formedelst den tid, arbejdet vil medtage, og så snart det bliver dag, vil det blive nødvendigt, ja uundgåeligt at udstille en mand på det øverste af klippen for at passe på skibene eller krydserne."

"Ja, Yves, De har ret, vi vil vælge strandbredden."

De tre bretagnere havde netop lagt rullerne under båden for at skyde den frem, da en fjern hundegøen hørtes.

Aramis sprang ud af hulen, fulgt af Porthos.

Om et kvarter ville det være højlys dag, fuglene kvidrede allerede muntert.

De hundeglam, der havde standset fiskerne og bragt Aramis og Porthos til at forlade hulen, hørtes i omtrent en mils afstand fra grotten.

"Det er et jagtkobbel," sagde Porthos, "hundene er ført på et spor."

"Hvem skulle jage på denne tid?" tænkte Aramis.

"Og især her," vedblev Porthos, "her hvor man frygter de kongeliges ankomst."

"Lyden kommer nærmere. Ja, De har ret, Porthos, hundene er på et spor."

"Yves, Yves, kom dog!" udbrød Aramis pludselig.

Yves slap rullen, som han endnu holdt i hånden, og skyndte sig hen til biskoppen.

"Hvad er det for en jagt?" spurgte Porthos.

"Det begriber jeg ikke, Deres Nåde," svarede bretagneren. "Herren til Locmaria ville ikke jage på denne tid. Nej, og dog er hundene ..."

"Måske er de sluppet ud af hundehuset."

"Nej," bemærkede Goennec, "det er ikke herren til Locmarias hunde."

"Det er forsigtigst at vende tilbage til grotten," sagde Aramis, "lyden kommer øjensynlig nærmere, og vi vil snart få at vide hvad vi har at holde os til."

De havde ikke gjort hundrede skridt i mørket, førend en hæs stønnen af et forskrækket dyr hørtes i hulen, og en ræv fo'r med lynets hurtighed forbi flygtningene, sprang over båden og forsvandt.

"Ræven!" råbte bretagneren.

"Fordømt!" udbrød biskoppen, "vort tilflugtssted er opdaget."

"Hvordan det?" sagde Porthos, "behøver vi at være bange for en ræv?"

"Min ven, talen er ikke om ræven. Men ved De ikke, Porthos, at efter ræven kommer hundene og efter hundene mændene?"

Porthos bøjede hovedet.

Ligesom for at bestyrke Aramis' ord nærmede hundene sig gøende med en forfærdelig hurtighed over den lille hede.

"Der har vi hundene," sagde Aramis, som havde stillet sig ved åbningen mellem to klipper, "hvem er nu jægerne?"

"Hvis det er herren til Locmaria," svarede Yves, "vil han lade hundene gennemsnuse grotten og ikke selv betræde den, overbevist om, at ræven vil komme ud på den anden side, og dér vil han vente den."

"Det er ikke herren til Locmaria, der jager," svarede biskoppen og blegnede uvilkårligt.

"Hvem er det da?" spurgte Porthos.

"Se!"

Porthos lagde øjet til åbningen og så på toppen af en lille høj et dusin ryttere, der drev deres heste frem efter hundene under høje råb.

"Garderne?" sagde han.

"Ja, min ven, kongens gardere."

"Kongens gardere, siger Deres Højærværdighed!" udbrød bretagnerne blegnende.

"Og i spidsen for dem Biscarrat på en grå hest," fortsatte Aramis.

I dette øjeblik fo'r hundene ind i grotten og bragte den til at genlyde af deres bedøvende gøen.

"Ah! For fanden!" sagde Aramis, idet han fik hele sin koldblodighed igen ved synet af den visse, uundgåelige fare. "Jeg ved nok, at vi er fortabte, men vi har dog i alt fald en udvej. Hvis garderne følger efter hundene og opdager, at der er en udgang på hulen, er alt håb forbi, for de vil da også opdage os og båden. Hundene må ikke slippe ud af grotten. Herrerne må ikke komme ind i den."

"Det er rigtigt," bemærkede Porthos.

"De forstår mig nok," vedblev biskoppen, "de seks hunde bliver nødt til at standse ved den store sten, som ræven er krøbet under, men ved hvis snævre åbning de vil blive standset og dræbt."

Bretagneren fo'r af sted med kniven i hånden.

Nogle minutter efter hørtes en ynkelig hylen, derpå blev alt roligt.

"Vente på dem, skjule og dræbe dem."

"Dræbe!" gentog Porthos.

"De er seksten," sagde Aramis, "i det mindste for øjeblikket."

"Og godt bevæbnede," tilføjede Porthos smilende.

"Det hele vil ikke stå på i ti minutter," sagde Aramis. "Af sted!"

Og med en bestemt mine tog han en musket og stak sin jagtkniv mellem tænderne.

"Yves, Goennec og hans søn," fortsatte Aramis, "rækker os geværerne. De, Porthos, skyder på kort hold. Vi vil have dræbt otte af dem, førend de andre får besindet sig, det er vist, og derpå vil vi alle fem i forening gøre det af med de andre otte med kniven i hånden."

"Og den stakkels Biscarrat?" spurgte Porthos.

Aramis betænkte sig et øjeblik.

"Biscarrat først og fremmest," sagde han derpå koldt. "Han kender os."

Biscarrat, der red bedre end sine kammerater, kom først til hulen og gættede straks, at ræven og hundene havde taget den vej. Af en overtroisk skræk ville han ikke indenfor, men ventede, til hans kammerater kom til.

"Nå?" spurgte de unge mennesker forpustede.

"Hundene høres ikke længere, ræven og koblet må være inde i denne hule."

"De kan umuligt have tabt sporet," bemærkede en af garderne. "Desuden ville man høre dem halse et eller andet sted. De må, som Biscarrat siger, være i denne hule."

"Men hvorfor giver de da ikke hals længere?" spurgte et af de unge mennesker.

"Det er besynderligt," sagde en anden.

"Men lad os gå ind i hulen," sagde en tredje. "Er det måske forbudt?"

"Nej," svarede Biscarrat, "men da der er så mørkt som i en grav, kan man risikere at brække halsen."

"Hvilket vore hunde kan bevidne," sagde en af garderne, "for som det lader til, har de brækket deres."

"Hvor fanden er de blevet af?" råbte de unge mennesker i kor.

De kaldte dem ved navn og fløjtede, men uden at få svar.

"Det er måske en fortryllet hule," sagde Biscarrat. "Nå, vi vil se."

Med disse ord steg han af hesten og gjorde et skridt ind i grotten.

"Vent, vent, jeg går med," sagde en af garderne.

"Nej," sagde Biscarrat, "der må være noget særdeles på færde, vi vil derfor ikke alle på en gang vove os ind. Men hvis jeg ikke er tilbage om ti minutter, skal I trænge ind, men alle på en gang."

"Godt," svarede de unge mænd, som ikke så nogen fare for Biscarrat i at gå ind i hulen, "vi venter."

Biscarrat famlede sig frem i mørket, til han rendte lige mod Porthos' musket.

Da denne stødte mod hans bryst, greb han for sig og fik fat i det kolde løb.

I samme øjeblik løftede Yves kniven for at dræbe den unge herre, men Porthos' jernhånd standsede ham på halvvejen.

"Jeg vil ikke have, at han bliver dræbt."

Trods sin kækhed udstødte den unge mand et skrig, som Aramis straks kvalte ved at holde et lommetørklæde for hans mund.

"Hr. de Biscarrat," sagde han der på sagte, "vi vil Dem intet ondt, hvilket De ved, men ved det første ord af Dem er vi nødt til at dræbe Dem, lige som vi har dræbt Deres hunde."

"Men hvorfor er I her, mine herrer? Hvad bestiller I her?" spurgte den unge mand sagte. "Jeg troede, at I var i fortet."

"Og De, min herre, ville skaffe os gunstige betingelser, tror jeg."

"Jeg har gjort, hvad jeg kunne, mine herrer, men ..."

"Men?"

"Men ordren er bestemt."

"Til at dræbe os?"

Biscarrat gav intet svar, han kunne ikke tale til adelsmænd om strikken.

Aramis forstod hans tavshed.

"Hr. de Biscarrat," sagde han. "De ville allerede være død, hvis vi ikke havde taget hensyn til Deres ungdom og vort gamle bekendtskab til Deres fader, men De kan endnu slippe herfra, når De vil sværge at gøre alt for at forhindre Deres kammerater i at betræde grotten."

"Jeg sværger ikke alene, at jeg ikke skal tale om det," sagde Biscarrat, "men også, at jeg skal gøre alt muligt for at holde dem borte herfra."

"Biscarrat! Biscarrat!" råbte flere stemmer udenfor.

"Svar," sagde Aramis.

"Her er jeg!" skreg Biscarrat.

"Gå, vi stoler på Deres retskaffenhed."

Biscarrat gik tilbage.

"Biscarrat! Biscarrat!" råbte stemmerne nærmere.

Biscarrat ilede sine venner i møde for at standse dem og nåede dem, da de havde begyndt at vove sig ind i grotten.

Aramis og Porthos lyttede ængsteligt.

Da garderne atter var udenfor, sagde en af dem:

"Å, hvor du er bleg, Biscarrat!"

"Bleg!" udbrød en anden, "du mener vel blå?"

"Men for Guds skyld, hvad er der hændet?" råbte alle i munden på hinanden.

"Du har ikke en dråbe blod i dine årer, min stakkels ven," sagde en anden leende.

"Det er alvorligt, mine herrer," bemærkede en tredje, "han får ondt."

"Jeg?" sagde den unge mand, søgende at beherske sig.

De brast alle i latter.

Imidlertid fattede Biscarrat sig.

"Hvad skulle jeg have set?" spurgte han, "jeg var meget varm, da jeg gik ind, og her er særdeles koldt, det er det hele."

"Men hundene, hundene, så du ikke noget til dem?"

"De må være taget en anden vej," svarede Biscarrat.

"Mine herrer," sagde et af de unge mennesker, "der er i alt dette, i vor vens bleghed og tavshed noget mystisk, som han ikke vil eller måske ikke kan meddele os. Så meget er i alt fald vist, at Biscarrat har set noget i grotten. Men jeg har også nok lyst til at se det, om det så var Djævelen selv. Ind i grotten, mine herrer, ind i grotten!"

"Ind i grotten!" gentog de alle.

Biscarrat stillede sig foran sine kammerater.

"For Himlens skyld, gå ikke derind, mine herrer!" råbte han.

"Men hvad forfærdeligt er der da i denne hule?" spurgte flere stemmer.

"Nå, tal, Biscarrat!"

"Han har bestemt set Djævelen," sagde den, der først var fremkommet med denne hypotese.

"Men har han set ham, må han ikke være egoistisk, men også lade os se ham."

"Mine herrer, mine herrer! jeg beder Dem," sagde Biscarrat.

"Lad os komme frem!"

"Jeg bønfalder Dem, mine herrer, gå ikke ind."

"Men du har jo været derinde."

En ældre officer, der hidtil havde holdt sig tilbage, trådte nu frem og sagde med en rolighed, der kontrasterede med de unge menneskers hidsighed.

"Mine herrer, der må være noget eller nogen der inde, som ikke er Djævelen, men, hvad det end er, har haft magt nok til at bringe vore hunde til tavshed. Vi må vide, hvem denne nogen eller dette noget er."

Biscarrat gjorde et sidste forsøg på at holde sine venner tilbage, men de unge mænd styrtede ind i hulen efter officeren, der havde talt sidst og som var sprunget ind først med kården i hånden for at trodse den ukendte fare.

Biscarrat ville ikke i Porthos' og Aramis øjne anses for en forræder og stillede sig op mod en klippe, som måtte blive udsat for musketerernes ild.

Garderne trængte længere og længere ind og deres råb tabte sig mere og mere.

Pludselig hørtes en musketsalve.

Et par kugler slog mod den klippe, ved hvilken Biscarrat stod.

I det samme kom garderne tilbage, nogle blege, andre blødende.

"Biscarrat! Biscarrat!" råbte de, "du vidste, at der var et baghold i hulen, og du sagde os det ikke."

"Du er skyld i, at jeg er såret til døden."

"Men sig da i det mindste, hvem det er!" råbte flere rasende.

Biscarrat tav.

"Tal eller dø!" råbte den sårede.

Biscarrat sprang hen til ham og blottede sit bryst for stødet, men den sårede faldt tilbage og drog sit sidste suk.

"I har ret," sagde Biscarrat, "død over mig, der har ladet mine kammerater myrde, jeg er en usling".

Og idet han kastede kården langt fra sig, for han ville dø uden at forsvare sig, styrtede han med bøjet hoved ind i hulen.

De andre unge mennesker fulgte ham.

Af de seksten var elleve tilbage.

Men de kom ikke videre end de første, en ny salve strakte fem til jorden, og da det var umuligt at se, hvorfra ilden kom, fo'r de andre tilbage med en forfærdelse, der vanskeligt lader sig beskrive.

Men i stedet for at følge de andre blev Biscarrat siddende på et klippestykke.

Der var kun seks tilbage.

"Mon det ikke skulle være Djævelen?" spurgte en af de overlevende.

"Det er meget værre," sagde en anden.

"Lad os spørge Biscarrat, han ved det."

"Ja, men hvor er Biscarrat?"

De unge mennesker så sig om, Biscarrat manglede.

"Han er død!" sagde et par.

"Nej," svarede en anden, "jeg så ham sidde roligt på en klippe, han er inde i hulen og venter på os."

"Han må kende dem, der er derinde."

"Hvorfra skulle han kende dem?"

"Han har været fange hos rebellerne."

"Det er sandt, lad os kalde på ham og spørge ham om, hvem det er."

Og de råbte: "Biscarrat! Biscarrat!"

Men Biscarrat svarede ikke.

"Bravo!" råbte officeren, der havde vist så megen koldblodighed under hele denne affære, "vi trænger ikke mere til ham, der kommer forstærkning."

En firsindstyve mand, der var ladt tilbage, kom virkelig marcherende under kaptajnens anførsel.

De fem officerer ilede soldaterne i møde og fortalte, hvad der var passeret.

Kaptajnen afbrød dem.

"Hvor er jeres kammerater?" spurgte han.

"De er døde!"

"Men I var seksten."

"Ti er døde, Biscarrat er i hulen, og her er vi fem."

"Biscarrat er altså fange?"

"Formodentlig."

"Nej, der er han."

Biscarrat viste sig virkelig i indgangen til grotten.

"Han giver os tegn til at komme nærmere," sagde officererne. "Lad os gå."

"Ja, af sted," råbte hele truppen og ilede hen til Biscarrat.

"Min herre," sagde kaptajnen til Biscarrat, "man fortæller mig, at De ved, hvem der er inde i denne hule. I kongens navn opfordrer jeg Dem til at sige, hvad De ved."

"De behøver ikke at opfordre mig, kaptajn," svarede Biscarrat, "jeg har i dette øjeblik fået mit ord tilbage og kommer

fra disse mænd."

"For at sige mig, at de overgiver sig?"

"For at sige Dem, at de har bestemt at forsvare sig til det yderste, hvis man ikke tilstår dem gode betingelser."

"Hvor mange er de da?"

"To."

"De er kun to og vil foreskrive os betingelser?"

"De er kun to, men har allerede dræbt ti mand for os," sagde Biscarrat.

"Er de da kæmper?"

"Bedre end det. Husker De historien om bastionen Saint-Gervais, kaptajn?"

"Javel, hvor fire af kongens musketerer holdt stand mod en hel armé."

"Nu, de to mænd hørte til disse musketerer."

"De hedder ...?"

"Den gang kaldte de sig Porthos og Aramis, nu hedder de hr. d'Herblay og hr. du Vallon."

"Men hvad interesse har De i alt dette?"

"Det er dem, der forsvarede Belle Isle for hr. Fouquet."

Ordene Porthos og Aramis fremkaldte en mumlen blandt soldaterne.

"Musketererne! Musketererne!" gentog de.

"To mænd!" råbte kaptajnen, "og de har dræbt ti officerer i to salver. Det er umuligt, hr. Biscarrat."

"Jeg siger ikke, kaptajn, at de ikke har et par mand hos sig, ligesom musketererne i bastionen Saint-Gervais havde tre eller fire tjenere med sig, men tro mig, kaptajn, jeg har set de folk og kender dem, de vil alene kunne ødelægge en hel arme."

"Det vil vi snart få at se," sagde kaptajnen.

Biscarrat vovede endnu en bemærkning.

"Tro mig, min herre," sagde han sagte, "lad os gå vor vej; de to løver vil forsvare sig til det yderste. De har allerede dræbt ti mand for os, de vil dræbe det dobbelte antal og til sidst sig selv, hellere end at overgive sig. Hvad kan vi vinde ved at slås med dem?"

"Bevidstheden om, at firsindstyve gardere ikke er veget for to oprørere, min herre. Hvis jeg fulgte Deres råd, ville jeg være vanæret og vanære hele armeen. Derfor fremad!"

Og han gik selv i spidsen hen imod indgangen til grotten.

Ankommet hertil lod han gøre holdt.

Efter at have fået en beskrivelse over stedet, delte han sit kompagni i tre afdelinger, der skulle følge efter hinanden. På denne måde ville man, om også med tabet af fem, ja måske ti mand, dog til sidst fange rebellerne, eftersom der ingen udgang var.

"Kaptajn," sagde Biscarrat, "jeg forlanger at gå i spidsen for første kolonne."

"Tilstået!" svarede kaptajnen.

"Tak!"

"Tag så Deres kårde."

"Jeg går, som jeg er, kaptajn, for jeg agter ikke at dræbe, men jeg vil selv dræbes."

Og efter at have stillet sig i spidsen for den første peloton kommanderede han:

"March!"

105. En titans død

Vi vender nu tilbage til den anden lejr.

Det indre af hulen bestod af tre afdelinger, som stod i forbindelse med hinanden. I den tredje var loftet så lavt og gangen så snæver, at båden med nød og næppe var kommet igennem.

Efter at kampen var begyndt, havde Aramis bestemt sig til at flygte, skønt det var forbundet med megen fare ved højlys dag.

Da de to salver havde dræbt ti mand, rekognoscerede Aramis selv hulen og befalede at bringe båden til den store sten, som lukkede for udgangen.

Porthos samlede alle sine kræfter og løftede båden op i sine arme, mens bretagnerne skyndte sig at lægge rullerne under.

Man havde nu nået den tredje afdeling og den store sten.

Porthos satte skulderen mod stenen og gav den et skub, der bragte klippen til at knage.

Ved det tredje stød gav stenen efter og faldt. Dagslyset trængte nu ind, og for de henrykte bretagneres blikke lå det blå hav.

Man begyndte straks at bringe båden videre, tyve favne endnu, og den havde nået havet.

Imidlertid ankom kompagniet, opstillede sig og trængte ind i hulen.

Aramis, der stod vagt, så forstærkningen ankomme og overbeviste sig med et eneste blik om den uundgåelige fare, hvori en ny kamp ville indvikle dem.

Det var umuligt at flygte over havet, når hulen blev stormet, for soldaterne ville straks se båden og skyde folkene.

Aramis var rasende.

Han kaldte på Porthos og sagde til ham:

"Min ven, vore modstandere har fået forstærkning."

"Nå!" sagde Porthos roligt, "hvad skal vi så gøre?"

"Begynde forfra," svarede Aramis. "Hvis De vil gøre, hvad jeg siger Dem, håber jeg, at vi skal slippe."

"Tal."

"De skal stige ind i grotten."

"Ja."

"Vi kan dræbe en femten stykker, men ikke flere."

"Hvor mange er der i alt?" spurgte Porthos.

"De har fået forstærkning af fem og halvfjerdsindstyve mand."

"Hvis de giver ild på en gang, vil vi komme til at se ud som et sold."

"Ganske vist. Vi må tage vort parti. Vore bretagnere bliver ved at rulle båden ned mod stranden."

"Godt."

"Mens vi to beholder krudtet, kuglerne og musketterne her."

"Men, min kære Aramis, vi to kan aldrig skyde mere end tre skud hver," sagde Porthos. "Den idé duer ikke."

"Så find da en anden."

"Jeg har fundet en!" råbte kæmpen pludselig. "Jeg lægger mig i baghold bag pillen med denne jernstang, og når de stimler ind, slår jeg tredive slag i minuttet med min stang. Hvad siger De om denne plan?" spurgte han smilende.

"Den er fortræffelig, min ven, og jeg billiger den ganske, men De vil kun forskrække dem, og halvdelen vil blive udenfor og udhungre os. Vi må imidlertid have hele truppen tilintetgjort. Bliver her blot en mand i live, er vi fortabt."

"De har ret, min ven, men hvordan skal vi lokke dem til os?"

"Ved at forholde os rolige."

"Godt, men når de så alle er samlet ...?"

"Lad mig om det, jeg har en idé."

"Når det er tilfældet, og Deres idé er god, så er jeg rolig."

"På Deres post, Porthos, og tæl, hvor mange der kommer ind."

"Men hvad vil De gøre?"

"Bryd Dem ikke om mig, jeg har mit at varetage."

"Det forekommer mig, at jeg hører stemmer."

"Det er dem. På Deres post."

Porthos gik ind i den afdeling, hvor der var fuldstændig mørkt, og Aramis i den tredje, Porthos havde en jernstang i hånden, som han håndterede med en overordentlig lethed. Imidlertid satte bretagnerne båden i søen.

Soldaterne stormede nu ind i hulen, anført af Biscarrat.

"Til venstre! Til venstre!" råbte denne, der havde fået øje på indgangen til den anden afdeling. "Kom, kom!"

"Slå til, Porthos!" råbte Aramis.

Porthos adlød sukkende.

Jernstangen faldt på hovedet af Biscarrat, der faldt uden at udstøde et skrig. Derpå hævedes og sank den ti gange i ti sekunder og dræbte hver gang sin mand. Den første peloton blev på denne måde dræbt, uden at den anden, der roligt rykkede frem, havde nogen anelse om det. Da den kom til det

sted, hvor Porthos havde raset, fo'r det første geled forfærdet tilbage. Porthos stod endnu bag pillen.

Kaptajnen, der holdt en fakkel i hånden, søgte forgæves at opdage årsagen til det forfærdelige blodbad og trådte til den ende om bag pillen, men i det samme greb en kæmpehånd ham i struben, og et sekund efter blev hans lig kastet ud til de andre lig. Løjtnanten kommanderede uvilkårligt *fyr!*

I det øjeblik, Porthos så sig om efter Aramis, mærkede han, at nogen tog ham i øret: "Kom!"

Mens den tredje afdeling soldater nærmede sig, sneg Porthos og Aramis sig ubemærket langs med granitmurene ind i det næstsidste rum, hvor Aramis viste Porthos en krudttønde, hvortil en lunte var fastgjort.

"Min ven," sagde biskoppen, "tag denne krudttønde, hvis lunte jeg nu skal tænde, og kast den midt ind imellem fjenderne, kan De det?"

"Javel," svarede Porthos og løftede tønden med en hånd. "Tænd!"

"Vent lidt, til de har samlet sig mere, og slyng så Deres lyn ind imellem dem, min Jupiter."

"Tænd," gentog Porthos.

"Jeg går imidlertid ned til vore bretagnere og hjælper dem at bringe båden i søen. Jeg venter Dem ved strandbredden."

Derpå tændte han lunten, omfavnede Porthos og skyndte sig til udgangen af hulen.

Da soldaterne så den blege Porthos, hvis ansigt belystes svagt af lunten, med krudttønden i hånden, forstod de straks, hvad der var i gære, og udstødte et frygteligt skrig.

Nogle ville flygte, men standsedes af den tredje afdeling, andre gav mekanisk ild og andre faldt på knæ. Et par officerer råbte til Porthos og lovede ham friheden, hvis han ville skænke dem livet.

En tordnende latter svarede dem, og derpå kastede Porthos tønden ind blandt soldaterne. En officer sprang til for at rive lunten af tønden, men forgæves. Lunten var i et par sekunder fortæret og det infernalske værk fuldbyrdedes.

Efter at Porthos havde kastet tønden, var han efter Aramis' anvisning flygtet og havde nået det tredje rum. Så snart han kom ind i dette, så han båden, hvori hans venner befandt sig. Seks skridt endnu og han var uden for den frygtelige hule. Men pludselig vaklede hans ben.

"O," mumlede han forbavset, "nu overfaldes jeg igen af denne træthed, jeg kan ikke gå længere. Hvad skal det betyde?"

Aramis, der havde set ham, kunne ikke begribe, hvorfor han standsede.

"Kom, Porthos," råbte han, "kom, skynd Dem!"

"Å," svarede kæmpen gørende en anstrengelse, "jeg kan ikke."

Med disse ord sank han i knæ, men tog fat i klippen og kom atter på benene.

"Hurtigt, hurtigt!" blev Aramis ved.

"Her er jeg," stammede Porthos, idet han samlede alle sine kræfter for at gøre et skridt fremad.

"For Himlens skyld, Porthos, så kom dog, tønden vil snart springe."

"Kom, Deres Nåde," råbte bretagnerne.

Men det var for sent. Krudtet eksploderede, jorden revnede, bølgerne rejste sig og båden blev slynget tyve favne bort. Det

forfærdelige bulder syntes at gengive Porthos hans kræfter og han rejste sig, men klippen begyndte at vakle og Porthos følte jorden bevæge sig under sine fødder. Han strakte sine kæmpehænder ud for at holde klipperne tilbage, men en gigantisk blok lagde sig på hver af hans arme og en tredje granitmasse sænkede sig mellem hans skuldre.

Et øjeblik bøjede Porthos sig under vægten, men snart samlede han sine herkuliske kræfter og fjernede væggen i det fængsel, hvori han var blevet begravet, men idet han fjernede disse, berøvede han den på hans skuldre hvilende sten dens støttepunkt, og denne tyngede nu med hele sin vægt på ham. Kæmpen faldt uden at råbe om hjælp.

"Porthos, Porthos!" råbte Aramis, "hvor er du? Tal!"

"Her, her!" mumlede Porthos med svag stemme, "tålmodighed, tålmodighed!"

Han havde næppe talt ud, førend klippestykkerne begravede ham aldeles. Aramis var imidlertid sprunget i land med to af bretagnerne, der med løftestang forsøgte at hæve blokkene, men de var alt for tunge og mændene slap stangen. Alt var forbi! Kæmpen sov den evige søvn.

106. Kong Louis den Fjortende

D'Artagnan var ikke vant til modstand og vendte meget forbitret tilbage. Han begav sig lige til slottet og forlangte at tale med kongen.

Da d'Artagnan blev ført ind til kongen, sad denne med ryggen til døren.

"Er hr. d'Artagnan ikke her?" spurgte kongen.

"Jo," svarede musketeren og trådte nærmere.

"Nu, min herre," sagde kongen og så vist på ham, "hvad har De at sige mig?"

"Jeg, sire, jeg har intet at sige Deres Majestæt, uden at De har ladet mig arrestere, og at jeg nu er her."

"Min herre," fortsatte kongen efter nogen tids tavshed, "hvad havde jeg befalet Dem at gøre på Belle Isle? Svar mig på det."

"Jeg tror, at Deres Majestæt gør mig den ære at spørge mig, i hvilken anledning jeg er taget til Belle Isle?"

"Ja, min herre."

"Det ved jeg ikke, sire, det må De spørge de mange officerer, hvem man havde givet en mængde ordrer af alle slags, mens jeg, ekspeditionens anfører, ingen bestemt ordre havde fået."

"Min herre," sagde kongen stødt, "man har kun givet folk ordre, hvis troskab man kunne stole på."

"Derfor, sire," svarede musketeren, "forundrer jeg mig også over, at en kaptajn som jeg, der rangerer med marskaller af Frankrig, er blevet stillet under kommando af fem-seks løjtnanter eller majorer, der måske kan bruges til at spionere,

men ikke til at lede krigsforetagender. Det er angående dette, at jeg er kommet for at udbede mig en forklaring af Deres Majestæt."

"Min herre," sagde kongen, "De bilder Dem bestandig ind, at De lever i et århundrede, da kongerne stod under andres befalinger, og glemmer, at en konge kun skylder Gud regnskab for sine handlinger."

"Jeg glemmer aldeles intet," svarede musketeren. "Forresten indser jeg ikke, hvordan det kan fornærme kongen at spørge ham, hvori man har forset sig."

"De har taget parti for mine fjender mod mig."

"To mænd skulle være fjender af Deres Majestæts armé? Det er ikke muligt, sire!"

"De har ikke at kritisere mine anskuelser. Den, der tjener sine venner, tjener ikke sin herre."

"Jeg har derfor også i al underdanighed begæret min afsked."

"Og jeg har bevilget Dem den, min herre. Men før vi skilles, vil jeg vise Dem, at jeg forstod at holde ord."

"Deres Majestæt har mere end holdt sit ord, for Deres Majestæt har ladet mig arrestere," sagde d'Artagnan koldt, "hvilket De ikke havde lovet mig."

"Der ser De, hvad Deres ulydighed har bragt mig til," sagde kongen, idet han ingen notits tog af den andens spot.

"Min ulydighed!" råbte d'Artagnan og rødmede af vrede.

"Det er det mildeste udtryk, jeg har kunnet finde," blev kongen ved, "min tanke var at fange og straffe rebellerne. Skulle jeg vel bryde mig om, at rebellerne var Deres venner?"

"Men jeg måtte vel bryde mig om det," svarede d'Artagnan. "Det var grusomt af Deres Majestæt at beordre mig til at fange

mine venner og føre dem til galgen."

"Det var en prøve, jeg satte en af de foregivne tjenere, der spiser mit brød, på. Prøven er faldet slet ud, hr. d'Artagnan."

"Til gengæld for den slette tjener, som Deres Majestæt mister," svarede d'Artagnan bittert, "er der ti, der har bestået deres prøve. Hør mig, sire, jeg er ikke vant til en sådan tjeneste. Min kårde er oprørsk, når talen er om at gøre noget slet. Det var slet af mig at forfølge to mænd, hvis liv hr. Fouquet, Deres Majestæts redningsmand, har bedt for, og som desuden var mine venner. Hvorfor kunne man ikke lade dem flygte? Hvilken forbrydelse har de begået? Jeg vil imidlertid indrømme, at jeg ikke har ret til at bedømme deres opførsel, men hvorfor mistænke mig, førend jeg havde gjort et skridt, hvorfor omgive mig med spioner og vanære mig for hele armeen?"

"Man skulle tro, at De havde glemt, hvad disse to mænd har gjort imod mig, men lad det være nok med det. Jeg vil, som jeg tidligere har sagt Dem, være eneherre i mit land. De vil have lov til at krydse mine planer og frelse Deres venner, men det kan jeg ikke finde mig i. De må søge Dem en anden herre, jeg vil ikke i min vrede efterligne mine forgængere. Og desuden har jeg også andre grunde til at behandle Dem med mildhed. De er en fornuftig og ædel mand og vil blive en god tjener for den, der først får tæmmet Dem. Jeg er skyld i Deres venners undergang. I dette øjeblik er de enten dræbt eller taget til fange."

"Dræbt eller fanget!" udbrød d'Artagnan blegnende. "Å, sire, hvis det er sandt, vil jeg glemme al Deres retfærdighed og højmodighed og kalde Dem en barbarisk og en unaturlig mand. – Men jeg tilgiver Dem Deres ord," tilføjede han smilende, "fordi De er en ung fyrste, der ikke kan vurdere sådanne mænd

som hr. d'Herblay, hr. du Vallon og mig. Sig mig en gang, sire, hvis denne efterretning er sand, hvor mange penge og folk har det kostet Dem? Vi vil da se, om gevinsten svarer til indsatsen."

"Det er en oprørsk tale, hr. d'Artagnan," sagde kongen opbragt. "Sig mig en gang, hvem der er konge af Frankrig."

"Sire," sagde musketeren, "jeg mindes, at De en morgen rettede dette spørgsmål til en mængde folk, der ikke kunne besvare det, mens jeg svarede på det. Når jeg den dag kunne kende kongen, tror jeg, at det er overflødigt at spørge mig om det i dag."

Louis slog øjnene ned. I det samme trådte en officer ind og gav kongen en depeche, under hvis læsning denne skiftede farve. Efter at have læst den nok en gang, sagde han:

"Da De dog senere vil erfare, hvad jeg her bliver underrettet om, kan De lige så godt få det at vide af kongens mund. Det er kommet til kamp på Belle Isle."

"Og så, sire?"

"Jeg har mistet seks hundrede mand, min herre."

"Og rebellerne?" spurgte d'Artagnan, idet hans øjne strålede af glæde og stolthed.

"Rebellerne er flygtet," svarede kongen.

D'Artagnan udstødte et triumfskrig.

"Men," fortsatte kongen, "min flåde blokerer øen, og jeg er vis på, at ikke en båd kan slippe bort."

"Hvis de bliver fanget, så –"

"Bliver de hængt," svarede kongen roligt.

"Ved de det?"

"Ja, det ved de, da De jo har måttet sige dem det, og desuden ved hele landet det."

"Så svarer jeg Deres Majestæt for, at man ikke vil fange dem levende."

"Nå, så får man dem døde, hr. d'Artagnan, hvilket kommer ud på et, da jeg alligevel vil lade dem hænge. Jeg har en gang sagt Dem, at jeg vil blive Dem en bevågen herre. De er den eneste mand, der er værdig til mit venskab eller min vrede. Men jeg vil være herre i mit hus, kaptajn d'Artagnan, og mine tjenere skal adlyde mig blindt. Bøj Dem derfor, som alle de andre har måttet gøre, eller vælg landflygtighed. Når De tænker Dem rigtigt om, vil De måske finde, at jeg handler ædelt ved at lade Dem gå, skønt De er i besiddelse af en vigtig statshemmelighed. Men jeg ved, at De er en brav mand, bedøm mig fra nu af så strengt, som De vil."

D'Artagnan var for første gang i sit liv aldeles bedøvet. Han havde fundet en modstander, der var ham værdig.

"Nå, hvem standser Dem?" vedblev kongen venligt. "De har indgivet Deres demission. Ønsker De, at jeg skal afslå den? Jeg indrømmer, at det må være hårdt for en gammel officer at tage sin vrede i sig."

"Å," svarede d'Artagnan melankolsk, "det er min mindste bekymring. Jeg betænker mig på at tage min ansøgning tilbage, fordi jeg er gammel mod Dem og har vaner, der er vanskelige at aflægge. De må have hofmænd, der kan more Dem. I gamle dage havde en mand i min stilling lov til at tale til kongen, som han ville, men nu skal Deres musketerkaptajn blot være dørvogter. De må ikke tro, at jeg bærer nag, nej, nej, De har tæmmet mig, som De sagde, men samtidig forringet mig i mine egne øjne. Men hvorfor tale om det? Kongen er min herre, han vil have, at jeg skal gøre vers og slide gulvet i forgemakket,

og, for pokker, det er vanskeligt, men jeg har gjort det, der er meget vanskeligere – jeg skal gøre det. Hvorfor gør jeg det? Fordi jeg elsker penge? Dem har jeg nok af. Fordi jeg er ærgerrig? Min løbebane er afsluttet. Fordi jeg ynder hoffet? Nej, jeg bliver, fordi jeg i tredive år har været vant til at modtage kongens ordre og høre ham sige til mig: Godaften, d'Artagnan, med et smil, som jeg aldrig har tigget om. Men nu vil jeg tigge om dette smil. Er De fornøjet, sire?"

Og d'Artagnan bøjede sit grå hoved, på hvilket kongen smilende og stolt lagde sin hvide hånd.

"Tak, min gamle tjener og tro ven," sagde han. "Da jeg nu ikke har flere fjender i Frankrig, skal jeg sende dig til en udenlandsk valplads for at hente din marskalstav. Stol på mig, lejligheden vil komme."

"Lad gå da," sagde d'Artagnan bevæget. "Men de stakkels folk på Belle Isle? Især den ene, der er så god og brav."

"Beder du om nåde for dem?"

"Ja, sire, på mine knæ."

"Nå, så bring dem benådningen, hvis det endnu er tids nok. Men svarer du for dem?"

"Med mit liv."

"Farvel da. I morgen tager jeg til Paris. Kom snart tilbage, for du må ikke mere forlade mig."

"Vær rolig, sire," sagde d'Artagnan og kyssede hans hånd.

Og han skyndte sig glædesdrukken ud af slottet til Belle Isle.

107. Hr. Fouquets venner

Kongen var vendt tilbage til Paris, og med ham d'Artagnan, som, efter i fire og tyve timer at have anstillet alle mulige undersøgelser på Belle Isle, intet havde kunnet opdage om den hemmelighed, der var så godt skjult under klipperne ved Locmaria, som var faldet på den heroiske Porthos. Musketerkaptajnen vidste kun, hvad disse to brave mænd – disse to venner, hvis forsvar han så ædelmodigt havde optaget, og hvis liv han så ærligt havde kæmpet for at redde – sammen med tre bretagnere havde udrettet mod en hel hær. Han havde set stumper af menneskelegemer, spredt ud over den omkringliggende hede, hvis størknede blod plettede stenene mellem de blomstrende urter. Han havde også hørt, at man havde set en bark langt ude til søs, og at et kongeligt fartøj ligesom en rovfugl havde forfulgt, overmandet og opædt den stakkels lille fugl, der fløj af sted på sine svage vinger.

Men mere var ikke sikkert, man kunne kun gisne. Kongens skib var ikke kommet tilbage. Ganske vist havde der blæst en overordentlig frisk vind i tre dage, men korvetten havde været kendt som en udmærket god sejler, der ikke havde grund til at frygte selv den værste storm, og den burde, efter d'Artagnans beregninger, enten være returneret til Brest eller til Loires udmunding.

Således var de nyheder – noget usikre, ganske vist, men i en vis måde glædelige for ham selv, som d'Artagnan kunne

overbringe Louis den Fjortende, da han fulgt af hele hoffet vendte tilbage til Paris.

Louis, der var tilfreds med sig selv – Louis, der blev mildere og mere velvillig, efterhånden som han følte, at hans magt voksede – havde intet øjeblik undervejs forladt mademoiselle de la Vallières vogndør. Alle andre havde travlt med at underholde de to dronninger for at holde dem beskæftiget og få dem til at glemme deres søns og ægtefælles forræderi. Fremtiden var alt, fortiden betød intet for nogen. Men fortiden var som et åbent, blødende sår i hjertet hos visse blide og hengivne sjæle. Louis var næppe tilbage i Paris, før han fik et rørende bevis herpå.

Louis den Fjortende var netop stået op og havde indtaget sit første måltid, da hans musketerkaptajn indfandt sig hos ham.

D'Artagnan var bleg og så bekymret ud. Kongen opdagede straks denne forandring i det ellers ubekymrede åsyn.

"Hvad er der i vejen, kaptajn?" spurgte han.

"Sire, en stor ulykke er hændt mig!"

"Men dog! hvilken?"

"Sire, jeg har mistet en af mine venner, hr. du Vallon, på Belle Isle."

Idet han sagde dette, fæstnede d'Artagnan sit falkeblik på Louis den Fjortendes ansigt for at opdage den første antydning af en følelse, der måtte vise sig.

"Jeg ved det," svarede kongen dæmpet.

"De ved det, og har intet fortalt mig!" udbrød musketeren.

"Hvad skulle det gøre godt for? Jeg respekterer Deres sorg, min ven. Hvis jeg havde underrettet Dem om denne ulykke, som jeg vidste ville være Dem pinefuld, ville De mene, at jeg

søgte at triumfere over Dem. – Ja, jeg ved, at hr. du Vallon er begravet under klipperne ved Locmaria; jeg ved, at hr. d'Herblay har taget et af mine skibe og tvunget det til at sætte ham i land i Bayonne. Men jeg ønskede, at De selv skulle finde ud af disse ting, så at De kunne overbevise Dem om, at jeg respekterer mine venner, at mennesket i mig gerne ofrer sig for andre, mens kongen så ofte må ofre andre for tronen og magten."

"Men sire, hvordan kunne De vide det?"

"Hvordan fandt De ud af det, d'Artagnan?"

"Gennem dette brev, sire, som hr. d'Herblay, nu fri og uden for fare, har tilskrevet mig fra Bayonne."

"Se her," sagde kongen, "er et brev, der er en nøjagtig kopi af Deres. Jeg modtog det af hr. Colberts hånd nøjagtig en uge før De fik Deres. Som De ser, har jeg gode tjenere."

"Ja, sire," mumlede musketeren, "De er det eneste menneske, der var i stand til at overvinde mine to venners styrke og held. De har brugt Deres magt, sire – men De vil ikke misbruge den?"

"D'Artagnan," sagde kongen med et venligt smil, "jeg kunne få hentet hr. d'Herblay ud fra kongen af Spaniens besiddelser og bragt hertil for at straffe ham. Men jeg forsikrer Dem om, at jeg ikke vil følge denne første og forresten ganske naturlige indskydelse. Han er fri – lad det blot forblive således."

"O, sire! Men De vil ikke altid være så ædelmodig som De netop har vist Dem i forhold til mig og hr. d'Herblay; De har rådgivere omkring Dem, som vil helbrede Dem for denne svaghed."

"Nej, d'Artagnan, De tager fejl, når De anklager mine rådgivere for at tilskynde mig til strenghed. Tilskyndelsen til at spare hr. d'Herblay kommer fra Colbert."

"Sire!" sagde d'Artagnan, umådelig forbavset.

"Hvad Dem angår," vedblev kongen med en for ham usædvanlig venlighed, "har jeg flere gode nyheder at fortælle Dem; men De vil først få Dem at vide, min kære kaptajn, når jeg har alt klart. Jeg har sagt, at jeg ønsker at gøre – *vil* gøre Dem Deres lykke; dette løfte vil snart blive til virkelighed."

"Tusind gange tak, sire! Jeg kan vente. Men jeg beder Dem om, mens jeg praktiserer tålmodighed, at De vil behage at bemærke alle disse stakler, der i så lang tid har belejret Deres forværelse for ydmygt at kunne lægge deres bønner for Deres fod."

"Hvem er de?"

"Fjender af Deres Majestæt."

Kongen løftede hovedet.

"Venner af hr. Fouquet," tilføjede d'Artagnan.

"Navne?"

"Hr. Gourville, hr. Pelisson, og en digter, hr. Jean de la Fontaine."

Kongen tænkte sig om et øjeblik.

"Hvad ønsker de?"

"Det ved jeg ikke."

"Hvordan ser de ud?"

"Meget oprevne."

"Hvad siger de?"

"Intet."

"Hvad gør de?"

"Græder."

"Lad dem komme ind," sagde kongen med en panderynken.

D'Artagnan drejede om på hælen, løftede på det forhæng, der skjulte døren til det kongelige kammer, og råbte ind i det tilstødende værelse: "Kom ind!"

De tre mænd, d'Artagnan havde nævnt, kom straks ind. En dyb stilhed opstod. Kongens hofmænd trak sig ved synet af den ulykkelige finansintendants venner tilbage, som om de var bange for at blive smittet af unåde og ulykke.

D'Artagnan gik hurtigt hen og greb de ulykkeliges hænder; han førte dem hen foran kongen, der havde stillet sig ved et vindue og afventede at få dem forestillet, idet han beredte sig på at give supplikanterne en overordentlig diplomatisk modtagelse.

Den første af Fouquets venner, der gik frem, var Pelisson. Han græd ikke, men det var alene fordi han holdt tårerne tilbage for at kongen bedre kunne høre og forstå hans bøn. Gourville bed sig læben for at holde gråden tilbage, af ren og skær respekt for kongen. La Fontaine skjulte sit ansigt i sit lommetørklæde, og det eneste livstegn, han gav fra sig, var hans skuldres rystelser, der hidrørte fra hans hulken.

Kongen bevarede sin værdighed. Hans ansigt var uigennemtrængeligt. Han bevarede endog sin panderynke, der var opstået i det øjeblik, d'Artagnan meldte hans fjender. Han gjorde en håndbevægelse, der betød så meget som "Sig frem!" og forblev stående med blikket stift rettet mod disse sørgende mænd.

Pelisson bukkede dybt, og La Fontaine knælede, som om han var i kirke. Den trykkende stilhed, der kun blev forstyrret af sukke og klagelyde, fik en følelse – ikke medlidenhed, men utålmodighed – til at rejse sig i kongen.

"Hr. Pelisson," sagde han i en skarp, tør tone. "Hr. Gourville, og De, min herre," – han nævnede ikke La Fontaine ved navn, – "jeg kan ikke uden betydelig misfornøjelse se Dem komme her for at bede om nåde for en af de største forbrydere, retfærdigheden har kendt. En konge lader sig ikke blidgøre undtagen af de uskyldiges tårer eller de skyldiges anger. Jeg nærer ingen tiltro til hr. Fouquets anger eller hans venners tårer. Jeg beder Dem, mine herrer, om ikke at sige andet, end hvad der er udtryk for Deres respekt for min vilje."

"Sire," svarede Pelisson, skælvende ved disse ord, "vi er kun kommet til Deres Majestæt for at udtrykke den mest oprigtige og dybtfølte respekt og kærlighed, som tilkommer en konge af hans undersåtter. Deres Majestæts retfærdighed er frygtelig; enhver må bøje sig for dens dom – vi bøjer os med respekt for den. Det ville ligge langt fra os at komme for at forsvare ham, der har haft det uheld at fornærme Deres Majestæt. Den, der har misfornøjet Dem, er muligvis en ven af os, men han er også en fjende af staten, og vi overgiver ham, ganske vist med tårer, til kongens strenge dom."

"For øvrigt," afbrød kongen ham, beroliget af den underdanige stemme, "er det mit parlament, der vil tage bestemmelse om hr. Fouquet. Jeg slår ikke ned uden først at have overvejet forbrydelsens størrelse; min retfærdighed trækker ikke sværdet af skeden uden først at have anvendt en vægt. Hvad ønsker De altså af mig, mine herrer?"

"Sire," vedblev Pelisson, "den anklagede har kone og børn. Den smule rigdom, han besad, var næppe nok til at betale hans gæld, og fru Fouquet er forladt af alle, efter at hendes mand er fængslet. Deres Majestæts hånd slår som selve Guds; når

Vorherre sender spedalskhedens eller pestens forbandelse over en familie, flygter alle og undgår de syges opholdssted. Men af og til – ganske vist sjældent – vover en venlig læge at nærme sig det berygtede hus, overskrider modigt dørtærsklen og risikerer livet for at kæmpe mod døden, han er de døendes sidste håb, den himmelske nådes udvalgte redskab. Sire, vi beder Dem allerunderdanigst, med foldede hænder og liggende på knæ, således som man anråber en guddom! Fru Fouquet har ikke mere nogen venner, ingen understøttelsesmidler; hun græder i sit øde hjem, forladt af alle dem, der i rigdommens tid belejrede dets dør; hun har hverken kredit eller håb tilbage. Den ulykkelige, hvem Deres vrede rammer, væder sit daglige brød i fængslet med tårer. Lige så hårdt ramt, om ikke mere, sidder fru Fouquet – den kvinde, der havde den ære at modtage Deres Majestæt ved sit bord – thi hun har slet intet brød mere."

Kongens øjne var tørre og hans ansigt strengt; men blodet var steget ham op i kinderne, og det strenge udtryk var synligt formildet.

"Hvad ønsker De?" sagde han i en bevæget tone.

"Vi er kommet for i al ydmyghed at bede Deres Majestæt," svarede Pelisson, som var ved at lade sig overvælde af følelser, "om at vi, uden at vække Deres Majestæts mishag, måtte låne fru Fouquet tusind guldstykker, indsamlet blandt hendes mands gamle venner, således at enken ikke skal mangle det mest nødvendige."

Ved ordet *enke*, udtalt af Pelisson mens Fouquet stadig var i live, blev kongen meget bleg – hans stolthed forsvandt, hans medlidenhed var vakt; han kastede et blidere blik på de tre mænd, der hulkende knælede for hans fødder.

"Gud forbyde," sagde ham, "at jeg skulle fordømme de uskyldige med den skyldige. De, der tvivler om min medlidenhed med de svage, kender mig kun dårligt: jeg slår kun ned på de stolte og hovmodige. Mine herrer, gør blot, hvad Deres hjerte byder Dem for at lindre fru Fouquets trængsler. God dag, mine herrer!"

De tre rejste sig tavse og med tørre øjne. Tårerne var blevet brændt væk ved berøringen med deres brændende kinder. De havde ikke styrke til at takke kongen, som forresten selv afbrød deres ydmyge buk ved pludselig igen at vende sig om mod vinduet.

108. Athos' alderdom

Mens alle disse begivenheder for evigt adskilte vore fire musketerer, der tidligere havde været forbundet på en måde, der syntes uopløselig, begyndte Athos, der var ladet alene efter Raouls afrejse, at betale sin skat til den forsmag på døden, som vore kæres fravær jo er.

Athos mærkede for hver dag, hvorledes hans livsenergi, der så længe havde forekommet uudtømmelig, langsomt forlod ham. Alderen, som var blevet holdt i skak mens hans elskede søn var hos ham, kom til ham med hele sit optog af smerter og upasseligheder. Han havde ikke længere sin søn til at få sig til at anstrenge sig for gå med faste skridt og oprejst pande som et godt eksempel; han havde ikke længere den unge mands øjne som et spejl, hvori han daglig kunne opfriske sin ild.

Grev de la Fère, der var forblevet en ung mand lige til sit to og tresindstyvende år; krigeren, der havde bevaret sin styrke trods udmattelsen; sin klare forstand trods ulykken, sin sjæls og sit legemes ligevægt trods Mylady, trods Mazarin, trods la Vallière; Athos blev en gammel mand på en uge, fra det øjeblik han mistede sin alderdoms trøst.

Stadig smuk, omend bøjet, ædel, men trist til mode, søgte han efter at være blevet ene, den dybere skygge, hvor solen sjældent trængte ind.

Han ophørte med alle de vældige legemsøvelser, han havde nydt gennem hele livet, fra den dag Raoul ikke længere var hos ham.

Tjenestefolkene, der var vant til at se ham oppe ved daggry på alle årstider, fandt nu til deres forbløffelse, at klokken slog syv, før deres herre forlod sin seng.

Ved at blive i sengen behøvede han ikke mere at holde sit legeme oppe, han kunne tillade sin ånd at vandre fra sit hylster til hans søn, eller til Gud.

Hans tyende forskrækkedes sommetider ved at se ham i timevis opslugt af tavse drømmerier, tavs og ufølsom; han hørte ikke mere tjenerens tyste skridt, når denne kom til hans dør for at se til herrens søvn eller opvågnen.

Det forekom oftere og oftere, at han forglemte sig, så den halve dag gik, uden at han fik hverken vådt eller tørt. Så blev han vækket. Han stod op, gik ud på sin spadseretur, kom måske en smule ud i solen, ligesom for at inddrikke dens varme et øjeblik til erindring om sit fraværende barn. Og så genoptog han sin ensformige gang, indtil han udmattet atter indtog sit kammer og sit foretrukne domicil, sengen.

I flere dage i træk ytrede greven ikke et ord. Han nægtede at modtage besøgende, og om natten kunne man se ham tænde sin lampe og tilbringe timer med at skrive eller læse i gamle dokumenter.

Athos skrev et brev til Vannes, et andet til Fontainebleau; de blev ikke besvaret. Vi ved hvorfor: Aramis var ikke mere i Frankrig, og d'Artagnan var på rejser for sig selv og for kongen.

Hans kammertjener bemærkede, at han hver dag afkortede sin spadseretur. Den store allé af citrontræer blev for lang for de fødder, der før plejede at gennemtrave den hundrede gange om dagen. Greven gik med svage skridt så langt som til midten, satte sig så på en mosbænk, og ventede på at hans kræfter

skulle vende tilbage – eller rettere, på at natten atter skulle indfinde sig. Snart var hundrede skridt nok til at udmatte ham.

Endelig nægtede Athos helt at stå op; han afviste enhver form for næring, og hans rædselsslagne tjenestefolk – selv om han ikke klagede, selv om han stadig havde et smil på læben, skønt han fortsat talte til dem med sin blide stemme – hans tjenestefolk tog til Blois for at finde den afdøde Monsieurs ældgamle læge, og førte ham til grev de la Fère på en sådan måde, at han kunne se greven uden selv at blive set. Til dette formål anbragte de ham i et aflukke ved siden af patientens kammer, og bad ham indstændigt om ikke at lade sig se, af frygt for at pådrage sig deres herres vrede, der jo ikke havde bedt om nogen læge.

Lægen adlød.

Han iagttog fra sit skjulested symptomerne på den sygdom, som nedbøjede og ældede denne mand dødeligt, som for ikke så lang tid siden havde været så fuld af liv og ønsket om at leve. Han bemærkede på Athos' kinder den hektiske glans af en feber, der føder sig selv; en langsom feber, nådesløs, født i en fold af hjertet, som skjuler sig, vokser ved den lidelse, den forårsager, på samme tid årsag og virkning.

Greven talte ikke med nogen; han talte ikke engang med sig selv. Hans tanker frygtede støj; de nåede denne grad af overophedning, der grænser til ekstase. Et menneske kan blive så henrevet, at skønt han endnu ikke tilhører Gud, har han allerede forladt Jorden.

Lægen blev i flere timer for at studere denne kamp mod en overvældende magt; han forfærdedes over at se disse øjne, der altid var rettet mod en eller anden usynlig genstand; over dette

hjertes ensformige slag, hvorfra aldrig så meget et suk opsteg, der kunne danne en afveksling: for ofte er smerten lægens håb.

Der gik en halv dag på denne måde.

Lægen samlede alt sit mod, stod pludselig frem fra sit skjulested og gik lige hen til Athos, som så på ham uden at reagere.

"Hr. greve, jeg beder om Deres tilgivelse," sagde lægen, "men jeg har noget at sige Dem – De må lytte til mig."

Han satte sig på sengen ved siden af Athos, der syntes at have meget svært ved at løsrive sig fra det, han havde været i færd med.

"Hvad er der i vejen, doktor?" spurgte greven efter en tid.

"Der er det i vejen, min herre, at De er syg, og ikke har søgt læge."

"Jeg! syg?" sagde Athos smilende.

"Feber, udmattelse, svaghed, hr. greve! De er jo en god kristen?"

"Det håber jeg da," sagde Athos.

"Ønsker De at slå Dem selv ihjel?"

"Aldrig, hr. doktor."

"Udmærket! min herre, De er i fuld gang med at gøre netop dét. Og det er selvmord! Bliv rask! hr. greve, bliv rask!"

"Fra hvilken sygdom? Find først ud af, hvad jeg fejler. Jeg har aldrig haft det bedre; himlen har aldrig syntes mig mere blå; jeg har aldrig holdt mere af mine blomster."

"De bærer på en skjult sorg."

"Skjult! – bestemt ikke; det er min søns fravær, doktor; det er min sygdom, og jeg lægger ikke skjul på det."

"Hr. greve, Deres søn lever, han er stærk, han har fremtiden for sig – lev for ham –"

"Men jeg lever jo, doktor, jeg lever!" vedblev Athos, med et melankolsk smil, "så længe Raoul lever, så længe lever jeg også."

"Hvad mener De?"

"Det er meget simpelt. I dette øjeblik bærer jeg et slukket liv i mig. At glemme, være lige glad, leve som jeg plejede ville være for meget for mig, nu jeg ikke længere har Raoul hos mig. Man beder jo ikke en lampe om at brænde, uden at der er en tændstik til at tænde flammen. Jeg vegeterer, jeg forbereder mig, jeg venter. Tænk på, doktor, tænk på de soldater, man så ofte ser i havnene, hvor de venter på at indskibe sig; de ligger ned og er ligeglade, halvt det ene sted og halvt det andet; deres sager er pakket, deres tanker flyver, armene er lagt over kors – de venter. Jeg gentager det, *vente* er det ord, der udgør mit nuværende liv. Jeg ligger ned ligesom soldaterne, jeg lytter efter den melding, der snart kan komme; jeg ønsker at være klar til at tage af sted med øjebliks varsel. Hvem vil kalde mig? Livet eller døden? Gud eller Raoul? Jeg har pakket mine ting, min sjæl er rede, jeg venter blot på tegnet – jeg venter, doktor, jeg venter!"

Lægen kendte så udmærket den stærke sjæl og det stærke legeme hos Athos; han tænkte sig om et øjeblik og fandt så, at ord var nytteløse og lægemidler uanvendelige på dette tilfælde, og forlod så slottet, idet han indprentede Athos tjenestefolk, at de ikke måtte forlade ham et øjeblik.

Athos røbede hverken vrede eller ærgrelse over således at være blevet forstyrret. Han forlangte heller ikke, at alle breve, der kom, skulle bringes til ham omgående, for han vidste udmærket, at enhver afveksling, der måtte forekomme, ville

være en glæde, et håb, som hans tjenere ville have givet deres hjerteblod for at skaffe ham.

Han sov efterhånden sjældent. Fordybet i tanker forglemte Athos sig i timevis i drømmerier, som var så dybe og tågede, at intet andet menneske ville have kaldt det en drøm.

En nat drømte han, at Raoul var ved at klæde sig på i et telt for at drage ud på en ekspedition under ledelse af hr. de Beaufort personlig. Den unge mand var trist til mode; han spændte langsomt kyrasset og lige så langsomt sit sværd.

"Hvad er der i vejen?" spurgte hans fader blidt.

"Jeg har hørt om Porthos' død. Han var altid en kær ven," svarede Raoul. "Jeg lider her den sorg, De snart vil føle hos Dem."

Og synet forsvandt, idet Athos slumrede ind.

Ved daggry kom en af tjenerne ind til Athos og leverede ham et brev fra Spanien.

"Det er Aramis' skrift," tænkte greven, og læste.

"Porthos er død!" råbte han. "O! Raoul, Raoul! tak! du holder dit løfte, du advarer mig!"

Athos faldt i sved og besvimede i sin seng uden nogen anden årsag end svaghed.

109. Athos' syn

Da Athos vågnede af sin besvimelse, forlangte han straks sine klæder og ville ride til Blois, for dér at søge at skaffe sig mere sikre underretninger, enten det var fra Afrika, d'Artagnan eller Aramis. Brevet fra Aramis havde fortalt grev de la Fère om de ulykkelige hændelser på Belle Isle. Det indeholdt tilstrækkeligt med detaljer vedrørende Porthos' død til at bevæge Athos' blide, hengivne hjerte dybt, han ville gerne have besøgt Porthos en sidste gang.

For at ære sin våbenkammerat, ville han bede d'Artagnan om at udsætte sin rejse til Belle Isle, således at de sammen kunne foretage denne pinefulde pilgrimsfærd til kæmpens grav, og derpå ville han vende tilbage til sit slot for fortsætte sin mystiske vej mod evigheden.

Men næppe havde hans lykkelige tjenere klædt deres herre på til denne rejse; næppe var grevens blideste hest blevet sadlet og bragt foran døren, før Raouls fader følte, at hans tanker blev forvirrede, benene gav efter under ham, og han fandt, at det ville være ham umuligt at tage et eneste skridt mere.

Han gav så ordre om at lade sig bære ud i solen; de lagde ham på mosbænken, hvor han tilbragte en hel time, før han atter kunne samle sig. Intet kunne være mere naturligt end denne svaghed efter den seneste tids uvirksomhed. Athos lod sig bringe en kraftig suppe for at styrke sig, og badede sine tørre læber i et glas af den gamle Anjouvin, han holdt mest af. Således forfrisket lod han atter sin hest føre frem; men det var kun med

hjælp fra sine tjenere at han under mange smerter var i stand til at komme i sadlen. Han nåede ikke hundrede skridt bort; han blev grebet af en kraftig skælven, da vejen drejede.

"Dette er højst mærkværdigt!" sagde han til sin kammertjener, der fulgte ham.

"Lad os standse, herre – jeg beder Dem!" svarede den trofaste tjener; "De bliver meget bleg!"

"Det skal ikke forhindre mig i at følge min vej, nu da jeg er kommet af sted," svarede greven. Han gav hesten tøjlerne. Men pludselig standsede dyret i stedet for at følge sin herres vilje.

"Noget," sagde Athos, "ønsker, at jeg ikke skal komme videre. Støt mig," tilføjede han og strakte armene ud; "hurtigt! kom nærmere! Jeg mærker mine muskler blive slappe – jeg falder af hesten!"

Tjeneren havde set sin herres bevægelse samtidig med at han hørte ordren. Han nåede ham hurtigt, greb greven i sine arme, og eftersom de endnu ikke var kommet så langt fra huset, at de andre tjenestefolk, der stadig stod foran døren for at følge deres herres afrejse, ikke kunne følge, hvad der skete, tilkaldte kammertjeneren de øvrige ved fagter og tilråb, og alle ilede til hjælp.

Athos havde gået nogle få skridt, da han kom tilbage og atter følte sig bedre tilpas. Hans styrke syntes at vende tilbage, og med den ønsket om at tage til Blois. Han fik vendt hesten, men ved dyrets første skridt sank han atter sammen.

"Nuvel!" sagde han, "det er altså *meningen* at jeg skal blive hjemme."

Tjenestefolkene flokkedes omkring ham; de løftede ham af hesten og bar ham så hurtigt som muligt tilbage ind i huset. Alt

stod rede i hans kammer, og de lagde ham i seng.

"I må huske på," sagde han, inden han faldt i søvn, "at jeg venter brev fra Afrika allerede i dag."

"Herren vil uden tvivl blive glad ved at høre, at Blaisois' søn er draget af sted til hest for at møde kureren fra Blois," svarede kammertjeneren.

"Tak," svarede Athos med et blidt smil.

Greven faldt i søvn, men hans forstyrrede søvn lignede mere tortur end hvile. Tjeneren, der iagttog ham, så flere gange et udtryk af indre pinsler, der afspejledes sig i hans åsyn.

Måske drømte Athos.

Dagen svandt hen. Blaisois' søn vendte tilbage, kureren havde ikke haft noget med. Greven talte fortvivlet minutterne; han skælvede, hver gang minutterne blev til timer.

Han fik den tanke, at man havde glemt ham.

Alle i huset havde opgivet kureren, det var langt over den tid, hvor han plejede at indfinde sig. Fire gange blev der sendt ilbud til Blois, men der var intet til greven. Athos vidste udmærket, at kureren kun kom en gang om ugen, han måtte altså vente endnu hele otte dage.

Natten begyndte at falde på. Alt, hvad en syg, lidende mand kan finde på af sørgelige formodninger og tanker, indfandt sig hos Athos i denne nat. Hans feber steg. Den slog sig på brystet, hvor den snart satte sig fast. Man lod lægen fra Blois hente. Snart nåede feberen hovedet. Lægen lod Athos årelade to gange, hvilket fik feberen til at falde, men patienten blev meget svag, og kunne intet foretage sig. Men feberen var stoppet, den svandt lidt efter lidt, og var helt forsvundet ved midnat.

Da lægen så den klare bedring, drog han tilbage til Blois efter at have udskrevet nogle recepter og erklærede, at greven var frelst.

Athos befandt sig i en besynderlig, uforklarlig tilstand. Hans tanker vendte sig til Raoul, hans elskede søn, og drog med ham til Afrika, til Gigelli, hvor hr. de Beaufort nu måtte være gået i land med sin hær.

Han så en ørken af grå klipper med et lag grønt, hvor havet slog op, når det stormede. Længere borte så man en slags by, hvorfra der steg røg op, og man kunne høre forvirrede lyde og se skikkelser, der bevægede sig omkring som rædselsslagne. Pludselig rejste der sig inde i røgskyen en flamme, som krøb fra hus til hus, snart dækkende hele byen. Fra dens indre hørtes gråd og skrig, man kunne ane arme, der udstraktes bedende mod himlen.

Så kom der en rædselsfuld lyd af tømmer, der styrtede sammen, sværd, der knækkede, træer der brændte og væltede om. Mærkværdigt nok kunne Athos ikke i dette kaos, hvor han anede oprakte hænder, hørte skrig, hulken og stønnen, se en eneste menneskelig skikkelse. Kanoner buldrede i det fjerne, musketilden knitrede, søen brølede, og fåreflokke flygtede ned over strandbredden. Men ikke en soldat var i syne til at betjene kanonerne, ikke en sømand til at manøvrere flåden, ikke en hyrde til at passe fårene.

Efter at byen var ødelagt og det fort, der beherskede den, lagt i ruiner, alt sammen uden at et eneste menneskeligt væsen var indblandet, slukkedes flammerne og røgen blæste efterhånden bort. Det blev nat. De store skinnende stjerner, der hang på den afrikanske himmel glitrede og blinkede uden at oplyse noget.

Der opstod en lang stilhed, der for en kort tid gav Athos' forestillinger ro; da han følte, at hans syn ikke var slut, forsøgte han nu at udfinde meningen med det.

Men så fortsatte det. En smuk, bleg måne hævede sig over kysten; først kastede den sit lys på havets bølger, der syntes at være faldet til ro, og efterhånden nåede den stranden og buskadserne længere oppe i bakkerne. De grå klipper, der lignede tavse, ventende spøgelser, syntes at løfte hovederne for at iagttage slagmarken ved månelyset, og Athos så nu, at denne, der havde været tom mens kampen stod på, nu var oversået med faldne.

En frygtelig rædsel greb hans sjæl, da han genkendte de picardiske soldaters hvide og blå uniformer; da han så de gabende sår, der stirrede mod himlen som for at kræve de sjæle tilbage, de havde åbnet sig for, da han så de nedslagtede heste, der sov dødens søvn i det skinnende, størknede blod omkring dem, stive og med tungen hængende ud af munden; da han så hr. de Beauforts hvide hest, hvis hoved var knust til ukendelighed, blandt de første rækker af døde, da fo'r Athos med en kold hånd over panden, som han forundredes ved ikke at finde ophedet af feber.

Denne berøring overbeviste ham om, at han ikke var offer for en eller anden slags delirium, men virkelig var til stede som tilskuer på dagen efter det slag på stranden ved Gigelli, som var udkæmpet af den ekspedition, han havde set forlade Frankrigs kyst, og som han havde hilst, da det sidste kanonskud blev affyret af hertugen som en sidste hilsen til fædrelandet.

Hvem kan afmale den fortvivlelse, hvormed hans sjæl som et altseende øje så disse kolde soldater og undersøgte dem, en for

en, for at se, om Raoul sov blandt dem? Hvem kan udtrykke den overvældende lykke hvormed Athos bøjede sig for Gud, og takkede ham for ikke at have set den, han så ængstelig søgte blandt de døde? De faldne lå på rækker, stive, kolde, stadig letgenkendelige, og syntes at vende sig mod grev de la Fère, således at han bedre kunne se dem.

Men mens han gennemgik alle disse lig, forbavsedes han over ikke at kunne opdage nogen overlevende.

Dette syn var så virkeligt for ham, at det var som en virkelig rejse til Afrika i søgen efter hans søns skæbne.

Udmattet efter at have gennemrejst have og kontinenter, søgte han hvile i et telt, der var rejst bag en klippe, og hvorfra den hvide fane med de broderede fleur-de-lis vajede. Han så efter en soldat, der kunne vise ham vej til hr. de Beauforts telt. Som hans blik vandrede over sletten, så han en hvid skikkelse komme til syne bag en duftende myrtebusk. Skikkelsen var iklædt en officersuniform; den bar et knækket sværd i hånden; den nærmede sig langsomt til Athos, der standsede brat og stirrede på den uden hverken at tale eller bevæge sig, men med et ønske om dog at kunne brede armene ud, for i denne tavse officer havde han allerede genkendt Raoul.

Greven ville anråbe skikkelsen, men råbet stivnede ham i struben.

Raoul gjorde tegn til ham om at være stille, lagde fingeren på læben og trak sig langsomt tilbage, uden at Athos kunne opdage hans bens bevægelse.

Greven, der var endnu mere bleg end Raoul, fulgte sin søn gennem buskadser og lyng, sten og diger; Raoul syntes ikke at røre jorden, intet lod til at hindre hans bevægelse. Athos, som

udmattedes af den besværlige vej, standsede snart. Raoul vedblev at vinke ad ham, at han skulle følge med. Faderen, som fik nye kræfter af kærlighed til sønnen, gjorde en ny anstrengelse, og besteg bjerget i hælene på den unge mand, der lokkede ham videre med fagter og smil.

Endelig nåede han toppen, og så i sort silhuet mod månens hvide skive, Raouls luftige skikkelse. Athos strakte sin hånd ud for at nærme sig sin søn, og denne udstrakte ligeledes sin; men pludselig – som om den unge mand blev trukket bort mod sin vilje – løftede han sig fra jorden, og Athos så den klare blå himmel skinne ubrudt mellem hans barns fødder og bakken. Raoul løftede sig længere op i det tomme rum, stadig smilende, stadig vinkende – han drog op imod Himlen.

Athos udstødte et skrig af rædsel.

Så så han ned igen. Han så en ødelagt lejr og alle de hvide lig fra den kongelige hær – som lige så mange ubevægelige støvkorn. Og da han atter løftede hovedet, så han sin søns skikkelse, der stadig vinkede ad ham for at han skulle følge ham ud i det mystiske intet.

110. Dødsenglen

På dette tidspunkt afbrødes Athos vidunderlige syn af en støj fra den ydre port. Man hørte en hest, der galopperede over gruset i den store allé, og lyden af en ophidset og støjende samtale nåede kammeret, hvor greven drømte.

Athos rejste sig ikke fra sit leje; han vendte næppe en gang hovedet mod døren for at finde ud af, hvad støjen kunne skyldes. Tunge skridt hørtes op ad trappen; man kunne høre hesten, der langsomt blev ført til stalden. Skridtene blev mere tøvende, da de nærmede sig kammeret. Døren blev åbnet, og Athos udstødte et svagt råb:

"Det er en kurér fra Afrika, ikke sandt?"

"Nej, hr. greve," svarede en stemme, som fik Raouls fader til at sætte sig ret op i sengen.

"Grimaud!" mumlede han, og sveden begyndte at løbe ham ned over ansigtet. Grimaud viste sig døren. Det var ikke længere den Grimaud, vi kender, stadig ungdommelig, modig og hengiven, som da han sprang i båden, der skulle føre Raoul de Bragelonne ud til skibene i den kongelige flåde. Det var en alvorlig og bleg gammel mand; hans klæder var dækkede af støv, og håret hvidt af alderdom. Han skælvede, som han stod lænet mod dørkarmen, og var nær faldet om ved at se sin herres træk ved lyset fra lampen. Disse to mænd, der havde levet så længe sammen, hvis øjne, der var vant til dæmpe deres følelsesudtryk, og dog vidste at sige så meget uden ord – disse to gamle venner, den ene lige så ædel som den anden i hjertet,

skønt de var forskellige af fødsel, forblev tavse, mens de stirrede på hinanden.

Ved et enkelt blik havde de begge læst hinandens hjerter til bunds. Den gamle tjener bar på sin pande aftrykket af en sorg, der allerede var gammel. Som han tidligere havde været vant til ikke at tale meget, var han nu blevet vant til slet ikke at smile. Athos aflæste i et øjeblik alt dette af sin trofaste tjeners ansigt, og sagde i samme tone, som han ville have brugt til at tiltale Raoul i sin drøm:

"Grimaud," sagde han, "Raoul er død. *Er det ikke rigtigt?*"

Bag Grimaud lyttede de øvrige tjenestefolk åndeløse, med blikket stift rettet på deres syge herres seng. De hørte det frygtelige spørgsmål, og en hjerteskærende tavshed fulgte.

"Jo," svarede den gamle mand, idet han trak denne ene stavelse op fra sit bryst med et hæst, brudt suk.

Faderens sorgfyldte blik søgte sønnens billede, der var for Athos ligesom feberen, der havde ført til hans drøm. Uden at udstøde et råb, uden at fælde en tåre, tålmodig, resigneret som en martyr, løftede han øjnene mod himlen for atter at se den elskede skikkelse, der forlod ham over bjerget ved Gigelli i det øjeblik, Grimaud ankom. Uden tvivl passerede han, idet han igen forsvandt ind i drømmen, atter ad den samme vej, som det på en gang frygtelige og elskede syn før havde ledet ham; for efter at have lukket øjnene og atter åbnet dem, smilede han: han havde netop set Raoul, som havde smilet til ham.

Med hænderne foldet over brystet og ansigtet vendt mod vinduet, badet i den friske natteluft, som på sine vinger bragte en duft af blomster og skovens træer, gik Athos ind i beskuelsen af det Paradis, som de levende aldrig får at se, for aldrig mere at

vende tilbage derfra. For denne retfærdige var den stenede vej, som sjælene drager ad til Himlen, let og uden forhindringer; efter at have døset i en time, løftede Athos hænderne, der var blevet hvide som voks; smilet forlod ikke hans læber, og han mumlede, så lavmælt, at det næppe var hørligt, to ord henvendt til enten Gud eller Raoul:

"Jeg kommer!"

Og hans hænder sank langsomt ned, som om han selv lagde dem til rette på sengen.

Døden havde været venlig og mild mod dette ædle væsen. Den havde sparet ham for fortvivlelsens pinsler, den sidste afrejses rystelser; havde blot med en tålmodig finger åbnet porten til evigheden for hans sjæl. Gud havde uden tvivl bestemt det således, for at erindringen om denne død skulle forblive i de tilstedeværendes hjerter, og andre menneskers erindring – en død, som fik andre til at afvente deres overgang fra dette liv til et anden uden frygt.

Athos beholdt, selv i den evige søvn, sit rolige, alvorlige smil. Hans udtryk lod i lang tid tjenestefolkene i tvivl om, hvorvidt han virkelig havde forladt dette liv. Man ville fjerne Grimaud, der på afstand vedblev at stirre på sin herres ansigt, der nu hurtigt blev blegt som marmor; han turde ikke gå nærmere af frygt for at bringe dødens ånde med sig. Men skønt Grimaud var udmattet, nægtede han at forlade værelset. Han satte sig på dørtærsklen, og vågede over sin herre som en vagtpost, der nidkært ville modtage enten hans første blik, når han vågnede eller hans sidste suk.

Overalt i huset førte man sig dæmpet – alle respekterede deres herres søvn. Men Grimaud havde ved at lytte intenst

opdaget, at greven ikke længere åndede. Ved at støtte sig mod gulvet med armene hævede han sig op for at se, om der dog ikke skulle være en bevægelse at spore hos hans herre. Intet! Han blev grebet af frygt; han rejste sig helt op, og netop i dette øjeblik hørte han nogen komme op ad trappen.

Det var den klirrende lyd af sporer mod et sværd – en lyd, der var ham bekendt. En stemme, der gav mere genlyd end messing eller stål, lød mindre end tre skridt fra ham.

"Athos! Athos! min ven!" råbte denne stemme, rørt til tårer.

"Hr. chevalier d'Artagnan," udbrød Grimaud.

"Hvor er han? Hvor er han?" vedblev musketeren. Grimaud greb ham i armen med sine magre fingre, og pegede hen mod sengen, hvor man allerede kunne se dødens gustne farver brede sig.

D'Artagnan nærmede sig sengen på tåspidserne, skælvende, bange for den smule støj, hans fødder gjorde mod gulvet. Hans hjerte var ved at briste af navnløs smerte. Han lagde øret til Athos' bryst, ansigtet mod grevens mund. Intet hjerteslag, intet åndedrag! D'Artagnan trak sig tilbage.

Grimaud, som havde fulgt ham med øjnene, og for hvem hver af hans bevægelser havde været en åbenbaring, satte sig i fodenden af sengen og kyssede lagnet, hvor det hævede sig over hans herres stivnede fødder. Så begyndte store dråber at falde fra hans røde øjne. Den gamle mand græd i sin uovervindelige fortvivlelse, krumbøjet og uden ord, det mest rørende syn, d'Artagnan, hvis liv dog havde været så fyldt med følelsesladede optrin, nogen sinde havde set.

Kaptajnen blev stående i dybe tanker foran denne smilende døde, som syntes at have brugt sin sidste levende tanke på at

give sin bedste ven, den han elskede mest næst efter Raoul, en smuk velkomst, selv efter at livet var udslukt. Som svar på denne udstrakte gæstfrihed, gik d'Artagnan hen og kyssede Athos' pande og lukkede med skælvende fingre hans øjne. Så satte han sig ved siden af hovedpuden uden at frygte den døde, der havde været ham en så venlig og hengiven ven i fem og tredive år. Han tænkte på alle de minder, som synet af grevens ædle ansigt frembragte i tusindvis – nogle lyse og venlige som selve dette smil – andre mørke og kolde som dette ansigt, hvis øjne nu var lukket for evigheden.

Pludselig brød en bitter flod op i ham fra det ene øjeblik til det andet og fik hans bryst til at svulme næsten til bristepunktet. Ude af stand til at beherske sine følelser, rejste han sig og forlod det kammer, hvori han netop havde fundet den død, som han kom for at fortælle nyheden om Porthos' død.

Han hulkede højt.

Grimaud vedblev at være tavs. Selv i sin voldsomme sorg ville han ikke have vovet at vanhellige den døde, eller for første gang nogensinde have forstyrret sin herres søvn. Havde Athos ikke altid påbudt ham tavshed?

Ved daggry kom d'Artagnan, som havde tilbragt natten med at vandre frem og tilbage i hallen nedenunder, igen op i dødsværelset, og da Grimaud et øjeblik vendte blikket mod ham, gjorde han tegn til, at denne skulle følge ham, hvilket den trofaste tjener gjorde uden at gøre mere støj end en skygge. D'Artagnan gik atter ned, fulgt af Grimaud, og da han nåede forhallen, greb han den gamle mands hånd.

"Grimaud," sagde han, "jeg har set, hvorledes faderen døde, lad mig nu høre om sønnen."

Grimaud fremdrog fra sit bryst et stort brev, uden på hvilket stod prentet Athos' navn og adresse. Han genkendte hr. de Beauforts hånd, brækkede brevet og begyndte at læse, mens han gik gennem den mørke citrontræs-allé i det første stålgrå lys af daggryet.

111. Brevet fra hr. de Beaufort

Hertugen af Beaufort skrev til Athos – men brevet til den levende nåede kun en død. Gud havde ændret adressen.

Min kære greve,

skrev prinsen,

> – en stor ulykke har ramt os midt i en stor triumf. Kongen har mistet en af sine bedste soldater. Jeg har mistet en ven. De mister hr. de Bragelonne. Han døde en heltedød, en så heroisk død, at jeg ikke evner at græde, sådan som jeg gerne ville. Modtag min dybtfølte kondolence, min kære greve. Himlen uddeler sine prøvelser efter vore hjerters storhed. Denne prøvelse er stor, men overgår ikke Deres mod.
>
> Deres gode ven,
>
> *Hertugen af Beaufort.*

Brevet indeholdt en beskrivelse af begivenhederne, skrevet af en af prinsens sekretærer. Det var en rørende beretning om de hændelser, der udslettede to liv.

"Denne morgen," skrev sekretæren, "ledede monseigneur selv angrebet. Normandiet og Picardiet havde indtaget deres stilling mellem klipperne på den skråning, der krones af Gigellis bastioner.

Kanonen indledte slaget; regimenterne marcherede resolut frem mod fjenden, pikenererne med pikerne hævet, musketererne med våbnene rede. Prinsen fulgte opmærksomt fremrykningen, så at han om nødvendigt kunne støtte dem med reserverne. Monseigneur var sammen de ældste kaptajner og sine adjudanter. Hr. de Bragelonne havde fået ordre til ikke at forlade Hans Højhed.

Imidlertid var fjendens kanon, som til at begynde med havde skudt på må og få mod vore styrker, blevet rettet ind, og kuglerne dræbte nu flere af folkene omkring prinsen. Regimenterne formerede sig i kolonne og marcherede mod fæstningen, hvor de blev temmelig råt modtaget. Vore tropper tøvede; artilleriet syntes ikke at give nok understøttelse, og de batterier, der var etableret aftenen i forvejen kunne kun få et usikkert sigte på grund af deres positioner.

Monseigneur, der snart så den ringe effekt af artilleriet, beordrede fregatterne vendt, således at man derfra kunne begynde en regulær ild mod fæstningen. Hr. de Bragelonne tilbød sig straks til at overbringe denne ordre. Men monseigneur nægtede at efterkomme vicomtens ønske, han elskede den unge adelsmand og ville frelse ham. Begivenhederne viste sig at berettige hans forudseenhed og afvisning, for næppe havde sergenten, der blev sendt af sted med depechen, nået stranden, før to karabinskud fra fjenden nåede ham og strakte ham til jorden. Sergenten faldt og farvede sandet med sit blod; monseigneur smilede til hr. de Bragelonne og sagde: "Der ser De, vicomte, jeg har frelst Deres liv. En dag skal De fortælle hr. grev de la Fère om det, således at han kan takke mig."

Den unge adelsmand smilede sørgmodigt, og svarede hertugen: "Det er sandt, monseigneur; havde det ikke været for Deres venlighed, ville jeg nu ligge død i sergentens sted, og ville have fred." Hr. de Bragelonne sagde dette i et tonefald, der fik Monseigneur til at svare: "Gudsdød! unge mand, det er meget muligt, at De stræber efter døden, men ved Henri den Fjerdes sjæl, jeg har lovet Deres fader at bringe Dem levende hjem, og Gud hjælpe mig, jeg agter at holde mit ord!"

Hr. de Bragelonne rødmede, og svarede dæmpet: "Monseigneur, undskyld mig. Jeg har altid haft et ønske om at gribe en god lejlighed, når den byder sig; og udmærke mig for min general, især når denne er hr. hertugen af Beaufort."

Monseigneur blev en smule blidere stemt ved dette, og vendte sig mod de officerer, der omgav ham for at give nye ordrer. Grenadererne fra de to regimenter kom nu tæt nok på fæstningsvoldene til at kunne afskyde deres granater, der dog kun havde ringe virkning.

I mellemtiden havde hr. d'Estrées, som havde kommandoen over flåden, efter at have set sergentens forsøg på at nå frem til skibene, forstået at han måtte handle uden ordrer, og åbnede ild. Da nu araberne så sig betydeligt svækket ved ilden fra skibene, og så ødelæggelserne i deres fæstningsmure, opløftede de et vildt skrig. Ryttere kom ned over bjergsiden i fuld galop, bøjede frem over deres sadler, og angreb infanterikolonnen, der dog ved hjælp af deres piker fik standset dette vilde angreb.

Således tilbagevist af bataljonens resolutte forsvar, kastede araberne sig nu vildt imod generalstabens kvarter, der ikke var forberedt på et angreb.

Faren var overhængende; monseigneur trak sit sværd; hans sekretærer og de øvrige omkring ham fulgte hans eksempel, og officererne var snart indviklet i en direkte kamp med de rasende arabere.

Det var nu, hr. de Bragelonne kunne komme til at tilfredsstille den hensigt, han lige siden ekspeditionens start så tydeligt havde haft. Han kæmpede ved siden af prinsen som en veritabel romersk soldat, og dræbte tre arabere med sit sværd. Men det var tydeligt, at hans mod ikke kom fra den stolthed, der ellers er så naturlig for alle de, der kæmper. Det var heftigt, foregivent, ligefrem forceret; han ønskede at beruse sig i kampen. Monseigneur måtte til sidst befale ham at holde inde. Han må have hørt monseigneurs stemme, for vi andre, der var i nærheden, hørte den. Han standsede imidlertid ikke, men fortsatte på vej hen mod fæstningsvoldene. Da hr. de Bragelonne til daglig var en veldisciplineret officer, forbavsede denne ulydighed mod monseigneurs ordrer alle, og hr. de Beaufort fordoblede sine anstrengelser med endnu et råb: "Stop, Bragelonne! hvor skal du hen? Stop! Det er en ordre!"

Hr. de Bragelonne fortsatte imidlertid med at ride mod fæstningsværkerne.

"Hold inde, Bragelonne!" gentog prinsen med høj stemme, "stop! i Deres faders navn!"

Ved disse ord vente hr. de Bragelonne sig om; hans ansigt viste en voldsom sorg, men han standsede ikke; vi tænkte så, at hans hest måtte være løbet løbsk. Da hr. hertugen nu ligeledes mente, at vicomten ikke længere var herre over sin hest, og så ham komme frem foran de forreste grenaderer, råbte han:

"Musketerer, skyd hans hest! Hundrede guldstykker til den, der rammer hans hest!"

Men hvem ville kunne regne med at ramme dyret uden i det mindste af såre dets rytter? Ingen turde vove forsøget. Dog, endelig meldte en sig; det var en skarpskytte fra det picardiske regiment ved navn Luzerne. Han tog sigte mod dyret, fyrede og ramte; vi så blodet løbe ned ad hestens lår. Men i stedet for at falde blev det forbandede øg irriteret og løb endnu vildere af sted end før. Alle, der så den ulykkelige unge mand på vej mod en sikker død, råbte nu af alle kræfter: "Spring af, vicomte! spring af!" Hr. de Bragelonne var en meget afholdt officerer.

Nu var vicomten allerede nåede i pistolskuds afstand af fæstningen, og der blev affyret en salve derindefra, som skjulte ham i ild og røg. Vi kunne ikke mere se ham; så spredtes røgen, og han stod oprejst; hesten var blevet dræbt.

Araberne opfordrede vicomten til at overgive sig, men han rystede afvisende på hovedet og fortsatte sin march mod palisaderne. Det var en dødelig fejltagelse, men alligevel var hele hæren stolte over, at han ikke ville trække sig tilbage, når nu uheldet havde bragt ham så tæt på fjenden. Han gik nogle skridt nærmere, og begge regimenter klappede ad ham. Endnu en salve affyredes fra fæstningen, og vicomte de Bragelonne forsvandt igen i røgen, men denne gang spredtes den forgæves – vi så ham ikke mere stå oprejst. Han var faldet og lå mellem buskene, og araberne skulle netop til at forlade deres mure for at skære hovedet af ham eller hente hans lig – som det er skik hos de vantro. Men hertugen havde fulgt med i det hele, og det sørgelige syn fik ham til at udstøde flere pinefulde suk. Så råbte

han højt, da han så araberne løbe frem som hvide spøgelser: "Grenaderer! Lansenerer! vil I lade dem tage dette ædle lig?"

Idet han råbte dette og svingede sit sværd, red han selv lige mod fjenden. Regimenterne ilede efter ham, begyndte så at løbe, mens de udstødte skrig, der var lige så frygtelige som arabernes.

Kampen om hr. de Bragelonnes lig begyndte, og den var så voldsom og nådesløs, at hundrede og tres arabere blev efterladt på slagmarken ved siden af mindst halvtreds af vore egne. Det var en løjtnant fra Normandiet, der tog liget af vicomten over skulderen og bar det tilbage til vore linjer. Den fordel, vi havde skaffet os, blev imidlertid fulgt op, regimenterne tog reserverne med sig og fjendens fæstning blev jævnet med jorden. Klokken tre holdt araberne inde med skydningen; der påfulgte en nærkamp mand mod mand, som varede i to timer. Det var en ren massakre. Klokken fem havde vi sejret; fjenden havde forladt sine stillinger, og hr. hertugen beordrede det hvide flag med liljerne hejst på toppen af det lille bjerg.

Først nu fik vi tid til atter at tænke på hr. de Bragelonne, der havde fået otte sår, hvorfra næsten alt hans blod var sivet ud. Han drog dog stadig ånde, hvilket var en stor glæde for monseigneur, der insisterede på at være nærværende, mens man forbandt hans sår og hørte lægernes mening. To af dem erklærede, at hr. de Bragelonne ville leve. Monseigneur omfavnede dem og lovede dem hver tusind louisdorer, hvis de kunne redde hans liv.

Vicomten hørte disse glædesråb, og om det så var af fortvivlelse eller fordi han led meget af sine sår, så kunne man se af hans ansigt, at han var af den modsatte mening. Den

tredje læge var Sylvain de Saint-Cosmes broder, og den mest lærde af dem alle. Han tilså ligeledes sårene, men sagde intet. Hr. de Bragelonne fæstede sit blik på den gode læge, og syntes at udforske enhver af hans bevægelser. Denne svarede på monseigneurs spørgsmål, at han kunne se tre dødelige sår af de otte, men den sårede havde en stærk konstitution, han var ung, og desuden var Gud nådig, så måske kunne hr. de Bragelonne alligevel overleve, især hvis han undlod at bevæge sig den mindste smule. Broder Sylvain tilføjede, idet han vendte sig mod sine assistenter: "I må først og fremmest hindre ham i at bevæge sig. Selv den mindste bevægelse af en finger kan dræbe ham." Derpå forlod vi alle teltet med meget ringe håb. Den sekretær, jeg før nævnte, mente at have set et svagt, sørgmodigt smil på hr. de Bragelonnes læber, da hertugen venligt sagde til ham: "Vi skal nok frelse Dem, vicomte, vi skal nok frelse Dem!"

Senere, om aftenen, da man mente, at den sårede yngling havde fået udhvilet sig, gik en af assistenterne ind i hans telt, men kom straks efter løbende ud igen med høje råb. Vi kom alle løbende til, også hertugen, og assistenten pegede på hr. de Bragelonnes lig, der lå på jorden ved siden af sengen badet i, hvad der havde været tilbage af hans blod. Tilsyneladende havde han fået en slags krampe eller delirium, og var faldet ud af sengen, hvilket sikkert havde fremskyndet hans død, sådan som broder Sylvain havde forudsagt. Vi løftede vicomten op; han var kold og død. Han holdt en lok af blond hår i den højre hånd, og denne hånd var presset mod hans hjerte."

Derpå fulgte forskellige detaljer om ekspeditionen, og sejrene over araberne.

D'Artagnan stoppede læsningen ved Raouls død. "O!" mumlede han, "stakkels dreng! selvmord!" Og idet han vendte øjnene mod det kammer, hvor Athos nu sov den evige søvn, sagde han stille: "De holdt deres ord til hinanden. De er nok lykkelige nu, hvor de må være genforenede." Derpå gik han tilbage gennem haven med langsomme, triste skridt.

Hele landsbyen – ja hele nabolaget – var nu fyldt med sørgende naboer, der fortalte hinanden den dobbelte katastrofe, og forberedte grevens begravelse.

112. Det sidste vers

Dagen efter kunne man se medlemmer af provinsens adel, såvel som andre så langt borte fra, som kurererne havde kunnet når at bringe nyheden, ankomme i massevis.

D'Artagnan havde lukket sig inde, han ønskede ikke at tale med nogen. Sådanne to dødsfald på én gang og så hurtigt efter Porthos' død tyngede i lang tid denne sjæl ned, som ellers hidtil havde syntes at være så utrættelig og usårlig. Når undtages Grimaud, som var inde hos ham én gang, så musketeren hverken tyende eller gæster; han antog efter lydene i huset og den fortsatte kommen og gåen, at man gjorde forberedelser til grevens begravelse. Han skrev til kongen for at udbede sig en forlængelse af sin orlov.

Grimaud kom, som vi har nævnt, ind til d'Artagnan, satte sig på en stol ved døren, som en mand i dybe tanker; så rejste han sig og gjorde tegn til d'Artagnan om at følge sig. Denne adlød uden et ord. Grimaud gik hen til grevens soveværelse, pegede på den tomme seng, og hævede blikket mod himlen.

"Ja," sagde d'Artagnan, "ja, gode Grimaud – han er nu med sin søn, som han elskede så højt."

Grimaud forlod kammeret og førte musketeren til hallen, hvor man i overensstemmelse med egnens skikke havde lagt liget på lit-de-parade, før det skulle gemmes bort for evigt.

D'Artagnan blev slået ved at se to åbne kister i hallen. Grimaud vinkede ham hen til kisterne, og han så i den ene Athos, stadig smuk i døden, i den anden Raoul med lukkede

øjne, blege kinder og et smil på de violette læber. Han skælvede ved at se fader og søn ligge således som to tomme, tavse jordiske hylstre, ude af stand til at røre hinanden, hvor tæt de end måtte være.

"Raoul her!" mumlede han. "O! Grimaud, hvorfor fortalte du mig ikke dette?"

Grimaud rystede på hovedet og svarede ham ikke; men tog ham ved hånden og førte ham hen til kisten, hvor han viste ham de sorte sår, hvorigennem livet havde forladt den unge vicomte. Kaptajnen vendte blikket bort, og kom i tanker om, at hr. de Beauforts sekretær havde skrevet mere, end han, d'Artagnan, havde haft mod til at læse. Han fandt brevet frem og fandt i dets sidste afsnit følgende:

> "Monseigneur har givet ordre om, at hr. vicomtens lig skal balsameres efter den metode, som araberne bruger, når de ønsker, at deres døde skal bringes tilbage til det land, de er kommet fra, og har ligeledes sørget for, at den personlige tjener, der har opdraget den unge mand, kan bringe hans jordiske rester med tilbage til hr. grev de la Fère."

"Og så," tænkte d'Artagnan, "skal jeg altså følge dig til graven, min kære dreng – jeg, der allerede er gammel – jeg, der ikke mere har nogen værdi – og jeg skal kaste jord på den pande, jeg kyssede for blot to måneder siden. Gud har villet det således. Du har selv villet det således. Jeg har ikke engang ret til at græde; du har selv valgt døden – den forekom dig at være bedre end livet."

Endelig oprandt da det øjeblik, hvor de kolde lig af disse to herrer skulle gives tilbage til moder Jord.

Der var et sådant opbud af folk, at hele vejen fra byen op til det lille kapel var fyldt af sørgende. Athos havde til sit sidste hvilested valgt en lille indhegning ved et kapel, som han selv havde opført nær grænsen af sine besiddelser. Stenene, som oprindelig var udhugget i 1550, var blevet bragt dertil fra et gammelt gotisk herresæde i Berry, hvor han havde tilbragt sine unge år. Kapellet, der således var blevet genopbygget her, lå smukt under det rige bladhang af store popler og ahorntræer. Der blev holdt messe her hver søndag af præsten fra en naboby, som Athos havde betalt to hundrede francs om året for denne tjeneste, og alle hans vasaller med deres familier kom dertil for at høre messen uden at behøve at drage ind til byen.

Her blev altså de to kister bragt hen, ledsaget af en tavs og respektfyldt folkemængde. De dødes messe blev forrettet, man sagde de ædle afdøde det sidste farvel, og forsamlingen spredte sig, idet man på vejen hjem talte dæmpet om faderens dyder og hans rolige død, om de forhåbninger, sønnen havde vakt og om hans sørgelige endeligt på Afrikas tørre kyst.

Lidt efter lidt udsluktes alle lydene, ligesom lamperne, der oplyste det beskedne kirkerum. Præsten bukkede en sidste gang mod alteret og de nytilkastede grave, derefter gik han, fulgt af sin medhjælper, langsomt tilbage til sin præstegård.

D'Artagnan, der var blevet i kapellet, opdagede at natten var ved at falde på. Han havde glemt tiden. Han rejste sig fra den egebænk, hvorpå han sad, og ønskede, ligesom præsten havde gjort det, at sige et sidste farvel til den dobbeltgrav, der rummede hans to tabte venner.

En kvinde knælede i bøn på den fugtige jord. D'Artagnan standsede i kapellets dør for ikke at forstyrre hende, og for at søge at finde ud af, hvem denne fromme veninde kunne være. Den ukendte havde skjult ansigtet i hænderne, der var hvide som alabast, hun måtte være en kvinde af stand efter hendes klædnings smukke simpelhed at dømme. Uden for ventede adskillige heste med tjenestefolk siddende rede i sadlerne; en rejsevogn ventede på kvinden.

Hun vedblev sin bøn, og pressede jævnligt sit lommetørklæde mod ansigtet.

Han hørte hende flere gange udbryde som fra et hjerte, der var såret til døden: "Undskyld! undskyld!" Hun lod nu til at hengive sig helt til sin sorg, og kastede sig ned på jorden foran gravene. D'Artagnan, der blev bevæget over denne kærlighed til sine to savnede venner, tog et par skridt hen mod graven for at afbryde denne sørgelige forestilling. Men så snart hun hørte hans skridt på gruset, løftede den ukendte hovedet og viste d'Artagnan et velkendt ansigt, strimet af tårer.

Det var mademoiselle de la Vallière!

"Hr. d'Artagnan!" mumlede hun.

"De!" svarede kaptajnen alvorligt, "De her! Ak, madame, jeg havde hellere set Dem som frue i grev de la Fères hus. De ville da have grædt mindre – og de to andre også – og jeg!"

"Min herre!" sagde hun hulkende.

"For det var Dem," tilføjede den nådesløse ven af de to afdøde, "det var Dem, der sendte dem i graven!"

"Ak! hav medlidenhed!"

"Gud forbyde, at jeg skulle fornærme en kvinde, eller få hende til at græde uden grund; men jeg vil dog sige, at morderens

rette plads ikke er på hendes ofres grave!"

"Jeg ved nok," sagde hun, "at jeg er skyldig i vicomte de Bragelonnes død."

"Ah! så De ved det?"

"Nyheden nåede hoffet i går. Jeg har rejst fyrre mil i nat for at komme hertil og bede greven om tilgivelse, og for at bede Gud, her ved Raouls grav, om at sende mig al den ulykke, jeg har fortjent. Min herre, jeg ved, at sønnens død har dræbt faderen; jeg har to forbrydelser at bebrejde mig, og to straffe at vente fra Himlen."

"Jeg skal sige Dem, mademoiselle," sagde d'Artagnan, "hvad hr. de Bragelonne sagde om Dem, i Antibes, da han allerede dengang overvejede døden: Hvis stolthed og koketteri har forledt hende, tilgiver jeg hende, omend med afsky. Hvis det er kærlighed, tilgiver jeg hende ligeledes, men jeg sværger, at ingen andre kunne have elsket hende som jeg har gjort det."

"Jeg har aldrig lidt så meget som nu," afbrød Louise ham, "før i tiden håbede jeg, ønskede jeg – nu har jeg ikke længere noget at ønske, for denne død drager al min glæde med sig i graven, jeg tør ikke mere elske uden skrupler, og jeg føler, at den, jeg elsker – o! det er kun retfærdigt – vil betale mig med de samme pinsler, jeg har ladet andre gennemgå."

D'Artagnan svarede ikke, han var alt for overbevist om, at hun ikke tog fejl.

"Kære hr. d'Artagnan," tilføjede hun, "jeg beder Dem, døm mig ikke for hårdt i dag! Jeg er som grenen, der er revet løs af træet, jeg har intet holdepunkt tilbage i denne verden – jeg bliver trukket med af strømmen, hvorhen ved jeg ikke. Jeg elsker til galskab, så meget, at jeg kan sige det så tæt ved de

døde uden at rødme ved det – jeg fortryder intet! Sådan en kærlighed er en religion. Men De vil engang få mig at se alene, glemt, foragtet: De vil se mig straffet, sådan som jeg fortjener at blive straffet. Lad mig derfor have min flygtige lykke, blot for nogle få dage, nogle få minutter. Den kan være forbi allerede i dette øjeblik. Min Gud! dette dobbelte mord er måske allerede udsonet!"

Mens hun talte, tiltrak lyden af stemmer og heste sig kaptajnens opmærksomhed. Det var hr. de Saint-Aignan, der ledte efter la Vallière.

"Kongen," sagde han, "er et offer for uro og skinsyge."

Saint-Aignan så ikke d'Artagnan, der stod halvt skjult ved stammen af et kastanjetræ, der overskyggede den dobbelte grav.

Louise takkede Saint-Aignan og affærdigede ham så med en håndbevægelse. Han gik tilbage til selskabet udenfor.

"De ser, madame," sagde kaptajnen bittert til den unge kvinde, "De ser, at Deres lykke endnu vedvarer."

Den unge kvinde løftede hovedet med et alvorligt udtryk. "Der vil komme en dag," sagde hun, "hvor De vil fortryde, at De således har dømt forkert om mig. Den dag er det mig, der vil bede Gud om at tilgive Dem for at have været uretfærdig mod mig. Desuden vil jeg da lide så meget, at De selv vil være den første til at føle medlidenhed med mig. Bebrejd mig altså ikke min flygtige lykke, hr. d'Artagnan; den koster mig dyrt, og jeg har ikke betalt min gæld."

Idet hun sagde dette, knælede hun atter ned på graven.

"Tilgiv mig en sidste gang, min trolovede Raoul!" sagde hun. "Jeg har brudt vort bånd; vi vil begge dø af sorg. Du gik forrest;

frygt ikke, jeg vil følge dig. Men se blot, at jeg ikke har været falsk, og jeg er kommet for at byde dig det sidste farvel. Herren er mit vidne, Raoul; kunne jeg havde frelst dit liv med mit eget, havde jeg givet det uden tøven, men jeg kunne ikke give dig min kærlighed. Tilgiv mig, du min kæreste, bedste ven."

Hun spredte nogle få, duftende blomster på den friske jord, tørrede tårerne fra sine øjne, og forsvandt.

Kaptajnen så hestene, rytterne og vognen forsvinde, så lagde han armene over kors og sagde tungt:

"Hvornår vil det være min tur til at drage af sted? Hvad er der tilbage for en mand, når ungdom, kærlighed, venskab, styrke og rigdom er borte? Den klippe, hvorunder Porthos hviler, han, der havde alt dette, jeg har nævnt; og dette mos, hvorunder Athos og Raoul ligger, der ejede så meget mere!"

Han tøvede et øjeblik med et tomt blik, så tog han sig sammen: "Fremad! altid fremad!" sagde han. "Når tiden er kommet, vil Gud advare mig, som han advarede de andre."

Han berørte jorden, der var fugtig af aftenduggen, med fingerspidserne, slog kors for sig, som om han var i kirken, og drog alene – altid alene – tilbage til Paris.

Epilog

Fire år efter den scene, vi netop har beskrevet, red to ryttere en tidlig morgen gennem Blois for at træffe anstalter til en fuglejagt, som kongen ville afholde på den smukke slette, der på den ene side grænsede til Meung, på den anden til Amboise.

Rytterne var chefen for kongens hunde og falkemesteren. Da de vendte tilbage fra deres undersøgelser af terrænet, fik de øje på små grupper af soldater, der med visse mellemrum opstilledes af sergenter. Disse soldater var kongens musketerer.

Bag efter dem kom kaptajnen til hest, kendelig på sin guldbroderede uniform. Hans hår var gråt, og skægget ved at blive det. Han så en smule krumrygget ud, men sad oprejst og håndterede sin hest smukt. Han kastede et vagtsomt blik omkring sig.

"Hr. d'Artagnan bliver ikke gammel," bemærkede chefen for hundene til sin kollega, "han er ti år ældre end os, og sidder stadig til hest som en yngling."

"Det er sandt," svarede falkemesteren, "således har han nu set ud i tyve år."

Men officeren tog fejl, d'Artagnan var i de sidste fire år blevet tolv år ældre. Alderen havde sat sine nådesløse spor i øjenkrogene; hans pande var blevet skaldet; hænderne, der før havde været brune og i evig bevægelse, var blevet hvide, som om blodet havde glemt dem.

D'Artagnan nærmede sig de to officerer.

"Ah! hvilken lykke at se Dem her, hr. d'Artagnan," udbrød falkemesteren.

"Det kunne jeg snarere sige til Dem, mine herrer," svarede kaptajnen, "for nu om stunder bruger kongen oftere sine musketerer end sine falke."

"Ja, det er ikke som i de gode gamle dage," sagde falkemesteren sukkende. "Husker De, hr. d'Artagnan, da salig kongen jagede skader ved Beaugency? Den gang var De ikke musketerkaptajn, hr. d'Artagnan."

"Og De var kun gefreider," svarede d'Artagnan. "Men lige meget, det var en god tid, for ungdommen er altid en god tid."

"De beviser mig alt for megen ære, hr. greve."

D'Artagnan var i de sidste fire år blevet greve.

"Er De ikke meget træt af den lange vej, hr. greve?" spurgte falkemesteren. "Der er vel mindst to hundrede mil fra Pignerol her til."

"To hundrede og tres frem og lige så mange tilbage." svarede d'Artagnan roligt.

"Hvordan går det *ham*?"

"Hvem?" spurgte d'Artagnan.

"Den stakkels hr. Fouquet," sagde falkemesteren sagte. Chefen for jagthundene havde forsigtigvis fjernet sig.

"Den stakkels mand er meget fortvivlet," svarede d'Artagnan, "han vil ikke indse, at fængslet er en gunst for ham, og påstår, at parlamentet havde frikendt ham og landsforvist ham. Han ved ikke, at man havde svoret hans død."

"Ak, ja, den stakkels mand har været nær ved skafottet. Man siger, at hr. Colbert allerede havde givet ordre til guvernøren i Bastillen og at henrettelsen var bestemt. Men når alt kommer

til alt, har hr. Fouquet dog fortjent sin skæbne, for han havde bestjålet kongen."

Hr. d'Artagnan lånte falkemesteren et af sine slemme øjekast og sagde:

"Min herre, hvis man fortalte mig, at De havde spist Deres hundes mad, ville jeg ikke blot ikke tro det, men hvis De for den sags skyld var blevet dømt til at piskes eller kastes i fængsel, tillige beklage Dem og ikke tåle, at man talte ondt om Dem. Men hvor retskaffen en mand De end kan være, min herre, forsikrer jeg Dem dog, at De ikke er det mere, end hr. Fouquet var det."

D'Artagnan gik videre. I det fjerne sås jægerne komme ud af skoven.

"Hør," sagde d'Artagnan, "skal vi have en lang jagt? Jeg beder Dem lade os få fuglen hurtigt, for jeg er træt. Er det en hejre eller en svane?"

"Begge dele, hr. d'Artagnan, men vær ikke bange. Kongen er ikke kender. Han vil blot skaffe damerne en adspredelse."

Det ord *damerne* betonedes så stærkt, at d'Artagnan spidsede øren.

"Så?" sagde han og så overrasket på falkemesteren.

Chefen for jagthundene smilede.

"Ja, le kun," sagde d'Artagnan, "jeg er ikke mere inde i hofnyhederne, da jeg først i går er kommet tilbage efter en måneds fraværelse. Da jeg tog bort, var hoffet endnu bedrøvet over dronningemoderens død. Kongen ville ikke more sig, efter at han havde modtaget Anna af Østrigs sidste suk, men alt i denne verden får en ende. Nu er han ikke længere bedrøvet. – Hvornår kommer kongen?"

"Klokken syv, min herre."

"Hvem følger med kongen? Hvordan befinder Madame og dronningen sig?"

"Bedre."

"Hun har altså været syg?"

"Siden den sidste sorg Hendes Majestæt har haft, har hun været meget dårlig."

"Hvilken sorg? Tal kun ligefrem, min kære herre."

"Det lader til, at dronningen, som er blevet meget tilsidesat siden sin svigermoders død, har beklaget sig for kongen, som skal have svaret hende: Ligger jeg ikke hos Dem hver nat? Hvad vil De forlange mere?"

"Ak, den stakkels kone!" sagde d'Artagnan. "Hun må hade frøken de la Vallière meget."

"O, nej, ikke frøken de la Vallière."

"Hvem da?"

Jagthornet afbrød denne samtale, og d'Artagnan blev alene tilbage.

I det fjerne kom kongen til syne, omgivet af damer og ryttere. Hele truppen nærmede sig i skridt.

Efter rytterne så d'Artagnan tre vogne, af hvilke den første var bestemt for dronningen.

Den var tom.

Da d'Artagnan ikke bemærkede frøken de la Vallière ved kongens side, ledte han efter hende og opdagede hende i den anden vogn.

Hun sad alene med to kvinder, der syntes at kede sig lige som deres herskab.

På kongens venstre side red på en ustyrlig hest en dame af den mest glimrende skønhed. Kongen smilede til hende, og hun smilede til kongen.

"Jeg kender det fruentimmer," tænkte musketeren, "men hvem er det dog?"

Når hun talte, lo alle.

Han bøjede sig over mod sin ven falkemesteren for at spørge ham om det.

Men netop som denne ville svare, fik kongen øje på d'Artagnan og sagde:

"Ej, ej, greve! De er altså kommet tilbage? Hvorfor har jeg ikke set noget til Dem?"

"Sire," svarede musketeren, "fordi Deres Majestæt sov, da jeg kom, og ikke var vågnet, da jeg i morges atter overtog min tjeneste."

"Altid den samme," sagde Louis højt og fornøjet. "Hvil Dem, greve, jeg befaler Dem det. De spiser til middag med mig i dag."

Alle stimlede nu sammen om d'Artagnan, for Hans Majestæt var ikke så ødsel som Henri den Fjerde med sine middagsinvitationer.

Kongen red videre. D'Artagnan stødte nu på en anden gruppe, hvori Colbert glimrede.

"Goddag, hr. d'Artagnan," sagde ministeren venligt. "Har De haft en heldig rejse?"

"Ja, min herre," svarede d'Artagnan.

"Jeg hørte kongen invitere Dem til taffel i aften," fortsatte ministeren, "De vil træffe en gammel ven der."

"En gammel ven?"

"Hertugen af Alameda, der i morges er kommet fra Spanien."

"Hertugen af Alameda!" gentog d'Artagnan, og tænkte sig om.

"Ja, mig," sagde en gråhåret olding, der sad sammenbøjet i sin vogn, som han nu lod åbne for at gå musketeren i møde.

"Aramis!" udbrød musketeren forbavset.

Efter at Colbert et øjeblik havde betragtet de to venner, sporede han sin hest og lod dem blive alene tilbage.

"De, den landsforviste, rebellen, er altså i Frankrig?" sagde musketeren, idet han tog Aramis under armen.

"Og jeg skal spise til middag med Dem hos kongen," svarede biskoppen smilende. "Ja, De spørger formodentlig Dem selv, hvortil det nytter at bevare sin troskab? Hør, lad os vente, til den stakkels la Vallières vogn er kommet forbi. Se blot, hvor urolig hun er, og hvordan hendes forgrædte øjne følger kongen, som rider der henne!"

"Med hvem?"

"Med frøken Tonnay-Charente, nuværende fru de Montespan," svarede Aramis.

"Hun er skinsyg, bliver hun da bedraget?"

"Endnu ikke, d'Artagnan, men det vil ikke vare længe."

I Aramis' vogn fulgte de hele jagten og kom netop til i det øjeblik, da falken slog ned på fuglen.

Kongen steg af hesten, og fru de Montespan ligeledes. Man var kommet til et lille enligt liggende kapel, bag hvilket fandtes et af en gitterport lukket indelukke.

I dette øjeblik var falken slået ned dér med sit bytte, og kongen ville derfor derind for efter skik og brug at tage den første fjer.

D'Artagnan holdt Aramis, der ville stige ud af vognen, tilbage og sagde:

"Ved De, Aramis, hvor tilfældet har ført os hen?"

"Nej," svarede hertugen.

"Her ligger folk begravet, som vi begge har kendt," fortsatte musketeren bevæget.

Uden at ane noget gik Aramis med vaklende skridt ind i kapellet gennem en lille dør, som d'Artagnan havde åbnet for ham.

"Hvor er de begravet?" spurgte han.

"Ude i indelukket. Den lille cypres der er plantet på deres grav, men gå ikke der ind, for kongen er netop på vej derhen."

Aramis blev stående. Uden selv at blive set bemærkede de la Vallières blege ansigt. Hun havde nemlig listet sig ind i kapellet og betragtede herfra kongen, som smilende opfordrede fru de Montespan til at komme nærmere og ikke være bange.

Fru Montespan nærmede sig og tog kongens fremstrakte hånd. Louis rev nu den første fjer af hejren og fæstede den på den smukke ledsagerindes hat.

Med et smil kyssede denne ømt kongens hånd.

Kongen rødmede af glæde og så forelsket på fru de Montespan.

"Hvad giver De mig til gengæld?" spurgte han.

Hun brød en gren af cypressen og bød kongen den; han tog mod den beruset af håb og forventning.

"Det er en sørgelig foræring," hviskede Aramis til d'Artagnan, "for denne cypres vokser på en grav."

"Ja, og denne grav er Raoul de Bragelonnes," sagde d'Artagnan højt, "og hans fader Athos'."

Et suk lød bag ved dem. Da de vendte sig om, så de en besvimet kvinde. Frøken de la Vallière havde set og hørt alt.

"Stakkels kvinde!" mumlede d'Artagnan, idet han hjalp hendes damer med at bringe den ensomme kvinde til vogns, hvis lod i livet herefter ville være lidelse.

Om aftenen spiste d'Artagnan hos kongen sammen med hr. Colbert og hertugen af Alameda.

Efter taflet tog kongen Madame til side og sagde med en ømhed, der måtte minde prinsessen om den tid, da han elskede hende:

"Hvorfor har Deres smukke øjne grædt, søster?"

"Hvor kan De spørge, sire –"

"Monsieur er skinsyg, ikke sandt, søster?"

Hun så hen mod Monsieur, et sikkert tegn på, at de talte om ham.

"Jo," svarede hun.

"Hør," fortsatte kongen, "hvis Deres venner kompromitterer Dem, er det ikke Monsieurs skyld. Men fortæl mig Deres sorger, kære lille søster, og så sandt jeg er konge, skal jeg sætte en bom for det."

"Det er ikke mine venner, der kompromitterer mig," svarede Madame melankolsk, "for de er fraværende. Skønt de er Deres Majestæt så hengivne, er de dog faldet i unåde."

"De sigter til Guiche, som jeg efter Monsieurs anmodning har forvist."

"Ja, og hvis jeg ikke havde næret så megen ærbødighed og venskab for Deres Majestæt, ville jeg have bedt min broder

Charles at forestille Dem, at Monsieur og hans yndling, chevalier de Lorraine, ikke ustraffet tør forstyrre min ære og lykke."

"Chevalier de Lorraine?" sagde kongen.

"Er min dødelige fjende. Så længe denne mand lever i mit hus, vil jeg være den ringeste kvinde i landet."

"De kalder altså Deres engelske broder en bedre ven end mig?"

"Kendsgerningerne taler, sire."

"Og De vil hellere forlange hjælp af –?"

"Mit fædreland, ja, sire," sagde hun stolt.

"De er lige som jeg Henri den Fjerdes barnebarn, min veninde. Kan en fætter og svoger ikke nok opveje en kødelig broder?"

"Så handl!" sagde Henriette.

"Lad os slutte en alliance. Jeg har, siger De, uretfærdigt landsforvist Guiche. Han skal komme tilbage, og chevalier Lorraine skal ikke genere Dem længere. Det lover jeg Dem."

"I så fald underskriver jeg alliancen, men sig mig nu, hvilke forpligtelser skal jeg påtage mig?"

"De skal gøre Deres broder Charles til min ven."

"Det er let."

"Å, ikke så let, som De tror, for politiske venskaber –"

"Å, det er et politisk venskab?"

"Ja, søster, og i stedet for venskabsforsikringer må han overlade sin ven soldater og skibe. De vil måske opnå dette?"

"I så fald må jeg rejse til London."

"Det samme har jeg tænkt, og en sådan rejse kunne måske adsprede Dem. De ved nok, at hollænderne fornærmer mig

hver dag i deres blade. Desuden ser jeg ikke gerne, at disse havets konger, som de kalder sig, snart har alle Europas havne i deres magt."

"Jeg skal rejse, men kun på en betingelse."

"Og den er?"

"At min mand, Monsieur, giver sit samtykke dertil."

"Det skal De få."

"Så er jeg allerede rejst, broder."

Ved disse ord vendte Louis den Fjortende sig mod det hjørne af salen, hvor d'Artagnan, Colbert og Aramis stod, og nikkede til sin minister.

Colbert afbrød straks samtalen og sagde til Aramis:

"Nå, hr. ambassadør, skal vi tale forretninger?"

D'Artagnan trak sig høfligt tilbage. Han gik hen mod kaminen, hvor han ville kunne høre, hvad kongen sagde til Monsieur, som denne havde vinket til sig.

"Jeg er ikke fornøjet med hr. chevalier de Lorraine." sagde kongen, da Monsieur med alle tegn på uro var kommet hen til ham. "Råd ham til at rejse bort et par måneder."

Disse ord faldt som en lavine over Monsieur, som forgudede sin favorit.

"Hvad for noget!" udbrød Monsieur bestyrtet og kastede et rasende blik til Madame, "har chevalieren været så uheldig at mishage Deres Majestæt?"

"Det skal jeg sige Dem, når han er rejst og når Madame er kommet til England."

"Madame til England!" mumlede Monsieur forbavset.

"Om en uge, kære broder."

Kongen drejede om på hælen og forlod Monsieur med et smil, der var beregnet på at få den bitre pille, han netop havde givet ham, til at glide ned.

Colbert havde imidlertid været fordybet i samtale med hertugen af Alameda.

"Min herre," sagde Colbert, "sig mig oprigtigt, vil Spanien være neutral, hvis vi påfører de forenede provinser krig?"

"Spaniens interesse er ganske klar, min herre," svarede Aramis. "Det stemmer med vor politik at gøre Holland uenigt med Europa, men kongen af Frankrig er dets allierede. De glemmer, at det vil blive en søkrig, som Frankrig, så vidt jeg ved, ikke er i stand til at føre med fordel."

Da Colbert i det samme vendte sig om, så han d'Artagnan og kaldte på ham, idet han sagte bemærkede til Aramis:

"Kan vi tale med d'Artagnan?"

"Ja, ubetinget!" svarede ambassadøren.

"Hr. Alameda og jeg talte om, at en krig med Holland ville blive en søkrig."

"Det er tydeligt," sagde musketeren.

"Og hvad er Deres mening om dette, hr. d'Artagnan?"

"Jeg mener, at for at føre denne søkrig må vi have en meget stor landarmé."

"Hvad behager!" sagde Colbert, der troede, at han havde hørt fejl.

"Hvorfor en stor landarmé?" spurgte Aramis.

"Fordi kongen vil blive slået til søs, når han ikke har englænderne med sig, og når han er slået på vandet, vil han

snart blive angrebet dels fra søen af hollænderne og dels til lands af spanierne."

"Spanien er neutralt," bemærkede Aramis.

"Ja, så længe kongen er den stærkeste," svarede d'Artagnan.

Colbert beundrede hans kløgt og Aramis smilede, for han vidste, at d'Artagnan ikke havde sin overmand i diplomati.

"Men," fortsatte Colbert, "hvem siger Dem, hr. d'Artagnan, at kongen ingen marine har?"

"Å, jeg har ikke givet mig af med disse sager," svarede kaptajnen. "Jeg er en dårlig sømand, men jeg har dog tænkt, at hvis man havde skibe, ville man nok få søfolk. Frankrig har dog to hundrede havne."

Colbert trak en lille aflang bog frem af lommen.

"Jeg har tænkt det samme," sagde Colbert, "og lad mig give Dem en fortegnelse over vore skibe. Der er fem og tredive."

"Fem og tredive! Det er ikke muligt!" udbrød d'Artagnan. "Og to tusinde kanoner," blev Colbert ved, "heraf kan der dannes tre eskadrer, men jeg vil have fem."

"Fem!" udbrød Aramis.

"De skal være der inden årets udgang, mine herrer."

"Men hvordan får vi dem armeret? Der er ingen kanonstøberier i Frankrig," sagde d'Artagnan.

"Inden et år skal alt være gjort. Når derfor Spanien lover at være neutralt og England hjælper os ..."

"Hvis England hjælper Dem, indestår jeg for Spaniens neutralitet," sagde Aramis.

"Men lad os nu tale et ord sammen, hr. d'Artagnan," fortsatte Colbert. "Jeg tør vædde på, at De ikke ville have noget imod at føre Deres musketerer til Holland. Kan De svømme?"

"Som en ål," svarede d'Artagnan.

"Ja, for der er mange kanaler og moradser der, hr. d'Artagnan, og selv de bedste svømmere kan drukne."

"Det er min pligt at dø for kongen, imidlertid foretrækker jeg dog ild for vand."

"Vi går altså mod Holland," fortsatte Colbert.

"Ja," svarede d'Artagnan, "men ..."

"Men?" spurgte Colbert.

"Men vi har nu kongens garde og kongens hustropper. En musketerkaptajn må helst kommandere det hele, og i så fald måtte han have hundrede tusinde daler om året i repræsentationsudgifter og til taffelpenge ..."

"Tror De måske, at kongen vil gå på akkord med Dem?"

"De har ikke forstået mig, min herre," sagde d'Artagnan, "jeg mente, at jeg, den gamle kaptajn, der rangerer over marskaller af Frankrig, ikke vil finde mig i at blive stillet lige med garderkaptajnen og schweizerobersten."

Colbert mærkede snerten, men var for øvrigt forberedt på det.

"Jeg har tænkt på, hvad De sagde før," svarede han.

"Hvilket?"

"Vi talte om kanaler og sumpe, hvori man kan drukne."

"Når man drukner i dem, er det fordi man mangler en båd, et bræt eller en stok."

"Ja, en stok, om end aldrig så kort," bemærkede d'Artagnan.

"Netop," fortsatte Colbert. "Jeg kender heller intet eksempel på, at en marskal af Frankrig er druknet."

D'Artagnan blegnede af glæde og sagde med usikker stemme:

"Mine landsmænd ville blive meget stolte af mig, hvis jeg blev marskal af Frankrig, men man må have været øverstkommanderende for at få marskalstaven?"

"Min herre," svarede Colbert, "jeg har her en felttogsplan, som De skal udføre med de tropper, som kongen vil stille under Deres kommando i felttoget næste forår."

"Min herre," sagde d'Artagnan, "sig kongen, at ved den første lejlighed, der tilbyder sig, skal jeg enten sejre eller dø."

"Jeg vil straks sætte folk i arbejde med guldliljerne på Deres marskalstav," svarede Colbert.

d'Artagnans død

Modsat hvad der er sædvanligt i krig og politik, holdt enhver sine løfter og forpligtelser.

Kongen kaldte hr. de Guiche tilbage og jagede de Lorraine i landflygtighed, hvilket Monsieur tog sig så nær, at han blev syg over det.

Madame rejste til London, hvor hun udvirkede en alliance mellem Frankrig og England.

Colbert havde lovet kongen skibe, kanoner og sejre. Han holdt sit ord, som det er bekendt.

Endelig skrev Aramis, den, på hvis ord man mindst kunne stole, følgende brev til Colbert angående de underhandlinger, han havde påtaget sig at føre i Madrid:

> Hr. Colbert!
>
> Jeg sender Dem hr. d'Oliva, interimistisk general for Jesu Selskab og min tilkommende eftermand.
>
> Den ærværdige fader vil meddele Dem, hr. Colbert, at jeg har ledelsen af ordenens anliggender i Frankrig og Spanien, men at jeg ikke ønsker at føre titlen general, da den vil kaste for meget lys over gangen i de underhandlinger, som Hans katolske Majestæt har overdraget mig. Efter Hans Majestæts ordre antager jeg atter denne titel, når det værk, jeg har påtaget mig i Frankrig med Dem til Guds og hans kirkes ære, er ført lykkeligt til ende.

Hr. d'Oliva vil ligeledes meddele Dem, at H. k. M. har samtykket i at underskrive en traktat, hvorved Spanien lover at forblive neutralt i en krig mellem Frankrig og de forenede provinser.

Dette samtykke gælder, selv hvis England skulle forblive neutralt.

Hvad Portugal angår, da kan jeg forsikre Dem om, min herre, at det af al kraft vil understøtte den allerkristeligste konge i hans krig.

Jeg beder Dem, hr. Colbert, at bevare mig i venlig erindring, samt at være forvisset om min oprigtige hengivenhed.

Undertegnet:

Hertugen af Alameda."

Aramis havde altså holdt mere, end han havde lovet.

Der står nu blot tilbage at erfare, hvordan kongen, Colbert og d'Artagnan holdt deres gensidige løfter. Da foråret kom, drog armeen i felten, ledsaget af Louis den Fjortende og hans prægtige hof.

D'Artagnan kommanderede et korps på tolv tusinde mand, med hvilket han skulle tage forskellige pladser, der dannede nøglen til Friesland.

Ingen armé er nogen sinde blevet ført bedre. Officererne vidste, at de havde en lige så klog og forsigtig som tapper anfører, der ikke uden nødvendighed ville ofre en mand eller en tomme jord. Han havde en krigsmands gamle vaner og dyder: At leve af det land, man drog igennem, at holde sine soldater

glade og tilfredse og at sørge for, at fjenden aldrig ophørte at græde. Kongens musketerkaptajn kendte sin håndtering.

D'Artagnans armé tog på en måned tolv små fæstninger. Den trettende holdt sig i fem dage.

D'Artagnan underrettede ved en kurér kongen om sit held, hvilket forøgede Hans Majestæts humør. I anledning af d'Artagnans sejr kaldte fru de Montespan kongen: Louis den Uimodståelige!

Frøken de la Vallière, som kun kaldte kongen Louis den Sejrrige, tabte herved meget i Hans Majestæts gunst. Hun havde for resten ofte røde øjne, og for en sejrherre er intet så kedeligt som en elskerinde, der græder, når alle om ham smiler. Frøken de la Vallières stjerne dalede i skyer af tårer.

Fru de Montespans munterhed voksede med kongens held og trøstede ham for alt andet. Det var d'Artagnan, kongen kunne takke for dette.

Hans Majestæt ønskede at vise sig erkendtlig og skrev til Colbert:

> Hr. Colbert, vi har et løfte at opfylde mod hr. d'Artagnan, som holder sine løfter. Jeg lader Dem herved vide, at det er på tiden, at det opfyldes.
>
> *Louis.*

Som følge heraf medgav Colbert, hos hvem d'Artagnans afsending endnu befandt sig, denne et brev til d'Artagnan fra ham, Colbert, og en lille med guld indlagt ibenholtskasse, der ikke var meget stor, men uden tvivl desto tungere, siden sendebuddet fik fem mand med til at hjælpe ham at bære den.

De ankom til den plads, som hr. d'Artagnan belejrede, ved daggry og begav sig til generalens kvarter, hvor de spurgte efter ham.

Man svarede, at hr. d'Artagnan i anledning af et udfald, som guvernøren om aftenen havde foretaget, og hvorved nogle værker var blevet erobret og halvfjerdsindstyve mand dræbt, var marcheret med ti kompagnier grenaderer for at tilbageerobre det tabte.

Da Colberts bud havde fået ordre til at opsøge hr. d'Artagnan, hvor han end måtte befinde sig og på hvilken tid af natten eller dagen, det end var, tog han vejen til løbegravene med sit følge, alle til hest.

På den åbne slette fik han øje på hr. d'Artagnan. Han tyggede på sit hvide skæg og afbørstede med sin venstre hånd det støv, som kuglerne uophørligt kastede over ham, når de slog i jorden tæt ved.

Efter tre timers forløb meldte pionerkaptajnen ham, at løbegravene var passable.

To kompagnier styrtede løs på forposterne og kastede dem i en håndevending. Da deres kammerater så dem på bastionen, fo'r de ligeledes af sted. Da d'Artagnan så, at der ingen anden udvej var til at standse armeen end at indkvartere den i fæstningen, sendte han alle mod brecherne. Atten kompagnier tog del i stormen og med resten tog d'Artagnan stilling i et halvt kanonskuds afstand fra fæstningen.

Dennes kommandant forsvarede imidlertid hver fodsbred jord, og for at gøre en ende på kampen sendte d'Artagnan endnu en kolonne frem.

I dette øjeblik hørte generalen en stemme tæt ved sig sige:

"Her er et brev fra hr. Colbert."

Han brød brevet, der havde følgende indhold:

> Hr. d'Artagnan, efter kongens ordre melder jeg Dem herved, at han har udnævnt Dem til marskal af Frankrig som belønning for Deres tjeneste og den hæder, De har skaffet hans våben.

D'Artagnan hævede sine af glæde lynende øjne for at se, hvilke fremskridt hans folk havde gjort. "Det er forbi," sagde han til buddet. "Om et kvarter er byen taget." Derpå læste han videre:

> Kassen er min foræring til Dem, hr. d'Artagnan. Mens I krigere forsvarer kongen med jeres sværd, opmuntrer jeg fredens kunster for at skaffe værdige belønninger til jer.
>
> Jeg anbefaler mig til Deres venskab, hr. marskal, og beder Dem være overbevist om mit.
>
> *Colbert.*

D'Artagnan gav buddet et tegn til at komme nærmere med kassen. Men idet han ville tage den nærmere i øjesyn, hørtes en voldsom eksplosion på volden, der fængslede hele hans opmærksomhed.

"Det er besynderligt," sagde han, "at fanen ikke er plantet på volden."

Han sendte tre hundrede mand friske tropper frem under en tapper officers kommando.

Noget roligere vendte han sig nu om til kassen, men idet han strakte armen ud for at åbne den, knuste en kugle fra byen den i

armene på officeren og ramte d'Artagnan midt i brystet og slog ham omkuld, mens marskalstaven fløj ud af den knuste kasse og faldt på marskallens hånd.

D'Artagnan prøvede på at rejse sig. Man troede ikke, at han var såret, men officererne så nu med forfærdelse, at han var ganske blodig, og at dødens bleghed havde lagt sig over hans ædle ansigt.

Støttende sig til de arme, der fra alle sider raktes frem, vendte han blikket mod fæstningen og så nu den hvide fane vaje på hovedbastionen; hans øren, der allerede var døde for livets lyde, opfangede svagt den trommehvirvel, der forkyndte hans sejr.

Da trykkede han den følelsesløse hånd fast om staven, sænkede blikket, som han ikke mere havde kraft til at holde rettet mod Himlen, og faldt tilbage, idet han mumlede nogle få ord, som forekom soldaterne uforståelige – ord, som en gang i tiden havde betydet så meget og som ingen uden den døende nu mere forstod:

"Athos og Porthos, vi ses! – Farvel for evigt, Aramis!"

Af de fire tapre mænd, hvis historie vi har fortalt, var der nu kun en tilbage. De andres sjæle havde Gud taget til sig.

Om "Ti år efter"

Forfatter: Alexandre Dumas (1802-1870).
Org.udgave: *Le Vicomte de Bragelonne ou Dix ans plus tard*. Som føljeton i "*Le Siècle*" 20. oktober 1847 – 12. januar 1850, løbende bogudgave i 26 bind på forlaget Michel Lèvy Frères, Paris 1848-50.
Denne udgave baseret på: *Musketerernes sidste Bedrifter eller Ti Aar efter*. Roman af Alexander Dumas. Frantz Christtreus Bogtrykkeri, København 1912, samt Alexander Dumas: *Ti Aar efter*, Nyt Nordisk Forlag (1935). Kapitel 107-111 samt dele af epilogen oversat af Kim N. Jensen *(afsnittene om Athos alderdom og død er udeladt af de to ældre udgaver)*.
Oversætter: Carl Muusmann (1863-1936), Kim N. Jensen (1955-).
Redigeret af: Kim N. Jensen.
Forside: Efter illustration af Jean-Adolphe Beauce (1818-1875): "*Le vicomte de Bragelonne*", fra udgaven *Le Vicomte de Bragelonne, édition illustré,* Chez Marescq et Cie, Paris 1852.

ISBN 978-87-7979-955-4

2. ebogsudgave, tidl. udgave ISBN 978-87-7979-214-2 (Ølstykke 2011).

www.ebib1800.dk

